

د پنسلوانیا ایالت همکټی دولت

د سوداگریز موټر چلوونکي لارښود

pennsylvania

DEPARTMENT OF TRANSPORTATION

www.dmv.pa.gov

PUB 223 (2-24) Pashto

د سوداگریز موټر چلوونکي د جواز پروگرام

1. د CDL او CDL ازموینې قانوني اساس په 49 CFR 383 او د متحده ایالاتو د هرې قضایه قوې په اساسي قانون کې د خپلو اتباعو د خونديتوب او هوساینې لپاره د قانون جوړولو واک کې موندل کېږي.
2. د CDL ازموینې د جواز ورکولو پریکړې نیولو کې د مرستې لپاره کارول کېږي.
3. د CDL ازموینه د 49 CFR 383 کې ټاکل شوي ټولې ازموینې الزامات پوره کوي.
4. د CDL ازموینې سیستم دا نه د لاندې اړتیاوو د بریالیتوب بشپړولو اندازه کولو لپاره ډیزاین شوی دی:
  - A. د لاریو یا بس شرکتونه
  - B. د لاریو یا بسونو اتحادیې
  - C. د لاری چلوونکو د روزنې سوداگریز یا شخصي ښوونځي
  - D. د FHWA د لاری چلوونکي د روزنې ماډل نصاب
  - E. د امریکا د لاری چلوونکي مسلکي انستیتیوت (PTDIA) د لاری چلوونکي روزنې نصاب.
5. د مسلکي لاری یا بس چلوونکي لپاره د پوهې او مهارت اړتیاوې د 49 CFR 383 په پرتله خورا پراخې دي.
6. د CDL د پوهې ازموینې د دې لپاره ډیزاین شوي دي چې معلومه کړي چې آیا شخص د سوداگریزو موټرو د ټولګې او ډول خوندي عملیاتو لپاره چې هغه کس یې د چلولو تمه لري د 49 CFR 383 کې ټاکل شوي لږترلږه پوهې اړتیاوې پوره کوي که نه.
7. د CDL لارښود د دې لپاره ډیزاین شوی چې د CDL غوښتونکو لپاره اړین ټول معلومات ولري ترڅو د سوداگریزو موټرو د مختلفو ټولګیو د خوندي عملیاتو لپاره په 49 CFR 383 کې ټاکل شوي لږترلږه پوهې اړتیاوې پوره کړي. برسېره پر دې، په لارښود کې هغه ځانګړې پوهه شامله ده چې د هغو موټر چلوونکو لپاره اړینه ده چې غواړي د بسونو، ټانک موټرو، خطرناکو موادو نښه وسایطو او یا د ګډ موټر چلولو وړتیا ولري.
8. د CDL لارښود ټول هغه معلومات چمتو کوي چې د CDL غوښتونکي لخوا د CDL ازموینه کې کامیابېدو لپاره اړین دي.
9. د CDL مهارتونو ازموینې د دې لپاره ډیزاین شوي چې معلومه کړي چې ایا شخص کولی شي د سوداگریزو موټرو ټولګې او ډول خوندي عملیاتو لپاره چې هغه کس یې د چلولو تمه لري په 49 CFR 383 کې ټاکل شوي لږترلږه پوهه او مهارتونه وښيي.

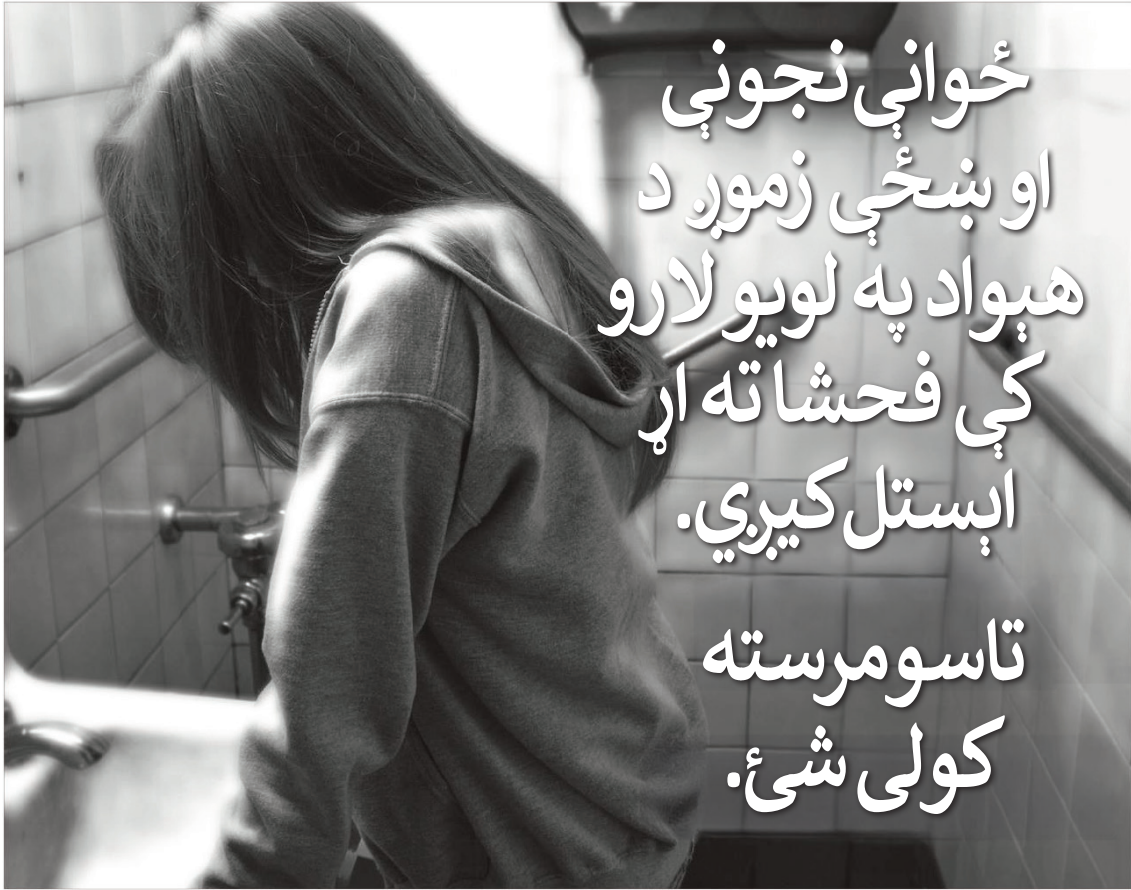
د مهارتونو د ازموینې په ځایونو کې د 102 انچه څخه زیات پراخ او د 75 انچه څخه زیات اوږدوالي تیلرونه اجازه نلري.

که تاسو لوی موټر لرئ، مهرباني وکړئ مستقیم د موټر چلولو جواز مرکز سره اړیکه ونیسئ ترڅو وګورئ چې د ازموینې ځای ستاسو موټر ځای کولی شي. د فدرالي او ایالتي قوانینو له مخې، د CDL مهارتونو ازموینې پرمهال د سوداگریز زده کوونکي جواز سره د موټر چلولو پر مهال موټرونه باید خالي وي. هغه وسیلې چې د خطرناکو موادو په لېږد کې کارول کېږي چې پلاکارډونه پکې ښودل شوي وي، معاینه به نشي. لېږدونکي وسیله باید خالي وي. که د ټانکر موټر وي چې د خطرناکو موادو په لېږد کې کارول کېږي، ټانکر باید پاک شي. یو لیک چې پکې ویل شوي چې ټانکر پاک شوی دی، د موټر معلومات، نیټه او وخت پکې شامل دي، اړین دی. د ټانکر موټر پاکول باید تر ازموینې مخکې او د 72 ساعتونو دننه ترسره شي. که معلومه شي چې لېږدونکي وسیله پورته لیست شوي معیارونه پوره کوي، نو د موټر ټول پلاکارډونه باید د CDL مهارتونو ازموینې دمخه وپوښل شي.

د CDL په اړه د معلوماتو لپاره یا د CDL مهارتونو ازموینې مهالوېش لپاره مهرباني وکړئ د موټر چلوونکي او لېږدونکي وسیلو خدمتونو وېبسایت وګورئ: www.dmv.pa.gov

ډاډه نه یاست چې تاسو د سوداگریز موټر چلوونکي لارښود وروستی نسخه لرئ؟
د دې خپرونې تر ټولو وروستی نسخه زموږ په وېبسایت کې په لاندې پته موندل کیدای شي:

www.dmv.pa.gov

خوانې نجونې
او ښځې زموږ د
هېواد په لويو لارو
کې فحشاته اړ
اېستل کيږي.
تاسو مرسته
کولی شئ.

هره ورځ اتلانو ته اړتيا ده.

زنګ ووهئ، ژوند وژغورئ.

د اړيکې ملي شمېره:

1-888-373-7888

truckersagainsttrafficking.org

د انسانانو قاچاق د عصري دورې غلامي ده. قاچاق وړونکي د خپلو قربانيانو د کنټرولولو لپاره له زور، دوکې او جبر څخه کار اخلي. هر کوچنی چې په سوداګريزو جنسي اړيکو کې ښکېل وي د انساني قاچاق قرباني دی. قاچاق په ډيرې ځايونو کې کيدای شي، په ګډون د لاريو تمځايونو، رستورانټونو، د استراحت ځايونو، فاحشه خانو، پټو کلبونو، شخصي کورونو او نورو.

لارۍ چلوونکي زموږ د ملت د لويو لارو سترګې او غوږونه دي او مخکې يې زنګونه وهلي دي چې ژوند وژغوري. که تاسو يو کوچنی وګورئ چې په دې سيمو کې کار کوي يا د دلال کنټرول پر شکمن ياست، نو د ملي تليفون شمېرې ته زنګ ووهئ او خپل معلومات راپور کړئ.

(US) 1-888-373-7888

1-800-222-TIPS (کاناډا)

01800-5533-000 (مکسيکو)

د 2015 کال په جنوري کې په ویرجینیا کې یو RV د لاری تمخای سره ټکر وکړ. د لاری یو خاړونکي مسلکي چلوونکي Kevin Kimmel د هغه RV شاوخوا شکمن فعالیت وپېژاند، چې د لاری کرښې ته نږدې ودرول شو او احساس یې وکړ چې کوم څه غلط دي. د دې پر ځای چې سترګې پټې کړي، هغه یو زنګ وواکه چې د څو دقیقو په اوږدو کې یې د قانون پلي کوونکي ځواکونه سیمې ته راوستل. د موټر له سپرلیو سره د مرکې وروسته ورته معلومه شوه چې یوه ځوانه ښځه، چې 20 کلنه وه، دوه اونۍ دمخه له آیوا څخه تېښتول شوې وه. هغه وهل شوې وه، جنسي تېری پرې شوی و، د هغې ټول بدن د RV په بخارۍ کې د تودو شوو وسایلو په واسطه سوځول شوی و، ښه شوی و او وېرې شوې وه. هغه د هغې د قاچاق وړونکو، Laura Sorenson او Aldair Hodza لخوا په کریکس لیست کې د جنسي اعلاناتو له لارې پلورل کیده، چېرې چې نارینه به هغه اخیستله او بیا به یې د جنسي تېری لپاره RV ته راتلل. هغه د خوارځواکۍ او هغه شکنجې له امله مړه کېده چې ورسره مخ شوې وه ... که هغه زنګ نه وای وهلی چې د قانون پلي کوونکي یې د لاری تمخای ته راوستلي وای، نو ډاکټرانو وویل چې هغه به په راتلونکو څو ورځو کې مړه شوې وای. اوس چې روغه شوې ده، دا ځوانه ښځه Kimmel خپله ساتونکې فرېشته بولي. هغه ځان د قاچاق پر ضد د لاری چلوونکي بولي.

Truckers Against Trafficking یوه غیر انتفاعي مؤسسه ده چې له 2009 کال راهیسې له د موټر چلولو له صنعت سره کار کوي، ترڅو اړینه روزنه او وسایل برابر کړي، خو د دې صنعت غړي وکولی شي د انسانانو قاچاق وپېژني کله چې دغه ډول پېښه ویني او پوه شي چې څه ډول اقدامات باید وکړي تر څو د قانون پلي کوونکي وکولای شي په مؤثر ډول دا جرم له منځه یوسي. د دې روزنې او دې وسایلو له لارې، لاری چلوونکي د Kevin Kimmel په څیر د ورځني اتلان په توګه ګرځي، چې د TAT د 2015 Harriet Tubman جایزه گټونکي هم نومول شوی و.

یو له هغو وسایلو څخه چې TAT یې چمتو کوي د والېټ کارت دی چې سره بیرغونه لري چې ګوري یې، پوښتني چې که تاسو شک لرئ چې یو څوک قرباني دی او د راپور ورکولو لپاره د عمل وړ معلومات دي. دا والېټ کارت د اپلېکېشن له لارې، له مناسب اپ سټور څخه په ټولو څپرک تلیفونونو کې، که هغه د انډروېډ، ایفون یا وینډوز بڼه وي او همدارنګه د tat.truckers@gmail.com برېښنالیک له لارې ستاسو په والېټ کې د وړلو لپاره شته دی.

سرېره پردې، TAT په خپل وېبسایت

(www.truckersagainsttrafficking.org) کې یو پیاوړی، 26 دقیقې

روزیڼیز ویدیو چمتو کوي، کوم چې کله د لنډې ازمويي اخیستلو او کې کامیابېدو سره لېدل کېږي، نو موټر چلوونکي د TAT روزل شوي په توګه تصدیق کوي، دا نوم ستاسو په CV کې هم لیکل کېدای شي. ځکه چې مسلکي موټر چلوونکي اکثراً ځانونه په هغو ځایونو کې ومومي چې د انساني قاچاق وړونکو لخوا ډیرې وختونه او استحصال کېږي، دوی په یو ځانګړي موقعیت کې دي چې د انساني قاچاق ښې وپېژني او هغه زنګ ووهي چې کولی شي د قربانیانو د بیارغونې او د مجرمینو د نیولو لامل شي. نن ورځ خپل د بټوې کارت ترلاسه کړئ. د هر ورځي اتل اوسئ! زنګ ووهئ (1-888-3737-888)؛ ژوند وژغورئ!

Human trafficking is modern-day slavery. Traffickers use force, fraud and coercion to control their victims. Any minor engaged in commercial sex is a victim of human trafficking. Trafficking can occur in many locations, including truck stops, restaurants, rest areas, hotels/motels, strip clubs, private homes, etc. Truckers are the eyes and the ears of our nation's highways. If you see a minor working any of those areas or suspect that the person selling sex is under someone else's control in order to make a quota, call the National Hotline and report your tip:

1-888-3737-888 (US) • 1-800-222-TIPS (Canada)
01800-5533-000 (Mexico) • Text INFO or HELP to BeFree (233733)

For law enforcement to open an investigation on your tip, they need "actionable information," and as many details as you can provide.

- Specific tips helpful when reporting to the hotline would include:
- Descriptions of cars (make, model, color, license plate number, etc.) and people (height, weight, hair color, eye color, age, etc.)
  - Take a picture if you can.
  - Specific times and dates (When did you see the event in question take place? What day was it?)
  - Addresses and locations where suspicious activity took place

Make the Call, Save Lives.

Questions to Ask:

- Do you keep your own money? If not, who does?
- Do your parents/siblings/relatives know where you are? If not, why not?
- When was the last time you saw your family?
- Are you physically or sexually abused? Are you or your family threatened? What is the nature of the threats?

Trafficking Red Flags to Look For:

- Lack of knowledge of their community or whereabouts
- Restricted or controlled communication-not allowed to speak for self
- CB chatter about "commercial company" or flashing lights signaling "buyer" location
- Not in control of own identification documents (ID/passport)
- Any acknowledgement that she/he has a pimp and is making a quota
- Signs of branding or tattooing of trafficker's name (often on the neck)

(US) 1-888-3737-888

1-800-222-TIPS (کاناډا)

01800-5533-000 (مکسیکو)

د د INFO یا HELP وړیا شمېرې (233733) BeFree ته واستوئ

د مطالبو لړلیک

لومړۍ برخه

برخه 1

- 1 - 1. لارښوونه.
- 3 - 1. طبقه بندي.
- 3 - 1. تاییدونه/ محدودیتونه.
- 4 - 1. د سوداګريز موټر چلولو جواز ازموینې.
- 4 - 1. د پوهې ازموینې.
- 5 - 1. د مهارتونو ازموینې.
- 7 - 1. کله چې تاسو په پنسلوانیا کې موټر چلولو جواز لرئ د CDL لپاره اېلای کول.
- 7 - 1. کله چې په بل ایالت کې جواز ولري د PA CDL لپاره اېلای کول.
- 8 - 1. د طبي اسنادو الزامات.
- 8 - 1. د ایالتونو تر منځ یا په ایالتونو دننه سوداګري.
- 8 - 1. د ایالتونو دننه/ بهر سوداګري: حالت غیر مستثنی یا مستثنی؟
- 9 - 1. د ځان تصدیق بیانونه.
- 10 - 1. د موټر چلونکي صلب صلاحیت.
- 10 - 1. عمومي.
- 10 - 1. الکول، د پېښې له ځای څخه وتل او پر جرم ارتکاب.
- 11 - 1. د ترافیکو جدي سرغړونې.
- 11 - 1. تر خدمت بهر امرونو سرغړونه.
- 11 - 1. د ریل پټلۍ – لویې لارې د تېریدو درجې سرغړونې.
- 11 - 1. خطرناکو موادو (HAZMAT) د تایید د شالید چک او صلب صلاحیت.
- 12 - 1. ستاسو په شخصي موټر کې ترافیکي سرغړونې.
- 12 - 1. د خوندیتوب نور قواعد.
- 13 - 1. د خدمتونو د ساعتونو مقررات.
- 13 - 1. د شپېلاق وړونکي خوندیتوب.
- 13 - 1. د نړیوال راجسټریشن پلان د تیلو د مالي نړیوال تړون.

2 برخه - په خوندي ډول موټر چلول

- 1 - 2. د نقلیه وسیلې پلټنه.
- 1 - 2. ولې باید وپلټل شي.
- 2 - 2. د نقلیه وسایطو د پلټنې ډولونه.
- 2 - 2. د څه په لټه کې باید واوسو.
- 5 - 2. د CDL د پلټنې ازموینه.
- 5 - 2. د اوو مرحلو د پلټنې طریقه.
- 11 - 2. د سفر په لړ کې پلټنه.
- 11 - 2. له سفر - وروسته پلټنه او راپور.
- 12 - 2. ستاسو د نقلیه وسیلې بنسټیز کنټرول.
- 12 - 2. چټکتیا زیاتول.
- 12 - 2. اشترنګ یا سټرینګ.
- 12 - 2. درول.
- 12 - 2. په خوندي ډول شاته تګ کول.
- 13 - 2. د گیرونو بدلول.
- 13 - 2. لاسي گیر یا گیر موټر.
- 14 - 2. څو سرعت لرونکي شاته اګسلونه او مرستندویه گیرونه.
- 14 - 2. خپل کاره گیرونه یا اتومات موټر.
- 14 - 2. ځنډوونکي مواد.
- 15 - 2. کنټل.
- 15 - 2. مخکې سیمه لیدل.
- 16 - 2. د اړخونو او شا لوري لیدل.
- 17 - 2. ارتباط ټینګول.
- 17 - 2. د خپلو موخو په اړه اشاره ورکړئ.

د مطالبو لړليک (دوام لري)

- 17 - 2. د خپل شتون څرگندول
- 19 - 2. د سرعت کنټرولول
- 19 - 2. د درېدو واټن
- 19 - 2. د سړک له سطحې سره د سرعت سمون لرل
- 20 - 2. چټکتيا او منحني
- 20 - 2. سرعت او مخکې واټن
- 20 - 2. سرعت او د ترافیکو جريان
- 21 - 2. د ښکته کولو سرعت کموي
- 21 - 2. د سړکونو کاري سيمې
- 21 - 2. د ځای مدیریت کول
- 21 - 2. مخکې فاصله
- 22 - 2. شاته واټن
- 23 - 2. د اړخونو لپاره ځای
- 23 - 2. مخکې واټن
- 23 - 2. لاندې ځای
- 23 - 2. د گرځېدو لپاره ځای
- 25 - 2. له ترافیکو څخه د تیریدو یا ننوتلو لپاره اړین ځای
- 25 - 2. د خطرونو لیدل
- 25 - 2. د خطرونو لیدلو اهمیت
- 25 - 2. خطرناک سړکونه
- 26 - 2. هغه موټر چلوونکي چې خطرناک دي
- 28 - 2. تل یو پلان ولری
- 28 - 2. په بې پامۍ سره موټر چلول
- 29 - 2. د بې نظمۍ موټر چلولو د ټکر ستونزه
- 29 - 2. د بې نظمۍ موټر چلولو اغیزې
- 29 - 2. د گډوډۍ ډولونه
- 29 - 2. گرځنده تلفونونه
- 30 - 2. د لیکلې پیغام لیرول
- 30 - 2. په بې پامۍ ډول موټر مه چلوئ
- 31 - 2. نورو بې پامۍ موټر چلوونکو څخه خبر اوسئ
- 31 - 2. تیری کوونکی موټر چلوونکی/د سړک پر سر غوسه
- 31 - 2. دا څه شی دی؟
- 31 - 2. یو غوسه‌ناک تیری کوونکی موټر چلوونکی مه اوسئ
- 31 - 2. کله چې د یوه تیری کوونکي موټر چلوونکي سره مخ شئ نو څه باید ترسره کړئ
- 32 - 2. د شپې پر مهال موټر چلول او د موټر چلوونکي ستړیا
- 32 - 2. دا خورا خطرناک دی
- 32 - 2. د موټر چلوونکي عوامل
- 34 - 2. د سړک پر سر عوامل
- 34 - 2. د نقلیه وسایطو عوامل
- 34 - 2. د شپې پر مهال د موټر چلولو تگلارې
- 35 - 2. په غبار یا دوره کې موټر چلول
- 35 - 2. د ژمي په موسم کې موټر چلول
- 35 - 2. د نقلیه وسیلې چکول
- 36 - 2. موټر چلول
- 36 - 2. په ډېره گرمه هوا کې موټر چلول
- 36 - 2. د موټرونو چک کول
- 37 - 2. موټر چلول
- 37 - 2. د اورگادې-لویې لارې د تېرېدو ځایونه
- 37 - 2. د تېرېدو د ځایونو ډولونه
- 38 - 2. د خبرداري ښې نښانې او وسایل
- 39 - 2. د موټر چلولو تگلارې
- 39 - 2. د اورگادې د لویې لارې په تیریدو ځایونو کې په خوندي ډول درېدل

د مطالبو لړليک (دوام لري)

- 39 - 2. له لاريو څخه تيريدل . . . . .
39 - 2. ځانګړي شرايط يا حالات. . . . .
39 - 2. په غره کې موټر چلول . . . . .
40 - 2. "خوندي" سرعت غوره کړئ . . . . .
40 - 2. د درجي له ښکته کولو وړاندې سم ګير غوره کړئ . . . . .
40 - 2. د بريک کار نه کول يا ناکامي . . . . .
40 - 2. د بريک نيولو مناسب تخنيک . . . . .
41 - 2. د موټر چلولو بېرني حالتونه . . . . .
41 - 2. د ټکر څخه د مخنيوي لپاره اشتراک وهل . . . . .
41 - 2. څه ډول ژر او په خوندي ډول ودرېږو . . . . .
42 - 2. د بريک ناکامي يا له کاره لويېدل . . . . .
42 - 2. د ټايرونو خرابېدل . . . . .
43 - 2. د قلف ضد بريک نيولو سيستمونه (ABS) . . . . .
43 - 2. د قلف ضد بريک کولو سيستمونه څه ډول کار کوي. . . . .
43 - 2. هغه موټرونه چې د قلف ضد بريک سيستمونو درلودلو ته اړتيا لري . . . . .
43 - 2. څه ډول پوه شئ چې ستاسو موټر په ABS سمبال دی . . . . .
43 - 2. ABS څه ډول له تاسو سره مرسته کوي . . . . .
44 - 2. يوازي په ټراکتور کې ABS يا يوازي په ټريلر کې . . . . .
44 - 2. د ABS . . . . .
44 - 2. که ABS کار نه کوي بريک نيول . . . . .
44 - 2. د خونديتوب خبرتياوې . . . . .
44 - 2. د ښوييدو کنټرول او بيار غونه . . . . .
45 - 2. د موټر چلولو د ويلونو ښوييدل . . . . .
45 - 2. د ډرايو ويل بريک د ښوييدو اصلاح کول . . . . .
45 - 2. د مخکيني ويل ښوييدل . . . . .
46 - 2. د پېښې يا ټکر تګلارې . . . . .
46 - 2. سيمه خوندي کړئ. . . . .
46 - 2. چارواکو ته خبر ورکړئ . . . . .
46 - 2. د ټپيانو لپاره پاملرنه کول. . . . .
46 - 2. اور لګېدنې. . . . .
46 - 2. د اور لګېدنې لاملونه . . . . .
46 - 2. د اور لګېدنې مخنيوی . . . . .
47 - 2. اور وژنه . . . . .
48 - 2. الکول، نور نشه يي توکي او موټر چلول . . . . .
48 - 2. الکول او موټر چلول . . . . .
49 - 2. نور نشه يي توکي . . . . .
50 - 2. د ټولو سوداګريزو چلوونکو لپاره د خطرناکو موادو اصول . . . . .
50 - 2. خطرناک مواد څه شی دي؟ . . . . .
50 - 2. ولي قوانين يا اصول شته دي؟ . . . . .
51 - 2. د تنظيم شويو محصولاتو ليستونه . . . . .

برخه 3 - د کارګو خوندي لېږدول

- 1 - 3. د کارګو کتل . . . . .
2 - 3. د کارګو وزن او توازن . . . . .
2 - 3. هغه تعريفونه چې تاسو بايد پرې وپوهېږئ. . . . .
2 - 3. د قانوني وزن محدوديتونه . . . . .
2 - 3. ډېر زيات دروند بار مه پورته کوئ . . . . .
2 - 3. د وزن توازن برابر کړئ. . . . .
3 - 3. د بار خوندي کول . . . . .
3 - 3. بندول او ټرل . . . . .
3 - 3. د بار ټرلو رسی . . . . .
3 - 3. هيډر بورډونه . . . . .

د مطالبو لړلیک (دوام لري)

- 3 - 3. د بار پوښول
- 3 - 3. مهر شوي او کانټینر شوي بارونه
- 4 - 3. هغه بار چې ځانګړې پاملرنې ته اړتیا لري.
- 4 - 3. وچ مال
- 4 - 3. خوړنده غوښه
- 4 - 3. څاروي
- 4 - 3. ډېر بارونه

دویمه برخه

4 برخه - د مسافرو خوندي لېږدول

- 1 - 4. د موټر کتنه یا تفتیش
- 1 - 4. د موټر سیستمونه
- 1 - 4. د لاسرسي دروازي او پینلونه
- 1 - 4. د بس داخل
- 2 - 4. د چټ خلاصېدونکي دورځي یا هیچونه.
- 2 - 4. د خپلي څوکی کمربند وتړئ
- 2 - 4. بارول او د سفر پیل
- 3 - 4. د معلولیت لرونکو امریکایانو قانون (ADA)
- 3 - 4. خطرناک مواد
- 3 - 4. منع شوي خطرناک مواد
- 3 - 4. د درېدو قطار
- 3 - 4. ستاسې په مقصد یا منزل کې
- 3 - 4. پر سړک
- 3 - 4. د مسافرو څارنه
- 4 - 4. په تمځایونو کې
- 4 - 4. عامې پېښې
- 4 - 4. په ګولایو یا د ګرځېدو په ځایونو کې سرعت
- 4 - 4. د رېل پټلۍ - لویې لارې د تېرېدو تمځایونه
- 4 - 4. ټولېدونکي پلونه
- 5 - 4. له سفر وروسته د موټرو کتنه یا تفتیش
- 5 - 4. منع شوي عملونه
- 5 - 4. د بریک-دروازې انټرلاکونو یا داخلي قلفونو کارول

5 برخه - د هوا بریکونه

- 1 - 5. د هوا د بریک سیستم برخې
- 1 - 5. د هوا متراکم کوونکي
- 1 - 5. د هوا د کمپرېسور اداره کوونکي
- 1 - 5. د هوا ذخیره کولو ټانکونه
- 1 - 5. د هوا د ټانک ډرینونه
- 2 - 5. د الکول بخارونکي
- 2 - 5. د خونديتوب وال
- 2 - 5. د بریک پایډل
- 2 - 5. اساسي بریکونه
- 3 - 5. د فشار د تامين ګېجونه
- 3 - 5. د فشار د تطبیق ګېج
- 3 - 5. د هوا د ټیټ فشار خبرداری
- 3 - 5. د درېدو د څرخ سویچ
- 3 - 5. د مخکیني بریک محدودولو وال
- 3 - 5. سپرینګي بریکونه
- 4 - 5. د پارک کولو بریک کنټرولول
- 4 - 5. انټي لاک بریک سیستمونه (ABS)
- 6 - 5. د دوهمګوني هوايي بریک سیستمونه

د مطالبو لړليک (دوام لري)

- د هوا د بريکونو معاینه کول 5- 6
 د 2 پړاو په جریان کې ماشین معاینه 5- 6
 د 5 پړاو په جریان کې د ګرځېدو د ځای کتل 5- 6
 7 پړاو د هوايي بريکونو وروستی کتنه 5- 7
 د هوا د بريکونو کارول 5- 8
 عادي درېدل 5- 8
 د قلف ضد بريکونو سیستم باندې بریک نیول 5- 8
 بېرني درېدل 5- 9
 د درېدو واټن 5- 9
 د بریک ماتېدل یا له کاره لوېدل 5- 9
 د بریک و هلو مناسبه طریقه (SNUB بریک نیول) 5- 10
 د هوا تیب فشار 5- 10
 د پارک کولو بريکونه 5- 10

برخه 6 - ګډ موټرونه

- د ګډو موټرو په خوندي ډول چلول 6- 1
 د چپه کېدو خطرونه 6- 1
 په نرمۍ سره شترېنګ تاو کړئ 6- 1
 ژر بریک نیول 6- 1
 د اورګاډي - لويي لارې د تېرېدو ځایونه 6- 2
 د تریلر د سکېډونو مخنیوی 6- 3
 پراخ را وګرځئ 6- 3
 له تریلر سره شا ته حرکت کول 6- 4
 د ترکیبي موټر د هوا بريکونه 6- 5
 د تریلر لاسي وال 6- 5
 د تراکتور د ساتنې وال 6- 5
 د تریلر د هوا رسولو کنټرول 6- 5
 د تریلر د هوا لیکي 6- 5
 نل وصلونکي (ګلد هندس) 6- 6
 د تریلر د ټانکونه 6- 7
 د بندولو والونه 6- 7
 د تریلر خدمت، پارک کول او بېرني بريکونه 6- 7
 د قلف ضد بریک نیولو سیستمونه 6- 8
 تریلرونه باید ABS ولري 6- 8
 په ABS سره بریک نیول 6- 8
 نښلول یا وصلول او جلا کول 6- 9
 د تراکتور - نیمه تریلر وصلول 6- 9
 د تراکتور - نیمه تېلر بېلول 6- 11
 له پنتل هوک سره نښلول 6- 12
 د پنتل هوک یا چنګ خلاصول 6- 12
 د درابار نښلول 6- 13
 د درابار خلاصول 6- 14
 د ګوسپنګ هچ نښلول 6- 14
 د ګوسپنګ هچ بېلول 6- 14
 د ترکیبي موټر کتل یا تفتیش کول 6- 15
 د ګرځېدو د کتنې په جریان کې د چکولو لپاره اضافي شیان 6- 15
 د ترکیبي موټر د بریک چک کول 6- 16

برخه 7 - دوه ګوني او درې ګوني تریلرونه

- د دوهمو ګوني او درې ګوني تریلرونو رابنګته کول 7- 1
 د تریلر د لوېدو مخه ونیسی 7- 1
 د فشار راورلو (Crack-the-Whip) له اغېز څخه خبردار اوسی 7- 1
 په بشپړه توګه بې کتنه وکړئ 7- 1
 ډېر مخکې وګورئ 7- 1

د مطالبو لړليک (دوام لري)

- 1-7. . . . . ځای مدیریت کړئ
- 1-7. . . . . ناوړه شرایط
- 2-7. . . . . د موټر پارک کول
- 2-7. . . . . د کنورټر پر ډالونو باندې د قلف ضد بریک نیولو سیستمونه
- 2-7. . . . . نېټول او بېلول
- 2-7. . . . . د دوه‌گونو ټریلرونو جوړه کول
- 3-7. . . . . د دوو ټریلرونو خلاصول
- 3-7. . . . . د ټریبل ټریلرونو نېټول او جلا کول
- 4-7. . . . . د نورو ترکیبونو نېټلول او جلا کول
- 4-7. . . . . پلټونې دوه‌گوني او درې‌گوني
- 4-7. . . . . اضافي کتنې
- 5-7. . . . . د ګرځېدو د معاینې پر مهال د چک کولو لپاره اضافي شیان
- 5-7. . . . . د هوا دوه‌گوني/درې‌گوني بریکونه چک کول
- 5-7. . . . . د هوا د بریک اضافي معاینات

برخه 8 - ټانک موټرونه

- 1-8. . . . . پلټونکي ټانک موټرونه
- 1-8. . . . . لیک ځایونه
- 1-8. . . . . د ځانګړي موخي تجهیزات وګورئ
- 1-8. . . . . ځانګړي تجهیزات
- 1-8. . . . . د ټانک موټرو چلول
- 1-8. . . . . د جاذبې لوړ مرکز
- 2-8. . . . . د څپې خطر
- 2-8. . . . . د ټانک داخلي دېوالونه
- 2-8. . . . . د پېچلو جوړښتونو لرونکي ټانکونه
- 2-8. . . . . بي پېچلو جوړښتونو ټانکونه
- 2-8. . . . . بندښت
- 2-8. . . . . څومره باید بار شي؟
- 3-8. . . . . د خوندي موټر چلونې قوانین
- 3-8. . . . . په اسانې سره بي وچلوئ
- 3-8. . . . . د څپې کنټرولول (بریک کول)
- 3-8. . . . . ګولايي
- 3-8. . . . . د درېدو واټن
- 3-8. . . . . ښوېدل

برخه 9 - خطرناک مواد

- 3-9. . . . . د مقرراتو موخه
- 3-9. . . . . مواد شامل کړئ
- 3-9. . . . . له خطر سره اړیکه
- 3-9. . . . . د موټر چلوونکو او تجهیزاتو خونديتوب ډاډمنوي
- 4-9. . . . . د خطرناکو موادو لېږدول — څوک کوم کار کوي
- 4-9. . . . . لېږدوونکی
- 4-9. . . . . لېږدونکی
- 4-9. . . . . موټر چلونکی
- 4-9. . . . . د اړیکو قوانین
- 4-9. . . . . تعریفونه
- 5-9. . . . . د بسته‌بندۍ لېبلونه
- 5-9. . . . . د تنظیم شویو محصولاتو لېستونه
- 8-9. . . . . د لېږد کاغذ
- 8-9. . . . . د توکي توضیحات
- 9-9. . . . . د بار وړونکي تصدیق
- 9-9. . . . . د بسته‌بندۍ نښې او لېبلونه
- 10-9. . . . . د خطرناکو موادو پېژندل

د مطالبو لړليک (دوام لري)

- 10 - 9. د خطرناکو خخلو منشور . . . . .
- 10 - 9. پلاکارډونه . . . . .
- 11 - 9. د پلاکارډ جدولونه . . . . .
- 12 - 9. بارول او ښکته کول . . . . .
- 12 - 9. د بارولو عمومي اړتیاوې . . . . .
- 15 - 9. د بسته بندۍ په ډله‌ییزه توګه په نښه کول، بارول او ښکته کول . . . . .
- 15 - 9. په نښه کول . . . . .
- 15 - 9. د ټانک بارول . . . . .
- 15 - 9. اور اخیستونکي مایعات . . . . .
- 15 - 9. کمپریس شوی ګاز . . . . .
- 16 - 9. خطرناک مواد -- د موټر چلولو او پارکینګ قواعد . . . . .
- 16 - 9. له 1.1، 1.2 برخو سره پارکینګ یا 1.3 چاودېدونکي توکي . . . . .
- 16 - 9. د یوې پلې کارډ لرونکي موټر تمخای چې د 1.1، 1.2، یا 1.3 برخې (الف یا ب ټولګي) چاودېدونکي توکي نه لېږدوي . . . . .
- 16 - 9. د تم شوو موټرو څارنه . . . . .
- 16 - 9. هېڅ اور نه شته! . . . . .
- 17 - 9. د لارې محدودیتونه . . . . .
- 17 - 9. سګرېټ څکول منع دي . . . . .
- 17 - 9. په ګل ماشین باندې تېل ور واچوئ . . . . .
- 17 - 9. B:C 10 اور وژونکي . . . . .
- 17 - 9. ټایرونه چک کړئ . . . . .
- 17 - 9. د بار ورلو کاغذونه او د بېرني غبرګون معلومات چېرې وساتئ . . . . .
- 18 - 9. د کلورین لپاره تجهیزات . . . . .
- 18 - 9. د اورګاډي له پټلۍ له ګرځېدو څخه مخکې درېدل . . . . .
- 18 - 9. بېرني حالتونه -- خطرناک مواد . . . . .
- 18 - 9. د بېرني ځواب لارښود (ERG) . . . . .
- 18 - 9. ټکرونه/بېبني . . . . .
- 19 - 9. اورونه . . . . .
- 19 - 9. د ځانګړو خطرونو ته ځوابونه . . . . .
- 20 - 9. اړینه خبرتیا . . . . .
- 24 - 9. د خطرناکو موادو لغاتو ذخیره . . . . .

درېیمه برخه

برخه 10M - د موټرو د تفتیش ازموینه

- 2 - 10M. داخلي تفتیش (ټول موټرونه) . . . . .
- 2 - 10M. د موټر دننه/انجن روښانه کول . . . . .
- 4 - 10M. د هوا د بریک یا هایدرولیک بریک کتل (د بریک سیستم ډول پورې اړه لري) . . . . .
- 5 - 10M. یوازې د سورلۍ او ښوونځي بس . . . . .
- 6 - 10M. یوازې د ښوونځي بس . . . . .
- 6 - 10M. د څراغونو د فعالیت کتل (ټول موټرونه) . . . . .
- 7 - 10M. بهرنی تفتیش (ټول موټرونه) . . . . .
- 7 - 10M. د موټر مخکینی برخه / د انجن ساحه (د انجن بند) . . . . .
- 8 - 10M. د اکسل اجزا/سټیرینګ یا شټرېنګ اکسل . . . . .
- 10 - 10M. د موټر اړخ . . . . .
- 11 - 10M. د موټر یا ټریلر شاته . . . . .
- 11 - 10M. ګډ موټرونه . . . . .
- 11 - 10M. یوازې ګډ موټرونه . . . . .
- 14 - 10M. یوازې ټریلرونه . . . . .

برخه 11M - د کنټرول د اساسي مهارتونو ازموینه

- 1 - 11M. نمرې ورکول . . . . .
- 2 - 11M. تمرینونه . . . . .

د مطالبو لړليک (دوام لري)

برخه 12 - پر سړک د موټر چلولو ازموینه

1 - 12.	ستاسو ازموینه به څنگه واخیستل شي.
1 - 12.	گرځېدني .
2 - 12.	څلور لاري .
2 - 12.	ښاري سوداگري .
2 - 12.	د لين بدلونونه .
2 - 12.	ايکسپريس وي/کليوالي/د محدود لاسرسي لويه لار .
3 - 12.	ودرپرئ/ حرکت وکړئ .
4 - 12.	کولايي .
4 - 12.	له اورگاډي يا پټلۍ تيريدل .
4 - 12.	پل/ د سر د پاسه/ نښه .
4 - 12.	د زده کوونکو رخصتي (د ښوونځي بس) .
5 - 12.	د موټر چلولو عمومي چلندونه .
5 - 12.	د کلچ کارول (د لاسي گېر بدلولو لپاره) .
6 - 12.	د گېر کارول (د لاسي گيربکس لپاره) .
6 - 12.	د برېک کارول .
6 - 12.	د لين کارول .
6 - 12.	سټيربنگ يا شتربنگ .
6 - 12.	په منظم ډول د ترافیکو کتل .
6 - 12.	د گرځېدو اشاري يا سپگنالونو کارول .

لومړۍ برخه

1. سريزه

2. په خوندي ډول موټر چلول

3. د کارګو خوندي لېږدول

دا برخه د ټولو سوداګريزو
موټر چلوونکو لپاره ده

برخه 1

★ پېژندنه

★ د پوهې ازموینې

★ CDL

★ GVWR

★ د ترافیک جدي سرغړونې

دا برخه د ټولو سوداګريزو موټر
چلونکو لپاره ده

لارښوونه

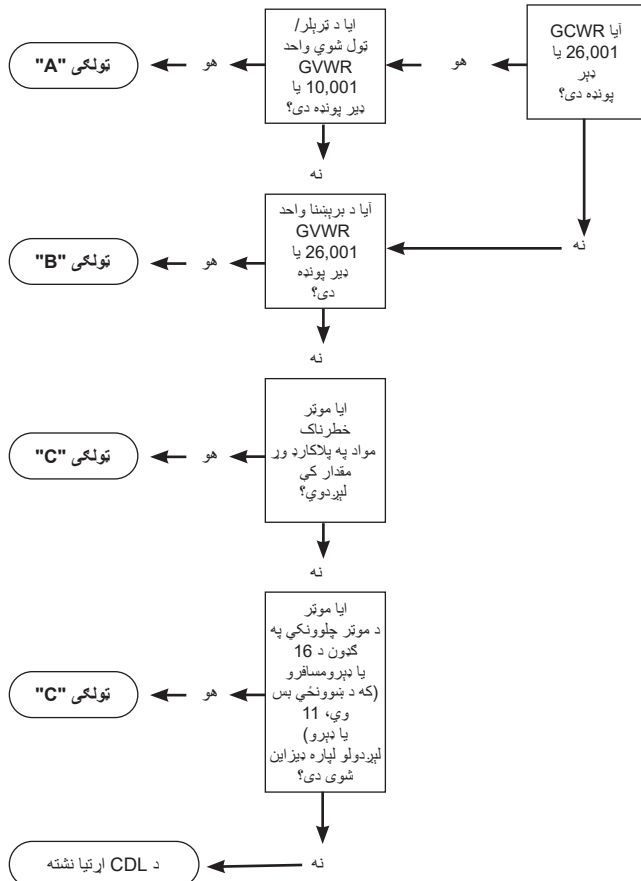
د CDL د اړتیا وړ ټولګي ټاکل

دا برخه لاندې موارد پوښي

- د سوداګريز موټر چلولو جواز ازموينې
- د طبي اسنادو اړتياوې
- د موټر چلونکي صلب صلاحيت
- نور خوندیتوب قواعد
- د نړيوالې نومليکني پروګرام

شکل 1.1

د CDL د اړتیا وړ ټولګي ټاکل

د وزن د مجموعې ترکیب درجه بندي (GCWR)

د برېښنا واحد د جوړونکي لخوا مشخص شوی ارزښت معنی لري، که ارزښت د فدرالي موټرو د خوندیتوب معیار (FMVSS) تصدیق لېږل کې شوی وي یا د برېښنا واحد او په بل موټر کې د بار شوي واحد (واحدونو) د موټرو د ناخالص وزن درجه بندي (GVWRs) یا د موټرو د ناخالص وزن (GVWs) مجموعه، یا د دوی کوم ترکیب، چې لوړ ارزښت تولیدوي. (پورته اندر لاین او ایټالیک شپږم یوازې د سرک غاړې د پولیسو لخوا د دی لپاره کارول کېږي چې دا معلومه کړي چې آیا موټر چلونکي/موټر د CDL مقرراتو تابع دی.) دا د دی لپاره نه کارول کېږي چې معلومه کړي چې آیا موټر د مهارتونو ازموينې لپاره استازیتوب کوي.

د موټر د ناخالص وزن درجه بندي (GVWR) د جوړونکي لخوا د یو واحد موټر د بار شوي وزن په توګه ټاکل شوی ارزښت معنی لري.

یادونه: یو بس ممکن د A، B، یا C ټولګي وي، په دې پورې اړه لري چې آیا GVWR له 26,001 پونډو څخه ډېر دی یا یو ګډ موټر دی.

د 1986 کال د فدرالي سوداګريزو موټرو د خوندیتوب قانون په پایله کې، پنسلوانیا د سوداګريزو موټر چلونکو د جواز ورکولو پروګرام رامنځته کړ. دا پروګرام د موټر چلونکو د کیفیت ښه کولو، د سوداګريزو موټرو د چلولو لپاره د اړینو مهارتونو د ډاډمنولو او د موټر چلونکو له یو څخه د ډیرو جوازونو د لرلو د مخنیوي لپاره رامنځته شوی دی. که تاسو له لاندې سوداګريزو موټرو (CMVs) څخه کوم یو چلوئ یا یې چلولو پلان لرئ، نو دا پروګرام تاسو ته اړتیا لري چې CDL ولرئ:

- د لېږدونکو وسیلو ترکیب چې د وزن مجموعه درجه بندي (GCWR) د 26,001 پونډه یا ډېر وي، په دې شرط چې موټر چې د تړلو لپاره وي د 10,000 پونډو څخه ډېر وي.
- یو واحد موټر چې د وزن مجموعه درجه بندي (GVWR) تر 26,001 یا ډېر پونډه لري.
- یو موټر چې د 16 یا ډیرو کسانو د لېږدولو لپاره ډیزاین شوی، په ګډون د موټر چلونکي.
- د ښوونځي بس چې د 11 یا ډېرو مسافرو د لېږدولو لپاره ډیزاین شوی، په ګډون د موټر چلونکي.
- هر ډول اندازه موټر چې خطرناک مواد لېږدوي او د فدرالي مقرراتو سره سم باید پلي کارډ شي.
- هر هغه اندازه موټر چې د هر هغه موادو په لېږد کې کارول کېږي چې د خطرناکو موادو پلي کارډونو یا د موادو کوم مقدار ته اړتیا لري چې په 42 CFR 73 کې د انتخابي عامل یا سم په توګه لېست شوي وي. د کورني امنیت وزارت له لارې فدرالي مقررات د خطرناکو موادو د تایید لپاره د شالید چپک او د ګوتو نښې ته اړتیا لري.

د CDL تر لاسه کولو لپاره باید د موټر چلولو د داخلي کچې روزنه بشپړه کړئ (که پلي شي)، د پوهې او مهارتونو ازموينو کې کامیاب شئ. دا لارښود به له تاسو سره په ازموينو کې په بريالي کېدو کې مرسته وکړي. دا لارښود د لارې چلونکي د روزنې ټولګي یا پروګرام لپاره بدیل نه دی. رسمي روزنه د هغو ډېرو ځانګړو مهارتونو د زده کړې لپاره تر ټولو باوري لاره ده چې د لویو سوداګريز لېږدونکو وسیلو په خوندي ډول چلولو او د لاریو په صنعت کې د مسلکي چلونکي کېدو لپاره اړین دي.

شکل 1.1 تاسو سره مرسته کوي چې معلومه کړئ چې ایا تاسو CDL ته اړتیا لرئ که نه

استثناوي: تاسو د پوځي يونيفورم په اغوستلو سره د پوځي تجهیزاتو چلولو لپاره CDL ته اړتیا نلری؛ د اور وژني شرکت پورې اړوند ځینې د اور وژني او بیرني حالت تجهیزات یا تفرېحي لېږدونکي وسیلې؛ د کرنې وسایل؛ یا ځینې د موټرو ساختماني تجهیزات.

دا برخه د CDL اړتیاوې او تاسو څنګه خپل CDL تر لاسه کولای شئ معاینه کوي.

د لېږدونکو وسیلو د خوندیتوب د ښه والي قانون د یوې برخې په توګه، د فدرالي موټرو د خوندیتوب ادارې (FMCSA) د فدرالي موټرو د خوندیتوب مقررات (FMCSRs) تعدیل کړل ترڅو د بین ایالتي سوداګریزو موټر چلولو جواز (CDL) لرونکو ته اړتیا ولري، چې د FMCSRs د فزیکي وړتیا اړتیاوو سره سم، د دوی د طبي معاینه کوونکي سند (چې د متحده ایالاتو په نوم هم پیژندل کیږي) اوسنی کاپي چمتو کړي. د DOT فزیکي کارت) د دوی د ایالت د لېږدونکو وسیلو چلولو جواز ادارې ته.

په متحده ایالاتو کې بین ایالتي د سوداګرۍ، ترافیک یا ترانسپورت په توګه تعریف شوی:

- په یوه ایالت کې د یو ځای او له داسې ایالت څخه بهر د یو ځای تر منځ (له متحده ایالاتو څخه بهر د یو ځای په ګډون)؛ یا
- په یوه ایالت کې د بل ایالت له لارې د دوو ځایونو تر منځ یا د متحده ایالاتو څخه بهر یو ځای؛ یا
- په یوه ایالت کې د دوو ځایونو تر منځ د سوداګرۍ، ترافیک، یا ترانسپورت د یوې برخې په توګه چې د ایالت یا متحده ایالاتو څخه بهر پیل یا پای ته رسیږي.

سربیره پر دې، د پنسلوانیا مقررات (سرلیک 67، څپرکی 231: http://www.pacode.com/secure/data/067/chapter231/067_0231.pdf) د CDL لرونکو پورې اړوند چې په داخلي سوداګرۍ کې کار کوي د حوالې له مخې FMCSRs شاملوي، له همدې امله، د محدودې استثنا سره، نږدې ټول سوداګریز موټر چلوونکي اړتیا لري چې د خپل طبي معاینه کوونکي سند یوه کاپي PenndOT ته وسپاري.

دا مقررات به ډاډمنه کړي چې د CDL لرونکي د طبي معاینې کوونکي سند په اړه دقیق او تازه معلومات به د برېښنایي موټر چلولو سوابقو کې شامل وي.

د فدرالي موټرو د خوندیتوب ادارې (FMCSA) فدرالي مقررات رامینځته کړي چې د داخلي کچې موټر چلوونکو ته اړتیا لري چې د لومړي ځل لپاره د A یا B ټولګې سوداګریز موټر چلولو جواز (CDL) په لټه کې وي، د A یا B ټولګې CDL ته لوړ شي یا د لومړي ځل لپاره د مسافر (P)، د ښوونځي بس (S) یا خطرناک موادو (H) تایید تر لاسه کړي. د FMCSA د داخلي کچې د موټر چلوونکو د روزنې (ELDT) مقررات د داخلي کچې د موټر چلوونکو لپاره د لږترلږه روزنې اړتیاوو لپاره اساس ټاکي.

د لېږدونکو وسیلو چلولو د ابتدایي کچې غوښتونکي باید د روزنې چمتو کوونکي څخه روزنه تر لاسه کړي چې د روزنې چمتو کوونکي راجسټر (TPR) کې لیست شوي وي.

د ELDT فدرالي مقرراتو په اړه د خورا تازه معلوماتو لپاره، مهرباني وکړئ د FMCSA ویبسایت www.fmcsa.dot.gov وګورئ. پورته معلومات د FMCSA د لارښوونو یا د فدرالي قوانینو او مقرراتو کې د هر ډول تعدیل پر اساس د بدلون تابع دي.

د CDL په اړه د معلوماتو لپاره مهرباني وکړئ لاندې وګورئ:

موږ ته په 717-412-5300 زنگ ووهئ

TTY زنگ ووهونکي - مهرباني وکړئ موږ سره د اړیکې لپاره 711 ډایل کړئ

دوشنبې تر جمعي پورې: سهار 8 بجې. - ماښام 5 بجې.

زموږ ویبسایت www.dmv.pa.gov ته مراجعه وکړئ

یا ولیکئ:

PennDOT - Bureau of Driver Licensing
CDL Program, P.O. Box 68679
Harrisburg, PA 17106-8679

طبقه بندی

د سوداګریز موټر چلولو جواز ورکولو پروګرام پلي کولو سره، پنسلوانیا د فدرالي طبقه بندي سیستم غوره کړ. د CDL طبقه بندي کې لاندې موارد شامل دي:

A ټولګی

د A ټولګي جواز هغو کسانو ته ورکول کېږي چې عمر یې 18 کاله یا ډېر وي او د 26,001 پونډه یا ډېر GCWR سره د هر ډول موټرو د چلولو لپاره خپلې وړتیاوې ښودلې وي، په دې شرط چې د موټر یا په بل موټر کې د بار شویو موټرو GVWR تر 10,000 پونډو ډېر وي. د A ټولګي جواز لرونکی د هغو موټرو چلولو وړ دی چې د B ټولګي یا C ټولګي جواز یې صادر شوی وي. په هغه صوت کې چې اړتیا وي، مناسب تاییدونه باید ترلاسه شي.

B ټولګی

د B ټولګي جواز هغو کسانو ته ورکول کېږي چې عمر یې 18 کاله یا ډېر وي او د 26,001 پونډو یا ډېرو GVWR سره د هر واحد موټر چلولو یا داسې کوم موټر چلولو لپاره چې د GVWR سره تر 10,000 پونډو ډېر نه وي، خپلې وړتیاوې ښودلې وي. د B ټولګي جواز لرونکی د هغو موټرو د چلولو وړ دی چې د C ټولګي جواز یې صادر شوی وي. په هغه صوت کې چې اړتیا وي، مناسب تاییدونه باید ترلاسه شي.

C ټولګی

د C ټولګي جواز هغو کسانو ته ورکول کېږي چې عمر یې 18 کاله یا ډېر وي او د 26,000 پونډو څخه ډېر نه وي او د GVWR سره د هر واحد موټر یا د موټرو هر ترکیب چلولو لپاره خپل وړتیاوې ښودلې وي، پرته له هغو ګڼو موټرو څخه چې موټرسایکلونه پکې شامل وي، چې د A یا B ټولګي موټر تعریف نه پوره کوي. په هغه صورت کې چې اړتیا وي، مناسب تاییدونه باید ترلاسه شي.

یادښت: د سوداګریزو موټرو د چلولو لپاره تاسو باید د 21 کلونو یا ډېر عمر ولرئ. دا په ټولو ټولګیو کې پلي کېږي.

د CDL ټولګیو سربیره، ځانګړي تاییدونه او محدودیتونه هم شته دي چې تاسو یې باید د ځانګړي ډول سوداګریزو موټرو چلولو لپاره ولرئ. یاد محدودیتونه په لاندې ډول دي:

تاییدونه/ محدودیتونه

تاییدونه

- H - د خطرناکو موادو د لېږد د موټر چلولو لپاره لوحې اړینې دي (تاسو باید 21 کلن یاست).
- H - د خطرناکو موادو لېږدونکي موټر چلولو لپاره لوحې اړینې دي (تاسو باید 21 کلن یاست). (49 CFR 383.5 تعریفونه)
- T - د دوه ګوني او درې ګوني ټیلرونو د چلولو لپاره اړین دی.
- P - د موټر چلولو لپاره اړین دی چې د 16 یا ډېرو مسافرو د لېږدولو لپاره ډیزاین شوی وي، په ګډون د موټر چلوونکي (بسونو).
- S - د ښوونځي بس چلولو لپاره اړین دی چې د موټر چلوونکي په ګډون د 11 یا ډېرو مسافرو د لېږدولو لپاره ډیزاین شوی.
- X - د خطرناکو موادو او ټانکر موټرو تاییدونو ترکیب استازیتوب کوي (تاسو باید 21 کلن یاست).

محدودیتونه

- A - موټل چلوونکی یوازې د ښار دننه د معاف شوي زون دننه موټر چلولو ته محدودوي (49 CFR § 391.62).
- E - د سوداګریزو موټرو چلول منع کوي چې د لاسي لېږد سره سمبال وي.
- G - ښيي چې موټر چلوونکی د 49 CFR § 391.62 د عملیاتو له مخې طبي وړتیا لري.
- K - موټر چلوونکی په د ایالت دننه لېږدونکو وسیلو چلولو پورې محدودوي.
- L - چلوونکی په هغو لېږدونکو وسیلو پورې محدودوي چې د هوا برېکونه نلري.
- M - مسافرو د تایید محدودیت - د A ټولګي بسونه نشي چلولای.
- N - د مسافرینو د تایید محدودیت - د A یا B ټولګي بسونه نشي چلولای.
- O - د A ټولګي موټر چلوونکی د لارې ټراکتور-سيمي ټریلر ترکیب د پنځم څرخ اتصال سره چلولو څخه منع کوي.
- P - زده کوونکي چلوونکي ته د سوداګریزو موټرو بس چلولو څخه منع کوي چې مسافر پکې وي (یوازې د سوداګریزو زده کوونکو په جواز کې به څرګند شي).
- Q - د سوداګریز موټر چلولو پر مهال د موټر چلوونکي څخه د اصلاحي لینزونو اغوستلو غوښتنه کوي.
- S - موټر چلوونکی محدودوي چې یوازې په هغه ټولګي یا ټیټ ټولګي کې چې په جواز کې ښودل شوي د ښوونځي بسونه چلوي. (یوازې د PA محدودیت)
- V - ښيي چې موټر موټر چلوونکی وړ دی او طبي توپیر ورته ورکړل شوی دی. (د سوداګریزو موټرو چلولو پر مهال باید د طبي توپیر اسناد هر وخت له ځان سره ولرئ.)
- X - زده کوونکي موټر چلوونکي ته د بار وړلو ټانکر موټرو چلولو څخه منع کوي (یوازې د سوداګریز زده کوونکي به په جواز کې څرګند شي).
- Y - د سوداګریز لېږدونکو وسیلو چلولو پر مهال د اوریدلو وسایلو اغوستل اړین دي.
- Z - د بشپړو هوايي برېکونو سره د سوداګریزو موټرو چلول منع کوي.

1.1 – د سوداګریز موټر چلولو جواز ازموینې

1.1.1 – د پوهې ازموینې

تاسو باید د پوهې یوه یا څو ازموینې ورکړئ، دا چې د جواز د کوم ټولګي او کوم تایید ته اړتیا لرئ، په دې پورې اړه لري. د CDL د پوهې ازموینې کې لاندې موارد شامل دي:

د عمومي پوهې ازموینه:

د موټر چلولو سوداګریز جواز غوښتنلیک سپارونکی باید د سوداګریزو موټرو د چلولو په اړه د قوانینو، اصولو او مقرراتو په اړه کافي پوهه وښيي چې تاسو یې د چلولو اراده لرئ.

سوداګریز موټر په لاندې ډول تعریف شوی:

- (a) د وزن مجموعه درجه بندي 26,001 پونډه یا ډېر وي چې د موټر GVWR تر 10,000 ډېر وي؛ پونډه یا
- (b) د موټر مجموعه درجه بندي 26,001 پونډه یا ډېر وي؛ یا
- (c) د 16 یا ډیرو مسافرینو د لیږدولو لپاره ډیزاین شوی، په شمول د موټر چلوونکي؛ یا
- (d) د ښوونځي بس د 11 یا ډیرو مسافرینو د لیږدولو لپاره ډیزاین شوی، په ګډون د موټر چلوونکي؛ یا
- (e) د خطرناکو موادو د ترانسپورت قانون د موخو لپاره د خطرناکو موادو د لیږد لپاره کارول شوي هر ډول اندازه موټر، چې د خطرناکو موادو د مقرراتو لاندې د موټر د تختې ښه کولو ته اړتیا لري.

د مسافرو د پوهې ازموینه:

د ټولو بس چلوونکو لپاره اړین دی، د ښوونځي بس چلولو په ګډون لکه څنګه چې په سرلیک 75 (PA) د لیږدونکو وسیلو (کوډ)، فصل 15، برخې 1508 او 1509 کې تعریف شوي.

د هوا برېکونو د پوهې ازموینه:

که ستاسو موټر د هوا برېکونه لري، په ګډون د هوا د هایدرولیک بریکونو، تاسو باید د هوا د برېک د پوهې ازموینه ورکړئ.

د ګڼو موټرو د پوهې ازموینه:

که تاسو غواړئ چې ګډ موټرونه (ټولګۍ A) وچلوئ، نو د ګڼو موټرو ازموینه اړینه ده.

د خطرناکو توکو د پوهې ازموینه:

د خطرناکو توکو ازموینه اړینه ده که تاسو غواړئ خطرناک توکي یا کثافات په هغه مقدار کې انتقال کړئ چې تخته 73 CFR 42 کې د انتخاب شوي استازي یا زهر په توګه لیست شوي موادو کوم مقدار. برسېره پر دې، د فدرالي اړتیاوو سره سم عمل کولو لپاره به اړ وئ چې د متحده ایالاتو د تابعیت یا مناسب مهاجرت حالت ثبوت وړاندې کړئ؛ (PUB 195NC ته مراجعه وکړئ) د فدرالي امنیت ګواښ ارزونه (DL-288) بشپړه کړئ؛ اضافي فدرالي فیسونه ورکړئ؛ ګوتي مو ولګوئ؛ او په بریالیتوب سره د فدرالي جرمي مخیني شالید چیک بشپړ کړئ. د خطرناکو توکو تایید باید په هرو څلورو کلونو کې بیا تصدیق شي. د بیا تصدیق کولو لپاره باید د خطرناکو توکو د پوهې ازموینه ورکړئ او پاس یې کړئ او د امنیت د ګواښ ارزونه په بریالیتوب سره بشپړه کړئ.

د ټانکر د پوهې ازموینه:

د ټانکر ازموینه اړینه ده، که غواړئ یوه مایع یا مایع ګاز په دایمي نصب شوي بار وړونکي ټانکر کې چې د 119 ګیلن یا ډیر درجه بندي لري یا د 1,000 ګیلن یا ډیر درجه بندي شوي د لیږد وړ ټانکر کې انتقال کړئ.

دوه ګوني / درې ګوني پوهې ازموینه د :

که تاسو غواړئ دوه ګوني یا درې ګوني ټیلرونه راوباسئ، د دوه ګوني/ درې ګوني ازموینې ته اړتیا ده.

د ښوونځي بس د پوهې ازموینه:

که غواړئ د ښوونځي بس وچلوئ، نو د ښوونځي د بس ازموینه اړینه ده. په نوي تصدیق کې لږترلږه 14 ساعته درسي ټولګي او لږترلږه 6 ساعته په بس کې روزنه شامله ده. د ښوونځي بس تایید باید په هرو څلورو کلونو کې بیا تصدیق شي. د بیا تصدیق لپاره باید غوښتنلیک سپارونکی د ښوونځي بس د پوهې ازموینه، د مهارتونو ارزونه ورکړي او پکې کامیاب شي او باید د ټولګي 7 ساعته او د بس دننه 3 ساعته ارزونه بشپړه کړي.

1.1.2 – د مهارتونو ازموینې

که تاسو د پوهې اړینو ازموینو کامیاب شئ، کولی شئ د CDL مهارتونو ازموینې ورکړئ. درې ډوله عمومي مهارتونه شته چې ازمویل کيږي او باید په لاندې ترتیب کې بشپړ او په بریالیتوب سره تیر شي: د موټرو تفتیش، د موټرو اساسي کنټرول او په سړک کې موټر چلول. تاسو باید دا ازموینې په هغه ډول لېږدونکي وسیله کې ورکړئ چې تاسو یې جواز غواړئ. د زده کوونکي د جواز ترلاسه کولو وروسته، د پنسلوانیا قانون له مخې تاسو باید د **A، B یا C** ټولګي د مهارتونو ازموینې ورکولو مخکې **15 ورځې انتظار وکړئ**. هر هغه موټر چې اجزا یې په نښه شوي یا لیبل شوي وي د "د وسایطو تفتیش ازموینې" لپاره نشي کارول کېدای. مهرباني سره په یاد ساتئ که تاسو د خپل CDL زده کوونکي جواز کې کوم بدلونونه او/یا لوړوالی راولئ نو د **15 ورځو انتظار ستاسو د CDL زده کوونکي جواز د نوي صادرولو نېټې پر اساس بیا محاسبه کيږي**.

د لېږدونکو وسیلو پلټل: تاسو به و ازمايل شئ ترڅو وګورئ چې ایا تاسو پوهیږئ چې ستاسو لېږدونکي وسیله د چلولو لپاره خوندي دی. له تاسو به وغوښتل شي چې د خپل موټر معاینه وکړئ او معاینه کوونکي ته تشرېح کړئ چې تاسو به څه معاینه کوئ او ولې. تاسو او معاینه کوونکي به د ازموینې وړ موټر د خوندیتوب معاینه ترسره کړئ. د موټر د خوندیتوب معاینه باید د موټر بهرنۍ، داخلي او د هود لاندې یا د انجن برخې معاینه کړي. که موټر د هوا برېک سره سمبال وي، نو تاسو به اړ یاست چې په موټر کې د هوا د برېک ازموینه بشپړه کړئ.

د موټر اساسي کنټرول: بیا به ستاسو د موټر کنټرول د مهارت ازموینه وشي. له تاسو به وغوښتل شي چې خپل موټر مخکې، شاته حرکت بوځئ او په یوه ټاکل شوې ساحه کې یې وګرځوئ. دا سیمې ممکن د ترافیکي لارو، مخروطونو، خنډونو یا ورته شیانو سره نښه شي. معاینه کوونکي به تاسو ته ووايي چې د هر کنټرول ازموینه باید څنګه ترسره شي. تاسو به اړ یاست چې څلور (4) اړین تمرینونه په ترتیب سره ترسره کړئ. تاسو ته به د تمرین حدودو کې د پاتې کیدو، څو ځله مخکې تګ او د موټر وروستي موقعیت په اساس نمرې درکړل شي. د کنټرول اساسي مهارتونه به د ازموینې ځای د ترتیب پر بنسټ اداره شي.

د سړک د مهارتونو ازموینه: په پای کې به تاسو د معاینه کوونکي لخوا ټاکل شوي لارې ته بوتلل شئ. تاسو به په مختلفو ترافیکي حالاتو کې د خپل موټر په خوندي ډول چلولو لپاره ستاسو د مهارت ازموینه ورکړئ. په دې حالاتو کې کېدې شي لاندې هغه شامل وي: کین او ښي لوري ته ګرځېدل؛ څلور لارې؛ د اورګاډي د پټلۍ تېرېدو ځایونه؛ کړي لارې؛ پورته او ښکته درجې؛ واحد یا څو لینه سړکونه؛ کوڅې یا لویې لارې. معاینه کوونکي به ځانګړي دندې ترسره کړي: لکه ګرځېدل؛ په ترافیک کې یو ځای کېدل؛ د لین بدلون او د لارې په اوږدو کې په ځانګړو ځایونو کې د سرعت کنټرول. معاینه کوونکي به دې ته هم نمرې ورکړي چې ایا تاسو په سمه توګه دندې ترسره کوئ لکه اشاره ورکول، د خطرونو پلټنه، د سرعت کنټرول کول او د لین موقعیت.

دا لارښود به له تاسو سره د CDL ازموینه کې بریالي کیدو کې مرسته وکړي. شکل 1.2 د دې لارښود کومې برخې توضیح کوي چې تاسو یې باید د جواز د هر ځانګړي ټولګي او هر تایید لپاره مطالعه کړئ. که تاسو د ښوونځي بس "S" تایید ته اړتیا لرئ، نو تاسو باید د دې لارښود په 4 برخه کې د ښوونځي بس چلوونکي لارښود (PUB 117) او د مسافر وړونکي موټر معلومات هم مطالعه کړئ.

کله چې تاسو د CDL د پوهې او مهارتونو ټولې اړینې ازموینې په بریالیتوب سره بشپړې کړئ، نو تاسو ته به د CDL د موټر چلولو سند (د کېمري کارت یا د عکس جواز) درکړل شي. د خپل کامري کارت ترلاسه کولو سره باید تاسو د عکس جواز مرکز ته لاړ شئ، خپل عکس واخلي او خپل CDL ترلاسه کړئ. تاسو به اړ وئ چې د عکس جواز تخنیکي کس ته د پیژندنې د منلو وړ ثبوت ولرئ.

يادښت: د ځانګړو ازموينو لپاره پوښتنې او ځوابونه شته چې په نورو برخو کې موندل کيږي پرته له هغو چې لاندې "مطالعي برخه" کې مشخص شوي دي.

شکل 1.2

د اړتيا وړ جواز او د مطالعي د مرستې چارټ		
د مطالعي برخه (برخي)*	د CDL ډول چې تاسو ورته اړتيا لرئ	که غواړئ موټر وچلوئ
برخه 2: په خوندي ډول موټر چلول برخه 3: په خوندي ډول د بار وړلو لېږد برخه 6: ګډ موټرونه برخه 7: دوه ګوني يا درې ګوني ټېلرونه برخه 8: ټانکر موټرونه برخه 9: خطرناک مواد برخه 5: د هوا برېکونه	د A ټولګې د T سند د N تاييد د H تاييد د Z محدوديت د L محدوديت	د هغو موټرو هر ترکیب چې GCWR يې 26,001 يا ډېر پورته وي، په دې شرط چې د هغه موټر (ونو) GVWR چې د ټو کولو په حال کې وي تر 10,000 پورته ډېر وي. • له دوه ګوني يا درې ګوني ټېلرونو سره • ټانکر موټر • خطرناک مواد • د هوا برېکونو سره • د جزوي هوا برېکونو سره • د هوا برېکونو پرته
برخه 2: په خوندي ډول موټر چلول برخه 3: په خوندي ډول د بار وړلو لېږد برخه 8: ټانکر موټرونه برخه 4: د مسافرو لېږدول برخه 4: د مسافرو لېږد او د پېنسلوانيا د ښوونځي بس چلوونکي لارښود (PUB 117) برخه 9: خطرناک مواد برخه 5: د هوا برېکونه	د B ټولګې د N تاييد د P تاييد د P او S تاييد د H تاييد د Z محدوديت د L محدوديت	هر هغه واحد موټر چې د GVWR وزن يې 26,001 يا ډېر پورته وي، يا کوم بس يا د ښوونځي بس يا داسې کوم موټر چې موټر له 10,000 پورته څخه ډېر نه وي، • ټانکر موټر • د مسافرو وړل • د ښوونځي بس • خطرناک مواد • د هوا برېکونو سره • د جزوي هوا برېکونو سره • د هوا برېکونو پرته
برخه 2: په خوندي ډول موټر چلول برخه 3: په خوندي ډول د بار وړلو لېږد برخه 4: د مسافرو لېږدول برخه 4: د مسافرو لېږد او د پېنسلوانيا د ښوونځي بس چلوونکي لارښود (PUB 117) برخه 9: خطرناک مواد برخه 5: د هوا برېکونه	د C ټولګې د P تاييد د P او S تاييد د H تاييد د Z محدوديت د L محدوديت	هر هغه واحد موټر چې د GVWR وزن يې له 26,001 پورته وي يا داسې کوم موټر چې تر 10,000 پورته وي، يا داسې کوم موټر چې تر 16 يا ډېرو زيات نه وي، په ګډون د هر هغه بس چې د 16 يا ډېرو مسافرو د لېږدولو لپاره ډيزاين شوی وي، په شمول د موټر چلوونکي يا د ښوونځي بس چې د موټر چلوونکي په ګډون د 11 يا ډېرو مسافرو د لېږدولو لپاره ډيزاين شوی وي. • د مسافرو وړل • د ښوونځي بس • خطرناک مواد • د هوا برېکونو سره • د جزوي هوا برېکونو سره • د هوا برېکونو پرته

* د مطالعي برخې د لارښود په توګه چمتو شوي. پوښتنې ممکن د CDL لارښود له نورو اړوندو برخو څخه را واخيستل شي.

1.1.3 – کله چې تاسو په پنسلوانیا کې موټر چلولو جواز لرئ د CDL لپاره اړتیا کول

تاسو باید د CDL تر لاسه کولو لپاره په پنسلوانیا کې د غیر سوداګريز موټر چلونکي په توګه جواز ولرئ. تاسو به د خپل جواز (جوازونو) لپاره د DL-31CD فورم په کارولو سره اړتیا وکړئ، د سوداګريز زده کوونکي د جواز لپاره غوښتنلیک. سربېره پر دې باید د موټر چلولو ډول هم په خپله تصدیق کړئ چې تاسو یې د DL-11CD په کارولو سره د ښکېلتیا اراده لرئ. د دې فورمو تر ټولو وروستی نسخه زموږ په ویبپاڼه کې www.dmv.pa.gov کې موندل کېدای شي. فورمي زموږ د موټر چلولو جواز مرکزونو او په پنسلوانیا کې په ډیری مسېنجر خدمتونو او آټو کليونو کې هم شته دي. DL-31CD د جواز لرونکي PA CDL د موټر چلونکو لخوا د اوسني CDL امتیازاتو ته د لوړولو یا تاییداتو اضافه کولو لپاره هم کارول کېږي.

کله چې د خپل موټر چلولو غیر سوداګريز جواز CDL ته لوړولو لپاره اړین جوازونو لپاره غوښتنلیک بشپړ کړئ، تاسو به اړ وئ چې د هر ډول غوښتنل شوي امتیازاتو لپاره د جواز فیس سربېره، د کلني جواز فیس او د عکس فیس ورکړئ. ستاسو د لوړ کلي اړین فیس د یوې برخې په توګه د زیاتوالي فیس به ستاسو د اوسني غیر سوداګريز موټر چلولو جواز کې د څو کلونو، بشپړ یا جزوي پاتې کیدو پر اساس تناسب وي.

د سوداګريز موټر چلونکي لپاره اصلي جواز باید تل سم معلومات ولري. که څه هم تاسو ممکن د تایید کارت تر لاسه کړی وي، کله چې ستاسو په غیر سوداګريز موټر چلولو جواز کې معلومات بدل شول، کله چې تاسو د خپل CDL لپاره په ازموینه کې کامیاب شئ، تاسو به د موټر چلولو نوی جواز تر لاسه کړئ چې ستاسو د CDL نوي حالت منعکس کوي. (دغه الزامات دا معنی هم لري چې ایا تاسو CDL لرئ که نه او نوم یا پته مو بدله شوي وي، نو تاسو به د خپل بدلون ثبتولو لپاره د مثني موټر چلولو جواز لپاره غوښتنه وکړئ.)

ستاسو د CDL جواز (جوازونو) فیس به په دې پورې اړه ولري چې تاسو د خپل غوښتنلیک د یوې برخې په توګه د څومره امتیازاتو لپاره اړتیا ولرئ. د هر ټولګي، تایید او محدودیت لري کولو لپاره فیسونه شته دي.

د پوهې هر ډول اړینه ازموینه باید د مهارتونو ازموینې لپاره ور کېدو مخکې بشپړه شي. کله چې مو غوښتنلیک پروسس شي، تاسو ته به د پوهې ازموینې اجازه درکړل شي، که د داسې کوم امتیاز لپاره اړتیا شوي وي چې د پوهې ازموینې ته اړتیا لري. کله چې تاسو په بریالیتوب سره د خپلې پوهې ازموینې بشپړې کړئ، د موټر چلولو د جواز مرکز به تاسو ته ستاسو د مهارتونو ازموینې لپاره د مهارت جواز درکړي.

یادښت: د FMCSA وروستي قوانین له جواز لرونکو څخه غواړي چې (په حوضي توګه) د زیږون سند په ښه تابعیت یا قانوني شتون ثابت کړي، د لوړ مهر سره (د متحده ایالاتو د یوې باصلاحیته دولتي ادارې لخوا صادر شوی، په د متحده ایالاتو سیمې یا پورتو ریکو په ګډون)، پاسپورټ، د تابعیت اسناد یا د کډوالۍ اوسني اسناد. (مهرباني وکړئ په یاد ساتئ چې د غیر امریکایي زیږون سندونه به ونه منل شي. د زیږون نور اسناد به ونه منل شي.) ټول نوي CDL غوښتنلیک سپارونکي او اوسني مالکین چې د دوی CDL نوي کولو یا کوم بدلون یا لوړولو ته اړتیا لري، باید دغه کار په حوضي توګه ترسره کړي، له دې پرته چې اسناد مخکې د PennDOT ته وړاندې شوي وي. د دایمي اوسیدونکو او اتباعو لپاره د تابعیت یا قانوني شتون ثابتولو الزامات به یوازې یو ځل ترسره شي ځکه چې ستاسو په سوابقو کې به یو یادښت لیکل کېږي چې تصدیق شوی او نېټه یې تایید شوې ده. سربېره پر دې، د استوګنې اسناد به په لومړي سر کې، د نوي کولو پر وخت او هر کله چې د پټې بدلون راشي، اړین وي. د استوګنې ثبوت له لاندې څخه د یو په چمتو کولو سره تر لاسه کېدای شي: د مالیې سوابق، د اجارې تړونونه، د ګروې اسناد، د W-2 فورمه، د وسلو اوسنی جواز، د کارونې اوسني بیلونه (اوبه، ګاز، برېښنا، کبیل، او نور)، ستاسو د نوي کولو خبرتیا یا اوسنی جواز.

1.1.4 – کله چې په بل ایالت کې جواز ولري د PA CDL لپاره اړتیا کول

که تاسو نوی اوسیدونکی یاست او غواړئ د پنسلوانیا CDL لپاره اړتیا وکړئ، نو تاسو باید د بل ایالت (ایالتونو) لخوا تاسو ته صادر شوي ټول معتبر د موټر چلولو جوازونه وسپارئ. د سوداګريزو موټرو د خوندیتوب قانون غواړي چې هېڅ څوک باید هېڅ وخت تر یوه ډېر د موټر چلولو معتبر جواز ونه لري. پنسلوانیا کولی شي تر ایالت بهر پټي ته د موټر چلولو جواز محصولاتو صادرول منع کړي.

د خپل بهرني ایالت د موټر چلولو جواز تسلیمولو او د پنسلوانیا د موټر چلولو جواز لپاره غوښتنې کولو لپاره باید د PennDOT د موټر چلولو جواز مرکز ته لاړ شئ او لاندې اسناد له ځان سره واخلي:

- (1) ستاسو له ایالت څخه بهر د موټر چلولو اعتبار لرونکی جواز،
- (2) ستاسو د ټولنیز خوندیتوب کارت،
- (3) د هویت ثبوت او
- (4) د استوګنې دوه ثبوتونه

(د متحده ایالاتو غیر اتباع به اضافي الزامات ولري.)

د هویت د منلو وړ ثبوت کې لاندې موارد شامل دي:

- د زیږون سند چې لوړ مهر لري (په متحده ایالاتو کې د یوې باصلاحیته دولتي ادارې لخوا صادر شوی، د متحده ایالاتو) د سیمو یا پورتو ریکو په ګډون. تر امریکا بهر د زیږون سندونه به ونه منل شي.) مهرباني وکړئ په یاد ولرئ چې اغېزمن PennDOT نور د پورتو ریکو د زیږون سندونه نه مني چې د 2010 د جولای تر 1 نیټې مخکې صادر شوي دي.
- د امریکا د تابعیت سند (BCIS/INS فورمه N-560)
- د تابعیت سند (BCIS/INS فورمه N-550 یا N-570)
- د متحده ایالاتو معتبر پاسپورټ

یادښت: یوازې معتبر پاسپورټونه او اصلي اسناد به ومنل شي.

د استوګنې د ثبوت لپاره د منلو وړ اسنادو کې لاندې موارد شامل دي:

- د کارونې اوسني بلونه (اوبه، ګاز، برېښنا، کبېل، تېلفون او نور).
- د ماليې سوابق
- د اجارې تړونونه
- د ګروپي اسناد
- W-2 فورمه
- د وسلو اوسنۍ جواز

يادښت: که تاسو له چا سره ژوند کوئ او ستاسو په نوم هيڅ بيلونه نه لرئ، نو لا به هم اړ وئ چې د استوګنې دوه ثبوتونه وړاندې کړئ. يو ثبوت دا دی چې هغه کس چې تاسو ورسره ژوند کوئ، د هغوی د موټر چلولو جواز يا عکس لرونکي ID سره د موټر چلولو جواز مرکز ته راوړئ. تاسو به اړ وئ چې د استوګنې دويم ثبوت هم چمتو کړئ لکه رسمي پست (د بانکي سټېټمنټ، د ماليې خبرتيا او نور). چې ستاسو نوم او پته پرې وي. پته بايد له هغه کس سره سمون ولري چې تاسو ورسره ژوند کوئ.

که د موټر چلولو جواز چې تاسو يې تسليم کوئ، يو معتبر CDL وي، نو بيا به تاسو اړ وئ چې د ليد معاینه وکړئ. د خطرناکو توکو د ليريدلو يا د ښوونځي بس چلولو جواز تر لاسه کولو لپاره به اضافي ازموينې ته اړتيا وي.

که د موټر چلولو جواز چې تاسو يې تسليم کوئ CDL نه وي، نو تاسو ته به د موټر چلولو غیر سوداګريز جواز درکړل شي او تاسو بايد د مناسب زده کوونکي جواز لپاره غوښتنه وکړئ، مخکې تر دې چې تاسو ته په پنسلوانيا کې د سوداګريز موټر چلولو اجازه درکړل شي. د زده کوونکي جواز تاسو ته يوازې د هغه ډول موټر چلولو حق درکوي چې تاسو ورته اړتيا لري. د سوداګريز زده کوونکي جواز سره د موټر چلولو لپاره بايد د هغه کس سره ملګري شئ چې د هغه ډول موټر لپاره چې تاسو يې چلوئ، د موټر چلولو معتبر جواز ولري. ياد کس بايد ستاسو تر څنګ څوکۍ کېږي او لږ تر لږه 21 کلن وي.

1.2 - د طبي اسنادو الزامات

که تاسو د CDL جواز لپاره اړتيا کوئ يا CDL نوي کول، لوړول، تاييدونه اضافه کول يا له بل ايالت څخه CDL ليريدول، نو تاسو اړ ياست چې د خپل ايالت د موټر چلولو جواز ادارې (SDLA) ته د سوداګريزو موټرو د عملياتو ډول په اړه معلومات ورکړئ چې تاسو پکې چلوئ يا تمه لرئ چې ستاسو CDL سره موټر وچلوئ. هغه موټر چلونکي چې په مشخصو سوداګريزو برخو کې فعاليت کوي، اړ دي چې د اوسني طبي معاینه کوونکي سند او يا د طبي توپير هر ډول اسناد چې تاسو ته صادر شوي وي، ستاسو (د بېلګې په توګه د ليد، مهارتونو فعاليت يا د شکر ناروغۍ معافيت يا نور معافيتونه) د SDLA ته د "تصديق شوي" طبي حالت تر لاسه کولو لپاره ستاسو د CDLIS د موټر چلولو سوابقو برخې په توګه وسپاري.

که تاسو اړ وئ چې "تصديق شوی" طبي حالت ولرئ او د خپل طبي معاینه کوونکي سند اېډېټ ساتلو کې پاتې راشئ، نو تاسو به "غیر تصديق شوی" وګڼل شئ او ستاسو CDL به را ښکته شي.

د طبي تصديق لپاره له نوو الزاماتو سره د مطابقت لپاره پر دې پوهېدل مهم دي چې تاسو له CMV څخه څنګه کار اخلئ. لاندې معلومات به له تاسو سره مرسته وکړي چې څنګه ځان تصديق کړئ:

1.2.1 - د اړتياو تر منځ يا په اړتياو دننه سوداګري

ايا تاسو په د اړتياو تر منځ يا په ايالت دننه سوداګرۍ کې د CMV چلولو لپاره CDL کاروئ يا به يې وکاروئ؟

د اړتياو تر منځ سوداګري هغه وخت ده کله چې تاسو CMV پکې چلوئ:

له يوه ايالت څخه بل ايالت يا بهرني هېواد ته؛

په يوه ايالت کې د دوو ځايونو ترمنځ، خو د سفر د يوې برخې په جريان کې، CMV بل ايالت يا بهرني هېواد ته تيريري يا

په يوه ايالت کې د دوو ځايونو ترمنځ، مګر کارګو يا مسافرين د هغه سفر برخه دي چې په بل ايالت يا بهرني هېواد کې پيل شوی يا پکې به پای ته ورسېږي.

په ايالت دننه سوداګري هغه وخت ده کله چې تاسو په يوه ايالت کې CMV چلوئ او تاسو د په ايالت دننه سوداګرۍ لپاره پورته هېڅ توضيحات نه پوره کوئ.

که تاسو په دواړو اړتياو کې دننه او تر اړتياو بهر سوداګرۍ کې کار کوئ، نو بايد د اړتياو دننه سوداګرۍ غوره کړئ.

1.2.2 - د اړتياو دننه/بهر سوداګري: حالت غیر مستثنی يا مستثنی؟

کله چې تاسو پرېکړه وکړئ چې تاسو به په بين ايالتي سوداګرۍ يا د ايالت دننه سوداګرۍ کې کار وکړئ، نو تاسو بايد پرېکړه وکړئ چې ايا تاسو به په غیر استثنایي يا استثنایي حالت کې کار کوئ (يا د کار کولو تمه لرئ). دا پرېکړه به تاسو ته ووايي چې د سوداګرۍ له څلورو ډولونو څخه کومې يوې بايد ځان تصديق کړئ.

بين ايالتي سوداګرۍ:

تاسو په مستثنی بين ايالتي سوداګرۍ کې کار کوئ کله چې تاسو په بين ايالتي سوداګرۍ کې CMV چلوئ، يوازې د لاندې استثنایي فعاليتونو لپاره:

د ښوونځي ماشومانو او يا د ښوونځي کارکوونکو د کور او ښوونځي ترمنځ ليرېد را ليرېد لپاره؛

د فدرالي، ايالتي يا ځايي حکومتي کارکوونکو په توګه؛

د انسانانو جسدونه يا ناروغه يا ټپي شوي کسان ليريدولو لپاره؛

د بېرني حالت او نورو اړوندو فعاليتونو په جريان کې د اور وژني لارې يا د ژغورني موټر چلونکي؛

په عمده توګه د پروپين ژمي د تودوخې سون ټوکو ليرد کې کله چې داسې بېرني حالت ته ځواب ووايي چې سمدستي ځواب ته اړتيا لري لکه د طوفان يا سيلاب وروسته د پروپين ګاز سيستم ته زيان؛

د پايپ لاین بېرني حالت ته ځواب ويلو لپاره لکه د پايپ لاین ليک يا ماتيدل؛

په فارم کې د ګمرکي حاصلاتو راټولولو کې يا د ګمرکي حاصلاتو عملياتو کې کارول شوي فارم ماشينونو او اکمالاتو ليريدولو لپاره چې فارم ته او له هغه څخه يا د ګمرکي حاصلاتو راټولولو فصلونو ذخيره کولو يا بازار ته ليريدولو لپاره؛

د مچيو پالونکي د مچيو موسمي ليرد کې؛

د بزګر لخوا کنترول او چلول کيږي، خو د ګډ موټر (د بريښنا واحد او ټرل شوي برخې) نه او د کرنې محصولاتو، د فارم ماشينونو يا د فارم اکمالاتو (د پلاکارډ وړ خطرناک موادو پرته) د فارم څخه او له فارم څخه د 150 هوايي ميلونو دننه ليريدولو لپاره کارول کيږي؛

د غير سوداګريزو موخو لپاره د مسافرينو د شخصي موټرو وړونکي په توګه؛ يا

د مهاجر کارګرانو ليريدولو لپاره.

که تاسو له پورته فعاليتونو څخه يو يا ډيرو ته په هو سره ځواب ورکړئ ځکه چې دا يوازېني عمليات دي چې تاسو پکې موټر چلوئ، نو تاسو په پرته له **بين ايالتي سوداګري کې کار کوئ** او د فدرالي طبي معاينه کونکي سند ته اړتيا نه لرئ.

که تاسو پورته ټولو فعاليتونو ته په نه سره ځواب ورکړئ، نو تاسو په **غير استثنایي بين ايالتي سوداګري کې کار کوئ** او اړ به ياست چې د خپل ايالت د موټر چلولو جواز ادارې (SDLA) ته د اوسني طبي معاينه کونکي سند (49 CFR 391.45)، چې معمولاً د طبي سند يا DOT فزيکي کارت په نوم ياديږي، چمتو کړئ. ډيري CDL لرونکي چې په بين ايالتي سوداګري کې CMV چلوي **غير استثنایي بين ايالتي سوداګري** چلونکي دي.

که تاسو په استثنایي بين ايالتي سوداګري او غير استثنایي بين ايالتي سوداګري کې کار کوئ، بايد غير استثنایي بين ايالتي سوداګري غوره کړئ ترڅو د دواړو ډولونو بين ايالتي سوداګري کې د فعاليت کولو وړتيا ولرئ.

په ايالت دننه سوداګري:

تاسو په **استثنا داخلي سوداګري کې کار کوئ** کله چې تاسو يوازې په ايالت دننه سوداګريزو فعاليتونو کې CMV چلوئ چې ستاسو د جواز رياست ټاکلی وي تاسو ته د ايالت د طبي تصديق اړتياوو پوره کولو ته اړتيا نلري.

تاسو په **غير استثنایي داخلي سوداګري کې کار کوئ** کله چې تاسو يوازې داخلي سوداګري کې CMV چلوئ او اړ ياست چې د خپل جواز ايالت طبي تصديق اړتياوي پوره کړئ.

که تاسو په دواړو **استثنا داخلي سوداګري** او **غير استثنا داخلي سوداګري** کې کار کوئ، بايد **غير استثنا داخلي سوداګري** غوره کړئ.

1.2.3 - د ځان تصديق بيانونه

کله چې تاسو د خپل CDL لپاره غوښتنليک بشپړوئ، نو اړ به ياست چې د هغه بيانيې تر څنګ خانه په نښه کړئ چې ستاسو حالت بيانوي.

- **NI - بين ايالتي غير مستثنی:** زه د پنسلوانيا په پولو کې دننه او بهر سوداګريز موټر چلوم او اوسمهال د طبي معايني سند (DOT فزيکي کارت) لرم.
- **NA - بين ايالتي استثنا:** زه يوازې د پنسلوانيا په حدودو کې سوداګريز موټر چلوم او اوسمهال د طبي معاينه کونکي سند (DOT فزيکي کارت) لرم.
- **EI - په ايالت دننه غير مستثنی:** زه د پنسلوانيا په پولو کې دننه او بهر سوداګريز موټر چلوم او د طبي معايني سند نه لرم.
- **EI - په ايالت دننه استثنا:** زه يوازې د پنسلوانيا په حدودو کې سوداګريز موټر چلوم او د طبي معايني سند نه لرم.

1.3 – د موټر چلونکي صلب صلاحيت

1.3.1 – عمومي

که تاسو د کوم دليل لپاره نا اهل ياست، نو تاسو نه شئ کولی سوداګريز موټر (CMV) وچلوئ.

1.3.2 – الکول، د پيښې له ځای څخه وتل او پر جرم ارتکاب

که ستاسو د وينې الکولو غلظت 0.04% (BAC) يا ډېر وي، نو د CMV کارول غیر قانوني دي. که تاسو CMV کاروئ، نو داسې گڼل کېږي چې تاسو د الکولو ازموينې ته رضاييت ورکړی دی.

تاسو به د لومړي جرم لپاره لږترلږه د يو (1) کال لپاره خپل CDL له لاسه ورکړئ:

- که ستاسو د وينې الکولو غلظت 0.04% يا لږ وي نو د CMV چلول.
- د الکولو تر اغېز لاندې د CMV موټر چلول.
- د الکولو لپاره د وينې معاييني څخه انکار کول.
- د کنټرول شوي مادې تر اغېز لاندې د CMV موټر چلول.
- د CMV د پيښې له صحنې څخه وتل.
- د CMV کارولو سره تړلي جرم ترسره کول.
- هغه ټکرونه چې د CMV چلولو پر مهال مرگ يا ځاني زيان پکې شامل وي.
- هغه ټکرونه چې د CMV چلولو پر مهال بې سرپرسته موټر يا ملکيت ته زيان رسوي.
- د CMV موټر چلول په داسې حال کې چې ستاسو د موټر چلولو امتياز وځنډول شي، بېرته واخيستل شي، لغوه شي يا بېرته وغوښتل شي يا په داسې حال کې چې تر ايالت بهر خدمتونو امر له مخې بې صلاحيت وگڼل شي.
- د جرم د ترسره کولو لپاره د CMV کارول.

که سرغړونه د خطرناکو موادو لپاره د CMV چلولو پر مهال رامنځته شي، نو تاسو به لږترلږه د درې (3) کلونو لپاره خپل CDL له لاسه ورکړئ.

تاسو به د دويم ځلي جرم له امله به خپل CDL د ټول عمر لپاره له لاسه ورکړئ.

که تاسو له کنټرول شوو موادو سره د تړاو لرونکي جرم لپاره CMV وکاروئ، نو تاسو به د ژوند لپاره خپل CDL له لاسه ورکړئ.

که تاسو د الکولو اندازه تر 0.04% کمه ولرئ، نو تاسو به د 24 ساعتونو لپاره له خدمت څخه لرې شئ.

که تاسو د ښوونځي موټر يا د ښوونځي بس چلوئ کله چې ستاسو د وينې الکولو غلظت 0.02% (BAC) يا ډېر وي، تاسو د الکولو تر اغېز لاندې موټر چلوئ. که تاسو کوم بل ډول سوداګريز موټر چلوئ او ستاسو د BAC کچه 0.04% يا ډېره وي، تاسو د الکولو تر اغېز لاندې موټر چلوئ. تاسو به د خپل لومړي جرم لپاره د يو کال لپاره خپل CDL له لاسه ورکړئ. که ستاسو د وينې د الکولو غلظت د ښوونځي بس او ښوونځي موټرو چلوونکو لپاره تر 0.02% څخه کم وي، يا د نورو سوداګريزو موټرو چلوونکو لپاره له 0.04% څخه کم وي، خو تاسو کوم کشف کيدونکی مقدار ولرئ، نو کولی شئ تر 30 ورځو پورې له دندې څخه بهر شئ.

د پنسلوانيا ضمني رضاييت قانون

د سوداګريز موټر چلونکي په توګه ډېره مهمه ده چې تاسو د PA "ضمني رضاييت پر" قانون پوه شئ. که يو پوليس افسر پر دې د باور لپاره معقول دليل ولري چې تاسو د CMV سره موټر چلاوه، په داسې حال کې چې ستاسو په بدن کې الکول شته و او تاسو د ساه، وينې يا ادرار يو يا څو کيمياوي ازموينې اخيستلو څخه انکار کوئ، ستاسو د موټر چلولو امتياز به د يو (1) کال (12 مياشتو) لپاره وځنډول شي يا که تاسو د موټر چلولو سوابقو کې د مخکيني انکار يا DUI محکوميت ولرئ نو 18 مياشتې به وځنډول شي. د انکار يوه سرغړونه، د DUI محکوميت سره يو ځای، به ستاسو د موټر چلولو امتياز لږترلږه دوه (2) کلونو لپاره وځنډول شي (که تاسو مخکې انکار يا د DUI محکوميت لرئ).

د کيمياوي ازموينې قانون وايي چې تاسو په پنسلوانيا کې د موټر چلولو جواز تر لاسه کولو سره د داسې ازموينې اخيستلو هوکړه کړې ده. حتی که تاسو د نشي په حالت کې د موټر چلولو مجرم ونه گڼل شئ، ستاسو د موټر چلولو امتياز به لږترلږه د يو (1) کال لپاره به وځنډول شئ، که تاسو د وينې، ساه يا ادرار معاييني څخه انکار وکړئ. سربېره پر دې، که تاسو د موټر وړونکي موټر يا CMV سره په يوه ټکر کې ښکېل ياست او يو پوليس افسر پر دې چې تحقيق وکړي، نو تاسو به پر وئ چې د الکولو يا کنټرول شوو موادو لپاره ازموينې ته تسليم شئ، د ازموينې لګښت به ستاسو د کار ګمارونکي لخوا ورکړل شي. که تاسو د الکولو يا کنټرول شوو موادو ازموينې له ترسره کولو څخه انکار وکړئ، او د 3756 مادې له مخې مجرم وپېژندل شئ، نو تاسو به تر \$200 پورې جريمې سره مخ شئ (د لګښتونو سره يوځای).

دا قوانين به ستاسو او د لويو لارو ټولو کاروونکو لپاره د لويو لارو خونديتوب ښه کړي.

یادښت: په دې خپرونه کې پیژندل شوي جریمې ممکن په بشپړ یا جزوي ډول د عمومي غونډې لخوا په هر وخت کې تعدیل شي. مهرباني وکړئ د ځانګړو مقرراتو او تازه معلوماتو لپاره د PA د لېږدونکي وسیلو کوډ 75 سرلیک، یا د PA بولټین ته مراجعه وکړئ.

1.3.3 – د ترافیکو جدي سرغړونې

د ترافیکو جدي سرغړونې د ډېر سرعت (د ټاکل شوي حد څخه 15 مایل په ساعت کې یا ډېر پورته)، بې پروا موټر چلول، د لین ناسم یا بې نظمې بدلونونه، د موټر ډېر نږدې تعقیبول او د CMV کې د وژونکو ترافیکي پیښو په تړاو د ترافیکو سرغړونې دي.

تاسو به خپل CDL له لاسه ورکړئ:

- لږ تر لږه د 60 ورځو لپاره که تاسو د CMV په ګډون د درې کلونو په موده کې دوه جدي ترافیکي سرغړونې کړې وي.
- د CMV په ګډون د درې کلونو په موده کې د درې جدي ترافیکي سرغړونو لپاره لږترلږه د 120 ورځو لپاره. "د ترافیک په جدي سرغړونو" کې لاندې موارد شامل دي، خو تر یادو مواردو پورې محدود نه دي: هغه ترافیکي سرغړونې چې په CMV کې د وژونکو ترافیکي پیښو، ډیر سرعت، بې پروایۍ موټر چلولو یا د پولیسو څخه د تینینټي په تړاو ترسره کېږي.

1.3.4 – تر خدمت بهر امرونو سرغړونه

تاسو به خپل CDL له لاسه ورکړئ:

- لږ تر لږه د 90 ورځو لپاره که تاسو تر خدمت بهر د سرغړونې امر لومړۍ سرغړونه کړې وي.
- که تاسو په (10) کلونو کې دوه (2) له دندې څخه د وتلو سرغړونې امرونه کړي وي، لږ تر لږه د یو (1) کال لپاره.
- که تاسو په (10) کلونو کې درې یا ډیر له دندې څخه د وتلو سرغړونې کړې وي، نو لږترلږه درې (3) کاله.

1.3.5 – د رېل پټلۍ – لویې لارې د تېریدو درجې سرغړونې

تاسو به خپل CDL له لاسه ورکړئ:

- ستاسو د لومړۍ سرغړونې لپاره لږترلږه 60 ورځې.
  - د دریو کلونو په موده کې ستاسو د دویمې سرغړونې لپاره لږترلږه 120 ورځې.
  - د هر درې کلنې مودې په اوږدو کې ستاسو د درېیمې سرغړونې لپاره لږترلږه د یو کال لپاره.
- په دې سرغړونو کې د فدرالي، ایالتي یا ځایي قانون یا مقرراتو سرغړونه شامله ده چې د رېل پټلۍ - لویې لارې په تیریدو کې د لاندې شپږو سرغړونو څخه یو پورې اړه لري:

- د هغو موټر چلوونکو لپاره چې تل د درېدو غوښتنه نه کوي، که پټلۍ روښانه نه وي، نو د تېرېدو ځای ته تر رسیدو مخکې نه درېږي.
- د هغو موټر چلوونکو لپاره چې اړ نه وي تل ودرېږي، نه غواړي چې ورو شي او وګوري چې پټلۍ د راتلونکي اورګاډي څخه پاکې دي.
- د هغو موټر چلوونکو لپاره چې تل اړ دي چې ودرېږي، نه شي کولای چې د تېرېدو ځای ته تر رسېدو مخکې ودرېږي.
- د ټولو هغو موټر چلوونکو لپاره چې کافي ځای نه لري ترڅو په بشپړ ډول پرته له دریدو څخه د تېرېدو له ځای څخه تېر شي.
- د ټولو هغو موټر چلوونکو لپاره چې د ترافیک کنټرول وسیلې یا د تېرېدو پر وخت د پلي کوونکي چارواکو لارښوونو ته غاړه نه ږدي.
- د ټولو هغو موټر چلوونکو لپاره چې د موټر د لاندې د کافي پاکوالي له امله د تېرېدو په اړه خبرې اترې نه شي کولای.

1.3.6 – خطرناکو موادو (HAZMAT) د تایید د شالید چک او صلب صلاحیت

که تاسو د خطرناکو موادو تایید ته اړتیا لرئ، نو اړ به یاست چې خپل د ګوتو نښې وسپارئ او د شالید معاینه وکړئ.

که تاسو:

- نو ستاسو د HAZMAT تایید به رد شي یا به تاسو خپل تایید له لاسه ورکړئ: د متحده ایالاتو قانوني دایمي اوسیدونکي نه یاست.
- د متحده ایالاتو تابعیت پرېږدئ.
- تر عدلي تعقیب لاندې یا پر ځینو درنو جرایمو تر تور لاندې وئ.
- په پوځي یا ملکي محکمه کې د ځینو جرمونو لپاره محکومیت ولرئ.
- د ذهني وړتیا نشتوالي په توګه قضاوت شوي وي یا په غیر ارادي ډول د رواني روغتیا مرکز ته ژمن شوي وي لکه څنګه چې په 49 CFR 1572.109 کې مشخص شوي.
- د ترانسپورت امنیت ادارې لخوا داسې ګڼل شوي وي چې کېدای شي امنیتي ګواښ پېښ کړي.

د شالید د معاینې پروسېګرونه له یو ایالت څخه بل ایالت ته توپیر لري. (له قضایي حوزې څخه قضایي حوزې ته)

1.3.7 – ستاسو په شخصي موټر کې ترافیکي سرغړونې

د 1999 کال د موټرو د خوندیتوب د ښه والي قانون (MCSIA) له مخې، که د CDL لرونکی په خپل شخصي موټر کې د ځینو ډولونو د حرکت سرغړونو په تور محکوم شوی وي، نو د CDL لرونکی باید د سوداګريزو موټرو د چلولو څخه بې برخې شي. که ستاسو د شخصي موټر چلولو امتیاز د ترافیکي سرغړونو له امله بېرته واخیستل شي، لغوه یا وځنډول شي (د پارکینګ له سرغړونو پرته) نو تاسو به د CDL موټر چلولو امتیاز له لاسه ورکړئ.

که ستاسو د شخصي موټر چلولو امتیاز د الکولو سرغړونو، کنټرول شویو موادو یا جرم له امله له لاسه ورکړئ، لغوه یا وځنډول شي، نو تاسو به د یو (1) کال لپاره خپل CDL له لاسه ورکړئ. که تاسو په خپل شخصي موټر کې د دویم ځل لپاره د الکولو ځنډول په جرم محکوم شئ، نو تاسو به د ټول ژوند لپاره خپل CDL له لاسه ورکړئ.

که ستاسو د شخصي موټر چلولو جواز بېرته واخیستل شي، لغوه شي، یا وځنډول شي، تاسو ممکن د CMV چلولو لپاره د "سختی" جواز تر لاسه نکړئ.

1.4 – د خوندیتوب نور قواعد

نور فدرالي او ایالتي قوانین هم شته چې په ټولو ایالتونو کې د CMV چلونکو باندې اغېزه کوي. د دوی په منځ کې دا موارد هم دي:

- تاسو نه شئ کولی تر یوه (1) ډیر جوازونه ولرئ. که تاسو دا قانون مات کړئ، نو محکمه مو ممکن تر \$5,000 پورې جریمه کړي یا مو په زندان کې واچوي او ستاسو د کورني ایالت جواز وساتي او نور یې بېرته درکړي.
- تاسو باید خپل کار ګمارونکي ته د ترافیکي سرغړونو د محکومیت په 30 ورځو کې خبر ورکړئ (پرته له پارکینګ څخه). دا ریښتیا ده، مهمه نه ده چې تاسو کوم ډول موټر چلولی.
- که تاسو په کوم بل قضایي ارګان کې د ترافیکي سرغړونې (پرته له پارکینګ) محکوم شوي یاست، نو باید د 30 ورځو دننه د PennDOT ته خبر ورکړئ. دا ریښتیا ده، مهمه نه ده چې تاسو کوم ډول موټر چلولی.
- که ستاسو د موټر چلولو جواز وځنډول شي، بېرته واخیستل یا لغوه شي یا تاسو د موټر چلولو څخه بې برخې شئ، نو باید خپل کار ګومارونکي ته خبر ورکړئ.
- تاسو باید خپل کار ورکوونکي ته د موټر چلولو د ټولو هغو دندو په اړه معلومات ورکړئ چې په تېرو لسو کلونو کې مو ترسره کړي دي. تاسو باید دا کار هغه وخت وکړئ کله چې تاسو د سوداګريز موټر چلولو دندې لپاره ایلاي کړئ.
- په پنسلوانیا کې هېڅوک د CDL پرته CMV نشي چلولی. د دې قانون د ماتولو له امله محکمه ممکن تاسو تر \$5,000 پورې جریمه کړي یا په زندان کې واچوي.
- که تاسو د خطرناکو موادو تایید لرئ، باید خپل خطرناکو موادو تایید هغه ایالت ته خبر ورکړئ او وسپارئ چې ستاسو CDL یې په هره قضایي حوزه کې د محکومیت یا تور په 24 ساعتونو کې صادر کړی وي، ملکي یا نظامي، یا د 49 CFR 1572.103 کی لیست شوي د صلب صلاحیت جرم د لیونتوب له امله مجرم نه ګڼل کیږي؛ څوک چې د رواني وړتیا نشتوالي په توګه قضاوت شوی وي یا په غیر ارادي ډول د رواني روغتیا مرکز ته ژمن شوی وي لکه څنګه چې په 49 CFR 1572.109 کې مشخص شوی وي؛ یا څوک چې خپل د متحده ایالتونو تابعیت پرېږدي.
- که تاسو تر یوه (1) ډیر جوازونه لرئ یا ستاسو CDL وځنډول شي یا لغوه شي (په دې کې لغوه کول او پر شرایطو نابرابروالی شامل دي)، ستاسو کار ورکوونکی ممکن تاسو ته د CMV چلولو اجازه درنه کړي. محکمه کولی شي د دې قانون د ماتولو لپاره کار ګومارونکي تر \$5,000 پورې جریمه کړي یا یې په زندان کې واچوي.
- ټول ایالتونه د CDL موټر چلونکو په اړه د معلوماتو شریکولو لپاره د یو (1) کمپیوټري سیستم سره وصل دي. PennDOT به ستاسو د موټر چلولو سوابق وګوري ترڅو ډاډ تر لاسه کړي چې تاسو له یو څخه ډېر CDL نلرئ.
- هغه سوداګريز موټر چلونکي چې د موټر چلولو په ځانګړو ډولونو کې بوخت دي، اړ دي چې د سوداګريز جواز ساتلو لپاره د اعتبار وړ طبي معاینه کوونکي سند هم وسپاري.
- NI - غیر مستثنی بین ایالتي ترانسپورت: بین ایالتي موټر چلونکي چې د فدرالي فزیکي وړتیاوو او ازموینې مقرراتو تابع دي. د طبي معاینې سند باید د ځان تصدیق فورمه (DL-11CD) سره یو ځای شي.
- NA - په ایالت دننه غیر مستثنی ترانسپورت: په ایالت دننه موټر چلونکي چې د فدرالي فزیکي وړتیاوو او ازموینې مقرراتو تابع دي. د طبي معاینې سند باید د ځان تصدیق فورمه (DL-11CD) سره یو ځای شي.
- تاسو اجازه نه لرئ چې د موټر چلولو پر مهال د غریزو اړیکو د ترسره کولو لپاره ګرځنده تېلفون را واخلي یا د موټر چلولو پرمهال تر یوې ډیرې تنی کېکارلو سره په ګرځنده تېلفون کې شمېره ډایله کړئ.
- تاسو د موټر چلولو پر مهال د لیکلو پیغامونو د لیږلو یا لوستلو اجازه نه لرئ.
- د سوداګريزو موټرو چلولو پر مهال باید تل د خوندیتوب کمربند په سمه توګه وتړئ. د خوندیتوب کمربند ډیزاین د تکر پښ وخت موټر چلونکي په خوندي ډول د موټر چلولو په حال کې ساتي چې له موټر چلونکي سره مرسته کوي چې موټر کنټرول کړي او د جدي ټپي کیدو یا مړینې چانس کموي. که تاسو د خوندیتوب کمربند نه وي اغوستی، نو د موټر څخه غورځیدو په صورت کې د مرګ ژوبلي احتمال څلور برابره زیات دی.
- ستاسو ایالت ممکن اضافي قوانین ولري چې تاسو یې هم باید پیروي وکړئ.

(اضافي معلومات، د بېلګو په ګډون، زموږ په وېبسایت www.dmv.pa.gov کې د سوداګريز موټر چلوونکي معلوماتو مرکز کې شته دي.)

1.4.1 - د خدمتونو د ساعتونو مقررات

د ملکیت لېږد - موټر چلوونکي

د 11 ساعتونو موټر چلولو حد. د دندې څخه د 10 پرله پسې ساعتونو رخصتۍ وروسته اعظمي حد اکثر 110 ساعته موټر چلولی شئ.

د 14 ساعتونو موټر چلولو محدودیت. دندې ته تر راتګ وروسته او له دندې څخه د 10 پرله پسې ساعتونو وروسته، باید د 14 پرله پسې ساعتونو څخه زیات موټر ونه چلوي. د دندې څخه بهر وختونه د 14 ساعتونو موده نه غځوي.

د استراحت وقفې. یوازې هغه وخت موټر چلولی شئ کله چې د موټر چلوونکي د وروستۍ رخصتۍ یا د خوب کولو د مودې له پای ته رسیدو څخه لږ تر لږه 30 دقیقې وروسته 8 ساعته یا کم وخت تېر شوی وي. په هغو چلوونکو باندې نه عملي کیږي چې په 395.1(e) کې د لنډ واټن استثنایي کاروي. (49 CFR 397.5 لازمي "حاضري" وخت ممکن په وقفه کې شامل شي که نورې دندې ترسره نه شي).

مسافر وړونکي موټر چلوونکي

د موټر چلولو 10 ساعته محدودیت. له دندې څخه د 8 پرله پسې ساعتونو رخصتۍ وروسته، اعظمي حد 10 ساعته موټر چلولی شئ. تر دندې بهر وخت د 15 ساعتونو په موده کې شامل نه دی.

-15 د موټر چلولو ساعتونو حد. د 15 ساعتونو لپاره په دنده کې پاتې کیدو وروسته او د 8 پرلپسې ساعتونو لپاره له دندې څخه وروسته موټر نه شئ چلولی. تر دندې بهر وخت د 15 ساعتونو په موده کې شامل نه دی.

70/60 - د ساعتونو محدودیت ممکن د 8/7 پرلپسې ورځو کې د 70/60 ساعتونو وروسته موټر ونه چلوي. یو موټر چلوونکی کولی شي د 34 یا ډیرو پرلپسې ساعتونو رخصتۍ وروسته د 8/7 پرله پسې ورځو دوره بیا پیل کړي.

1.4.2 - د شپېلاق وهونکي خونديتوب

د یو کارکوونکي حق چې د ګومارونکي د خونديتوب کړنو په اړه پوښتنه وکړي، له دې پرته چې کارکوونکی د دندې له لاسه ورکولو یا د خونديتوب اندیښنې څرګندولو لپاره د غچ اخیستنې خطر سره مخ شي (29 CFR برخه 1978)

1.5 - د نړیوال راجسټریشن پلان د تیلو د ماليې نړیوال تړون

که تاسو په بین ایالتي سوداګرۍ کې د CDL اړین موټر چلوئ، نو موټر، د یو څو استثنایي پرته، د نړیوال راجسټریشن پلان (IRP) او د نړیوال سون ماليې تړون (IFTA) لاندې راجسټر کیدو ته اړتیا لري. دا فدرالي جبري شوي پروګرامونه د هغو موټرو لپاره د موټر جواز فیسونو او د موټرو د سون توکو مالیاتو عادلانه راټولول او وېش چمتو کوي چې د متحده ایالاتو په 48 ګاونډیو او 10 کانډایي ولایتونو کې سفر کوي.

د IRP لاندې، قضایي حوزې باید وېشل شوي موټرونه ثبت کړي چې پکې د جواز پلټونو او ټکس کارتونو یا مناسبو اسنادو صادرو، د IRP فیسونه محاسبه کول، راټولول او وېشل، د راپور شوي واټن او فیسونو د دقت لپاره د بار وړونکو پلټنه کول او د IRP اړتیاوې پلي کول شامل دي.

د پلان له مخې د راجسټر کونکو مسوولیتونو کې د اساس قضایي حوزې سره د IRP راجسټرېشن لپاره اړتیا کول، د راجسټرېشن لپاره مناسب اسناد چمتو کول، د IRP راجسټرېشن مناسب فیس ورکول، د راجسټرېشن اسناد په سمه توګه ښودل، د دقیق واټن سوابق ساتل او د قضایي حوزې بیاکتنې لپاره سوابق شته دي.

د IFTA تر شا بنسټیز مفهوم دا دی چې جواز لرونکي (د موټرو بار وړونکي) ته اجازه ورکړل شي چې د موټرو د تېلو د کارولو مالیاتو راپور ورکولو او تادیبي لپاره په یوه اساسي قضایي حوزه کې جواز ورکړي.

د IFTA لاندې، جواز لرونکي ته د اسنادو یوه ټولګه ورکول کیږي چې د IFTA ټولو غړو قضایي حوزو له لارې به عملیات تایید کړي. د IFTA سره سم راټوله شوي د تېلو د کارولو مالیه د غړو هېوادونو په حوزو کې د سفر شویو مایلونو (کیلومتر) او مصرف شوو کیلونو (لیټرو) شمېر پر اساس محاسبه کیږي. جواز لرونکی د اساسي قضایي حوزې سره یو درې میاشتني مالیاتي بیان ورکوي چې له مخې به یې جواز لرونکی د IFTA ټولو غړو قضایي حوزې له لارې د ټولو عملیاتو راپور ورکوي.

دا د اساسي قضایي حوزې مسوولیت دی چې راټول شوي مالیات نورو غړو قضایي حوزې ته واستوي او د ماليې راټولولو په پروسه کې د نورو غړیو قضایي حوزې استازیتوب وکړي، د پلټنو د فعالیت په ګډون.

د IFTA جواز لرونکی باید د IFTA درې میاشتني ماليې بېرته ورکولو کې د راپور شویو معلوماتو ملاتړ لپاره سوابق وساتي

د IRP راجسټر کوونکي او د IFTA جواز لرونکي ممکن د موټر مالک یا د موټر چلوونکي وي.

د موټر لپاره د IRP پلټونو او د موټر وړونکي لپاره د IFTA جواز ترلاسه کولو اړتیا د IRP پلان او د وړ موټر او وړ موټوري لېږدونکي وسیلې لپاره د IFTA تعریفونو لخوا ټاکل کيږي:

د IRP موخو لپاره:

یو وړ موټر (له دې پرته چې لاندې چمتو شوی وي) د برېښنا هر واحد دی چې په دوه یا ډېرو غړو قضایي حوزو کې کارول کيږي یا د کارولو لپاره ټاکل شوی وي او د کرایې لپاره د اشخاصو د لېږد لپاره کارول کيږي یا په عمده توګه د ملکیت د لېږد لپاره ډیزاین شوی، کارول شوی، یا ساتل شوی وي او:

(i) دوه اګسلونه او د موټر ناخالص وزن لري یا د موټر راجسټر شوی ناخالص وزن په

(ii) کې د 26,000 پونډه (11,793.401 کیلو ګرامه) څخه ډېر وي یا

(iii) درې یا ډیر اګسلونه لري، پرته له دې چې وزن یې په پام کې ونیول شي یا

(iv) په ترکیب کې کارول کيږي، کله چې د داسې ترکیب د موټر ناخالص وزن له 26,000 پونډه (11,793.401 کیلو ګرامه) څخه ډېر وي.

که څه هم ورته، په IFTA کې وړ موټر هغه موټر دی چې د اشخاصو یا ملکیتونو د لېږد لپاره کارول کيږي، ډیزاین شوی یا ساتل کيږي او:

1) د دوه اګسلونو او د موټر د ناخالص وزن درلودل یا د موټر د راجسټر شوي ناخالص وزن له 26,000 پونډو یا 11,797 کیلو ګرامو څخه ډېر وي؛ یا

2) په ترکیب کې کارول کيږي، کله چې د داسې ترکیب وزن له 26,000 پونډو یا 11,797 کیلو ګرامو څخه ډېر وي. په وړ موټرو کې تفرېحي موټرونه شامل نه دي.

که هغه موټر چې تاسو یې چلوئ د IRP لاندې راجسټر شوی وي او تاسو د IFTA لاندې جواز لرونکي موټر وړونکي یاست، نو تاسو اړ یاست چې د موټر چلولو لپاره د سوابقو ساتلو جبري الزاماتو سره سم عمل وکړئ. د دې معلوماتو د ترلاسه کولو لپاره یوه نړیواله منل شوې طریقه د انفرادي لېږدونکو وسیلو د واټن سوابق (IVDR) بشپړول دي، چې ځینې وختونه د موټر چلوونکي د سفر راپور په نوم یادېږي. دا سند د هغه موټر لپاره سفر شوی واټن او اخیستل شوی سون منعکس کوي چې د وېشل شوي (IRP) راجسټریشن او IFTA د سون ماليي اسنادو لاندې په بین ایالتي ډول فعالیت کوي.

که څه هم د IVDR اصلي بڼه ممکن توپیر ولري، هغه معلومات چې د سمو سوابقو ساتلو لپاره اړین دي، توپیر نه لري.

د انفرادي لېږدونکو وسیلو د واټن سوابقو د الزاماتو پوره کولو لپاره دا اسناد باید لاندې معلومات ولري:

فاصله

د IRP پلان د IV مادې له مخې

- (i) د سفر نېټه (پیل او پای)
- (ii) د سفر اصلي ځای او منزل - ښار او ایالت یا ولایت
- (iii) د سفر مسیر (مسیرونه)
- (iv) د سفر پیل او پای د اوډومېټر یا هویومېټر لوستل
- (v) ټول سفر شوي واټن
- (vi) په واک کې واټن
- (vii) د برېښنا د واحد شمېره یا د موټر د پېژندنې شمېره.

سون مواد

د IFTA پروسیجرونو لارښود 300 د برخې P560 له مخې د منلو وړ رسید یا انوایس باید لاندې شامل وي، خو په دې پورې محدود نه وي:

- 005. د پېرلو نېټه
- 010. د پلورونکي نوم او پته
- 015. د اخیستل شويو ګیلونو یا لیټرو شمېر؛
- 020. د سون توکو ډول
- 025. د هر ګېلن یا لیټر قیمت یا د پلور ټول مقدار
- 030. د واحد شمېره یا د موټر بل ځانګړی پېژندونکی
- 035. د پېرودونکي نوم

د IVDR يوه بېلګه چې بايد د هر سفر لپاره په بشپړ ډول بشپړه شي، په لاندې شکل 1.3 کې موندل کېدای شي. د هر انفرادي IVDR بايد يوازې د يو موټر لپاره ډک شي. کله چې هڅه کوئ تعين کړئ چې څنګه او څه وخت بايد د اوډوميټر لوستل راپور کړئ، هغه اصول چې بايد تعقيب يې کړئ په لاندې ډول دي:

- د ورځې په پيل کې
- کله چې له ايالت يا ولايت څخه وځئ
- د سفر / ورځې په پای کې

نه يوازې د سفرونو ثبت کول اړين دي، بلکې د تيلو پېرني هم بايد مستندي شي. تاسو بايد د ټولو تېلو رسولو لپاره رسيد ترلاسه کړئ او دا د خپل بشپړ شوي IVDR سره شامل کړئ.

ډاډمنه کړئ چې هر هغه سفر چې تاسو يې داخل کوئ، تل په نزولي ترتيب سره ډک شوي وي او ستاسو په سفرونو کې ټول هغه ايالتونه/ولايتونه شامل دي چې تاسو په خپله لاره کې پرې سفر کړی دی.

موټر چلوونکي مختلفې لارې غوره کولی شي او ډيری مایلوونه ممکن په يوه ايالت يا ولايت کې وي. که هغه واټن چې تاسو سفر پکې کوئ تر ډېره په يوه حوزه کې وي يا د څو حوزو تر منځ وېشل شوی وي، د سفر ټول معلومات بايد ثبت شي. په دې کې نيټې، لارې، د اوډوميټر لوستل او د تيلو پېرل شامل دي.

د دې سند په بشپړ ډول بشپړولو او د IRP او IFTA دواړو لخوا اړينو ټولو سوابقو ساتلو سره، تاسو به ډاډمنه کړئ چې تاسو او ستاسو شرکت د تېلو او واټن سوابق ساتلو اړتياوو په اړه د ټولو ايالتي او ولايتي قوانينو سره مطابقت لرئ.

IVDR د هغو فيسونو او مالياتو د محاسبې لپاره د سرچينې سند په توګه کار کوي چې د هغو سيمو لپاره د تاديي وړ دي چېرې چې موټر چلول کيږي، نو دا اصلي سوابق بايد لږترلږه د څلورو کلونو لپاره وساتل شي.

سرېږه پر دې، ياد سوابق د ماليې ورکولو د قضايي قوې لخوا د پلټنې تابع دي. د بشپړو او دقيقو سوابقو په ساتلو کې پاتې راتلل د جريمې، مجازات او د IRP راجسټريشنونو او IFTA جوازونو ځنډ يا لغوه کيدو پايله لرلی شي.

د IRP او د IRP پورې اړوندو اړتياوو په اړه د نورو معلوماتو لپاره، د خپل اساس قضايي حوزې د موټرو څانګې يا IRP، Inc. سره اړيکه ونيسئ، چې د IRP رسمي زېرمه ده. نور معلومات د IRP، Inc. وېبسايټ www.irponline.org کې موندل کېدای شي. د وېبسايټ په کورپاڼه کې د روزنې وېډيو په انگليسي، هسپانوي او فرانسوي ژبو کې شتون لري

د IFTA او د IFTA پورې اړوندو اړتياوو په اړه د نورو معلوماتو لپاره، ستاسو د اساس په ساحه کې له اړوندې ادارې سره اړيکه ونيسئ. تاسو به د تړون په اړه ګټور معلومات د IFTA په رسمي زېرمه کې هم ومومئ <http://www.iftach.org/index.php>.

شکل 1.3

د انفرادي موټرو مایلېج او د سونګ توکو سوابق (بېلګه)

Individual Vehicle Mileage And Fuel Record

Carrier	ABC Carriers Inc.	Account Number	999999999	Driver Name	John Doe Jr.	Unit Number	58
Load Information	1/2/04 Pick Up Maplewood MO Origins: 1/3/04 Pick Up Springfield IL		Destinations:		1/2/04 Delivery Springfield IL 1/03/04 Delivery Dayton OH	Driver Comments	
Date	Town Origin-Jurisdiction Lines-Town Destination	State	Ending Odometer	Miles by Jurisdiction	Highways or Routes Traveled	Name of Fuel Stop and Location	Gallons Purchased
1/2/2004	Beginning State & Odometer Reading	MO	45,869	All other odometer reading will be ending readings.			
	Maplewood MO - IL Line	MO	45,878	9	64		
	MO Line - Springfield IL	IL	45,976	98	55-29	Ted's I-72 Fuel - Springfield IL	98
1/3/2004	Springfield IL - IN Line	IL	46,101	125	29-97-72-57-74		
	IN Line - OH Line	IN	46,259	158	74-32-65-465-70		
	OH Line - Dayton OH	OH	46,297	38	70-49		

Note: Beginning odometer reading on this trip must match ending reading from prior trip and ending reading from this trip must be the beginning reading on the next trip.

برخه 2

په خوندي توګه موټر چلول

دغه برخه د ټولو سوداګريزو موټر چلوونکو لپاره ده

2 برخه - په خوندي ډول موټر چلول

دا برخه لاندې موارد تر پوښښ لاندې نيسي

- د نقلیه وسایطو پلټنه
- ستاسو د نقلیه وسیلې بنسټیز کنټرول
- د ګیرونو بدلول
- لید
- خبرې اترې
- د سرعت کنټرول
- د ځای اداره کول
- د خطرونو لیدل
- بې ځایه موټر چلول
- تیری کوونکی موټر چلوونکی/د سړک غصه
- د شپې موټر چلول او د شپې موټر چلول د موټر چلوونکي سټریا
- په غبار کې موټر چلول
- په ژمي کې موټر چلول
- په ډیره ګرمه هوا کې موټر چلول
- د اورګاډي-لویې لارې کراسنګونه
- د غرونو موټر چلول
- د موټر چلولو بیړني حالتونه
- د قلف ضد بریک کولو سیستمونه (ABS)
- د سکډ کنټرول او رغونه
- د پیښې پروسیجرونه
- اورونه
- الکول، نور مخدره توکي، او موټر چلول
- د ټولو سوداګریزو موټر چلوونکو لپاره د خطرناکو موادو اصول

دا برخه د پوهې او خوندي موټر چلولو معلومات لري چې ټول سوداګریز موټر چلوونکي باید پرې پوه شي. د CDL تر لاسه کولو لپاره تاسو باید د دې معلوماتو ازموینه کې بریالي شئ. دا برخه د هوايي بریکونو، له یوې زیاتې ټیلي لرونکو موټرونو، ډبل یا مسافر وړونکو موټرو په اړه ځانګړي معلومات نه لري. کله چې د پلټنې ازموینې لپاره چمتووالی نيسي، تاسو باید د دې برخې معلوماتو سربیره په 10 برخه کې په مواد بیاکتنه وکړئ. دا برخه د خطرناکو موادو HAZMAT په اړه لومړني معلومات لري چې ټول موټر چلوونکي یې پرې پوه پوه شي. که چېرې تاسو د HazMat تایید ته اړتیا لرئ، نو تاسو باید د 9 برخې مطالعه وکړئ.

2.1 - د نقلیه وسیلې پلټنه

2.1.1 - ولې باید وپلټل شي

خونديتوب تر ټولو مهم دلیل دی چې تاسو د خپلې نقلیه وسیلې پلټنه ترسره کوئ، د ځان او د سړک نورو کاروونکو لپاره خونديتوب.

د پلټنې په لړ کې د نقلیه وسیلې نیمګړتیا وموندل شي چې وروسته تاسو له ستونزو څخه وساتي. کېدای شي په سړک کې خراب شي چې ستاسو وخت او پیسې به ضایع کړي، یا تر دې هم بدتر، د نیمګړتیا له امله حادثه رامنځته شي.

د فدرالي او ایالتی قوانینو له مخې موټر چلوونکي باید خپلې نقلیه وسیلې وپلټي. فدرالي او ایالتی پلټنه کوونکي هم کیدای شي ستاسو نقلیه وسیلې وپلټي. که دوی فکر وکړي چې نقلیه وسیله خوندي ده، نو دوی به یې تر هغه وخته پورې "له خدمت څخه بهر" کړي تر څو چې ورغول شي.

2.1.2 – د نقلیه وسایطو د پلټنې ډولونه

له سفر څخه مخکې پلټنه. پلټنه به تاسو سره د هغو ستونزو په موندلو کې مرسته وکړي چې د تکر یا خرابیدو لامل کېدی شي.

د سفر په لړ کې. د خوندیتوب لپاره تاسو باید لاندې کارونه وکړئ:

- د ستونزې د نښو لپاره ګیچونه وګورئ.
- د ستونزو د چک کولو لپاره خپل حواس وکاروئ (وګورئ، غور و نیسئ، بوی کړئ او احساس وکړئ).
- کله چې ودریږئ مهم توکي وګورئ لکه:

- ◀ ټایرونه، څرخونه او ویل کېونه.
- ◀ بریکونه.
- ◀ څراغونه او انعکاس کوونکي.
- ◀ بریک او له ټریلر سره برښنايي اړیکې.
- ◀ د ټریلر د نښلولو وسایل.
- ◀ د کارګو د خوندي کولو وسایل.

له سفر وروسته پلټنه او راپور. تاسو باید د سفر په پای کې، د سفر په ورځ یا د دندې په دوره کې د هر هغه موټر پلټنه وکړئ چې تاسو یې چلوئ. په دې کې کیدای شي د موټر د حالت راپور ورکول او د هر هغه د هرې ستونزې ذکر کول شامل وي چې تاسو یې ومومئ. د پلټنې راپور د موټر وړونکي سره مرسته کوي چې پوه شي کله چې موټر رغوني ته اړتیا لري.

2.1.3 – د څه په لټه کې باید واوسو

د ټایرونو ستونزې

د هوا ډېر یا ډېر کم فشار.
د ټایرونو د تارونو راوتل تاسو د مخکینیو ټایرونو په هره لویه رخه کې لږ تر لږه 32/4 انچه ژوروالي ته اړتیا لرئ. تاسو په نورو ټایرونو کې 32/2 انچه ته اړتیا لرئ. هیڅ توکر باید د پښو یا اړخ دیوال په اوږدو کې ښکاره نشي.

پری کېدل یا نور زیانونه.

د ټایر د یوې برخې جلا کېدل.

دوه ګوني ټایرونه چې د یو بل یا د موټر د برخو سره په اړیکه کې راځي.

سمون نه لرونکي اندازې، باید په ورته موټر کې ونه کارول شي.

د ریډیل او بایس پلاي ټایرونه یوځای کارول کیږي.

د والونو ډډونه پری شوي یا مات شوي.

د بس په مخکینیو څرخونو کې بیا جوړ شوي، بیا پوښل شوي، یا بیا رغول شوي ټایرونه. لاندې موارد منع دي.

د ټایر یا څرخ او ویل کې ستونزې

زیانمن شوی ویل کې.

د څرخونو د نیتونو شاوخوا زنگ ممکن په دې معنی وي چې نیتونه خلاص دي - کلکوالي یې چک کړئ. وروسته له دې چې ټایر بدل شي، لږ وروسته ودریږئ او د نیتونو ټینګښت بیا وګورئ.

د کلیپونو، فاصلو ورکونکو، سټډونو یا د برښنا د چنګونو نشتوالی د خطر معنی لري.

د قلف سمون نه لرونکي، کړي یا ماتې شوي حلقې خطرناکې دي.

هغه څرخونه یا ویلکپونه چې د ویلډینګ په واسطه رغول شوي وي خوندي نه دي.

خراب بریک ډرمونه یا د بریک وسیلې

مات شوي یا درځ لرونکي ډرمونه.

هغه پیډونه چې غوړ، ګریس یا د بریک مایع پری وي.

هغه ډرمونه چې په خطرناکه توګه نري، ورک یا مات شوي وي.

د اشتړنگ يا ستيرينګ د سيستم نيمګړتياوي

ورک شوي نيتونه، بولټونه، کاترونه يا نور برخې.

کړې، خلاص شوي يا مات شوي برخې، لکه د اشتړنگ ستنه، د اشتړنگ ګير بکس يا ټای رادونه.

که چېرې د بريننا اشتړنگ يا ستيرينګ سمبال وي، نو پاپيونه، پمپونه او د مایع کچه د ليک کېدو د معلومولو لپاره وګورئ.

د اشتړنگ ويل ګرځول له 10 درجو څخه ډير (تقريباً دوه (2) انچه د 20 انچه اشتړنگ ويل په ځنډه کې) کولی شي د اشتړنگ چلول ستونزمن کړي.

شکل 2.1 د اشتړنگ يا ستيرينګ يو عادي سيستم څرګندوي.

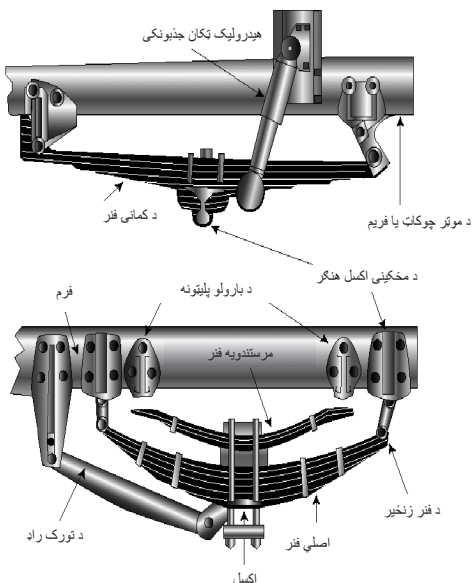
د نښلولو سيستم نيمګړتياوي. د نښلولو سيستم موټر او د هغې بار ساتي. دا اکسلونه په خپل ځای ساتي. له همدې امله، د نښلولو سيستم مات شوي برخې

خورا خطرناکې کېدې شي. د لاندې مواردو په لټه کې اوسئ:

- د پټر ځړونکي له مناسب موقعيت څخه چې د اکسل حرکت ته اجازه ورکوي. 2.2 شکل وګورئ.
- د فنر درز لرونکي يا مات شوي ځړونکي.
- په هر ډول کمانی لرونکي فنر کې ناموجودې يا ماتې شوي کمانی. که چېرې يو پر څلورمه برخه يا ډيره خرابه وي، نو دا به موټر "له خدمت څخه بهر" کړي، مګر هر ډول نيمګړتيا خطرناکه کېدې شي. 2.3 شکل وګورئ.
- په څو کمانيو لرونکي فنر کې ماتې شوي کمانی يا هغه پانې چې بدلې شوې وي نو ممکن ټاير يا بلې برخې سره ټکر وکړي.
- ليک کيدونکي جمیپونه.
- د څرخولو راد يا ميله، يو بولټونه، د فنر ځړونکي يا د اکسل د موقعيت نورې برخې چې درز لري، زيانمن شوي يا شتون نلري.
- د هوا ساتلو سيستمونه چې زيانمن شوي او/يا ليک شوي دي. 2.4 شکل وګورئ.
- هر ډول خلاص، درز لرونکي، مات شوي يا ورک شوي چوکاټ برخې.

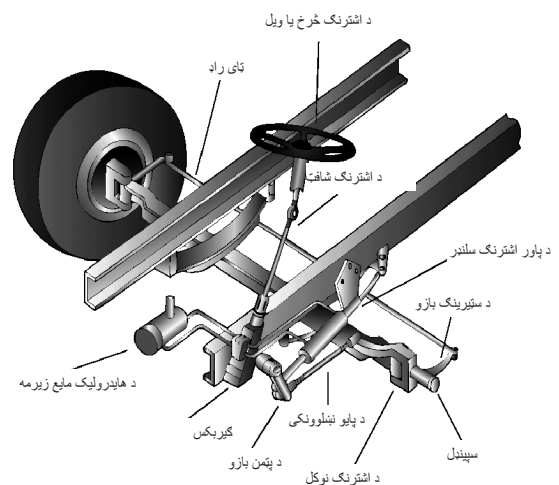
شکل 2.2

د تعليق کليدي برخې

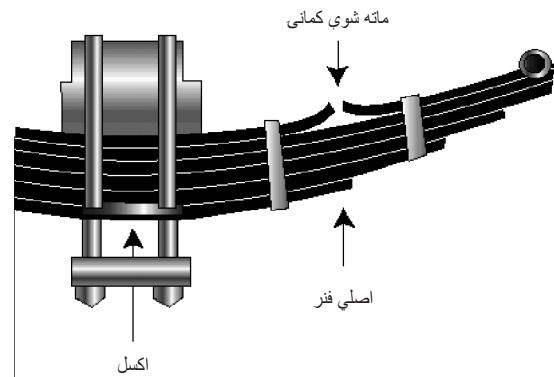
شکل 2.1

د اشتړنگ سيستم

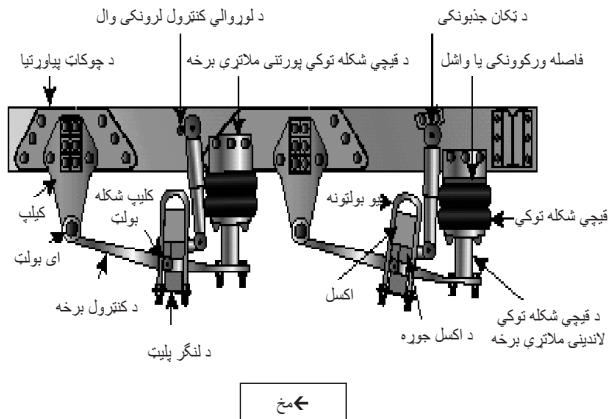
شکل 2.3

د خونديتوب نیمګړتیا:
په سپرنگ کې مات شوي ګمانی

شکل 2.4

د هوا د تعلیق برخې

د لوګي د وتلو سیستم نیمګړتیاوې. د لوګي د وتلو سیستم مات شوی وي، نو زهرجن لوګي کولی شي ټکسي یا خوب ځای کې دننه شي. د لاندې مواردو په لټه کې اوسئ:

- خلاص، مات شوي، یا ورک شوي د وتلو پایپونه، د سلنګسر سرونه، د وروستی برخې پایپونه یا عمودي پایپي.
- خلاص، مات شوي یا ورک شوي د نصب کولو براکيټونه، کلیمپونه، بولټونه یا نیټونه.
- د لوګي د وتلو سیستم برخې د سون د سیستم برخو، ټایرونو یا د موټر نورو حرکت کوونکو برخو سره ټکر کوي.
- د ولګي د وتلو سیستم هغه برخې چې لیک کېږي.

د بېرني حالت تجهیزات. موټرونه باید د بېرني حالت په تجهیزاتو باندې سمبال وي. د لاندې مواردو په لټه کې اوسئ:

- اور وژونکي (ي).
- اضافي بریښنايي فیوزونه (پرتله له دې چې د سرکټ ماتونکو باندې سمبال وي).
- د پارک شویو نقلیه وسیلو لپاره د خبرداري وسایل (درې انعکاسي مثلثونه یا لږ تر لږه 6 فیوزونه یا 3 مایع سوځیدونکي بڅرکي).

کارګو (لاری). تاسو باید ډاډ ترلاسه کړئ چې لاری ډیر بار نه وي او مخکې له دې چې هر سفر وکړئ بار متوازن او خوندي وي. (3 برخه وګورئ) که چیرې بار خطرناک مواد ولري، نو تاسو باید د سمو کاغذونو او لוחو پلټنه وکړئ. (9 برخه وګورئ)

2.1.4 - د CDL د پلټنې ازموینه

د CDL تر لاسه کولو لپاره، تاسو باید د وسایطو د پلټنې په ازموینه کې بریالي شئ. تاسو به و آزموئ شئ تر څو وګورئ چې ایا تاسو پوهیږئ چې ستاسو موټر د چلولو لپاره خوندي دی. له تاسو څخه به وغوښتل شي چې د خپل موټر پلټنه وکړئ. تاسو باید هغه توکي ته اشاره وکړئ/لمس کړئ او نوم یې ورکړئ چې تاسو یې پلټنه کوئ او معاینه کوونکي ته تشریح کړئ چې تاسو به څه وپلټئ کړئ او ولې. د دې لارښود 10 برخه تاسو ته وایي چې څه باید وپلټل شي او څنګه وپلټل شي. د پلټنې د لاندې اوو مرحلو طریقه باید ګټور وي.

2.1.5 - د اوو مرحلو د پلټنې طریقه

د پلټنې طریقه. تاسو باید هر ځل په ورته ډول پلټنه وکړئ تر څو تاسو ټول مرحلي زده کړئ او د یو څه د هیږولو احتمال کم وي. موټر ته نږدې کېدل. عمومي حالت ته پاملرنه وکړئ. وګورئ چې کوم زبان نه وي رسیدلی یا موټر یوې خوا ته ګرځي نه وي. د موټر لاندې د تازه تیلو، سرونکي،

غور، یا د سونګ موادو لیک کېدل وګورئ د موټر شاوخوا ساحه د موټر حرکت ته د خطرونو لپاره وګورئ (خلک، نور موټرونه، شیان، د برښنايي موټرونو د لېږد مزي، پايي او نور)..

د وسایطو د پلټنې لارښود

1 پړاو: د وسایطو عمومي کتنه

د وسایطو د پلټنې وروستي راپور بیاکتنه. موټر چلونکي کیدای شي هره ورځ د موټر د پلټنې راپور په لیکلي بڼه چمتو کړي. د موټرو لېږدونکي باید په راپور کې هر هغه توکي ورغوي چې خوندیتوب اغیزمنوي او په راپور کې تصدیق کړي چې رغول شوي یا غیر ضروري وو. تاسو باید راپور یوازې هغه وخت لاسلیک کړئ کله چې نیمګړتیاوې په ګوته شوي وي او د رغول لپاره تصدیق شوي وي یا رغولو ته اړتیا ونلري.

2 پړاو: د انجن جوړونکي برخې وګورئ

وګورئ چې د پارکینګ بریکونه فعال دي او/یا څرخونه بند شوي دي. کیدای شي تاسو اړتیا ولرئ چې د موټر سرپوښ پورته کړئ، سر یې پورته کړئ (خلاص شوي شیان خوندي کړئ تر څو هغه ونه لویږي او یو څه مات نشي) یا د انجن د سرپوښ دروازه پرانیږي. لاندې موارد وګورئ:

- د انجن د روغښاتو کچه.
- په ریډیټر کې د یخ کنټرول کوونکي مایع کچه، د پایپونو حالت.
- د پاور سترنګ د مایعاتو کچه، د پایپ حالت (که چیرې سمبال وي).
- د مخې د بنښنې د پاکوونکي د مایع کچه.
- د بټرۍ د مایع کچه، اړیکې او تړل (کیدای شي بټرۍ په بل ځای کې موقعیت ولري).
- د خپل کاره لېږد د مایع کچه (کیدای شي د انجن چلولو په موخه ورته اړتیا ولري).
- د کمر بندونو د کلکوالي او له اندازې زیات خرابېدو لپاره وګورئ (بدیل کوونکي، د اوبو پمپ، د هوا کمپرسور) - زده کړئ چې کمر بندونه باید څومره "ورکړي" وي کله چې سم تنظیم شي او هر یو یې وګورئ.
- د انجن په کڅوړه کې لیک کېدنې (تیل، یخ کوونکي مایع، مبلایل، د سترنګ مایع، د هیدرولیک مایع، د بټرۍ مایع).
- د برښنا د تارونو مات او یا خراب شوي عایق.

ښکته او خوندي سر پوښ، ټکسي یا د انجن د برخو دروازه.

3 پړاو: انجن روښانه کړئ او د موټر دننه پلټنه وکړئ

انجن ته ننوځئ او انجن چالان کړئ

ډاډ تر لاسه کړئ چې د پارک کولو بریک فعال وي.

د ګیر بدلونکي په نیټل یا عادي حالت کې واچوئ (یا که خپل کاره وي "پارک" یې کړئ).

انجن روښانه کړئ؛ د غیر معمولي غبرونو لپاره غور ونیسئ.

که سمبال وي، د قلف ضد بریک سیستم (ABS) په ګوته کوونکي څراغونه وګورئ. په ډشبورډ کې رڼا باید روښانه او بیا بنده شي. که چیرې دا په ABS کې پاتې شي نو معنی یې دا ده چې په سمه توګه کار نه کوي. یوازې د تریلرونو لپاره، که چیرې د تریلر په کین اړخ کې زیر څراغ روښانه پاتې شي، نو ABS په سمه توګه کار نه کوي.

ګیچونو وګورئ

د انجن له چالانېدو وروسته باید د تیلو فشار په څو ثانیو کې عادي شي. شکل 2.5

وګورئ د هوا فشار باید په درې (3) دقیقو کې له 50 څخه تر 90 psi پورې لوړ شي. د هوا فشار د کنټرول کوونکي کټ آوټ

پورې جوړ کړئ (معمولاً شاوخوا 120 - 140 psi). د خپل موټر اړینې اړتیاوې وپېژنئ.

اممیتر یا د برښنا د اندازې معلومونکي وسیلې او/یا ولټمیټر باید په عادي حد کې وي.

د سرونکو موادو د حرارت درجه باید په تدریجي ډول عادي عملیاتي حد ته لوړه شي.

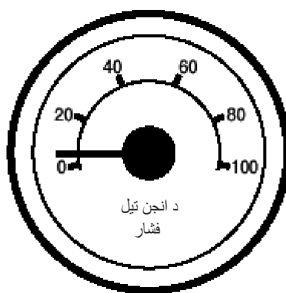
د انجن د تیلو د حرارت درجه باید په تدریجي ډول عادي عملیاتي حد ته لوړه شي.

د تیلو، یخ کوونکو موادو، چارج کولو سرکټ خبرداری او د قلف ضد بریک سیستم څراغونه لپاره د خبرداري څراغونه او په غبریز ډول د سګنال ورکولو سیستم باید سمدلاسه خاموش شي.

د کنټرول کوونکو حالت وګورئ. لاندې ټول موارد د نرموالي، چپکتیا، زیان یا ناسمو تنظیماتو لپاره وګورئ:

- د اشتړنگ ویل.
- کلچ.
- سرعت ورکونکي ("اکسلېټر").
- د بریک کنټرول کوونکي:
- ◀ د پېښو بریک.
- ◀ د ټریلر بریک (که چېرې یو موټر یې ولري).
- ◀ د پارک کولو یا موټر د درولو بریک.
- ◀ د سرعت کمولو کنټرول کوونکي (که چېرې موټر یې ولري).
- د لېږد کنټرول کوونکي.
- د انټر اکسل ډیفرانسیل قلف (که چېرې موټر یې ولري).
- هارن(ونه).
- د مخ بښینې پاکوونکي/مینځوونکي.
- څراغونه:
- ◀ د مخي څراغونه.
- ◀ نور کموونکي سویچ.
- ◀ د ګرځېدو سیګنال یا اشاره.
- ◀ څلور څراغه روښانه کوونکي.
- ◀ پارک کول، پاکول، پیژندنه، د مارکر سویچ (ونه).

شکل 2.5

د تیلو فشار

- بي کاره PSI 20-5
  - عملياتي PSI 75-35
  - ټيټ، ښکته، بدلون موندونکي:
  - سمدلاسه ودرېږئ!
- د تیلو پرته انجن په چټکۍ سره ويجاړ کيدای شي

د ترافيکي څارنې وسايل / هنداره او باران او اوبو پاکوونکي وګورئ. د ترافيکي څارنې وسايل / هنداره او د موټر شيشې د درزونو، خاورې، غيرقانوني سټيکرونو يا نورو خنډونو لپاره پلټنه ترسره کړئ چې په روښانه توګه ليدلو کې خنډ رامنځته کوي. پاک او د اړتيا په صورت کې يې تنظيم کړئ.

د بېرني حالت تجهيزات وګورئ

د خوندیتوب تجهيزاتو وګورئ:

- د اور وژنې وسیله په سمه توګه چارج او درجه بندي شوی ده.
- درې (3) سره انعکاسي مثلثونه، 6 فیوزونه یا 3 مایع سوځېدونکي وړانګې
- اضافي بریښنايي فیوزونه (پرتله له دې چې موټر سرکټ بدلوونکی ولري).

د اختیاري توکو لپاره يې وګورئ لکه:

- چينونه يا ځنځيرونه (په هغو ځایونو کې چې د ژمی د شرایطو له امله ورته اړتیا وي).
- د ټایرونو بدلولو تجهيزات.
- د بېرني تليفوني شمېر و لېسټ.
- د پېښې د راپور ورکولو کېټ (پاکټ).

4 پړاو: انجن بند کړئ او څراغونه وګورئ

ډاډ تر لاسه کړئ چې د پارکینګ بریک تنظیم شوی دی، انجن بند کړئ او کیلي له ځانه سره واخلي. د مخي څراغونو (ټیټ بېمونه) او څلور روښانه کېدونکي بېرني فلشونه روښانه کړئ او له موټر څخه راوځئ.

5 پړاو: د ګرځېدو ځای وپلټئ

د موټر مخي ته لار شئ او وګورئ چې ټیټ څراغونه فعال دي او دواړه څلور اړخونو فلشونه کار کوي. د ډیم کوونکي سویچ ته فشار ورکړئ او وګورئ چې لوړ بېمونه کار کوي. څراغونه او څلور اړخه بېرني فلشونه بند کړئ. د پارک کولو، پاکولو، د غاړې نښه کوونکي او د پیژندنې څراغونه فعال کړئ. د بڼې اړخ د ګرځېدو اشاره روښانه کړئ او د ګرځېدو شاوخوا پلټنه پیل کړئ.

عمومي

شاوخوا ګرځېدل او پلټنه.

د تګ پر مهال ټول څراغونه، انعکاس کوونکي او شیشې پاکې کړئ.

د درځ لرونکو، ماتو شویو یا ورکو کړکيو پلټنه وکړئ.

کين لوری

د موټر چلوونکي د دروازي هینداره باید پاکه وي.

د دروازو محکم کوونکي یا قلفونه باید په سمه توګه کار وکړي.

مخکينی کين څرغ:

- د څرخ او ویل کپ حالت - ورک شوی، کړه شوی، مات شوي سټېونه، کلیمپونه، پایي یا د ناسم تنظیم کومي نښې.
- د ټایرونو حالت - په سمه توګه ډک شوی، د وال ډډ او کیپ سم دی، هیڅ جدي پری کېدل، پرسوب یا د پری شوی ځای نشته.
- د زنگ و هلو نښو د پلټلو لپاره رنچ وکاروئ، چې د نرموالي ښودنه کوي.
- د تیلو د هب کچه سمه ده، هیڅ لیک والی نشته.

د کين لوري د کار ځنډېدل:

- د سپرنگ حالت، د سپرنگ ځړونکي، زنځيرونه، یو بولټونه.
- د ټکان جذبوونکي حالت.

د کين اړخ بریک:

- د بریک د ډرم یا ډیسک حالت.
- د پایپونو حالت.

د مخي

- د مخکيني اکسل حالت:
  - د سټرينګ سيستم حالت.
  - هيڅ خلاص، خراب، کور، زيانمن شوي يا ورک شوي برخي نشته.
  - د نرموالي ازموينې لپاره بايد د اشترنګ يا سټرينګ ميکانيزم ونيسي.
- د موټر د واورې يا باران پاکوونکي:
  - زيان وګورئ او که چېرې ناپاک وي نو پاک يې کړئ.
  - د مناسب سپرنګ فشار لپاره د سپرنګ د کشکول څرنگوالي وګورئ.
  - د زيان، "سخت" رېر او خونديتوب لپاره د پا کوونکي څوکي وګورئ.
- څراغونه او انعکاس کوونکي:
  - د پارک کولو، پاکولو او پېژندنې څراغونه پاک، فعال او مناسب رنگ (مخکې ژير څراغ).
  - انعکاس کوونکي پاک او مناسب رنگ لري (مخکې ژير څراغ).
  - د بني اړخ د ګرځېدو د اشارې څراغ پاک، فعال او مناسب رنگ لري (په اشارو کې چې مخ په وړاندې دي ژير يا سپين).

بني اړخ

بني لوري: ټول توکي وګورئ لکه څنګه چې په کيڼ اړخ کې ترسره شوي دي.
د لومړني او ثانوي خونديتوب اړخ قلفونه (که چېرې د کيڼ د انجن څخه پورته ډيزاين شوی وي).

د سمو تېلو ټانکي:

- په خوندي ډول نصب، زيانمن شوی يا ليک شوی نه دی.
- د تېلو د تېرېدو پايب خوندي دی.
- ټانکي په کافي اندازه تېل لري.
- سرپوښ(ونه) ولګوئ او خوندي يې کړئ.

د هغو برخو حالت چې د ليدلو وړ وي:

- د انجن شاته برخه - نه ليک کېږي.
- ليرد - نه ليک کېږي.
- د لوګي وتلو سيستم - خوندي، نه ليک کېدونکي، له مزو، د تېلو يا هوايي لينونو سره نه لمس کېږي.
- چوکاټ او د هغې وصلوونکي برخي - هيڅ کړوالی يا درز نشته.
- د هوا لينونه او بريننايي مزي - د بنديډو، لمس کيدو او پوښ څخه خوندي دي.
- اضافي ټايرونه يا رخي زيانمنې شوي نه وي (که چېرې په دې ډول مجهز وي).
- اضافي ټاير او يا څرخ په خوندي ډول په اشټپني کې نصب شوي دي.
- اضافي ټايرونه او ويلونه کافي دي (مناسب اندازه، په سمه توګه له هوا ډک شوي وي).

د کارګو خونديتوب (لاري):

- بار په سمه توګه بند شوی، تړل شوی، کلک شوی او داسې نور کارونه ترسره شوي دي.
- د بندولو لپاره شاتنۍ تخته مناسبه، خوندي وي (که اړتيا وي).
- د څنګ تختي، د لرګيو ستنې کافي قوي، بې زيانه، په سمه توګه ځای پر ځای شو دي (که چېرې په دې ډول مجهز وي).
- تړپال (که اړتيا وي) په سمه توګه خوندي شوی وي تر څو د ترافيک ځارني وسيلو / هندارو د ماتېدو، پورته کيدو يا بنديډو مخه ونيسي.
- که چېرې اندازه لويه وي، نو ټولي اړينې نښې (بېرغونه، څراغونه، او انعکاس کوونکي) په خوندي او سمه توګه نصب شوي وي او ټول اړين جوازونه د موټر چلونکي په واک کې وي.
- د کارګو د خوني دروازي په ښه حالت کې دي، په خوندي ډول بند شوي، تړل شوي/قلف شوي او اړين امنيتي مهرونه په ځای کې دي.

بني اړخ

د څرخونو او ويل کپونو حالت - هيڅ ورک شوی، کور يا مات شوی واخل، سټډونه، کلیمپونه، پايبې يا نشته.
د ټايرونو حالت - په سمه توګه هوا ورکړل شوې ده، د وال خولي او سرپوښونه سم دي، هيڅ ډول په جدي توګه پرې نه دي، پرسوب نه دی، د پښو اغوستل نه دي، ټايرونه يو بل نه مسح کوي او هيڅ شی د دوی ترمنځ نه دي بند شوي.
ټايرونه يو ډول دي، د بېلګې په توګه، د ريډيل او بايس ډولونه ګډ نه دي.
ټايرونه په مساوي ډول يو له بل سره سمون لري (ورته اندازې).
د څرخ بلبرينګ نه ليک کېږي.

د فعالیت ځنډېدل:

- د سپرنګ(ونو)، د سپرنګ ځړونکو، بستونو او د U-بولټونو حالت.
- اکسل خوندي شوی دی.
- بریښنا لرونکي اکسل(ونه) چې غوړ (ګیر تیل) نه لیک کوي.
- د ګرځېدو میلی بازوګان ، بوشنګونه.
- د جمپینونو د جذب حالت.
- که چیرې د بیرته راګرځېدو وړ محور سمبال وي، د پورته کولو میکانیزم حالت ته وګورئ. که چیرې هوا ګرځي، نو د لیکېدو لپاره یې وګورئ.
- د هوايي راډ د اجزاوو حالت.

بریکونه:

- د بریک تنظیمول.
- د بریک د ډرمونو یا ډیسکونو حالت.
- د پایپونو حالت - د لمس کولو له امله د هر ډول پوښښ وګورئ.

څراغونه او انعکاس کوونکي:

- د اړخ نښه کوونکي څراغونه پاک، فعال او مناسب رنگ لري (څنګ ته سور، نور یې ژیر).
- د اړخ مارکر انعکاس کوونکي پاک او مناسب رنگ لري (څنګ ته سور، نور یې ژیر).

څنګ یا اړخ

څراغونه او انعکاس کوونکي:

- د څنګ اړخ پاکولو او پیژندنې څراغونه پاک، فعال او مناسب رنگ (په اړخ کې سور).
- انعکاس کوونکي پاک او مناسب رنگ لري (په اړخ کې سور).
- د اړخ څراغونه پاک، فعال او مناسب رنگ لري (په اړخ کې سور).
- د بڼې اړخ د ګرځېدو سیګنال کار کوي او مناسب رنگ (سور یا ژیر په اړخ کې).

د جواز پلټ(ونه) موجود، پاک او خوندي دي.

د سپلېش ساتونکي موجود وي، زیانمن شوي نه وي، په سمه توګه تړل شوي وي، په ځمکه نه راښکته کیږي یا ټایرونه نه ګرول کېږي. د کارګو خوندي کول (لاری).

بار په سمه توګه بند شوی، تړل شوی، کلک شوی او داسې نور کارونه ترسره شوي دي.

د شا له لوري د کش کول کېدونکي تختي پورته او په سمه توګه خوندي شوي دي.

وروستی دروازي له زیان څخه پاکي وي، په سمه توګه د سټاک ساکتونو کې خوندي وي.

تړپال (که اړتیا وي) په سمه توګه خوندي شوي تر څو د شا لید ترافیک څارني وسیلو / هیندارو یا شا څراغونو د ماتېدو، بلولو یا بندیدو مخه ونیسي.

که چیرې اوږدوالی یا پلنوالی ډیر وي، ډاډ تر لاسه کړئ چې ټولې نښې او/یا اضافي څراغونه/اشارې

په خوندي او سمه توګه نصب شوي او ټول اړین جوازونه د موټر چلوونکي په واک کې دي.

شاته دروازي په خوندي ډول بندې، تړل شوي/قلف شوي دي.

په ګډون

ټول توکي په بڼې اړخ کې وګورئ لکه څنګه چې ترسره شوي، د کین اړخ:

- بټری (که چیرې د انجن په کڅوړه کې نه نصب شوي وي).
- د بټری بکس په خوندي ډول په موټر کې نصب شوی دی.
- بکس یو خوندي پوښ لري.
- بټری د حرکت کولو پر وړاندې خوندي دي.
- بټری نه ده ماته شوې یا لیک شوې نه ده.
- په بټری کې مایع په مناسبه کچه دي (پرته له ساتنې څخه په پاک ډول).
- د تیزابو د برخو سرپوښونه شتون لري او په خوندي ډول ټینګ شوي (پرته له ساتنې څخه په پاک ډول).
- د تیزابو د برخو په سرپوښونو کې د بهرنیو موادو څخه پاکي برخې (پرته له ساتنې څخه په پاک ډول).

6 یراو: د سپګنال څراغونه وګورئ

دنده شی او څراغونه بند کړئ

ټول څراغونه خاموش کړئ.

د تمخای څراغونه فعال کړئ (د ټریلر لاسي بریک ووهی یا د بریک پایډل باندې یو مرستندویه څیز ولګوئ).

د کین اړخ د ګرځېدو اشاروي څراغونه روښانه کړئ.

بهر ووځی او څراغونه چک کړئ

د چپ اړخ د ګرځېدو د اشاري څراغ پاک، فعال او مناسب رنگ لري (په اشارو کې چې مخ ته مخامخ دي ژیر یا سپین).

د کین اړخ د ګرځېدو اشاروي څراغ او دواړه د تمخای څراغونه پاک، فعال او مناسب رنگ لري (سور، ژیر).

موټر کې سپاره شی

د خوندیتوب کمربند چک کړئ.

د موټر چلولو لپاره نا اړین څراغونه بند کړئ.

ټول اړین کاغذونه، د سفر اعلانونه، جوازونه او نور وګورئ.

ټول پرانیستل شوي توکي په ټکسي کې خوندي کړئ (کیدای شي دوی د کنټرول کونکو په کار کې مداخله وکړي یا بې په ټکر کې ووهي).

انجن روښانه کړئ.

7 یراو: انجن روښانه کړئ او چک کړئ

د بریک سیسټم

د هیدرولیک لیکونو لپاره ازموینه. که موټر هیدرولیک بریکونه ولري، د بریک پایډل درې ځله پمپ کړئ. بیا په پایډل باندې کلک فشار وارد کړئ او د

پنځو ثانیه لپاره بې ونیسی. پایډل باید حرکت ونه کړي. که دا پېښه وشي، کیدای شي لیک والی یا بله ستونزه وي. له موټر چلولو وړاندې بې سم کړئ. که

چیرې موټر د هوا بریکونه لري، نو هغه چکونه ترسره کړئ چې د دې لارښود په 5 او 6 برخو کې تشریح شوي دي.

د پارک کولو د بریک(ونو) ازموینه

د خوندیتوب کمربند کلک وټړئ.

د پارک کولو بریک تنظیم کړئ (یوازې د بریښنا برخه).

د ټریلر د پارک کولو بریک خوشي کړئ (که چیرې د پلي کېدو وړ وي).

موټر په ښکته گیر کې واچوئ.

په نرمۍ سره د پارک کولو بریک مخکې کش کړئ تر څو ډاډ ترلاسه کړئ چې د پارکینګ بریک کلک شوی دی.

د ټریلر لپاره ورته مرحلې د ټریلر پارک کولو بریک تنظیم کړئ او د بریښنا واحد پارک کولو بریکونو خوشي کولو سره تکرار کړئ (که چیرې د پلي کېدو

وړ وي).

که چیرې موټر ونه نیسي، دا خراب دی او سم بې کړئ.

د خدمتونو د بریک د بندولو د فعالیت ازموینه ترسره کړئ

په ساعت کې شاوخوا پنځه میله تګ وکړئ.

د بریک پایډل په کلکه ډول کش کړئ.

یوې یا بلې خوا ته "کش کېدل" د بریک ستونزې معنی لري.

د بریک پایډل هر ډول غیر معمولي "احساس" یا د ځنډیدلو عمل کولی شي د ستونزې معنی ولري.

که تاسو د پلټنې په لړ کې کوم خطرناک شی ومومئ، نو هغه سم کړئ. فدرالي او ایالتی قوانین ناخوندي موټر چلول منع کوي.

2.1.6 – د سفر په لړ کې پلټنه

د موټر چلول په منظم ډول وګورئ

تاسو باید لاندې موارد وګورئ:

- وسایل.
- د هوا د فشار اندازه کوونکي یا کیچ (که تاسو د هوا بریکونه لرئ).
- د تودوخي اندازه کوونکي یا گیچونه.
- د فشار اندازه کوونکي.
- امپیر یا د برښنا اندازه کوونکي/ولټ میټر.
- د ترافیک څارنې وسایل / هینداري
- ټایرونه.
- کارګو، د کارګو ورلو پوښونه.
- څراغونه.
- او داسې نور.

که تاسو داسې څه وینئ، اورئ، بوی کوئ یا احساس کوئ چې کیدای شي ستونزه ولري، نو ویې ګورئ.

د خوندیتوب پلټنه. د لاریو او ټراکتورونو چلوونکي چې د بار ورلو پر مهال کارګو لیردوي باید د سفر په لومړیو 50 مایلونو کې او هر 150 مایلونو یا هرو درې ساعتونو کې (هر هغه چې لومړی راځي) د کارګو خوندیتوب چک ترسره کړي.

2.1.7 – له سفر- وروسته پلټنه او راپور

کیدای شي تاسو هره ورځ د هغه نقلیه وسیلې(و) حالت په اړه لیکلي راپور جوړ کړئ چې تاسو یې چلوئ. د هر هغه څه په اړه راپور ورکړئ چې خوندیتوب اغیزمن کړي یا کیدای شي د میخانیکي خرابۍ لامل شي.

2.1 فرعي برخه

خپله پوه و آزمویئ

د موټر د پلټلو راپور د موټر وروونکي ته د هغو ستونزو په اړه وایي چې کیدای شي حل ته اړتیا ولري. د خپل راپور یوه دانه کاپي د یوې ورځې لپاره په موټر کې وساتئ. په دې ډول، راتلونکي موټر چلوونکي کولی شي د هغه ستونزو په اړه زده کړه وکړي چې تاسو موندلي دي.

1. د موټر د پلټلو ترسره کولو تر ټولو مهم دلیل څه دی؟
2. د سفر په لړ کې باید کوم شیان وګورئ؟
3. د اشترنګ یا سټرینګ سیسټم د یو شمېر کلیدي برخو نوم واخلئ.
4. د سرعت سیسټم د ځینو نیمګړتیاوو نوم واخلئ.
5. تاسو باید کوم درې ډوله بېرني تجهیزات له ځان سره ولرئ؟
6. د مخکینیو ټایرونو لپاره لږ تر لږه د رخو ژوروالي څومره دی؟ د نورو ټایرونو لپاره؟
7. د موټر د مخ په برخه کې د ګرځېدو د کتلو پر مهال د ځینو شیانو نمونه واخلئ چې تاسو یې باید وګورئ.
8. څرخ لرونکي بولبرینګونه باید د څه لپاره وکتل شي؟
9. تاسو باید څومره سره انعکاسي مثلثونه له ځان سره ولرئ؟
10. تاسو د لیک کېدو لپاره د هایدرولیک بریکونو ازموینه څه ډول ترسره کوئ؟
11. ولې د پلټنې پر مهال د روښانه کولو د سویچ کیلی په خپل جیب کې واچوئ؟

کیدای شي دا پوښتنې ستاسو په ازموینه کې وي. که تاسو ټولو ته ځواب نشئ ورکولی، نو 2.1 فرعي برخه بیا ولولئ.

2.2 – ستاسو د نقلیه وسیلې بنسټیز کنټرول

په خوندي ډول د موټر د چلولو لپاره، تاسو باید د هغې چټکتیا او لوړی کنټرول کړئ. په خوندي ډول د د سوداګريز موټر چلولو په لاندې برخو کې مهارت ته اړتیا لري:

- چټکتیا زیاتول.
- سټرنګ تاوول.
- درېدل.
- په خوندي ډول شاته تګ.

کله چې په سړک د حرکت په حال کې یاست، خپل د څوکی کمربند وتړئ. کله چې له خپل موټر څخه بهر وځئ، د پارک کولو بریک ووهئ.

2.2.1 – چټکتیا زیاتول

د پیل کولو پر مهال شاته مه ګرځئ کیدای شي تاسو په شا کې یو څوک ووهئ که تاسو ګیر موټر لرئ، نو د بریک څخه د ښي پښې د لرې کولو دمخه د کلچ یوه برخه فعاله وساتئ. هر کله چې اړتیا وي د پارک کولو بریک روښانه کړئ تر څو بیرته را ونه ګرځئ. د پارک کولو بریک یوازې هغه وخت پرانیږي کله چې تاسو د انجن دومره ځواک لګولی وي تر څو د بیرته راګرځیدو څخه مخنیوی وکړئ. په هغه ټراکتور ټریلر کې چې د ټریلر بریک چې په لاسي وال سره سمبال وي، لاسي وال د بیرته ګرځیدو څخه د مخنیوي لپاره کارول کیدی شي.

موټر ته په اسانۍ او تدریجي ډول سرعت ورکړئ تر څو ټکان ونه خوري. سخت سرعت کولی شي تخنیکي زیان پېښ کړي. کله چې یو ټریلر کش کوئ، نو سخت سرعت کولی شي جوړې ته زیان ورسوي.

کله چې د باران یا واورې په څېر کشش کمزوری وي، په تدریجي ډول سرعت ورکړئ. که چېرې تاسو ډیر ځواک وکاروئ، د موټر چلولو څرخونه ممکن وښویږي. کیدای شي تاسو کنټرول له لاسه ورکړئ. که چېرې د موټر چلولو څرخونه ښوییدل پیل کړي، نو خپله پښه له اکسیلیټر څخه لرې کړئ.

2.2.2 – اشتړنګ یا سټیرنګ

د سټیرنګ ویل په دواړو لاسونو سره په کلکه ډول ونیسئ. ستاسو لاسونه باید د موټر د څرخ په مخالفو اړخونو کې وي. که تاسو په یوه کنډه یا کنډې (په سړک کې سوړی) سره ټکر وکړئ، نو څرخ ستاسو له لاسونو څخه لرې کیدی شي پرته له دې چې تاسو یې ټینګ ونیسئ.

2.2.3 – درول

د بریک پایډل په تدریجي ډول ښکته کړئ. د موټر د ودولو لپاره د بریک فشار اندازه د موټر سرعت او دا چې تاسو باید څومره ژر یې ودرول اړه لري. فشار کنټرول کړئ تر څو موټر په اسانۍ او خوندي توګه ودریږي. که تاسو ګیر موټر لرئ، نو کله چې انجن بې کاره وي نو کلچ دننه کړئ.

2.2.4 – په خوندي ډول شاته تګ کول

ځکه چې تاسو د خپل موټر شاته هر څه نه شئ لیدلی، نو شاته تګ تل خطرناک وي. هر وخت چې امکان ولري د ملاتړ څخه ډډه وکړئ. کله چې موټر پارک کړئ، هڅه وکړئ چې موټر ودرول نو کله چې وځئ نو مخکې لاړ شئ. کله چې تاسو بیرته ستنېدو ته اړ شئ، دلته د خونديتوب یو څو ساده اصول شته دي:

- په سم حالت کې پیل وکړئ.
- خپلې لارې ته وګورئ.
- په دواړو خواوو کې د ترافیک څارنې وسایل / هینداره وکاروئ.
- ورو شاته ولاړ شئ.
- هر کله چې امکان ولري شاته ولاړ شئ او د موټر چلونکي لوري ته وګرځئ.
- هر وخت چې امکان ولري، مرسته کوونکی وکاروئ.
- په دې اصولو باندې په نوبت سره بحث شوی دی.

په سم حالت کې یې پیل وکړئ. موټر په غوره موقعیت کې وساتئ تر څو تاسو په خوندي ډول شاته ولاړ شئ. دا موقعیت به په شا د ګرځېدو په ډول پورې اړه ولري چې باید ترسره شي.

خپلې لارې ته وګورئ. د سفر له پیلولو وړاندې خپلې کرښې ته وګورئ. بهر وځئ او د موټر شاوخوا وګرځئ. د هغه لارې دننه او څېرمه چې ستاسو موټر به پرې حرکت کوي، د اړخونو او مخکې لوري څخه خپل واټن وګورئ.

په دواړو خواوو کې د ترافیک څارنې وسایل / هینداره وکاروئ. د ترافیکو د څارنې وسایل / هینداره په دواړو خواوو کې په مسلسل ډول وګورئ. که ډاډه نه یاست، له موټر څخه بهر راوځئ او خپله لاره وګورئ.

په ورو ډول بیرته شاته راشئ. تل د امکان تر حده ورو په شا راشئ. تر ټولو ټیټ شاته د ګرځېدو ګیر وکاروئ. په دې توګه تاسو کولی شئ په اسانۍ سره د اشتړنګ یا سټیرنګ هره ډول تیروتنه سمه کړئ. که اړتیا وي، همداراز تاسو کولی شئ ژر ودریږئ.

شاته ولاړ شئ او د موټر چلوونکي اړخ ته وګرځئ. بیرته د موټر چلوونکي لوري ته لاړ شئ تر څو په ښه ډول یې وګورئ. ښي خوا ته په شا ګرځېدل ډېر خطرناک دي ځکه چې تاسو یې په ډول نه شئ لیدلی. که چېرې تاسو شاته وګرځئ او د موټر چلوونکي لوري ته وګرځئ، تاسو کولی شئ د څنګ کرکې څخه بهر په کتلو سره د خپل موټر شاتنې برخې ته وګورئ. د موټر چلوونکي اړخ ته په شا وګرځئ - حتی که دا په دې معنی وي چې خپل موټر په دې موقعیت کې ځای په ځای کولو لپاره د بلاک شاوخوا ګرځئ. اضافه شوی خوندیتوب د هغې ارزښت لري.

کله چې تاسو کولی شئ مرسته کوونکی وکاروئ. داسې رانده یا له سترګو پټ ځایونه شته چې تاسو یې نه شئ لیدلی. له همدې امله مرسته کوونکی مهم ګڼل کېږي. مرسته کوونکی باید ستاسو د موټر شاته څېرمه ودیږي په هغه ځای کې چې تاسو مرسته کوونکی لیدلی شئ. مخکې له دې چې تاسو شاته تګ پیل کړئ، د لاسي اشارو یوه مجموعه جوړ کړئ چې تاسو دواړه پرې پوه شئ. د "درولو" لپاره په اشاره هوکړه وکړئ.

د ټریلر سره شاته تلل. کله چې تاسو د موټر، مستقیمې لارې یا بس شاته ځئ، تاسو د اشتراک یا سټرینګ ویل پورتنی برخه هغه لوري ته اړوئ چې تاسو یې غواړئ. کله چې تاسو ټریلر شا لوري ته بیا یې، تاسو اشتراک ویل په مخالف لوري ګرځوئ. کله چې ټریلر ګرځېدل پیل کړي، نو تاسو باید د ټریلر تعقیبولو لپاره څرخ بلې خوا ته واړوئ.

هر کله چې تاسو د ټریلر سره بیرته شا ته راشئ، هڅه وکړئ چې خپل موټر په داسې ډول ځای پر ځای کړئ چې تاسو بیرته په مستقیمه کرښه کې پاتې شئ. که چېرې تاسو باید بیرته په منحنی لاره لاړ شئ، نو د موټر چلوونکي اړخ ته بیرته لاړ شئ تر څو تاسو وکولای شئ وپې ګورئ.

ورو شاته ولاړ شئ

دا به تاسو ته اجازه درکړي چې اصلاحات ترسره کړئ مخکې له دې چې تاسو له لارې څخه ډیر لرې شئ.

د ترافیکي څارنې وسایلو / هیندارو څخه کار واخلئ

د ترافیکي څارنې وسایل / هینداره به تاسو سره مرسته وکړي چې ټریلر یوې خوا ته روان دی یا بلې خوا ته.

سمدلاسه څرخېدل سم کړئ

هر څومره ژر چې تاسو وګورئ چې ټریلر له سمې لارې څخه وځي، د اشتراک ویل پورتنی برخه د حرکت په لور وګرځوئ.

مخته یې بوځئ

کله چې ټریلر شاته کوئ، نو د اړتیا سره سم د خپل موټر د بیا ځای پر ځای کولو لپاره کرښې جوړې کړئ.

2.3 - د ګیرونو بدلول

په سم ډول د ګیرونو بدلول سم مهم دي. که چېرې تاسو د موټر چلولو پر مهال خپل موټر سم ګیر ته نشئ اچولی، نو ستاسو کنټرول به لږ وي.

2.3.1 - لاسي ګیر یا ګیر موټر

د ګیر د خوځولو لپاره بنسټیزه طریقه. ډیری درانه موټرونه چې غیر همغږي شوي لاسي ګیر لري د ګیرونو بدلولو لپاره دوه ځله کلچ کولو ته اړتیا لري . که چېرې د همغږي شوي لاسي لیږد سره سمبال وي، نو دوه ګونی کلچ کول اړین نه دي. دا بنسټیزه طریقه ده:

- اکسیلیټر خوشې کړئ، کلچ ونیسئ او په ورته وخت کې نیوټرل یا نیټل حالت ته یې واړوئ.
- کلچ پرېږدئ.
- انجن او ګیرونه د راتلونکي ګیر لپاره اړین په هره دقیقه کې تاوېدو (rpm) ته ورو کړئ (دا تمرین ته اړتیا لري).
- کلچ ونیسئ او په ورته وخت کې لوړ ګیر ته یې واړوئ.
- کلچ پرېږدئ او په ورته وخت کې اکسیلیټر ته فشار ورکړئ.

د دوه ګوني کلچ په کارولو د ګیرونو بدلول تمرین ته اړتیا لري. که چېرې تاسو ډیر وخت په نیوټرل حالت کې پاتې شئ، نو کیدای شي تاسو د موټر بل ګیر ته اچولو کې ستونزه ولرئ. که داسې وي، نو هڅه مه کوئ چې په زور یې ګیر ته واچوئ. بیرته نیوټرل حالت ته راشئ، کلچ پرېږدئ، د انجن سرعت زیات کړئ تر څو د سړک سرعت سره سمون ولري او بیا هڅه وکړئ.

پوه شئ چې څه وخت ګیر لوړ کړئ. د بدلون لپاره د پوهیدو په موخه دوی لارې شته دي:

- **د انجن سرعت (rpm) وکاروئ.** د خپل موټر د چلوونکي لارښود مطالعه کړئ او عملیاتي rpm محدوده زده کړئ. خپل نیکومیټر وګورئ او کله چې ستاسو انجن د محدودې لوړې اندازې ته ورسېږي نو پورته یې کړئ. (ځینې نوي موټرونه "پرمختللي" ګیر کاروي: هغه rpm چې تاسو یې بدلون کوئ لوړیږي کله چې تاسو په ګیرونو کې پورته ځئ. په دې پوه شئ چې د هغه موټر لپاره څه سم دي چې تاسو به یې چلوئ.)
- **د سړک چټکتیا (mph) وکاروئ.** زده کړئ چې هر ګیر د کوم سرعت لپاره غوره دی. بیا، د سرعت اندازه کوونکي په کارولو سره، تاسو به پوه شئ چې کله پورته ګیر ووهئ.

د هرې طریقې سره، کیدای شي تاسو د انجن غږونو کارول زده کړئ تر څو پوه شئ چې کله ګیر بدل کړئ.

د ګیر بنکته کولو لپاره بنسټیز پروسېچرونه

اکسیلیټر پرېږدئ، کلچ ونیسئ او په ورته وخت کې نیوټرل یا نیټل حالت ته یې واړوئ. کلچ پرېږدئ.

اکسیلیټر ته فشار ورکړئ، د انجن او ګیر سرعت په ټیټ ګیر کې اړین rpm ته لوړ کړئ.

کلچ ونیسئ او په ورته وخت کې بنکته ګیر ته یې واړوئ.

کلچ پرېږدئ او په ورته وخت کې اکسیلیټر ته فشار ورکړئ.

ګیر بنکته کول، لکه ګیر پورته کول، د دې پوهیدلو ته اړتیا لري چې کله حرکت وکړي. یا ټیکومیټر یا سپیدومیټر وکاروئ او په سم rpm یا د سرک سرعت کې ګیر بنکته کړئ.

ځانګړي شرایط چې هلته باید تاسو ګیر بنکته کړئ په دې ډول دي:

- له غونډۍ څخه له بنکته کېدو مخکې. سرعت ورو کړئ او داسې سرعت ته یې واړوئ چې تاسو یې د بریکونو له سخت کارولو پرته کنټرولولی شئ. له دې پرته بریکونه ډیر ګرم کیدی شي او خپل د بریک نیولو ځواک له لاسه ورکړي.

له غونډۍ څخه له بنکته کېدو دمخه ګیر بنکته کړئ. ډاډ تر لاسه کړئ چې تاسو په کافي اندازه بنکته ګیر کې یاست، معمولاً په ورته غونډۍ باندې د خټلو لپاره له اړین ګیر څخه بنکته وي.

- وړاندې له دې چې یوې منحنې ته ننوځي. په خوندي ډول سرعت ورو کړئ او د منحنې برخې ته د ننوتلو دمخه سم ګیر ته یې بنکته کړئ. د دې په مرسته تاسو کولای شئ چې د منحنې له لارې یو څه ځواک وکاروئ تر څو موټر د ګرځیدو پرمهال ډیر کلک وساتي. د دې په مرسته تاسو کولای شئ چې ژر تر ژره له منحنې څخه له وتلو وروسته سرعت زیات کړئ.

2.3.2 – څو سرعت لرونکي شاته اګسلونه او مرستندویه ګیرونه

په ډیری موټرونو کې د اضافي ګیرونو چمتو کولو لپاره څو سرعت لرونکي شاته اګسلونه او مرستندویه ګیرونه کارول کېږي. تاسو معمولاً دوی د انتخاب کونکي سویچ یا د اصلي لیږد د ګیر شفت لیور سویچ په واسطه کنټرول کوئ. د ګیر د بدلون ډیری بېلابېلې نمونې شته دي. په هغه موټر کې چې تاسو یې چلوئ د ګیرونو د بدلولو سمه لار زده کړئ.

2.3.3 – خپل کاره ګیرونه یا اتومات موټر

ځینې موټرونه اتومات ګیرونه لري. په ځینو لاریو کې کیدای شي اتوماتیک ګیرونه اضافي ګیرونه چمتو نه کړي. تاسو کولی شئ د ټیټې محدودې د تر لاسه کولو په وخت کې د انجن د بریک کولو لپاره ټیټه درجه غوره کړئ. بنکته درجې د ټاکل شوي ګیر هاخوا د لیږد مخه نیسي (پرتله لږې چې د کنټرول کوونکي rpm څخه ډیر شي). دا ډېره مهمه ده چې د درجې بنکته کولو پر وخت د دې بریک کولو اغیزې څخه کار واخلئ.

مهرباني وکړئ په یاد ولرئ: که تاسو په یوه سوداګریز موټر کې چې اتومات ګېر لري د مهارتونو ازموینه ورکړئ او کامیاب شئ، ستاسو په CDL به د "E" محدودیت ولګول شي چې تاسو به د لاسي لاسي ګیر سره د سوداګریز موټر چلولو څخه منع کړي.

2.3.4 – خنډوونکي مواد

ځینې موټر "سرعت کموونکي" لري. سرعت کموونکي د موټر ورو کولو کې مرسته کوي، ستاسو د بریکونو کارولو اړتیا کموي. دوی د بریک زړېدل کموي او تاسو ته د ورو کولو لپاره بله لاره درکوي. د سرعت د اندازې را کموونکي څلور اساسي ډولونه شته (د دود وتل، انجن، هایډرولیک او بریښنا). ټول د سرعت د اندازې را کموونکي د موټر چلونکي لخوا چالان یا بند کیدی شي. په ځینو موټرونو کې د سرعت کموونکي ځواک تنظیم کیدی شي. کله چې "روښانه" شي، نو سرعت را کموونکي خپل بریک ځواک (یوازې د موټر چلونکي ویلونو ته) کاروي کله چې تاسو په ټوله لاره کې د سرعت پایدل پرېږدئ.

ځکه چې دا وسایل شور رامنځته کولی شي، ډاډ تر لاسه کړئ چې تاسو پوهیږئ چې چیرته یې کارول اجازه لري.

احتیاط. کله چې ستاسو د موټر چلولو څرخونه کمزوری کشش ولري، نو کیدای شي سرعت کموونکي د دوی د چپه کېدو لامل شي. له همدې امله، تاسو باید هرکله چې سرک لوند، یخ یا واوره پوښل شوی وي، سرعت کموونکي بند کړئ.

2.2 او 2.3 فرعي برخې خپله پوهه وازمایئ

1. ولې باید د موټر چلوونکي لوري ته شا وگرځوئ؟
2. که چیرې په یوه غونډۍ کې ودرول شي، نو څنگه کولی شئ پرته له دې چې بېرته وگرځئ حرکت پیل کړئ؟
3. کله چې ملاتړ کوئ، ولې د مرستندویه شخص کارول مهم دي؟
4. د لاس تر ټولو مهم اشاره څه ده چې تاسو او مرسته کوونکي باید پرې هوکړه وکړئ؟
5. هغه دوه ځانګړي شرایط کوم دي چې تاسو باید بریک ښکته کړئ؟
6. کله باید اتومات ګېرونه ښکته کړئ؟
7. کله چې سرک ښوی وي، نو د سرعت کنټرول کوونکي د موټر ښویدو مخه نیسي. سم یا ناسم؟
8. د ګیر بدلولو پر وخت د پوهیدو لپاره دوه لارې کومې دي؟

دا پوښتنې کیدای شي په ازموینه کې شاملې وي. که چیرې تاسو ټولو ته ځواب نشئ ورکولی، 2.2 او 2.3 برخې بیا ولولئ.

2.4 – کتل

د دې لپاره چې یو خوندي موټر چلوونکی و اوسئ، تاسو باید پوه شئ چې ستاسو د موټر شاوخوا څه تیریري. په سمه توګه نه کتل د پېښو یو لوی لامل ګڼل کېږي.

2.4.1 – مخکې سیمه لیدل

ټول موټر چلوونکي مخ ته ګوري؛ خو ډېری یې په کافي اندازه مخي لوري ته نه ګوري.

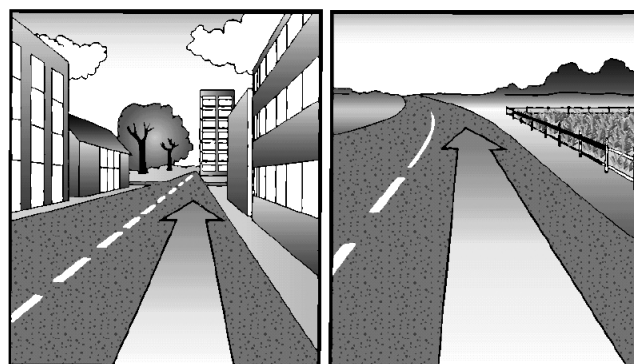
د مخکې لیدلو اهمیت. ځکه چې ودرول یا د لین بدلول ډیر واټن نیولی شي، نو دا خورا مهم دي چې پوه شئ چې ستاسو په ټولو خواوو کې ګورئ چې ترافیک څه کوي. تاسو باید په ښه ډول مخکې وګورئ تر څو ډاډ تر لاسه کړئ چې تاسو د دې حرکتونو لپاره په خوندي ډول ځای لرئ.

موږ باید څومره مخکې وګورو. ډیری ښه موټر چلوونکي لږ تر لږه له 12 څخه تر 15 ثانیو پورې مخکې سیمه ګوري. په دې معنی چې هغه واټن چې تاسو به یې له 12 څخه تر 15 ثانیو کې طی کوئ، مخکې وګورئ. په ښکته سرعت کې، دا تقریباً یو بلاک دی. په لویه لاره کې سرعت شاوخوا د مایل څلورمه برخه وي. که چیرې تاسو دومره لږ نه ګورئ، نو کیدای شي تاسو ډیر ژر ودریرئ یا په چټکۍ سره کرښه بدله کړئ. د 12 څخه تر 15 ثانیو پورې مخکې کتل په دې معنی نه دي چې نږدې شیانو ته پام ونه کړئ. ښه موټر چلوونکي خپل پام شا او خوا، نږدې او لرې سیمو ته اړوي. شکل 2.6 ښيي چې څومره مخکې باید وګورئ.

ترافیک وګورئ. هغه موټرونو ته وګورئ چې په لویه لاره، ستاسو په لین کې روان دي یا تاوېږي. د ورو کېدونکو موټرونو د بریک څراغونو لپاره پام وکړئ. د دې شیانو په لیدلو، تاسو کولی شئ خپل سرعت بدل کړئ یا که اړتیا وي لږته بدل کړئ تر څو د ستونزې څخه مخنیوی وشي. که چیرې ترافیکي څراغونه د اوږدې مودې لپاره ښه وي، نو کیدای شي ستاسو د رسیدو دمخه بدل شي. ورو کول پیل کړئ او د درېدو لپاره چمتو اوسئ.

د سړک شرایطو ته وګورئ. د غونډیو او ګولایو په لټه کې شئ - هر هغه څه چې تاسو یې له امله ورو کولو یا د لینونو بدلولو ته اړتیا لرئ. ترافیکي اشارو او نښو ته پام وکړئ. که چیرې یو څراغ د اوږدې مودې لپاره شین وي، نو کیدای ستاسو د رسیدو دمخه بدل شي. ورو کېدل پیل کړئ او د ودرولو لپاره چمتو اوسئ. کیدای شي ترافیکي نښې تاسو ته د سړک د شرایطو په اړه خبرداری درکړي چېرې چې تاسو ممکن سرعت بدل کړئ.

شکل 2.6

ښاري موټر چلول

پرانیمستي لویه لاره

12-15 ثانیې شاوخوا یو بلاک دی

12-15 ثانیې شاوخوا د یوه مایل یوه ربع ده

2.4.2 - د اړخونو او شا لوري لیدل

مهمه ده چې تاسو پوه شئ چې شا او اړخونو ته مو څه روان دي. خپل د ترافیکو د څارنې وسایل / هینداره په منظم ډول وګورئ. په ځانګړو حالتونو کې ډېر ځله وګورئ.

د ترافیک څارنې وسایل / د هیندارو تنظیمول. د ترافیکي څارنې وسایل / د هیندارو تنظیم باید د هر سفر له پیل څخه مخکې وځیرل شي او یوازې هغه وخت په دقت سره وکتل شي کله چې تریلر(ونه) مستقیم ولاړ وي. تاسو باید د ترافیکي څارنې هر ډول وسایل / هینداره وګورئ او تنظیم کړئ تر څو د موټر ځینې برخې وښيي. دا به تاسو ته د نورو انځورونو د موقعیت اړوند د قضاوت لپاره د حوالې نقطه درکړي.

په منظم ډول چک کول. تاسو اړتیا لرئ چې د ترافیکو د څارنې وسایلو / هیندارو منظم چکونه ترسره کړئ تر څو د ترافیکو څخه خبر اوسئ او خپل موټر وګورئ.

ترافیک. خپل د ترافیکي څارنې وسایل / هینداره وګورئ چې موټرونه په دواړو خواوو او شا لوري ته دي. په بیړني حالت کې، کیدای شي تاسو اړتیا ولرئ پوه شئ چې ایا تاسو کولی شئ په چټکۍ سره لین بدل کړئ. د تیریډونکو موټرو د موندلو لپاره د ترافیکي څارنې وسایلو / هیندارو څخه کار واخلئ. داسې "راندنه ټکي" شته چې د ترافیکي څارنې وسایل / هیندارې نه شي کولای تاسو یې وښيي. خپل د ترافیکي څارنې وسایل / هینداره په منظم ډول وګورئ تر څو پوه شئ چې نور موټرونه ستاسو شاوخوا چیرته دي او وګورئ چې ایا دوی ستاسو په رڼدو ځایونو کې حرکت کوي.

خپل موټر وګورئ. د خپلو ټایرونو د څارنې لپاره د ترافیکي څارنې وسایلو / هیندارو څخه کار واخلئ. دا د ټایر د سوځېدو د پېژندنې لپاره یوه لار ده. که تاسو خلاص بار یا کارګو وړئ، کولی شئ د ترافیکي څارنې وسیلو / هیندارو څخه کار واخلئ تر څو یې وګورئ. د خلاصو مزو، پرو یا ځنځیرونو په لټه کې شئ. د فلیپ کولو یا بالون کولو تریال کولو ته پام وکړئ.

ځانګړي شرایط. په ځانګړو حالاتو کې د ترافیکي څارنې وسایلو / هیندارو چکونه ډیر څه ته اړتیا ده. دا د کرښې بدلونونه، تاوېدل، یوځای کیدل او سخت تمرینونه دي.

د کرښې بدلونونه. تاسو باید خپل د ترافیکي څارنې وسایل / هینداره وګورئ تر څو ډاډ ترلاسه کړئ چې هیڅوک ستاسو تر څنګ نه وي یا ستاسو څخه تیریږي ته نږدې نه وي.

خپل د ترافیکي څارنې وسایل / هیندارې وګورئ:

- مخکې له دې چې تاسو کرښې بدلي کړئ ډاډ ترلاسه کړئ چې کافي ځای شته دی.
- وروسته له دې چې تاسو اشاره روښانه کړئ، وګورئ چې هیڅوک ستاسو راندنه ځای ته نه دي تللي.
- سمدلاسه وروسته له هغه چې تاسو د لین بدلول پیل کړئ، دوه ځله وګورئ چې ستاسو لاره پاکه ده.
- وروسته له هغه چې تاسو د لین بدلون بشپړ کړئ.

ګرځي. په نوبت سره، خپل د ترافیکي څارنې وسایل / هینداره وګورئ تر څو ډاډ ترلاسه کړئ چې ستاسو د موټر شاته برخه به هیڅ شي سره ټکر ونه کړي.

یوځای کیدي. کله چې یوځای کیدي، خپل د ترافیکي څارنې وسایل / هیندارې وکاروئ تر څو ډاډ ترلاسه کړئ چې په ترافیک کې تشه دومره لویه ده چې تاسو په خوندي ډول دننه شئ.

سخت مانورونه یا ګرځېدل. هرکله چې تاسو په نږدې ځایونو کې موټر چلوئ، خپل د ترافیکي څارنې وسایل / هیندارې ډیری وخت وګورئ. ډاډ ترلاسه کړئ چې تاسو کافي ځای لرئ.

د ترافیکي څارنې وسایلو / هیندارو کارولو څرنگوالی. د ترافیکي څارنې وسایل / هیندارې په سمه توګه وکاروئ، په چټکۍ سره یې وګورئ او هغه څه چې تاسو یې ګورئ پوه شئ.

کله چې تاسو په سړک د موټر چلولو پر مهال خپل د ترافیکي څارنې وسایل / هیندارې کاروئ، په چټکۍ سره یې وګورئ. د ترافیکي څارنې وسایلو / هیندارو او مخې ته سړک ترمنځ مخ او شا لوری وګورئ. د ډیر وخت لپاره د ترافیکي څارنې وسایلو / هیندارو باندې تمرکز مه کوئ. له دې پرته، تاسو به ډیر لري سفر وکړئ پرته له دې چې پوه شئ چې مخکې څه پېښیږي. ډیری لوی موټرونه منحنی شکل (محور، "ماهی سترګه"، "ځای"، "بوک آی") هیندارې لري چې د ترافیک څارنې وسایلو / هیندارو کې ګټوره دي. خو د ترافیکي څارنې په محدبو وسایلو / هیندارو کې هر څه د هغه په پرتله کوچني ښکاري که تاسو یې په مستقیم ډول وګورئ. شیان د واقعیت په پرتله ډیر لري ښکاري. دا مهمه ده چې په دې پوه شئ او اجازه ورکړئ. 2.7 شکل د محدب ترافیکي څارنې وسایلو / هیندارو په کارولو سره د لید سیمه ښيي.

شکل 2.7

د محدبې هینداره په کارولو سره د لید ساحه

2.5 – ارتباط ټينګول

2.5.1 – د خپلو موخو په اړه اشاره ورکړئ

نور موټر چلوونکي نه پوهېږي چې تاسو به څه کوئ تر هغه چې تاسو ورته ونه وایاست.

د خوندیتوب په موخه د هغه څه په اړه اشاره کول مهم دي چې تاسو یې کول غواړئ. دلته د سیګنال ورکولو لپاره ځینې عمومي اصول ذکر شوي دي.

ګرځېدل. د ګرځېدو اشارو کارولو لپاره درې ښه اصول شته:

- وړاندې اشاره ورکړئ. مخکې له دې چې وګرځئ په ښه ډول اشاره ورکړئ. دا غوره لاره ده چې نور له تاسو څخه د تېرېدو هڅه ونه کړي.
- په دوامداره ډول اشاره ورکړئ. په خوندي ډول د ګرځېدو لپاره تاسو دواړه لاسونه په اشتراک باندې لرئ. تر هغه چې نوبت مو بشپړ کړی نه وي، اشاره مه لغوه کوئ.
- خپله اشاره لغوه کړئ. په یاد ولرئ چې د ګرځېدو وروسته خپل د ګرځېدو اشاره بنده کړئ (که تاسو پخپله د لغوه یا بندولو اشارې نه لرئ).

د کرښې بدلونونه. د لین بدلولو څخه مخکې خپله د تاوېدلو اشاره روښانه کړئ. لینونه یا کرښې ورو او په اسانۍ سره بدلې کړئ. په دې توګه هغه موټر چلوونکي چې تاسو یې لیدلي نه یاست کیدای شي د خپل هارن وهلو فرصت ولري یا ستاسو د موټر څخه ډډه وکړي.

د سرعت کمول. کله چې تاسو وګورئ چې باید ورو شئ، نو شاته موټر چلوونکي خبر کړئ. د بریک پایډل باندې یو څو سپک ټکانونه -- چې د بریک څراغونه روښانه کړي -- باید لاندې موټر چلوونکو ته خبرداری ورکړي. کله چې تاسو ډېر ورو موټر چلوئ یا ودرېږئ، نو د څلور لارې بیرنيو فلشونو څخه کار واخلي. په لاندې حالتونو کې نورو موټر چلوونکو ته خبرداری ورکړئ:

- مخکې ستونزه ده. ستاسو د موټر اندازه کیدای شي ستاسو شاته چلوونکو ته د مخ په وړاندې خطر ونه لیدل ستونزمن کړي. که چېرې تاسو داسې خطر وګورئ چې د سرعت کمولو ته اړتیا لري، نو د بریک څراغونو په روښانه کولو سره شاته موټر چلوونکو ته خبرداری ورکړئ.
- په تنګۍ سره ګرځېدل. ډیری موټر چلوونکي نه پوهېږي چې په لوی موټر کې په تنګۍ سره د تاویدو لپاره تاسو باید څومره ورو حرکت وکړئ. موټر چلوونکو ته له مخکې د بریک لګولو او په تدریجي ډول ورو کولو سره خبرداری ورکړئ.
- پر سرک باندې درېدل. د لاریو او بسونو چلوونکي ځینې وختونه په سرک کې ودرېږي تر څو بار یا مسافر ښکته کړي یا د اورګاډي د تېرېدو په ځای کې ودروي. د بریک څراغونو په روښانه کولو لاندې موټر چلوونکو ته خبرداری ورکړئ. په ناڅاپي ډول مه درېږئ.
- ورو موټر چلول. ډیری وخت موټر چلوونکي نه پوهېږي چې دوی څومره ګړندي موټر ته نږدې کیږي تر هغه چې ورو موټر ته نږدې نشي.

که چېرې تاسو باید ورو موټر چلوئ، نو که قانوني وي، نو د خپلو بیرني فلشونو په فعالولو سره لاندې موټر چلوونکي ته خبر ورکړئ. (د فلشونو کارولو اړوند قوانین له یو ایالت څخه بل ایالت ته توپیر لري.) د هغو ایالتونو قوانین وګورئ چې تاسو به موټر پکې چلوئ.)

ترافیک په مستقیم ډول مه بیاښئ. ځینې موټر چلوونکي په اشاره کولو سره هڅه کوي چې د نورو سره مرسته وکړي تر څو په خوندي ډول تیر شي. تاسو باید دا کار ونه کړئ. داسې کېدای شي د بېښې یا ټکر لامل شي. کیدای شي تاسو ملامت شئ او دا تاسو ته په زرګونو ډالر لګښت لري.

2.5.2 – د خپل شتون څرګندول

نور موټر چلوونکي کیدای شي ستاسو موټر ونه ګوري ان کله چې په ښکاره ډول لیدل کېږي. د پېښو یا ټکرونو د مخنیوي لپاره، هغوی ته خبر ورکړئ چې تاسو هلته یاست.

کله چې تاسو تېرېږي. هر کله چې تاسو د موټر، پلي لاروي یا بایسکل چلوونکي څخه تېرېږئ، نو داسې وګڼئ چې دوی تاسو نه ویني. دوی کیدای شي ناڅاپه ستاسو مخې ته درشي. کله چې قانوني وي، په نرمۍ سره هارن ووهئ یا د شپې خپل څراغونه له ټیټ څخه لوړ بیم ته او شاته روښانه کړئ. او په دومره احتیاط سره موټر وچلوئ چې د ټکر څخه مخنیوی وشي حتی که دوی تاسو ونه ګوري یا نه اوري.

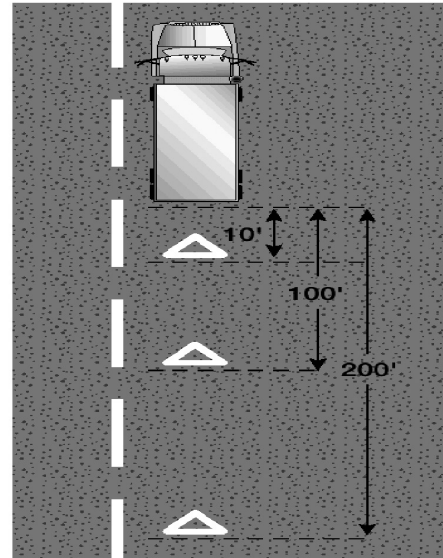
کله چې لیدل سخت وي. په سهار، ماښام، باران یا واوره کې تاسو اړتیا لرئ چې ځان په اسانۍ سره وګورئ. که چېرې تاسو د نورو موټرونو په لیدلو کې ستونزه لرئ، نو نور موټر چلوونکي به ستاسو په لیدلو کې ستونزه ولري. خپل څراغونه روښانه کړئ. د پېژندنې یا په روښانه ډول د څرګندېدو څراغونو سربېره له مخکینيو څراغونو څخه کار واخلي. له ټیټو بیمونو څخه کار واخلي، لوړ بیمونه کولی شي خلک د ورځې او شپې په دواړو حالتونو کې وځوروي. که چېرې تاسو د خپل موټر د د واورې یا بارن د پاکولو کارولو ته اړتیا لرئ نو ستاسو مخکې څراغونه باید روښانه وي.

کله چې د سرک په غاړه کې ودرېږي. کله چې تاسو له سرک څخه ووځئ او ودرېږئ، ډاډ ترلاسه کړئ چې د څلور لارې بیرني فلشونه روښانه کړئ. دا د شپې پر مهال مهم دی. د خبرداري ورکولو لپاره خپل د شا په څراغونو باندې باور مه کوئ. موټر چلوونکي د ولاړ موټر له څنګ سره ټکر کړی ځکه چې دوی فکر کاوه چې موټر په عادي ډول حرکت کوي.

که چېرې تاسو باید په سړک یا د سړک په اوږدو کې ودرېږئ، نو باید خپل د بیرني خبرتیا وسایل د لسو دقیقو دننه خاموش کړئ. خپل د خبرتیا وسایل په لاندې ځایونو کې ځای پر ځای کړئ:

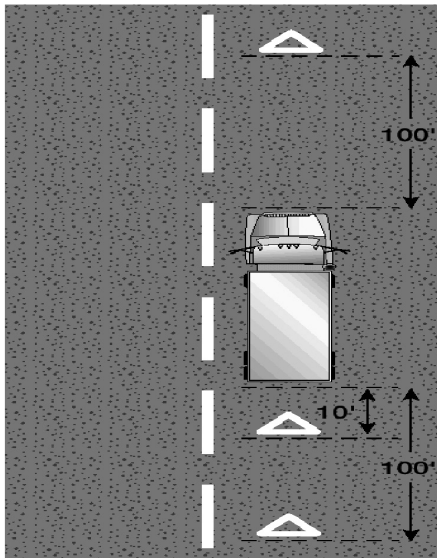
شکل 2.8

یو طرفه ویشل شوي لویه لاره

شکل 2.9

دوه طرفه یا نا ویشل شوي لویه لاره

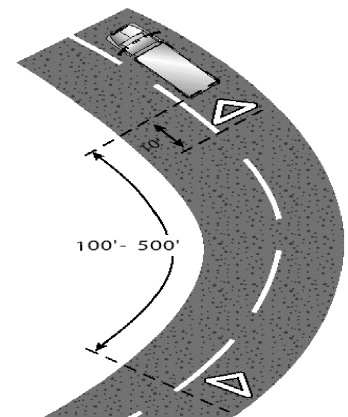
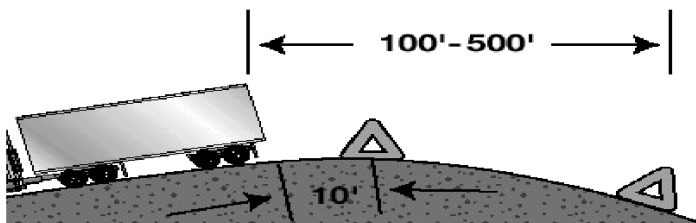

- که چېرې تاسو باید په یو طرفه یا ویشل شوي لویه لاره ودرېږئ، نو د نږدې ترافیک په لور د خبرتیا وسایل 10 فوټه، 100 فوټه او 200 فوټه کې ځای پر ځای کړئ. شکل 2.8 وګورئ.

- که چېرې تاسو په دوه لینه سړک کې ودرېږئ چې دواړه خواوو ته ترافیک لېږدوي یا په یوه نه ویشل شوي لویه لاره کې، د خبرتیا وسایل د مخکینۍ یا شا کونجونو څخه د 10 فوټو دننه ځای په ځای کړئ ترڅو د موټر موقعیت په نښه کړي او د موټر شاته او مخکې 100 فوټ، په اوږه یا په هغه لاین کې چې تاسو پکې ودرول شوي یاست. شکل 2.9 وګورئ.

شکل 2.10

مخه نیول شوی لید

- د هرې غونډۍ، منحنی یا بل خنډ څخه هاخوا چې نور موټر چلوونکي د 500 فوټو دننه د موټر د لیدلو مخه نیسي. که چېرې د لید کرښه د غونډۍ یا کوروالي له امله بنده شي، نو د سړک تر ټولو شاته مثلث د سړک لاندې یوه ټکي ته واړوئ ترڅو خبرداری ورکړل شي. شکل 2.10 وګورئ.
- کله چې مثلثونه ایښودل، نو د خپل خوندیتوب لپاره یې د ځان او راتلونکي ترافیکو ترمنځ یې ونیسئ. (تر څو نور موټر چلوونکي وکولای شي چې تاسو وويني.)
- کله چې اړتیا وي خپل هارن ووهئ. ستاسو هارن کولی شي نورو ته خبر ورکړي چې تاسو هلته یئ. دا کولی شي له تکر څخه په مخنیوي کې مرسته وکړي.
- د اړتیا پر وخت خپل هارن ووهئ. په همدې حال کې، دا کولی شي نور خلک وویروي او کله چې په غیر ضروري ډول وکارول شي خطرناک کیدی شي.

2.6 – د سرعت کنټرولول

ډېر چټک موټر چلول د مرګونو پېښو یو لوی لامل دی. تاسو باید د موټر چلولو شرایطو ته په پام سره خپل سرعت تنظیم کړئ. په دې کې کشش، ګولای، لید، ټرافیک او غونډۍ شاملې دي.

2.6.1 – د درېدو واټن

د غبرګون واټن + د تعامل واټن + د بریک کولو واټن = د تمخای ټول واټن

د ادراک واټن. دا هغه واټن دی چې ستاسو موټر یې طی کوي کله چې ستاسو سترګې خطر ویني تر هغه چې ستاسو دماغ یې وپېژني. د یوه هوښیار موټر چلوونکي لپاره د پوهیدو وخت شاوخوا 4/3 ثانیې دی. په 55 مایل په یوه ساعت کې، تاسو په 4/3 ثانیو کې 60 فوټ یا په یوه ثانیه کې شاوخوا 81 فوټ سفر کوئ.

د غبرګون واټن. هغه واټن چې ستاسو دماغ ستاسو پښې ته د اکسیلیټر څخه د حرکت کولو امر کوي تر هغه وخته پورې چې ستاسو پښه په حقیقت کې د بریک پایدل فشار راولړو پورې سفر کوي. د موټر چلوونکي د اوسط غبرګون وخت 4/3 ثانیې دی. دا د 55 مایله په یوه ساعت په سرعت سره شاوخوا 60 فوټه اضافي سفر حسابوي.

د بریک نیولو واټن. هغه واټن چې د بریکونو نیولو وروسته د ودرولو لپاره وخت نیسي. په وچ سړک باندې د ښه بریکونو سره په 55 مایل په یوه ساعت سرعت سره، یو درانه موټر شاوخوا 390 فوټه درول کیدی شي. دا شاوخوا 4 2/1 ثانیې وخت نیسي. په 45 مایل په یوه ساعت سرعت سره، ستاسو موټر د درېدو لپاره 310 فوټه وخت نیسي، چې د فوټبال د میدان اوږدوالی دی.

د درېدو لپاره مجموعي واټن. په 55 مایل په یوه ساعت سرعت سره، دا به شاوخوا شپږ ثانیې وخت ونیسي چې ودریږي او ستاسو موټر به شاوخوا 450 فوټه سفر وکړي.

د درېدو په واټن باندې د سرعت اغېز. هر کله چې تاسو خپل سرعت دوه برابره کړئ، نو د ودرولو لپاره شاوخوا څلور چنده ډیر واټن نیسي او ستاسو موټر به د ټکر په صورت کې څلور چنده ویجاړونکې ځواک ولري. لوړ سرعت د ودرېدو واټنونه خورا زیاتوي. د لږ څه ورو کولو سره تاسو کولی شئ په کم واټن کې په بریک نیولو سره ډیر څه ترلاسه کړئ. شکل 2.11

وګورئ

شکل 2.11

د درېدو د واټن چارټ				
په یوه ساعت کې مایلوته	رېک په یوه ثانیه کې څومره لرې سفر وکړي	د موټر چلوونکي ښودلو د غبرګون واټن	د موټر د بریک نیولو واټن	د درېدو مجموعي واټن
15 مایله په یوه ساعت کې	22 فوټه.	17 فوټه.	29 فوټه.	46 فوټه.
30 مایله په یوه ساعت کې	44 فوټه.	32 فوټه.	115 فوټه.	148 فوټه.
45 فوټه.	66 فوټه.	50 فوټه.	260 فوټه.	310 فوټه.
50 فوټه.	73 فوټه.	55 فوټه.	320 فوټه.	370 فوټه.
55 مایله په یوه ساعت کې.	81 فوټه.	61 فوټه.	390 فوټه.	451 فوټه.

د درېدو پر واټن باندې د موټر د وزن اغېز. څومره چې موټر دروند وي، هغومره بریکونه باید د هغه د درولو لپاره ډیر کار وکړي او په هماغه اندازه تودوخه جذبوي. خو په درنو موټرو کې بریکونه، ټایرونه، سپرینګونه او ټکان جذبونکي داسې ډیزاین شوي چې کله موټر په بشپړه توګه بار شي نو غوره کار وکړي. خالي لاری د تمخای لپاره ډیرو واټنونو ته اړتیا لري ځکه چې خالي نقلیه وسیله لږ کشش لري. دا کیدای شي ټوپ ووهي او خپل څرخونه بند کړي، چې ډیر کمزوری بریک نیول کېږي. (دا معمولاً له بسونو سره اړوند قضیه نه وي.)

2.6.2 – د سړک له سطحې سره د سرعت سمون لرل

تاسو نشئ کولی موټر تاو کړئ یا بریک کړئ پرته له دې چې تاسو کشش ولرئ. کشش د ټایرونو او سړک ترمنځ رځې دي. د سړک ځینې شرایط شته دي چې کشش کموي او د تیټ سرعت غوښتنه کوي.

ښویدونکي سطحې. د درولو لپاره به ډیر وخت ونیسي او کله چې سړک ښویدونکي وي، نو د ښویدو پرته به ګرځېدل سخت وي. لوند سړکونه کولی شي د درېدو واټن دوه برابره کړي. تاسو باید ورو موټر چلوئ تر څو وکولی شئ لکه څنګه چې په وچ سړک کې په ورته واټن کې ودریږئ. په لوند سړک کې سرعت شاوخوا یو پر درېمه برخه کم کړئ (د بیلګې په توګه، له 55 څخه تر 35 مایل په یوه ساعت پورې ورو). په ډکو واورو کې، سرعت نیمایي یا له هغې ډیر کم کړئ. که چیرې سطحه یخ وي، نو سرعت یې په ورو تګ سره کم کړئ او ژر تر ژره موټر چلول هر څومره چې په خوندي ډول ترسره کیدای شي، ودرئ.

د ښويو سطحو پېژندل، ځينې وختونه دا ستونزمنه وي چې پوه شئ چې سرک ښوی دی او که نه. دلته د ښويېدو سرکونو ځينې نښانې دي:

- **سيوري لرونکي سيمي.** د سرک سيوري لرونکي سيمي به په خلاصو سيمو کې واورې له ويلي کيدو وروسته هم تر ډېره وخته پورې يخ او ښويېدونکي پاتې شي.
- **پلونه.** کله چې د تودوخې درجه راښکته شي، پلونه به د سرک له کنګل کيدو دمخه کنګل شي. په ځانګړي ډول محتاط اوسئ کله چې د تودوخې درجه د 32 درجو فارنهایت ته نږدې وي.
- **د يخ ويلي کېدل.** لږ څه ويلي کېدل به يخ لوند کړي. لوند يخ د هغه يخ په پرتله ډير ښويېدونکی دی چې لوند نه وي.
- **تور يخک.** تور يخ يوه نرۍ طبقه ده چې دومره شفافه ده چې تاسو ترې لاندې سرک ليدلی شئ. دا سرک د لوند په څېر ښکاري. هر کله چې تودوخه د يخ کېدو څخه ښکته وي او سرک لوند ښکاري، د تور يخ لپاره پام وکړئ.
- **د موټر يخ وهل.** د يخ د معلومولو لپاره يوه اسانه لار دا ده چې کرکې پرانيزئ او د هينداري مخي ته، د هينداري ملاتړ يا انتن احساس کړئ. که چيرې په دې باندې يخ وي، نو کيدای شي د سرک سطحه يخ کېدل پيل کړي.
- **د باران له پيل کېدو وروسته.** د باران له پيل سره سم، اوبه د موټرو لخوا په سرک کې پريښودل شوي تيلو يا غوړو سره ګډيري. دا لاره ډېره ښويېدونکي کوي. که باران دوام ومومي، نو غوړ به له منځه يوسي.
- **د اوبو پاشل کېدل.** په ځينو موسمونو کې، اوبه يا خړلې په سرک راتوليري. کله چې دا پيښ شي، ستاسو موټر کولی شي اوبه وپاشي. دا د اوبو د سکي کولو په څير دی - ټاپرونه د سرک سره خپل اړيکه له لاسه ورکوي او لږ يا هيڅ کشش نه لري. کيدای شي تاسو د موټر چلولو يا بريک نيولو توان ونه لرئ. تاسو کولی شئ د اکسلټر خوشي کولو او د کلچ ته به فشار ورکولو سره کنټرول بيرته ترلاسه کړئ. دا به ستاسو موټر ورو کړي او ويلونه به په آزاده توګه وګرځي. که موټر په د اوبو د پاشلو په حال کې وي، نو د سرعت کمولو لپاره بريکونه مه کاروئ. که چيرې د موټر چلولو ويلونه په ښويېدو پيل وکړي، نو کلچ ته فشار ورکړئ تر څو دوی په آزاده توګه وګرځي.

د اوبو د پاشلو لپاره ډيرې اوبه نه غواړي. که چيرې ډيرې اوبه وي، نو هايډروپلانينګ د 30 مايل په يوه ساعت په سرعت سره ترسره کيدی شي. که چيرې د ټاپر فشار ښکته وي يا تارونه خرابه وي، نو د هايډروپلانينګ احتمال ډير دی. (په ټاپر کې سوري اوبه له ځان سره وړي؛ که ژور نه وي، نو ښه کار نه کوي.)

د سرکونو سطحي چيرې چې اوبه راتوليري کولی شي داسې شرايط رامنځته کړي چې موټر د اوبو د پاشل کيدو لامل شي. په سرک باندې روښانه انعکاس، د ټاپرونو د څاڅکو او د باران څاڅکو لپاره وګورئ. دا د ولاړو اوبو ښې نښانې دي. په ځانګړي ډول د ډنډونو له لارې موټر چلولو کې احتياط وکړئ. اوبه ډيری وخت دومره ژورې وي چې د اوبو د پاشل کېدو لامل شي.

2.6.3 - چټکتيا او منحنی

موټر چلونکي بايد خپل سرعت د سرک د کړو لارو لپاره برابر کړي. که چيرې تاسو ډير ګړندی منحنی واخلي، دوه شیان رامنځته کيدی شي. ټاپرونه کولی شي خپل تحرک له لاسه ورکړي او مستقيماً پر مخ حرکت ته دوام ورکړي، نو تاسو له سرک څخه وځي. يا ټاپرونه کيدای شي خپل تحرک وساتي او موټر پورته شي. ازموينو او تستونو ښودلې چې د لوړ جاذبې مرکز لرونکي لارۍ کولی شي د منحنی لپاره د ټاکل شوي سرعت حد کې وګرځي.

وراندي له دې چې تاسو يوې ګولايي ته ننوځئ، سرعت په خوندي ډول ورو کړئ. په منحنی حالت کې بريک نيول خطرناک دي ځکه چې د ويلونو بندول او د ښويېدو لامل کيدل اسانه دي. د اړتيا سره سم سرعت کم کړئ. هيڅکله د ګولايۍ لپاره د اعلان شوي حد څخه سرعت مه زياتوئ. په داسې ګير کې اوسئ چې تاسو ته اجازه درکړي چې په ګولايي کې يو څه سرعت ورکړل شي. دا به له تاسو سره په کنټرول ساتلو کې مرسته وکړي.

2.6.4 - سرعت او مخکې واټن

تاسو بايد تل وکولی شئ په هغه واټن کې ودريرئ چې تاسو يې مخکې په سم ډول ليدلی شئ. د ورېځو، باران يا نورو شرايطو له امله ممکن تاسو ته اړتيا وي چې سرعت ورو کړئ تر څو وکولی شئ په هغه واټن کې ودريرئ چې تاسو يې ليدلی شئ. په شپه کې، تاسو د ټيټو بيمونو سره دومره لري واټن نه شئ ليدلی لکه څنګه چې د لوړ بيمونو سره ليدل کيدی شي. کله چې تاسو بايد ټيټ بيمونه وکاروئ، نو سرعت مو ورو کړئ.

2.6.5 - سرعت او د ترافیکو جريان

کله چې تاسو په درانه ترافیکو کې موټر چلوئ، نو تر ټولو خوندي سرعت د نورو موټرو سرعت دی. هغه موټرونه چې په ورته سرعت سره په ورته لوري په حرکت کې وي، احتمال نه لري چې يو بل سره ټکر وکړي. په ډيرۍ ايالتونو کې، د سرعت محدوديتونه د موټرونو په پرتله د لاريو او بسونو لپاره ښکته وي. دا کولی شي تر 15 مايل په يوه ساعت پورې توپير ولري. کله چې تاسو کرښې بدلئ يا په دې سرکونو تيريرئ نو له ډير احتياط څخه کار واخلي. که امکان ولري، د ترافیکو په سرعت موټر چلوئ، پرته له دې چې په غيرقانوني يا خوندي سرعت سره موټر وچلوئ. يو خوندي واټن وساتئ.

د موټر چلونکي د سرعت له حد څخه د تيريدو اصلي دليل د وخت سپما کول دي. خو، هر څوک چې هڅه کوي د ترافیکو سرعت څخه ګړندی موټر چلوي، ډير وخت به سپما نه کړي. هغه خطرونه چې په دې کې شامل دي د ارزښت وړ نه دي. که چيرې تاسو د نورو ترافیکو د سرعت په پرتله ګړندی ځئ، نو تاسو به اړ شئ چې د نورو موټرو څخه تير شئ. دا د ټکر چانس زياتوي او دا ډير ستړی کوونکی دی. ستړيا د ټکر چانس زيات کوي. د ترافیکو له بهير سره تګ خوندي او اسانه دی.

2.6.6 – د ښکته کولو سرعت کموي

ستاسو د موټر سرعت به د جاذبې قوې له امله د ښکته کیدو پر وخت زیات شي. ستاسو تر ټولو مهمه موخه دا ده چې داسې سرعت غوره کړئ او وساتئ چې د:

- لپاره ډیر ګړندی نه وي. د موټر او کارګو مجموعي وزن.
- د درجې اوږدوالی.
- د درجې ژوروالی.
- د سرک حالتونه.
- د هوا حالات.

که چیرې د سرعت حد لیکل شوی وي یا د " اعظمي خوندي سرعت " نښه شوی وي، نو هیڅکله د ښودل شوي سرعت څخه زیات چټک مه ځئ. همداراز، د خبرداري نښې نښانې وګورئ او پام وکړئ چې د درجې اوږدوالی او ژوروالی ښیي. تاسو باید د انجن د بریک نیولو اغیز د ښکته کیدو په وخت کې د خپل سرعت کنټرول کولو لپاره د اصلي لارې په توګه وکاروئ. د انجن د بریکولو اغیز هغه وخت خورا لوړ وي کله چې دا د تنظیم شوي rpms سره نږدې وي او لیرې په ښکته ګیرونو کې وي. خپل بریکونه خوندي کړئ تر څو تاسو وکولی شئ د سرک او ترافیکي شرایطو سره سم ورو ولاړ شئ یا ودریږئ. د موټر د ښکته کیدو څخه مخکې خپل ګیر ښکته کړئ او د بریک کولو مناسب تخنیکونه وکاروئ. مهرباني وکړئ په "غرنی موټر چلولو" کې د اوږد او سختو لوړو څوکو څخه په خوندي ډول ښکته کیدو برخه په خورا دقت سره ولولئ.

2.6.7 – د سرکونو کاري سیمې

د سرکونو په کاري سیمو کې د ترافیکو ګړندی تګ د ټپي کیدو او مرګ ژوبلې لومړی لامل دی. د کار سیمې ته د نږدې کیدو او موټر چلولو پر مهال هر وخت د سرعت ټاکل شوي محدودیتونه وګورئ. خپل سرعت اندازه کوونکی وګورئ او اجازه مه ورکوئ چې ستاسو سرعت لوړ شي ځکه چې تاسو د سرک جوړونې په اوږدو کې موټر چلوئ. د خرابې هوا یا سرک شرایطو لپاره خپل سرعت ورو کړئ. کله چې کارګر سرک ته نږدې وي، خپل سرعت نور هم ورو کړئ.

2.4, 2.5 او 2.6 فرعي برخې خپله پوهه وازمایئ

1. لارښود تاسو ته وایي چې باید څومره مخکې وګورئ؟
2. هغه دوه اصلي شیان کوم دي چې باید مخکې یې وګورو؟
3. ستاسو د موټر د اړخونو او شا برخې لیدلو لپاره ستاسو تر ټولو مهمه لاره څه ده؟
4. په خوندي موټر چلولو کې "خبرې اتري" څه معنا لري؟
5. کله چې په وېشل شوي لویه لاره ودرول شي نو ستاسو انعکاس کوونکي باید چیرته ځای پر ځای شي؟
6. کوم درې شیان د ودرېدو ټول واټن سره یو ځای کوي؟
7. که تاسو دوه چټک ځئ، ایا ستاسو د ودرېدو واټن به دوه یا څلور ځله زیات شي؟
8. خالي لارې غوره بریکونه لري. سم یا ناسم؟
9. هایډروپلانیټګ یا په سرک باندې د اوبو پاشل څه شی دي؟
10. "په سرک تور یخ ښکاره کېدل" څه شی دي؟

دا پوښتنې کیدای شي په ازموینه کې شاملې وي. که چیرې تاسو ټولو ته ځواب نشئ ورکولی، نو 2.4، 2.5، او 2.6 فرعي برخې بیا ولولئ.

2.7 – د ځای مدیریت کول

د یوه خوندي موټر چلوونکي په توګه، تاسو د خپل موټر شاوخوا ځای ته اړتیا لرئ. کله چې حالت سم نه وي، ځای تاسو ته د فکر کولو او عمل کولو وخت درکوي.

د دې لپاره چې کله یو څه ناسم شي نو ځای شتون ولري، تاسو اړتیا لرئ چې ځای مدیریت کړئ. په داسې حال کې دا د ټولو چلوونکو لپاره صدق کوي خو د لویو موټرو لپاره خورا مهم دی. دوی ډیر ځای نیسي او د درېدو او ګرځیدو لپاره ډیر ځای ته اړتیا لري.

2.7.1 – مخکې فاصله

ستاسو د موټر شاوخوا ټولو ځایونو څخه دا د موټر مخې ته سیمه ده - هغه ځای چې تاسو پکې موټر چلوئ - دا خورا مهم دی.

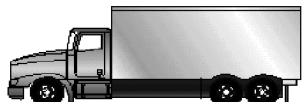
مخکې ځای اړتیا. که چېرې په ناڅاپي ډول ودريږئ، نو مخکې ځای ته اړتیا لرئ. د پېښو د راپورونو له مخې، هغه موټر چې لارې او بسونه ډیرې وخت ورسره ټکر کوي هغه موټر دی چې د دوی مخې ته وي. تر ټولو عام لامل یې ډیر نږدې تعقیب کول دي. په یاد ولرئ، که ستاسو په مخ کې موټر ستاسو د موټر څخه کوچنی وي، نو کیدای شي ستاسو په پرتله ګرځندی ودریږي. که چېرې تاسو ډیر نږدې تعقیب کوئ نو کیدای شي ټکر وکړئ.

څومره خالي ځای باید وي؟ ستاسو مخې ته باید څومره ځای وساتل شي؟ یو ښه قانون وایي چې تاسو د هر 10 فوټه موټر اوږدوالي لپاره لږ تر لږه یوه ثانیه ته اړتیا لرئ چې سرعت یې له 40 مایله په یوه ساعت څخه کم وي. په لوړ سرعت کې، تاسو باید د خوندیتوب لپاره 1 ثانیه اضافه وخت ورکړئ. د بیلګې په توګه، که تاسو 40 فوټه موټر چلوئ، نو تاسو باید د خپل او مخکیني موټر ترمنځ 4 ثانیې فاصله پریږدئ. په 60 فوټه اوږده موټر کې، تاسو به 6 ثانیو وخت ته اړتیا ولرئ. د 40 مایله په یوه ساعت څخه زیات، تاسو به د 40 فوټه موټر لپاره 5 ثانیې او د 60 فوټه موټر لپاره 7 ثانیو وخت ته اړتیا ولرئ. شکل 2.12 وګورئ.

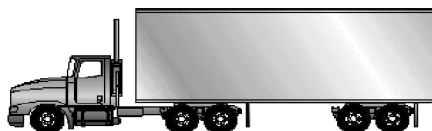
شکل 2.12

د درنو موټرو فورمول د واټن وروسته د وخت وقفې لپاره

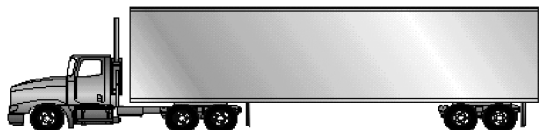
- د 40 مایله په یوه ساعت څخه کم سرعت کې د هر 10 فوټ موټر اوږدوالي لپاره 1 ثانیه اړینه ده
- د 40 میل فی ساعت څخه پورته ورته فورمول وکاروئ، بیا د اضافي سرعت لپاره 1 ثانیه اضافه کړئ

40 فوټه لارې (په یوه ساعت کې له 40 مایله څخه کم) = 4 ثانیې

50 فوټه لارې (په یوه ساعت کې له 40 مایله څخه پورته) = 6 ثانیې

60 فوټه لارې (په یوه ساعت کې له 40 مایله څخه کم) = 6 ثانیې

د دې لپاره چې پوه شئ چې تاسو څومره ځای لرئ، انتظار وکړئ تر هغه چې مخکې موټر د سړک پر سیوري، د سړک د فرش ښه یا کوم بل روښانه ځای څخه تیر شي. بیا ثانیې په دې ډول وشمارئ: "یو زر او یو، یو زر او دوه" او داسې نور، تر هغه چې تاسو ورته ځای ته ورسیرئ. خپل شمېرل د هرو لسو فوټو اوږدوالي لپاره د یوې ثانیې د اصل سره پرتله کړئ.

که چېرې تاسو 40 فوټه لارې چلوئ او یوازې تر 2 ثانیو پورې شمېرئ، نو تاسو ډیر نږدې یاست. لږ شاته لار شئ او بیا حساب وکړئ تر هغه چې تاسو د تعقیب لپاره 4 ثانیې واټن ولرئ (یا 5 ثانیې، که تاسو له 40 مایله په یوه ساعت څخه ډیر ځئ). د لږ تمرین وروسته، تاسو به پوه شئ چې باید څومره شاته واوسئ. په یاد ولرئ چې د 40 مایله په یوه ساعت څخه پورته سرعت لپاره 1 ثانیه اضافه کړئ. دا هم په یاد ولرئ چې کله سړک ښوی وي، نو تاسو د درولو لپاره ډیر ځای ته اړتیا لرئ.

2.7.2 - شاته واټن

تاسو نشئ کولی نور ستاسو د ډیر نږدې تعقیب کولو څخه منع کړئ. خو داسې شیان شته چې تاسو یې د خوندي کولو لپاره ترسره کولی شئ.

ښي اړخ ته پاتې شئ. درانه موټرونه ډیرې وخت وخت په پښو تړل کیږي کله چې دوی د ترافیکو له سرعت سره سمون نه شي لرلی. دا ډیر کله هغه وخت پیښیږي کله چې تاسو پورته ځئ. که چېرې دروند بار ستاسو سرعت ورو کوي، نو که امکان ولري په سمه کږښه کې پاتې شئ. پورته تللو سره، تاسو باید د بل ورو موټر څخه تیر نه شئ پرته له دې چې تاسو په چټکۍ او خوندي ډول شاوخوا وګرځئ.

د شا له لوري د حرت کوونکو موټرونو سره په خوندي ډول تعامل کول. په یوه لوی موټر کې، ډیرې وخت دا ستونزمن وي چې وګورئ چې موټر ستاسو تر شا نږدې دی او که نه. کیدای شي تاسو تر پاملرنې لاندې وئ:

- **کله چې تاسو په ورو ډول سفر کوئ.** هغه موټر چلونکي چې د ورو موټرو تر شا بند پاتې وي ډیرې وختونه نږدې تعقیب ترسره کوي.

- **د هوا په ناسمو حالتونو کې.** ډیرې موټر چلونکي د خرابې هوا په لږ کې لوی موټرونه په دقت سره تعقیبوي، په ځانګړي توګه کله چې مخکې سړک لیدل ګران وي.

که چېرې تاسو ځان د ټکر سره مخ ومومئ، دلته ځینې شیان دي چې تاسو کولی شئ د ټکر چانس کم کړئ:

- **له چټکو بدلونونو څخه ډډه وکړئ.** که چېرې تاسو باید سرعت کم کړئ یا وګرځئ، نو ژر اشاره وکړئ او سرعت په تدریجي ډول کم کړئ.
- **خپله تعقیبي فاصله زیاته کړئ.** ستاسو په مخ کې د ځای پرانیستل به تاسو سره مرسته وکړي چې د ناڅاپي سرعت یا لوري بدلونونو څخه مخنیوی وکړئ. دا د شا له لوري څخه د تلونکو موټرونو لپاره ستاسو شاوخوا ګرځیدل هم اسانه کوي.
- **سرعت مه زیاتوئ.** د لوړ سرعت په پرتله په ټیټ سرعت کې د شا لوري تعقیب کوونکو تلل خوندي دي.
- **له فریب یا تریکونو څخه ډډه وکړئ.** خپل شاتني څراغونه او د بریک څراغونه مه روښانه کوئ. پورته سپارښتنې تعقیب کړئ.

2.7.3 – د اړخونو لپاره ځای

سوداګريز موټرونه ډیرې وخت پراخ وي او د کرښې ډیره برخه نیسي. خوندي موټر چلوونکي به هغه لږ ځای کنټرول کړي چې دوی یې لري. تاسو کولی شئ دا کار د خپل موټر په مرکز کې په خپله کرښه کې ساتلو سره ترسره کړئ او د نورو سره یوځای موټر چلولو څخه ډډه وکړئ.

په یوه کرښه کې په مرکز کې پاتې کیدل. تاسو باید خپل موټر د کرښې په مرکز کې وساتئ تر څو په دواړو خواوو کې خوندي څرګندېدل وساتئ. که چېرې ستاسو موټر پراخه وي، نو تاسو لږ ځای لرئ.

نورو ته څېرمه سفر کول. نورو موټرونو ته څېرمه سفر کول دوه خطرونه لري:

- بل موټر چلوونکي کیدای شي ناڅاپه لین بدل کړي او تاسو سره ټکر وکړي.
- کله چې تاسو د لین بدلولو ته اړتیا لرئ، کیدای شي تاسو بند پاتې شئ.

یو پرانیستی ځای ومومئ چې تاسو هلته له نورو ترافیک ډېر وي، نو کیدای شي د خلاص ځای موندل ګران وي. که چېرې تاسو باید نورو موټرو ته نږدې سفر وکړئ، نو هڅه وکړئ چې د ځان او د هغوی ترمنځ څومره چې امکان ولري فاصله وساتئ. همدارنګه، شا یا مخي ته ولاړ شئ تر څو تاسو ډاډه اوسئ چې بل موټر چلوونکي تاسو لیدلی شي.

پیاوړي بادونه. پیاوړي بادونه ستاسو په لین کې پاتې کیدل ستونزمن کوي. ستونزه معمولاً د سپکو موټرو لپاره ډېره خرابه وي. دا ستونزه په ځانګړي ډول د تونلونو څخه د وتلو پرمهال نوره هم خطرناکه کیدی شي. که چېرې تاسو کولی شئ له دې څخه مخنیوی وکړئ، نو د نورو په څنګ کې موټر مه چلوئ کله چې د بادونو د تېرېدو ځایونه تاسو اغیزمن کولی شي.

2.7.4 – مخکې واټن

د سر له پاسه توکو وهل یو خطر دی. ډاډ ترلاسه کړئ چې تاسو تل د سر څخه پورته روښانه لید لرئ.

دا فکر مه کوئ چې په پلونو او د پورته تېرېدو ځایونو کې لګول شوي لوړوالی سم دي. بیا سنگفرش کول یا ټوله شوي واوړه کیدای شي د لوړوالي له امله روښانه څرګندېدل کم کړي وي. د بار وړونکي موټر وزن د هغې لوړوالي کې بدلون رامنځته کوي. تش وان د بار شوي وان څخه لوړ دی. هغه څه چې تاسو د پل لاندې ترلاسه کړل کله چې تاسو بار شوي یاست کیدای شي هغه څه نه وي چې تاسو یې کولی شئ کله چې تاسو خالي یاست.

که چېرې تاسو شک لرئ چې د یو شې لاندې د تیریدو لپاره خوندي ځای لرئ، ورو ولاړ شئ. که چېرې تاسو ډاډه نه یاست چې تاسو به هلته ورسیرئ، نو بله لاره غوره کړئ.

خبرداري اکثراً وخت په ټیټو پلونو یا ځمکتلو کې ځړول کیږي، مګر ځینې وختونه داسې نه وي.

ځینې سړکونه کیدای شي موټر د کرېدو لامل شي. د سړک په څنډه کې د شیانو په سم لیدلو کې ستونزه کیدی شي وي، لکه نښې، ونې، یا د پل ملاتړي پایې. چیرې چې دا ستونزه وي، د سړک مرکز ته لږ نږدې موټر وچلوئ.

مخکې له دې چې بیرته یوې سیمې ته ننوځئ، بهر ووځئ او وګورئ چې ایا څرېدلي شیان شته دي لکه ونې، ځانګې یا د برېښنا مزي. کله چې تاسو شا ته تګ ترسره کوئ نو د دوی لیدل له لاسه ورکول اسانه دي. (په ورته وخت د نورو خطرونو لپاره هم وګورئ.)

2.7.5 – لاندې ځای

ډیرې موټر چلوونکي د خپلو موټرونو لاندې ځای هیروي. کله چې موټر ډېر بار وي، نو دا ځای ډېر کم کېدای شي. دا ډیرې وخت په خامو سړکونو او خامو انګرونو کې یوه ستونزه وي. د سړکونو په اوږدو کې د اوبو ایستلو کانالونه کولی شي د ځینو موټرو پایونه د کشولو لامل شي. له داسې ژورو څپو څخه په احتیاط سره تېر شئ.

د اورګاډي پټلی څو انچه پورته چپه کېدای شي او ستونزې رامنځته کولی شي. دا په ځانګړي ډول یوه ستونزه ده کله چې د ټیټې فاصلې سره تریلرونه راوباسئ او چیرې چې د لارې شاوخوا سطحه خرابه شوې وي. په نیمه لار کې د بندېدو چانس مه آزمویئ.

2.7.6 – د ګرځېدو لپاره ځای

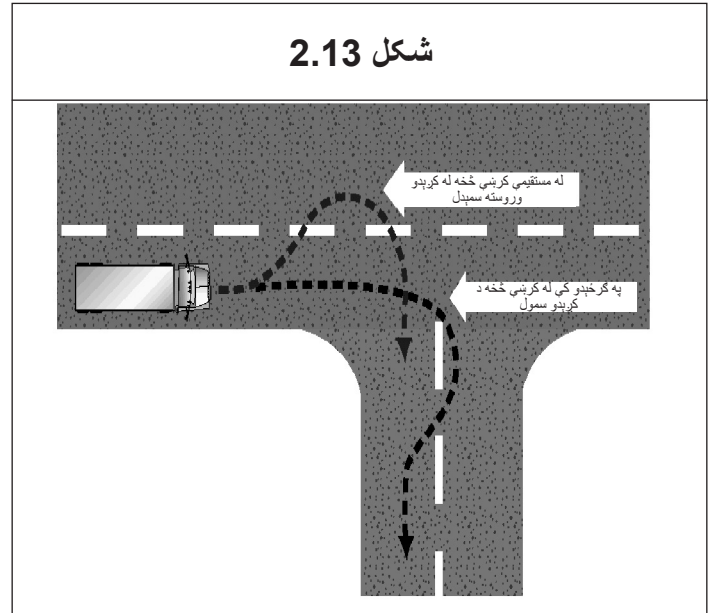
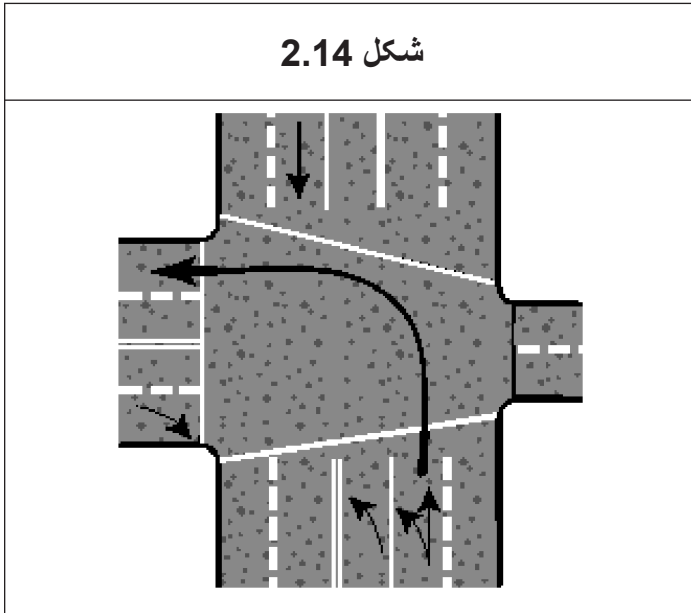
د لارې یا بس شاوخوا ځای په نوبت سره مهم دی. د پراخو ګرځېدو او بندېدو له امله، لوی موټرونه کولی شي د ګرځېدو پر مهال نورو موټرونو یا شیانو سره ټکر وکړي.

بښي اړخ ته ګرځېدل. دلته ځینې اصول شته دي چې د بښي اړخ د ټکرونو مخنیوي کې مرسته کوي:

- ورو وګرځئ تر څو ځان او نورو ته ډیر وخت ورکړئ او له ستونزو څخه مخنیوی وشي.
- که چېرې تاسو داسې لارې یا بس چلوئ چې په بل لین کې د ګرځېدو پرته بښي لوري ته نشئ ګرځېدلی، نو د ګرځېدو د بشپړولو سره سم پوره وګرځئ. د خپل موټر شاتنۍ برخه د سړک غاړې ته نږدې وساتئ. دا به د نورو موټر چلوونکي مخه ونیسي چې له تاسو څخه په بښي خوا تیر شي.
- د ګرځېدو د پیل کولو په وخت کې چپ لوري ته مه ګرځئ. یو لاندې موټر چلوونکي کیدای شي فکر وکړي چې تاسو کین لوري ته ځئ او هڅه وکړي چې تاسو په بښي خوا تېر کړي. کله چې تاسو خپل نوبت بشپړ کړئ، کیدای شي تاسو د بل موټر سره ټکر وکړئ.

- که چېرې تاسو باید د ګرځېدو لپاره راتلونکو ترافیکو کرښې ته لار شئ، نو د موټرونو څخه خبر اوسئ چې ستاسو په لور راځي. هغوی ته د تګ یا درېدو لپاره ځای ورکړئ. په همدې حال کې، د هغوی ملاتړ مه کوئ، ځکه چې کیدای شي تاسو شاته یو څوک ووځئ. 2.13 شکل وګورئ.

کین اړخ ته تاوېدل. په کین اړخ کې، مخکې له دې چې کین اړخ ته وګرځئ، ډاډ ترلاسه کړئ چې تاسو د څلور لارې په نیمايي کې یاست. که چېرې تاسو ډیر ژر وګرځئ، ستاسو د موټر کین اړخ ممکن د شاتني موټر د لارې بندېدو له امله بل موټر سره ټکر وکړي. که چېرې د ګرځېدو دوه لږینه وي، تل ښي اړخ ته په ګرځېدونکي لږینه وګرځئ. په داخلي لږینه کې یې مه پیل کوئ ځکه چې تاسو کیدای شي د ګرځېدلو لپاره ښي اړخ ته وخوځئ. ستاسو په کین اړخ کې موټر چلونکي په اسانۍ سره لیدل کیدی شي. 2.14 شکل وګورئ.

څلور لارې. عصري څلور لارې د 1990 لسیزې له لومړیو راهیسې په ټوله متحده ایالاتو کې او له 2005 راهیسې په ټوله پنسلوانیا کې جوړېږي. څلور لارې د دودیزو څلور لارو په پرتله او همداراز د گردې څلور لارو د نور ډولونه خورا خوندي او اغیزناکې ثابتې شوې دي.

د څلور لارې شاوخوا ګرځېدو لپاره مهم ټکي:

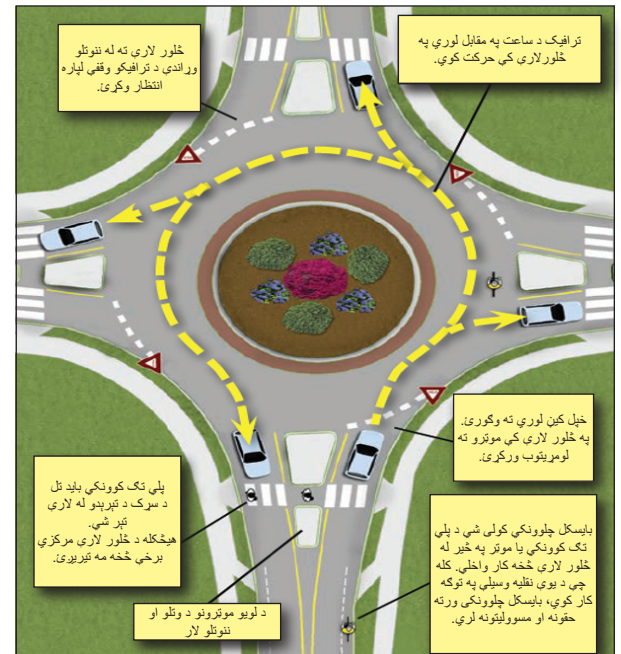
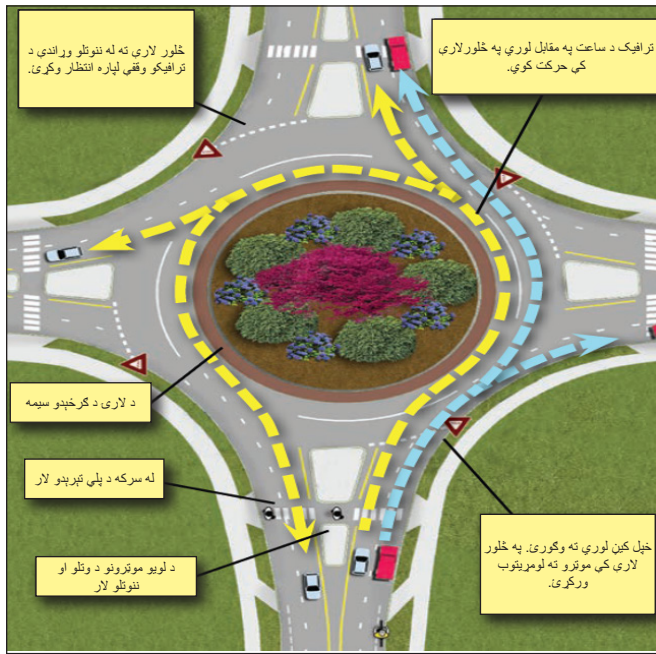
- پلي لارویانو ته لومړیتوب ورکول.
- په ننوتلو کې لومړیتوب ورکول. ګرځېدونکي ترافیک یا کتار په لاره کې د لومړي تګ حق لري.
- که اړتیا وي، د لومړیتوب ورکولو په کرښه کې ودرېږئ تر هغه چې په ترافیکو کې کافي واټن شته وي.
- د څلور لارې له لارې د ساعت د لوري په مقابل اړخ کې ورو ورو حرکت وکړئ تر څو د اوبستو یا بار وړلو څخه مخنیوی وشي.
- تراکتور/ټکسي باید په سړک کې د ګرځېدو په حال کې پاتې شي.
- د ټریلر شاتني ټایرونه باید د اړتیا په صورت کې د ټرک ننوتلي برخې ته لار شي.
- د لارې ننوتلي برخې په سړک د ترافیکو د ګرځېدو او/یا د ننوتلو لږینه په بهرنۍ څنډو کې هم وي.
- په ځینو ځایونو کې نیمه او لوی لارې کیدای شي د مطلوب ښي اړخ ته د ګرځېدو لپاره د څلور لارې شاوخوا وګرځي.

دا څلور لارې باید د اړینو عملیاتو لپاره په نښه شي.

څو لږینه څلور لارې په ندرت سره داسې ډیزاین شوي دي تر څو لارې څنګ په څنګ ځای پر ځای شي. له همدې امله، لارې معمولاً اړتیا لري چې د دورانې سړک دننه دواړه لږینه وکاروي او کیدای شي د ننوتلو او وتلو لپاره هم دواړه لږینه وکاروي.

د څلور لارې اړوند اضافي معلومات:

- <https://www.penndot.gov/ProjectAndPrograms/RoadDesignEnvironment/RoadDesign/Pages/Roundabouts.aspx>
- <https://safety.fhwa.dot.gov/intersection/innovative/roundabouts/>
- خپرونه 578 – د یو لږ څلور لارې، د موټر چلونکو لپاره عمومي معلومات او د موټر چلولو لارښوونې
- خپرونه 579 – څلور لارې، د بایسکل چلونکو او پیاده چلونکو لپاره عمومي معلومات
- خپرونه 580 – د څو لږ څلور لارې، د موټر چلولو لپاره عمومي معلومات او د موټر چلولو لارښوونې

2.7.7 - له ترافیکو څخه د تیرېدو یا ننوتلو لپاره اړین ځای

- کله چې له ترافیکو څخه تیرېږئ یا ننوځئ نو د خپل موټر اندازې او وزن څخه خبر اوسئ. دلته ځینې مهم موارد شته دي چې باید په ذهن کې یې وساتئ:
- د ورو سرعت او د لویو موټرو د اړتیا وړ ځای له امله، تاسو کیدای شې د موټر په پرتله په ترافیکو کې د ننوتلو لپاره خورا لوی خالی ځای ته اړتیا ولرئ. تر هغه وخته پورې انتظار وکړئ چې په ترافیکو کې دومره لویه تشه رامنځته شي چې سړک ته ننوځئ.
- سرعت له بار سره توپیر لري. که چېرې ستاسو موټر ډیر بار وي نو ډیر ځای ورکړئ.
- وړاندې له دې چې تاسو د سړک څخه تیر شئ، ډاډ ترلاسه کړئ چې تاسو کولی شئ د ترافیکو له رسیدو دمخه په بشپړه توګه تیر شئ.

2.8 - د خطرونو لیدل

2.8.1 - د خطرونو لیدلو اهمیت

خطر څه شی دی؟ خطر هر هغه حالت ته ویل کېږي چې زموږ سفر ناخوندي کوي. د سړک حالت یا د سړک بل کاروونکي (موټر چلوونکي، بایسکل چلوونکي، پلي تګ) چې احتمالي خطر وي، کیدی شي خطر وي. د بیلګې په توګه، ستاسو په مخ کې یو موټر د لویې لارې د وتلو په لور روان دی، مګر دوی د بریک څراغونه روښانه کېږي او دوی په زور سره بریک وهل پیل کوي. په دې معنی چې موټر چلوونکي د سړک څخه د وتلو په اړه ډاډه نه دي. دوی کیدای شي ناڅاپه لویې لارې ته بیرته ستانه شي. دا موټر خطرناک دی. که چېرې د موټر چلوونکي ستاسو مخه ونیسي، نو دا نور یوازې خطر نه دی بیلګې دا یو بیرنې حالت دی.

د خطرونو لیدل تاسو ته اجازه درکوي چې چمتو واوسئ. که چېرې تاسو خطرونه وګورئ مخکې له دې چې بیرنې حالت رامنځته شي، نو تاسو به د اقدام ترسره کولو لپاره ډیر وخت ولرئ. په پورته بیلګه کې، که چېرې موټر ناڅاپه ستاسو مخې ته ودیږي تاسو کیدای شې لین بدل کړئ یا ورو کړئ تر څو د ټکر مخه ونیسي. د دې خطر لیدل تاسو ته وخت درکوي چې خپل د ایم ټرافیک څارنې وسیله / هینداره وګورئ او د لین بدلون ته اشاره وکړئ. چمتو اوسېدل خطر کموي. هغه موټر چلوونکي چې خطر یې نه دی لیدلی تر هغه چې ورو موټر یې په لویه لاره کې بیرته ودیږي، نو باید یو ناڅاپه اقدام وکړي. ناڅاپه بریک نیول یا د لین چټک بدلون له امله د ټکر د رامنځته کېدو احتمال ډیر وي.

د خطرونو د لیدلو زده کول. ډیری وختونه داسې نښې نښانې شته چې تاسو سره به د خطرونو په لیدلو کې مرسته وکړي. هر څومره چې موټر چلوئ، هومره به په ښه ډول د خطرونو لیدل زده کړئ. دا برخه به د هغو خطرونو په اړه خبرې وکړي چې تاسو باید ترې خبر وئ.

2.8.2 - خطرناک سړکونه

که چېرې تاسو د سړک لاندې کوم خطر وګورئ، نو ورو شئ او ډېر احتیاط وکړئ:

- کاري سیمې. کله چې خلک په سرک کار کوي، دا یو خطر ګڼل کېږي. کیدای شي تنګي لاري، تيزي ځنډي يا نا مساوي سطحي وي. نور موټر چلوونکي ډیرې وخت زړه نا زړه کېږي او په ناخوندي توګه موټر چلوي. کارګران او ساختماني موټرونه کیدای شي په لاره کې خنډ شي. کار خایونو ته نږدې ورو او په احتیاط سره موټر وچلوئ. د خپلو شاته موټر چلوونکو ته د خبرتیا ورکولو لپاره خپل څلور څراغونه یا د بریک څراغونه وکاروئ. د قانون پر بنسټ، تاسو باید خپل مخکیني څراغونه روښانه کړئ. په کاري سیمو کې د سر غرونو لپاره جرمي ډېرې شوې دي!
- د سرک له سطحي ناڅاپي ښکته کېدل. ځینې وختونه د سرک په غاړه کې د سرک ځنډي څخه په چټکۍ سره راښکته کېږي. د سرک غاړې ته ډېر نږدې موټر چلول کولی شي ستاسو موټر د سرک غاړې ته کور کړي. دا کولی شي ستاسو د موټر پورتنۍ برخه د سرک غاړې توکو (نېنو، د ونو څانګې) سره ټکر وکړي. همداراز، کله چې تاسو د سرک څخه تیر یږئ، له سرک څخه ووځئ یا بیرته راشئ نو موټر چلول ستونزمن کیدی شي.
- بهرنی توکي. هغه شیان چې په سرک کې غورځېدلي وي خطرناک کیدی شي. دوی ستاسو د ټایرونو او د څرخونو لپاره خطرناک کیدی شي. دوی کولی شي بریښنايي او بریک مزو ته زیان ورسوي. دوی کولی شي د دوه ګوني ټایرونو ترمنځ بند پاتې شي او سخت زیان ورسوي. ځینې ځنډونه چې بې ضرره ښکاري، کیدای شي ډېر خطرناک وي. د بیلګې په توګه، د کارت بورډ چوکاټونه کیدای شي خالي وي، خو ممکن ځینې سخت یا درانه مواد هم ولري چې د زیان رسولو وړتیا ولري. د کاغذي او توکر کڅوړو یا بوجیو په اړه هم همداسې ده. دا مهمه ده چې د هر ډول شیانو په وړاندې هوښیار اوسئ، نو تاسو کولی شئ دوی دومره ژر وګورئ چې د ناڅاپي او ناخوندي حرکتونو پرته له دوی څخه مخنیوی وکړئ.
- له ریمپونو څخه لاندې/په ریمپونو باندې. د ازادې لارې او د ګرځېدو د لارې په ځانګړي ډول د سوداګریزو موټرو لپاره خطرناکي کیدی شي. له ریمپونو لاندې/په ریمپونو باندې برخو کې ډیرې وخت د سرعت محدودیت نښې لګول شوې وي. په یاد ولرئ، دا سرعته کیدای شي د موټرو لپاره خوندي وي، مګر ممکن د لویو موټرو یا درنو بار وړونکو موټرو لپاره خوندي نه وي. هغه وتلو لارې چې په ورته وخت کې ښکته ځي او ګرځېدل پکې ترسره کېږي، په ځانګړي ډول خطرناکي کیدی شي. دا د سرعت کمول ستونزمنوي. په ورته وخت کې بریک نیول او ګرځول یو خطرناک عمل ګڼل کیدای شي. ډاډ تر لاسه کړئ چې تاسو په کافي اندازه ورو ځئ مخکې له دې چې له ریمپونو څخه لاندې/په ریمپونو باندې کې منحني برخې ته ورسېږئ.

2.8.3 – هغه موټر چلوونکي چې خطرناک دي

- د ځان او نورو د ساتنې لپاره، تاسو باید پوه شئ چې کله نور موټر چلوونکي کیدای شي یو خطرناک کار وکړي. د دې ډول خطر اړوند ځینو نښو نښانو په اړه په لاندې برخه کې بحث شوی دي:
- بند شوی لید یا د لید کمه ساحه. هغه خلک ډېر خطرناک دي چې نور نشي لیدلی. د هغو موټر چلوونکو اړوند له احتیاط څخه کار واخلئ چې لید یې بند شوی وي. وانونه، بار شوي سټیشن واګونونه او هغه موټرونه چې د شا کړکۍ یې بندې وي، د بیلګو په توګه وړاندې کیدلی شي. د کرایې لاری باید په خورا دقت سره وڅارل شي. د دوی موټر چلوونکي ډیرې وخت د لارې د اړخونو او شاته محدود لید سره عادت نه وي. په ژمي کې، هغه موټرونه چې یخ وهلي وي، یخ پوښلي وي یا واورو پوښلي کړکۍ خطرناکي دي.
  - موټرونه کیدای شي په یوه برخه کې په پټو څلور لارو یا کوڅو کې پټ وي. که چېرې تاسو یوازې د موټر شاته یا مخکینۍ برخه لیدلی شئ خو چلوونکي نشي لیدلی، نو دوی تاسو نشي لیدلی. احتیاط وکړئ ځکه چې کیدای شي دوی بیرته ووځي یا ستاسو لین ته ننوځي. تل د درولو لپاره چمتو اوسئ.
  - د لېږد لارې کولی شي خطر رامنځته کړي. کڅوړې یا د موټر دروازې ډیرې وختونه د موټر چلوونکي لید بندوي یا یې مخه نیسي. سړپټي وانونه، پوستي موټرو او سیمه ییزو رسولو موټرو چلوونکي ډیرې وخت په بیرته وځي او کیدای شي ناڅاپه له خپل موټر څخه ووځي یا خپل موټر د ترافیک لین ته بوځي.
  - درول شوي موټرونه خطرناک کیدی شي، په ځانګړي توګه کله چې خلک له دوی نه راوتل پیل کړي. یا، دوی کیدای شي ناڅاپه پیل وکړي او ستاسو په لاره کې موټر وچلوي. د موټر دننه حرکت یا د موټر خپل حرکت وګورئ چې ښيي خلک دننه دي. د بریک څراغونو یا شا ته د ګرځېدو څراغونو، د وتلو څراغونو او نورو نښو لپاره وګورئ چې موټر چلوونکي د حرکت کولو په حال کې دي.
  - د ودرول شوي بس اړوند احتیاط وکړئ. مسافر کیدای شي د بس مخې ته یا شاته تیر شي او ډیرې وختونه دوی تاسو نشي لیدلی.
  - موټر سایکل چلوونکي او موپېډونه احتمالي خطرونه لري، ځکه چې دوی لیدل سخت یا اسانه کیدی شي. د موټر سایکل چلوونکو لپاره چمتو اوسئ.
  - پلي تګ کوونکي او بایسکل چلوونکي هم خطرناک کیدی شي. پلي تګ کوونکي، منډي وهونکي او بایسکل چلوونکي کیدای شي په سرک کې د ترافیکو په مسیر کې شاته وي، نو دوی تاسو نشي لیدلی. ځینې وختونه دوی د مخکینو چوکيو سره د لېږد وړ سټیریو غرونه پوښي، نو دوی هم ستاسو غږ نشي اورېدلی. دا کیدای شي خطرناک وي. د باران په ورځو کې، کیدای شي د خولې یا چترې له امله پیاده خلک تاسو ونه ګوري. دوی کیدای شي د باران څخه د وتلو لپاره بیرته وګرځي او ممکن ترافیکو ته پام ونه کړي. کله چې دوی تاسو وويني، نو دا هیڅکله خوندي نه ده چې یو پیاده کس په هر وخت کې د ترافیک په لیکه او په ځانګړي توګه په نا ښه شوي یا په منځ کې بلاک شوي خایونو کې ودری.
- دلته ځینې ټکي دي چې باید د بایسکل چلوونکو په اړه یې په یاد ولرئ چې تاسو کیدای شي په سرک کې ورسره مخ شئ:
1. کله چې بایسکل ته نږدې کیږئ یا ترې تېر شئ، نو په خوندي ډول سرعت ورو کړئ.

2. له تېرېدو وړاندې، تاسو بايد لومړی پرېکړه وکړئ چې ایا تاسو کولی شئ د بایسکل چلونکي شاوخوا حرکت وکړئ. ډاډ تر لاسه کړئ چې راتلونکي ترافیک وګورئ. کله چې تیرېږئ، تاسو باید د خپل موټر او بایسکل ترمنځ یو تر لږه څلور فوټه فاصله پریږدئ تر څو په خوندي ډول تیر شئ. که چېرې اړتیا وي او که تاسو دا په خوندي ډول ترسره کولی شئ، تاسو ته اجازه درکول کیږي چې د مرکزي دوه ګوني ژیر کرښې څخه تیر شئ تر څو تاسو د خپل موټر او بایسکل ترمنځ څلور فوټه واټن وساتئ.
  3. پرته له دې چې کین اړخ ته وګرځي، بایسکل چلونکي چې د تیریدونکو موټرو په پرتله ډیر ورو سفر کوي باید د سرک ښي اړخ ته ودرېږي او باید د نورو ترافیکو په څیر په ورته لوري سفر وکړي. په همدې حال کې، دا اړتیا په هغو سرکونو کې معاف ده چې په هر لوري کې یو واحد لین لري.
  4. کله چې یوازې یوه د سفر لین وي، بایسکل چلونکي کولی شي د لین هره برخه وکاروي تر څو په سرک کې د خطرونو څخه مخنیوی وشي، چې په هغې کې د ودرول شویو او پارک شویو موټرو څخه خوندي واټن ساتل شامل دي.
  5. چلونکي نشي کولی د بایسکل چلونکي په لاره کې وګرځي چې په سرک یا اوږده مستقیمه لار کې په وړاندې روان وي.
  6. وروسته له دې چې تاسو د بایسکل چلونکي څخه تیر شئ، سرعت مه ورو کوئ یا ژر مه درېږئ. په چټک ډول ودرول کولی شي بایسکل چلونکي ستاسو موټر سره ټکر کړي.
  7. تاسو نشئ کولی بایسکل چلونکي له سرک څخه وباسئ. که چېرې تاسو دا کار کوئ، نو کیدای شي تاسو له جرمي تورونو سره مخ شئ.
  8. بایسکل چلونکي د موټرو چلونکي ګڼل کیږي او تمه کیږي چې د ترافیکو ټول قوانین ومنې؛ په همدې حال کې، دوی کیدای شي د اعلان شویو لږ تر لږه سرعت څخه لږ سفر وکړي او د ترافیکو د خنډ لپاره یې یادونه ونه شي. بایسکل چلونکي کولی شي په نرۍ لار یا ځنډو باندې وګرځي، مګر دوی اړ نه دي چې دا کار وکړي.
  9. د بایسکل چلونکو سره نږدې هارن مه کوئ، مګر دا چې تاسو باید د ټکر څخه د مخنیوي لپاره دا کار وکړئ.
- **منحرف کوونکي یا مغشوش کوونکي.** هغه خلک ډېر خطرناک دي چې ذهن یې مغشوش وي. وګورئ چې دوی چیرته ګوري. که دوی بل چیرې ګوري، نو تاسو نشي لیدلی. خو کله چې دوی تاسو ته ګوري، نو احتیاط وکړئ. دوی کیدای شي باور ولري چې دوی د لارې څخه د تېرېدو حق لري.
  - **ماشومان.** ماشومان د ترافیکو له کتلو پرته په چټکۍ سره عمل کوي. هغه ماشومان چې یو بل سره لوبې کوي کیدای شي ترافیکو ته ونه ګوري او یو جدي خطر ګڼل کیږي.
  - **خبري کوونکي.** موټر چلونکي یا پیاده خلک چې یو له بل سره خبرې کوي کیدای شي ترافیکو ته ډیر پام ونه کړي.
  - **کارګران.** هغه خلک چې د سرک په اوږدو کې یا هلته نږدې کار کوي د خطر نښه ده. دا کار د نورو موټر چلونکو لپاره د پام اړولو لامل کیږي او کیدای شي کارګران پخپله تاسو ونه ګوري.
  - **د آیس کریمو موټر یا لاری.** هغه څوک چې آیس کریم پلوري د خطر نښه ده. کیدای شي ماشومان نږدې وي او تاسو ونه ګوري.
  - **له کاره لویډلي موټرونه.** هغه موټر چلونکي چې ټایر بدلوي یا انجن ترمیموي ډیری وختونه هغه خطر ته پام نه کوي چې د سرک ترافیک پرې روان دي. ډېری وخت دوی بې پروا وي. جک شوي ویلونه یا پورته شوي هدونه د خطر نښې دي.
  - **پېښې یا ټکرونه.** پېښې په ځانګړي ډول خطرناکې دي. په پېښه کې ښکیل خلک کیدای شي د ترافیکو په لټه کې نه وي. د تېرېدونکو موټر چلونکي غواړي ټکر ته وګوري. خلک ډیری وخت شاوخوا ته له کتلو پرته له سرک څخه تیرېږي. موټر کیدای شي ورو شي یا ناڅاپه ودرېږي.
  - **پیروډونکي.** د پیروډلو په سیمو کې او شاوخوا خلک ډیری وختونه ترافیک نه ګوري ځکه چې دوی د هټیو یا پلورنځیو په لټه کې دي یا د هټیو کړکیو ته ګوري.
  - **زړه نا زړه موټر چلونکي.** زړه نازړه موټر چلونکي ډیری وخت ناڅاپه لار بدلوي یا پرته له خبرتیا څخه بې دروي. د لویې لارې یا د ګرځېدو لارو او لویو څلور لارو نږدې ګډوډي عامه ده. هغه سیلانیان چې له سیمې سره بلد نه وي، ډېر خطرناک کیدای شي. د سیلانیانو لپاره نښې نښانې د موټر په سر کې شخصي توکي او د ایالت څخه بهر د جواز پلټونه دي. ناڅاپي کړنې (د بلاک په مینځ کې ودرېدل، پرته له کوم څرګند دلیل څخه د لین بدلول، ناڅاپه د شاته تګ څراغونه روښانه کیدل) د ګډوډۍ نښې دي. ځنډ یو بل نښه ده، چې په هغې کې د موټر چلولو ډیر ورو کول، ډیری وخت بریکونه کارول یا د څلور لارې په مینځ کې درول شامل دي. تاسو کیدای شي هغه موټر چلونکي هم وګورئ چې د سرک نښو، نقشو او د کور شمېرو ته ګوري. دا موټر چلونکي کیدای شي تاسو ته پام ونه کړي.
  - **ورو موټر چلونکي.** هغه موټر چلونکي چې په عادي سرعت ساتلو کې پاتې راځي، خطر لري. د ورو موټرو لیدل له وړاندې د پېښې رامنځته کېدو مخه نیولی شي. ځینې موټرونه، د خپل ماهیت له مخې، ورو دي او د هغوی لیدل د خطر نښه ده (موپډونه، د فارم ماشینونه، ساختماني ماشینونه، ټراکتورونه، د اسونو موټرونه او داسې نور). ځینې به د "ورو حرکت کوونکي موټر" سمبول ولري تر څو تاسو ته خبرداری درکړي. دا یو سور مثلث دی چې نارنجي مرکز لري. هغه وګورئ.
  - **هغه موټر چلونکي چې د ګرځېدو اشاره ورکوي کیدای شي خطرناک وي.** هغه موټر چلونکي چې د ګرځېدو اشاره کوي کیدای شي د تمې خلاف ډیر ورو شي یا ودرېږي. که چېرې دوی په یوه کوڅه یا د موټر چلولو په لاره کې په سخت ډول وګرځېږي، نو ممکن ډیر ورو لار شي. که چېرې دوی پیاده خلک یا نور موټرونه بند کړي، نو کیدای شي دوی په سرک ودروي. هغه موټرونه چې کین لوري ته ځي کیدای شي د راتلونکو موټرو لپاره ودرېږي.

- **موټر چلوونکي په بېره کې دي.** موټر چلوونکي کيدای شي احساس وکړي چې ستاسو سوداګريز موټر دوی ته په خپل وخت د رسېدو مخه نيسي. دا ډول موټر چلوونکي کيدای شي ستاسو په مخ کې د ترافیکو په منځ کې د خوندي واټن پرته تیر شي او ستاسو په مخ کې ډیر نږدې شي. هغه موټر چلوونکي چې سړک ته ننوځي کيدای شي ستاسو مخې ته ودرېږي تر څو ستاسو شاته بند پاتې نشي او تاسو بړیک ته اړ باسي. له دې مورد څخه خبر اوسئ او د هغو موټر چلوونکو څخه څارنه وکړئ چې په بېره کې وي.
- **له ځنډ سره مخ شوي موټر چلوونکي.** هغه موټر چلوونکي چې خوب کوي، ډیر ځنډاک يې کړی وي، نشه يې توکي کاروي يا ناروغه وي، خطرناک دي.

د دې چلوونکو لپاره ځينې نښې په لاندې ډول دي:

- ◀ د سړک په اوږدو کې کور راکور کېدل يا له يوې خوا څخه بلې خوا ته خوځېدل.
- ◀ د سړک پرېښودل (د بڼې اړخ ويلونه ځنډې ته بڼول، يا په يوه ګرځندي کې د سړک په اوږدو کې ټکر کول).
- ◀ په ناسم وخت کې ودرول (په شنه څراغ کې ودرول يا په تمځای کې ډیر انتظار کول).
- ◀ په سره هوا کې کرکۍ خلاصې کړئ.
- ◀ په ناڅاپي ډول سرعت زياتول يا ورو کول، ډیر ګرځندۍ يا ډیر ورو موټر چلول.

د شپې ناوخته د نشه او خوږيو موټر چلوونکو اړوند احتیاط وکړئ.

- **د موټر چلوونکي د بدن حرکت د يوې نښې په توګه ومنئ.** موټر چلوونکي هغه اړخ ته ګوري چې غواړي وګرځي. کيدای شي تاسو ځينې وختونه د موټر چلوونکي د سر او بدن له حرکتونو څخه يو اشاره تر لاسه کړئ چې موټر چلوونکی ممکن وګرځي، په داسې حال کې چې د ګرځېدو سيګنالونه يې فعال هم نه وي. هغه موټر چلوونکي چې له ځنډو څخه مخکې لوری ګوري کيدای شي لین بدل کړي. دا نښې په اسانۍ سره په موټر سايکل او بايسکل چلوونکو کې ليدل کيږي. د سړک نورو کاروونکو ته وګورئ او هڅه وکړئ چې ووايي چې آیا کيدای شي دوی يو خطرناک کار وکړي.
- **شخړې.** تاسو په شخړه کې ښکېل ياست کله چې تاسو اړ شئ بايد سرعت او/يا لوری بدل کړئ تر څو د يو چا د وهلو څخه مخنيوی وکړئ. شخړې په هغو څلور لارو کې رامنځته کېږي چېرې چې موټر سره يو ځای کيږي، په يو ځای کې (لکه په ځنډو کې د ګرځېدو په ځايونو کې) او چېرې چې د لین بدلون اړين وي (لکه د لین پای، بل لین ته دترافیکو د تګ مجبورول). په نورو حالتونو کې د ترافیک په لین کې ورو حرکت يا ودرول شوي ترافیک او د پېښې صحنې شاملې دي. د نورو هغو موټر چلوونکو څخه خبر اوسئ چې په شخړه کې ښکېل دي ځکه چې دوی ستاسو لپاره هم خطر دي. کله چې دوی دې شخړې ته غبرګون وښيي، کيدای شي دوی يو څه وکړي چې دوی به ستاسو سره په شخړه کې واچوي.

2.8.4 – تل يو پلان ولرئ

تاسو بايد تل د خطرونو په لټه کې واوسئ. په سړک کې د خطرونو ليدلو زده کړې ته ادامه ورکړئ. په همدې حال کې، مه هېرئ چې ولې تاسو د خطرونو په لټه کې ياست - دوی کيدای شي په بېرني حالتونو بدل شي. تاسو د خطرونو په لټه کې ياست تر څو د هر ډول بېرني حالت څخه د وتلو لپاره د پلان جوړولو لپاره وخت ومومئ. کله چې تاسو يو خطر وګورئ، د هغو بېرنيو حالتونو په اړه فکر وکړئ چې رامنځته کيدی شي او معلومه کړئ چې تاسو به څه ترسره کړئ. تل د خپلو پلانونو پر بنسټ د اقدام ترسره کولو لپاره چمتو اوسئ. په دې توګه، تاسو به يو چمتو او دفاعي موټر چلوونکی شئ چې ستاسو خپل خوندیتوب او همداراز د سړک ټولو کاروونکو خوندیتوب به ښه کړي.

2.7 او 2.8 فرعي برخې

خپله پوهه وازمائی

1. تاسو څه ډول پوهيږي چې د لاندې واټن لپاره څو ثانيې ځای لري؟
2. که چېرې تاسو د 30 فوټو موټر په 55 مایل په يوه ساعت سرعت سره چلوئ، نو تاسو بايد د تعقيبې واټن لپاره څو ثانيې اجازه ورکړئ؟
3. که چېرې څوک له ډېر نږدې تاسو تعقيبوي، نو تاسو بايد د تعقيب واټن کم کړئ. سم يا ناسم؟
4. که تاسو بڼې اړخ ته د ګرځېدو دمخه کيڼ لوري ته وګرځئ، نو کيدای شي بل موټر چلوونکی هڅه وکړي چې تاسو په بڼې اړخ کې تېر شي. سم يا ناسم؟
5. خطر څه شی دی؟
6. کله چې تاسو يو خطر وينئ نو ولې بېرني پلانونه جوړوئ؟

دا پوښتنې کيدای شي په ازموینه کې شاملې وي. که چېرې تاسو ټولو ته ځواب نشئ ورکولی، نو 2.7 او 2.8 فرعي برخې بيا ولولئ.

2.9 – په بې پامۍ سره موټر چلول

د موټر چلوونکي بې پامۍ هغه څه دي چې ستاسو پام له موټر چلولو څخه بلې خوا ته اړوي. هر هغه وخت چې تاسو موټر چلوئ او ستاسو بشپړ پام د موټر چلولو په دنده نه وي، تاسو ځان، خپل مسافر، نور موټرونه او پياده چلونکي په خطر کې اچوئ. په بې پامه ډول موټر چلول کولی شي د ټکرونو لامل شي، چې په پایله کې يې ټپي کيدل، مرګ يا ملکيت ته زیان رسيږي.

د موټر دننه هغه فعالیتونه چې ستاسو پام اړولی شي عبارت دي له: له مسافرو سره خبرې کول، د راډيو، سي ډي پلیر يا د اقليم کنټرول تنظيم کول، خوړل، ځښل يا سګرېټ څکول، د نقشو يا نورو متونو لوستل، د غورځيدلې شې پورته کول؛ په ګرځنده ټلېفون يا سي ډي راډيو خبرې کول؛ د ليکلو پيغامونو لوستل يا ليرل، د هر ډول ټيلېماټيک يا برېښنايي وسيلو کارول (لکه د لارښوونې سيستمونه، پيچرونه، شخصي ډيجيټل مرستيال، کمپيوټرونه او داسې نور)؛ خوب ليدل يا په نورو ذهني ګډوډيو کې بوخت کيدل او ډيری نور موارد.

هغه احتمالي پام اړوونکي چې د روان موټر څخه بهر رامنځته کېدې شي: بهر ترافیک، نقلیه وسایط یا پیاده خلک، بهرنۍ پېښې لکه پولیس یو څوک غاړې ته کوي یا د پېښې صحنه، د لمر شعاع/لمر لوېدل؛ په سړک کې شیان؛ د سړک جوړول؛ بل بورډونو یا د سړک نورو اعلاناتو لوستل او داسې نور ډېر موارد.

2.9.1 – د بې نظمه موټر چلولو د ټکر ستونزه

د لویو لاریو د ټکر د لامل مطالعې (LTCCS) راپور ورکړی چې د لویو لاریو د ټکرونو 8 سلنه هغه وخت رامنځته شوي کله چې د سوداګریزو موټرو (CMV) چلوونکي په بهر کې پام اړولی وي او د لویو لاریو د ټکرونو 2 سلنه هغه وخت رامنځته شوي کله چې چلوونکي په داخلي توګه خپل پام بل لوري ته اړولی وي.

هر کال شاوخوا 5,500 کسان د امریکا په سړکونو کې وژل کېږي او اټکل کېږي چې 448,000 کسان د موټرو په ټکرونو کې ټپیان کېږي چې پکې بې پامه موټر چلول شامل دي (د NHTSA د ترافیک خوندیتوب حقایق: بې پامه موټر چلول).

څېړنې څرګندوي چې په ګرځنده تلیفون د خبرو کولو خنډ - حتی که چېرې لاسونو خالي وي - دماغ د هغه انرژۍ 39% له لاسه ورکوي چې دا به یې معمولا د خوندي موټر چلولو لپاره وقف کړي. هغه موټر چلوونکي چې په لاس کې وسایل لري ډیر احتمال لري چې په دومره جدي حادثه کې راشي چې ټپي شي. (د NHTSA د ګډوډ موټر چلولو ویب پاڼه، www.distraction.gov).

2.9.2 – د بې نظمه موټر چلولو اغیزې

د بې پامه موټر چلولو اغیزو کې ورو درک کول شامل دي، کوم چې کیدای شي تاسو د یوې مهمې ترافیکي پېښې په پوهیدو کې خنډ یا په بشپړ ډول د نه پوهیدو لامل شي، د پریکړې کولو خنډ او ناسم عمل، کوم چې کولی شي تاسو د سم اقدام کولو کې خنډ یا اشتراک، اکسیلیټر یا بریکونو ته ناسم معلومات ورکړي.

2.9.3 – د ګډوډۍ ډولونه

د ګډوډۍ ډیری لاملونه شته دي، چې ټول یې د خطر د زیاتوالي احتمال لري.

فزیکي ګډوډي – هغه چې ستاسو لاسونه د موټر چلولو له څرخ څخه لرې کوي یا سترګې له سړک څخه لرې کوي، لکه د یو شي لپاره لاس اچول.

ذهني ګډوډي – هغه فعالیتونه چې ستاسو ذهن له سړک څخه لرې کوي، لکه د مسافر سره په خبرو اترو کې ښکیل کېدل یا د ورځې په اوږدو کې د پېښ شوي په اړه فکر کول.

دواړه فزیکي او ذهني ګډوډي – حتی د حادثې د پېښیدو ډیر چانس په دې ډول وختونو کې رامنځته کېږي، لکه په ګرځنده تلیفون خبرې کول یا د لیکلو پیغامونو لپیرل یا لوستل.

2.9.4 – ګرځنده تلیفونونه

د فدرالي موټرو د خوندیتوب مقرراتو (FMCSRs) او د خطرناکو موادو مقرراتو (HMR) د 383، 384، 390، 391 او 392 برخې CFR د سوداګریزو موټرو (CMVs) چلوونکو لخوا د لاس نیول شوي ګرځنده تلیفونونو کارول محدودوي؛ او د CMVs چلوونکو لپاره د موټر چلوونکي د نااهلۍ نوي بندیزونه پلي کوي څوک چې د دې فدرالي محدودیت سره سم عمل نه کوي؛ یا څوک چې د ایالتی یا محلي قانون یا د موټرونو د ترافیک کنټرول په اړه د حکم سر غورځون لپاره ډیری محکومیتونه لري چې د لاس نیول شوي ګرځنده تلیفونونو کارول محدودوي. سربېره پردې، د موټرو لېږدونکي د CMV موټر چلوونکي لخوا په لاس نیول شوي ګرځنده تلیفونونو کارولو غوښتنه یا اجازه ورکولو څخه منع دي.

د لاسي ګرځنده تلیفونونو کارول په دې معنی دي، "د غریز اړیکو ترسره کولو لپاره لږ تر لږه یو لاس د ګرځنده تلیفون نیولو لپاره کارول؛" د یوې ټټې ډېر کېکېدل د ګرځنده تلیفون ډایل کول" یا "د موټر چلولو له موقعیت څخه حرکت کول په داسې حال کې چې د څوکی کمربند لخوا محدود شوی تر څو ګرځنده تلیفون ته ورسېږي." که چېرې تاسو د CMV چلولو پر مهال د ګرځنده تلیفون کارول غوره کړئ، تاسو کولی شئ یوازې د لاسونو کې نه نیول کېدونکي ګرځنده تلیفون وکاروئ چې ستاسو سره نږدې موقعیت لري او د غریز اړیکو ترسره کولو لپاره د قانون سره سم چلیدلی شي.

ستاسو CDL به د CMV چلولو پر مهال په لاس کې نیول شوي ګرځنده تلیفون کارولو په اړه د هر ایالتی قانون له مخې د دوه یا ډیرو محکومیتونو وروسته بې اعتباره شي. د 3 کلونو په موده کې د دویم ځل جرم لپاره 60 ورځې او د 3 کلونو په موده کې د 3 یا ډیرو جرمونو لپاره 120 ورځې غیر قانوني ګڼل کېږي. سربېره پر دې، د دې ډول بندیز لومړی او له هغې وروسته سر غورځون په داسې موټر چلوونکو باندې د مدني جریمې تابع دي، چې تر \$2,750 پورې وي. د موټر سایکل چلوونکي باید د موټر چلولو پر مهال موټر چلوونکي ته اجازه ور نه کړي او نه یې هم اړ باسي چې د لاس په واسطه نیول کېدونکي ګرځنده تلیفون وکاروي. ګومارونکي هم کیدای شي تر \$11,000 پورې مدني جریمې سره مخ شي. یو بېړنی استثنای شته ده چې تاسو ته اجازه درکوي چې د قانون پلي کوونکو چارواکو یا نورو بېړنیو خدمتونو سره د اړیکو لپاره د اړتیا په صورت کې په خپل لاس کې نیول کېدونکي ګرځنده تلیفونونه وکاروئ.

څېړنې څرګندوي چې د خوندیتوب لپاره مهمې پېښې کې د ښکیلتیا چانس (د بیلګې په توګه، ټکر، نږدې ټکر، غیر ارادي لین انحراف) د CMV موټر چلوونکو لپاره چې د موټر چلولو پر مهال ګرځنده تلیفون ډایل کوي د هغو کسانو په پرتله چې دا کار نه کوي، شپږ ځله ډیر دی.

د ډایل کولو موټر چلوونکو په اوسط ډول د 3.8 ثانیو لپاره خپلې سترګې د مخکینۍ سړک څخه واړولي. دا د 55 مایله په یوه ساعت (یا په ثانیه کې 80.7 فوټه) په سرعت سره، د موټر چلوونکي سره مساوي ده چې 306 فوټه سفر کوي، چې د فوټبال د میدان نږدې اوږدوالی دی، پرته له دې چې سړک ته وګوري.

ستاسو لومړنۍ مسؤليت دا دی چې موټر په خوندي ډول وچلوئ. د دې کار د ترسره کولو لپاره، تاسو بايد خپل بشپړ پام د موټر چلولو په دنده متمرکز کړئ. په یاد ولرئ چې په لاسونو کې نه نيول کېدونکي وسايل د لاسونو څخه پاک ګرځنده تليفونونو په پرتله لږ احتمال نه لري چې ستاسو د پام اړولو لامل شي. د دواړو وسايلو کارولو پر مهال د موټر چلولو له دندې څخه پام اړول کيږي.

2.9.5 – د ليکلي پيغام ليرل

د CFR برخه 383، 384، 390، 391، 392، د فدرالي موټرو د خونديتوب مقررات (FMCSR) د سوداګريزو موټرو (CMV) چلوونکو لخوا د ليکلي پيغام ليرل منع کوي په داسې حال کې چې په بين الاضلاعي سوداګرۍ کې فعاليت کوي؛ او د CMV ډرايورانو لپاره د موټر چلولو د نااهلۍ نوي بنديزونه پلي کوي څوک چې د دې فدرالي بنديز سره سم عمل نه کوي يا څوک چې د ايالتي يا سيمه ييز قانون يا د موټرو د ترافیکي کنټرول په اړه د حکم د سرغړونې لپاره ډيرې محکوميتونه لري چې د موټر چلولو پر مهال د ليکلي پيغام ليرل منع کوي. سربېره پردې، د موټر چلولو پر مهال سورلی د خپلو موټر چلوونکو څخه د پيغامونو ليرلو غوښتنه يا اجازه نه شي اخيستلی.

د ليکلي پيغام ليرل په دې معنی دي چې په لاسي ډول متن په برېښنايي وسيله کې وليکئ يا له هغې څخه متن ولولئ. په دې کې لاندې موارد شامل دي، مګر تر هغوی پورې محدود نه دي، د لنډ پيغام خدمت، برېښنالیک، سمدستي پيغام، د نړيوال ويب پاڼې ته د لاسرسي لپاره امر يا غوښتنه يا د اوسني يا راتلونکي اړيکو لپاره برېښنايي متن بېرته تر لاسه کولو يا ننوتلو په کوم بل ډول کې ښکېل کېدل.

برېښنايي وسايل پکې شامل دي، مګر تر هغې پورې محدود نه دي، يو ګرځنده تليفون؛ شخصي ډيجيټل مرستيال؛ پيجر؛ کمپيوټر يا کوم بل وسيله چې د متن داخلولو، ليکلو، ليرلو، تر لاسه کولو يا لوستلو لپاره کارول کيږي.

ستاسو CDL به د CMV چلولو پر مهال د ليکلي پيغام ليرلو په اړه د کوم ايالتي قانون له مخې د دوه يا ډيرو محکوميتونو وروسته صلاحيت له لاسه ورکوي. د 3 کلونو په موده کې د دويم ځل جرم لپاره 60 ورځې او د 3 کلونو په موده کې د 3 يا ډيرو جرمونو لپاره 120 ورځې غير قانوني ګڼل کيږي. سربېره پر دې، د دې ډول بنديز لومړی او له هغې وروسته سرغړونې په داسې موټر چلوونکو باندې د مدني جريمې تابع دي، چې تر \$2,750 پورې وي. هيڅ سورلي بايد خپلو چلوونکو ته اجازه ورکړي يا يې اړ نه کړي چې د موټر چلولو پر مهال په پيغامونو کې ښکېل شي. يوه بېړنۍ استثنا شته چې تاسو ته اجازه درکوي چې د اړتيا په صورت کې د قانون پلي کوونکو چارواکو يا نورو بېړنيو خدمتونو سره اړيکه ونيسئ.

شواهد ښيي چې ليکلي پيغامونه د ګرځنده تليفون په پرتله ډېر خطرناک دي ځکه چې دا تاسو ته اړتيا لري چې کوچنۍ سکرېن ته وګورئ او د لاسونو سره ليک ډېر کنټرول کړئ. د متن ليرل تر ټولو خطرناکه ګډوډي ده ځکه چې دا په ورته وخت کې فزيکي او رواني ګډوډي دواړه رامنځته کوي.

څېړنې ښيي چې د خونديتوب لپاره مهمې پېښې کې د ښکېلتيا چانس (د بيلګې په توګه، ټکر، نږدې ټکر، غير ارادي لين انحراف) د CMV چلوونکو لپاره چې د موټر چلولو پر مهال په پيغامونو کې ښکېل وي د هغو کسانو په پرتله چې دا کار نه کوي 23.2 ځله ډير دی. د ليکلي پيغام ليرل يا تر لاسه کول ستاسو سترګې په اوسط ډول د 4.6 ثانيو لپاره له سړک څخه لرې کوي. په 55 مایل په يوه ساعت سرعت سره، تاسو به 371 فوټه سفر وکړئ يا د فوټبال د ټول ميدان اوږدوالی - پرته له دې چې سړک ته وګورئ.

2.9.6 – په بې پامه ډول موټر مه چلوئ

ستاسو موخه بايد دا وي چې د موټر چلولو پيل کولو دمخه د موټر دننه ټول خنډونه له منځه يوسئ. د دې موخې تر لاسه کول په لاندې لارو تر لاسه کيدی شي:

- د موټر چلولو وړاندې د موټر دننه د ټولو احتمالي ګډوډيو ارزونه.
  - د احتمالي ګډوډيو کمولو/له منځه وړلو لپاره د مخنيوي پلان جوړونه.
  - د ګډوډۍ د رامنځته کېدو توقع کول.
  - د موټر چلولو وړاندې د ممکنه سناريوګانو په اړه بحث کول.
  - د احتمالي ګډوډيو د ارزونې له مخې، تاسو کولی شئ د احتمالي ګډوډيو د کمولو/له منځه وړلو لپاره د مخنيوي پلان جوړ کړئ.
- که چېرې موټر چلوونکي د ګډوډۍ له امله نيمه ثانيه ورو غبرګون وښيي، د ټکرونو احتمال دوه برابره کيږي. ځينې لارښوونې چې بايد تعقيب يې کړئ تر څو تاسو بې پامه نه شئ:
- ټول ارتباطي وسايل بند کړئ.
  - که چېرې تاسو بايد ګرځنده تليفون وکاروئ، ډاډ تر لاسه کړئ چې دا نږدې وي، دا چې کله تاسو په بند حالت کې ياست نو فعال وي، د غوږ ټوټې يا د سپيکر تليفون فعاليت وکاروئ، د غیر فعال ډايل کولو څخه کار واخلئ يا له لاسونو څخه پرته د کارولو ځانګړتيا وکاروئ. که چېرې موټر چلوونکي په ناخوندي توګه ګرځنده تليفون ته لاس وروړي، حتی که دوی د لاسونو څخه پرته فعاليت کارولو اراده ولري، نو دوی په دې شرايطو له اصولو سره سمون نه لري.
  - د موټر چلولو پر مهال په موبایل وسيله کې ليکلي پيغام مه ليکلئ يا يې مه ولولئ.
  - مخکې له دې چې موټر وچلوئ، د خپل موټر له ځانګړتياوو او تجهيزاتو سره بلد شئ.
  - د موټر چلولو وړاندې د موټرونو ټول کنټرولونه او د ترافیکي څارنې وسايل / هينداره د خپلو غوره توپونو سره سم تنظيم کړئ.
  - د راډيو سټېشنونو مخکې له مخکې پروګرام تنظيم کړئ او خپلې خوبې سي ډي ګانې هم لود کړئ.
  - موټر له هر ډول نا اړينو شيانو پاک کړئ او بار خوندي کړئ.
  - د موټر چلولو پيل کولو دمخه نقشي باندې بياکتنه وکړئ، GPS پروګرام کړئ او خپله لاره پلان کړئ.
  - د موټر چلولو پر مهال د لوستلو يا ليکلو هڅه مه کوئ.
  - د موټر چلولو پر مهال له سګرټ څکولو، خوراک او څښاک څخه ډډه وکړئ. وختي ووځئ تر څو ځان ته د خوراک ترسره کولو لپاره وخت ورکړئ.

- د نورو کسانو سره په پېچلو يا احساساتي ډول شديدو خبرو اترو کې ځان مه ښکېلوئ.
- د نورو مسافرو څخه د مسووليت پر بنسټ چلند کولو او د ګډوډۍ کمولو کې د موټر چلوونکي ملاتړ کولو ژمنې ترلاسه کړئ.

2.9.7 – نورو بې پامه موټر چلوونکو څخه خبر اوسئ

تاسو بايد د نورو هغو موټر چلوونکو د پېژندلو وړتيا ولرئ چې د موټر چلولو په هر ډول ګډوډۍ کې ښکېل وي. د نورو بې پامه موټر چلوونکو نه پېژندل کولی شي تاسو د پېښې مخنيوي لپاره په وخت سره د سم درک کولو يا عکس العمل څرګندولو مخه ونيسئ. لاندې موارد وګورئ:

هغه موټر چې کيدای شي د لين ویشونکو لينونو څخه تیريږي يا د دوی په خپل لين کې دننه تیريږي.

هغه موټرونه چې په غیر متناسبه چټکتيا سره سفر کوي.

هغه موټر چلوونکي چې په نقشو، خوړو، سګرتو، ګرځنده تليفونونو يا نورو شيانو بوخت وي.

هغه موټر چلوونکي چې د خپلو مسافرو سره په خبرو اترو کې ښکېل ښکاري.

يو بې پامه موټر چلوونکي ته ډېر ځای ورکړئ او خپل خوندي واټن وساتئ.

کله چې له هغه موټر چلوونکي څخه تېرېږئ چې داسې ښکاري چې پام يې نه دی، ډېر احتياط وکړئ. بل موټر چلوونکی کيدای شي ستاسو له شتون څخه خبر نه وي او ممکن ستاسو پر وړاندې وګرځي.

2.10 – تیری کوونکی موټر چلوونکی/د سړک پر سر غوسه

2.10.1 – دا څه شی دی؟

تیری کوونکی يا غوسهناک موټر چلول او د سړک پر سر غوسه کېدل کومه نوي ستونزه نه ده. په همدې حال کې، په نننۍ نړۍ کې، چېرې چې درانه او وړو ترافيک او سخت مهالویشونه معمول دي، ډير او ډير موټر چلوونکي خپله غوسه او مايوسي په خپلو موټرو کې څرګندوي. ګڼه ګڼه لرونکي سړکونه د تېروتنو لپاره لږ ځای پرېږدي، چې د موټر چلوونکو ترمنځ شک او دښمني رامینځته کوي او دوی هڅوي چې د نورو موټر چلوونکو تېروتنې په شخصي توګه په ځان ومني.

په تیري ترسره کوونکي ډول موټر چلول د موټر چلولو يو عمل دی چې په ځان غوښتونکي، زړور يا زورور ډول ترسره کېږي، پرته له دې چې د نورو حقونو يا خونديتوب ته پام وشي. (يعنې په تکراري ډول او ناڅاپه توګه له خبرتيا پرته د لينونو بدلول.)

د سړک پر سر غوسه کول هغه ډول موټر چلولو ته وايي چې موخه يې نورو ته زيان رسول يا په فزيکي توګه د موټر چلوونکي يا د هغه موټر بريد کول دي.

2.10.2 – يو غوسهناک تیری کوونکی موټر چلوونکی مه اوسئ

د موټر چلولو وړاندې تاسو څنګه احساس کوئ دا د موټر چلولو پر مهال ستاسو فشار باندې ډير اغيز لري.

د موټر چلولو وړاندې او د موټر چلولو پر مهال خپل فشار کم کړئ. "په اسانۍ سره اورېدل کيدونکي" موسيقي واورئ.

خپل بشپړ پام مو موټر ته کړئ. ځان ته اجازه مه ورکړئ چې په ګرځنده تليفون کې په خبرو کولو، خوراک او داسې نورو کارونو سره مو پام بل لوري ته شي.

د خپل سفر د وخت په اړه واقعيت منونکی اوسئ. د ترافيکو، ساختماني چارو يا ناسمې هوا له امله د ځنډ تمه وکړئ او اجازه ورکړئ.

که چېرې تاسو د تمې څخه وروسته پاست - نو ځان ورسره برابر کړئ. ژوره ساه واخلي او ځنډ قبول کړئ.

نورو موټر چلوونکو پر وړاندې د شک کولو له امله دوی ته ګټه ورسوئ. هڅه وکړئ تصور وکړئ چې ولې دوی په دې ډول موټر چلوي. هر څه چې يې دليل وي، دا ستاسو سره هيڅ تړاو نه لري.

ورو شئ او خپل مناسب واټن وساتئ.

د ترافيک په کيڼ لين کې ورو موټر مه چلوئ.

له بدني اشارو څخه ډډه وکړئ. خپل لاسونه پر اشتراک وساتئ. د داسې اشارو کولو څخه ډډه وکړئ چې بل موټر چلوونکی يې غوسه کړي، حتی د خپګان بې ضرره څرګندونې لکه د سر خوځول. يو احتياط کوونکی او مهربان موټر چلوونکی اوسئ. که بل موټر چلوونکی ستاسو مخې ته د راتلو لپاره ليواله ښکاري، نو ووايست، "زما ميلمه شه" دا ځواب به ډير ژر عادت شي او تاسو به د نورو موټر چلوونکو د کړنو څخه دومره ناخوښه نه شئ.

2.10.3 – کله چې د يوه تیری کوونکي موټر چلوونکي سره مخ شئ نو څه بايد ترسره کړئ

لومړی او تر ټولو مهم مورد، ټوله هڅه وکړئ چې د دوی له لارې څخه ووځئ.

خپل غرور کنټرول کړئ. د خپل سفر په لاره کې د چټکتيا په زياتولو يا د ځان ساتلو هڅه کولو سره دوی مه ننګوئ. د سترګو له اړيکو څخه ډډه وکړئ.

اشارې له پامه وغورځوئ او د هغوی په وړاندې له غبرګون ښودلو څخه ډډه وکړئ.

د موټر جزئيات، د جواز پليټ شمېره، موقعيت، د سفر لارښوونه او که امکان ولري، د موټر چلوونکي توضيحات چمتو کولو سره د تیری کوونکي يا غوسهناک موټر چلوونکي اړوندو چارواکو ته راپور ورکړئ.

که چېرې تاسو ګرځنده تليفون لرئ او دا په خوندي ډول کولی شئ، له پوليسو سره اړيکه ونيسئ.

که چېرې يو تیری کوونکی موټر چلوونکی د سړک په اوږدو کې په يوه پېښه کې ښکېل وي، د پېښې له ځای څخه په خوندي واټن کې ودرېږئ، د پوليسو د رسيدو انتظار وکړئ او د موټر چلولو هغه چلند راپور کړئ چې تاسو يې ليدلی دی.

2.9 او 2.10 فرعي برخې

خپله پوهه وازمائی

1. کومې لارښوونې دي چې باید تعقیب یې کړئ تر څو تاسو یو بې پامه موټر چلوونکی نه شئ؟
2. تاسو د موټر دننه د ارتباطاتو له تجهیزاتو څخه څنګه په احتیاط سره کار اخلئ؟
3. تاسو څه ډول یو بې پامه موټر چلوونکی پیژنئ؟
4. د تیرۍ کوونکي یا غوسه‌ناک موټر چلولو او د سړک پر سر غوسې ترمنځ څه توپیر دی؟
5. کله چې له یو تیرۍ کوونکي یا غوسه‌ناک موټر چلوونکي سره مخ شئ نو څه باید ترسره کړئ؟
6. د موټر چلولو وړاندې او د موټر چلولو پر مهال د خپل فشار کمولو لپاره کوم شیان ترسره کولی شئ؟

دا پوښتنې کیدای شي په ازموینه کې شاملې وي. که تاسو ټولو ته ځواب نشئ ورکولی، نو 2.9 او 2.10 فرعي برخې بیا ولولئ.

2.11 – د شپې پر مهال موټر چلول او د موټر چلوونکي ستړیا

2.11.1 – دا خورا خطرناک دی

کله چې تاسو د شپې پر مهال موټر چلوئ نو له ډیر خطر سره مخ یاست. موټر چلوونکي خطرونه دومره ژر نشي لیدلی لکه څنګه چې د ورځې په رڼا کې وي، نو دوی د غبرګون بندولو لپاره کم وخت لري. هغه موټر چلوونکي چې هېښ شوي وي د پېښې څخه د مخنیوي توان نلري.

د شپې پر مهال د موټر چلولو ستونزې د موټر چلوونکي، سړک او موټر سره تړاو لري.

2.11.2 – د موټر چلوونکي عوامل

لید. خلک د شپې یا په تته رڼا کې دومره تیز نه شي لیدلی. همداراز، د دوی سترګې وخت ته اړتیا لري تر څو په تته رڼا کې د لیدلو سره سمون ومومي. ډیری خلکو دا هغه وخت لیدلی دي کله چې تټې تیاره لرونکي سینما ته ننوځي.

خلا. موټر چلوونکي د روښانه رڼا له امله د لنډ وخت لپاره رانده کېږي یا نشي لیدلی له دې رانده والي څخه بېرته عادي حالت ته راتګ وخت نیسي. زاره موټر چلوونکي په ځانګړي ډول د لمر د وړانګو څخه ګرېږي. ډیری خلک د کیمري د فلش واحدونو یا د راتلونکي موټر د لور بیمونو یا رڼاګانو له امله په موقت ډول رانده شوي دي. د خلا څخه د رغیدو لپاره څو ثانیې وخت نیولی شي. حتی د دوو ثانیو لپاره د رڼا له امله وړندوالی خطرناک کیدی شي. هغه موټر چې 55 مایله په یوه ساعت کې سرعت لري، په دې موده کې به د فوټبال د میدان له نیمایي څخه ډیر واټن ووهي. د موټر چلولو پر مهال روښانه څراغونو ته په مستقیم ډول مه ګورئ. د سړک بڼې لوري ته وګورئ. کله چې یو څوک ستاسو په لور راځي او ډیر روښانه څراغونه لري، نو له ځنډې څخه څارنه وکړئ.

ستړیا او د هوښیاری نشتوالی. ستړیا هغه فزیکي یا رواني ناآرامی ده چې د فزیکي یا رواني فشار، تکراري کارونو، ناروغۍ یا د خوب نشتوالي له امله رامینځته کیدی شي. لکه د الکولو او نشه یي توکو په څیر، دا ستاسو لید او قضاوت کمزوری کوي. ستړیا د سرعت او واټن پورې اړوند تېروتنې رامینځته کوي، ستاسو د تکرار خطرونه زیاتوي، تاسو د خطرونه په چټکۍ سره نه ګورئ او غبرګون نه ښيي او ستاسو د مهمو پریکړو کولو وړتیا اغیزه کوي. کله چې تاسو ستړي یاست، تاسو کیدای شي د موټر چلولو د موټر تر شا ویده شئ او تکرار وکړئ، ځان یا نور کسان ټپي یا ووژئ.

ستړیا یا په خوبوري حالت کې موټر چلول د ترافیکي ټکرونو یو له مخکښو لاملونو څخه دي. د NHTSA اټکل کوي چې په کال کې د پولیسو لخوا راپور شوي 100,000 ټکرونه د خوبوري حالت کې د موټر چلولو پایله ده. د امریکا د خوب د ملي بنسټ د خوب په اړه د ترسره کړي نظریو پوښتنې له مخې، 60% امریکایانو د خوب په وخت کې موټر چلولی او له درېیمې برخې څخه ډیر (36 سلنه یا 103 میلیون خلک) اعتراف کوي چې په حقیقت کې د موټر چلولو پر مهال ویده شوي دي. موټر چلوونکي کیدای شي د څو ثانیو لپاره لنډ خوب تجربه کړي یا د اوږدې مودې لپاره ویده شي. په هر صورت، د تکرار چانس په ډراماتیکه توګه زیاتېږي.

له خطر سره مخ ېلي

د خوب په حالت کې د موټر چلولو له امله د پېښې خطر په ټول نفوس کې په مساوي ډول نه ویشل کېږي. ټکرونه معمولاً هغه وخت پېښېږي کله چې خوب ډیر څرګند وي، د بیلګې په توګه، د شپې او ماسپینین په نیمایي کې. ډیری خلک د شپې پر مهال په ځانګړي توګه د نیمې شپې وروسته لږ بیداره وي. دا مورد په ځانګړي ډول هغه وخت صدق کوي که چېرې تاسو د اوږدې مودې لپاره موټر چلوئ. له دې امله هغه کسان چې د شپې موټر چلوي د خوب په وخت کې د تکرار کولو احتمال یې هم ډیر وي.

څېړنې ځوان نارینه، د شفت پر بنسټ کارګران، سوداګریز موټر چلوونکي، په ځانګړي توګه د اوږد واټن موټر چلوونکي او هغه خلک چې د خوب بې نظمۍ یا لنډمهاله خوب څخه محروم دي د خوب له امله د پېښې د رامنځته کېدو خطر سره مخ دي. د ټولو درنو لاریو ټکرونو لږ تر لږه 15% د ستړیا له امله وي.

په متحده ایالاتو او کاناډا کې د 80 فوټه اوږدې فاصلې لرونکو لاریو چلوونکو په اړه د کانګرس لخوا ټاکل شوې مطالعې موندلې چې موټر چلوونکي په اوسط ډول هره ورځ له پنځو ساعتونو څخه کم خوب کوي. (د فدرالي موټرو د خوندیتوب اداره، 1996) نو دا د حیرانتیا خبره نه ده چې د ملي ترانسپورت

خونديټوب بورډ (NTSB) راپور ورکړی چې بي خوبي موټر چلول شاید د نيمايي څخه زياتو پيښو لامل وي چې د لاری چلوونکي د مړينې لامل کيږي. (NTSB، 1990) د هر لاری چلوونکي د مړينې لپاره، له درې څخه تر څلورو پورې نور کسان وژل کيږي. (NHTSA، 1994).

د ستړيا د خبرداري نښې نښانې

د امريکا د خوب د ملي بنسټ د خوب په اړه د ترسره شوي نظريو بنسټي له مخې، 60% امريکايانو د خوب په وخت کې موټر چلولی او 36% يې اعتراف کړی چې په تير کال کې په رښتيني ډول د موټر چلولو پرمهال ویده شوي دي. خو، ډېر خلک نشي ويلي چې آيا دوی به کله ویده شي. دلته ځينې نښې نښانې دي چې بايد تاسو ته ووايي چې ودريرئ او آرام وکړئ: د تمرکز کولو ستونزه، ډېر ځلې سترګې پټول يا د سترګو دروندوالی. په وار وار ارړمۍ وهل يا سترګې لمس کول. د ورځې خوبونه ليدل يا سرگردانه/وخت ناوخت فکرونه. د موټر چلولو وروستي څو مایلونو په ياد ساتلو کې ستونزه؛ د وتلو لارې يا ترافيکي نښې ورکې دي. د سر پورته کولو يا مخکې ښکاره کولو کې ستونزه. له خپلې لارې څخه راوتل، له ډېرې نږدې سيمې تعقيبول يا د ځنډې له اوږدې پټې سره ټکر کول. د نا آرامۍ او خپګان احساسول. کله چې تاسو ستړي ياست نو د "مخکې تګ لپاره" هڅه کول د ډيری موټر چلوونکي فکر کې ګرځي او دا مورد خورا خطرناک دي. دا د مرګ ژوبلې ډکو پيښو يو لوی لامل دی. که تاسو د ستړيا کومې نښې نښانې وګورئ، موټر چلول ودرؤ او د شپې خوب وکړئ يا د 15 – 20 دقيقو لپاره خوب وکړئ.

ايا تاسو په خطر کې ياست؟

مخکې له دې چې موټر وچلوئ، په پام کې ونيسئ چې ايا تاسو: له خوب څخه محروم يا ستړيا (د شپږو ساعتونو يا له هغې څخه لږ خوب ستاسو خطر درې برابره زياتوي). د بي خوبۍ، د خوب خراب کيفيت يا د خوب کموالي څخه ګرځېدئ. له مناسب استراحت پرته د اوږده واټن لپاره موټر چلول. د شپې پر مهال موټر چلول، د ماسپينين په نيمايي کې يا کله چې تاسو معمولاً ویده ياست. د درنو موټرو ډيری پيښې د نيمايي شپې او سهار 6 بجو ترمنځ رامنځته کېږي. د آرام کوونکو درملو اخيستل (د خپګان ضد درمل، د سړې هوا ضد ګولی، هسټامين ضد). په اوڼۍ کې له 60 ساعتونو څخه زيات کار کول (ستاسو خطر 40% ډېروي). له يو څخه زياته دنده ترسره کول او ستاسو په اصلي دنده کې د شفټ کار شامل دی. يوازي موټر چلول يا په اوږده، کلپوالي، تنه تياره يا ستړي کوونکي سرک. پورته غورځېدل، د سيمې وخت د سيستم بدلېدل.

له سفر څخه وړاندې د خوب مخنيوی:

کافي خوب وکړئ - لويان د هوښيارۍ ساتلو لپاره له 8 څخه تر 9 ساعتونو پورې خوب ته اړتيا لري. په دقت سره ځان لارې ته چمتو کړئ تر څو ټول واټن، د تمځای ځايونه او نور لوجستيکي ملاحظات وپېژنئ. د سفرونو مهالویش د نيمايي شپې پر ځای د هغو ساعتونو لپاره جوړ کړئ چې تاسو معمولاً وېش ياست. له سورلۍ يا مسافر سره موټر وچلوئ. د هغو درملو څخه ډډه وکړئ چې د خوب د رامنځته کېدو لامل کيږي. که چېرې تاسو د ورځې پر مهال له خوب څخه ګرځېدئ، د شپې پر مهال په ویده کېدو کې ستونزه لرئ يا پرله پسې خوب کوئ، نو له خپل ډاکټر سره مشوره وکړئ. ورزش په خپل ورځني ژوند کې شامل کړئ تر څو تاسو ته ډيره انرژي درکړي.

د موټر چلولو پر مهال ځان وېش وساتئ:

د لمريزو عينکو په کارولو سره د سترګو د ځلا او ستړيا څخه ځان وساتئ. د کرکې په پرانېستلو يا د هوا د يخوونکي په کارولو سره هوا يخه وساتئ. د درنو خوړو څخه ډډه وکړئ. د ورځې په لړ کې د آرامتيا له وخت څخه خبر اوسئ. بل کس له ځان سره په موټر کې سپور کړئ او په وار سره موټر وچلوئ. په دوراني ډول وقفې واخلي - د اوږدو سفرونو په لړ کې تقريبا هر 100 مایله يا 2 ساعته. موټر چلول ودرؤ او يو څه آرام يا خوب وکړئ. د کافين مصرف کولی شي د څو ساعتونو لپاره ستاسو وېښوالی لوړ کړي، مګر ډير مه څښئ. دا به بالاخره له منځه ولاړه شي. د ستړيا مخنيوي لپاره په کافين تکيه مه کوئ. له نشه يي توکو څخه ډډه وکړئ. که څه هم کېدای شي دوی تاسو د يو څه وخت لپاره وېش وساتي، مګر هوښيار به مو ونه ساتي. که چېرې تاسو خوب کوئ، يوازينی خوندي درملنه يې دا ده چې له سرک څخه ووځئ او يو څه خوب وکړئ. که چېرې تاسو داسې ونه کړئ، نو تاسو خپل ژوند او د نورو ژوند په خطر کې اچوئ.

2.11.3 - د سړک پر سر عوامل

کمزورې رڼا. د ورځې په وخت کې معمولاً دومره رڼا وي چې په ښه ډول ووينئ. دا د شپې پر مهال صدق نه کوي. ځينې سيمې کيدای شي د سړک پر سر روښانه څراغونه ولري، مګر ډيری سيمې به کمزوري رڼا ولري. په ډيری سړکونو کې به تاسو شايد په بشپړ ډول په خپلو څراغونو تکیه وکړئ.

لږ رڼا په دې معنی ده چې تاسو به د ورځې په څير خطرونه ونه گورئ. د سړک هغه کاروونکي چې څراغونه نه لري، ليدل يې سخت دي. د شپې ډيری پيښې رامنځته کيږي چې پکې پياده چلوونکي، منډې وهونکي، بایسکل چلوونکي او څاروي شامل دي.

حتی کله چې څراغونه وي، د سړک صحنه مغشوش کوونکې کيدای شي. د ترافيکي نښو يا اشارو، د هټيو کړکيو او نورو څراغونو په شاليد کې د ترافيکي اشارو او خطرونو ليدل سخت وي.

کله چې رڼا کمزوري يا کمه وي، موټر ورو وچلوئ.

موټر دومره ورو وچلوئ چې ډاډ ترلاسه کړئ چې تاسو کولی شئ په هغه واټن کې ودریږئ چې مخکې يې ليدلی شئ.

نشه موټر چلوونکي. نشه موټر چلوونکي او د نشه يي توکو تر اغيز لاندې موټر چلوونکي د ځان او تاسو لپاره خطر دي. په ځانګړي ډول د بارونو او شراب خانو د تړلو وختونو په وخت کې احتیاط وکړئ. د هغو موټر چلوونکو څخه خبر اوسئ چې په خپل لين کې پاتې کيدو يا سرعت ساتلو کې ستونزه لري، پرته له کوم دليل څخه ودریږي يا د الکولو يا نشه يي توکو د اغيزې لاندې نورې نښې څرګندوي.

2.11.4 - د نقلیه وسايلو عوامل

د مخي څراغونه. د شپې پر مهال ستاسو د سر څراغونه معمولاً د رڼا اصلي سرچينه وي چې تاسو يې وګورئ او نور يې هم وويني. تاسو د خپلو څراغونو سره دومره نه شئ ليدلی لکه څنګه چې تاسو د ورځې په رڼا کې يې ليدلی شئ. د نيتو بيمونو سره تاسو شاوخوا 250 فوټه مخکې ليدلی شئ او د لوړو بيمونو سره شاوخوا 350-500 فوټه مخکې سيمه ليدلی شئ. تاسو بايد خپل سرعت تنظيم کړئ تر څو د تم کيدو واټن د ليد له واټن سره په پام کې وساتئ. دا په دې معنی ده چې دومره ورو ځئ چې ستاسو د مخکې څراغونو په حد کې ودرول شي. له دې پرته، کله چې تاسو خطر وګورئ، تاسو به د ودرولو وخت ونه لرئ.

که چېرې تاسو د خپلو سر څراغونو سره ستونزه لرئ، د شپې موټر چلول ډير خطرناک کيدای شي. ناپاک څراغونه کيدای شي يوازې نيمایي رڼا ورکړي چې دوی يې بايد ورکړي. دا ستاسو د ليدلو وړتيا کموي او د نورو لپاره ستاسو ليدل هم ستونزمنوي. ډاډ ترلاسه کړئ چې ستاسو څراغونه پاک او کار کوي. کيدای شي مخکې څراغونه له تنظيم حالت څخه بهر وي. که چېرې دوی سم لوري ته اشاره ونه کړي، دوی به تاسو ته ښه ليد در نه کړي او کولی شي د نورو موټر چلوونکي د ليد پر وړاندې خنډ وګرځي. يو وړ کس ولرئ تر څو ډاډ ترلاسه کړي چې دوی په سمه توګه تنظيم شوي دي.

نور څراغونه. د دې لپاره چې تاسو په اسانۍ سره وليدل شي، لاندې توکي بايد پاک وي او په سمه توګه کار وکړي:

- انعکاس کوونکي.
- د مخي څراغونه.
- د نښه کولو څراغونه
- د پاکوالي يا د هيڅ شي د نشتوالي څراغونه.

د ګرځېدو اشارې او د بريک څراغونه. د شپې پر مهال ستاسو اشارې او د بريک څراغونه نور هم مهم دي تر څو نورو موټر چلوونکو ته ووايئ چې تاسو څه کول غواړئ. ډاډ ترلاسه کړئ چې تاسو پاک، کاري ګرځېدو اشارې او د تمخای څراغونه لرئ.

د باد او ترافيکي څارنې وسيله / هينداره. د ورځې په پرتله د شپې لخوا د پاکي کړکۍ او د ترافيکي څارنې پاکي وسيلې / هيندارو درلودل ډير مهم دي. د شپې روښانه څراغونه ستاسو د موټر په کړکۍ يا د ترافيکي څارنې وسيلې / هينداره کې خاورې راپورته کولی شي چې خپله ځلا رامینځته کړي او ستاسو ليد بند کړي. ډيری خلکو د لمر په لوري د موټر چلول تجربه کړي دي لکه څنګه چې لمر راځنځي وي يا د لوېدو په حال کې وي او موندلې يې دي چې دوی په سختی سره د موټر د کړکۍ له لارې ليدلی شي چې د ورځې په مينځ کې ښه ښکاري. د شپې د خوندي موټر چلولو لپاره خپل د موټر ښيښه دننه او بهر پاکه کړئ.

2.11.5 - د شپې پر مهال د موټر چلولو تګلارې

له سفر څخه مخکې تګلارې. ډاډ ترلاسه کړئ چې تاسو آرام او هوښيار وئ. که خوب درځي، نو د موټر چلولو وړاندې ویده شئ! ان يو لنډه خوب هم ستاسو يا د نورو کسانو ژوند ژغورلی شي. که تاسو عينکې اغوندئ، ډاډ ترلاسه کړئ چې پاکي او له لیکو څخه پاکي دي. د شپې پر مهال لمړينې عينکې مه په سترګو کوئ. د خپل موټر بشپړه پلټنه ترسره کړئ. د ټولو څراغونو او انعکاس کوونکو چک کولو ته پام وکړئ او هغه پاک کړئ چې تاسو ورته رسيدلی شئ.

د نورو د رڼدولو يا د ليد پر وړاندې د خنډ ګرځېدو څخه ډډه وکړئ. ستاسو د څراغونو روښانه والی کولی شي د هغو موټر چلوونکو لپاره ستونزې رامنځته کړي چې ستاسو په مقابل مسیر کې روان وي. دوی کولی شي هغه موټر چلوونکي هم ځوروي چې ستاسو سره په يوه لوري روان دي، کله چې ستاسو څراغونه د دوی د شا ليد ترافيکي څارنې وسيلې / هينداره کې روښانه شي. خپل څراغونه کم کړئ مخکې له دې چې نورو موټر چلوونکو ته د سترګو ځلوونکي رڼا لامل شي. د راتلونکي موټر څخه د 500 فوټو په واټن کې او کله چې د بل موټر څخه 500 فوټو په فاصله کې تعقيب کوئ، خپل څراغونه کم کړئ.

د راتلونکو موټرونو څخه د سترګو له برېښېدو څخه ډډه وکړئ. د راتلونکو موټرو څراغونو ته په مستقيم ډول مه گورئ. که چېرې شته وي، د ښي لين يا د سړک د څنډې نښانونو ته لږ څه ښي اړخ ته وګورئ. که چېرې نور موټر چلوونکي خپل ټيټ بيمونه نه لګوي، نو هڅه مه کوئ چې خپل لور بيمونه ولګوئ او "دوی ته خواب ورکړئ". دا د راتلونکو چلوونکو لپاره ځلا يا د سترګو برېښېدل زياتوي او د ټکر چانس زياتوي.

کله چې کولی شئ لوړ بيمونه وکاروئ. ځينې موټر چلوونکي دا تېروتنه کوي چې تل ټيټ بيمونه وکاروي. دا په جدي توګه د دوی د راتلونکي ليدلو وړتيا کموي. کله چې خوندي او قانوني وي نو لوړ بيمونه يا څراغونه وکاروئ. کله چې تاسو د نږدې کېدونکي موټر څخه 500 فوټه واټن کې نه ياست نو له هغوی څخه کار واخلئ. همداراز، اجازه مه ورکوئ چې د خپل ټکسي دننه برخه ډيره روښانه شي. دا د بهر ليدل ستونزمنوي. د کور دننه څراغ بند وساتئ او د خپل وسايلو څراغونه د امکان تر حده ټيټ کړئ تر څو بيا هم په ګيچونو د پوهېدو توان ولرئ.

که چېرې تاسو خوب کوئ، نو په نږدې خوندي ځای کې ودرېږئ. خلک ډیرې وخت نه پوهیږي چې خوب ته څومره نږدې دي حتی کله چې د دوی سترګې بندېږي. که چېرې تاسو په خوندي ډول دا کار کولی شئ، نو ځان ته په هینداره کې وګورئ. که چېرې تاسو خوب لیدلی وي یا تاسو یوازې خوب احساس کوئ، موټر چلول ودرئ! تاسو په ډېر خطرناک حالت کې یاست. یوازینی خوندي درملنه خوب کول دي.

2.12 – په غبار یا دوره کې موټر چلول

غبار یا دوره هر وخت رامنځته کېدای شي. په لویو لارو کې غبار یا دوره خورا خطرناک کېدی شي. غبار ډیرې وخت ناڅاپي وي او لید په چټکۍ سره خرابېدلی شي. تاسو باید د غبار لرونکو شرایطو لپاره پام وکړئ او د خپل سرعت کمولو ته چمتو اوسئ. دا فکر مه کوئ چې د ننوتلو وروسته به غبار کم شي.

په ورېځ کې د موټر چلولو لپاره غوره مشوره دا ده چې موټر مه چلوئ. غوره ده چې تاسو له سړک څخه د استراحت ځای یا د لارې تمځای ته لاړ شئ تر دې چې لید ښه شي. که چېرې تاسو باید موټر وچلوئ، نو ډاډ ترلاسه کړئ چې لاندې ټکي په پام کې ونیسئ:

- د غبار اړوند د ټولو خبرداري ښو نښانو څخه پیروي وکړئ.
- مخکې له دې چې تاسو غبار ته ننوځئ سرعت ورو کړئ.
- خپل ټول څراغونه روښانه کړئ. د ورځې په وخت کې د غوره لید لپاره د ټیټ بیم مخکې څراغونه او د غبار څراغونه وکاروئ او د نورو موټر چلوونکو لپاره محتاط اوسئ چې کیدای شي خپل څراغونه روښانه کول مو هیر کړي وي.
- خپل څلور اړخیز فلش وهونکي څراغونه روښانه کړئ. دا به هغه موټرونه چې ستاسو په لوري له شا څخه راځي، ستاسو د موټر د لیدلو لپاره چټک فرصت ورکړي.
- د سړک په غاړه موټرونو ته پام وکړئ. ستاسو په مخ کې د شا یا مخکې څراغونو لیدل کید د دې ریښتیني نښه نه وي چې ستاسو په مخ کې سړک څه ډول دی. کیدای شي موټر په سړک کې نه وي.
- د سړک د غاړې د لویو لارو انعکاس کوونکي د لارښود په توګه وکاروئ تر څو معلومه کړئ چې سړک ستاسو په وړاندې څنګه کور کیدای شي.
- هغو ترافیکو ته غور ونیسئ چې تاسو یې نشئ لیدلی.
- د نورو موټرونو له تېرېدو ډډه وکړئ.
- د سړک په غاړه مه درېږئ، پرته له دې چې په بشپړه توګه اړین وي.
- د بیرنيو تمځایونو لپاره چمتو اوسئ.

2.13 – د ژمي په موسم کې موټر چلول

2.13.1 – د نقلیه وسیلې چکول

ډاډ ترلاسه کړئ چې ستاسو موټر د ژمي په موسم کې د موټر چلولو وړاندې چمتو دی. تاسو باید منظمه پلټنه وکړئ او لاندې شیانو ته اضافي پاملرنه وکړئ.

د یخولو سیستم کچه او د یخ ضد مواد اندازه. ډاډ ترلاسه کړئ چې د یخولو سیستم ډک دی او په سیستم کې کافي د یخ ضد مواد شته چې د یخولو څخه ساتنه وکړي. دا د ځانګړي د یخ چکونکي سره وګورئ.

د یخ له منځه وړلو او تودوخې تجهیزات. ډاډ ترلاسه کړئ چې د یخ پاکوونکي کار کوي. دا د خوندي موټر چلولو لپاره اړین دي. ډاډ ترلاسه کړئ چې ګرم کوونکی کار کوي او تاسو پوهیږئ چې څنګه یې وکاروئ. که تاسو نورې بخارۍ یا ګرم کوونکي کاروئ او تمه لرئ چې ورته اړتیا ولرئ (د بیلګې په توګه، د ترافیکي څارنې وسیله / د انځور بخارۍ، د بیټري بکس بخارۍ، د تیلو ټانکۍ بخارۍ)، د سفر پیل کولو دمخه د دوی عملیات وګورئ.

پاکوونکي او وینځونکي. ډاډ ترلاسه کړئ چې د شیشې د پاکولو کرکۍ په ښه حالت کې دي. ډاډ ترلاسه کړئ چې د پاکوونکي لښتې د کرکۍ سره دومره سخت فشار لري چې د کرکۍ شیشه پاکه کړي، که نه نو دوی کیدای شي واوره په سمه توګه پاکه نه کړي. ډاډ ترلاسه کړئ چې د کرکۍ د مینځلو ماشین کار کوي او د مینځلو په ذخیرې کې د مینځلو مایع شته ده.

د وینځلو ماشین د مایع د کنګل کیدو مخنیوي لپاره د مخې د ښیښې پاکوونکۍ د یخ کېدو ضد مایع کاروئ. که چېرې تاسو د موټر چلولو پر مهال په کافي اندازه نه شئ لیدلی (د بیلګې په توګه، که ستاسو وایپرونه ناکام شي)، په خوندي توګه ودرېږئ او ستونزه حل کړئ.

ټایرونه. ډاډ ترلاسه کړئ چې ستاسو په ټایرونو کې کافي ګرځېدل شته. د موټر ټایرونه باید د لوند سړک او واورې له لارې د ویل کپ باندې د فشار راوړلو لپاره کشش چمتو کړي. د اشتړنګ پلاستیکونه باید د موټر د چلولو لپاره کشش ولري. په ژمي کې په ځانګړي ډول په کافي اندازه قدم وهل مهم دي. تاسو باید د مخکینیو ټایرونو په هر لوی نالۍ کې لږ تر لږه 32/4 انچه ژوروالی ولرئ او په نورو ټایرونو کې لږ تر لږه 32/2 انچه ژوروالی ولرئ. که چېرې زیات وي نو لار غوره ده. د کیچ څخه کار واخلئ تر څو معلومه کړئ چې ایا تاسو د خوندي موټر چلولو لپاره کافي رځې لرئ.

د ټایرونو ځنځیرونه. تاسو کیدای شي ځان په داسې شرایطو کې ومومئ چې تاسو نشئ کولی پرته له ځنځیرونو ټی د خونديتوب ځای ته د رسیدو لپاره موټر وچلوئ. د ځنځیرونو او اضافي ګرځېدو لینکونو سمه شمیره له ځان سره ولرئ. ډاډ ترلاسه کړئ چې دوی به ستاسو د موټر چلولو ټایرونو سره مناسب وي. ځنځیرونه د ماتو شویو چنګوونو، زرو یا ماتو شویو ګرځېدو لینکونو او کر یا ماتو اړخونو ځنځیرونو لپاره وګورئ. مخکې له دې چې تاسو په واوره او یخ کې ځنځیرونه وتړئ نو د هغوی کارول زده کړئ. د ژمي په موسم کې د موټر چلولو پر مهال باید د ټایرونو ځنځیرونه له ځان سره ولرئ.

رڼاګانې او انعکاس کوونکي. ډاډ ترلاسه کړئ چې څراغونه او انعکاس کوونکي پاک دي. څراغونه او انعکاس کوونکي په ځانګړي ډول د خرابې هوا په لږ کې مهم دي. د خرابې هوا په لږ کې وخت په وخت وګورئ تر څو ډاډ ترلاسه کړئ چې دوی پاک دي او په سمه توګه کار کوي.

د وینډوز او ترافیک څارنې وسایل / هینداره. د کار پیلولو وړاندې د موټر د باد وتلو، کرکیو او د ترافیکي څارنې وسیلې / هینداره څخه هر ډول یخ، واوره او نور لرې کړئ. د اړتیا په صورت کې د وینډشیلډ سکرپیر، د واورې برش او د وینډشیلډ ډیفروستر وکاروئ.

لاسونه، زیني او ډيک پلټونه. د لاسي صنايعو، زینو او ډيک پلټونو څخه ټول یخ او واوره لرې کړئ کوم چې تاسو باید د موټر دننه کیدو یا د موټر شاوخوا حرکت کولو لپاره یې وکاروئ. دا به د بنویډو خطر کم کړي.

د موټر د مخي جالی او د ژمي لپاره ځانګړي د موټر په برخه کې کارول کیدونکي توکي. د موټر د مخي جالی څخه یخ لرې کړئ. ډاډ تر لاسه کړئ چې د ژمي لپاره ځانګړي د موټر په برخه کې کارول کیدونکي توکي ډیر کلک نه تړل کېږي. که چیرې دا جالی کنګل شي یا د ژمي مخ ډیر بند وي، کیدای شي انجن ډیر ګرم شي او ودرېږي.

د لوګي د ایستلو سیستم. د لوګي د ایستلو سیستم لیکېدل په ځانګړي ډول خطرناک دي کله چې د موټر هوا خرابه وي (کړکۍ پورته وي او داسې نور) خلاص ځایونه کولی شي زهرجن کاربن مونو اکساید ستاسو موټر ته دننه کړي. د کاربن مونو اکساید ګاز به په تاسو باندې خوب راولي. په کافي اندازه دا مواد کولای شي تاسو ووژني. د لوګي د ایستلو سیستم د خلاصو برخو، غبرونو او د لیکیدو نښو لپاره وګورئ.

2.13.2 - موټر چلول

بنویډونکي سطحي. په بنویډولو سرکونو کې ورو او په اسانۍ موټر وچلوئ. که چیرې ډیره ښوی وي، نو تاسو باید موټر ونه چلوئ. په لومړي خوندي ځای کې ودرېږئ.

په آرامۍ سره او ورو پیل وکړئ. کله چې لومړی پیل کوئ، د سرک حالت درک کړئ. بېرته مه کوئ.

یخک وګورئ. په سرک کې یخ وګورئ، په ځانګړي توګه پلونه او هوايي پلونه. د نورو موټرونو څخه د سپرې نشتوالی ښیي چې په سرک باندې یخ رامنځته شوی دی. همداراز، خپل د ترافیکي څارنې وسیله / هینداره او د واورې پاکوونکي د یخ لپاره وګورئ. که چیرې دوی یخ ولري، نو په ډېر احتمال سره چې سرک به هم یخ وي.

له شرایطو سره سم ګرځېدل او بریک نیول تنظیم کړئ. د امکان تر حده په نرمۍ سره وګرځئ. له اړتیا څخه ډیر سخت بریک مه نیسئ او د انجن بریک یا د سرعت کمولو ماشین مه کاروئ. (دوی کولی شي د موټر چلولو څرخونه په ښویو سطحو کې د چپه کیدو لامل شي.)

سرعت له شرایطو سره سم تنظیم کړئ. له ورو موټرونو څخه مه تېرېږئ، مګر دا چې اړتیا وي. ورو ولاړ شئ او دومره مخکې وګورئ چې ثابت سرعت وساتئ. د سرعت کمولو او زیاتولو څخه ډډه وکړئ. په ورو سرعت سره له ګولایۍ تېر شئ او د منحنی حرکتونو په وخت کې بریک مه نیسئ. په یاد ولرئ چې کله تودوخه هغه ځای ته لوړېږي چې یخ په ویلي کیدو پیل کوي، سرک نور هم ښوی کېږي. نور هم سرعت کم کړئ.

فاصله له شرایطو سره سمه تنظیم کړئ. د نورو موټرونو تر څنګ موټر مه چلوئ. د تعقیب لپاره اوږد واټن وساتئ. کله چې تاسو مخکې ترافیکي ګڼه ګونه وګورئ، ورو شئ یا ودرېږئ تر څو د هغې د پرانیستل کېدو انتظار وکړئ. ډېره هڅه وکړئ چې د وخت په تېرېدو سره د موټر د دریدو اټکل وکړئ او په تدریجي ډول یې سرعت ورو کړئ. د واورې وهلو ماشینونو او همداراز د مالګې او شګو لاریو لپاره پام وکړئ او هغوی ته ډېر ځای ورکړئ.

لانده بریکونه. کله چې په سخت باران یا ژورو ولاړو اوبو کې موټر چلوئ، ستاسو بریکونه به لانده شي. په بریکونو کې اوبه کولی شي د بریکونو د کمزوري کیدو، په غیر مساوي ډول د پلي کیدو یا د نیولو کېدو لامل شي. دا کولی شي د بریک کولو ځواک نشتوالي، د څرخونو بندیدو، یوې خوا یا بلې خوا ته د کش کېدو او که تاسو تریلر کش کړئ نو د موټر دمخکینۍ برخې د کړېدو لامل شي.

د امکان په صورت کې، د ژورو ډنډونو یا بهیدونکو اوبو له لارې د موټر چلولو څخه ډډه وکړئ.

له دې پرته، تاسو باید:

- سرعت ورو کړئ او ټرانسمیشن یا گیربکس په ټیټ گیر کې ځای پر ځای کړئ.
- په نرمۍ سره بریکونه ونیسئ. دا د بریک ډرمونو یا ډیسکونو په وړاندې په استروونو باندې فشار راوړي او د اوبو له لارې د موټر چلولو پرمهال خټه، خاوره، شګه او اوبه د ننوتلو څخه ساتي.
- د انجن rpm ډېر کړئ او په بریکونو باندې لږ فشار ساتلو سره له اوبو څخه تېر شئ.
- کله چې له اوبو څخه بهر شئ، د لنډ واټن لپاره په بریکونو باندې لږ فشار وساتئ تر څو هغه ګرم او وچ شي.
- کله چې خوندي وي نو د چکولو لپاره یې ودرئ. شاته وګورئ تر څو ډاډ تر لاسه کړئ چې څوک تعقیب نه کوي، بیا بریکونه ونیسئ تر څو ډاډ تر لاسه کړئ چې دوی ښه کار کوي. که چیرې داسې نه وي، نو لکه څنګه چې پورته تشریح شوي، نور یې هم وچ کړئ. (پاملرنه: په ورته وخت کې د بریک او اکسیلیټر باندې فشار مه راولئ یا تاسو کولی شئ د بریک ډرمونه او پوښونه ډیر ګرم کړئ.)

2.14 - په ډېره ګرمه هوا کې موټر چلول

2.14.1 - د موټرونو چک کول

عادي پلټنه وکړئ، مګر لاندې توکو ته ځانګړي پاملرنه وکړئ:

- ټایرونه. د موټر چلولو وړاندې د ټایر نصب او د هوا فشار وګورئ. کله چې په ډېره ګرمه هوا کې موټر چلوئ، ټایرونه هر دوه ساعته یا هر 100 مایله وروسته چک کړئ. د هوا فشار د تودوخې سره ډېرېږي. هوا مه پرېږدئ چې ووځي ځکه کله چې ټایرونه ساره شي نو فشار به ډېر کم وي. که چیرې ټایر د لمس کولو لپاره ډیر ګرم وي، نو تر هغه وخته پورې ودرېږئ تر څو چې ټایر یخ شي. له دې پرته نو کیدای شي ټایر وچوي یا اور واخلي.
- د انجن تیل یا روغنیات. د انجن تیل د انجن د یخ ساتلو کې مرسته کوي او پر دې سربېره غوړوي یې. ډاډ تر لاسه کړئ چې د انجن تیل یا روغنیات په کافي اندازه دي. که چیرې تاسو د تیلو یا روغنیاتو د تودوخې ګیج لرئ، ډاډ تر لاسه کړئ چې د موټر چلولو پر مهال تودوخه په مناسب حد کې وي.
- د انجن سروونکۍ. له پیل کولو دمخه، ډاډ تر لاسه کړئ چې د انجن یخولو سیستم د انجن جوړونکي لارښوونو سره سم کافي اوبه او د یخ ضد مواد لري. (د یخ ضد مواد له انجن سره په ګرمو او سرو شرایطو کې مرسته کوي.) کله چې موټر چلوئ، وخت په وخت د اوبو د تودوخې یا د سروونکي د تودوخې ګیج وګورئ. ډاډ تر لاسه کړئ چې دا په عادي حد کې پاتې شي. که چیرې ګیج د لوړې خوندي تودوخې څخه پورته شي نو کیدای شي یو څه ناسم وي چې د انجن د خرابۍ او د اور لګیدو لامل شي. ژر تر ژره په خوندي ډول موټر چلول ودرئ او هڅه وکړئ چې معلومه کړئ چې څه

ستونزه لري يا په ناسم ډول دي.

ځينې موټرونه د ليد عينکې، د سرونيکي د ليدلو وړ اوور فلو کانتينرونه يا د سرونيکي د بېرته راګرځولو کانتينرونه لري. دا تاسو ته اجازه درکوي چې د انجن ګرميدو پرمهال د سرونيکي کچه وګورئ. که چيرې کانتينر د فشار لاندې سيستم برخه نه وي، نو سرپوښ په خوندي ډول لري کيدی شي او سرونيکي اضافه کيدی شي، تم کله چې انجن په عملياتي تودوخې کې وي.

هېڅکله د ريډيټر سرپوښ يا د فشار لاندې سيستم کومه برخه مه لري کوئ تر هغې چې سيستم سور نشي. بخار او جوش شوي اوبه کولی شي د فشار لاندې سپري شي او د شديدې سوځيدنې لامل شي. که تاسو د ريډيټر سرپوښ په خپل خالي لاس سره لمس کولی شئ، نو دا شايد دومره يخ وي چې پرانيستل شي.

که چيرې د يخولو ټانکې يا اوور فلو ټانکې پرته سيستم ته سرونيکي اضافه شي، نو دا ګامونه تعقيب کړئ:

- انجن خاموش کړئ.
- انتظار وکړئ چې انجن سور شي.
- لاسونه مو خوندي کړئ (د دستګڼو يا کلک توکر څخه کار واخلئ).
- د ريډيټر سرپوښ ورو د لومړي تمخای ته واړوئ، کوم چې د فشار مهر خوشی کوي.
- کله چې د سرلو سيستم څخه فشار خوشی شي، بېرته وګرځئ.
- کله چې ټول فشار خوشی شي، په سرپوښ باندې فشار وارد کړئ او د لري کولو لپاره يې نور هم وګرځوئ.
- په بصري ډول د سرونيکي کچه وګورئ او که اړتيا وي نو نور سرونيکي مواد اضافه کړئ.
- سرپوښ بدل کړئ او تړل شوي موقعيت ته يې واړوئ.
- **د انجن کمربندونه.** زده کړئ چې څنګه په خپل موټر کې د کمربندونو په فشار راوړلو باندې کلک وټیږئ خلاص کمربندونه به د اوبو پمپ او/يا پکه په سمه توګه ونه ګرځوي. دا به د ډيرې تودوخې لامل شي. همداراز، کمربندونه د درخونو يا د تړلو د نورو نښو لپاره وګورئ. دا په ځانګړې توګه په ګرم موسم کې صدق کوي. مات شوي کمربندونه د خونديتوب لپاره يو خطر ګڼل کېږي.
- **نلونه يا پايپونه.** ډاډ تر لاسه کړئ چې د يخولو پايپونه په ښه حالت کې دي. د موټر چلولو پر مهال مات شوی پايپ کولی شي د انجن د خرابوالي او حتی د اور لګېدو لامل شي.

2.14.2 - موټر چلول

- د ټاير سپڅيلې حالت ته پام وکړئ. په ګرمه هوا کې د سرک په سر کې تارونه اکثرا سطحې ته را پورته کېږي. هغه ځايونه چې تار پکې سطحې ته "را پورته کېږي" ډير ښوی وي.
- د ډير تودوخې مخنيوي لپاره په ورو سرعت سره حرکت وکړئ. لوړ سرعت د ټايرونو او انجن لپاره د ډيرې تودوخې د رامنځته کېدو لامل کېږي. په صحرايي شرايطو کې تودوخه کيدای شي تر هغه حده پورې لوړه شي چې خطرناکه وي. تودوخه به د ټايرونو د خرابيدو يا حتی د اور لګېدو او د انجن د خرابيدو چانس لا زيات کړي.

2.11، 2.12، 2.13 او 2.14 فرعي برخې

خپله پوهه وازمائی

1. تاسو بايد هرکله چې کولی شئ ټيټ بيمونه/خراغونه وکاروئ. سم يا ناسم؟
2. که خوب درشي نو د موټر چلولو وړاندې بايد څه وکړئ؟
3. لامده بريکونه څه اغيزې رامينځته کولی شي؟ تاسو څه ډول کولای شئ د دې ستونزو څخه مخنيوی وکړئ؟
4. تاسو بايد د ګرمو ټايرونو څخه هوا وباسئ تر څو فشار بېرته عادي حالت ته راشي. سم يا ناسم؟
5. هغه وخت چې انجن ډېر ګرم نه وي، تاسو کولی شئ په خوندي ډول د ريډيټر سرپوښ لري کړئ. سم يا ناسم؟

دا پوښتنې کيدای شي په ازموينه کې شاملې وي. که تاسو ټولو ته ځواب نشئ ورکولی، نو 2.11، 2.12، 2.13 او 2.14 فرعي برخې بيا ولولئ.

2.15 - د اورګاډي-لويې لارې د تېرېدو ځايونه

د ريل پټلۍ او لويې لارې د تېرېدو ځايونه يو ځانګړی ډول تقاطع دی چيرې چې سرک د اورګاډي پټلۍ څخه تيرېږي. دا ډول تېرېدل تل خطرناک وي. په دې ډول تېريدونکي ځای کې تاسو بايد په دې تمه ورسيرئ چې يو اورګاډی راځي. د اورګاډي د تېرېدو ځای څخه د واټن او همداراز د نږدې کېدونکي اورګاډي د سرعت په اړه قضاوت کول خورا سخت دي.

2.15.1 - د تېرېدو د ځايونو ډولونه

د تېرېدو لپاره نامعلوم ځايونه. د تېرېدو دا ډول لارې د ترافيکي کنټرول هېڅ ډول وسيله نه لري. د درېدو يا پرمخ تللو پريکړه په بشپړ ډول ستاسو په لاس کې ده. په غير فعالو يا نامعلومو لارو کې تاسو اړتيا لرئ چې د تېرېدو ځای وپيژنئ، د پټلۍ په کارولو سره د هر اورګاډي لټون وکړئ او پريکړه وکړئ چې ايا په خوندي ډول د تيريدو لپاره کافي پاک ځای شته دی. غير فعال يا نامعلوم د تيرېدو ځايونه ژير ګردې مخکينۍ خبرتيا نښې، د سرک نښې او تېرېدو لوړې نښې لري تر څو تاسو سره د تېرېدو په پيژندلو کې مرسته وکړي.

د تېرېدو فعالې يا معلومې لارې. د تېرېدو په دې ډول لارو کې د ترافيکي کنټرول وسيله نصب شوې ده تر څو د تېرېدو په ځای کې ترافيک تنظيم کړي. په دې فعالو وسايلو کې د زنگونو سره يا پرته د سرو خراغونو ځليدل او د زنگونو او دروازو سره د سرو خراغونو ځليدل شامل دي.

2.15.2 - د خبرداري نښې نښانې او وسایل

د خبرداري له وړاندې نښې نښانې. د تور او ژیر رنګه ګرده د خبرداري نښه د دولتي ریل پټلۍ - لویې لارې څخه د تیریدو په وړاندې ایښودل شوي ده. له وړاندې خبرتیا نښه تاسو ته وایي چې سرعت ورو کړئ، اورګاډی لپاره وګورئ او غوږ ونیسئ او چمتو اوسئ چې که کوم اورګاډی راشي نو په پټلۍ کې ودیږئ. ټول مسافر وړونکي او د خطر زنگ وړونکي موټرونه باید ودرول شي. 2.15 شکل وګورئ.

د سرک پر سر نښې. د سرک پر سر نښې د مخکینۍ خبرتیا نښې په څیر معنی لري. دوی د "X" څخه جوړ شوي دي چې "RR" توري لري او په دوه لین سرکونو کې د نه تیریدو نښه ګڼل کېږي. 2.16 شکل وګورئ.

په دوه لین لرونکو سرکونو کې د نه تیریدو سیمې نښه هم شته ده. کیدای شي د اورګاډي پټلۍ څخه مخکې په سرک باندې سپین د تم کېدو ځای رنګ شوی وي. د موټر مخکینۍ برخه باید د دې کرښې شاته پاتې شي پداسې حال کې چې د تیریدو په ځای کې ودرول شي.

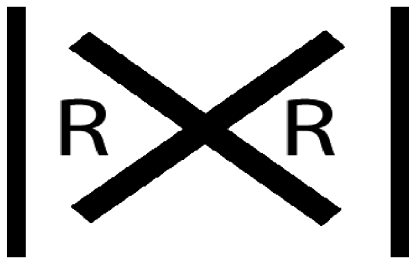
د اورګاډي د تیریدو دوی شا پر شا تړل شوي نښې. دا نښه د تیریدو سطح یا درجه په نښه کوي. دا له تاسو څخه غواړي چې اورګاډي ته د لارې څخه د تیریدو حق ورکړئ. که چیرې په سرک باندې تمځای په سپین رنګ باندې نه وي رنګ شوی، هغه موټرونه چې باید ودیږي باید د نږدې پټلۍ له نږدې ریل څخه له 15 فوټو څخه ډیر یا له 50 فوټو څخه ډیر لرې ودیږي. کله چې سرک له یو څخه زیاتو لارو څخه تیریږي، د تیریدو د تقاطع نښې لاندې یوه نښه د لارو شمیر نښې. 2.17 شکل وګورئ.

د سړي رڼا لرونکي اشارې. په ډیری لویو لارو او اورګاډو کې، د تقاطع نښه خلیدونکي سور څراغونه او زنگونه لري. کله چې څراغونه ځلېږي یا فلش وهي، نو ودیږئ! یو اورګاډی د حرکت په حال کې دی. تاسو اړ یاست چې اورګاډي ته د لارې څخه د تیریدو حق ورکړئ. که چیرې له یو څخه ډیر پټلۍ وي، نو ډاډ ترلاسه کړئ چې د پټلۍ له تیریدو وړاندې ډولې لارې لري شوي دي. 2.18 شکل وګورئ.

دروازې. ډیری د اورګاډي او لویې لارې تیریدل د روښانه سرو څراغونو او زنگونو لرونکي دروازې لري. کله چې څراغونه روښانه شي او مخکې له دې چې دروازه د سرک په اوږدو کې ښکته یا همواره شي، ودیږئ. تر هغه وخته پورې ودیږئ تر څو چې دروازې پورته شي او د څراغونو ځلېدل بند شي. کله چې خوندي وي نو حرکت وکړئ. 2.18 شکل وګورئ.

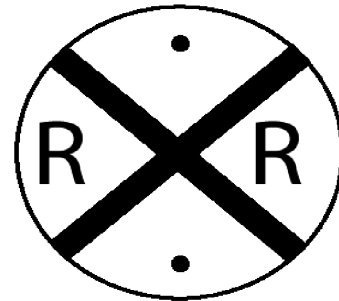
شکل 2.16

د سرک پر سر نښې نښانې

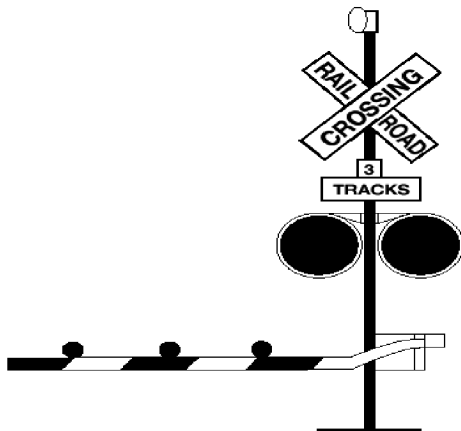
شکل 2.15

ګرده ژیره نښه
د خبرتیا نښه

شکل 2.18

دروازې/څراغونه

شکل 2.17

څو لارې

2.15.3 – د موټر چلولو تګلارې

هیڅکله له اورګاډي سره په تېرېدو کې سیالي مه کوئ. هیڅکله هڅه مه کوئ چې له اورګاډي سره د تېرېدو په ځای کې سیالي وکړئ. د نږدې کېدونکي اورګاډي د سرعت قضاوت کول خورا سخت دي.

سرعت کم کړئ. سرعت باید ستاسو د وړتیا سره سم کم شي چې په هر لوري کې نږدې اورګاډي وګورئ او سرعت باید په داسې ټکي کې وساتل شي چې تاسو ته اجازه درکړي چې د تمځای اړتیا په صورت کې پټلی ته څېرمه ودرېږئ.

د اورګاډي د غږ اورېدو تمه مه لرئ. کیدای شي اورګاډي ځینو د تېرېدو ځایونو ته د نږدې کیدو په وخت کې د هارن غږولو څخه منع وي یا هارن ونه کړي. هغه عامې د تېرېدو لارې چې ریل ګاډي هارن نه غږوي باید د نښو په واسطه وپیژندل شي. ستاسو د موټر دننه شور کیدای شي تاسو د اورګاډي هارن د اورېدو مخه ونیسي تر هغه چې اورګاډی په خطرناکه توګه د تېرېدو ځای ته نږدې نه وي.

په اشارو اتکا مه کوئ. تاسو باید یوازې د اورګاډو د راتګ په اړه د خبرتیا لپاره د خبرداري اشارو، دروازو یا بیرغ لرونکو په شتون اتکا ونه کړئ. په ځانګړي ډول په هغو لارو کې احتیاط وکړئ چې دروازې یا ځلیدونکي سره څراغونه نلري.

دوی لارې دوه ځله چک ته اړتیا لري. په یاد ولرئ چې په یوه پټلی کې یو اورګاډی کیدای شي په بل پټلی کې یو اورګاډی پټ کړي. له تېرېدو وړاندې دواړه خواوې وګورئ. وروسته له دې چې یو اورګاډی له پټلی تیر شي، ډاډ ترلاسه کړئ مخکې له دې چې له پټلی تیر شئ چې نور اورګاډي نږدې نه دي.

په ښارونو او ښارګوټو کې د احتیاط سیمې او درجې پر بنسټ تېرېدل. په ښارونو او ښارګوټو کې د احتیاط سیمې او د درجې پر بنسټ تېرېدل د کلیوالي متقاطع تېرېدو په څیر خطرناک دي. په ډېر احتیاط سره دوی ته نږدې شئ.

2.15.4 – د اورګاډي د لویې لارې په تیرېدو ځایونو کې په خوندي ډول درېدل

د ګرید تېرېدو په وخت کې بشپړ تمځای اړین دی کله چې:

- د کارګو ماهیت د ایالتی یا فدرالي مقرراتو له مخې تمځای اړین ګرځوي.
- دا ډول درېدل په بل ډول د قانون له مخې اړین دي.

کله چې تاسو ودرېږئ نو ډاډ ترلاسه کړئ چې:

- په تدریجي ډول درېدو پر مهال خپل شاته ترافیک وګورئ. که چیرې شته وي، د وتلو لین وکاروئ.
- خپل د څلور لارې بېرني فلشونه روښانه کړئ.

2.15.5 – له لاریو څخه تیرېدل

د اورګاډي پټلی چې ډېرې لوړې لارې لري، کولی شي ستاسو موټر په پټلی کې بند پاتې شي.

هیڅکله د ترافیکو شرایطو ته اجازه مه ورکوئ چې تاسو په داسې حالت کې راګیر کړئ چې تاسو باید د پټلی دننه ودرېږئ. ډاډ ترلاسه کړئ چې تاسو کولی شئ له ټولو هغو لارو څخه تیرېدئ چې غواړئ تیرې تیر شئ. د ټراکتور ټریلر یو عادي واحد لږ تر لږه 14 ثانیې وخت نیسي تر څو یوې پټلی څخه تیر شي او د دوه ګوني پټلی د تیرېدو لپاره له 15 ثانیو څخه ډیر وخت نیسي.

د اورګاډي پټلی څخه د تېرېدو پر مهال ګیرونه مه بدلئ.

2.15.6 – ځانګړي شرایط یا حالات

باخبره اوسئ! دا ټریلرونه د تېرېدو په لوړو ځایونو کې بند پاتې کیدی شي:

- ټیټ خټیني لرونکي واحدونه (لو بوی، د موټر بار وړونکي، د موټر چلولو وین، د پوسم بیلې څارویو ټریلر).
  - د یوه اکسل ټراکتور چې یو اوږد ټریلر رابښکته کوي د هغې د بښکته کولو ګیر سره چې د ټنډم اکسل ټراکتور ځای پر ځای کولو لپاره تنظیم شوی.
- که د کوم دلیل له امله په پټلی کې بند پاتې شئ، نو له موټر څخه راوځئ او له پټلی څخه لرې شئ. د بیړنۍ خبرتیا معلوماتو لپاره د تیرېدو په ځای کې نښې یا د اشارې چوکاټونه وګورئ. 911 یا بلې بیړنۍ شمېرې سره اړیکه ونیسئ. د ټولو پیژندل شویو نښو نښانو په کارولو سره د تیرېدو موقعیت ورکړئ، په ځانګړې توګه د DOT شمېره، که چیرې پوسټ شوې وي.

2.16 – په غره کې موټر چلول

په غرونو کې د موټر چلولو اړوند جاذبه قوه لوی رول لوبوي. په هر ډول لوړوالي کې، جاذبه قوه ستاسو سرعت ورو کوي. څومره چې لوړوالی وي، هومره اوږدوالی وي، او/یا بار یې دروند وي - هومره به تاسو د غونډیو یا غرونو د خنډو لپاره ټیټ ګیرونه وکاروئ. د اوږدو او سختو بښکته کېدو په لړ کې، جاذبه قوه ستاسو د موټر سرعت زیاتوي. تاسو باید یو مناسب خوندي سرعت غوره کړئ، بیا ټیټ ګیر وکاروئ او د بریک نیولو مناسب تخنیکونه وکاروئ. تاسو باید له وړاندې پلان جوړ کړئ او د خپل پلان شوي سفر په لاره کې د هر ډول اوږدو او سختو ځایونو په اړه معلومات ترلاسه کړئ. که امکان ولري، د نورو موټر چلوونکو سره خبرې وکړئ چې له لوړوالي سره بلد دي تر څو معلومه کړئ چې کوم سرعت خوندي دی.

تاسو باید په کافي اندازه ورو سرعت سره ولاړ شئ تر څو ستاسو بریکونه تاسو پرته له دې چې ډیر گرم شي، وساتي. که چیرې بریکونه ډیر گرم شي، نو کیدای شي "کمزوري" شي. په دې معنی چې تاسو باید دوی په خورا کلک ډول ونیسئ تر څو د ودرولو ځواک ترلاسه کړي. که چیرې تاسو د بریکونو سخت کارولو ته دوام ورکړئ، نو دوی کیدای شي کار پرېږدي تر دې چې تاسو نشئ کولی سرعت ورو کړئ یا ودرېږئ.

2.16.1 – "خوندي" سرعت غوره کړئ

ستاسو تر ټولو مهمه پاملرنه دا ده چې داسې سرعت غوره کړئ چې د لاندې مواردو لپاره چټک نه وي:

- د موټر او کارګو مجموعي وزن.
- د درجې اوږدوالی.
- د درجې ژوروالی.
- د سرک حالتونه.
- د هوا حالات.

که چیرې د سرعت حد لیکل شوی وي یا د "اعظمي خوندي سرعت" نښه شوی وي، نو هیڅکله د ښودل شوي سرعت څخه زیات چټک مه کړئ.

همدارنګه، د خبرداري نښې نښانې وګورئ او پام وکړئ چې د درجې اوږدوالی او ژوروالی څرګندوي.

تاسو باید د انجن د بریک نیولو اغیز د خپل سرعت کنټرولولو لپاره د اصلي لارې په توګه وکاروئ. د انجن د بریکولو اغیز هغه وخت خورا لوړ وي کله چې دا د تنظیم شوي rpm سره نږدې وي او لیرې په ښکته کیدو کې وي. خپل بریکونه خوندي وساتئ تر څو تاسو وکولی شئ د سرک او ترافیکي شرایطو سره سم سرعت ورو کړئ یا ودریږئ.

2.16.2 – د درجې له ښکته کولو وړاندې سم ګیر غوره کړئ

د درجې له ښکته کولو وړاندې ترانسمیشن ټیټ ګیر ته واړوئ. وروسته له دې چې سرعت مو زیات شي، د ګیر د بدلولونکي د ښکته کېدو هڅه مه کوئ.

تاسو به ونښئ کولی ټیټ ګیر ته یې واړوئ. کیدای شي تاسو حتی ونښئ کولی بیرته کوم ګیر ته لاړ شئ او د انجن د بریک نیولو ټول اغیز به له لاسه ورکړي. په لوړ سرعت سره په ټیټ ګیر کې د اتوماتیک لیرې جبري کول کولی شي لیرې ته زیان ورسوي او همدارنګه د انجن د بریک کولو ټول اغیز له لاسه ورکړي.

د زرو لاریو سره، د ګیرونو د غوره کولو لپاره یو اصل دا دی چې د غونډۍ څخه د ښکته کېدو لپاره ورته ګیر وکاروئ چې تاسو د غونډۍ څخه د پورته کېدو لپاره ورته اړتیا لرئ. په همدې حال کې، نوي لاری د ټیټ اصطحاک لرونکي پرزې او په اقتصادي ډول د نیولو د مصرف لپاره ساده شکلونه لري. دوی کیدای شي ډیر پیاوړي انجنونه هم ولري. په دې معنی چې دوی کولی شي په لوړو ګیرونو کې غونډیو ته وغږي او د غونډیو څخه ښکته کېدو لپاره د دوی د مخنیوي لپاره د لږ اصطحاک او د هوا کشش ولري. له همدې امله، د عصري لاریو چلونکي کیدای شي د غونډۍ څخه ښکته کېدو لپاره غونډۍ ته د پورته کېدو په پرتله ټیټ ګیرونه وکاروي. تاسو باید په دې پوه شئ چې ستاسو د موټر لپاره څه سم دي.

2.16.3 – د بریک کار نه کول یا ناکامي

بریکونه داسې ډیزاین شوي دي چې د بریک سرونه یا پیډونه د بریک ډرم یا ډیسکونو سره ودریږي تر څو د موټر سرعت ورو کړي. بریک نیول تودوخه رامنځته کوي، خو بریکونه د ډېرې تودوخې منلو یا تحمل کولو لپاره جوړ شوي دي. په همدې حال کې، بریکونه د ډېرې تودوخې له امله له کاره لویږي یا ناکامېدلی هم شي چې د دوی ډېر کارولو او د ماشین د بریک کولو په اغېزې باندې د نه اتکا کولو له امله رامنځته کېږي.

د بریک غوړېدل هم د تنظیمولو له امله اغېزمنېږي. په خوندي ډول د موټر د کنټرول لپاره، هر بریک باید خپله برخه کار ترسره کړي. هغه بریکونه چې تنظیم شوي نه وي، د هغو بریکونو پر پرتله، چې تنظیم شوي دي، مخکې خپل کار پرېږدي. نور بریکونه بیا ډیر ګرم او ماتیدای شي او د موټر د کنټرول لپاره به په کافي اندازه د بریک نیولو ځواک نه وي. بریکونه کولی شي په چټکۍ سره له تنظیم حالت څخه ووځي، په ځانګړې توګه کله چې ډیر کارول کېږي، همدارنګه، د بریک استروونه کله چې ګرم وي ژر خرابیږي. له همدې امله، د بریک تنظیمول باید په مکرر ډول وځارل شي.

2.16.4 – د بریک نیولو مناسب تخنیک

په یاد ولرئ. په اوږده او/یا سخته ښکته کېدو کې د بریکونو کارول یوازې د انجن د بریک کولو اغېزې ته د ځواک اضافه کولو معنی لري. کله چې موټر په مناسب ټیټ ګیر کې وي، نو د بریک نیولو مناسب تخنیکونه په لاندې ډول دي:

- بریکونه دومره سخت ونیسئ چې یو څرګند ورو والی احساس شي.
- کله چې ستاسو سرعت ستاسو د "خوندي" سرعت څخه نږدې پنځه مایله په یوه ساعت کې ټیټ شي، بریکونه پرېږدئ. (د بریک نیولو دا عمل باید شاوخوا درې ثانیې دوام ومومي.)
- کله چې ستاسو سرعت ستاسو "خوندي" سرعت ته لوړ شي، نو 1 او 2 ګامونه تکرار کړئ.

د بېلګې په ډول، که ستاسو "خوندي" سرعت 40 مایله په یوه ساعت کې وي، تاسو به تر هغه پورې بریکونه نه نیسئ چې ستاسو سرعت 40 مایله په یوه ساعت کې ورسېږي. اوس تاسو بریکونه دومره ټینګ ونیسئ چې په تدریجي ډول خپل سرعت 35 مایله په یوه ساعت کې راټیټ کړئ او بیا بریکونه خوشي کړئ. هر څومره چې اړتیا وي تکرار یې کړئ تر هغه چې ستاسو لخوا ښکته کول پایته ورسېږي. د غرونو د ډېرو لوړو څوکو په لمنو کې د ټېښتي یا وتلو لارې جوړې شوې دي. د ټېښتي یا وتلو رمپونه یا لارې د دې لپاره جوړ شوي چې د لویدلو موټرونو مخه په خوندي ډول ونیسي پرته له دې چې موټر چلونکي او مسافر ټپي شي. د ټېښتي یا وتلو رمپونه د خلاص او نرمو موادو اوږد بستر کاروي تر څو لویدلی موټر ورو ځیني وختونه د اپ ګرېډ یا نوي کولو سره یو ځای کړي.

په خپله لاره کې د ټېښتي یا لویدلو د ځنډو ځایونه وپېژنئ. نښې نښانې موټر چلونکي ته ښيي چې رمپ چیرته موقعیت لري. د ټېښتي یا لویدلو رمپونه ژوند، تجهیزات او بار ژغوري. که بریکونه مو له کاره ولویدل نو وبې کاروئ.

2.15 او 2.16 فرعي برخې وکاروئ**خپله پوهه وازمایئ**

1. کوم عوامل ستاسو د "خوندي" سرعت انتخاب ټاکي کله چې تاسو د اوږد او سخت ښکته کېدو په حال کې یئ؟
2. ولې باید له غونډۍ څخه له ښکته کېدو دمخه په مناسب لباس کې وئ؟
3. د یوې اوږدې او لوړې ښکته کېدو پر مهال د بریک نیولو مناسب تخنیک تشریح کړئ.
4. کوم ډول موټرونه د ریل پټلۍ او لویې لارې په تیریدو کې بند پاتې کیدای شي؟
5. د تراکټور ټریلر یو عادي واحد څومره وخت نیسي چې دوه ګوني لارې څخه تیر شي؟

دا پوښتنې کیدای شي په ازموینه کې شاملې وي. که چیرې تاسو ټولو ته ځواب نشئ ورکولی، نو 2.15 او 2.16 فرعي برخې بیا ولولئ.

2.17 – د موټر چلولو بېرني حالتونه

ترافيکي بېرني حالت هغه وخت رامنځته کېږي کله چې دوه موټرونه سره ټکر کوي. د موټر بېرني حالتونه هغه وخت رامنځته کېږي کله چې ټاپرونه، بریکونه يا نورې مهمې برخې په خپل کار کې پاتې را شي. په دې لارښود کې د خونديتوب اقداماتو په پام کې نيول کولی شي د بېرنيو حالتونو په مخنيوي کې مرسته وکړي. خو که چېرې بېرني حالت رامنځته شي، نو ستاسو د پېښې څخه د مخنيوي چانسونه په دې پورې اړه لري چې تاسو څومره ښه اقدام کوئ. هغه اقدامات چې تاسو يې کولی شئ ترسره يې کړئ په لاندې برخه کې پرې بحث شوی دی.

2.17.1 – د ټکر څخه د مخنيوي لپاره اشترنگ وهل

په بېرني حالت کې درول تل تر ټولو خوندي کار نه ګڼل کېږي. کله چې تاسو د درولو لپاره کافي ځای نه لرئ، نو کیدای شي تاسو باید له هغه څه څخه چې مخکې دي اشترنگ ووهئ. په یاد ولرئ، تاسو تقریباً تل کولی شئ د یو خنډ څخه د تېرېدو لپاره د هغه څه په پرتله چې تاسو یې ودرئ ډیر ژر وګرځئ. (په همدې حال کې، هغه موټرونه او ټراکتورونه چې ډیری ټریلرونه لري کیدای شي واورې.)

دواړه لاسونه د موټر په اشترنگ ویل ونیسئ. د چټک ګرځېدو لپاره، تاسو باید د دواړو لاسونو سره د سټیرینګ ویل په کلک ډول ونیسئ. که چېرې بېرني حالت وي، نو په څرخ کې د دواړو لاسونو د ساتلو غوره لاره دا ده چې دوی تل هلته ونیسئ.

څه ډول په چټکۍ او خوندي ډول وګرځئ. که چېرې په سمه توګه ترسره شي، نو یو چټک ګرځېدل په خوندي ډول ترسره کیدای شي. دلته ځینې لارښوونې ذکر شوې دي چې خوندي چلونکي یې کاروي:

- د ګرځېدو پر مهال بریک مه ونیسئ. د ګرځېدو پر مهال د موټر د ویلونو بندول ډېر اسانه دي. که داسې څه رامنځته شي، نو کیدای شي تاسو له کنټرول څخه ووځئ.
- د هغه څه د پاکولو په موخه چې ستاسو په لاره کې دي، له اړتیا څخه زیات مه ګرځئ. هر څومره چې تاسو په چټکۍ سره وګرځوئ، د اوښتو چانس ډیرېږي.
- "مخالف لوري" ته چمتو اوسئ، یعنې کله چې تاسو په خپله لاره کې له هر هغه څه څخه تېر شئ چې وو، څرخ بېرته بل لوري ته واړوئ. تر هغه چې تاسو په مقابل لوري کې د چلولو لپاره چمتو نه یاست، تاسو به ونشئ کولای چې دا په کافي اندازه ژر ترسره کړئ. تاسو باید د بېرني اشترنگ او مخالف لوري ته سټیرینګ په اړه د موټر چلولو د یوې اقدام د دویمې برخې په توګه فکر وکړئ.

چیرې باید تاو شئ. که چېرې یو راتلونکی موټر چلونکی ستاسو په لین کې تېر شوی وي، نو غوره ده چې خپل ښي اړخ ته حرکت وکړئ. که چېرې هغه موټر چلونکی پوه شي چې څه پېښ شوي دي، نو طبیعي غبرګون به یې دا وي چې بېرته خپل لین ته ولاړ شي.

که چېرې یو څه ستاسو لاره بنده کړي، نو د لارښوونې لپاره غوره لار به په حالت پورې اړه ولري.

که تاسو د ترافيکي څارنې وسیله / هینداره کارولې وي، نو تاسو به پوه شئ چې کوم لین خالي ده او په خوندي ډول کارول کیدی شي. که اوږه یا د تېرېدو اړخ پاک وي، نو کیدای شي ښی خوا ته تګ غوره وي. احتمال نشته چې څوک به په د تېرېدو په ځای کې موټر وچلوي، خو کیدای شي یو څوک ستاسو په چپ اړخ تېر شي. تاسو به پوه شئ چې ایا تاسو د خپل ترافيکي څارنې وسیله / هینداره کارولې ده. که چېرې تاسو له دواړو خواوو څخه بند یاست، نو ښي خوا ته حرکت کول کیدای شي غوره وي. لږ تر لږه تاسو به څوک د مخالفې ترافيکي لارې او احتمالي مخامخ ټکر ته اړ نه کړئ.

له لارې څخه وتل. په ځینو بېرنيو حالتونو کې، کیدای شي تاسو د سړک څخه لرې موټر چلولو ته اړ شئ. دا کیدای شي د بل موټر سره د ټکر په پرتله لږ خطرناک وي.

ډیری ځنډې دومره پیاوړې دي چې د لوی موټر وزن ملاتړ وکړي او له همدې امله، د وتلو لپاره یوه موجوده لاره وړاندې کوي. که چېرې تاسو سړک پرېږدئ، دلته ځینې لارښوونې شته دي.

د بریک نیولو څخه ډډه وکړئ. که امکان ولري، د بریکونو له کارولو څخه ډډه وکړئ تر هغې چې ستاسو سرعت شاوخوا 20 مایله په یوه ساعت کې راټیټ نشي. بیا په ډیر نرمۍ سره بریک ونیسئ تر څو په نرمه سطحه د چپه کیدو څخه مخنیوی وشي.

که امکان ولري، د ویلونو یوه سیټ په سړک کې وساتئ. دا د کنټرول په ساتلو کې مرسته کوي.

په ځنډه کې پاتې شئ. که ځنډه کې څه شی نه وي، نو تر هغه پورې په هغې ولاړ اوسئ تر څو چې ستاسو موټر ودرېږي. کله چې خوندي وي، نو د سړک په لور د بېرته راګرځیدو دمخه خپل د ترافيکي څارنې وسیله / هینداره روښانه او وګورئ.

بېرته سړک ته راستنیدل. که چېرې تاسو اړ شئ چې سړک ته بېرته راشئ مخکې له دې چې ودرېږئ، لاندې تګلاره وکاروئ:

- ویل کلک ونیسئ او په کافي اندازه ګرندې وګرځئ تر څو په خوندي ډول بېرته سړک ته راشئ. هڅه مه کوئ چې په تدریجي ډول بېرته سړک ته ولاړ شئ. که چېرې تاسو داسې کوئ، نو کیدای شي ستاسو ټاپرونه په ناڅاپي ډول ودرېږي او تاسو خپل کنټرول له لاسه ورکړئ.
- کله چې دواړه مخکینی ټاپرونه په پخه سطحه وي، سمدلاسه د شترنگ د ګرځېدو مخه ونیسئ. دواړه ځنډې باید د یو واحد "شرنگ یو لوري ته ګرځېدو" حرکت په توګه ترسره شي.

2.17.2 – څه ډول ژر او په خوندي ډول ودرېږو

که چېرې یو څوک ناڅاپه ستاسو مخي ته راشي، ستاسو طبیعي غبرګون به دا وي چې بریکونه ونیسئ. دا یو ښه غبرګون دی که چېرې د ودرولو لپاره کافي واټن وي، او تاسو بریکونه په سمه توګه وکاروئ.

تاسو باید په داسې ډول بریک ولګوئ چې ستاسو موټر په مستقیم کرښه کې وساتي او تاسو ته اجازه درکړي چې د اړتیا په صورت کې وګرځئ. تاسو کولی شئ د "کنټرول شوي بریک نیولو" طریقه یا "د چاقو وهلو" طریقه وکاروئ.

کنټرول شوی بریک نیول. د دې طریقې سره، تاسو د څرخونو د بندولو پرته بریکونه څومره چې امکان ولري سخت کولای شئ. د دې کار کولو پر مهال د اشتراک وېل حرکتونه خورا کوچني وساتئ. که چېرې تاسو اړتیا لرئ چې د اشتراک لوی تنظیمات ترسره کړئ یا که څرخونه بند وي، بریکونه پرېږدئ. هر څومره ژر چې کولای شئ، بېرته بریکونه ونیسئ.

د وقفه یي ډول بریک نیول

خپل بریکونه په ټوله لار کې ونیسئ. کله چې ویلونه بند شي، بریکونه پرېږدئ. هر څومره ژر چې ویلونه حرکت پیل کړي، بریکونه بیا په بشپړه توګه ونیسئ. (د بریکونو له پرېښودلو وروسته د ویلونو ګرځېدل تر یوې ثانوي پورې وخت نیولای شي. که چېرې تاسو د ویلونو له ګرځېدو دمخه بیا بریکونه ونیسئ، موټر به مستقیم نه شي.)

په بریکونو کې بندېت مه رامنځته کوئ. بیرني بریک نیول په دې معنی نه دي چې د بریک پایډل ته څومره چې امکان ولري په کلکه فشار ورکړئ. دا به یوازې څرخونه بند وساتي او د ښوییدو لامل به شي. که چېرې ویلونه وښویږي، تاسو نشئ کولی موټر کنټرول کړئ.

یادونه: که چېرې تاسو د انټي لاک بریکونو سره موټر چلوئ، نو تاسو باید د مالکینو په لارښود کې د چټک درولو لپاره لارښوونې ولولئ او تعقیب یې کړئ.

2.17.3 – د بریک ناکامي یا له کاره لوېدل

په ښه حالت کې ساتل شوي بریکونه په نادره توګه له کاره لوېږي. د هایدرولیک بریک ډیر د دغو دوو دلیلونو له ډلې د یوه په سبب له کاره لوېږي: (د هوا بریکونو په 5 برخه کې په اړه بحث شوی دی.)

- د هایدرولیک د فشار له لاسه کول.
- په اوږدو غونډیو کې د بریک د ځواک کمښت.

د هایدرولیک د فشار له لاسه ورکول. کله چې سیستم فشار نه زیاتوي، د بریک پایډل به د نرموالي احساس وکړي یا به ځمکې لوري ته ښکته شي. دلته ځینې موارد شته دي چې تاسو یې ترسره کولی شئ.

د ګیر ښکته کول. د موټر ټیټ ګیر کې اچول به د موټر ورو کولو کې مرسته وکړي.

بریکونه پمپ کړئ یعنې څو ځلې یې ونیسئ او بیرته یې پرېږدئ. ځینې وختونه د بریک پایډل پمپ کول به د موټر د ودولو لپاره کافي هایدرولیکي فشار رامینځته کړي.

د پارک کولو بریک یا آهن بریک وکاروئ. د پارک کولو یا بیرني حالت بریک د هایدرولیکي بریک سیستم څخه جلا دی. له همدې امله، دا د موټر ورو کولو لپاره کارول کېدای شي. په همدې حال کې، ډاډ تر لاسه کړئ چې د خوشي کولو ټنې کېکړئ یا د خوشي کولو لیور په ورته وخت کې راوباسئ کله چې تاسو بیرني بریک کاروئ نو تاسو کولی شئ د بریک فشار تنظیم کړئ او څرخونه له بندیدو څخه وساتئ.

د ټیټې یا وتلو لاره ومومئ. د موټر د سرعت د ورو کولو پرمهال، د ټیټې یا وتلو لاره وګورئ - خلاصه سیمه، د غاړې سرک یا د ټیټې څنډه. پورته خوا ته ګرځېدل د موټر د سرعت د ورو کولو او ودولو لپاره یوه ښه لار ده. ډاډ تر لاسه کړئ چې موټر ستاسو د سرعت د ودولو وروسته شاته نه ګرځي. په ټیټ ګیر کې یې واچوئ، د پارک کولو بریک ونیسئ او که اړتیا وي، بیرته په یو ځنډ کې وګرځئ چې موټر ودروي.

د ښکته کولو په وخت کې د بریک له کاره لوېدل. په کافي اندازه ورو تګ او په سمه توګه بریک نیول به تقریباً تل د اوږدې مودې لپاره د ښکته کېدو په وخت کې د بریک له کاره لوېدو مخه ونیسي. خو، کله چې بریکونه کار نه کوي یا له کاره ولوېږي، نو تاسو به اړ شئ چې د خپل موټر بهر وګورئ تر څو هغه ودروي.

ستاسو غوره هیله د ټیټې یا وتلو یوه لاره ده. که چېرې یوه لار وي، نو ښه به هم وي چې تاسو ته به یې په اړه ووايي. ویي کاروئ. رمپونه یا ځنډې معمولاً د ښکته کېدو له سر څخه څو مایله لرې موقعیت لري. هر کال، په سلګونو موټر چلوونکي د ټیټې یا وتلو د لارو په کارولو سره د ځان ټپي کېدو یا خپلو موټرو ته د زیان رسولو څخه مخنیوی کوي. د ټیټې یا وتلو ځینې ځنډې نرم جغل کاروي چې د موټر حرکت مقاومت کم کوي او هغه ودروي. نور بیا پورته ځي، چې د موټر د درولو لپاره د غونډۍ او د نرمو جغلونو په کارولو سره یې په خپل ځای کې ساتي. په غرونو کې د موټر چلولو وړاندې، تاسو باید د خپلې لارې په اوږدو کې د ټیټې یا وتلو رمپونه یا ځنډې وپېژنئ.

هر هغه موټر چلوونکي چې د ښکته کېدو پر وخت کې بریکونه له لاسه ورکوي یا یې بریک کار نه کوي، باید د شتون په صورت کې د ټیټې یا وتلو څنډه یا رمپ وکاروي. که تاسو یې ونه کاروئ، نو کېدای شي ستاسو د جدي ټکر چانس ډیر وي.

که چېرې د ټیټې یا وتلو لپاره کوم څنډه نه وي، نو د ټیټې لپاره تر ټولو کم خطرناکه لاره غوره کړئ - لکه خلاص میدان یا یو اړخ سرک چې هوار وي یا پورته وګرځي. کله چې پوه شئ چې ستاسو بریکونه کار نه کوي نو ژر تر ژره حرکت وکړئ. څومره چې انتظار کوئ، موټر به هماغومره ګړندی ځي او ودرول به یې همومره سخت وي.

2.17.4 – د ټایرونو خرابېدل

د ټایر د خرابېدو پېژندنه. ژر تر ژره په دې پوهیدل چې ستاسو ټایر خراب دی، تاسو ته به د عکس العمل ښودلو لپاره ډیر وخت درکړي. یوازې د څو اضافي ثانويو لپاره درلودل چې تاسو باید څه وکړئ، کولی شي ستاسو سره مرسته وکړي. د ټایرونو د خرابېدو مهمې نښې نښانې دا دي:

- غږ. د وهلو ټکولو لور "ټکان" یوه په اسانۍ سره پېژندل شوې نښه ګڼل کېږي. ځکه چې ستاسو موټر د غبرګون څرګندولو لپاره څو ثانوي وخت نیسي، نو کېدای شي تاسو فکر وکړئ چې دا کوم بل موټر و. خو هر کله چې تاسو د ټایر د ضربې غږ واورئ، نو تاسو به تر ټولو خوندي یاست چې فرض کړئ چې دا ستاسو موټر دی.

- لړزه. که چیرې موټر په زوره ټکان وکړي یا لړزه وکړي، دا کیدای شي د دې نښه وي چې یو ټایر پنجر شوی دی. د شا ټایر سره، دا کیدای شي یوازینی نښه وي چې تاسو یې ترلاسه کوئ.
- احساس. که چیرې سټیرینګ "دروند" احساس کړي، نو دا شاید د دې نښه وي چې د مخکینۍ ټایرونو څخه یو یې پنجر شوی دی. ځینې وختونه، د شا ټایر خرابیدل به موټر د شا او خوا لوري ته د ښویدو لامل شي. په همدې حال کې، دوه ګوني شا ټایرونه معمولاً د دې مخه نیسي.
- د ټایر د خرابوالي په اړه ځواب ورکړئ. کله چې ټایر خراب شي، نو ستاسو موټر په خطر کې دی. تاسو باید سمدلاسه دا کارونه وکړئ:
- د اشتړنګ ویل په کلک ډول ونیسئ. که چیرې مخکینۍ ټایر خراب شي، نو دا کولی شي ستاسو له لاس څخه د اشتړنګ ویل وباسي. د دې کار د مخنیوي یوازینی لار دا ده چې په هر وخت کې د دواړو لاسونو سره اشتړنګ ویل په کلکه ونیسئ.
- له بریک څخه لرې اوسئ. دا طبیعي ده چې په بیرني حالت کې بریک ونیسئ. خو، کله چې ټایر خراب شي، بریک کول د کنټرول له لاسه ورکولو کېدو لامل کیدی شي. که چیرې تاسو د یو څه سره د ټکر په حال کې نه یاست، نو د بریک څخه لرې پاتې شئ تر هغې چې موټر سرعت ورو نشي. بیا په ډېر نرمۍ سره بریک ونیسئ، له سرکه ووځه او ودرېږه.
- ټایرونه وګورئ. کله چې تاسو ودرېږئ، له سرک څخه بهر ووځئ او ټول ټایرونه وګورئ. دا کار وکړئ حتی که موټر په سمه توګه روانه هم وي. که چیرې ستاسو د دوه ګوني ټایرونو څخه یو یې خراب شي، نو یوازینی لار چې تاسو یې پوهیږئ هغه دا ده چې بهر راووځئ او هغه ته وګورئ.

2.18 – د قلف ضد بریک نیولو سیستمونه (ABS)

ABS یو کمپیوټري سیستم دی چې ستاسو ویلونه د سخت بریک نیولو پرمهال له بندیدو څخه ساتي.

ABS ستاسې له عادي بریکونو سره یو اضافي بریک دی. دا ستاسو د عادي بریک نیولو وړتیا نه کموي او نه یې زیاتوي. ABS یوازې هغه وخت فعالیږي کله چې ویلونه بندیدو ته نږدې وي.

ABS اړینه نه ده چې ستاسو د تم کېدو واټن لنډ کړي، مګر دا ستاسو سره مرسته کوي چې د سخت بریک نیولو پر مهال موټر کنټرول کې وساتئ.

2.18.1 – د قلف ضد بریک کولو سیستمونه څه ډول کار کوي

سینسرونه د ویل احتمالي بندیدل کشف کوي. بیا به د بریښنايي کنټرول واحد (ECU) د بریک فشار کم کړي تر څو د ویل د بندیدو مخه ونیسي.

د بریک فشار تنظیم شوی دی تر څو د بندیدو خطر پرته ډېر تر ډېره بریک ونیسي.

ABS د موټر چلونکي د ویل د احتمالي بندیدو په پرتله ډیر ګړندی کار کوي. په نورو ټولو وختونو کې به د بریک سیستم په عادي ډول کار وکړي.

2.18.2 – هغه موټرونه چې د قلف ضد بریک سیستمونو درلودلو ته اړتیا لري

د ترانسپورت وزارت اړینه ګرځولې ده چې ABS باید په لاندې ډول وي:

- د لاریو ټراکتورونه چې هوايي بریکونه لري د مارچ په 1 نېټه، 1997 یا وروسته جوړ شوي.
- نور د هوا بریک لرونکي موټرونه، (لاری، بسونه، ټریلرونه او د بادی د وصل کولو ځای) چې د 1998 د مارچ په 1 نېټه یا وروسته جوړ شوي دي.
- د هایدرولیکي بریک لرونکي لاری او بسونه چې د موټرو ناخالص وزن یې 10,000 پونډه یا ډیر وي او د 1999 کال د مارچ په 1 نېټه یا وروسته جوړ شوي وي. ډیری سوداګریز موټرونه چې د دې نېټو څخه مخکې جوړ شوي په رضاکارانه ډول د ABS سره سمبال شوي دي.

2.18.3 – څه ډول پوه شئ چې ستاسو موټر په ABS سمبال دی

ټراکتورونه، لاری او بسونه به د وسایلو په پینل کې ژیر ABS رنګه څراغونه ولري.

ټریلرونه به په چپ اړخ کې ژیر ABS رنګه څراغونه ولري یا په مخکینۍ یا شا کونج کې.

هغه د تیلی د ښلولو وسایل چې د 1998 کال د مارچ له 1 نېټې وروسته جوړې شوي، باید د چپ اړخ په برخه کې یو څراغ ولري.

د نویو موټرونو د سیستم د چک په توګه، د موټر د حالت په اړه د معلوماتو ور کونکي څراغ د چک لپاره د پیل په وخت کې روښانه کیږي او بیا په چټکۍ سره مړ کیږي. په زرو سیستمونو کې، څراغ تر هغه وخته پورې روښانه پاتې کیدی شي چې تاسو په یوه ساعت کې له پنځه مایله څخه په لوړ سرعت کې موټر وچلوئ.

که چیرې له چک کولو وروسته څراغ روښانه پاتې شي یا ستاسو د کار له پیل وروسته روښانه شي، نو کیدای شي تاسو د ABS کنټرول له لاسه ورکړی وي.

"که چیرې کش کېدونکی واحد د ترانسپورت وزارت لخوا د ABS د اړین ګرځولو څخه مخکې جوړ شوی وي، نو ښايي دا معلومول ستونزمن وي چې آیا دغه واحد د ABS سیستم لري که نه." د موټرونو لاندې وګورئ چې د بریکونو له شا څخه د ECU او د ویل د سرعت سینسر مزي راځي.

2.18.4 – ABS څه ډول له تاسو سره مرسته کوي

کله چې تاسو په داسې موټر کې چې ABS نه وي، په ښویدو سطحو کې سخت بریک ونیسئ، کیدای شي ستاسو ویلونه بند شي. کله چې ستاسو اشتړنګ ویلونه بند شي، نو تاسو د اشتړنګ کنټرول له لاسه ورکوئ. کله چې ستاسو نور ویلونه بند شي، کیدای شي موټر وخوځي، بریک ونیسئ او پرېږدئ یا حتی ویي ګرځوئ.

ABS تاسو سره د ویلونو له بندیدو څخه مخنیوي او کنټرول ساتلو کې مرسته کوي. تاسو کیدای شي له ABS سره ژر ودرېږئ یا ونه شئ کولای، خو تاسو باید د بریک نیولو پرمهال د خنډ شاوخوا حرکت وکړئ او د ډېر بریک نیولو له امله رامنځته شوي ښوېدنې څخه مخنیوی وکړئ.

2.18.5 – يوازې په ټراکټور کې ABS يا يوازې په ټريلر کې

يوازې په ټراکټور، يوازې په ټريلر يا حتی يوازې په يوه اکسل کې د ABS درلودل، بيا هم تاسو ته د بريک نيولو پر مهال په موټر باندې ډېر کنټرول درکوي. په عادي توګه بريک ونيسئ.

کله چې يوازې ټراکټور ABS ولري، تاسو بايد وکولای شئ چې اشتراک په کنټرول کړئ او د ځای پر ځای را ګرځېدو چانس لرئ وي. خو په ټريلر باندې نظر وساتئ او بريکونه پريږدئ (که تاسو په خوندي ډول دا کار کولی شئ) که چيرې بهر ته وخوځېږي.

کله چې يوازې ټريلر ABS ولري، نو ټريلر د وتلو احتمال لرئ وي، مګر که تاسو د اشتراک کنټرول له لاسه ورکړئ يا د ټراکټور بريک نيول او پرېښودل پيل کړئ (که تاسو په خوندي ډول دا کار کولی شئ) تر هغه چې تاسو کنټرول بيرته تر لاسه کړئ.

2.18.6 – د ABS

سره بريک نيولکله چې تاسو د ABS سره موټر چلوئ، تاسو بايد د تل په څېر بريک ونيسئ. په دې معنی چې:

- يوازې د بريک نيولو ځواک وکاروئ تر څو په خوندي ډول ودرېږئ او په کنټرول کې پاتې شئ.
- په ورته ډول بريک ونيسئ، پرته له دې چې تاسو په بس، ټراکټور، ټريلر يا دواړو کې ABS لرئ.
- لکه څنګه چې تاسو سرعت ورو کړئ، خپل ټراکټور او ټريلر وڅارئ او بريکونه بيرته بند کړئ (که چيرې دا کار خوندي وي) تر څو په کنټرول کې پاتې شئ.

په دې پروسه کې يوازې يوه استثنا شته ده. که چيرې تاسو مستقيم لارې چلوئ يا په ټولو اکسلونو کې د ABS سره يو ځای کار کړئ، نو په بيرني تمځای کې، تاسو کولی شئ په بشپړ ډول بريکونه ونيسئ.

که ستاسو ABS په سمه توګه کار کوي، نو د "بريک نيول او پرېښودل" بريک بايد ونه کارول شي.

2.18.7 – که ABS کار نه کوي بريک نيول

د ABS پرته تاسو لاهم د بريک عادي فعاليتونه لرئ. لکه د تل په څېر موټر وچلوئ او بريکونه ونيسئ.

هغه موټرونه چې ABS لري ژير رنگ لرونکي څراغونه لري تر څو تاسو ته خبر درکړي که چيرې يو څه کار نه کوي.

د نويو موټرونو د سيستم د چک په توګه، د خرابۍ څراغ د چک لپاره د پيل په وخت کې روښانه کيږي او بيا په چټکۍ سره مړ کيږي. په زرو سيستمونو کې، څراغ تر هغه وخته پورې روښانه پاتې کيږي چې تاسو په يوه ساعت کې له پنځه مايله څخه په لوړ سرعت کې موټر وچلوئ.

که چيرې څراغ له چک کولو وروسته هم روښانه پاتې شي، يا کله چې تاسو کار پيل کوئ نو بيا فعال شي، کيدای شي تاسو په يو يا ډيرو ويلونو کې د ABS کنټرول له لاسه ورکړئ وي. په ياد ولرئ، که چيرې ستاسو ABS خراب شي، تاسو لاهم منظم بريکونه لرئ. په عادي ډول موټر وچلوئ، خو سيستم ژر تر ژره ترميم کړئ.

2.18.8 – د خونديتوب خبرتياوي

ABS به تاسو ته اجازه در نه کړي چې ګړندی موټر وچلوئ، ډير نږدې تعقيب کړئ يا لږ احتياط سره موټر وچلوئ. ABS به د بريښنا يا ګرځيدو د ښوييدو مخه ونه نيسي. ABS بايد د بريک له امله رامینځته شوي ښوييدل يا بريک نيولو او پرېښودلو مخه ونيسي، مګر هغه نه چې د موټر چلولو ويلونو د ګرځيدو يا په يو وار کې د ډير ګړندي تګ له امله رامینځته کيږي.

ABS به ضرور د درېدو واټن کم نه کړي. ABS به د موټر کنټرول ساتلو کې مرسته وکړي، مګر تل به د درېدو واټن لنډ نه کړي.

ABS به په قطعي ډول د درېدو ځواک زيات يا کم نه کړي – ABS ستاسو د عادي بريکونو لپاره "اضافه" مرستندوی بريک دی خو د دې ځايناستی نه دی.

ABS به هغه لاره بدله نه کړي چې تاسو معمولاً بريک نيسئ. د عادي بريک شرايطو لاندې، ستاسو موټر به لکه څنګه چې تل درېږي په هماغه ډول به ودرېږي. ABS يوازې هغه وخت کار کوي کله چې يو ويل په عادي ډول د ډير بريک نيولو له امله بند شوی وي.

ABS به د خراب بريکونو يا د بريکونو د خراب ساتنې له امله جبران ادا نه کړي.

په ياد ولرئ: د موټر د خونديتوب غوره ځانګړتيا لاهم يو خوندي موټر چلوونکی ګڼل کېږي.

په ياد ولرئ: موټر وچلوئ تر څو هيڅکله د ABS کارولو ته اړتيا ونه مومي.

په ياد ولرئ: که چيرې تاسو ورته اړتيا لرئ، ABS کولی شي د جدي پېښې مخنيوي کې مرسته وکړي.

2.19 – د ښوييدو کنټرول او بيارغونه

کله چې ټايرونه په سرک کې خپل نيول کېدل يا کشش له لاسه ورکړي، نو ښوييدل رامنځته کېږي. دا د څلورو لارو څخه په يوې کې رامینځته کېږي:

- ډير بريک نيول. ډير سخت بريک نيول او د موټر ويلونه بندول. کله چې سرک ښوی وي، د سرعت مخنيوي ماشين کارولو سره هم ښوييدل رامنځته کېدای شي.

- له اندازې زيات اشتراک وهل. د موټر د ګرځېدو د وړتيا په پرتله په ګړندی توګه د ويلونو ګرځول.

- له اندازې زيات سرعت يا اکسلټر ورکول. د موټر چلولو ويلونو ته ډير ځواک ورکول، چې د هغوی د څرخېدو لامل کېږي.

- په ډېرې ګړندی توګه د موټر چلول. ډيرې جدي ښوييدنې د سرک د شرايطو لپاره د ډير ګړندي موټر چلولو له امله رامینځته کېږي. هغه موټر چلوونکي چې خپل موټر چلول د شرايطو سره سم تنظيموي، ډير سرعت مه نيسي او د ډير سرعت څخه ډير بريک يا ډير تشترنگ نه وهي.

2.19.1 - د موټر چلولو د ویلونو ښویدل

تر اوسه پورې تر ټولو عام ښویدل هغه دی چې شاته څرخونه د ډیر بریک نیولو یا سرعت له امله کشش له لاسه ورکوي. د سرعت له امله د موټر ښویدل معمولاً په یخ یا واوره کې رامنځته کېږي. د اکسیلیټر څخه خپله پښه لرې کول کولی شي په اسانۍ سره دوی ودروي. (که چېرې ډیر ښوی وي، نو کلچ ونیسئ.) له دې پرته، انجن کولی شي ویلونه په آزاده توګه د ګرځېدو او د کشش بیرته تر لاسه کولو څخه وساتي.

د شا ویل د بریک کولو پر مهال ښویدل هغه وخت رامنځته کیږي کله چې د شا ډرایو ویلونه بند شي. ځکه چې تړل شوي څرخونه د اوبنتونکو څرخونو په پرتله لږ کشش لري، نو شاته څرخونه معمولاً د مخکینیو څرخونو سره د "نیولو" په هڅه کې څنګ ته ځي. په بس یا مستقیم لاری کې، موټر به په "بهر ته د کش کېدو" کې څنګ ته وخوځېږي. د موټرو د ګرځېدونکو ټریلرونو سره، د ډرایو ویل ښویدل شي تر څو ټریلر ته اجازه ورکړي چې توینگ موټر په څنګ کې وغورځوي، چې ناڅاپه بریک نیول او پرېښودل رامنځته کوي. 2.19 شکل وګورئ.

2.19.2 - د ډرایو-ویل بریک د ښویدو اصلاح کول

د موټر چلولو ویل د بریک نیولو د سمولو لپاره لاندې کارونه وکړئ:

- **بریک نیول پرېږدئ.** دا به شاته ویلونه ته اجازه ورکړي چې بیا وګرځي او شاته څرخونه به نور له ښویدو څخه وساتي. که په یخ کې وي، نو کلچ ته فشار ورکړئ تر څو ویلونه په آزاده توګه وګرځي.
- **په چټکۍ سره وګرځئ.** کله چې یو موټر په یوه اړخ ښویدو پیل کړي، نو په چټکۍ سره له سرک څخه هغه لوري ته وګرځئ چې تاسو یې غواړئ. تاسو باید په چټکۍ سره ویل وګرځوئ.
- **په یوه لاس باندې ګرځېدل.** کله چې یو موټر بیرته په خپل لوري وګرځي، نو دا تمایل لري چې ګرځېدو ته دوام ورکړي. که چېرې تاسو اشتراک ویل په چټکۍ سره بل لوري ته ونه ګرځوئ، نو کیدای شي تاسو ځان په مخالف لوري کې وګرځوئ.

د بریک څخه د ځان ساتلو، د اشتراک ویل په چټکۍ سره ګرځولو، په کلچ باندې فشار ورکولو او په ښویدو کې مخالف لوري ته د ګرځېدو زده کول ډیر تمرین ته اړتیا لري. د دې تمرین د ترسره کولو لپاره غوره ځای د موټر چلولو په لویه ساحه یا "د ښویدو په ځای" کې دی.

2.19.3 - د مخکیني ویل ښویدل

د شرایطو برعکس ډیر ګړندی موټر چلول ډیری وخت د مخکیني ویل د ښویدو لامل کیږي. نور لاملونه په مخکینيو ټایرونو کې د پوښ نشتوالی او د کارګو بار کول دي نو په مخکیني اکسل کې کافي وزن نشته. د مخکیني څرخ په ښویدو سره، مخکیني برخه په مستقیمه کرښه کې ځي پرته له دې چې تاسو اشتراک ویل څومره وګرځوئ. په ډېره ښوېدونکې سطحه کې کیدای شي تاسو په یوې منحنی کې یا د ګرځېدو وړتیا له لاسه ورکړئ.

کله چې د مخکیني ویل ښویدل رامنځته شي، د ښویدو د بندولو یوازینی لار دا ده چې د موټر سرعت ورو شي. په سخت ډول ګرځېدل او/یا بریک نیول بند کړئ. له ښویدو پرته په سمدستي توګه هڅه وکړئ چې سرعت ورو کړئ.

2.17، 2.18 او 2.19 فرعي برخې

خپله پوهه وازمایئ

1. په بیروني حالت کې درول تل تر ټولو خوندي کار نه دی. سم یا ناسم؟
2. د خنډ شاوخوا د کین لوري پر ځای ښي لوري ته تګ کومې ګټې لري؟
3. "د تینټي یا وتلو رمپ یا ځنډه" څه شی ده؟
4. که چېرې ټایر وچوي، نو تاسو باید بریکونه په کلکه توګه ونیسئ تر څو ژر ودریږئ. سم یا ناسم؟
5. تاسو څنګه پوهېدلئ شئ چې ستاسو موټر د قلف ضد بریکونه لري؟
6. د قلف ضد بریکونو سره د موټر چلولو پر مهال د بریک نیولو مناسب تخنیک څه شی دی؟
7. د قلف ضد بریکونه ستاسو سره څه ډول مرسته کوي؟

دا پوښتنې کیدای شي په ازموینه کې شاملې وي. که چېرې تاسو ټولو ته ځواب نشئ ورکولی، نو فرعي برخې 2.17، 2.18 او 2.19 بیا ولولئ.

2.20 – د پېښې يا ټکر تګلارې

کله چې تاسو په يوه پېښه کې ښکېل یاست او جدي ټپي نه یاست، نو تاسو اړتيا لرئ چې نورو ته د زيان رسېدو يا ټپي کېدو مخنيوي لپاره اقدام وکړئ. د هرې پېښې په وخت کې بايد اساسي ګامونه واخيستل شي:

- سيمه خوندي کړئ.
- چارواکو يا مسولينو ته خبر ورکړئ.
- ټپيانو ته پاملرنه وکړئ.

2.20.1 – سيمه خوندي کړئ

د پېښې په ځای کې لومړی کار دا دی چې په هماغه ځای کې د بلې پېښې مخنيوی وشي. د پېښې د سيمې د ساتنې لپاره:

- که چېرې ستاسو موټر په ټکر کې ښکېل وي، هڅه وکړئ چې د سرک غاړې ته يې یوسي. دا به د بلې پېښې مخنيوي کې مرسته وکړي او ترافیکو ته به اجازه ورکړي چې حرکت وکړي.
- که چېرې تاسو د مرستې لپاره ودرېږئ، نو د پېښې څخه لرې ودرېږئ. د پېښې شاوخوا سيمه به د بېرنيو موټرو لپاره اړتيا ولري.
- خپل فلشونه روښانه کړئ.
- د نورو ترافیکو د خبرتيا لپاره انعکاسي مثلثونه تنظيم کړئ. ډاډ تر لاسه کړئ چې نور موټر چلوونکي يې په وخت سره ليدلی شي تر څو د پېښې څخه مخنيوی وشي.

2.20.2 – چارواکو ته خبر ورکړئ

که چېرې تاسو ګرځنده تليفون يا CB لرئ، نو د موټر څخه د وتلو دمخه د مرستې لپاره اړیکه ونیسئ. له دې پرته، نو تر هغه وخته پورې انتظار وکړئ چې د پېښې ځای په سمه توګه خوندي شي، بيا تليفون وکړئ يا يو څوک واستوئ چې پوليسو ته زنگ ووهي. هڅه وکړئ چې معلومه کړئ چې تاسو چېرته یاست نو تاسو کولی شئ دقيق ځای په اړه معلومات ورکړئ.

2.20.3 – د ټپيانو لپاره پاملرنه کول

- که چېرې يو وړ کس د پېښې په ځای کې وي او د ټپيانو سره مرسته کوي، نو له لارې لرې اوسئ تر هغې چې د مرستې غوښتنه نه وي شوي. له دې پرته، د ټپي شويو کسانو سره د مرستې لپاره تر ټولو غوره هڅه وکړئ. دلته د مرستې ترسره کولو لپاره ځينې ساده ګامونه شته دي:
- سخت ټپي شوي کس ته حرکت مه ورکړئ، مګر دا چې د اور لګېدنې يا ترافیکو د تيريدو خطر ورته اړتيا پيدا کړي.
- په زخم باندې مستقيم فشار راوړلو باندې د شديدې وينې بهيدنې مخه ونیسئ.
- ټپي شوی شخص ګرم وساتئ.

2.21 – اور لګېدنې

په لارې کې اور لګېدنه کولی شي د زيان او ټپي کېدو لامل شي. د اور لګېدنې لاملونه او د هغوی د مخنيوي څرنگوالی زده کړئ. پوه شئ چې د اور د مړه کولو لپاره څه وکړئ.

2.21.1 – د اور لګېدنې لاملونه

د موټرونو د اور لګېدنې ځينې لاملونه په لاندې ډول دي:

- له پېښو يا ټکرونو وروسته. توی شوی ټېل، د اور لمبو د خورونکو ناسم کارول.
- ټايرونه. لږه هوا لرونکي ټايرونه او دوه ګوني چې يو بل لمس کوي.
- برېښنايي سيستم. د خراب شوي عايق له امله لنډ سرکټونه، سستي اړيکي.
- ټېل. د موټر چلوونکي لخوا سکرټ څکول، ناسم تیل ورکول، د تیلو سسته اړیکه.
- کارګو. د اور اخيستو وړ کارګو، په ناسم ډول مهر شوی يا بار شوی کارګو، کمزوري تهويه يا هوا.

2.21.2 – د اور لګېدنې مخنيوی

لاندې ټکو ته پام وکړئ:

- له سفر څخه مخکې پلټنه. د برېښنا، تیلو او د لوګي ایستلو سيستمونو، ټايرونو او کارګو بشپړه پلټنه وکړئ. ډاډ تر لاسه کړئ چې د اور وژنې وسيله چارج شوي ده.
- د انرژۍ د لارو پلټنه. هر کله چې تاسو د سفر په لړ کې ودرېږئ، د تودوخې ښې ښانې لپاره ټايرونه، څرخونه او د لارې بادۍ وګورئ.
- خوندي تګلارې تعقيب کړئ. د موټر د تیلو ډکولو، د بریکونو نيولو، د اور لګېدو د مخنيوي او نورو فعاليتونو لپاره چې د اور لامل کېدی شي، د خونديتوب سمې ګرڼلارې تعقيب کړئ.

- **څارنه.** د ډير تودوخې نښو لپاره ډيری وختونه وسایل او ګیجونه وګورئ او د ټایرونو یا موټر څخه د لوګي نښو لیدلو لپاره د ترافیکي څارنې وسیله / هینداره وکاروئ.
- **احتیاط.** د هر ډول اور اخیستونکي شیانو په کارولو کې احتیاط وکړئ.

2.21.3 – اور وژنه

د اور وژنې په اړه پوهیدل مهم دي. هغه موټر چلونکي چې نه پوهیدل څه وکړي، اوروڼه یې نور هم شدید کړي دي. پوه شئ چې د اور وژنې وسیله څه ډول کار کوي. مخکې له دې چې تاسو ورته اړتیا ولرئ، د اور وژنې په وسیلې باندې چاپ شوي لارښوونې ولولئ. دلته ځینې کړنلارې ذکر شوې دي چې د اور لګېدو په صورت کې باید په پام کې ونیول شي.

له سړک څخه ووځئ. لومړی ګام دا دی چې موټر له سړک څخه وباسئ او ویې دروئ. د دې کار په ترسره کولو سره:

- په خلاصه سیمه کې موټر ودروئ، د ودانیو، ونو، ځنګلونو، نورو موټرو یا هر هغه څه څخه لرې چې اور لګېدو امکان پکې شته وي.
- د خدمتونو مرکز ته مه ګرځئ!
- د خپلې ستونزې او موقعیت په اړه بیرنیو خدمتونو ته خبر ورکړئ.

اور له خپریدو څخه مخنیوی وکړئ. مخکې له دې چې اور مړ کړئ، ډاډ ترلاسه کړئ چې نور نه نشي خپرېدلی. کله چې انجن اور واخلي، ژر تر ژره انجن خاموش کړئ. که چېرې تاسو ترې مخنیوی کولی شئ، نو سر یې مه خلاصوئ. د جالیو، ریډیټر یا د موټر د لاندې برخې څخه قوم وباسئ.

په وان یا بکس ټریلر کې د بار وړلو د اور لګېدو په صورت کې، دروازې وتړئ، په ځانګړې توګه که ستاسو بار کې خطرناک مواد وي. د وان دروازې خلاصول به اور ته اکسیجن ورسوي او کولی شي په چټکۍ سره وسوځي.

اور خاموش کړئ. دلته د اور وژلو لپاره ځینې اصول شته دي چې باید تعقیب یې کړئ:

- کله چې د اور وژنې وسیله کاروئ، نو د امکان تر حده له اور څخه لرې اوسئ.
- د اور د لمبو پر ځای د اور سرچینې یا بنسټ ته پایپ ونیسئ.

د اور وژنې سم وسیله وکاروئ

شکلونه 2.20 او 2.21 د اور وژنې ډول د اور د ټولګي له مخې د کارولو لپاره تشریح کوي.

د B:C ډوله اور وژونکي وسیله د بریښنايي اوروڼو او سوځېدونکو مایعاتو باندې کار کولو لپاره ډیزاین شوې ده.

د A:B:C ډول د لرګیو، کاغذ او توکر په سوځولو کې هم د کار کولو لپاره ډیزاین شوی دی.

اوبه په لرګیو، کاغذ یا توکر باندې کارول کیدی شي، مګر د بریښنايي اور (چې شاک رامینځته کولی شي) یا د پټرول اور (چې دا به اور خپور کړي) باندې د اوبو له کارولو څخه ډډه وکړئ.

سوځېدلی ټایر باید د اوبو په واسطه یخ شي. کیدای شي ډېرو اوبو ته اړتیا وي.

که چېرې تاسو ډاډه نه یاست چې څه وکاروئ، په ځانګړې توګه د خطرناکو موادو په اور کې، د اور وژونکو لپاره انتظار وکړئ.

خپل ځان د باد پر وړاندې وساتئ. باد پرېږدئ چې اور وژونکی اور ته یوسي، نه دا چې دا لمبې تاسو ته یوسي.

تر هغه وخته پورې دوام ورکړئ تر څو چې ټول سوځېدلي توکي په سم ډول یخ شي. د لوګي یا اور نشتوالی په دې معنی نه دی چې اور بیا پیل نشي.

2.20 او 2.21 فرعي برخې

شکل 2.21		شکل 2.20	
د اور ډله / د اور وژونکي ډول		د اور ډول/ډله	
د اور وژونکي ډول	د اور ډله	ډول	ډله
ب یا ج معمولي وچ کیمیاوي مواد	ب یا ج	د اوبو یا وچو کیمیاوي موادو په کارولو سره د یخولو او اور مړ کولو له لارې اور مړ کړئ	الف
د څو موخو لپاره کارول کېدونکي وچ کیمیاوي مواد	الف، ب، ج یا د		الف
ارغواني K وچ کیمیاوي مواد	د	پټرولو، تیلو، غوړ، نور غوړ مایعات د بندولو، یخولو یا وچو کیمیاوي موادو په واسطه مړ کېږي. د کاربن ډای اکسایډ په کارولو سره د تودوخې ساتنه	ب
د KCL وچ کیمیاوي مواد	ب یا ج		ب
د وچ پودر ځانګړی ترکیب	د	د بریښنايي تجهیزاتو اور د غیر چلونکي اجنټانو لکه کاربن ډای اکسایډ یا وچ کیمیاوي موادو سره خاموش کېږي. اوبه مه کاروئ	ج
کاربن ډای اکسایډ (وچ)	ب یا ج		ج
هیلوجن لرونکی اجنټ یا مواد (ګاز)	ب یا ج	په سوځېدونکو فلزاتو کې اور لګېدنه د ځانګړو اور وژونکو پودرو په کارولو سره مړ کېږي	د
الف اوبه	الف		د
الف اوبه د یخ ضد موادو سره	الف		
الف یا ب اوبه، د بار شوي بخار ستایل	الف یا ب		
ب، په ځینو کې الف فوم	ب، په ځینو کې الف		

خپله پوهه وازمائی

1. د بلي پېښې د مخنيوي لپاره د پېښې په ځای کې کوم کارونه باید ترسره شي؟
2. د ټاپرونو د اور لگېدنې دوه لاملونه وليکئ.
3. د B:C اور وژونکي د کوم ډول اوروونو لپاره ښه نه دي؟
4. کله چې خپل د اور وژني وسیله کاروئ، ایا تاسو باید د اور سره څومره چې امکان ولري نږدې پاتې شئ؟
5. د موټرونو د اور لگېدو ځینې لاملونه وليکئ.

دا پوښتنې کیدای شي په ازموینه کې شاملې وي. که تاسو ټولو ته ځواب نشئ ورکولی، نو 2.20 او 2.21 فرعي برخې بیا ولولئ.

2.22 – الکول، نور نشه یي توکي او موټر چلول

2.22.1 – الکول او موټر چلول

د الکولو څښل او بیا موټر چلول ډېر خطرناک او یوه جدي ستونزه گڼل کېږي. هغه خلک چې الکول څښي په ترافیکي پېښو کې ښکېل دي چې هر کال له 20,000 څخه زیات خلک وژني. الکول د عضلاتو همغږي، د غبرگون وخت، د ژوروالي درک او د شپې لید خرابوي. دا د مغز هغه برخې هم اغیزمنوي چې قضاوت او مخنیوی کنټرولوي. د نیمگړتیا د لومړي څښاک سره پیل کېږي.

تاسو باید پوه شئ:

- الکول څه ډول د انسان په بدن کې کار کوي.
- دا څه ډول موټر چلول اغیزمنوي.
- د الکولو څښلو او موټر چلولو په اړه قوانین.
- د الکولو څښلو او موټر چلولو قانوني، مالي او د خوندیتوب خطرونه.

د الکولو په اړه حقیقت

د الکولو کارولو په اړه ډیری خطرناک نظرونه شته دي. هغه موټر چلوونکی چې په دې ناسمو نظرونو باور لري، ډیر احتمال لري چې په ستونزو کې اخته شي. دلته ځینې بیلگې دي:

- **الکول څه ډول کار کوي.** الکول په مستقیم ډول له معدې څخه د وینې جریان ته ځي او دماغ ته لیږدول کېږي. د دماغ څخه د تېرېدو وروسته، یوه کوچنۍ برخه د ادراک، خولې او تنفس له لارې بهر کېږي، په داسې حال کې چې پاتې برخه ځېگر ته لیږدول کېږي. ځېگر په ساعت کې یوازې د یو اونس الکول درېیمه برخه پروسس کولی شي، کوم چې د معیاري څښاک الکول په پرتله خورا کم دی. دا یوه ثابت اندازه ده، نو توره قهو یا په یخ اوبو حمام کول نه بلکې د وخت په تېرېدو سره به تاسو آرام شئ. که چېرې تاسو له هغه څخه ژر چې ستاسو بدن یې له منځه وړلی شي څښاک وکړئ، نو ستاسو په بدن کې به ډیر الکول وي او ستاسو موټر چلول به ډیر اغیزمن شي. د وینې الکولو غلظت (BAC) معمولاً ستاسو په بدن کې د الکولو مقدار اندازه کوي. 2.22 شکل وگورئ.
- **څښاک څه شی دي؟** دا په مشروباتو کې الکول دي چې د انسان فعالیت اغیزمنوي. دا هیڅ توپیر نه کوي چې آیا دا الکول د "یو څو بیر" څخه راځي یا د شرابو دوه کیلاسونو څخه یا د سختو شرابو دوه څاڅکو څخه. ټول لاندې مشروبات په ورته اندازه الکول په خپل ترکیب لري:
  - ◀ د 12 اونس کیلاس 5% بیر.
  - ◀ د 12% شرابو 5 اونس کیلاس.
  - ◀ د 80 ثبوت لرونکي شراب 1 2/1 اونس شات.
- **په وینه کې د الکولو غلظت څه شی ټاکي؟** BAC د هغه الکولو د مقدار له مخې ټاکل کېږي چې تاسو یې څښئ (ډیر الکول معنی لري لوړ BAC)، تاسو څومره ژر څښئ (چټک څښل معنی لري لوړ BAC)، او ستاسو وزن (یو کوچنی سړی اړتیا نه لري چې ورته BAC ته د رسیدو لپاره دومره ډیر وڅښي).

شکل 2.22

څښاک څه شی دي؟ دا په مشروباتو کې الکول دي چې د انسان فعالیت اغیزمنوي. دا هیڅ توپیر نه کوي چې آیا دا الکول د "یو څو بیر" څخه راځي یا د شرابو دوه کیلاسونو څخه یا د سختو شرابو دوه څاڅکو څخه. د وینې د الکولو تقریبي محتوا									
انځور	د بدن وزن د پوند له مخې							ټیټ	
	100	120	140	160	180	200	220	240	
0	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	یوازې د خنډي موټر چلولو محدودیت
1	0.04	0.03	0.03	0.02	0.02	0.02	0.02	0.02	نیمگړتیا پیل کېږي
2	0.08	0.06	0.05	0.05	0.04	0.04	0.03	0.03	د موټر چلولو مهارتونه په جراحي سزاګانو بدلېدای د پام وړ اغیزه وکړي
3	0.11	0.09	0.08	0.07	0.06	0.06	0.05	0.05	
4	0.15	0.12	0.11	0.09	0.08	0.08	0.07	0.06	
5	0.19	0.16	0.13	0.12	0.11	0.09	0.09	0.08	
6	0.23	0.19	0.16	0.14	0.13	0.11	0.10	0.09	په قانوني توګه د نشه یي توکو جراحي سزاګانې
7	0.26	0.22	0.19	0.16	0.15	0.13	0.12	0.11	
8	0.30	0.25	0.21	0.19	0.17	0.15	0.14	0.13	
9	0.34	0.28	0.24	0.21	0.19	0.17	0.15	0.14	
10	0.38	0.31	0.27	0.23	0.21	0.19	0.17	0.16	

د څښاک د هرو 40 دقیقو لپاره 0.01% کم کړئ. یو څښاک 1.5 اونس 80 ثبوت لرونکی شراب، 12 اونس بیر یا 5 اونس د مېز شراب دي.

شکل 2.23

د ویني د الکولو د موادو د زیاتوالي اغیزې

د ویني الکولو مقدار ستاسو په وینه کې د الکولو مقدار دی چې په هر 100 میلی لیټره وینه کې د میلی ګرام الکولو په اندازه ثبت شوی دی. ستاسو د BAC کچه د ویني مقدار (کوم چې د وزن سره زیاتېږي) او د وخت په تېرېدو سره د الکولو مقدار (څومره ژر چې تاسو څښئ) پورې اړه لري. څومره چې تاسو ژر څښاک کوئ، هومره ستاسو BAC لوړ وي، ځکه چې ځيګر په ساعت کې یوازې یو څښاک اداره کولی شي - پاتې نور ستاسو په وینه کې راټولېږي.

BAC	پر بدن باندې بې اغیزې	د موټر چلولو پر حالت باندې بې اغیزې
0.02	د بدن نرم احساس، لږ تودوالی.	لږ مهار شوی دی.
0.05	د پام وړ آرامتیا.	لږ هوښیارتیا، لږ ځاني تمرکز لرل، د همغږۍ نیمګړتیا پیل کېږي.
0.08	په همغږۍ او قضاوت کې قطعي نیمګړتیا یا خنډ.	د شرابو څښلو په حالت کې د موټر چلولو حد، د همغږۍ او قضاوت کمزورتیا.
0.10*	شور، احتمالي شرمونکي چلند، د مزاج ادلون بدلون.	د غبرګون څرګندلو په وخت کې کموالی.
0.15	د توازن او حرکت کمزوری، په څرګنده توګه نشه کېدل.	د موټر چلولو توان نه لري.
0.30	ډېری بې هوښ له لاسه ورکوي.	
0.40	اکثریت یې هوښ له لاسه ورکوي، ځینې یې مړه کېږي.	
0.50	سah اخیستل بندېږي، ډېری کسان ترې مړه کېږي.	

* د 0.10 BAC معنی دا ده چې ستاسو د ویني د ټول مقدار 1% (یا 1000/1) 10/1 الکول دی.

- **الکول او مغز.** الکول په مغز باندې خورا زیات اغیز کوي ځکه چې BAC جوړېږي. د مغز لومړۍ برخه چې اغیزمنه شوې ده د قضاوت او ځان کنټرول تنظیموي. د دې په اړه یو له بدو شیانو څخه دا دی چې دا کولی شي شراب څښونکي له دې څخه وساتي چې پوه شي چې دوی نشه دي. او البته، بڼه قضاوت او ځان کنټرول د خوندي موټر چلولو لپاره په بشپړه توګه اړین دي.

لکه څنګه چې BAC جوړېږي ته دوام ورکوي، د عضلاتو کنټرول، لید او همغږي خورا زیات اغیزمن کېږي. په موټر چلولو باندې اغیزو کې کیدای شي لاندې موارد شامل وي:

- د اوږد غځیدلي سرک کرښې.
- چټک، تګان ورکونکي پیل کېږي.
- د سپګنال نه ورکول، د څراغونو کارولو کې پاتې راتلل.
- د منډې وهلو د درېدو نښې نښانې او سره څراغونه.
- په ناسم ډول تېرېدل.

2.23 شکل وګورئ.

دا اغیزې د پېښې د زیاتوالي او ستاسو د موټر چلولو جواز له لاسه ورکولو چانس معنی لري. د پېښو احصایې ښيي چې د پېښې چانس د هغو چلوونکو لپاره ډیر دی چې شراب څښي د هغو چلوونکو په پرتله چې شراب نه څښي.

- **څنګه الکول په موټر چلولو باندې اغیزه کوي.** ټول موټر چلوونکي د الکولو څښلو څخه اغیزمن کېږي. الکول د قضاوت، لید، همغږۍ او غبرګون وخت اغیزمنوي. دا د موټر چلولو جدي تېروتنې رامنځته کوي، لکه:
- د خطرونو په وړاندې د غبرګون وخت زیاتول.
- ډېر ګړندی یا ډېر ورو سرعت سره موټر چلول.
- په ناسم لاین کې موټر چلول.
- د سرک له غاړې څخه منډه وهل.
- له یوې کرښې څخه بلې ته تګ راتګ.

2.22.2 – نور نشه یي توکي

د الکولو سربېره، نور قانوني او غیرقانوني نشه یي توکي ډیر کارول کېږي. قوانین د دندې پر مهال د ډېرو نشه یي توکو لرل یا کارول منع کوي. دوی د هر ډول "کنټرول شوي مادې"، امفیتامینونو (د "پېپ ګولډو"، "اپرز" او "بینیز" په ګډون)، نشه یي توکو یا کوم بل مادې تر اغیز لاندې راتلل منع کوي، کوم چې کولی شي موټر چلوونکي ناخوندي کړي. په دې کې بېلابېلې نسخې او بې نسخې درمل (ساره درمل) شامل کیدی شي، کوم چې کیدای شي موټر چلوونکي خوب وکړي یا په بل ډول د موټر چلولو خوندي وړتیا اغیزمنه کړي. په همدې حال کې، د ډاکټر لخوا موټر چلوونکي ته ورکړل شوي نشه یي توکو درلودل او کارول اجازه لري که چېرې ډاکټر موټر چلوونکي ته خبر ورکړي چې دا به د موټر چلولو خوندي وړتیا باندې اغیزه ونه کړي. ډاډ ترلاسه کړئ چې ستاسو ډاکټر د ټولو هغو درملو څخه خبر دی چې تاسو یې اخلئ ځکه چې د درملو ترمنځ احتمالي تعاملات کیدای شي ستاسو موټر چلولو باندې اغیزه وکړي.

د مشروع درملو لپاره د خبرداري لیبونو او د احتمالي اغیزو په اړه د ډاکټر امرونو یا سفارشونو ته پام وکړئ. له غیرقانوني نشه یي توکو څخه لرې اوسئ. هیڅ داسې درمل مه کاروئ چې سټریا پټوي - د سټریا یوازینی درملنه آرام دی. الکول کولی شي د نورو درملو اغیزې ډیرې خرابې کړي. تر ټولو خوندي اصل دا دی چې نشه یي توکي د موټر چلولو سره هیڅکله مه ګډوئ.

د نشه یي توکو کارول کولی شي د ترافیکي پېښو لامل شي چې د مرګ، ټپي کیدو او ملکیت ته د زیان رسېدو لامل کېږي. سربېره پردې، دا کولی شي د نیولو، جرمي او بند سزا لامل شي. دا کیدای شي د یوه کس د موټر چلولو د مسلک د پای معنی هم لري.

ناسم	حقيقت
الکول ستاسو د موټر چلولو وړتيا زياتوي	الکول يو ډول نشه يي توکي دی چې تاسو لږ هوښيار کوي او ستاسو د خوندي موټر چلولو وړتيا کموي.
ځينې خلک ډير څښاک کولی شي او نشي اغيزمن کيدای شي.	هر څوک چې شراب څښي د الکولو څخه اغيزمن کيږي
که چېرې تاسو لومړی ډير وخورئ، نو تاسو به نشه نه شئ	خواره به تاسو له نشه کيدو څخه ونه ساتي
قهوه او لږ تازه هوا به د څښونکي سره مرسته وکړي چې ارام شي	يو ازې وخت به د شراب څښونکي سره مرسته وکړي چې هوښيار شي - نورې لارې چارې کار نه کوي.
له بير سره ودرېږئ - دا د شرابو يا ويسکي په څير پياوړي نه دي	يو څو بير د ويسکي د څو څاڅکو يا د شرابو د څو شيشو په څير دي.

2.23 - د ټولو سوداګريزو چلوونکو لپاره د خطرناکو موادو اصول

ټول موټر چلوونکي بايد د خطرناکو موادو په اړه په يو څه پوه شي. تاسو بايد د خطرناکو بارونو پيژندلو وړتيا ولرئ او تاسو بايد پوه شئ چې ايا تاسو کولی شئ دا د خپل CDL جواز کې د خطرناکو موادو تاييد پرته انتقال کړئ او که نه.

شکل 2.24

د خطر د ډلې تعريفونه		
ډله	د ډلې نوم	بېلګه
1	چاودېدونکي توکي	مهمات، ډايناميټ، اورلوبي
2	ګازونه	پروپين، اکسيجن، هيليم
3	د اور اخيستلو وړ توکي	پټرول، اسيتون
4	د اور اخيستو وړ مایعات	اورلکي، فيوزونه
5	اکسيډيزرز	امونيم نايټريټ، هايډروجن پيرو اکسايډ
6	مسموم کوونکي	آفت وژونکي، ارسنيک
7	راديواکټيف	يورانيوم، پلانونيم
8	زيان رسوونکي مواد	هايډروکلوريک اسيد، د بټري مایع
9	متفرقه خطرناک مواد	فارملډايډ، اسبيسټوس
هيڅ يو	ORM-D (نور تنظيم شوي مواد - داخلي)	د وېشتو سپري يا سکاره
هيڅ يو	د احتراق يا سوځېدو وړ مایعات	د سون توکي يا تيل، سپک مایع

2.23.1 - خطرناک مواد څه شئ دي؟

خطرناک مواد هغه محصولات دي چې د ترانسپورت پر مهال روغتيا، خوندیتوب او ملکیت ته خطر پېښوي. 2.24 شکل وګورئ.

2.23.2 - ولې قوانين يا اصول شته دي؟

تاسو بايد د خطرناکو موادو د ليرېدولو په اړه ډيری قوانين په پام کې ونيسئ. د دې قوانينو موخه دا ده چې:

- محصول وساتئ.
- خطر شريک کړئ.
- خوندي موټر چلوونکي او تجهيزاتو څخه ډاډ ترلاسه کړئ.

د محصول ساتلو لپاره. ډیری خطرناک محصولات کولی شي په تماس یا لمس کولو کې د ټپي کېدو یا مرګ لامل شي. د موټر چلوونکي او نورو د تماس څخه د ساتنې لپاره، مقررات بار وړونکو ته وايي چې څه ډول په خوندي ډول بسته بندي وکړي. ورته مقررات موټر چلوونکو ته وايي چې څنگه د لوی ټانکونه بار، ولېږدوي او خالي يې کړي. دا د مخنيوي اصول دي.

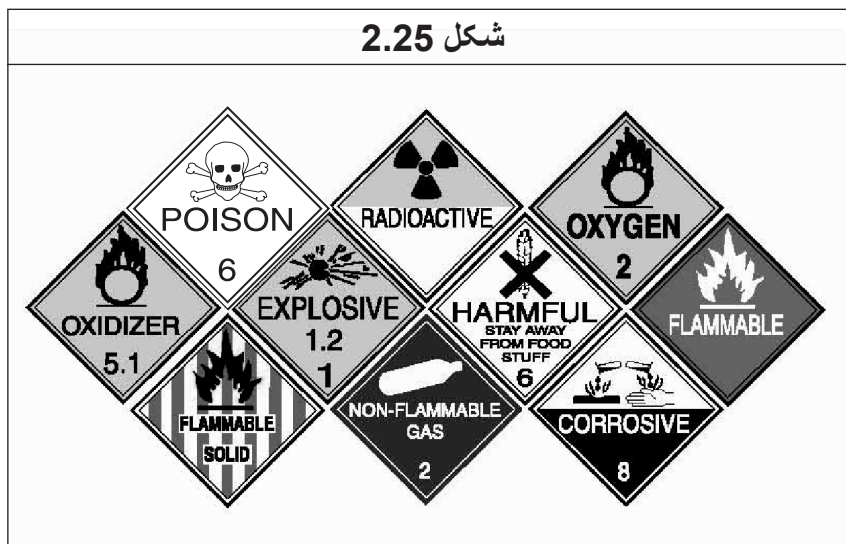
د خطر په اړه خبر ورکول. بار وړونکی د بار وړلو کاغذ او د الماس په شکل د خطر لیبلونه کاروي تر څو د بار پورته کوونکو کارګرانو او موټر چلوونکو ته د خطر خبرداری ورکړي. د بار وړلو سند هغه خطرناک توکي تشریح کوي چې لیرېدول کېږي. د بار وړلو امرونه، د بار وړلو بلونه او مینې فیستونه ټول د بار وړلو کاغذونه دي. بار وړونکي د ډیری خطرناکو موادو په کڅوړو کې د څلور انچه الماس په شکل د خطر خبرداری

لیبلونه لګوي. دا لیبلونه نورو ته د خطر په اړه خبر ورکوي. که چیرې د الماس لیبل په کانټینر کې په مناسب ډول نه وي، لیرېدونکي لیبل په ټګ باندې لګوي. د بېلګې په توګه، هغه فشار شوي ګاز سلنډرونه چې لیبل به نه لري، ټګونه یا ډیکلونه به ولري. لیبلونه د هغو بېلګو په څیر بنسټګري چې په شکل 25-2 کې ښودل شوي دي.

د یوې پېښې یا خطرناکو موادو د توییدو یا لیک کیدو وروسته، تاسو ممکن ټپي شئ او د هغو موادو د خطرونو په اړه چې تاسو یې لیرېدوئ، خبرتیا نشئ ورکولی. اور وژونکي او پولیس کولی شي د پېښې په ځای کې د زیان یا ټپي کیدو مخه ونیسي یا یې کم کړي که چیرې دوی پوه شي چې کوم خطرناک توکي لیرېدول کېږي. ستاسو ژوند او د نورو ژوند، کیدای شي د خطرناکو موادو د لیرېدو کاغذونو په چټکۍ سره موندلو پورې اړه ولري. د همدې دلیل پر بنسټ، تاسو باید د خطرناکو موادو پورې اړوند د بار وړلو کاغذونه ټب کړئ یا یې د نورو بار وړلو کاغذونو په سر کې وساتئ. تاسو باید د بار وړلو کاغذونه هم وساتئ:

- د موټر چلوونکي په دروازه کې په یوه کڅوړه کې یا
- د موټر چلولو پرمهال په روښانه لید کې یا
- د موټر څخه د وتلو پرمهال د موټر چلوونکي په څوکی کې.

2.23.3 – د تنظیم شویو محصولاتو لیستونه

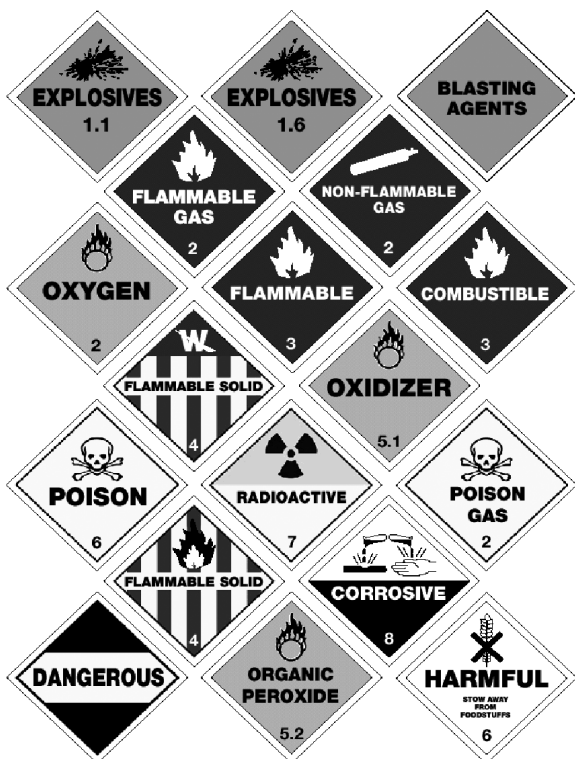
پلاکارډونه یا پلیټونه د خطرناکو موادو په اړه نورو ته د خبرداری ورکولو لپاره کارول کېږي. پلاکارډونه هغه ښې دي چې د موټر په بهر کې لګول کېږي چې د بار وړونکي بار د خطر ډلې په اړه معلومات ورکوي. یو پلاکارډ لرونکی موټر باید لږ تر لږه څلور ورته پلاکارډونه ولري. دوی په مخ، شا او دواړو اړخونو کې اېښودل شوي دي. پلاکارډونه باید له څلورو اړخونو څخه د لوستلو وړ وي. دوی باید لږ تر لږه 9.84 (250 ملي متره) انچه مربع وي، په یوه نقطه کې د الماس په شکل کې په مستقیم ډول وګرځول شي. د بار وړلو ټانکونه او نور لوی بسته بندۍ د خپلو محتویاتو د پیژندنې شمیره په پلاکارډونو یا نارنجي تختو کې ښيي.

د پیژندنې شمیرې یو څلور رقمي کوډ دي چې د لومړي ځواب ویونکو لخوا د خطرناکو موادو پیژندلو لپاره کارول کېږي. کیدای شي د پیژندنې شمیره د بار وړلو کاغذونو کې له یوه څخه د ډېرو کیمیاوي توکو پیژندلو لپاره وکارول شي. د پیژندنې شمیره به د "NA" یا "UN" تورو سره مخکې وي. د متحده ایالاتو د DOT د بېرني غبرګون لارښود (ERG) کیمیاوي توکي او د هغوی لپاره ټاکل شوي د پیژندنې شمیرې ذکر کوي..

ټول هغه موټرونه چې خطرناک مواد لیرېدوي، اړتیا نه لري چې پلاکارډونه ولري. د لוחو په اړه اصول د دې لارښود په 9 برخه کې ورکړل شوي دي. تاسو کولی شئ هغه موټر وچلوئ چې خطرناک مواد لیرېدوي، که چیرې هغه پلاکارډونو ته اړتیا ونه لري. که چیرې پلاکارډونو ته اړتیا وي، تاسو یې نشئ چلولی پرته له دې چې ستاسو د موټر چلولو جواز د خطرناکو موادو تاییدي ولري. 2.26 شکل وګورئ.

دا اصول د هغو موټرونو ټولو چلوونکي اړ ګرځوي چې په لویه تېرې وې او خطرناک توکي په خوندي ډول بار او انتقال کړي. دوی باید د خطرناکو موادو تایید سره د سوداګريز موټر چلولو جواز ولري. د اړینې تاییدۍ د ترلاسه کولو لپاره، تاسو باید د دې لارښود په 9 برخه کې موندل شوي موادو په اړه لیکلي ازموینه کې بریالي شئ. که چیرې تاسو خطرناک محصولات د 26,000 پوندو څخه لوی لاری کې د بار وړلو ټانک کې، د موټر د ناخالص وزن درجه بندي یا ځینې هغه وسایط چې مایعات یا ګازونه لیرېدوي، نو تاسو به د ټانک تاییدۍ ته هم اړتیا ولرئ. مایع یا ګاز باید خطرناک مواد نه وي. د ټانک تاییدي یوازې هغه وخت اړین ده که چیرې ستاسو موټر د A یا B ټولګي CDL ته اړتیا ولري او ستاسو موټر د هر ظرفیت دایمي نصب شوي کارګو ټانکي ولري یا ستاسو موټر د 1,000 ګیلن یا ډیر ظرفیت سره د لیرېدو وړ ټانک لیرېدوي.

2.26 شکل پلاکارډونه

هغه موټر چلوونکي چې د خطرناکو موادو تاییدې ته اړتیا لري باید د لوجي اصول زده کړي. که چېرې تاسو نه پوهیږئ چې ستاسو موټر ته پلاکارډونو ته اړتیا ده، نو له خپل ګومارونکي څخه پوښتنه وکړئ. هیڅکله داسې موټر مه چلوئ چې پلاکارډونو ته اړتیا ولري پرته له دې چې تاسو د خطرناکو موادو تاییدې ولرئ. داسې کار کول جرم دی. کله چې ودرول شي، نو تاسو ته به حواله ورکړل شي او تاسو ته به اجازه در نه کړل شي چې خپل لاری نوره وګرځوئ. دا به ستاسو وخت او پیسې دواړه مصرف کړي. د اړتیا پر مهال د تختې نه لګول کیدای شي ستاسو او د نورو ژوند په خطر کې واچوي که تاسو کومه پېښه کې ښکېل وئ. بیرنۍ مرسته به ستاسو د خطرناکو بارونو په اړه معلومات ونه لري. د خطرناکو موادو چلوونکي باید دا هم پوه شي چې کوم محصولات یوځای بار کولی شي او کوم یې نشي کولی. دا اصول په 9 برخه کې هم دي. مخکې له دې چې په یوه لاری کې له یو څخه زیات محصولات بار کړئ، تاسو باید پوه شئ چې ایا د دوی یو ځای بار کول خوندي دي. که چېرې تاسو نه پوهیږئ، نو له خپل ګومارونکي څخه پوښتنه وکړئ او مقررات وګورئ.

2.22 او 2.23 فرعي برخې خپله پوهه وازمایئ

1. د والګي لپاره عام درمل کولی شي تاسو خوبوړی کړي. سم یا ناسم؟
2. که چېرې تاسو د موټر چلولو پرمهال خوب وکړئ نو څه باید ترسره کړئ؟
3. کافي او یو څه تازه هوا به د ځیناک ځینونکي سره مرسته وکړي چې په هوش کې راشي. سم یا ناسم؟
4. د خطرناکو موادو پلاکارډ څه شی دی؟
5. ولې پلاکارډونه کارول کېږي؟
6. "د خوب پور" څه شی دی؟
7. د خوب په حالت کې د موټر چلولو د خطر نښې نښانې کومې دي؟

دا پوښتنې کیدای شي په ازموینه کې شاملې وي. که تاسو ټولو ته ځواب نشئ ورکولی، نو 2.22، 2.23 او 2.24 فرعي برخې بیا ولولئ.

برخه 3

په خوندي ډول د کارګو لېږدول

دا برخه د ټولو سوداګريزو موټرو د چلوونکو لپاره ده

برخه 3 - د کارګو خوندي لېږدول

دا برخه لاندې شیان تر پوښښ لاندې راولي. د کارګو کتنه

- د کارګو وزن او توازن
- د کارګو امنیت
- هغه کارګو چې ځانګړې پاملرنې ته اړتیا لري

دا برخه تاسو ته په خوندي ډول د بار وړلو په اړه معلومات درکوي. د CDL د ترلاسه کولو لپاره تاسو باید د کارګو خونديتوب په اساسي قواعدو پوه شئ.

که تاسو کارګو په غلط ډول بار کړئ یا یې خوندي نه کړئ، نو دا د نورو او ستاسو لپاره خطر کېدلی شي. هغه سست تړل شوی بار چې له موټر څخه لوېږي، د ترافیکي ستونزو لامل کېدای شي او نور کسان پکې ژوبل یا وژل کېدای شي. سست تړلی شوی بار کولای شي تاسو ته د چټک درېدو یا ټکر په جريان کې زیان ورسوي یا مو ووژني. ستاسو موټر د ډېر بار له امله زیانمنېدلی شي. سټرینګ وهل د موټر د بارولو د څرنگوالي له امله اغېزمنېدلی شي، چې دا د موټر کنټرول ستونزمنوي.

تاسې مسوول یاست چې که تاسو پخپله کارګو بار او خوندي کوئ یا نه:

- ستاسو د کارګو کتنه یا تفتیش کول.
- د ډېر بار او د نامتوازن وزن پېژندل.
- په دې پوهېدل چې ستاسې مال سم تړل شوی دی او ستاسو مخ او اړخونه نه پټوي.
- په دې پوهېدل چې ستاسې مال بېرنيو تجهیزاتو ته ستاسې لاسرسي نه محدودې.

که تاسو غواړئ داسې خطرناک مواد له ځان سره ولېږدوئ چې ستاسې په موټر کې پلاکارډونو ته اړتیا لري، نو تاسو به د خطرناکو موادو تایید ته هم اړتیا ولرئ. د دې لارښود په 9 برخه کې هغه معلومات شته چې تاسو ورته اړتیا لرئ، ترڅو د خطرناکو موادو په ازموینه کې بریالي شئ.

3.1 - د کارګو کتل

ستاسو د پلټنې د یوې برخې په توګه، ډاډمن شئ چې لاری ډېر بار نه وي او بار په سمه توګه متوازن او خوندي شوی وي.

له پیلولو وروسته. د سفر له پیلولو وروسته په لومړیو 50 مایلونو کې بار او د هغې د خوندي کولو وسایل بیا وګورئ. د اړتیا وړ هر ډول تنظیمات وکړئ.

بیاځلي یې چک کړئ. د سفر په لړ کې د اړتیا مطابق د بار او خوندي کولو وسایل بیا وګورئ ترڅو بار خوندي وساتئ. تاسې بیاځلي کتنې یا لیدلو ته اړتیا لرئ چې:

- وروسته له دې چې تاسو 3 ساعته یا 150 میله موټر وچلوئ.
- د موټر چلولو په جریان کې له هرې ډمې وروسته.

د سوداګریز موټرو د وزن، د مال د سم تړلو، مالونو پوښلو او هغه ځایونو په اړه له یو ځای څخه بل څخه ته فډرالي، ایالتي او سیمه ییز مقررات فرق کوي چېرته چې تاسو لوی موټرونه چلولی شئ. د هغه ځای قوانین وپېژنئ چېرې چې به تاسو موټر چلوئ.

3.2 – د کارګو وزن او توازن

تاسو د دې مسوول یاست چې ډېر بار، بار نه کړئ. لاندې د وزن ځینې تعریفونه دي چې تاسو باید پرې وپوهېږئ.

3.2.1 – هغه تعریفونه چې تاسو باید پرې وپوهېږئ

د موټر د ناخالص وزن درجه بندي (GVWR). د یو واحد موټر او د هغه د بار لپاره اعظمي GVW د جوړونکي لخوا ټاکل شوې. د ګډ ناخالص وزن درجه بندي (GCWR). د موټرو او د هغو د بار د یو ځانګړي ترکیب لپاره اعظمي GCW د جوړونکي لخوا ټاکل شوې. د اکسل وزن. هغه وزن چې ځمکې ته د یوه اکسل یا د اسکولونو د یوه سیټ په واسطه لېږدول کېږي. د ټایر بار. تر ټولو زیات خوندي وزن چې یو ټایر یې په یو ټاکلي فشار کې لېږدولی شي. دا درجه بندي د هر ټایر په څنډه کې لیکل شوې ده. د تعلیق سیسټمونه. د تعلیق سیسټمونه د جوړونکي د وزن د ظرفیت درجه بندي لري. د نېټولو د وسیلې ظرفیت. د نېټولو وسایل د هغه اعظمي وزن لپاره درجه بندي شوي دي چې دوی یې کښولی او/یا لېږدولی شي.

3.2.2 – د قانوني وزن محدودیتونه

تاسو باید وزنونه په قانوني حدودو کې وساتئ. ایالتونه د GVW، GCW، او اکسل وزنونو لپاره اعظمي حدونه لري. ډېری وختونه د اکسل اعظمي وزن د پل فورمول په واسطه ټاکل کېږي. د پل فورمول هغو اکسلونو ته د اعظمي وزن کمولو اجازه ورکوي چې یو بل ته نږدې وي. دا د دې لپاره دی چې د پلونو او سړکونو ډېر بار څخه مخنیوی وشي. کله چې پل ته نږدې کېږئ، نو باید تر تېرېدو مخکې د وزن محدودیتونه وګورئ. ډېر بار کول په سټرینګ، بریک وهلو او د سرعت په کنټرول باندې ناوړه اغېزې لرلې شي. ډېرې بار لارې باید ډېرې ورو پورته شي. بده لاده دا چې دوی ممکن د ښکته کېدو په وخت کې ډېر سرعت ترلاسه کړي. د درېدو واټن ډېرېږي. بریکونه هغه وخت کار پرېږدي چې کله ډېر سخت کار کولو ته اړ ایستل شي. د خرابې هوا یا غرونو په جریان کې ممکن په قانوني اعظمي وزن کې کار کول خوندي نه وي. تر موټر چلولو مخکې دا په پام کې ونیسئ.

3.2.3 – ډېر زیات دروند بار مه پورته کوئ

د موټر د جاذبې د مرکز لوړوالی د خوندي سمبالولو لپاره خورا مهم دی. د جاذبې لوړ مرکز (د مال په لوړ ځای کې د ډېرو یا درنو مالونو ښودل) دا معنی لري چې ستاسو د ښکته کېدو احتمال زیات دی. دا په کونجونو کې خورا خطرناک دی، یا که تاسو له خطر څخه د مخنیوي لپاره وګرځئ. دا ډېره مهمه ده چې کارګو داسې ووبشل شي چې د امکان تر حده تیت وي. د بار وړونکو توکو تر ټولو درنې برخې تر سپکو برخو لاندې کېږدئ.

3.2.4 – د وزن توازن برابر کړئ

د وزن کمزوری توازن کولای شي د موټر چلولو خطرناک کړي. بار باید د بار په ساحه کې متوازن وي. د سټرینګ په اکسل باندې ډېر وزن کولای شي د سټرینګ د سختیدو لامل شي. دا کولای شي چې د سټرینګ اکسل او ټایرونو ته زیان ورسوي. د مخي طرف اکسلونو کم بار (دا د دې له امله دی چې وزن ډېر شا ته لېږدول شوی وي) کولای شي د سټرینګ د اکسل وزن ډېر سپک کړي ترڅو په خوندي ډول وچلېږي. د موټر چلولو په اکسلونو کې ډېر لږ وزن کولای شي د خراب تحرک لامل شي. د موټر چلولو ویلونه په اسانۍ سره ګرځېدلی شي. د خرابې هوا په جریان کې لارې ممکن د تګ توان ونه لري. هغه وزن چې په داسې ډول بار شوی وي چې د جاذبې مرکز یې لوړ وي، د غورځېدو چانس یې زیات وي. په هوار تخت لرونکو موټرو کې د دې امکان هم ډېر دی چې بار به اړخ ته ولېږدول شي یا راوغورځي. 3.1 شکل وګورئ.

شکل 3.1

د بار بارول

سم

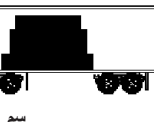

سم

غلط

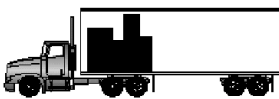

غلط

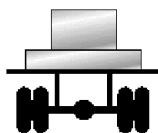

سم

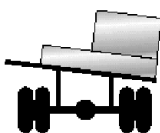
غلط

غلط

سم

غلط

3.3 – د بار خوندي کول

3.3.1 – بندول او تړل

بندول د بار په مخ، شا، او/یا اړخونو کې کارول کېږي تر څو هغه له خوځېدو څخه وساتي. بندول داسې شکل لري چې د بار پر وړاندې په سمه توګه وتړل شي. دا د بار بېخ ته خوندي کېږي تر څو د بار خوځښت مخه ونيسي. تړل هم د مال د حرکت د مخنيوي لپاره کارول کېږي. تړل د بار له پورتنۍ برخې څخه د بار وړونکې برخې تل او/یا د یو الوتو ته ځخېږي.

3.3.2 – د بار تړلو رسی

په هوارو تریلرونو یا بې اړخه تریلرونو کې، بار باید خوندي شي ترڅو یې د حرکت یا غورځېدو مخنیوی وشي. په تړلو واګونو کې د بار تړلو رسی هم مهمه ده ترڅو د مال د حرکت مخه ونيسي چې ممکن د موټر چلولو په وړتیا تاثیر وکړي. د تړلو رسی باید مناسب

ډول او مناسب ځواک ولري. د بار تړلو د ټولو رسیو ګډه ځواک باید دومره قوي وي چې د تړل شوي مال د وزن یو نیم برابره پورته کړي. فډرالي مقررات غوښتنه کوي چې د هر ډاډمن سیستم د ټولیز کاري بار حد چې د یو شي یا د شيانو له حرکت څخه د خوندي کولو لپاره کارول کېږي، باید لږ تر لږه د شي یا ډله شيانو د وزن نیمایي برخه وي. د تړلو لپاره د رسی، تسمو، زنځیرونو او د کشولو د وسایلو (وینچونه، ریچتونه، د کلینچ کولو اجزا) په ګډون مناسب تجهیزات باید وکارول شي. له موټر سره تړل شوي تارونه یا رسی باید په سمه توګه وصل شي (هوکونه، بولټونه، رېلونه، کړۍ). 3.2 شکل وګورئ.

په بار کې باید د هر لس فوټه بار لپاره لږ تر لږه یوه رسی وي. ډاډه شۍ چې تاسو د دې اړتیا پوره کولو لپاره کافي د تړلو وسایل لرئ. مهمه نه ده چې بار هر څومره کوچنی وي، باید لږ تر لږه دوه ځای وتړل شي چې هغه ونيسي.

د مختلفو درنو فلزاتو د خوندي کولو لپاره ځانګړیو توکو ته اړتیا ده. که تاسو داسې بارونه وړئ، نو وګورئ چې هغه څه دي.

3.3.3 – هیډر بورډونه

د مخکینۍ برخې هیډر بورډونه ("د سر خوندي بار") د ټکر یا بېرني بندېدو په صورت کې ستاسو د بار وړلو څخه ساتنه کوي. ډاډ ترلاسه کړئ چې د مخکینۍ برخې جوړښت په ښه حالت کې دی. د مخکینۍ برخې جوړښت باید د هر هغه بار پر وړاندې حرکت بند کړي چې تاسو یې لیریدئ.

3.3.4 – د بار پوښول

د بار د پوښولو لپاره دوه اساسي دلیلونه موجود دي:

- له توییدو څخه د خلکو د بارونو ساتنه.
- له هوا څخه د بار ساتنه.

په ډېرو ایالتونو کې له توییدو څخه ساتنه د خونديتوب اړتیا ده. د هغو ایالتونو له قوانینو سره بلد شۍ چې موټر پکې چلوئ. د پنسلوانیا د قوانینو کتلو لپاره د پنسلوانیا د موټرو کود سرلیک 75 ته مراجعه وکړئ.

تاسو باید د موټر چلولو پرمهال وخت پر وخت په ترافیک څارنې وسیلې / هنداره کې د خپل پوښونه وګورئ. یو څوړند پوښ کېدای شي خلاص شي، بار خلاص کړي او ممکن ستاسو یا د بل د سترګو مخه ونيسي.

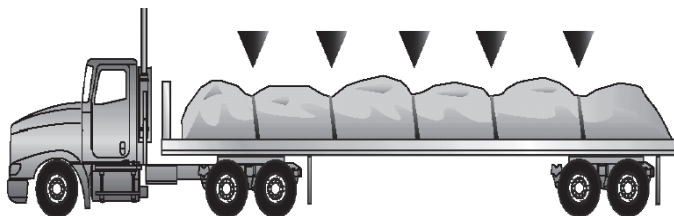
3.3.5 – مهر شوي او کانتینر شوي بارونه

کانتینر شوي بارونه عموماً هغه وخت کارول کېږي کله چې بار د رېل یا کینټی له لارې په جزوي ډول لېږدول کېږي. د لارې له لارې تحویلي د سفر په پیل او/یا پای کې ترسره کېږي. ځینې کانتینرونه پخپله د تړلو وسایل یا قلفونه لري چې مستقیماً د ځانګړي چوکاټ سره وصل دي. نور باید په هوار تخت تریلرونو کې بار شي. دوی باید د نورو بارونو په څېر په سمه توګه خوندي شي. تاسو نه شۍ کولای مهر شوي بارونه چک کړئ، خو تاسو باید وګورئ چې تاسو د ناخالص وزن او اکسل وزن حد څخه تجاوز نه وي کړی.

شکل 3.2

د تړلو وسایل

په کارګو کې باید د هرو 10 فوټو بار لپاره لږ تر لږه یوه د تړلو وسیله وي. ډاډه شۍ چې تاسو د دې اړتیا پوره کولو لپاره کافي د تړلو وسایل لرئ. مهمه نه ده چې بار څومره کوچنی وي، لږ تر لږه دوه ځایه باید تړل شوی وي چې هغه ونيسي.

3.4 – هغه بار چې ځانګړې پاملرنې ته اړتیا لري

3.4.1 – وچ مال

وچ مال ټانکونه ځانګړې پاملرنې ته اړتیا لري، ځکه دوی د جاذبې لوړ مرکز لري او بار بدلون پیدا کولای شي. د ګولايي خطونو او تیزو څرخونو په شاوخوا کې په ډېرې پاملرنې سره (ورو او احتیاط سره) حرکت وکړئ.

3.4.2 – خوړنده غوښه

په یخچال شوي لاری کې د غوښې څړول (څړول شوی غوښه، د خنزیر غوښه، پسه) کېدای شي د جاذبې لوړ مرکز ولري او یو ډېر بی ثباته بار وي. په تېزو کونجونو کې لکه سړک ته د وتلو او ننوتلو پر مهال ځانګړې پام اړین دی. ورو ولاړ شئ.

3.4.3 – څاروي

څاروي په تېرېل کې حرکت کولای شي، چې د خطرناکه سمبالولو لامل کېږي. که چېرته بار پوره نه وي، نو له غلطو دیوالونو څخه استفاده وکړئ تر څو څاروي یوځای وساتل شي. حتی که څاروي یوځای شوي وي، ځانګړې پاملرنه اړینه ده ځکه چې څاروي کولای شي په ګولايي ځای کې خپل توازن له لاسه ورکړي. دا د جاذبې مرکز بدلوي او د غورځېدو احتمال ډېروي.

3.4.4 – ډېر بارونه

د ډېر اوږد، ډیر پلن او/یا ډېر وزن لرونکي بارونو لپاره ځانګړې ټرانسپورټ جوازونو ته اړتیا ده. موټر چلول معمولاً تر ټاکلو وختونو پورې محدود وي. ممکن ځانګړې تجهیزات اړین وي لکه د "پراخ بار" نښې، ځلېدونکي څراغونه، بیرغونه او نور. د دې ډول بارونو د لېږد لپاره ممکن د پولیسو ساتونکي یا د پېلوټ موټرو ته اړتیا وي چې د خبرتیا نښې او/یا فلش وړونکي څراغونه ولري. دا ځانګړي بارونه د موټر چلولو پر مهال ځانګړې پاملرنې ته اړتیا لري.

برخه 3

خپله پوهه وازمائی

1. د بار وړلو پورې اړوند د کومو څلورو شیانو مسوولیت د موټر چلوونکي پر غاړه دی؟
2. څو ځله باید په سړک باندې د خپل بار د کتلو لپاره ودرېږئ؟
3. د ناخالص ترکیب وزن درجه بندي د ناخالص ترکیب له وزن سره څنګه توپیر لري؟
4. د دوو داسې حالتونو نومونه واخلئ چې قانوني اعظمي وزنونه پکې خوندي نه وي.
5. که چېرې تاسو په مخکیني اکسل کې کافي وزن ونه لرئ نو څه پېښېدلی شي؟
6. په هره هوار بستر کې د بار لپاره د رسیو لږترلږه شمېر څومره دی؟
7. د 20 فوټه بار لپاره د رسیو لږترلږه شمېر څومره دی؟
8. په خلاص بستر کې د بار پوښلو دوه اساسي دلیلونه ولیکئ.
9. د مهر شوي بار تر لېږدولو مخکې باید څه شی وګورئ؟

دا پوښتنې کېدای شي ستاسې په ازموینه کې وي. که تاسو دې ټولو ته ځواب نه شئ ورکولی، نو 3 برخه بیا ولولئ.

دويمه برخه

4. د مسافرو خوندي لېږدول

5. د هوا پریکونه

6. ترکیبي موټرونه

7. دوه‌ګوني او درې‌ګوني

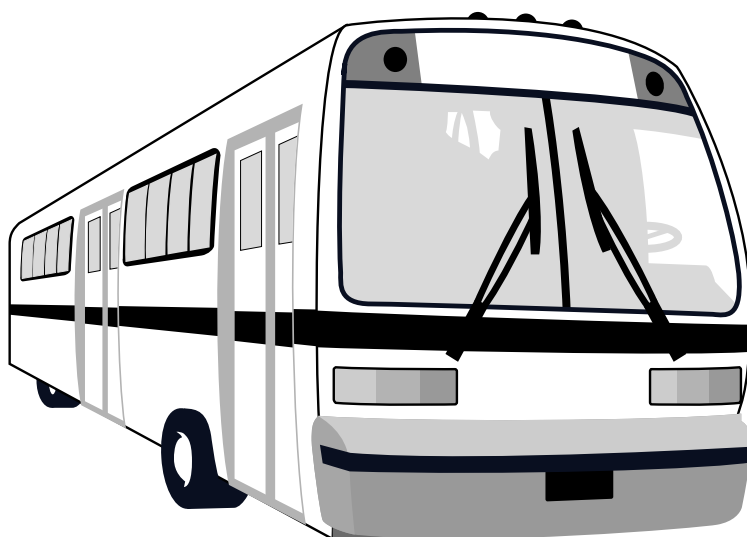
8. ټانک موټرونه

9. خطرناک مواد

دا مشخص کړئ چې په دغو
برخو کې د کومې برخې مطالعه کولو ته اړتیا لرئ

برخه 4

د مسافرو خوندي لېږدول

دا برخه د هغو موټر چلوونکو لپاره ده چې د مسافرو تایید ته اړتیا لري

4 برخه - د مسافرو خوندي لېږدول

دا برخه

لاندې شیان تر پوښښ لاندې راولي. د وسایطو کتنه

- بارول او د سفر پیل
- په سړک باندې
- له سفر وروسته د وسایطو کتنه
- منع شوې کړنې
- د بریک-دروازې انټر لاکونو کارول

د بس چلوونکي باید د سوداګريزو موټر چلولو جواز ولري، که چېرې دوی داسې موټر چلوي چې له 16 یا ډېرو کسانو، د موټر چلوونکي په ګډون، د ناستي لپاره جوړ شوی وي یا که چېرې د ښوونځي بس چلوي نو 11 یا ډېر کسان.

د بس چلوونکي باید د خپل سوداګريز موټر چلولو په جواز کې د مسافرو تایید ولري. د تایید تر لاسه کولو لپاره تاسو باید د دې لارښود د 2 او 4 برخو په اړه د پوهې په ازموینه کې بریالي شئ. (که ستاسو بس د هوا بریکونه ولري، نو تاسو باید د 5 برخې په اړه د پوهې په ازموینه کې هم بریالي شئ.) تاسو همداراز باید د هغه موټر د ټولګي لپاره په اړینو مهارتونو کې هم بریالي شئ چې تاسو یې چلوئ.

4.1 - د موټر کتنه یا تفتیش

تر بس چلولو مخکې تاسو باید ډاډ تر لاسه کړئ چې دا خوندي دی. تاسو باید د پخواني موټر چلوونکي لخوا د کتنې جوړ شوي راپور بیا وګورئ. یوازې هغه وخت چې مخکې راپور شوي نیمګړتیاوې د جوړو شویو په توګه تصدیق شوي وي یا بیاجوړونې ته اړتیا نه لري، تاسو باید د موټر چلوونکي پخوانی راپور لاسلیک کړئ. دا ستاسو تصدیق دی چې مخکې راپور شوي نیمګړتیاوې حل شوي دي.

4.1.1 - د موټر سیستمونه

تر موټر چلولو مخکې ډاډ تر لاسه کړئ چې دا شیان په ښه کاري ترتیب کې دي:

- د هوا پامپونو ښکونکي په ګډون د خدماتو بریکونه (که ستاسو بس تړلې یا نیم تړلې ولري).
- د پارکینګ بریک.
- د سټرینګ یا شټرینګ میکانیزم.
- څراغونه او انعکاس کوونکي.
- ټایرونه (په مخکیني ویلونو کې باید بیا پوښل شوي یا بیا جوړ شوي ټایرونه نه وي).
- هارن.
- د ښیښي پاکوونکي یا پاکوونکي.
- د شا خوا ترافیک لیدنې نظارتي وسیله / هنداره یا د ترافیک نظارتي وسیله / هنداره ښلولو وسایل (که موجود وي).
- ویلونه او ریمان.
- بېرني تجهیزات.

ډاډ تر لاسه کړئ چې ستاسو بس د اور وژني اله او بیرني انعکاس کوونکي (3 انعکاس کوونکي مثلثونه یا لږ تر لږه 6 فیوزونه یا 3 مایع سوځېدونکي اشارې) برېښنایي فیوزونه لري، پرته له دې که چېرې د سرکټ بریکرونو سره سمبال وي.

4.1.2 - د لاسرسي دروازې او پینلونه

کله چې تاسو د بس بهرنۍ برخه وګورئ، نو د بېرني وتلو هر ډول خلاصې لارې وټړئ. همداراز، د خلاص لاسرسي پنلونه (د سامان، تشناب خدمت، ماشین، او نورو لپاره) وټړئ. تر موټر چلولو مخکې.

4.1.3 - د بس داخل

خلک کله نا کله هغو بسونو ته زیان رسوي چې څوک ورسره نه وي. تر موټر چلولو مخکې تل د بس دننه برخه وګورئ ترڅو د سپرلیو خونديتوب ډاډمن شي. د بس لارې او زینې باید تل پاکې وي. ستاسو د بس لاندې برخې باید په خوندي کاري حالت کې وي:

- هر لاستی او میله.
- د فرش پوښول.
- د تشناب د بېرني زنگ په ګډون د اشارې ورکولو واسیل، که چېرې بس تشناب ولري.
- د بېرني وتلو لاستي.

څوکی باید د سورلیو لپاره خوندي وي. ټولې څوکی باید په سم ډول له بس سره وتړل شي.

هېڅکله د بېرني وتلو له خلاصې دروازې یا کرکې سره موټر مه چلوئ. په بېرني دروازه کې د "بېرني وتلو" نښه باید په واضح توګه ښکاره شي. که چېرې د بېرني دروازې سور څراغ وي، نو هغه باید کار وکړي. دا د شپې لخوا یا بل هر هغه وخت چې تاسو خپل بهرني څراغونه کاروئ، روښانه کړئ.

4.1.4 – د چټ خلاصېدونکي دورځي يا هېچونه

تاسو کولای شئ د چټ ځینې بېرني دريځي د تازه هوا لپاره په نیمه پرانیستي حالت کې قلف کړئ. په معمول ډول یې خلاص مه پرېږدئ. په یاد ولرئ چې د دريځو د خلاصېدو پر مهال، د بس لوړوالی زیاتېږي.

4.1.5 – د خپلې څوکی کمر بند وتړئ

د موټر چلوونکي څوکی باید کمر بند ولري. دا تل د خوندیتوب لپاره وکاروئ.

4.2 – بارول او د سفر پیل

سپرلیو ته اجازه مه ورکړئ چې د لېږدېدونکي بکسونه په دروازه یا لاره کې پرېږدي. په لار کې باید هېڅ داسې شی نه وي چې نوره سپرلی تېی کړي. په داسې لارو د سامانونو او بار خوندي کول چې د زیان مخه ونیسي او:

- موټر چلوونکي ته اجازه ورکړئ چې په ازاد ډول او اسانۍ سره حرکت وکړي.
- په بېرني حالت کې سپرلی ته دا اجازه ورکړئ چې له هرې کرکې یا دروازې څخه ووځي.
- که چېرې لاسي بکسونه لوېږي یا خوځېږي، نو سپرلی له تېي کېدو څخه وژغورئ.

شکل 4.1

د خطر طبقې تعریفونه		
ټولګی	د ټولګي نوم	بېلګه
1	چاودېدونکي توکي	مهمات، ډاینامایټ، اورلوبی
2	ګازونه	پروپین، اکسیجن، هیلیم
3	اور اخیستونکي	پټرول، اسیتون
4	اور اخیستونکي جامدات	لوبی، فیوزونه
5	اکسیدرزونه	امونیم نایټریټ، هایدروجن پیراکساید
6	زهرونه	آفت وژونکي، ارسنیک
7	رادیواکتیو	یورانیم، پلوتونیم
8	زنگ وهونکي	هایدروکلوریک اسید، د بېټری مایع
9	متفرقه خطرناک مواد	فارمل دیهایډ، اسپیستوس
هېڅ	ORM-D (نور تنظیم شوي مواد - کورني)	د وېنټو سپرې یا سکاره
هېڅ	اور اخیستونکي مایعات	د سون ټېل، سپک مایع

4.2.1 – د معلولیت لرونکو امریکایانو قانون (ADA)

د معلولیت لرونکو امریکایانو قانون (ADA) په 1990 کال کې پر یوه قانون بدل شو. ADA د مدني حقونو قانون دی چې د عام ژوند په ټولو برخو کې د معلولو اشخاصو پر وړاندې د دندو، ښوونځیو، ترانسپورت او ټولو عامه او خصوصي ځایونو په ګډون تبعیض منع کوي چې د عامو خلکو لپاره خلاص دي. د قانون موخه دا ده چې ډاډ ترلاسه شي چې معلول خلک د نورو په څېر ورته حقونه او فرصتونه لري. ADA معلولو اشخاصو ته د مدني حقونو خوندیتوب ورکوي لکه څنګه چې اشخاصو ته د نژاد، رنگ، جنسیت، ملي منشي، عمر او مذهب پر بنسټ ورکول کېږي. دا د معلولو اشخاصو لپاره په عامه استوګنځایونو، کارموندنې، ترانسپورت، ایالتی او سیمه ییزو حکومتي خدماتو او مخابراتو کې مساوي فرصتونه تضمینوي.

4.2.2 – خطرناک مواد

د هغو بارونو یا سامانونو څارنه وکړئ چې خطرناک مواد لري. ډېری خطرناک توکي په بس کې نه شي وړل کېدای. هغه خطرناک مواد چې اجازه ورکړل شوې، باید ځینې شرایط پوره کړي.

د فبرالي خطرناکو موادو په جدول کې ښودل شوي چې کوم مواد خطرناک دي. دوی د سفر په جریان کې روغتیا، خوندیتوب او ملکیت ته خطر پېښوي. مقررات دا ایجابوي چې بار وړونکي د خطرناکو موادو کانټینرونه د موادو نوم، د پیژندنې شمېره او د خطر لېبل په نښه کړي. هلته نهه مختلف څلور انچه الماس شکله د خطر لېبلونه موجود دي. 4.1 شکل وګورئ. د الماس په شکل لېبلونو ته پام وکړئ. هېڅ داسې خطرناک مواد مه لېږدوئ پرته له دې چې تاسو ډاډه شئ چې قوانین ورته اجازه ورکوي.

4.2.3 – منع شوي خطرناک مواد

- بسونه ممکن د ORM-D په نوم د کوچنیو وسلو مهمات، د روغتون بېړني توکي او درمل ولېږدوي. که چېرې لېږونکي نه شي کولای چې په بل ډول یې واستوي، تاسو کولای شئ لږ مقدار نور خطرناک مواد هم له ځان سره ولېږدوئ. بسونه یې باید هېڅکله هم ونه لېږدوي:
- د 2.3 برخې زهرجن ګاز، د 6 ټولګي مایع زهر، اوبښکي بهونکي ګاز، ځوړونکي مواد.
  - له 100 پاونډه څخه زیات د 6 ټولګي جامد زهرونه.
  - د خلکو په ځای کې چاودېدونکي توکي، پرته له کوچنیو لاسي مهماتو څخه.
  - په هغه ځای کې چې خلک پکې اوسېږي، د راډیو اکتیو موادو لېبلونه.
  - د خطرناکو توکو اجازه شوې اندازه باید په ټولیز ډول تر 500 پاونډو ډېره نه وي او یوه ځانګړې کټګورۍ له 100 پاونډو زیاته نه وي.
- سپرلی ځینې وختونه په بس کې له خطرناکو موادو سره سپرېږي، چې لیل یې نه وي، کوم چې دوی ممکن نه پوهېږي چې خطرناک دي. سپرلیو ته دا اجازه مه ورکړئ چې عام خطرونه لکه د موټر بېټرۍ یا پټرول انتقال کړي.

4.2.4 – د درېدو قطار

هېڅ سپرلی نه شي کولای د موټر چلونکي د څوکی شاته د درېدو قطار مخې ته ودرېږي. هغه بسونه چې په ولاړه د درېدو اجازه ورکوي، باید په فرش کې دوه انچه لیکه ولري یا کوم بله داسې وسیله ولري ترڅو سپرلی ته دا ورسېږي چې چېرته نه شي درېدلی. دې ته د درېدو قطار یا لیکه ویل کېږي. ټول ولاړ سپرلي باید د هغې لیکې تر شا ودرېږي.

4.2.5 – ستاسې په مقصد یا منزل کې

کله چې منزل یا منځنیو تمځایونو ته ورسېږئ نو اعلان وکړئ: ځای.

د درېدلو دلیل.

د راتلونکي روانېدو وخت.

د بس شمېره.

هغه سپرلی چې له بس څخه ښکته کېږي، ور یاد کړئ چې له ځان سره د لاسي لېږد وسایل واخلي. که چېرې لار د څوکیو په پرتله ټیټه وي، نو سپرلی ته د ښکته کېدو یادونه وکړئ. دا باید د موټر چلونکي لخوا وروستي تمځای ته تر رسېدو مخکې اعلان شي.

د چارټر بس چلونکي باید د روانېدو تر وخته پورې په بس کې د سپرلیو سپرېدو ته اجازه ور نه کړي. دا به د بس د غلا یا وړانکارۍ څخه د مخنیوي په برخه کې مرسته وکړي.

4.3 – پر سړک

4.3.1 – د مسافرو څارنه

ډېری چارټر او ترمنځ ښارونو وړونکي شرکتونه د مسافرو د سوکالي او امنیت لپاره قواعد لري. د سفر په پیل کې د سګرېټ څکولو، څښاک، یا د راډیو او ټیپ (برېښنایی وسایلو) کارولو په اړه قوانین ذکر کړئ. په پیل کې د قوانینو تشریح کول به وروسته د ستونزو څخه د مخنیوي په برخه کې مرسته وکړي.

د موټر چلولو پرمهال، د خپل بس دننه برخه او همداراز د مخي سرک، اړخونه او شاته برخي وڅارئ. تاسو ممکن مجبور شئ چې سپرلی ته د قوانینو یادونه وکړئ، یا دا ورته ووايست چې لاسونه او سرونه له بس څخه نه باسي.

4.3.2 – په تمخایونو کې

سپرلی د بس د پورته کېدو یا ښکته کېدو پر مهال او کله چې بس حرکت پیل کړي یا ودرېږي، ټکر کولای شي. له بس څخه د وتلو پر مهال له سپرلیو سره محتاط اوسئ چې خپل قدمونه په احتیاط سره واخلې. تر حرکت کولو مخکې د دوی د کېناستلو یا ځان چمتو کولو لپاره انتظار وکړئ. حرکت کول او ودول باید د امکان تر حده اسانه وي ترڅو د سپرلی له ټپي کېدو څخه مخنیوی وشي.

کله نا کله تاسو ممکن یو شرابي یا مزاحمت کوونکي سپرلی ولرئ. تاسو باید د دې سپرلی او همداراز د نورو د خوندیتوب ډاډ ترلاسه کړئ. سپرلی په هغه ځای کې مه ښکته کوئ چې د دوی لپاره خوندي نه وي. دا ممکن په راتلونکي ټاکل شوي تمخای یا په ښه روښانه سیمه کې خوندي وي، چېرې چې نور خلک هم وي. ډیری باروړونکي له خرابکارو سپرلیو سره د چلند لارښوونې لري.

4.3.3 – عامي پېښې

د بس تر ټولو عامي پېښې. د بسونو پېښې ډېری وخت په څلور لارو کې پېښېږي. حتی که یو سیګنال یا د تمخای ښه نور ترافیک کنټرولوي، بیا هم احتیاط وکړئ. د ښوونځي او عامه ترانسپورت بسونه کله نا کله د ترافیک څارنې وسیلې / هنداره خرابوي یا د بس له تمخای څخه د وتلو پر مهال له تېرېدونکو موټرو سره ټکر کوي. هغه پاکي په یاد ولرئ چې ستاسو بس ورته اړتیا لري او په تمخایونو کې د ستونو او ونو د ځانګړو څارنه وکړئ. د هغه واټن اندازه وپېژنئ چې ستاسو بس له سرعت او ترافیک سره د یوځای کېدو لپاره ورته اړتیا لري. له تمخای څخه د وتلو مخکې د تشي فاصلي خلاصېدو ته انتظار وکړئ. هېڅکله دا فکر مه کوئ کله چې تاسو اشاره کوئ یا حرکت پیلوئ، نور موټر چلوونکي به بریک ونیسي ترڅو تاسو ته ځای درکړي.

4.3.4 – په ګولایو یا د ګرځېدو په ځایونو کې سرعت

په هغو ګولایو کې ټکرونه چې خلک وژني او بسونه ویجاړوي، د ډېر سرعت له امله رامینځته کېږي، ډېری وختونه کله چې باران یا واوره سرک ښویي. هره بانکي ګولایي یو خوندي "ډیزاین شوی سرعت" لري. په ښه هوا کې، ښودل شوی سرعت د موټرو لپاره خوندي دی، خو ممکن د ډېری بسونو لپاره ډېر لوړ سرعت وي. له ښه کتشف سره بس ممکن وګرځي؛ له کمزوري کتشف سره دا ممکن له منځني څخه وښویږي.

ګولایي خطونو ته تر ننوتلو مخکې سرعت ورو کړئ، بیا د ګولایي د خطونو له لارې یو څه سرعت ورکړئ. که ستاسو بس په بانکي ګولایي کې بهرنی خوا ته تمایل کوي، نو تاسو ډېر تېز سرعت لرئ.

4.3.5 – د رېل پټلۍ – لویي لارې د تېرېدو تمخایونه

په رېل پټلۍ کې د تېرېدو په ځایونو کې ودرېږئ:

- خپل څلور لارې څراغونه
- فعال کړئ. د بس درولو لپاره، له رېل پټلیو څخه له 15 څخه تر 50 پښو پورې واټن کې ودرېږئ.
- د اورګاډو د نږدې کېدو لپاره دواړو لورو ته غوړ ونیسئ او وګورئ. تاسو اړ یاست چې د خپل مخ طرف دروازه او د موټر چلوونکي کړکۍ پرانېزئ ترڅو د در نږدې کېدونکي اورګاډي لیدلو یا اورېدلو وړتیا مو ښه شي. ټول شور خپروونکي وسایل بند کړئ. د اړتیا پر مهال مسافر غلي کړئ.
- د دې نه مخکې چې د یوه اورګاډي له تېرېدو وروسته تېر شئ، ډاډ ترلاسه کړئ چې په بلې لار کې خو به بل اورګاډی نه راځي.
- که ستاسو بس لاسي گیربکس ولري، نو هېڅکله له پټلۍ څخه د تېرېدو پر مهال گیرونه مه بدلئ.
- تاسو اړ نه یاست چې ودرېږئ، خو باید ورو شئ او په احتیاط سره اورګاډو او موټرو ته وګورئ:
- له سرک څخه د موټرونو تېرېدو په ځای کې.
- په ریل پټلیو کې چې یوازې د سوداګرۍ په سمیه کې دننه د صنعتي بدلون لپاره کارول کېږي.
- هغه ځای چې یو پولیس یا بیرغ لرونکی ترافیک یې رهبري کوي.
- که چېرې له پټلۍ څخه تېرېدونکی ترافیک د ترافیکي ښو په واسطه تنظیم شي او ترافیکي ښه شنه وي.
- په هغو لارو کې چې د "استثنا" یا "پرېښودل شوي" په توګه په ښه شوي وي.
- تاسو که مسافر وړئ یا نه، باید ودرېږئ.

4.3.6 – ټولېدونکي پلونه

په ټولېدونکو پلونو کې ودرېږئ:

- په هغو ټولېدونکو پلونو کې ودرېږئ چې د سیګنال څراغ یا د ترافیک کنټرول ساتونکی نه لري.
- د پل له رسم څخه 50 فوټه مخکې ودرېږئ.
- وګورئ ترڅو ډاډ ترلاسه کړئ چې تر تېرېدو مخکې ټولېدونکي پل په بشپړ ډول تړل شوی دی.

- تاسو اړتيا نه لرئ چې ودرېږئ، خو بايد ورو شئ او ډاډ تر لاسه کړئ چې دا خوندي دی کله چې:
  - ◀ هلته د ترافيکو څراغ شين ښکارېږي.
  - ◀ پل يو خدمتګار يا د ترافيکو افسر لري او هرکله چې پل خلاص شي ترافيک کنټرولوي.

4.4 - له سفر وروسته د موټرو کتنه يا تفتيش

د هر شيفت په پای کې خپل بس وګورئ. که تاسو د بين الولايي ترانسپورت شرکت لپاره کار کوئ، نو تاسي بايد د هر بس لپاره د کتنې يو ليکلی راپور بشپړ کړئ. په راپور کې بايد هر بس مشخص شي او هر هغه نيمګړتيا لېست شي چې خونديتوب اغېزمن کړي يا د خرابېدو لامل شي. که چيرې کومې نيمګړتياوې نه وي، نو راپور بايد همدا بيان کړي.

سپرلی ځينې وختونه په خونديتوب پورې اړوند برخې لکه لاسنيونکي، څوکی، د بېرني وتلو لارې او کرکۍ زيانمنوي. که تاسو د دې زيان راپور د شيفت په پای کې ورکړئ، مستري کولای شي چې بس له بيا تګ مخکې ترميم وکړي. د عامه ترانسپورت چلوونکي بايد ډاډ تر لاسه کړي چې د مسافرو د سيګنالولو وسايل او د بريک-دروازې انټرلاکونه يا داخلي قلفونه سم کار کوي.

4.5 - منع شوي عملونه

پرته له دې چې جدي اړتيا وي، له سپرلو پک بس ته له تېل اچولو څخه ډډه وکړئ. هيڅکله په بندي ودانۍ کې چې سپرلی په کې وي، تېل مه ډکوی. د موټر چلولو پرمهال له سپرليو سره خبرې مه کوئ، يا په کوم بل پام اړونکي فعاليت کې مه ښکېلېږئ.

هيڅکله يو غيرفعال شوی بس له سپرليو سره مه راکشوی يا مه تېله کوئ، پرته له دې چې که چېرته د بس پرېښودل خطرناک وي. يوازې د مسافرو د ښکته لپاره بس نږدې خوندي ځای ته کش يا تېله کړئ. د خرابو بسونو د کشولو يا تېله کولو په اړه د خپل کارګومارونکي لارښوونې تعقيب کړئ.

4.6 - د بريک-دروازې انټرلاکونو يا داخلي قلفونو کارول

د ښاري عامه ترانسپورت په بسونو کې کېدای شي د بريک او اکسلېټر انټرلاک سيستم موجود وي. انټرلاک د خدماتو بريکونه نيسي او کله چې د شا دروازه خلاصه وي، تروټل په بې کاره حالت کې ساتي.. کله چې تاسو د شا دروازه بنده کړئ نو انټرلاک خلاصېږي. د خونديتوب فيچر د پارک کولو بريک پر ځای مه کاروئ.

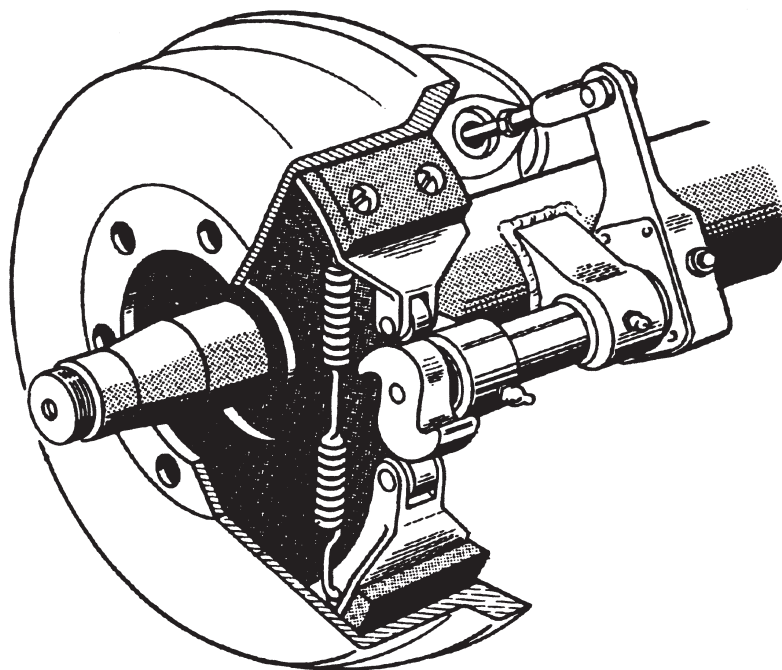
برخه 4

خپله پوهه وازمائی

1. د کتنې په جريان کې د بس په داخلي برخه کې د چکولو لپاره د ځينو شيانو نومونه واخلي.
  2. کوم خطرناک مواد تاسو په بس کې لېږدولی شئ؟
  3. کوم خطرناک مواد تاسو په بس کې نه شئ لېږدولی؟
  4. د درېدو قطار څه شی دی؟
  5. ايا دا مهمه ده چې تاسو يو خرابکاره مسافر له بس څخه چېرته ښکته کوئ؟
  6. تاسو بايد د اورګاډي د تېرېدو له ځای څخه څومره لرې ودرېږئ؟
  7. څه وخت بايد له ټولېدونکي پل څخه د تېرېدو مخکې ودرېږئ؟
  8. په لارښود کې لېست شوي "منع شوي عملونه" له خپلې حافظې څخه تشرېح کړئ.
  9. د مسافرو وړونکي بس شاته دروازه بايد د پارک کولو بريک لګولو لپاره خلاصه وي. سم يا ناسم؟
- دا پوښتنې کېدای شي ستاسې په ازموینه کې وي. که تاسو دې ټولو ته ځواب نه شئ ورکولی، نو 4مه برخه بيا ولولئ.

برخه 5

د هوا بریکونه

دا برخه د هغو چلوونکو لپاره ده چې د هوا په بریکونو موټر چلوي

5 برخه - د هوا بریکونه

دا برخه لاندې شیان تر پوښښ لاندې راولي. د هوا د بریک سیستم برخې

- د هوا د دوه ګوني بریک سیستمونه
- د هوا د بریکونو کتل
- د هوا د بریکونو کارول

په دې برخه کې د هوا د بریکونو په اړه بحث شوی دی. که تاسو غواړئ چې د هوا په بریکونو سره لارې یا بس وچلوئ، یا د هوا بریکونو سره تړېلې راوباسئ، نو تاسو باید دا برخه ولولئ. که تاسو غواړئ د هوا په بریکونو سره تړېلې راوباسئ، نو تاسو باید د ترکیبي موټرونو 6 برخه هم ولولئ. که ستاسو موټر CDL ته اړتیا ولري او د هوا په بریک سمبال وي، نو تاسو به له خپل جواز څخه د هوا بریک محدودیت لرې کولو ته اړتیا ولرئ.

د هوا بریکونه د بریکونو د کارولو لپاره کمپریس شوي هوا کاروي. د لویو او درنو موټرونو د درولو لپاره د هوا بریکونه یوه ښه او خوندي لاره ده، خو بریکونه باید سم وسایل شي او په سمه توګه وکارول شي.

د هوا بریکونه په حقیقت کې درې مختلف بریک سیستمونه دي، د خدماتو بریک، د پارک کولو بریک او بهرنی بریک:

- کله چې تاسو د عادي موټر چلولو پرمهال د بریک پاپیل کاروئ، د خدماتو بریک سیستم پلي کېږي او بریکونه پرېږدي.
- کله چې تاسو د پارک کولو بریک کنټرول کاروئ نو د پارک کولو بریک سیستم پلي کېږي او د پارک کولو بریکونه خوشي کوي.
- د بهرنی بریک سیستم د بریک سیستم د ناکامۍ په صورت کې د موټر د درولو لپاره د خدماتو او پارک کولو بریک سیستمونو برخې کاروي.

د دې سیستمونو د برخو په اړه لاندې په تفصیل سره بحث شوی دی.

5.1 - د هوا د بریک سیستم برخې

د هوا د بریک سیستم ډېری برخې لري. تاسو به هغو برخو په اړه وپوهېږئ چې دلته پرې بحث شوی دی.

5.1.1 - د هوا متراکم کوونکی

د هوا کمپریسور هوا د هوا ذخیره کولو ټانکونو (زیرمو) ته پمپ کوي. د هوا کمپریسور د ګیرونو یا وي-بیلټ له لارې له ماشین سره وصل دی. کمپریسور ممکن په هوا کې سور شي یا د ماشین د سړولو سیستم لخوا سور شي. دا ممکن د تېلو خپل وسایل ولري یا د ماشین د تېلو په واسطه غور شي. که کمپریسور د تېلو رسولو خپل سیستم ولري، نو له موټر چلولو مخکې د تېلو اندازه وګورئ.

5.1.2 - د هوا د کمپریسور اداره کوونکی

اداره کوونکی دا کنټرولوي چې کله د هوا کمپریسور هوا د هوا ذخیره کولو ټانکونو ته پمپ کړي. کله چې د هوا د ټانک فشار د "کټ آوټ" کچې ته لوړ شي (شاوخوا 120-140 پاونډه په هر مربع انچ یا "psi")، اداره کوونکی کمپریسور د هوا پمپ کولو څخه ودروي. کله چې د ټانک فشار "کټ ان" فشار ته راښکته شي (شاوخوا 100 psi)، اداره کوونکی کمپریسور ته اجازه ورکوي چې بیا پمپ کول پیل کړي.

5.1.3 - د هوا ذخیره کولو ټانکونه

د هوا ذخیره کولو ټانکونه د کمپریس شوي هوا ساتلو لپاره کارول کېږي. د موټرو په منځ کې د هوا د ټانکونو شمېر او اندازه توپیر لري. ټانکونه به کافي هوا وساتي چې که حتی کمپریسور کار پرېږدي، بریکونه څو ځله وکارول شي.

5.1.4 - د هوا د ټانک پرېنونه

په کمپریس شوي هوا کې معمولاً یو څه اوبه او یو څه د کمپریسور غوړ وي، دا د هوا د بریک سیستم لپاره ښه نه دي. د بېلګې په توګه، اوبه کولای شي په سړه هوا کې کنګل شي او د بریک له کاره لوېدو لامل شي. اوبه او غوړ د هوا د ټانک په لاندې برخه کې راټولېږي. ډاډه شئ چې تاسو د هوا ټانکونه په بشپړه توګه وچ کړي. د هوا هر ټانک په لاندې برخه کې د اوبو ایستلو وال لري. دوه ډوله دي:

- په لاسي ډول د څلورمې برخې د ګرځولو یا د کېبل کشولو له لارې چلېږي. تاسو باید هره ورځ د موټر چلونې په پای کې پخپله ټانکونه وچ کړئ.
- 5.1 شکل وګورئ.
- اتومات -- اوبه او غوړ په اتومات ډول خارجېږي. دغه ټانکونه ممکن په لاسي ډرین لپاره هم سمبال وي. د هوا اتومات ټانکونه د برېښنايي تودوخې له وسیلو سره د لاسرسي وړ دي. دا په سړه هوا کې د اتومات ډرین د کنګل کېدو په مخنیوي کې مرسته کوي

5.1.5 - د الکول بخارونکي

د هوا د بریک ځیني سیستمونه د الکولو بخارونکي لري ترڅو الکول د هوا سیستم ته واچوي. دا په سره هوا کې د هوا د بریک په والونو او نورو برخو کې د یخ خطر په کمولو کې مرسته کوي. د سیستم دننه یخ کولای شي چې بریکونه له کاره وغورځوي.

د سري هوا په جریان کې هره ورځ د الکولو قطی وګورئ او د اړتیا په صورت کې یې ډک کړئ. د اوبو او تېلو د لرې کولو لپاره د هوا ټانک هره ورځ ډرین کولو ته اړتیا ده. (پرته له دې چې سیستم اتومات ډرین والونه ولري).

5.1.6 - د خونديتوب وال

په لومړي ټانک کې چې د هوا کمپرېسور هوا پمپ کوي، د خونديتوب ریلیف وال نصب شوی دی. د خونديتوب وال ټانک او د سیستم پاتې برخه له ډېر فشار څخه ساتي. وال معمولاً په 150 psi کې د خلاصېدو لپاره ټاکل شوی وي. که چېرې محافظتي وال هوا خوشي کړي، نو یو څه خراب دي. نیمګړتیا په مستري باندې حل کړئ.

5.1.7 - د بریک پایډل

تاسو د بریک پایډل په ښکته کولو سره بریکونه ونیسئ. (دې ته د پینو وال یا ټرېډل وال هم ویل کېږي). په زور د پایډل ښکته کول د هوا فشار زیاتوي. د بریک پایډل پرېښودل د هوا فشار کموي او بریکونه خوشي کوي. د بریکونو خوشي کول له سیستم څخه یو څه کمپرېس شوي هوا بهر ته پرېږدي، نو په ټانکونو کې د هوا فشار کمېږي. دا باید د هوا کمپرېسور لخوا جوړ شي. د پایډل غیر ضروري وهل او خوشي کول کولای شي هوا د کمپرېسور په پرتله ګړندی بهر کړي. که فشار ډېر ټیټ شي، بریکونه به کار ونه کړي.

5.1.8 - اساسي بریکونه

اساسي بریکونه په هر ویل کې کارېږي. تر ټولو عام ډول یې د ایس-کېم ډرم بریک دی. د بریک د برخو په اړه لاندې بحث شوی دی.

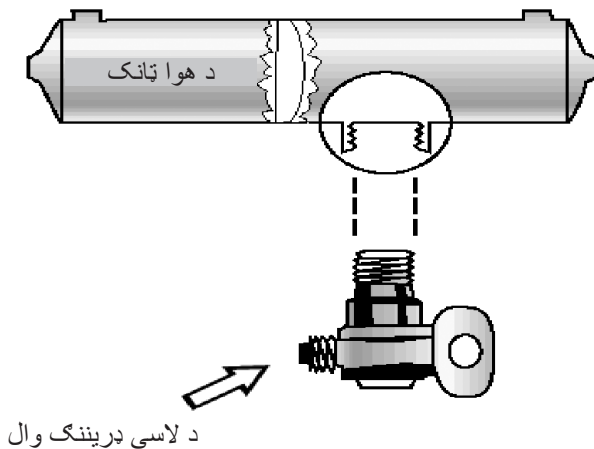
د بریک ډرمونه، بوټان او استرونه. د بریک ډرمونه د موټر د اکسلونو په هر پای کې ځای پر ځای شوي دي. ویلونه په ډرمونو پورې تړل شوي دي. د بریک کولو میکانیزم د ډرم دننه دی. د درولو لپاره، د بریک بوټان او استرونه د ډرم دننه خوا ته فشار ورکول کېږي. دا اصطکاک لامل کېږي، کوم چې د موټر سرعت ورو کوي (او تودوخه رامینځته کوي). هغه تودوخه چې ډرم ته زیان نه رسوي، په دې پورې اړه لري چې بریکونه څومره سخت او څومره وخت کارول کېږي. ډېره تودوخه کولای شي چې د بریکونو کار ودروي.

S-کېم بریکونه. کله چې تاسو د بریک پایډل ته فشار ورکړئ، هوا د بریک هرې برخې ته پرېښودل کېږي. د هوا فشار راډ بهر ته تېله کوي، د سلیک تنظیم کونکي حرکت کوي، (یو تنظیمېدونکي وسیله چې د بریک بوټانو د اغوستلو جبرانولو لپاره کارول کېږي) په دې توګه د بریک کیمشافت پېچي. دا د ایس-کېم تاوېږي (ځکه ورته کیم ویل کېږي چې شکل یې د حرف 'S' په څېر دی). ایس-کېم د بریک بوټان له یو بل څخه لرې کوي او د بریک ډرم دننه یې تېله کوي. کله چې تاسو د بریک پایډل خوشي کړئ، نو ایس-کېم بېرته ګرځي او یو سپرینګ د بریک بوټان له ډرم څخه لرې کوي، چې ویلونه بیا په ازاد ډول ګرځوي. 5.2 شکل وګورئ.

د ویچ بریکونه. په دې ډول بریک کې، د بریک چیمبر تېله کونکي راډ د دوو بریک بوټانو د پای ترمنځ مستقیم یو ویچ تېله کوي. دا هغوی یو له بله جلا کوي او د بریک ډرم له دننه سطحې سره یې نښلوي. د ویچ بریکونه ممکن یو واحد بریک چیمبر یا دوه د بریک چیمبرونه ولري، چې د بریک بوټانو په دواړو بېخونو کې ویچونه تېله کوي. ویچ ډوله بریکونه ممکن پخپله تنظیم شي یا هم ممکن لاسي تنظیم ته اړتیا ولري.

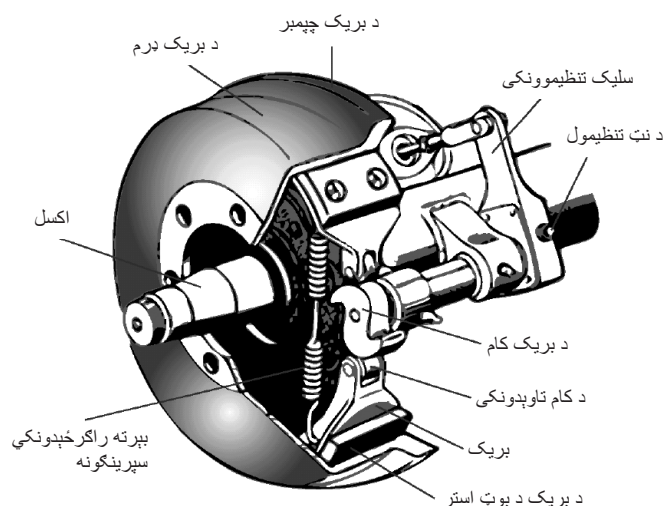
ډیسک بریکونه. په هوا چلېدونکي ډیسک بریکونو کې، د هوا فشار د بریک چیمبر او سلیک تنظیم کونکي باندې عمل کوي، لکه د ایس-کېم بریکونه. خو د

شکل 5.1

شکل 5.2

د بریک ډرم

ايس-کیم پر ځای، د "پاور پیچ" کارول کېږي. په سلیک تنظیمونکي باندې دی د بریک چیمبر فشار پاور پیچ تاووي. د پاور پیچ کیلیپر د لوی سي-کلمپ په څېر د بریک استر پیډونو ترمنځ ډیسک یا روتر بندوي.

د ویچ بریکونه او ډیسک بریکونه د ايس-کیم بریکونو په پرتله لږ عام دي.

5.1.9 – د فشار د تامین ګېجونه

ټول هغه موټرونه چې د هوا بریکونه لري، د فشار ګیج هم لري چې د هوا ټانک سره وصل وي. که چېرې موټر د دوه ګوني هوا بریک سیستم ولري، نو د سیستم د هرې نیمې برخې لپاره به یو ګیج وي. (یا یو واحد ګیج چې دوی ستنې لري.) د دوو ګونو سیستمونو په اړه به وروسته بحث وشي. دا ګېجونه تاسو ته دا وایی چې په د هوا په ټانکونو کې څومره فشار دی.

5.1.10 – د فشار د تطبیق ګېج

دا ګیج ښیي چې تاسو په بریکونو باندېد هوا څومره فشار ورکوئ. (دا ګیج په ټولو موټرونو کې نشته.) د ورته سرعت ساتلو لپاره د تطبیق فشار زیاتول په دې معنی دي چې بریکونه کمزوري کېږي. تاسو باید ورو شئ او ټیټ ګېر وکاروئ. د فشار د زیاتوالي اړتیا د بریکونو د نه تنظیمولو، د هوا لیکېدو، یا تخنیکي ستونزو له امله هم رامنځته کېدای شي.

5.1.11 – د هوا د ټیټ فشار خبرداری

په هغو موټرو کې چې د هوا بریکونه لري، د هوا د ټیټ فشار د خبرداري اشارې ته اړتیا ده. د یو خبرداري سیګنال چې تاسو یې لیدلی شئ، باید مخکې له دې چې په ټانکونو کې د هوا فشار له 55 psi څخه راښکته شي، روښانه شي. (یا په زرو موټرو کې د کمپرېسور اداره کوونکي د فشار نیمایي برخه.) خبرداری معمولاً سور څراغ وي. ممکن یو خبرداری ورکوونکی غږ (بزر) هم چالان شي.

د خبرداري بل ډول "ویګ واګ" دی. دا وسیله ستاسو په نظر کې یو تخنیکي لاس اچوي کله چې په سیستم کې فشار له 55 psi څخه ښکته شي. کله چې په سیستم کې فشار له 55 psi څخه پورته شي، نو یو اتومات ویګ واګ به ستاسو له نظره پورته شي. د لاسي بیا تنظیمولو ډول باید په لاسي ډول د "له لیدو په پټ" موقعیت کې ځای په ځای شي. دا به تر هغه وخته پورې په خپل ځای پاتې نه شي تر څو چې په سیستم کې فشار له 55 psi څخه پورته نه وي.

په لویو بسونو کې دا معمول ده چې د ټیټ فشار خبرداري وسایل په 80-85 psi کې سیګنال ورکوي.

5.1.12 – د درېدو د څرخ سویچ

کله چې بریکونه نیسي، باید شاته موټر چلونکو ته خبرداری ورکړل شي. د هوا بریک سیستم دا کار په برېښنايي سویچ سره کوي، چې د هوا په فشار سره کار کوي. کله چې تاسو هوايي بریکونه ونیسي نو سویچ د بریک څراغونه روښانه کوي.

5.1.13 – د مخکیني بریک محدودولو وال

ځینې زاړه موټر (چې له 1975 کال څخه مخکې جوړ شوي وي) د مخکیني بریک محدودولو وال او په کب کې کنټرول لري. کنټرول معمولاً "عادي" او "ښکلی" ښه شوی وي. کله چې تاسو کنټرول په "ښکلي" حالت کې واچوئ، محدودونکی وال د مخکیني بریکونو لپاره د "عادي" هوا فشار نیمایي ته راټیټوي. د محدودولو والونه کارول شوي ترڅو د مخکیني ویلونو د ښوېدو په سطحو کې د چپه کېدو چانس کم کړي. په هرصورت، دوی په حقیقت کې د موټر د درولو ځواک کموي. د مخکیني ویل بریک کول په ټولو شرایطو کې ښه دي. ازموینو ښودلې چې د بریک کولو له امله د مخکیني ویل ښوېدنه حتی په یخ کې هم امکان نه لري. ډاډه شئ چې کنټرول په "عادي" حالت کې دی ترڅو په عادي ډول درولو ځواک ولري.

ډېر موټرونه د مخکیني ویل محدودولو اتومات والونه لري. دوی مخکیني بریکونو ته هوا کموي پرته له هغه چې بریکونه ډېر سخت ونیول شي (55 psi یا ډېر فشار). دا والونه د موټر چلونکي لخوا نه شي کنټرول کېدلی.

5.1.14 – سپرینګي بریکونه

ټولې لارې، ټراکتورونه او بسونه باید په بېرني بریکونو او د پارکینګ بریکونو باندې سمبال وي. دوی باید د میخانیکي ځواک په واسطه ونیول شي (ځکه چې د هوا فشار بالاخره لیک کېدای شي). سپرینګي بریکونه معمولاً د دې اړتیاوو پوره کولو لپاره کارول کېږي. د موټر چلولو په وخت کې پیاوړي سپرینګونه د هوا د فشار په واسطه ساتل کېږي. که چېرې د هوا فشار لږ شي، نو سپرینګونه بریکونه لګوي. په کابین کې د پارکینګ بریک کنټرول موټر چلونکي ته اجازه ورکوي چې له سپرینګي بریکونو څخه هوا وباسي. دا سپرینګونه ته اجازه ورکوي چې بریکونه ونیسي. د هوا د بریک په سیستم کې لیکي، چې ټوله هوا له لاسه ورکوي، د دې لامل هم کېږي چې سپرینګونه بریکونه ونیسي.

د ټراکتور او مستقیمې لارې سپرینګ بریکونه به په بشپړ ډول فعال شي کله چې د هوا فشار له 20 څخه تر 45 psi پورې راټیټ شي (معمولاً له 20 څخه تر 30 psi پورې). په اتومات ډول د بریکونو نیولو انتظار مه کوئ. کله چې د هوا د ټیټ فشار د خبرداري څراغ او بزر لومړی ځل روښانه شي، موټر سمدلاسه خوندي ودرئ، په داسې حال کې چې تاسو لاهم بریکونه کنټرولولی شئ.

د سپرینګي بریکونو د بریک کولو ځواک د بریکونو په تنظیمولو پورې تړاو لري. که بریکونه سم تنظیم نه شي، نه به عادي بریکونه او نه هم بېرني/پارکینګ بریکونه سم کار وکړي.

5.1.15 - د پارک کولو بریک کنټرولول

په نویو موټرو کې چې د هوا بریکونه لري، تاسو د الماس په شکل، ژېړ، د فشار-کشولو کنټرول نوب په کارولو سره د پارک کولو بریکونه نیسئ. تاسو د پارک کولو بریکونو (د سپرینګ بریکونو) د نیولو لپاره غوټی راوباسئ او د خلاصولو لپاره یې دننه کېځوئ. په زړو موټرو کې د پارک کولو بریکونه ممکن د لېور لخوا کنټرول شي. کله چې موټر ودرئ، د پارک کولو بریکونه وکاروئ.

احتیاط: کله چې سپرینګ بریکونه چالان وي، هېڅکله د بریک پایډل مه ټنګه کوئ. که تاسو داسې وکړئ، نو بریکونه د سپرینګونو او د هوا د فشار د ګډو ځواکونو له امله زیانمنېدلی شي. ډېری بریک سیستمونه داسې ډیزاین شوي چې داسې څه به پېښ نه شي. خو ټول سیستمونه په دې ډول نه دي تنظیم شوي او هغسې چې دي ممکن تل هماغسې کار ونه کړي. دا ډېره بڼه ده چې د سپرینګ بریکونو په وخت کې د بریک پایډل په نه ټنګه کولو عادت شئ.

د تعدیل کنټرول والونه: په ځینو موټرونو کې د ډشپورډ کنټرول لاسته راوړنه ممکن د سپرینګ بریکونو تدریجي ډول نیولو لپاره وکارول شي. دې ته تعدیل کوونکی وال ویل کېږي. دا په سپرینګ بار شوی دی نو تاسو د بریک کولو عمل احساسوئ. هرڅومره چې تاسو د کنټرول لېور ته حرکت ورکوئ، سپرینګ بریکونه به سخت وي. دوی په دې ډول کار کوي نو تاسو کولای شئ سپرینګ بریکونه کنټرول کړئ که چېرې د خدماتو بریکونه کار ونه کړي. کله چې موټر په تعدیلونکي کنټرول وال سره ودرئ، لېور ته تر هغه ځایه پورې حرکت ورکړئ چې لار شي او د قفلولو وسیلې سره یې په خپل ځای کې وساتئ.

د دوه ګوني پارک کولو کنټرول والونه: کله چې د هوا اصلي فشار ختم شي، سپرینګ بریکونه کار کوي. ځینې موټر، لکه بسونه، یو د هوا یو بېل ټانک لري چې د سپرینګ بریکونو د خوشې کولو لپاره کارول کېدای شي. دا د دې لپاره دي چې تاسو موټر ته د لنډ واټن لپاره یا د بېرني حالت په صورت کې حرکت ورکړئ. یو وال د ټېله-کش ډول دی او د پارکینګ لپاره د سپرینګ بریکونو نیولو لپاره کارول کېږي. بل وال په "بهر" موقعیت کې د سپرینګ بار پورته کوي. کله چې تاسو کنټرول دننه کېځوئ، د هوا له بېل ټانک څخه هوا د سپرینګ بریکونه خوشې کوي ترڅو تاسو حرکت وکړئ. کله چې تاسو تڼۍ خوشې کړئ، سپرینګ بریکونه بیا کار پیلوي. په بېل ټانک کې یوازې دومره هوا شته چې دا څو ځله ترسره شي. له همدې امله، د حرکت کولو پر مهال په ډېر احتیاط سره پلان جوړ کړئ. که نه نو، کله چې د بېل ټانک هوا رسول پای ته ورسېږي، ممکن تاسو په خطرناک ځای کې ودرول شئ. 5.3 شکل وګورئ.

5.1.16 - انټي لاک بریک سیستمونه (ABS)

هغه لارۍ ټراکتورونه چې د 1997 کال د مارچ په لومړۍ نېټه یا له هغه وروسته جوړ شوي د هوا بریکونه لري او نور د هوا بریک لرونکي موټرونه (ټرکونه، بسونه، ټرېلرونه او کانورټر ډالۍ) چې د 1998 کال د مارچ په لومړۍ نېټه یا له هغه وروسته جوړ شوي، باید د قلف ضد بریکونو سیستم سره سمبال شي. ډېری سوداګریز موټرونه چې له دې نېټې څخه مخکې جوړ شوي دي په داوطلبانه ډول په ABS سره سمبال شوي دي. د تولید نېټې لپاره د تصدیق لېبل وګورئ ترڅو معلومه کړئ چې ستاسو موټر په ABS سمبال دی.

ABS یو کمپیوټري سیستم دی چې ستاسو ویلونه د سخت بریک کارولو پر مهال له بندېدو څخه ساتي. هغه موټرونه چې ABS لري د خرابولي ژېړ څراغونه لري ترڅو تاسو ته خبر درکړي که چېرې یې یو څه کار نه کوي.

ټراکتورونه، لارۍ او بسونه به د وسایلو په پینل کې د خرابي ژېړ ABS څراغونه ولري.

ټرېلرونه به په چپ اړخ کې د ABS د خرابي ژېړ څراغونه ولري، یا په مخکینۍ یا شا کونج کې. هغه ډالونه چې د 1998 کال د مارچ له لومړۍ نېټې وروسته جوړې شوي، باید د چپ اړخ په برخه کې یو څراغ ولري.

په نویو موټرو کې د خرابۍ څراغ د موټر د چالانېدو پر مهال د لنډ وخت لپاره بلېږي ترڅو د څراغ بلب چک او بیا ژر خاموشه کېږي. په زړو سیستمونو کې څراغ تر هغه وخته پورې فعال پاتې کېدای شي چې تاسو له پنځه میله پر ساعت څخه ډېر موټر چلوئ.

که چېرې څراغ د بلب له چک کولو وروسته هم روښانه پاتې شي، یا کله چې تاسو روان یاست نو بیا فعال شي، تاسو ممکن په یو یا ډېرو ویلونو کې د ABS کنټرول له لاسه ورکړی وي.

"که چېرې کش کېدونکی واحد د ترانسپورټ وزارت لخوا د ABS د لازمي کولو څخه مخکې جوړ شوی وي، نو ښايي دا معلومات ستونزمن وي چې آیا دغه واحد د ABS سیستم لري که نه." تر موټر لاندې د بریکونو له شا څخه د برېښنايي کنټرول واحد (ECU) او د ویل یا ټایر د سرعت سینسر تارونو لپاره وګورئ.

ABS ستاسې په عادي بریکونو سربېره وي. دا ستاسو د عادي بریک کولو وړتیا نه کموي یا نه یې زیاتوي. ABS یوازې هغه وخت فعالېږي چې کله څرخونه بندېدو ته نږدې وي.

ABS ضروري نه ده چې ستاسو د تم کېدو واټن لنډ کړي، خو دا له تاسو سره مرسته کوي چې د سخت بریک نیولو پر مهال موټر په کنټرول کې وساتئ.

شکل 5.3

د ټراکتور د ساتنې وال او د بېرني تړلېر د بریک نیول

- د ټراکتور د ساتنې وال
- د هوا رسول چمتو کوي
- که چېرې د موټر چلولو پر مهال د هوا په رسولو کې کمښت راشي، په اتومات ډول بندېږي
- د پارکینګ بریکونه، کله چې یې نیسئ، د ټراکتور محافظت وال ونړی او په هماغه وخت کې د سپرینګ بریکونه تنظیم کړئ.

بېرني سپرینګ
د بریک خوشې کول
د لېور لپاره یې کش کړئ

د ټراکتور ساتنه
د لېور لپاره یې کش کړئ

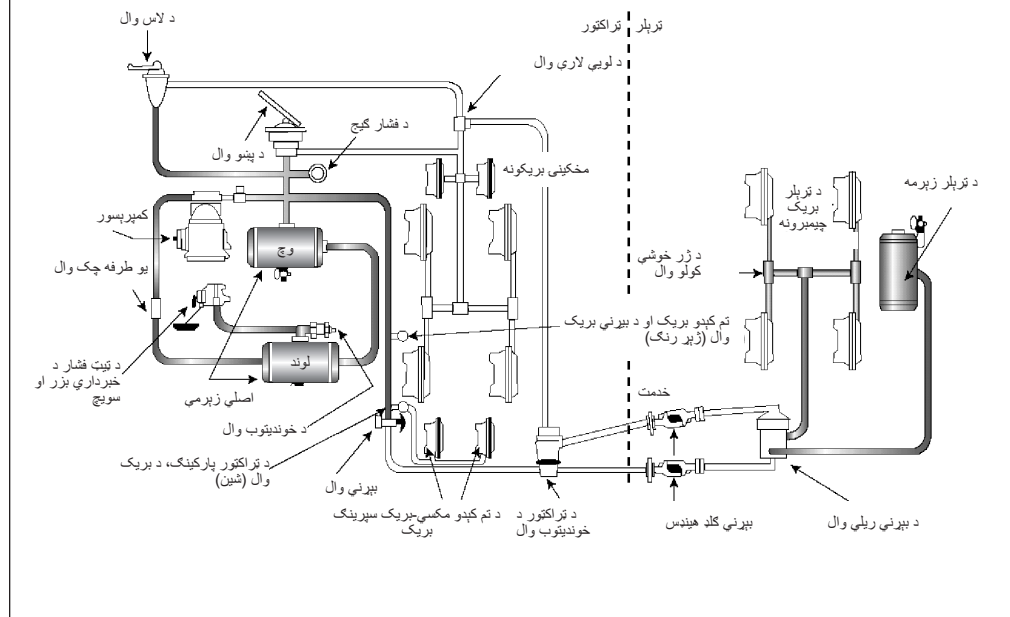
د پارکینګ بریکونه
د لېور لپاره یې کش کړئ

سور
د خوشې کولو لپاره یې
کېځوئ

ژېړ
د خوشې کولو لپاره یې
کېځوئ

شكل 5.4

د هوا د بریک سیستم اجزای او موقعیت
(د واحد سرکټ سیستم)

فرعي برخه 5.1 خپله پوهه وازمایي

1. ولي بايد د هوا ټانکونه وچ شي؟
  2. د ټامين کوونکي فشار گېج د څه لپاره کارول کېږي؟
  3. ټول هغه موټرونه چې د هوا بریکونه لري بايد د کمي هوا فشار د خبرداري سيگنال ولري. سم يا ناسم؟
  4. سپړنګي بریکونه څه شی دي؟
  5. د مخکیني ويل بریکونه په ټولو شرایطو کې ښه دي. سم يا ناسم؟
  6. تاسو څنګه پوهیږئ چې ستاسو موټر د قلف ضد بریکونو سیستم سمبال دی؟
- دا پوښتنې کېدای شي ستاسې په ازموینه کې وي. که تاسو دې ټولو ته ځواب نه شئ ورکولی، نو فرعي برخه 5.1 بیا ولولئ.

5.2 - د دوه ګوني هوايي بریک سیستمونه

ډېری درانه موټرونه د خونديتوب لپاره د دوګوني هوايي بریک له سیستمونو څخه کار اخلي. د دوګوني هوايي بریک سیستم دوه جلا هوايي بریک سیستمونه لري، کوم چې د بریک کنټرولونو یو سیټ کاروي. هر سیستم ځانته د هوا ټانکونه، نلونه، لینونه او نور لري. یو سیستم معمولاً منظم بریکونه په شا اګسل یا اګسلونو کې نیسي. بل سیستم په مخکیني اګسل (او ممکن په یوه شاتني اګسل) کې منظم بریکونه نیسي. دواړه سیستمونه تریبلر ته هوا رسوي (که چېرې یو وي). لومړی سیستم د "لومړني" سیستم په نوم یادېږي. بل ته یې "ثاني" سیستم ویل کېږي. 5.4 شکل وګورئ.

له دوه ګوني هوايي سیستم سره تر موټر چلولو مخکې د هوا کمپرېسور ته وخت ورکړئ چې په لومړني او ثانوي سیستمونو کې لږ تر لږه 100 psi فشار رامنځته کړي. د هوا د فشار لومړني او ثانوي ګېجونه وګورئ (یا سنتي، که چېرې سیستم په یوه ګېج کې دوی سنتي ولري). د هوا د ټیټ فشار د خبرداري څراغ او بزر ته پام وکړئ. د خبرداري څراغ او بزر باید هغه وخت بند شي کله چې په دواړو سیستمونو کې د هوا فشار د تولیدونکي لخوا ټاکل شوي اندازې ته لوړ شي. دا اندازه باید له 55 psi څخه ډېره وي.

د خبرداري څراغ او بزر باید مخکې له دې چې د هوا فشار په دواړو سیستمونو کې له 55 psi څخه ښکته شي روښانه شي. که دا د موټر چلونې پرمهال پېښ شي، نو تاسو باید سمدستي ودرېږئ او موټر په خوندي ډول ودرئ. که د هوا د یوه سیستم فشار ډېر ټیټ وي، نو بیا به یا مخکیني یا شاته بریکونه به په بشپړ ډول کار ونه کړي. دا په دې معنی ده چې دا ډېر وخت ونیسي چې تاسې هغه ودرئ. موټر خوندي ځای ته راوړئ او د هوا د بریک سیستم سم کړئ.

5.3 - د هوا د بریکونو معاینه کول

تاسو باید د خپل موټر د تفتیش لپاره په 2 برخې کې تشریح شوي اووه پړاويز تفتیش اساسي طرز العمل وکاروئ. په هغه موټر کې چې هوايي بریکونه لري، د هغه موټر په پرتله چې پرته له بریکونو وي، ډېر شیان باید وڅېړل شي. په دغو شیانو لاندې بحث شوی، په هغه ترتیب سره چې دوی له اووه پړاويز مېتود سره سمون لري.

5.3.1 - د 2 پړاو په جریان کې ماشین معاینه

د هوا د کمپرېسور چلولو کمربند وګورئ (که کمپرېسور له کمربند سره چلول شوی وي). که د هوا کمپرېسور د کمربند په واسطه چلېږي، نو د کمربند حالت او ټینګښت وګورئ. دا باید په ښه حالت کې وي.

5.3.2 - د 5 پړاو په جریان کې د ګرځېدو د ځای کتل

په ایس-کېم بریکونو کې د سلیک تنظیمونکي وګورئ. موټر په هواره ځمکه کې ودرئ او ټایرونه یا ویلونه یې بند کړئ ترڅو د موټر له حرکت څخه مخنیوی وکړي. د پارک کولو بریکونه خلاص کړئ ترڅو تاسو وکولای شئ د سلیک تنظیمونکي ته حرکت ورکړئ. دستکشي واغونډئ او په هر سلیک تنظیمونکي باندې، چې تاسو ورته رسیدلی شئ، ټینګ کش کړئ. که یو سلیک تنظیمونکی د ټیله کولو له راد سره وصل شوي ځای کې له یو انچ څخه ډېر حرکت وکړي، نو شاید تنظیمولو ته اړتیا ولري. دا تنظیم کړه یا دې تنظیم کړي. هغه موټر چې ډېر بریک سلیک وي، ودرول یې ډېر سخت وي. د سرک غاړې پلټنو کې موندل شوې چې تر ټولو عامه ستونزه د له تنظیم شوي ځای څخه بهر بریکونه دي. خوندي اوسئ. د سلیک تنظیمونکي وګورئ.

ټول هغه موټر چې له 1994 کال راهیسې جوړ شوي دي، اتومات سلیک تنظیمونکي لري. که څه هم د بشپړ بریک کارولو پرمهال اتومات سلیک تنظیمونکي ځانونه تنظیموي، دوی باید وکتل شي.

اتومات تنظیمونکي باید پرته له دې چې د بریکونو ساتنه ترسره شي او د سلیک تنظیمونکو نصبولو پرمهال په لاسي ډول تنظیم نه شي. په هغه موټر کې چې په اتومات تنظیمونکو سمبال وي، کله چې د فشار میلی حرکت د قانوني بریک تنظیمولو حد څخه ډېر شي، دا د دې نښه ده چې پخپله تنظیمونکي کې میخانیکي ستونزه شته، د اړونده بریک په بنسټي برخو کې ستونزه ده، یا دا چې تنظیمونکي په ناسم ډول نصب شوی و.

د بریک د فشار میلی حرکت د قانوني حدودو دننه راوستلو لپاره د اتومات تنظیمونکي لاسي تنظیم کول عموماً میخانیکي ستونزه پټوي او نه یې حلوي. د دې سربېره، د ډېری اتومات تنظیمونکو معمول تنظیمول به احتمال ولري چې پخپله د تنظیمونکي له وخت څخه مخکې اغوستلو لامل شي. سپارښتنه کېږي چې کله د اتومات تنظیمونکو سره سمبال بریکونه له تنظیم څخه وځي، نو موټر چلونکی باید موټر ژر تر ژره د رغېدو مرکز ته بوځي ترڅو ستونزه حل شي. د اتومات سلیک تنظیمونکو لاسي تنظیم خطرناک دی ځکه چې دا ممکن موټر چلونکي ته د بریک سیستم د اغیزناکتوب په اړه د خونديتوب غلط احساس ورکړي.

د اتومات تنظیمونکي لاسي تنظیم باید یوازې د لنډمهاله اقدام په توګه وکارول شي ترڅو په بهرني حالت کې تنظیمات سم کړي ځکه د دې احتمال شته چې بریک به ډېر ژر بیرته له تنظیم څخه وځي ځکه چې دا پروسیجر معمولاً د تنظیمولو اصلي ستونزه نه حلوي.

(یادښت: اتومات سلیک تنظیمونکي د مختلفو تولید کوونکو لخوا جوړ شوي او ټول یو ډول کار نه کوي.) له همدې امله، د بریک تنظیمولو ستونزې تر حلولو مخکې باید د ځانګړي تولید کوونکي خدمتونو له لارښود سره مشوره وشي).

د بریک ډرمونه (یا ډیسکونه)، استروونه او نلونه وګورئ. د بریک ډرمونه (یا ډیسکونه) باید د رګېدو ساحې د پلنوالي له نیمایي څخه ډېر اوږده درزونه ونه لري. استروونه (د رګولو مواد) باید سست نه وي یا په تېلو یا غوړیو کې لاندې نه وي. دوی باید په خطرناکه توګه نري نه وي. میخانیکي برخې باید په خپل ځای کې وي، مات شوي یا ورک شوي نه وي. د بریک چیمبرونو سره وصل شوې د هوا نلونه وګورئ ترڅو ډاډ تر لاسه کړئ چې دوی د مسح کولو له امله پرې شوي یا خراب شوي نه دي.

5.3.3 - 7 پړاو د هوایي بریکونو وروستی کتنه

د هایډرولیک بریک د چکولو پراخۍ چې په 2 برخه، 7 پړاو کې بشودل شوي دي، لاندې چکونه وکړئ: د بریک سیستم چک کړئ.

شکل 5.5

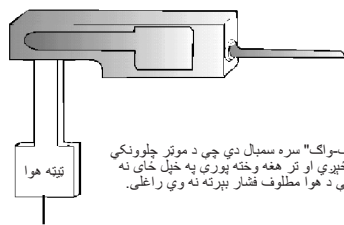
د تیتي هوا د فشار د خبرداري وسایل

خړاڅ

د تیت فشار خبرداري

ډارف ارم "ویګ-واګ"

ځینې موټر په "ویګ-واګ" سره سمبال دي چې د موټر چلولونکي په سترګو کې غورځوي او تر هغه وخته پورې په خپل ځای نه پاتې کېږي ترڅو چې د هوا مطلوب فشار بېرته نه وي راغلی.

د هوا د لیکېدو کچه وازمایئ. د پوره چارج شوي هوا له سیستم سره (معمولاً 120-140 psi)، ماشین بند کړئ، د پارک کولو بریک خوشې کړئ او د هوا د فشار د کمېدو وخت وټاکئ. د ضایع کېدو کچه باید د واحد موټرو لپاره په یوه دقیقه کې له دوه psi څخه کمه وي او د ترکیبي موټرو لپاره په یوه دقیقه کې له درېیو psi څخه کمه وي. کله چې د هوا فشار د اداره کوونکي د پرې کولو نقطې (120 - 140 psi) ته ورسېږي، ماشین بند کړه (که اړتیا وي) د ویلونونو څنډونه وکاروه (د ټولو وسایطو) پارک کولو بریک خلاص کړه او د (ترکیبي وسایطو) د ټراکتور محافظتي وال خوشې کړه؛ بیا د پښو بریک په پوره زور سره ووهه. د پښو بریک د یوې دقیقې لپاره ونیسئ. د هوا ګېچ وګورئ ترڅو وګورئ چې د هوا فشار په یوه دقیقه کې له درېیو پاوندو څخه ډېر راتیټېږي (یو موټر) یا په یوه دقیقه کې له څلورو پاوندو څخه ډېر (ترکیبي موټر). که د هوا فشار د واحد موټرو لپاره په یوه دقیقه کې له درېیو psi څخه ډېر راتیټ شي (د ترکیبي موټرو لپاره له څلورو psi څخه ډېر)، د هوا د ضایع کېدو کچه ډېره لوړه ده. تر موټر چلولو مخکې د هوا لیک کېدل وګورئ او حل یې کړئ. که نه نو، تاسو کولای شئ د موټر چلولي پر مهال خپل بریکونه له لاسه ورکړئ.

د تیت فشار د خبرداري سیګنال وازمایئ. کله چې د هوا فشار کافي وي، ماشین بند کړئ ترڅو د تیت فشار د خبرداري سیګنال فعال نه وي. د هوا د ټانک فشار کمولو لپاره برېښنا ولګوئ او د بریک پایپل چالان او بند کړئ. د هوا د تیت فشار د خبرداري سیګنال باید مخکې له دې چې فشار په هوایی ټانک کې له 55 psi څخه کم ته راتیټ شي (یا په دوه ګوني هوایی سیستمونو کې ترټولو تیت هوا فشار لرونکی ټانک) روښانه شي. 5.5 شکل وګورئ.

که چیرې د خبرداري سیګنال کار ونه کړي، نو ممکن ستاسو د هوا فشار کم شي او تاسو به پرې خبر نه شئ. دا کولای شي په یو واحد سرکټ هوا سیستم کې د ناڅاپي بېرني بریکولو لامل شي. په دوه ګوني سیستمونو کې به د تمځای واټن زیات شي. د سپرینګي بریکونو له راتلو مخکې یوازې محدود بریکونه نیول کېدای شي.

وګورئ چې سپرینګي بریکونه په اتومات ډول نیول کېږي. موټر په هواره ځمکه کې ودرئ،

ویلونه بند کړئ، کله چې د هوا فشار کافي وي نو د پارکینګ بریکونه خوشې کړئ او ماشین بند کړئ. د ټانک د فشار کمولو لپاره د بریک پایپل په چالانولو او بندولو سره د هوا فشار کمولو ته دوام ورکړئ. د ټراکتور محافظتي وال او د پارک کولو بریک وال باید د ټراکتور-ټرېلر ګډ موټر کې وتړل شي (پاپ اوټ شي) او د پارک کولو بریک وال باید په نورو ترکیبي او واحد ډوله موټرو کې وتړل شي (پاپ اوټ شي) کله چې د هوا فشار تولیدونکي مشخصاتو ته راتیټ شي (20 - 45 psi). دا به د سپرینګي بریکونو د فعالېدو لامل شي.

د هوا د فشار د زیاتوالي کچه وګورئ. کله چې ماشین په عملیاتي rpms کې وي، فشار باید په دوه ګوني هوایی سیستمونو کې د 45 ثانیو په اوږدو کې له 85 څخه تر 100 psi پورې جوړ شي. (که موټر د لږ تر لږه اړتیا نه لوی هوایی ټانکونه ولري، نو د هوا د فشار جوړېدو وخت اوږد کېدای شي، خو لا هم خوندي ګڼل کېږي د جوړونکي مشخصات وګورئ.) په واحد هوایی سیستمونو کې (له 1975 څخه مخکې) عادي اړتیاوې د 3 دقیقو په اوږدو کې له 50 څخه تر 90 psi پورې د فشار جوړول دي چې ماشین یې د 600-900 rpms په بې کاره سرعت سره وي.

که چیرې د هوا فشار په کافي اندازه تېز نه شي، نو ستاسو فشار ممکن د موټر چلولو پر مهال ډېر تیت شي، چې بېرني توقف ته اړتیا لري. تر هغه پورې موټر مه چلوئ چې ستونزه مو حل نه شي.

د هوا متراکم کوونکي د اداره کوونکي د فعالېدو او بندېدو فشارونه وګورئ. د هوا متراکم کوونکي په واسطه پمپ کول باید شاوخوا 100 psi څخه پیل شي او شاوخوا 120-140 psi ته درېږي. (د جوړوونکي ځانګړني وګورئ.) ماشین په چټک تلو سره چالان کړئ د هوا اداره یا کنټرول کوونکي باید د جوړوونکي له خوا د ټاکل شوي فشار په شاوخوا کې د هوا متراکم کوونکي بند کړي. ستاسو د اندازه کوونکي (اندازه کوونکي) لخوا د هوا ښودل شوي فشار لوړېدل به بند شي. د ماشین په سستوالي سره، د هوا د ټانک فشار کمولو لپاره بریک ونیسئ او خوشې کړئ. متراکم کوونکي باید د جوړوونکي لخوا له ټاکل شوي فشار سره سم بند شي. فشار باید په لوړېدو پیل وکړي.

که د هوا اداره کوونکي لکه څنګه چې پورته تشرېح شوی، کار ونه کړي، نو ممکن رغولو ته اړتیا ولري. یو اداره کوونکي چې په سمه توګه کار نه کوي ممکن د خوندي موټر چلولو لپاره د هوا کافي فشار ونه ساتي.

د پارک کولو بریک وازمایي. موټر ودرول، د پارک کولو بریک ونیسي او په نرمۍ سره یې په ټیټ ګېر کې کش کړئ ترڅو وازمایي چې د پارک کولو بریک به ونیول شي.

د خدمتونو بریکونه وازمایي. د هوا د عادي فشار لپاره انتظار وکړئ، د پارک کولو بریک خوشې کړئ، موټر ورو ورو (شاوخوا پنځه میل پر ساعت) مخ پر وړاندې حرکت وکړئ او د بریک پایډل په کارولو سره بریکونه ټینګ ونیسي. هر ډول موټر یوې خوا ته "کشېدل"، غیر عادي احساس، یا د درېډو د عمل ځنډ یادښت کړئ.

دا ازموینه ښايي تاسو ته هغه ستونزې وښيي، چې تاسو به یې په اړه نه پوهېږئ تر هغو چې تاسو په سرک کې بریکونو ته اړتیا نه لرئ.

فرعي برخې 5.2 او 5.3 خپله پوهه وازمایي

1. د دوه‌ګوني هوا بریک سیستم څه شی دی؟
2. د سلیک تنظیمونکي څه شی دي؟
3. تاسي څنګه کولای شئ چې د سلیک تنظیمونکي وګورئ؟
4. تاسي څنګه کولای شئ د ټیټ فشار د خبرداري سیګنال وازمایي؟
5. تاسي څنګه کولای شئ وګورئ چې سپرینګي بریکونه په اتومات ډول نیول کېږي؟
6. د لیک کېدو تر ټولو اعظمي کچه څومره ده؟

دا پوښتنې کېدای شي ستاسې په ازموینه کې وي. که تاسو دې ټولو پوښتنو ته ځواب نه شئ ورکولئ، نو فرعي برخې 5.2 او 5.3 بیاځلي ولولئ.

5.4 - د هوا د بریکونو کارول

5.4.1 - عادي درېدل

د بریک پایډل لاندې کېکړئ. فشار کنټرول کړئ تر څو موټر په اسانۍ او خوندي ډول ودرېږي. که چېرې تاسو لاسي گیرېکس لرئ، نو تر څو چې د ماشین rpm آډیل سره نږدې نه شي، کلچ مه کېکړئ. کله چې ودرول شي، د حرکت کولو ګېر وټاکئ.

5.4.2 - د قلف ضد بریکونو سیستم باندې بریک نیول

کله چې تاسو په داسې موټر کې چې ABS نه لري، په ښوېدونکو سطحو کې سخت بریک ونیسي، ستاسو ویلونه ممکن بند شي. کله چې ستاسو سټرینګ ویلونه بند شي، بیا تاسي د سټرینګ کنټرول له لاسه ورکړئ. کله چې ستاسي نور ویلونه بند شي، تاسو ممکن موټر وښیوئ، ځای په ځای را وچرخوئ، یا حتی وګرځوئ.

ABS د څرخونو د بندېدو څخه د مخنیوي په برخه کې له تاسو سره مرسته کوي. کمپیوټر په راتلونکي کې د بندېدو احساس کوي، د بریک فشار خوندي کچې ته راټیټوي او تاسو په کنټرول کې ساتئ.

تاسو ممکن له ABS سره ژر ودرېږئ یا ونه شئ کولای، خو تاسو باید د بریک نیولو پرمهال د ځنډ شاوخوا حرکت وکړئ او د ډېر بریک کولو له امله رامینځته شوي ښوېدونکي څخه مخنیوی وکړئ.

یوازې په ټراکتور، یوازې په تریلر، یا حتی یوازې په یوه اکسل کې د ABS درلودل، بیا هم تاسو ته د بریک کولو پرمهال په موټر ډېر کنټرول درکوي. په عادي ډول بریک ونیسي.

کله چې یوازې ټراکتور ABS ولري، تاسو باید دا توان ولرئ چې سټرینګ په کنټرول کړئ او د د ځای پر ځای را ګرځېدو چانس لري وي. خو په تریلر پام ساتئ او بریکونه پرېږدئ (که تاسو په خوندي ډول دا کار کولای شئ) که چېرې دا له سرک څخه بهر ته تاو شي.

کله چې یوازې تریلر ABS ولري، نو د تریلر د وتلو احتمال لري وي، خو که تاسو د سټرینګ کنټرول له لاسه ورکړئ یا د ټراکتور په ځای را ګرځېدل پیل کړئ، بریکونه پرېږدئ (که تاسو په خوندي ډول دا کار کولای شئ) تر هغو چې تاسو کنټرول تر لاسه کړئ.

کله چې تاسو د ABS د ټراکتور-تریلر جوړه چلوئ، تاسو باید د تل په څېر هماغسې بریک وکړئ. په بل عبارت:

- یوازې د بریک کولو له ځواکه کار واخلئ ترڅو په خوندي ډول ودرېږئ او په کنټرول کې پاتې شئ.
- په هماغه ډول بریک ونیسي، پرته له دې چې تاسو په ټراکتور، تریلر، یا دواړو کې ABS لرئ.
- لکه څنګه چې ورو کوی، خپل ټراکتور او تریلر وڅارئ او بریکونه بېرته بند کړئ (که چېرې دا کار خوندي وي) ترڅو په کنټرول کې پاتې شئ.

په دې پروسه کې یوازې یوه استثنا شته، که تاسو تل مستقیمی لاری چلوئ یا په ټولو اکسلونو کې د ABS سره یوځای کار کوئ، نو په بهرني تمځای کې تاسو کولای شئ په بشپړ ډول بریکونه ونیسي.

له ABS پرته، تاسو لا هم عادي بریک نیولای شئ. لکه د تل په څېر موټر وچلوئ او بریکونه ونیسي.

یاد ولرئ، که ستاسو ABS خراب شي، تاسو لا هم عادي بریکونه لرئ. په عادي ډول موټر وچلوئ، خو سیستم ژر تر ژره جوړ کړئ.

5.4.3 – بېرني درېدل

که یو څوک ناڅاپه ستاسې مخې ته را ولوېږي، ستاسو طبیعي غبرګون دا دی چې بریکونه ونیسئ. که چېرې د درولو لپاره کافي فاصله وي او تاسو بریکونه په سمه توګه وکاروئ، نو دا ښه غبرګون دی.

تاسو باید په داسې ډول بریک ونیسئ چې ستاسو موټر په مستقیمه کرښه کې وساتل شي او تاسو ته اجازه درکړي چې د اړتیا په صورت کې وګرځئ. تاسو کولای شئ د "کنټرول شوي بریک کولو" طریقه یا "د سټب برک کولو" طریقه وکاروئ.

کنټرول شوی بریک نیول. په دې طریقه سره، تاسو د ویلونو د بندولو پرته ټینګ، څومره چې امکان ولري، بریکونه ونیسئ. د دې کار د ترسره کولو پرمهال د سټیرینګ ویل حرکتونه ډېر زیات کوچني وساتئ. که تاسو د اشترینګ لوی تنظیم ته اړتیا لرئ یا که چېرې څرخونه (ټایرونه) بند وي، بریکونه خوشي کړئ. هر څومره ژر چې کولای شئ، بېرته بریکونه ونیسئ.

سټب بریک نیول.

- څومره چې کولای شئ هغومره ټینګ بریکونه ونیسئ.
- کله چې ویلونه بند شي، بریکونه خوشي کړئ.
- هر څومره ژر چې ویلونه ګرځېدل پیل کړي، بریکونه بیا مکمل ونیسئ. (د بریکونو له پرېښودو وروسته د ویلونو ګرځېدل بیا شروع کېدل تر یوې ثانيې پورې وخت نیولای شي. که تاسو د ویلونو د ګرځېدو تر مخکې بیا بریکونه ونیسئ، موټر به مستقیم ولاړ نه شي.)

یادښت: که تاسو د قلف ضد بریکونو سره موټر چلوئ، نو تاسو باید د ژر توقف لپاره د مالک په لارښود کې موندل شوي لارښوونې ولولئ او تعقیب یې کړئ.

5.4.4 – د درېدو واټن

د درېدو واټن په دویم څپرکي کې د "سرعت او درېدو واټن" تر سرلیک لاندې تشریح شوی و. د هوا بریکونو سره یو اضافي ځنډ وي، چې ورته "د بریک ځنډ" ویل کېږي. دا هغه وخت دی چې د بریک پایډل له کېکړلو وروسته د بریکونو د کار کولو لپاره اړین دی. د هایدرولیک بریکونو سره (چې په موټرو او سپکو/منځنیو لاریو کې کارول کېږي) بریکونه سمدستي کار کوي. خو د هوا له بریکونو سره، دا لږ وخت (نیمه ثانیه یا زیات) نیسي څو هوا د پایپونو له لارې تر بریکونو پورې ورسېږي په دې توګه، د هوايي بریک سیسټمونو سره د موټرو لپاره د درېدو ټول واټن له څلورو مختلفو فکتورونو څخه جوړ شوی دی.

د درک واټن + د غبرګون واټن + د بریک ځنډ واټن + د بریک نیولو واټن = د درېدو ټول واټن

په وچ سړک کې د 55 میل پر ساعت په سرعت سره د هوا د بریک ځنډ واټن شاوخوا 32 فوټ اضافه کوي. نو د ښه کشش او بریک تر شرایطو لاندې د اوسط موټر چلونکي لپاره په 55 میل پر ساعت کې، د درېدو ټول واټن له 300 فوټو څخه ډېر دی. 5.6 شکل وګورئ.

5.4.5 – د بریک ماتېدل یا له کاره لوېدل

بریکونه داسې ډیزاین شوي دي چې د بریک بوتان یا پېډونه د بریک له ډرم یا ډیسکونو پر وړاندې ودرېږي ترڅو موټر ورو کړي. بریک نیول تودوخه رامینځته کوي، خو بریکونه د ډېرې تودوخې منلو لپاره جوړ شوي دي. په هر صورت، بریکونه د ډېرې تودوخې له امله مات یا له کاره لوېدلی هم شي چې د دوی ډېر کارولو او د ماشین د بریک کولو په اغېزې باندې د نه تکیه کولو له امله رامینځته کېږي.

د خدماتي بریکونو ډېر کارول د ډېرې تودوخې لامل کېږي او د بریک د ماتېدو لامل کېږي. د بریکونو غوړېدل د بریکونو د ډېرې تودوخې له امله رامینځته کېږي چې دا بیا د بریک په استر کې کېمایي بدلونونه رامینځته کوي، کوم چې اصطکاک کموي، او همداراز د بریک د ډرمونو د پراخېدو لامل کېږي. لکه څنګه چې ډېر ګرم شوي ډرمونه پراخېږي، د بریک بوتان او استروونه باید له ډرمونو سره د تماس لپاره لږ لار شي او د دې تماس ځواک کمېږي. تر هغه چې موټر ورو یا و نه درول شي، د موټر د زیات استعمال دوام کولای شي د بریکونو د کمزوري کېدو لامل شي. د بریک غوړېدل هم د تنظیماتو له امله اغېزمنېږي. د موټر د خوندي کنټرول لپاره، هر بریک باید د کار خپله برخه ترسره کړي. هغه بریکونه چې تنظیم شوي نه وي، د هغو بریکونو پر پرتله، چې تنظیم شوي دي، مخکې خپل کار پرېږدي. نور بریکونه بیا ډېر ګرمېدای او ماتېدای شي، او هلته به بیا د موټر د کنټرولولو لپاره کافي بریکونه نه وي. بریکونه په چټکۍ سره له تنظیماتو وتلی شي، په ځانګړي توګه کله چې ګرم وي. له همدې امله، ډېری وخت د بریک تنظیمات وګورئ.

5.4.6 – د بريک وهلو مناسبه طريقه (SNUB بريک نيول)

په ياد ولرئ. د بريکونو کارول په اوږدو او/يا سختو ښکته لارو کې يوازې د ماشين د بريک کولو د اثر يوه مرسته کونکې وسيله ده. کله چې موټر په مناسب ټيټ ګېر کې وي، نو د بريک وهلو مناسب تخنيک په لاندې ډول دی:

1. بريکونه دومره ټينګ ونيسئ چې يو څرګند سستوالی احساس کړئ.
2. کله چې ستاسو سرعت ستاسو د "خوندي" سرعت پر پرتله نږدې پنځه ميله پر ساعت ټيټ شي، بريکونه خوشي کړئ. (دا د بريک نيولو عمل بايد شاوخوا درې ثانيې دوام وکړي.)
3. کله چې ستاسو سرعت ستاسو "خوندي" سرعت ته لوړ شي، نو 1 او 2 پړاوونه تکرار کړئ.

د بېلګې په توګه، که ستاسو "خوندي" سرعت 40 ميله پر ساعت وي، تاسو به تر هغه پورې بريکونه نه نيسئ چې ستاسو سرعت 40 ميله پر ساعت ته ورسېږي. اوس تاسو بريکونه دومره ټينګ کړئ چې په تدريجي ډول خپل سرعت 35 ميله پر ساعت ته راټيټ کړئ او بيا بريکونه خوشي کړئ. دا کار هر څومره چې اړتيا وي تکرار کړئ، تر هغو چې د ښکته سړک پای ته ورسېږئ.

5.4.7 – د هوا ټيټ فشار

که چېرې د هوا د ټيټ فشار خبردارۍ ولګېږي، نو ژر تر ژره خپل موټر ودرول او په خوندي ډول يې ودرول. ممکن په سيستم کې د هوا ليکي وي. کنټرول شوی بريکول يوازې هغه وخت ممکن دی، کله چې په د هوا په ټانکونو کې کافي هوا پاتې وي. سپرينګي بريکونه به هغه وخت پيل شي کله چې د هوا فشار له 20 څخه تر psi 45 پورې راټيټ شي. يو دروند بار لرونکی موټر به ډېر اوږد واټن ونيسي ترڅو ودرېږي ځکه چې سپرينګي بريکونه يې په ټولو اکسلونو کې کار نه کوي. هغه موټرونه چې سپک بار شوي وي يا په ښوېدو سړکونو کې موټرونه ممکن د سپرينګ بريکونو په لګولو سره له کنټرول څخه ووځي. په داسې حال کې چې په ټانکونو کې کافي هوا وي ترڅو د پښو بريکونه وکارول، دا ډېره خوندي ده چې ودرېږئ.

5.4.8 – د پارک کولو بريکونه

هر کله چې موټر ودرول، د پارک کولو بريکونه وکارول، پرته له هغه حالتو چې لاندې يې يادونه وشوه. د پارک کولو بريک وهلو لپاره د پارک کولو بريک کنټرول نوب راوباسئ، دننه يې کېکړئ ترڅو خوشي شي. کنټرول به په نويو موټرو کې د "پارک کولو بريک" په نوم ژېړه او الماس شکله غوټې وي. په زرو موټرو کې، دا ممکن يو ګرد شنه غوټی يا کوم بل شکل ولري (د لېور په ګډون چې له يوې خوا څخه بلې خوا ته يا پورته او ښکته حرکت کوي).

که چېرې بريکونه ډېر ګرم وي (يوازې له يوې لورې درجي څخه د ښکته کېدو له امله) يا که چېرې بريکونه په په يخه هوا کې ډير لاندې وي، نو د پارک کولو بريکونه مه کارول. که چېرې دوی په ډېر ګرم حالت کې وکارول شي، نو د تودوخې له امله زيانمنېدلی شي. کله چې بريکونه ډېر لاندې او په ډېره يخه هوا کې وکارول شي، دوی کېدای شي کنګل شي نو موټر حرکت نه شي کولای. د موټر د نيولو لپاره په هواره سطحه کې له ويل چاکونو څخه کار واخلئ. د پارک کولو بريکونو له کارولو مخکې ګرم بريکونه يخېدو ته پرېږدئ. که بريکونه لاندې وي، نو په ټيټ ګېر کې د موټر چلولو پر مهال بريکونه په نرمۍ سره وکارول ترڅو يې ګرم او وچ کړئ.

که ستاسو موټر د هوا د ټانک اتومات ډرېښونه نه لري، نو د هرې کاري ورځې په پای کې خپل د هوا ټانکونه وچ کړئ ترڅو رطوبت او غوړ يې ختم شي. که نه نو بريکونه له کاره لوېدلې شي.

هېڅکله خپل موټر د پارک کولو بريکونو وهلو يا له ويلو بندولو پرته مه پرېږدئ. ستاسو موټر ممکن له خايه وخوځيږي او خلک ژوبل او زيان ورسوي.

فرعي برخه 5.4

خپله پوهه وازمائی

1. ولي بايد له غونډۍ څخه له ښکته کېدو مخکې په سم ګېر کې واوسی؟
  2. کوم عوامل د بریکونو د ماتېدو یا له کاره لوېدو لامل کېدلای شي؟
  3. د بریکونو کارول په اوږده، تېره ښکته سړک کې یوازې د ماشین د بریک کولو د اغېز یوه مرستندویه وسیله ده. سم یا ناسم؟
  4. که تاسو له خپل موټر څخه یوازې د لنډ وخت لپاره لرې یاست، نو تاسو اړ نه یاست چې د پارک کولو بریک وکاروئ. سم یا ناسم؟
  5. تاسو باید څو ځله د هوا ټانکونه وچ کړئ؟
  6. کله چې تاسو له ABS سره د ټراکتور-ټریلر ترکیب چلوئ، نو څنګه بریک نیسئ؟
  7. که ستاسو ABS کار نه کوي، نو تاسو لا هم د بریک عادي فعالیتونه لرئ. سم یا ناسم؟
- دا پوښتنې کېدای شي ستاسې په ازموینه کې وي. که تاسو دې ټولو ته ځواب نه شئ ورکولی، نو فرعي برخه 5.4 بیا ولولئ.
-
-

برخه 6

ترکيبي موټرونه

دا برخه د هغو موټر چلوونکو لپاره ده چې د "الف" درجې سوداګريز موټرچلونې جواز ته اړتيا لري

برخه 6 - ګډ موټرونه

دا برخه اندې شيان تر پوښښ لاندې راولي

- د ګډو موټرو په خوندي ډول چلول
- د ګډو موټرو هوايي برېکونه
- د قلف ضد برېک سيستمونه
- يوځای کول او جلا کول
- د ګډو موټرو معاینه کول

دا برخه د ګډو موټرو (ټراکتور-ټریلر، ډبلز، ټریبلز، مستقیم ترک د ټریلر سره) لپاره د ازموینو د پاس کولو لپاره اړین معلومات چمتو کوي. دا معلومات یوازې د دې لپاره دي چې تاسو ته د ګډو موټرو چلولو لپاره اړینه لړتړلره پوهه درکړي. که تاسو د دوه‌ګوني او درې‌ګوني ازموینې پاس کولو ته اړتیا لرئ، نو تاسو باید د 7 برخې هم مطالعه کړئ.

6.1 - د ګډو موټرو په خوندي ډول چلول

ګډ موټرونه معمولاً درانه اوږد وي او د واحد سوداګریزو موټرو په پرتله د موټر چلولو ډېر مهارت ته اړتیا لري. دا په دې مانا ده چې د ګډو موټرو چلونکي د واحد موټرو چلونکو په پرتله ډیرې پوهې او مهارت ته اړتیا لري. په دې برخه کې، موږ د ځینو مهمو خونديتوب فکتورونو په اړه خبرې کوو چې په ځانګړي ډول د ګډو موټرو لپاره پلي کېږي.

6.1.1 - د چپه کېدو خطرونه

د لارې یا ترک چلونکو له نیمايي څخه زیاتې مړینې په ټکرونو کې د لاریو د اوښتو له امله وي. کله چې په لارې یا ترک کې ډېر بارونه راټول شي، د "جاذبي مرکز" د سرک څخه لوړ حرکت کوي. د لارې یا ترک اړول اسانه کېږي. په بشپړه توګه بار شوي نقلیه وسایل د خالي نقلیه وسایلو په پرتله لس ځله ډیر احتمال لري چې په ټکر کې چپه شي.

لاندې دوه شيان به ستاسو سره د موټر د چپه کېدو مخنیوي کې مرسته وکړي - بار د امکان تر حده ځمکې ته نږدې وساتئ، او د ګرځېدو په شاوخوا کې ورو ورو موټر وچلولئ. د مستقیمو لاریو په پرتله په ګډو موټرو کې د بار ټیټ ساتل خورا مهم دي. همدارنګه، بار په خپل موټر باندې متمرکز وساتئ. که چیرې بار یوې خوا ته وي او ټریلر کور شي، نو د چپه کېدو احتمال ډیر دی. ډاډ ترلاسه کړئ چې ستاسو بار په مرکز کې دی او څومره چې امکان ولري خپور شوی دی. (د کارګو وېش د دې لارښود په درېیمه برخه کې پوښل شوی دی.)

کله چې تاسو ډېر ګړندی را وګرځئ، نو موټر چپه کېږي. د کونجونو شاوخوا، په رمپونو او له رمپونو څخه بهر ورو موټر چلول به د موټر د چپه کېدو خطر کم کړي. د لین له چټک بدلون څخه ډډه وکړئ، په ځانګړي توګه کله چې په بشپړه توګه بار وي.

6.1.2 - په نرمۍ سره شټرپنګ تاو کړئ

هغه لارې چې تړلرونه لري خطرناک "د کشولو" اغیز لري. کله چې تاسو په چټکۍ سره لین بدل کړئ، د کشولو اغیز کولی شي ټریلر چپه کړي. ډېرې پېښې شته چې یوازې ټریلر چپه شوی وي.

"شاته وده ورکول" د کشولو د اغیز لامل کېږي. شکل 6.1 د ګډو موټرو اته ډولونه او د شا لوري امپلیفیکیشن یا پیاوړتیا ښيي چې هر یو یې په چټکۍ سره د لین بدلون لري. هغه رګونه چې د کشولو اغیز یې لږ وي په پورتنۍ برخه کې ښودل شوي او هغه چې ډیر یې لري په ښکته برخه کې ښودل شوي. په چارټ کې د 2.0 شاته لوري ته زیاتوالی په دې معنی دی چې د شا ټریلر د ټراکتور په پرتله دوه برابره احتمال لري چې چپه شي. تاسو لیدلای شئ چې درې ګوني د 3.5 شاته پیاوړتیا لري. دا په دې مانا ده چې تاسو کولای شئ د درې ګوني وروستي ټریلر د پنځه اکسله ټراکتور په پرتله 3.5 ځله په اسانۍ سره وګرځوئ.

کله چې ټریلرونه کش کوي نو په نرمۍ او اسانۍ سره حرکت وکړئ. که تاسو د خپل سټیرپنګ ویل سره ناڅاپه حرکت وکړئ، ستاسو چپه کېدای شي. د نورو موټرو څخه په کافي اندازه شاته لار شئ (لږترلږه ستاسو د موټر د اوږدوالي د هر 10 فوټ لپاره 1 ثانیه، او که چیرې له 40 میل فی ساعت څخه ډېر سرعت ولري نو بله ثانیه). د سرک په اوږدو کې دومره لري وګورئ چې حیران نه شئ او ناڅاپه د لین بدلولو څخه مخنیوی وکړئ. د شپې، دومره ورو موټر وچلول چې د خپلو څراغونو په رڼا کې خنډونه وګورئ مخکې له دې چې ډیر ناوخته شي د لین بدلولو یا په نرمۍ سره ودرولو لپاره. مخکې له دې چې تاو شي، په خوندي توګه سرعت ورو کړئ.

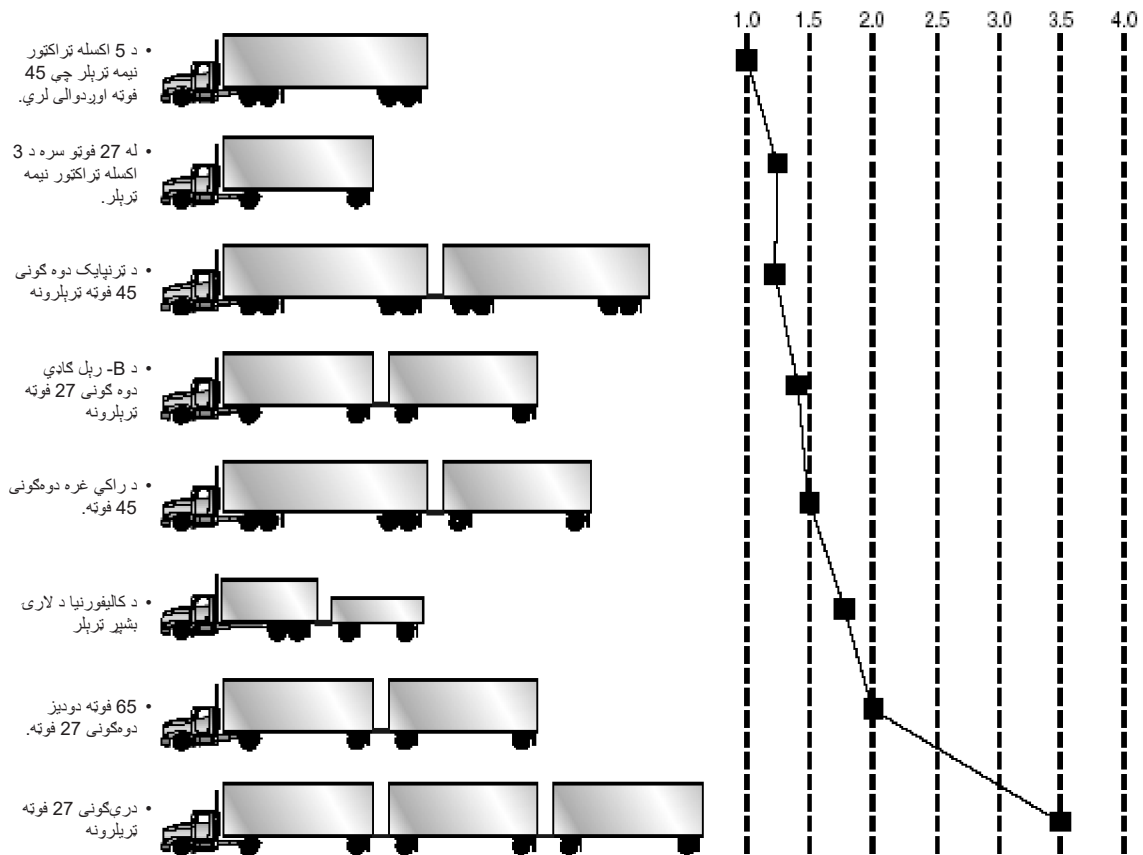
6.1.3 - ژر برېک نیول

خپل سرعت کنټرول کړئ که په بشپړه توګه بار شوی وي یا خالي وي. لوی ګډ موټرونه د بشپړ بارولو په پرتله د خالي کېدو په وخت کې ډېر وخت نیسي. کله چې لږ بار شي یا خالي وي، ډېر سخت تعلیق سپرینګونه او قوي برېکونه ضعیف کشش ورکوي او ممکن د باونس لامل شي چې د ویلونو بندول خورا اسانه کوي. ستاسو ټریلر کولای شي بهر وګرځي او نورو موټرو سره ټکر وکړي. ستاسو ټراکتور ډېر ژر چپه شي. شکل 6.2 وګورئ. تاسو باید د "بوب ټیل" ټراکتورونو (ټراکتورونه چې نیمه تړلرونه نلري) چلولو په اړه هم ډیر محتاط اوسئ. ازموینو ښودلې چې د تړلر د کابینونو په اسانۍ سره درول خورا ګران دي. د دوی د درولو لپاره د ټراکتور-سیمپټریلر په پرتله ډیر وخت نیسي چې اعظمي ناخالص وزن ته بارېږي.

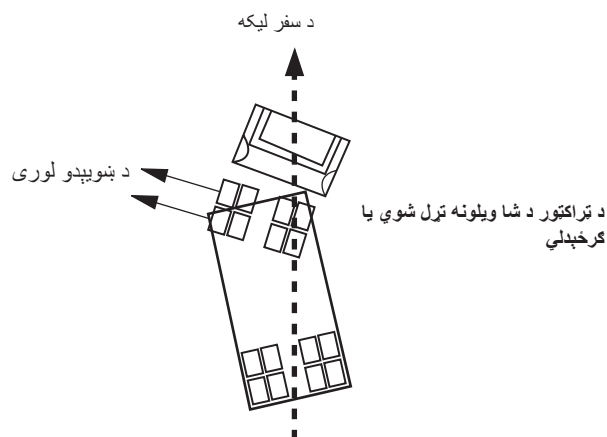
په هر ترکیبي موټر کې، ډېر واټن تعقیب کړئ او ډېر مخکې وګورئ، تر څو تاسو ژر برېک ونیسئ. ورخطا او لارورکي کېږئ مه او باید "وېره" ونه کړئ.

شکل 6.1

د شاته اړخ په لوړولو باندې د ترکیب د ډول اغېز

شکل 6.2

6.1.4 - د اورګاډي - لویې لارې د تېرېدو ځایونه

د ریل پټلۍ او لویې لارې تېرېدو سره هم ستونزې رامینځته کېدای شي، په ځانګړې توګه کله چې د ټیټې تصفیې سره ټریلرونه رابنګته کېږي.

دا ټریلرونه په لوړو د تېرېدو ځایونو کې بند پاتې کېدای شي:

- ټیټ سلنګ واحدونه (لو بوی، د موټر بار وړونکي، د موټر چلولو وین، د پوسم-خېټې څارویو ټریلر).
- یو واحد اګسل ټراکټور چې یو اوږد ټریلر رابنګته کوي د هغې د بنګته کېدو ګیر سره چې د ټنډم اګسل ټراکټور ځای په ځای کولو لپاره تنظیم شوی.

که د کوم دلیل لپاره په پټلۍ کې بند پاتې شئ، نو له موټر څخه راوځئ او له پټلۍ څخه لرې شئ. د بیړنۍ خبرتیا معلوماتو لپاره په تېرېدو ځای کې نښې یا د سیګنال کورونه وګورئ. 911 یا بلې بیړنۍ شمېرې ته زنگ ووهئ. د ټولو پیژندل شویو نښو په کارولو سره د تېرېدو موقعیت ورکړئ، په ځانګړې توګه د DOT شمېره، که چیرې پوسټ شوي وي.

6.1.5 - د تریلر د سکېډونو مخنیوی

کله چې د تریلر څرخونه بند شي، تریلر به شاوخوا ګرځي. ډېر احتمال لري کله چې تریلر خالي وي یا لږ بار وي. دا ډول قات کېدل ډیری وخت د "تریلر جیک چاقو" په نوم یادېږي. شکل 6.3 وګورئ.

د تریلر د سکېډ بندولو پروسه دا ده:

- **سکېډ وپېژنئ.** د دې پیژندلو لپاره چې تریلر په ښوېدو پیل کړی دی، تر ټولو لومړنۍ او غوره لاره دا ده چې دا په خپل د ترافیک څارنې وسیلې / ښښه کې وګورئ. هرکله چې تاسو برېکونه په کلکه ولګوئ، د ترافیک څارنې وسیله / ښښه وګورئ ترڅو ډاډ ترلاسه کړئ چې تریلر په هغه ځای کې ولاړ دی چې باید وي. کله چې تریلر ستاسو له لین څخه ووځي، نو د قات کېدو مخنیوی خورا ستونزمن دی.
- **برېک نیول بند کړئ.** د خدمتونو برېکونه خوشې کړئ ترڅو کشش بیرته ترلاسه کړئ. د تریلر لاسي برېک (که تاسو لرئ) د "ریګ مستقیم کولو" لپاره مه کاروئ. دا غلط کار دی ځکه چې د تریلر په څرخونو یا ټایرونو کې برېکونه په لومړي ځای کې د سکېډ لامل شوي. کله چې د تریلر ټایرونه بیا سرک ونیسي، تریلر به د ټریکټر تعقیب پیل کړي او مستقیم به شي.

* (له R.D څخه) Ervin, R.L. Nisconger, C.C. MacAdam او P.S. Fancher، "د درنو لاریو د ثبات او کنټرول ملکیتونو باندې د اندازې او وزن متغیرونو اغېزه"، د میشینګان پوهنتون د ترانسپورت څېړنې انستیتیوت، (1983).

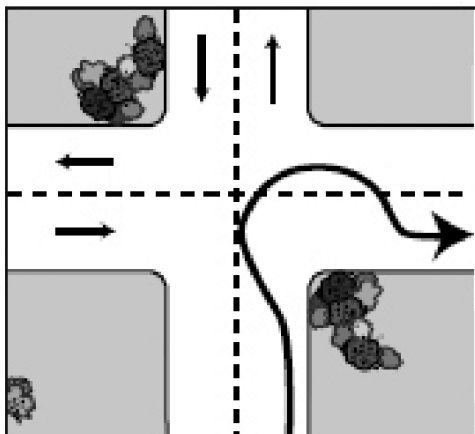
6.1.6 - پراخ را وګرځئ

کله چې یو موټر په یوه کوچ کې را ګرځي، نو شاته ټایرونه د مخکینیو ټایرونو په پرتله بېله لار تعقیبوي. دې ته له تعقیب څخه بهر یا "ټېر اپسټل" ویل کېږي. شکل 6.4 ښیي چې څنګه د تعقیب څخه بهر لاره د ټراکټور لخوا تعقیب شوي لاره له خپله موټر څخه پراخه کوي. اوږده موټرونه به له مسیر څخه ډېر ووځي. د ځواکمن واحد (ټرک یا ټراکټور) شاته ټایرونه به ځینې له لارې تېر شي او د تریلر شاته ټایرونه به نور هم له لارې تېر شي. که چېرې له یو څخه ډیر تریلر وي، نو د وروستي تریلر شاته څرخونه به تر ټولو ډیر له ټرېک څخه تېر شي. مخکینی برخه په کافي اندازه پراخه کړئ چې د یوې کوچ شاوخوا وي ترڅو شاته برخه د سرک د غاړې، پیاده خلکو، نورو موټرو او نورو څخه تېر نه شي. خو، د خپل موټر شاته برخه د سرک غاړې ته نږدې وساتئ. دا به نور موټر چلونکي له تاسو څخه د ښي خوا د تېرېدو مخه ونیسي. که تاسو نه شئ کولی خپل وار د بل ترافیک لین ته له ننوتلو پرته بشپړ کړئ، نو د ګرځېدو بشپړولو سره سم پراخه وګرځئ. شکل 6.5 او 6.6 وګورئ.

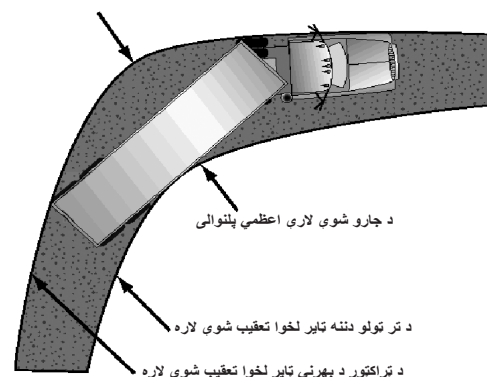
دا له را ګرځېدو پیلولو مخکې کین اړخ ته د پراخ ګرځېدو په پرتله غوره د، ځکه چې دا به نورو موټر چلونکو ته اجازه ور نه کړي چې ستاسې په ښي طرف تېر شي. شکل 6.7 وګورئ. که چېرې موټر چلونکي ستاسې له ښي خوا تېرېږي، نو تاسو ممکن د ګرځېدو پرمهال ټکر ورسره وکړئ.

شکل 6.5

دا کار وکړئ ترڅو موټرونه هڅه ونه کړي چې ستاسو په ښي طرف کې تېر کړي.

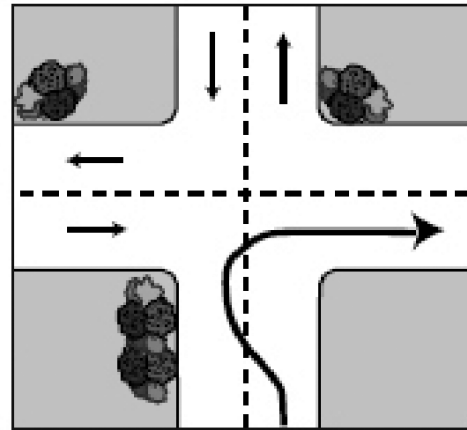
شکل 6.4

په 90 درجو کې د تریلر لاره بدلیدل

شکل 6.6

دا کار مه کوئ

6.1.7 – له ټریلر سره شاته حرکت کول

په ټریلر سره شاته حرکت کول. کله چې تاسو د موټر، سیده لاری، یا بس شاته ځئ، تاسو د سټیرینګ ویل پورتنۍ برخه هغه لوري ته اړوئ چې تاسو یې غواړئ. کله چې ټریلر شا خوا ته بیایي، تاسو سټیرینګ ویل په مخالف لوري ګرځوئ. کله چې ټریلر ګرځېدل شروع کړي، نو تاسو باید د ټریلر تعقیبولو لپاره څرخ بلي خوا ته واړوئ.

کله چې تاسو له ټریلر سره شاته حرکت کوئ، هڅه وکړئ چې خپل موټر ته داسې موقعیت ورکړئ چې تاسو وکولای شئ په یوه سیده لاره شاته حرکت وکړئ. که تاسو اړ شئ چې په ګډه لاره شاته حرکت وکړئ، هڅه وکړئ چې د موټر چپ اړخ ته د شا په لور حرکت وکړئ ترڅو تاسو هر څه ولیدلی شئ. شکل 6.8 وګورئ.

خپلي لارې ته وګورئ. د سفر له پیلولو وړاندې خپلي لارې ته وګورئ. بهر را ووځئ او د موټر شاوخوا وګرځئ. د خپل موټر لارې ته نږدې، دننه، د موټر اړخونو او سر چک کړئ چې څه شی نه وي.

په دواړو خواوو کې د ترافیک څارنې وسیله / بنښنه وکاروئ. د ترافیک څارنې وسیله / بنښنه په دواړو خواوو کې په پرله پسې توګه وګورئ. که ډاډه نه یاست، له موټر څخه رابښته شئ او خپله لاره بیاځلي وګورئ.

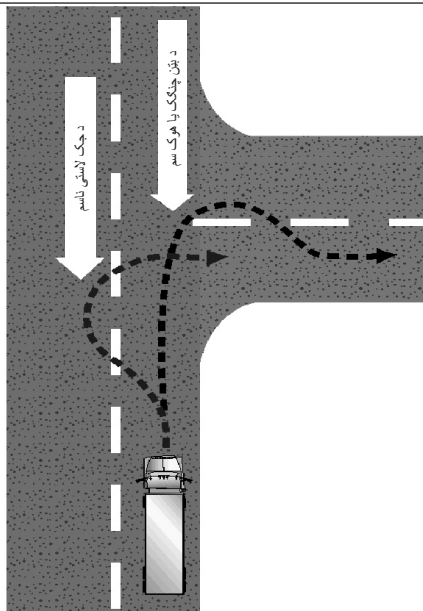
ورو ورو شاته راشئ. دا به تاسو ته، مخکې له دې چې تاسو له لارې څخه ډېر لرې شئ، د اصلاحاتو اجازه درکړي.

سمدستي انحراف سم کړئ. هرڅومره ژر چې تاسو وکتل چې ټریلر له سمې لارې څخه کېږي، د سټیرینګ ویل پورتنۍ برخه د حرکت په لور وګرځوئ.

مخکې یې کش کړئ. کله چې تاسو ټریلر شا ته کوئ، د اړتیا په وخت کې د خپل موټر بیا ځای پر ځای کولو لپاره څو ځله مخکې حرکت وکړئ

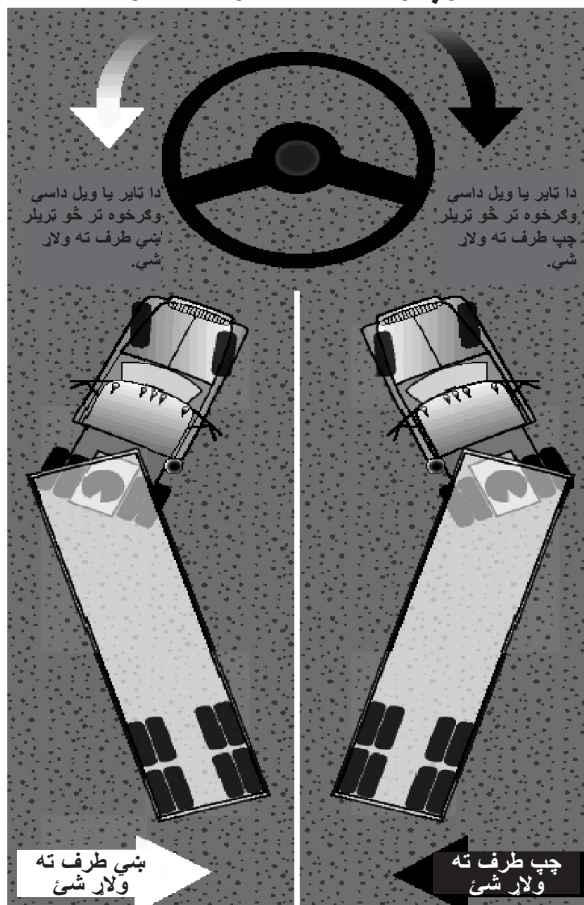
کله چې شونې وي مرسته ترلاسه کړئ.

شکل 6.7

شکل 6.8

د ټریلر شاته حرکت کول

6.1 فرعي برخه خپله پوهه وازمائی

1. د اورېدلو د مخنيوي لپاره کوم دوه شیان مهم دي؟
2. کله چې تاسو د دوامگوډو د کښولو پرمهال ناڅاپه وګرځئ، نو کوم تریلر ډېر احتمال لري چې واورې؟
3. ولې باید د تریلر له لاسي بریک څخه د ځای پر ځای راګرځېدلی تریلر سمولو لپاره استفاده ونه کړئ؟
4. اف ترکیګ څه شی دی؟
5. کله چې تاسو تریلر شاته کوئ، تاسو باید خپل موټر داسې ته موقعیت ورکړئ چې تاسو وکولای شئ په کره لاره د موټر چپ اړخ ته شاته حرکت وکړئ سم یا ناسم؟
6. کوم ډول تریلرونه د رېل پټلۍ او لویې لارې په تېرېدو کې بند پاتې کېدای شي؟

دا پوښتنې کېدای شي ستاسې په ازموینه کې وي. که تاسو دغو ټولو ته ځواب نه شئ ورکولای، نو فرعي برخه 6.1 بیاځلې ولولئ.

6.2 – د ترکیبي موټر د هوا بریکونه

تاسو باید د دې تر لوستلو مخکې 5 برخه: د هوا بریکونه مطالعه کړئ. په ترکیبي موټرو کې د بریک سیستم د تریلر د بریکونو کنټرول لپاره برخې لري، د دې سربېره هغه برخې چې په 5 برخه کې تشرېح شوي دي. دغه برخې لاندې تشرېح شوي دي.

6.2.1 – د تریلر لاسي وال

د تریلر لاسي وال (چې ترالي وال یا جانسن بار هم ورته ویل کېږي) د تریلر په بریکونو کار کوي. د تریلر لاسي وال باید یوازې د تریلر د بریکونو د ازمايلو لپاره وکارول شي. د تریلر د چپه کېدو د خطر له امله یې په موټر چلولو کې مه کاروئ. د پښو بریک د موټر ټولو بریکونو ته هوا لېږي (د تریلر(ونو) په ګډون). کله چې یوازې د پښې بریک وکاروئ، د سکېډ یا ځای په ځای را ګرځېدو رامنځته کولو خطر خورا کم دی.

هېڅکله د پارکینګ لپاره د لاس له وال څخه کار مه اخلئ ځکه چې ممکن د بریکونو له خلاصولو سره ټوله هوا بهر ووځي (په هغه تریلرونو کې چې سپرینګي بریکونه نه لري). تل د موټر د تم کولو پر مهال د پارکینګ بریک وکاروئ. که چېرې تریلر سپرینګي بریکونه ونه لري، نو د تریلر له حرکت څخه د مخنيوي لپاره له ویل چاکونو څخه کار واخلئ.

6.2.2 – د ټراکټور د ساتنې وال

که تریلر مات شي یا خراب او لیک شي، د ټراکټور محافظتي وال د ټراکټور یا ترک بریک سیستم کې هوا ساتي. د ټراکټور محافظتي وال په کیب کې د "تریلر هوا رسولو" کنټرول وال لخوا کنټرولېږي. د کنټرول وال تاسو ته اجازه درکوي چې د ټراکټور محافظتي وال خلاص او بند کړئ. که چېرې د هوا فشار ټیټ وي، د ټراکټور د ساتنې وال به په اتوماتیک ډول وتړل شي (له 20 څخه تر 45 psi پورې). کله چې د ټراکټور محافظتي وال وتړل شي، نو دا له ټراکټور څخه د هوا د وتلو مخه نیسي. دا د تریلر د بېرني حالت له کرښې څخه هوا هم بهر ته پرېږدي. دا د تریلر د بېرنيو بریکونو د فعالېدو لامل کېږي، چې ممکن د کنټرول له لاسه ورکړي. (د بېرني بریکونو په اړه وروسته بحث کېږي.)

6.2.3 – د تریلر د هوا رسولو کنټرول

په نویو موټرو کې د تریلر د هوا رسولو کنټرول یو سره اته اړخیزه غوټی ده، چې تاسو یې د ټراکټور د محافظتي وال کنټرولولو لپاره کاروئ. تاسو هغې ته دننه فشار ورکوئ ترڅو تریلر ته هوا ورکړئ او د هوا بندولو لپاره یې وباسئ او د تریلر بېرني بریکونه ونیسئ. کله چې د هوا فشار له 20 څخه تر 45 psi پورې راټیټ شي، وال به وتړل شي (پاپ اوټ شي) (په دې توګه د ټراکټور محافظتي وال وتړل شي). په زرو موټرو کې د ټراکټور د محافظتي وال کنټرولونه یا "بېرني" والونه ممکن په اتومات ډول کار ونه کړي. ښايي د غوټې یا دستګیر پر ځای یو اهرم وي. د تریلر د ایستلو لپاره "عادي" موقعیت کارول کېږي. "بېرني" حالت د هوا د بندولو او د تریلر د بېرنيو بریکونو د نیولو لپاره کارول کېږي.

6.2.4 – د تریلر د هوا لیکي

هر ترکیبي موټر د هوا دوی لیکي لري، د خدماتو لیکه او بېرني لیکه. دوی د هر موټر تر منځ له ټراکټور څخه تر تریلر، له تریلر څخه تر ډالۍ، له ډالۍ څخه تر دویم تریلر او داسې نورو پورې ګرځي.

د خدمتونو د هوا لیکه. د خدمتونو لیکه (چې د کنټرول لیکه یا د سیګنال لیکه هم ورته ویل کېږي) هوا لېږدوي، کوم چې د پښې په بریک یا تریلر هندبریک باندې کنټرولېږي. دا په دې پورې اړه لري چې تاسو د پښو بریک یا لاسي وال ته څومره سخت فشار ورکوئ، د خدمتونو په لیکه کې فشار به په ورته ډول بدلون ومومي. د خدمتونو لیکه له رېلې وال سره وصل ده. دا والونه د تریلر بریکونو ته اجازه ورکوي چې د بلې ممکنې لار پر پرتله ډېر ژر پلي شي.

د هوا بېړنۍ ليکه. بېړنۍ ليکه (چې د اکمالاتو ليکه هم ورته ويل کېږي) دوي موخي لري. لومړۍ، دا د تړېلر دا هوا ټانکونو ته هوا رسوي. دويم، د بېړنۍ ليکې له لارې په ترکيبي موټرونو کې بېړنۍ بريکونه کنټرولېږي. په بېړنۍ ليکه کې د هوا د فشار کمېدل د تړېلر د بېړنۍ بريکونو فعالېدو لامل کېږي. د فشار له منځه تلل ممکن د تړېلر د جلا کېدو له امله وي، چې له امله يې د بېړنۍ هوا نل شلېږي. يا دا فشار له لاسه ورکول کېدای شي د يو نل، فلزي پايپ، يا بلې برخې د ماتېدو له امله وي، چې له امله يې هوا بهر وځي. کله چې بېړنۍ ليکه فشار له لاسه ورکړي، نو دا د ټراکټور د محافظتي وال د تړلو لامل هم کېږي (د هوا رسولو نوب به وتړل شي (پاپ اوب شي).

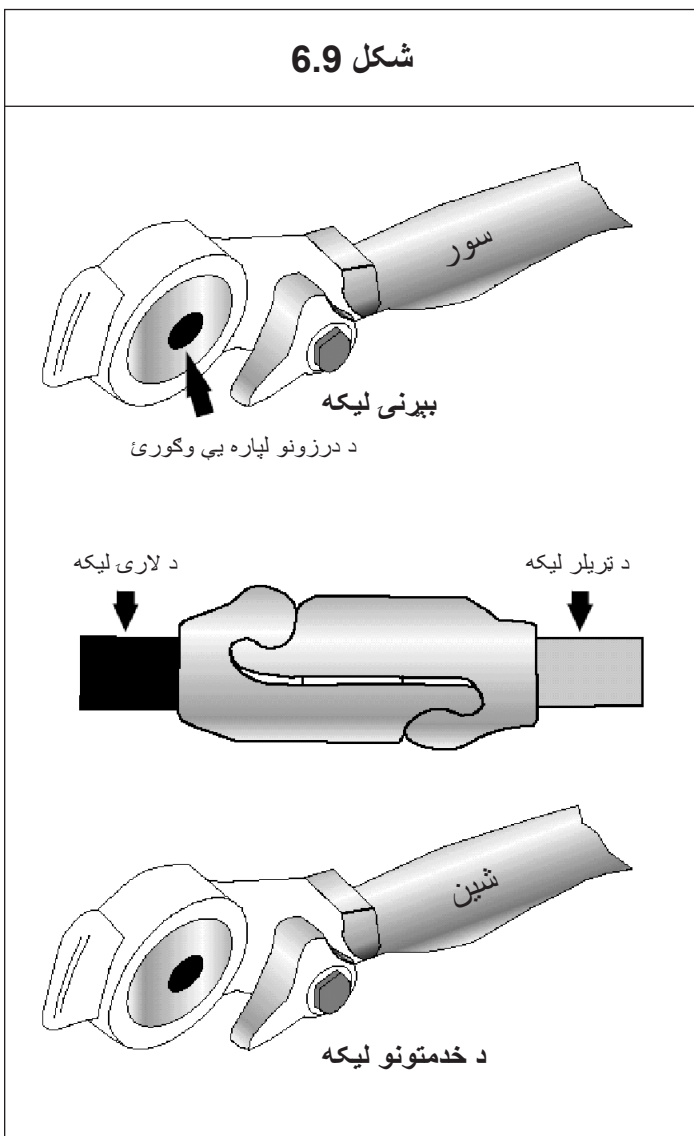
بېړنۍ ليکې اکثره وخت د سور رنگ (لکه سور نل، سور وصلونکي، يا نورې برخې) سره نښه شوي وي، ترڅو له شين رنگه خدماتي ليکې سره ګډ نه شي.

6.2.5 – نل وصلونکي (ګلد هنډس)

ګلد هنډس (وصلونکي) د نښلولو وسايل دي چې د لارې يا ټراکټور څخه تړېلر ته د خدمتونو او بېړنۍ هوا لیکو د نښلولو لپاره کارول کېږي. دا وصلونکي يو رېبري مهر لري چې د هوا د وتلو مخه نيسي. تر وصلولو مخکې وصلونکي او د رېبر مهرونه پاک کړئ. کله چې ګلد هنډی وصل کړئ، دواړه مهرونه له جوړه کوونکو سره يوځای د 90 درجې په زاويه کې يو بل ته فشار ورکړئ. کله چې له نل سره نښلول شوی يا وصل شوی ګلد هنډس تاو کړئ، دا به وصلونکي سره يوځای او قلف کړي.

کله چې بې وصلوئ، ډاډه شئ چې سم ګلد هنډس سره يوځای وصل شوي وي. له غلطيو څخه د مخنيوي لپاره، ځينې وختونه رنگونه کارول کېږي. شين رنگ د خدماتي لیکو لپاره او سور رنگ د بېړنۍ (اکمالاتي) لیکو لپاره کارول کېږي. ځينې وختونه، فلزي ټکونه له لیکو سره نښلول شوي وي چې پرې "خدمت" او "بېړنۍ حالت" ليکل شوي وي. 6.9 شکل وګورئ.

شکل 6.9

که تاسو د هوا له لیکې څخه تېر شئ، نو د اکمالاتي هوا به د تړېلر د هوا ټانکونو د چارجولو پر ځای د خدماتو لیکې ته ولېږل شي. د تړېلر د سپړنګي بريکونو (د پارکينګ بريکونو) د پرېښودلو لپاره به هوا نه وي. که د تړېلر د هوا رسولو کنټرول د ټيټه کولو پر مهال سپړنګي بريکونه خلاص نه شي، د هوا د لیکې اتصالونه وګورئ.

زړه تړېلرونه سپړنګي بريکونه نه لري. که د تړېلر د هوا په ټانک کې د هوا رسولو سيستم لیک شوی وي نو هېڅ بېړنۍ بريکونه به فعال نه وي او د تړېلر ټايرونه يا څرخونه به په آزاده توګه وګرځي. که تاسو د هوا له کرښې څخه تېر شئ، تاسو موټر چلولای شئ خو د تړېلر بريکونه به ونه لري. دا به ډېر زيات خطرناک وي. تل په لاسي وال سره د موټر چلولو مخکې يا د هوا رسولو (د ټراکټور محافظتي وال) کنټرول په ايستلو سره د تړېلر بريکونه چک کړئ. په ټيټه ګېر کې په نرمۍ سره د دوی په وړاندې کش کړئ ترڅو ډاډه شئ چې بريکونه کار کوي.

ځينې وسايل "مر پای" يا جعلي وصلونکي لري، چې نلونه پرې وصل کېدای شي کله چې په کار نه وي. دا به د دې مخه ونيسي چې اوبه او خاورې د وصلونکي او د هوا نلونو ته ننوزي. کله چې د هوا نلونه له تړېلر سره وصل نه وي، نو له جعلي وصلونکو څخه کار واخلئ. که جعلي وصلونکي نه وي، نو ځينې وختونه ګلد هنډس سره تړل کېدای شي (په وصلولو پورې تړاو لري). دا خوا مهمه ده چې د هوا رسولو سيستم پاک وساتل شي.

6.2.6 – د تریلر د ټانکونه

هر تریلر او کنورتريډالی یو یا څو د هوا ټانکونه لري. دوی له ټرانکتور څخه د بېرني (اکمالاتي) نل په واسطه ډک شوي. دوی د تریلر د بریکونو چلولو لپاره د هوا فشار چمتو کوي. د هوا فشار د ريلي والونو په واسطه د هوا له ټانکونو څخه بریکونو ته لېږل کېږي. د خدماتو په لیکه کې فشار دا په ګوته کوي چې ريلي والونه باید د تریلر بریکونو ته څومره فشار واستوي. د خدمتونو په لیکه کې فشار د بریک پایډل (او د تریلر لاسي بریک) په واسطه کنټرولېږي. دا مهمه ده چې تاسو اجازه ور نه کړئ چې اوبه او تېل د هوا په ټانکونو کې راټول شي. که تاسو داسې وکړئ، نو بریکونه ښايي سم کار ونه کړي. هر ټانک د اوبو ایستلو وال لري او تاسو باید هره ورځ د هر ټانک اوبه وچې کړئ. که ستاسو ټانکونه اتومات د اوبو خالي کولو ځای ولري، نو دا به د رطوبت ډېره برخه له سیستمه وباسي. خو تاسو باید بیا هم د ډاډ تر لاسه کولو لپاره د اوبو خالي کولو ځای پرانېزئ.

6.2.7 – د بندولو والونه

د بندولو والونه (چې cut-out cocks هم ورته ویل کېږي) د خدماتي او اکمالاتي هوا په نلونو کې کارېږي، د هغو تریلرونو په شا کې چې نور تریلرونه کشوي. دا والونه، کله چې بل تریلر نه لېږدول کېږي، د هوا د نل تړلو ته اجازه ورکوي. تاسو باید دا چک کړئ چې ټول تړل شوي والونه په خلاص حالت کې دي، پرته له هغو څخه چې د وروستي تریلر په شا کې دي، کوم چې باید وتړل شي.

6.2.8 – د تریلر خدمت، پارک کول او بېرني بریکونه

نوي تریلرونه د لاریو او ترک ټرانکتورونو په څېر سپړنګي بریکونه لري. په هر صورت، له 1975 کال څخه مخکې جوړ شوي کنورتريډالی او تریلرونه سپړنګي بریکونو ته اړتیا نه لري. هغه چې سپړنګي بریکونه نه لري، بېرني بریکونه لري، کوم چې د تریلر د هوا په ټانک کې له ذخیره شوي هوا څخه کار کوي. کله چې په بېرني لیکه کې د هوا فشار کم شي، نو بېرني بریکونه چالانېږي. دا تریلرونه د پارک کولو بریک نه لري. بېرني بریکونه هغه وخت فعالېږي کله چې د هوا اکمالاتي غټه توکمه راکش شي یا تریلر له لارې څخه جلا شي. په بېرني لیکه کې یو لوی لیک به د ټرانکتور د محافظت وال د تړلو او د تریلر د بېرنيو بریکونو د وهلو لامل شي. خو بریکونه به یوازې تر هغه وخته پورې دوام وکړي چې د تریلر د هوا په ټانک کې د هوا فشار موجود وي.

بالاخره، هوا به لیک شي او بیا به نور بریکونه کار نه کوي. له همدې امله، دا د خونديتوب لپاره خورا مهمه ده چې تاسو تل له ویل چاکونو څخه کار واخلئ کله چې تاسو تریلرونه د سپړنګي بریکونو پرته دروئ.

تر هغه چې تاسو د بریکونو لگولو هڅه ونه کړئ، تاسي ممکن د خدمتونو په لیکه کې لوی لیک ونه ګورئ. بیا، له لیک ځای څخه د هوا وتل به د هوا د ټانک فشار په چټکۍ سره راټیټ کړي. که چېرې دا په کافي اندازه ټیټ شي، د تریلر بېرني بریکونه به په کار پیل وکړي.

فرعي برخه 6.2 خپله پوهه وازمائی

1. ولې باید تاسې د موټر چلولو پر مهال د تریلر لاسي وال ونه کاروئ؟
2. تشریح کړئ چې د تریلر د هوا رسولو کنټرول څه کار کوي.
3. تشریح کړئ چې د خدمتونو لیکه د څه لپاره ده.
4. د بېرني هوا لیکه د څه لپاره ده؟
5. ولې باید تاسې د سپړنګ بریک پرته د تریلر د درولو پر مهال چاکونه وکاروئ؟
6. د بندولو والونه په کوم ځای کې دي؟

دا پوښتنې کېدای شي ستاسې په ازموینه کې وي. که تاسو دې ټولو ته ځواب نه شئ ورکولای، نو فرعي برخه 6.2 بیا ولولئ.

6.3 – د قلف ضد بریک نیولو سیستمونه

6.3.1 – ترېلرونه باید ABS ولري

ټول ترېلرونه او کنورتېر ډالۍ چې 1998 کال د مارچ په لومړۍ نېټه یا له هغه وروسته جوړ شوي دي باید ABS ولري. په هر صورت، ډېری ترېلرونه او کنورتېر ډالونه چې له دې نېټې وړاندې جوړ شوي وو، په داوطلبانه ډول په ABS سمبال شوي دي.

ترېلرونه به په چپ اړخ کې د ABS د خرابي ژېړ څراغونه ولري، یا په مخکینۍ یا شا کونج کې. 6.10 شکل وګورئ. هغه ډالونه چې د 1998 کال د مارچ له لومړۍ نېټې وروسته جوړې شوي، باید د چپ اړخ په برخه کې یو څراغ ولري.

په هغه صورت کې چې وسایط لازمي نېټې څخه مخکې جوړ شوي وي، دا دې پېژندل کېدای شي سخت وي چې آیا دا واحد په ABS په مجهز دی که نه. د موټر لاندې وګورئ چې د بریکونو له شا څخه د ECU او د څرخ د سرعت د سینسر لینونه راځي.

6.3.2 – په ABS سره بریک نیول

ABS ستاسې په عادي بریکونو سر بېره وي. دا ستاسو د عادي بریک کولو وړتیا نه کموي یا نه یې زیاتوي. ABS یوازې هغه وخت فعالېږي چې کله څرخونه بندېږي ته نږدې وي.

ضروري نه ده چې ABS چې ستاسو د تم کېدو واټن لنډ کړي، خو دا له تاسو سره مرسته کوي چې ټینګ بریک نیولو پرمهال خپله وسیله په کنټرول کې وساتئ.

ABS د څرخونو د بندېدو څخه د مخنیوي په برخه کې له تاسو سره مرسته کوي. کمپیوټر په راتلونکي کې د بندېدو احساس کوي، د بریک فشار خوندي کچې ته راټیټوي او تاسو په کنټرول کې ساتئ.

یوازې په ترېلر کې کې د یا حتی یوازې په یوه اکسل کې د ABS درلودل بیا هم تاسو ته د بریک کولو پرمهال په موټر ډېر کنټرول درکوي.

کله چې یوازې ترېلر ABS ولري، نو د ترېلر د وتلو احتمال لږ وي، خو که تاسو د سټرینګ کنټرول له لاسه ورکړئ یا د ټراکټور په ځای را ګرځېدل پیل کړئ، بریکونه پرېږدئ (که تاسو په خوندي ډول دا کار کولای شئ) تر هغو چې تاسو کنټرول تر لاسه کړئ.

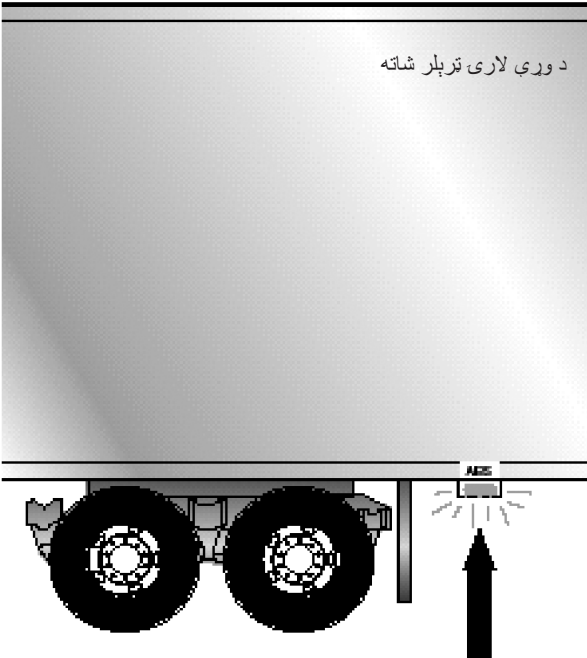
کله چې تاسو د ABS د ټراکټور-ترېلر جوړه چلوئ، تاسو باید د تل په څېر هماغسې بریک وکړئ. په بل عبارت:

- یوازې د بریک کولو له ځواکه کار واخلئ ترڅو په خوندي ډول ودرېږئ او په کنټرول کې پاتې شئ.
  - په هماغه ډول بریک ونیسئ، پرته له دې چې تاسو په ټراکټور، ترېلر، یا دواړو کې ABS لرئ.
  - لکه څنګه چې ورو کوئ، خپل ټراکټور او ترېلر وڅارئ او بریکونه بېرته بند کړئ (که چېرې دا کار خوندي وي) ترڅو په کنټرول کې پاتې شئ.
- یاد ولرئ، که ستاسو ABS خراب شي، تاسو لا هم عادي بریکونه لرئ. په عادي ډول موټر وچلوئ، خو سیستم ژر تر ژره جوړ کړئ.
- ABS به تاسو ته دا اجازه در نه کړي چې موټر ګرندۍ وچلوئ، نور واسیط ډېر نږدې تعقیب کړئ، یا لږ احتیاط سره موټر وچلوئ.

شکل 6.10

د ABS سیستمونو ازمایل

د وړي لاری ترېلر شاته

د ABS د ازمایلو څراغ

6.4 – نښلول يا وصول او جلا کول

د دې پوهه لرل چې څنگه سم ډول وصل او جلا کول ترسره شي، د ترکيبي وسايطو د خوندي چلولو لپاره يو بنسټيز اصل دی. غلط وصول او جلا کول ډېر خطرناک کېدای شي. د وصولولو او جلا کولو عمومي پړاوونه لاندې لېست شوي دي. د مختلفو وسايطو ترمنځ توپيرونه شته، نو بايد د هغو لارښودونو د وصولولو او جلا کولو جزييات زده کړئ چې تاسو به يې چلوئ.

6.4.1 – د ټراکټور - نيمه ټرېلر وصول

1 ګام. پنځم ټاير يا څرخ وګورئ:

- د زيانمنو/ ورکو شويو برخو موندلو لپاره يې چک کړئ.
- دا چک کړئ چې ټراکټور ته نصب کول خوندي دي، په چوکاټ کې درزونه نشته او داسې نور.
- ډاډه شئ چې د پنځم ټاير پلېټ د اړتيا مطابق غوړ شوی دی. د پنځم ټاير پلېټ غوړ نه ساتل د ټراکټور او ټرېلر ترمنځ د ټکر له امله د سټيرينګ ستونزې رامينځته کولای شي.
- دا وګورئ چې ايا پنځم ټاير د وصولولو لپاره په مناسب ځای کې دی:
  - ◀ ټاير د ټراکټور د پای په طرف ښکته شوی دی.
  - ◀ د قلف خولي خلاصې دي.
  - ◀ د خوندیتوب خلاصولو لاستی د اتومات قفل په موقعيت کې دی.
  - ◀ که تاسو ښوېدونکی پنځم ټاير لرئ، ډاډ ترلاسه کړئ چې دا قلف شوی دی.
  - ◀ ډاډ ترلاسه کړئ چې د ټرېلر کينګ پين کره يا ماته شوې نه وي.

2 ګام. سيمه او چک ويلونه وګورئ:

- ډاډه شئ چې د موټر شاوخوا ساحه پاکه ده.
- ډاډه شئ چې د ټرېلر څرخونه بند دي يا سپرينګي بريکونه فعال دي.
- دا چک کړئ چې بار (که کوم وي) له ټراکټور سره د ټرېلر د نښلولو له امله له حرکت څخه خوندي دی.

3 ګام. د ټراکټور پوزيشن يا موقعيت برابري کړئ:

- ټراکټور مستقيماً د ټرېلر مخې ته کېږدئ. (هېڅکله تر ټرېلر لاندې په زاويه کې مه شاته کېږئ ځکه چې تاسو ممکن ټرېلر يو اړخ ته وغورځوئ او د ښکته کېدو ګېر مات کړئ.)
- د ټرېلر دواړو خواوو ته په کتلو سره د بهرني ترافيک څارنې وسيلې / هندارې په کارولو سره خپل موقعيت وګورئ.

4 ګام. ورو ورو شاته ولاړ شئ:

- تر هغه پورې شاته ولاړ شئ چې ترڅو چې پنځم ټاير يا څرخ ټرېلر ته ورسېږي.
- ټرېلر مه وهئ.

5 ګام. ټراکټور خوندي کړئ:

- د پارک کولو بريک ونيسئ.
- ترانسپورت په نيوتړل يا نوټل حالت کې واچوئ.

6 ګام. د ټرېلر لوړوالی وګورئ:

- ټرېلر بايد دومره تيب وي چې کله ټراکټور تر هغه لاندې کېښودل شي نو ټراکټور يې لږ څه پورته کړي. د ټرېلر پورته کېدو يا ښکته کېدو ته اړتيا پېښېږي. (که چېرې ټرېلر ډېر تيب وي، نو ټراکټور ممکن ټکر وکړي او د ټرېلر پوزه زيانمنه کړي؛ که ټرېلر ډېر لوړ وي، نو ممکن په سم ډول وصل نه شي.)
- وګورئ چې کينګ پين او پنځم څرخ سره برابر دي.

7 ګام. د هوا نلونه له ټرېلر سره وصل کړئ:

- د ګلډ هنډ مهرونه وګورئ او د ټراکټور د بهرنۍ هوا نل د ټرېلر له بهرنۍ ګلډ هنډ سره وصل کړئ.
- د ګلډ هنډ مهرونه وګورئ او د ټراکټور خدماتي هوا نل د ټرېلر له خدماتي ګلډ هنډ سره وصل کړئ.
- ډاډه شئ چې د هوا نلونه په خوندي ډول تقويه شوي وي، داسې چې دوی به تر ټرېلر لاندې د ټراکټور د شاته کېدو په وخت کې ټوټې يا بند نه شي.

8 ګام. ټرېلر ته ده هوا ورکول:

- د ټرېلر بريک سيستم ته د هوا رسولو لپاره د "هوا رسولو" نوب دننه کړئ يا د ټراکټور محافظتي وال کنټرول له "بهرني" حالت څخه "عادي" حالت ته واړوئ.
- د هوا د فشار تر عادي کېدو پورې انتظار وکړئ.
- د بريک سيستم وګورئ ترڅو ډاډ ترلاسه کړئ چې د هوا نلونه په غلطه توګه نښلول شوي نه دي.

◀ ماشین بند کړئ ترڅو د بریکونو غږ واورئ.

◀ د تریبلر بریکونه ونیسئ او خوشي یې کړئ او د تریبلر د بریکونو د نیولو او خوشي کولو پر مهال د بریکونو غږ واورئ. کله چې بریکونه نیول شي نو تاسو باید د بریکونو حرکت واورئ او کله چې بریکونه پریښودل شي نو د هوا د وتلو غږ واورئ.

◀ د هوا د بریک سیستم د فشار گیج وګورئ چې د ډبرې هوا د ضایع کېدو نښې نښانې لري.

• کله چې تاسو ډاډه شئ چې د تریبلر بریکونه کار کوي، ماشین چالان کړئ.

• ډاډه شئ چې د هوا فشار تر عادي کچې پورې دی.

9 ګام. د تریبلر بریکونه قلف کړئ:

• د "هوا رسولو" غوټې وباسئ یا د ټراکتور د محافظتي وال کنټرول له "عادي" څخه "بېرني حالت" ته واړوئ.

10 ګام. تر تریبلر لاندې یې شاته کړئ:

• د شا ته تګ تر ټولو ټیټ ګېر ولګوئ.

• ټراکتور ورو ورو تر تریبلر لاندې شاته کړئ ترڅو له کینګ پین سره ډېر سخت ټکر ونه کړئ.

• کله چې کینګ پین په پنځم ټایر یا څرخ کې بند شي، ودرېږئ.

11 ګام. د خوندیتوب لپاره اتصال چک کړئ:

• د تریبلر د کښېناستو وسایل له ځمکې څخه لږ څه پورته کړئ.

• ټراکتور په نرمۍ سره مخ پر وړاندې کش کړئ په داسې حال کې چې د تریبلر بریکونه لاهم بند شوي وي ترڅو وګورئ چې تریبلر په ټراکتور پورې تړلی دی.

12 ګام. موټر خوندي کړئ:

• ترانسپورت په نیوټرل یا نوټل حالت کې واچوئ.

• د پارک کولو بریکونه ونیسئ.

• ماشین بند کړئ او کيلي له ځانه سره واخلئ ترڅو بل څوک په داسې حالت کې لارۍ ته حرکت وړ نه کړي چې تاسې ترې لاندې یاست.

13 ګام. وصل کول چک کړئ:

• د اړتیا په صورت کې څراخ وکاروئ:

• ډاډه شئ چې د پنځم ټایر د پورتنۍ او ښکته برخې ترمنځ فاصله نه شته. که چېرې فاصله وي، نو یو څه غلط دي (کینګ پین ممکن د تړل شوي پنځم څرخ د خولو په سر کې وي، او تریبلر به په ډېره اسانۍ سره خلاص شي).

• تر تریبلر لاندې شئ او د پنځم ټایر شاته وګورئ. ډاډه شئ چې د پنځم څرخ یا ټایر خولې د کینګ پین د شک شاوخوا تړل شوې دي.

• وګورئ چې د قلف کولو اهرم په "قلف" حالت کې دی.

• ډاډه شئ چې د خوندیتوب قلفک د قلف کولو په میله باندې په سمه توګه موقعیت لري. (په ځینو پنځمو ټایرونو کې، دا ګیر باید په لاس ځای پر ځای شي.)

• که چېرې وصل کوم په سم ډول نه وي، وصل شوی وی واحد مه چلوئ؛ دا جوړ کړئ.

14 ګام. د برېښنا تار وصل کړئ او د هوا لینونه چک کړئ:

• د برېښنا تار په تریبلر کې وصل کړئ او د خوندیتوب ګېر ټینګ کړئ.

• د زیان د نښو لیدلو لپاره د هوا نلونه او د برېښنا لینونه دواړه وګورئ.

• ډاډه شئ چې د هوا او برېښنا لینونه د موټر له هېڅ حرکت کونکي برخې سره ټکر ونه کړي.

15 ګام. د مخکیني تریبلر ملاتړ (د ښکته کېدو ګیر):

• د ښکته کېدو ګېر پورته کولو لپاره د ټیټ ګېر رینج (که چېرې داسې مجهز وي) وکاروئ. کله چې وزن خالي شي، نو لوړ ګیر رینج ته لاړ شئ.

• د ښکته کېدو ګېر په ټوله لار کې پورته کړئ. (هېڅکله د ښکته کېدو له ګېر سره یوازې په نیمه لار کې موټر مه چلوئ ځکه چې دا ممکن له ریل پټلۍ یا نورو شیانو سره وصل شي.)

• د ښکته کېدو ګېر پورته کولو وروسته، د کرینک لاستې په خوندي ډول د هغه په بریک کې وتړئ.

• کله چې د تریبلر ټول وزن په ټراکتور باندې ولاړ وي:

◀ د ټراکتور د چوکاټ د شا او د ښکته کېدو ګېر ترمنځ د کافي اندازې واټن شتون وګورئ. (کله چې ټراکتور په چټکۍ سره وګرځي، نو باید د ښکته کېدو له ګېر سره ټکر ونه کړي.)

◀ دا چک کړئ چې د ټراکتور د ټایرونو د پورتنۍ برخې او د تریبلر د پوزې ترمنځ کافي فاصله شته ده.

16 ګام. د تریبلر ویل چاګونه لري کړئ:

• ویل چاګونه لري او په خوندي ځای کې وساتئ

6.4.2 - د ټراکتور - نیمه ټېلر بېلول

لاندې ګامونه به له تاسو سره مرسته وکړي چې په خوندي ډول یې جلا شئ:

1 ګام. د موټر موقعیت یا یوژیشن برابروئ:

- ډاډه شئ چې د پارک کولو د ساحې سطحه د ټرېلر وزن پورته کولای شي.
- ټراکتور له ټرېلر سره په قطار کې ودرئ. (په زاویه کې ایستل کولای شي د ښکته کېدو ګېر ته زیان ورسوي.)

2 ګام. د قفلولو د ځای په خولو باندې فشار کم کړئ:

- د ټرېلر بریکونو د بندولو لپاره د ټرېلر هوا بنده کړئ.
- د پنځم ټایر یا څرخ د قفل کولو په خولو باندې په نرمۍ سره د شاته کولو له لارې فشار کم کړئ. (دا به له تاسو سره د پنځم څرخ د بندولو لېور په خوشې کولو کې مرسته وکړي.)
- کله چې ټراکتور د کینګ پین په مقابل کې د تیلو کولو په حال کې وي، د پارکینګ بریکونه ونیسئ. (دا به ټرېلر د قفل کولو په خولو باندې له فشار څخه پرته په ثابت حالت کې وساتي.)

3 ګام. د ټرېلر چک ویلونه:

- که چېرې ټرېلر سپړنګي بریکونه نه لري یا تاسو ډاډه نه یاست، نو د ټرېلر ویلونه بند کړئ. (د بېرني بریکونو په پرېښودلو سره کېدای شي هوا د ټرېلر د هوا له ټانک څخه ووځي. له چکونو پرته ټېلر حرکت کولای شي.)

4 ګام. د ښکته کېدو ګېر ښکته کړئ:

- که ټرېلر خالي وي، د ښکته کېدو ګېر تر هغو پورې ښکته کړئ چې له ځمکې سره ټینګ تماس ونیسي.
- که ټرېلر بار شوی وي، نو وروسته له دې چې د ښکته کېدو ګېر له ځمکې سره ټینګ تماس ونیسي، کرینک په ټیټ ګېر کې څو اضافي واره وڅرخوئ.
- دا به له ټراکتور څخه یو څه وزن پورته کړي. (ټرېلر له پنځم ټایر یا ویل څخه مه پورته کوئ.) دا به:
  - د پنځم ټایر یا څرخ یا ویل خلاصول اسان کړي.
  - بل ځل وصل کول به اسانه کړي.

5 ګام. د هوا لینونه او برېښنا کېبلونه جلا کړئ:

- له ټرېلر څخه د هوا لینونه جلا کړئ. د کابین په شا کې د جعلي کوپلرونو سره د هوايي کرښې خوشحاله لاسونه وصل کړئ یا یې یوځای کړئ.
- برېښنايي کېبل داسې وڅرخه چې پلاګ ښکته خوا ته وي، ترڅو رطوبت یا اوبه دننه لاړې نه شي.
- ډاډه شئ چې لینونه تقویه شوي دي ترڅو د ټراکتور چلولو پرمهال زیانمن نه شي.

6 ګام. پنځم ټایر خلاص کړئ:

- د خوشې کولو د لاستې قلف پورته کړئ.
- د خوشې کولو لاستې "خلاص" حالت ته کش کړئ.
- لېنګي او پښې د ټراکتور د شا له څرخونو څخه لرې وساتئ ترڅو د موټر د حرکت په صورت کې له جدي تېي کېدو څخه مخنیوی وشي.

7 ګام. ټراکتور له ټرېلر څخه په جزوی ډول لری کړئ:

- تر هغو چې پنځم ټایر د ټرېلر له لاندې څخه راووځي، ټراکتور مخکې کش کړئ.
- د ټراکتور له چوکاټ سره تر ټرېلر لاندې ودرېږئ (که چېرې د ښکته کېدو ګېر سقوط وکړي یا ډوب شي نو په ځمکه باندې ټېر د غورځېدو مخنیوی کوي).

8 ګام. ټراکتور خوندي کړئ:

- د پارک کولو بریک ونیسئ.
- ګیر په نیوټرل حالت کې ځای په ځای کړئ.

9 ګام. د ټرېلر د ملاتړ کوونکې برخې وګورئ:

- ډاډه شئ چې ځمکه د ټرېلر ملاتړ کوي.
- ډاډه شئ چې د ښکته کېدو ګېر خراب شوی نه وي.

10 ګام. ټراکتور له ټرېلر څخه لری کړئ:

- د پارک کولو بریکونه پرېږدئ.
- ساحه وګورئ او تر پاکې ساحې پورې ټراکتور مخ پر وړاندې وچلوئ.

6.4.3 – له پښتل هوک سره نښلول

1 ګام. پښتل هوک وګورئ

تر کار کولو مخکې په زړو، زیانمنو یا ورکو شویو برخو پسې وګورئ او ډاډ تر لاسه کړئ چې نښلول خوندي دی. که چېرې پښتل هوک د نصب کولو له سطحې سره خوندي نه وي، نو پښتل هوک کولای شي له موټر څخه جلا شي، که د دې مخنیوی و نه شي، نو د مرګ یا جدي ټپي کېدو لامل کېدای شي.

2 ګام. د قفل پښت خلاص کړئ او قلفک پرانیزئ

که چېرې د تطبیق وړ وي، د قفل پښت خلاص کړئ او لري کړئ (شکل 16). تر هغو چې قلف د چنګک یا هوک په بدن کې د قلف څوکی پاکه کړي، د قلف لاستی له موټر څخه لري پورته کړئ.

قلفک د وسایطو پر لور پورته تاو کړئ تر هغو چې قلفک خپله تر ټولو پورته موقعیت ته ورسېږي، بیا د قلف لاستی خوشي کړئ. (17 او 18 شکل)

3 ګام. خپل ځای ته د ډرابار بڼکته کول

د ډرابار سترګه د پښتل چنګک پر شاخ برابره کړئ، او هغه خپل ځای ته بڼکته کړئ.

4 ګام. پښتل چنګک قلف کړئ

قلفک وټړئ تر څو پښتل هوک خوندي قلف شي. کله چې په سمه توګه قلف شي، د قلف لاستی به څرخېږي او پورته به حرکت کوي تر هغو چې د قلف د پورتنۍ برخې سره یو شان نه وي (شکل 19).

ټرل شوی قلف پښت د قلفک او قلف د سوربانو له لارې تېر کړئ او که موجود وي، د ټرلي تار قفل پښت هم وټړئ (شکل 16).

د قلفک په سمه توګه نه قلف کولو کولای شي د ټرېلر او موټر جلا کېدو لامل شي، که چېرې مخنیوی یې ونه شي، نو د مرګ یا جدي ټپي کېدو لامل کېدای شي.

6.4.4 – د پښتل هوک یا چنګک خلاصول

1 ګام. په هواره سطحه کې یې پارک کړئ

ټرېلر په یوه کلکه هواره سطحه کې پارک کړئ او د ټرېلر ټایرونه بند کړئ.

2 ګام. د برېښنا نښلونکي، د قطع کولو سویچ او د خونديتوب زنځیرونه جلا کړئ

د برېښنا نښلونکي جلا کړئ.

د بریک قطع کولو سویچ لاینیارد جلا کړئ.

د خونديتوب زنځیرونه د موټر د کشولو له ځای څخه نه جلا کړئ.

3 ګام. نښلونکي خلاص کړئ

د نښلونکي قلف خلاص او پرانیزئ.

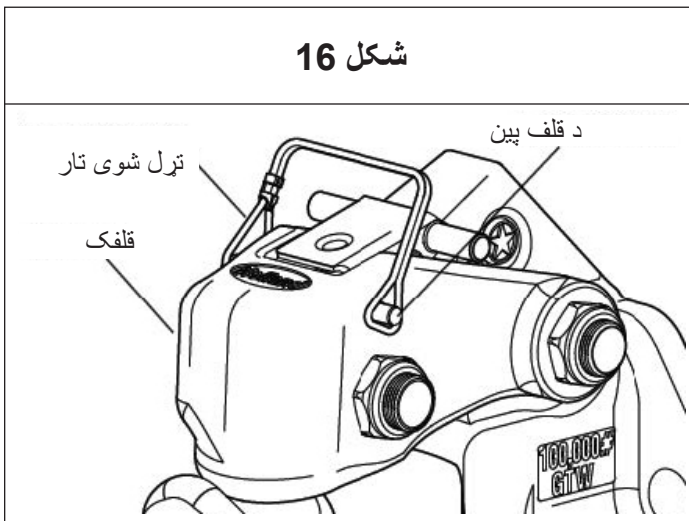
4 ګام. د سم ملاتړ لپاره د ځمکې سطحه وګورئ

د جیک له غځولو مخکې، ډاډه شئ چې د جیک پید لاندې د ځمکې سطحه به د ژبې د بار ملاتړ وکړي.

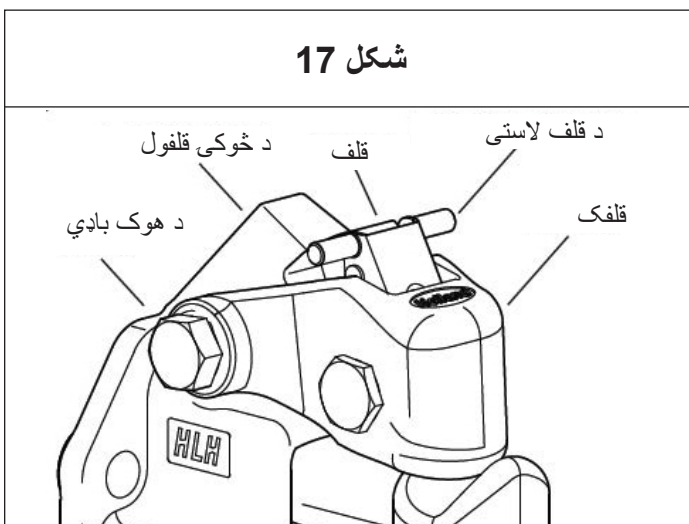
5 ګام. د جیک لاستی وګرځوئ

د جیک د غځولو او جیک ته د ټرېلر د ژبې وزن لیردولو لپاره د جیک لاستی وګرځوئ.

شکل 16

شکل 17

شکل 18

6 ګام. د ټریلر نښلونکي پورته کړئ

د ټریلر نښلونکي د له موټر هچ څخه پورته کړئ.

7 ګام. مخ ته موټر چلول

د توپنګ یا پورته کولو وسیله یا موټر مخکې وچلوئ.

6.4.5 – د ډرابار نښلول

1 ګام. د خونديتوب لاک پېچ لري کړئ او د خونديتوب پوښ بار وتاکئ

د خونديتوب قلف پېچ (2) لري کړئ او د اړوند ځان قفل کوونکي مغز (12) یوازینی ساتلو لپاره اړخ ته پرېږدئ. بیا د خونديتوب قلف پېچ (2a) هم شل کړئ او د تنظیمولو پېچ (3) لږ تر لږه پنځه واره وګرځوئ. د خونديتوب پوښ بار (4) بهر ته وګرځوئ ترڅو په بشپړ ډول خلاص وي.

2 ګام. لاری شا ته بوږئ

لاری ډېره ورو شا ته وګرځوئ تر هغو چې د بال کپ ډرابار سترګه (6) د ډرابار نښلونکي توپ (5) څخه په سمه توګه پورته موقعیت ولري.

3 ګام. ډراو بیم ښکته کړئ

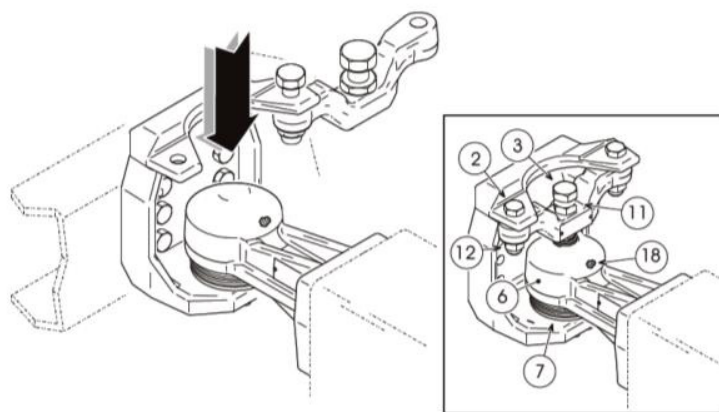
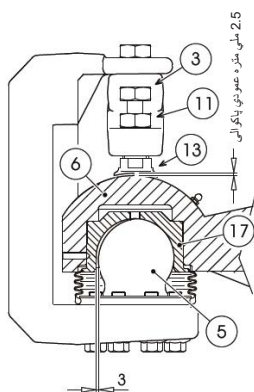
ډرابیم ښکته کړئ تر هغو چې د بال کپ ډرابار سترګه (6) په بشپړ ډول د ډراو بار نښلونکي توپ (5) پوښ کړي.

4 ګام. د خونديتوب پوښ بار وګرځوئ

د خونديتوب پوښ بار بېرته دننه (4) وګرځوئ او د خونديتوب لاک پېچ (2) له ځان قفل کوونکي نټ سره یو ځای تنظیم کړئ. 5 د لاک پیچونه (2, 2a) او د هغوی اړوند ځان قفل کوونکي نټونه (12, 12a) له 350 څخه تر 400 Nm ټارک رنچ تنظیماتو سره ټینګ کړئ.

5 ګام. د تنظیمولو پېچ تنظیم کړئ ترڅو

د ساتنې ډیسک (13) او بال کپ (6) ترمنځ عمودي خلا د 0.3 - 0.5 ملي متره (mm) شي. تنظیمات په نټ باندې بند کړئ (11). په هغه صورت کې چې د خونديتوب پوښ بار (4) په سمه توګه په خپله څوکی کې ځای پر ځای نه شي، سفر کول په کلکه منع دي.

6 ګام. د نښلولو توپ او چنګ څنډه په توپ باندې خوندي کړئ

غه برخه د خاورو ضد ربري پوښ (7) په واسطه خوندي کړئ چې لاهم د نښلولو توپ (5) لیدل کېږي. په دقت سره څنډه مستقیماً په توپ باندې وتړئ.

7 ګام. د سترګو ډرابار غور کړئ

د سترګو د توپ کپ (6) دننه برخه په مستقیم ډول د نیپل ګریسو (18) په واسطه غور کړئ.

6.4.6 – د ډرابار خلاصول

1 ګام. د تریبلر بریک چالان کړئ

ډاډ ترلاسه کړئ چې د تریبلر بریک چالان دی.

2 ګام. پوښ او ازاد شوي پیچونه خلاص کړئ

د خاورو ضد له ربر څخه جوړ محافظتي پوښ لرې کړئ ټینګ پیچونه (3) او نټونه سست کړئ (11). د محافظتي قلف پیچ سست کړئ (2a) او د محافظتي قلف پیچ خلاص کړئ (2)، د قفلولو له نټه سره یو ځای (12).

3 ګام. د خونديتوب پوښ بار وګرځوئ او د تریبلر ډراییم لوړ کړئ

د خونديتوب پوښ بار (4) بیرته وګرځوئ ترڅو په بشپړه توګه خلاص شي. د تریبلر ډراییم تر هغه وخته پورته کړئ چې د ډرابار نښلولو توپ (5) بشپړ ډول ښکاره شي، بیا تریبلر په ډیر ورو سرعت سره مخکې لاړ شي. د خونديتوب پوښ بار تر هغو وړي دننه خوا ته وګرځوئ (4)، چې بېرته په خپل کور کې ځای پر ځای شي.

4 ګام. د خونديتوب پیچ قفل کړئ او ځان قفل کوونکی نټ ټینګ کړئ

د محافظتي قلف پیچ (2) ځای پر ځای کړئ او ځان قفل کوونکی نټ (12) ټینګ کړئ.

6.4.7 – د ګوسینګ هچ نښلول

که تاسو د ګوسینګ یا پنځم ویل هچ سره نښلوئ، نو دا پروسه د ریسیور او توپ څخه یو څه توپیر لري، خو دا ډېره ستونزمنه نه ده.

1 ګام. قلفک خلاص کړئ او ګوسینګ توپ غوړ کړئ

په ګوسینګ نښلونکي باندې کلیمپ قلفک خلاص کړئ. ډاډ ترلاسه کړئ چې د ګوسینګ توپ په سمه توګه غوړ شوی دی.

2 ګام. نښلونکي ځای پر ځای کړئ او کلیمپ قلفک کړئ

د تریبلر نښلونکي مستقیم د توپ پر سر ځای پر ځای کړئ، بیا یې د ګوسینګ تریبلر په ځای کې ښکته کړئ او کلیمپ قلفک کړئ.

3 ګام. محافظتي زنځیرونه ضمیمه کړئ

د خپل خونديتوب زنځیرونه ضمیمه کړئ. په یاد ولرئ چې ټول تریبلرونه د قانون مطابق باید د خونديتوب زنځیرونه ولري.

4 ګام. د تریبلر د څراخ لینونه وصل کړئ

خپل د تریبلر د څراخ لینونه د خپل موټر له نښلونکي سره وصل کړئ. د بریک د څراغونو په ګډون خپل ټول څراغونه وګورئ.

5 ګام. د تریبلر جیکونه ښکته او بند کړئ

د تریبلر جیکونه په بشپړ ډول ښکته او بند کړئ، ترڅو وزن په کشوونکي موټر باندې ځای په ځای شي.

6.4.8 – د ګوسینګ هچ بېلول

1 ګام. د خونديتوب پین او کلپ لرې کړئ

په اساني سره د خونديتوب پین او کلپ لرې کړئ.

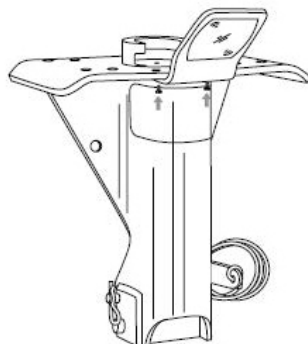
2 ګام. لاستی وګرځوئ او تریبلر د بال څخه پورته کړئ

لاستی دې حالت ته وګرځوئ او تریبلر د توپ څخه پورته کړئ (ب شکل) او تریبلر له توپ څخه پورته کړئ نښلونکي به په اتومات ډول د بارولو موقعیت ته راوګرځي.

3 ګام. د خونديتوب پین او کلپ نصب کړئ

د خونديتوب پین او کلپ نصب کړئ. (ب شکل)

ب شکل

فرعي برخه 6.3 او 6.4

خپله پوهه وازمائی

1. کله چې تاسې کوښښ کوئ چې سره وېې نښلوئ، که چېرې تریلر ډېر لوړ وي نو څه پېښېدلی شي؟
  2. تر نښلولو وروسته، د پورتنۍ او ښکته پنځم څرخ ترمنځ باید څومره ځای وي؟
  3. تاسو باید د پنځم څرخ شاته وګورئ ترڅو ووينئ چې دا په کینګ پین پورې تړلی دی که نه. سم یا ناسم؟
  4. د موټر چلولو لپاره تاسو اړ یاست چې د ښکته کېدو ګېر یوازې تر هغه وخته پورې پورته کړئ تر څو چې دا د سړک له سطحې څخه پورته شي. سم یا ناسم؟
  5. تاسو څنګه پوهېږئ چې ستاسو تریلر د قلفېدو ضد بریکونو سیستم سره سمبال دی؟
- دا پوښتنې کېدای شي ستاسې په ازموینه کې وي. که تاسو دې ټولو پوښتنو ته ځواب نه شئ ورکولای، نو د 6.3 او 6.4 فرعي برخې بیاځلي ولولئ.

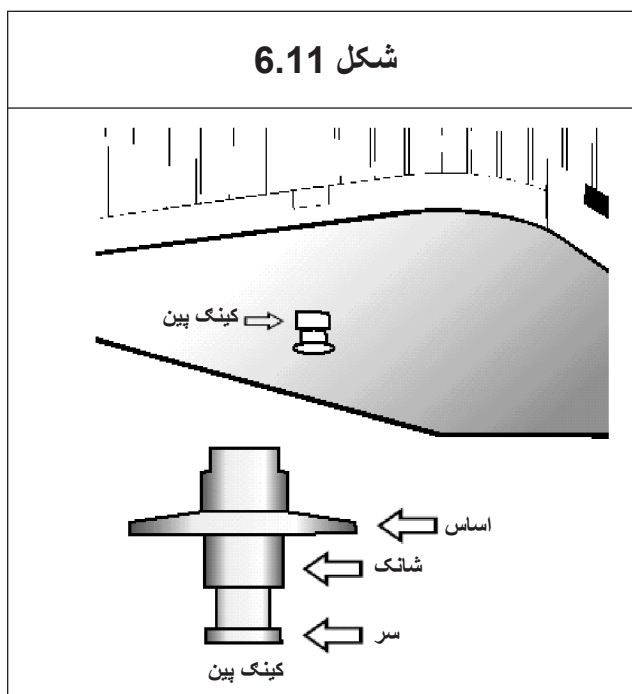
6.5 – د ترکیبي موټر کتل یا تفتیش کول

د خپل ترکیبي موټر د پلټنې یا کتنې لپاره په 2 برخه کې د تشرېح شوي اووه پړاويز تفتیش طرز العمل وکاروئ. په یو ترکیبي موټر کې د یو موټر په پرتله ډېر شیان د کتلو لپاره موجود وي. (د بېلګې په توګه، ټایرونه، څرخونه، څراغونه، انعکاس کوونکي او نور) په هر صورت، ځینې نوي شیان هم شته چې باید چک کړای شي. په هغو باندې لاندې بحث شوی دی.

6.5.1 – د ګرځېدو د کتنې په جریان کې د چکولو لپاره اضافي شیان

دا چکونه د هغو چکونو سربېره چې مخکې په 2مه برخه کې لېست شوي دي، ترسره کړئ.

د نښلولو د سیستم سیمې:

شکل 6.11

- پنځم ویل وګورئ (لاندې):
  - ◀ په خوندي ډول په چوکاټ کې نصب شوی.
  - ◀ هېڅ برخه یې ورکه شوې یا خرابه شوې نه ده.
  - ◀ کافي ګریس
  - ◀ د پنځم ټایر یا څرخ د پورتنۍ او ښکتنۍ برخې ترمنځ هېڅ د لیدو وړ ځای نه شته.
  - ◀ د شانک شاوخوا خولې تړل، نه د کینګ پین سر. 6.11 شکل وګورئ.
  - ◀ د خوشي کولو بازو سم ځای پر ځای شوی وي او د خوندي کولو قلفک/قلف فعال شوی وي.
- پنځم ټایر وګورئ (پورته برخه):
  - ◀ ګلايډ پلېټ د تریلر چوکاټ ته ټینګ نصب شوی وي.
  - ◀ کینګ پین نه دی خراب شوی.
- تریلر ته د هوا او برېښنا لینونه:
  - ◀ د برېښنا لین ټینګ ولګول شو او خوندي شو.
  - ◀ د هوا پايپونه د ګلايډ هېنډونو سره سم وصل شوي وي، د هوا لیک نه وي، په سمه توګه ټینګ شوي وي او د تاوېدو لپاره پوره نرمښت ولري.
  - ◀ ټول لینونه له زیان څخه خالي دي.
- د پنځم ټایر یا څرخ ښوېدل:
  - ◀ ښوونکي نه دی خراب شوی یا یې برخې نه دي ورکې شوې.
  - ◀ په سم ډول غوړ شوی.
  - ◀ ټول قلف کوونکي پېښونه موجود دي او په خپل ځای کې قلف شوي دي.
  - ◀ که چېرې د هوا له لارې چلول کېږي--د هوا لیکي باید نه وي.
  - ◀ وګورئ چې پنځم څرخ یا ټایر دومره لرې نه وي چې د ټراکټور چوکاټ د ښکته کېدو له ګېر سره ټکر وکړي، یا د ګرځېدو په وخت کې کيب له تریلر سره ټکر وکړي.

د ښکته کېدو ګېر:

- په بشپړ ډول پورته شوی، هېڅ برخه یې نه ده ورکه شوې، کره شوې نه وي یا بل ډول زیانمن شوې نه وي.
- د کرینک لاسټی په خپل ځای کې او خوندي دی.
- که چېرې په برېښنا چلېږي، نو د هوا یا هیدرولیک لیک باید نه وي.

6.5.2 – د ترکيبي موټر د بريک چک کول

دا چکونه د 5.3 برخې سر بېره ترسره کړئ: د هوا د بريک سيستمونو کتل.

لاندې برخه دا تشرېح کوي چې څنگه په ترکيبي موټرونو کې د هوا بريکونه چک کړئ. په دوه ګوني يا درې ګوني تړېلر کې بريکونه چک کړئ لکه څنگه چې تاسو د هر ترکيبي موټر په څېر کوئ.

دا چک کړئ چې هوا ټولو تړېلرونو ته رسېږي. د ټراکټور د پارکينګ بريک وکاروئ او/يا د موټر د درولو لپاره څرخونه بند کړئ. عادي حالت د هوا د فشار تر رسېدو انتظار وکړئ، بيا سره "تړېلر هوا رسولو" غوټې کېکارئ. دا به بېرنيو (اکمالاتي) لينونو ته هوا ورسوي. خدماتي کړنې ته د هوا ورکولو لپاره د تړېلر لاسي بريک وکاروئ. د تړېلر شا ته ولاړ شئ. د وروستي تړېلر په شا کې د بېرني ليکې بندولو وال خلاص کړئ. تاسو بايد د هوا د وتلو غږ واورئ، دغه دا بڼي چې ټول سيستم چارج شوی دی. د بېرني ليکې وال وتړئ. د خدماتي کړنې وال خلاص کړئ ترڅو وگورئ چې د خدماتو فشار له ټولو تړېلرونو څخه تېرېږي (دا ازموینه دا فرضوي چې د تړېلر لاسي بريک يا د خدماتو بريک پايډل فعال دی) او بيا وال وتړئ. که تاسو د دواړو لينونو څخه د هوا د وتلو غږ نه اورئ، نو وگورئ چې په تړېلر او ډالۍ کې د بندولو والونه په خلاص حالت کې دي. د ټولو بريکونو د کار کولو لپاره تاسي بايد هوا ولرئ.

د ټراکټور د ساتنې وال وازمايئ. د تړېلر د هوا د بريک سيستم چارج کړئ. (يعنې د هوا نورمال فشار جوړ کړئ او د "هوا رسولو" غوټې دننه کړئ.) ماشين بند کړئ. په ټانکونو کې د هوا د فشار د کمولو لپاره څو ځله د بريک په پايډل باندې پښه کېږدئ او بېرته يې پورته کړئ. د تړېلر د هوا رسولو کنټرول (چې د ټراکټور د خونديتوب وال کنټرول هم بلل کېږي) بايد بند شي (بهر راووزي) يا له "عادي" حالت څخه "بېرني" حالت ته ولاړ شي، کله چې د هوا فشار د جوړونکي له خوا ټاکل شوي حد ته راوولېږي. (عموماً له 20 څخه تر 45 psi پورې) له 20 psi څخه کم او له 45 psi څخه زيات نه وي

که چېرې د ټراکټور محافظتي وال په سمه توګه کار ونه کړي، د هوا نل يا د تړېلر بريک ليکېدل کولای شي له ټراکټور څخه ټوله هوا وباسي. دا به د بېرنيو بريکونو د فعاليدو لامل شي، چې ممکن کنټرول له لاسه ورکړي.

د تړېلر بېرني بريکونه وازمايئ. د تړېلر د هوا د بريک سيستم چارج کړئ او وگورئ چې تړېلر په ازاده توګه ګرځي. بيا ودرېږئ او د تړېلر د هوا رسولو کنټرول (چې د ټراکټور خونديتوب وال کنټرول يا د تړېلر بېرني وال هم ورته ويل کېږي) وباسئ يا يې په "بېرني" موقعيت کې ځای په ځای کړئ. په ټراکټور باندې تړېلر په نرمۍ سره کش کړئ ترڅو وگورئ چې د تړېلر بېرني بريکونه فعال دي.

د تړېلر خدماتي بريکونه وازمايئ. د هوا عادي فشار وگورئ، د پارک کولو بريکونه خوشي کړئ، موټر ته ورو ورو مخ پر وړاندې حرکت ورکړئ او د لاس کنټرول (تړالي وال) سره د تړېلر بريکونه پلي کړئ، که داسې مهېز وي. تاسي بايد احساس کړئ چې بريکونه فعال شول. دا تاسو ته وايي چې د تړېلر بريکونه وصل دي او کار کوي. (د تړېلر بريکونه بايد د لاسي وال په واسطه وازمايل شي خو په عادي عملياتو کې دې د پښو په پايډل سره کنټرول شي، کوم چې په ټولو والونو کې خدماتي بريکونو ته هوا ورکوي.)

6.5 فرعي برخه

خپله پوهه وازمايئ

1. کوم بند والونه بايد خلاص وي او کوم بايد تړل شوي وي؟
2. څنگه کولای شئ چې ټولو تړېلرونو ته د هوا لېږد وازمايئ؟
3. تاسي څنگه کولای شئ د ټراکټور د ساتنې وال وازمايئ؟
4. تاسي څنگه کولای شئ د تړېلر بېرني بريکونه وازمايئ؟
5. تاسي څنگه کولای شئ د تړېلر د خدماتو بريکونه وازمايئ؟

دا پوښتنې کېدای شي ستاسې په ازموینه کې وي. که تاسو دې ټولو ته ځواب نه شئ ورکولئ، نو فرعي برخه 6.5 بياځلي ولولئ.

برخه 7

دوه ګونی او درې ګونی

دا برخه د هغو چلوونکو لپاره ده چې دوه ګوني يا درې ګوني تړپلرونه وټري

برخه 7 - دوه ګوني او درې ګوني ټریلرونه

دا برخه تر پوښښ لاندې راولي

- د دوه ګونو او درې ګونو ټریلرونو ایستل
- د دوه ګونو او درې ګونو ټریلرونو کتل یا تفتیش
- د دوه ګوني او درې ګوني ټریلرونو کتل
- د دوه ګوني او درې ګوني هوا بریکونو کتل

په دې برخه کې هغه معلومات دي چې تاسو ورته اړتیا لرئ ترڅو د دوهمو ګوني او درې ګوني ټریلرونو سره د خوندي موټر چلولو لپاره د CDL پوهې په ازموینه کې بریالي شئ. دا د دې په اړه وایي چې له یوه څخه ډېرو ټریلرونو سره د موټر چلولو پرمهال خورا احتیاط کول څومره مهم دي، څنګه یې په سمه توګه یو ځای او جلا کړئ او په احتیاط سره د دوهمو ګوني او درې ګوني تفتیش یا کتنې کولو په اړه. (تاسو باید 2، 5 او 6 برخې هم مطالعه کړئ.)

7.1 - د دوه ګوني او درې ګوني ټریلرونو رابنکته کول

د دوو او درېو ټریلرونو د رابنکته کولو پر مهال ځانګړې پاملرنه وکړئ. ډیر شیان شته چې غلط کېدای شي او دوهمو ګوني او درې ګوني د نورو سوداګریزو موټرو په پرتله لږ ټینګ دي. د اندېښنې په ځینو برخو باندې لاندې بحث شوی دی.

7.1.1 - د ټریلر د لوېدو مخه ونیسی

د ټریلرونو د پورته کېدو د مخنیوي لپاره، تاسو باید په نرمې سره حرکت وکړئ او په کونجونو، ریمپونو، اف ریمپونو او منحنی برخو کې ورو ورو حرکت وکړئ. د مستقیمې لارې یا یوه ټریلر ګډ موټر لپاره په یوه منحنی کې خوندي سرعت ممکن د ډبل او ټریپل موټرونو پر پرتله ډېر ګړندی وي.

7.1.2 - د فشار راوړلو (Crack-the-Whip) له اغېز څخه

خبردار اوسی

دوهمو ګوني او درې ګوني ټریلرونه د فشار راوړلو اغېز له امله د نورو ګډو وسایطو پر پرتله ډېر احتمال لري چې څپه وخوري. تاسو باید د ټریلرونو د کښولو پر مهال په نرمې حرکت وکړئ. وروستی ټریلر چې په ترکیب کې دی ډېر احتمال لري چې وګرځي. که تاسو د فشار راوړلو په اغېز نه پوهیږئ، نو د دې لارښود د فرعي برخې 6.1.2 مطالعه وکړئ.

7.1.3 - په بشپړه توګه یې کتنه وکړئ

کله چې تاسو دوه یا درې ټریلرونه لرئ نو ډېرې مهمې برخې باید وګورئ. هغوی ټول چک کړئ. په دې برخه کې وروسته تشریح شوي پروسې وڅارئ.

7.1.4 - ډېر مخکې وګورئ

دوهمو ګوني او درې ګوني ټریلرونه باید په ډیره اسانۍ سره وچلول شي ترڅو د ګرځېدو یا پېچل کېدو څخه مخنیوی وشي. له همدې امله، ډېر مخکې وګورئ ترڅو تاسو ورو شئ یا کله چې اړتیا وي په تدریجي ډول د سرک لینونه بدل کړئ.

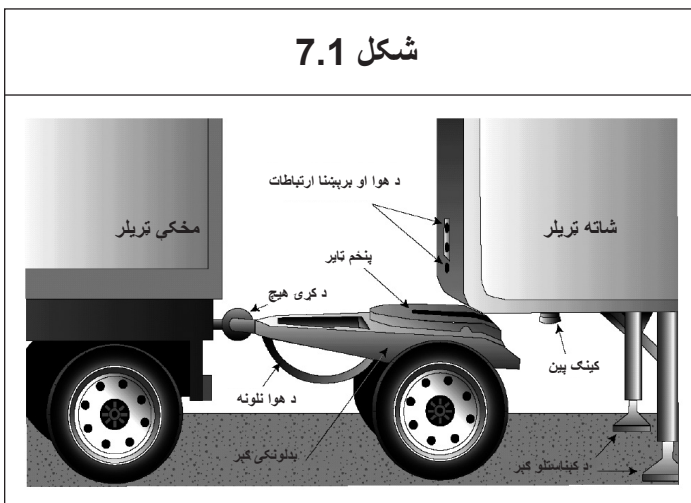
7.1.5 - ځای مدیریت کړئ

دوهمو ګوني او درې ګوني ټریلرونه د نورو سوداګریزو موټرونو په پرتله ډېر ځای نیسي. دوی نه یوازې دا چې اوږده دي، بلکې ډېر ځای ته هم اړتیا لري ځکه چې دوی ناڅاپه نشي ګرځېدلی یا نه شي درېدلی. د تعقیب لپاره زیات واټن ورکړئ. ډاډه اوسی چې ترافیک ته د داخلېدو یا تېرېدو مخکې کافي لویې فاصلې ولرئ. ډاډه اوسی چې د لینونو تر بدلون مخکې، تاسو په اړخونو کې واضح یاست.

7.1.6 - ناوړه شرایط

په ناوړه شرایطو کې ډېر احتیاط کړئ. په خرابه هوا، ښوېدونکو شرایطو او غرونو کې د موټر چلولو پر مهال تاسو باید په ځانګړي ډول احتیاط وکړئ که تاسو دوهمو ګوني یا درې ګوني موټر چلوئ. تاسو به د نورو موټر چلوونکو په پرتله د خپل ډرایو اکسلونو سره د کښولو لپاره ډېر اوږدوالی او ډېر مړه محورونه ولرئ. د ښوېدو او د کشش له لاسه ورکولو ډېر چانس شته.

شکل 7.1

7.1.7 – د موټر پارک کول

ډاډ تر لاسه کړئ چې تاسو په داسې ځای کې مه ځئ چې تاسو مستقیم نه شی تېرېدلای. تاسو باید له دې څخه خبر اوسئ چې د موټرو پارکینګونه څنګه تنظیم شوي ترڅو له اوږدې او ستونزمنې تېښتې څخه مخنیوی وشي.

7.1.8 – د کنورټر پر ډالونو باندې د قلف ضد بریک نیولو سیستمونه

د کنورټر هغه ډالونه چې د 1998 کال د مارچ په 1 نېټه یا وروسته جوړې شوي وي، د قلف ضد بریک نیولو سیستم شتون پکې اړین دی. دغه ډالونه به د ډالي کین اړخ په برخه کې یو ژېړ څراخ ولري.

7.2 – نېټلول او بېلول

د دوهمو ګوني یا درې ګوني د خوندي عملیاتو لپاره په سمه توګه د جوړه کولو او جلا کولو پوهېدل اساسي دي. غلط نېټلول او بېلول ډېر خطرناک کېدای شي. د دوه ګوني او درې ګوني لپاره د یوځای کولو او بېلولو پړاوونه لاندې لېست شوي دي.

7.2.1 – د دوه ګونو ټریلرونو جوړه کول**د دویم (شات) ټریلر خوندي کول**

که دویم ټریلر سپرینګ بریکونه ونه لري، GI ټراکتور سره ټریلر ته نږدې شئ، بېړنۍ کرښه ونېټلئ، د ټریلر هوا ټانک چارج کړئ او بیا بېړنۍ لاین بېل کړئ. دا به د ټریلر بېړنۍ بریکونه تنظیم کړي (که چېرې د سلاک تنظیم کونکي په سمه توګه تنظیم شوي وي). که تاسو د بریکونو په اړه کوم شک لرئ، نو ټایرونه بند کړئ.

احتیاط: دوه ګوني ټراکتور او لومړۍ نیمه ټریلر لکه څنګه چې مخکې تشرېح شوی

په سړک کې د خوندي تګ لپاره ډېر بار شوی نیمه ټریلر باید د ټراکتور شاته په لومړي ځای کې وي. سپک ټریلر باید په شا کې وي. په ډالي کې د کنورټر گیر د یو یا دوه محورونو او پنځم ټایر د نېټلولو وسیله ده چې په واسطه یې یو نیم ټریلر د ټراکتور-ټریلر ترکیب شاته سره وصل کېدای شي او دوهمو ګوني ښکته رګ جوړوي. 7.1 شکل وګورئ.

د دویم (شات) ټریلر مخې ته د کنورټر ډالي موقعیت

د هوايي ټانک پیټکاګ په خلاصولو سره ډالي بریکونه خوشي کړئ. (یا، که چېرې ډالي د پسرلي بریکونه ولري، نو د ډالي پارکینګ بریک کنټرول وکاروئ.)

که واټن ډېر زیات نه وي، نو د لاس په واسطه ډالي په داسې ځای کې واچوئ چې د کینګین سره سم وي.

یا، د کنورټر ډالي د پورته کولو لپاره ټراکتور او لومړۍ نیمه ټریلر وکاروئ:

- د موقعیت ترکیب د کنورټر ډالي ته د امکان تر حده نږدې وي.
- ډالي ته د لومړي نیم ټریلر شاته حرکت ورکړئ او ټریلر سره یې ونېټلئ.
- پینټل چنګک یا هوک قلف کړئ.
- د ډالي ملاتړ په پورته موقعیت کې خوندي کړئ.
- ډالي د دویم نیم ټریلر پوزې ته د امکان تر حده نږدې موقعیت ته کش کړئ.
- د ښکته ډالي ملاتړ.
- له لومړي ټریلر څخه ډالي خلاصه کړئ.
- د ډالي ټایرونه په دویم ټریلر کې د کینګ پین سره سم په مخکې موقعیت کې ترتیب کړئ.

کانورټر ډالي له مخکیني ټریلر سره ونېټلئ

لومړۍ نیمه ټریلر د ډالي مخې ته بېرته ځای ته راوړئ.

ډالي له مخکیني ټریلر سره وصل کړئ.

پینټل چنګک یا هوک قلف کړئ.

د کنورټر گیر ملاتړ په پورته موقعیت کې خوندي کړئ.

کنورټر ډالي د شا له ټریلر سره ونښلوئ

ډاډ تر لاسه کړئ چې د ټریلر بریکونه قلف شوي او/یا ټایرونه بند شوي دي.

ډاډ شئ چې د ټریلر لوړوالی سم دی. (دا باید د پنځم ټایر یا څرخ له مرکز څخه یو څه بنځته وي، نو کله چې ډالی لاندې وغورځول شي ټریلر یو څه پورته کېږي.)

د کنورټر ډالی شاته کړئ ترڅو تر شاته ټریلر لاندې ځای پرځای شي.

د ټریلر د حرکت د مخنیوي لپاره د بنځته کېدو گیر لږ لوړ کړئ ترڅو له ځمکې سره ونه نښلي او زیانمن نه شي.

د دویم نیمه ټریلر د پین پر ضد په کښولو سره جوړه کول وازمویئ.

د یو ځای کولو چک کول وگورئ د پنځم ټایر یا څرخ د پورتنی او بنځته ټایر ترمینځ ځای نه شته. (قلقېدونکي ژامي د کینګ پین په شاوخوا کې وتړئ.)

د خوندیتوب زنجیرونه، د هوا نلونه او د ریا تارونه ونښلوئ.

د دویم ټریلر په شا کې د کنورټر ډالي هوایی ټانک پیټکاک او د بندولو والونه بند کړئ (خدمت او بېرني بندول).

د لومړي ټریلر په شا کې د بندولو والونه خلاص کړئ (او په ډالي کې که داسې سمبال وي).

د بنځته کېدو وسایل په بشپړ ډول پورته کړئ.

د ټریلر بریکونه چارج کړئ (د "هوا رسولو" نوب ته دننه فشار ورکړئ) او د دویم ټریلر په شا کې د بېرني بندېدو په خلاصولو سره یې د هوا لپاره چک کړئ. که چېرې د هوا فشار نه وي، نو یو څه ناسم دي او بریکونه به کار ونه کړي.

7.2.2 – د دوو ټریلرونو خلاصول

د شا ټریلر خلاص کړئ

ټریلر په مستقیم کرښه او کلکې همواري ځمکې باندې ودرولئ.

د پارکینګ بریکونه وکارولئ ترڅو ټریلر حرکت ونه کړي.

که چېرې دویم ټریلر سپرینګ بریکونه ونه لري، نو د هغه څرخونه بند کړئ.

د دویم نیم ټریلر بنځته گیر دومره دی چې له ډالی څخه یو څه وزن لري کړي.

د لومړي نیم ټریلر په شا کې د هوا بندونه بند کړئ (او په ډالي کې که داسې سمبال وي).

د ډالي ټول د هوا او برېښنا لینونه بېل کړئ او خوندي یې کړئ.

د ډالي بریکونه پرېږدئ.

د کانورټر ډالی د پنځم ویل قلفک خوشي کړئ.

ورو ورو تراکتور، لومړی نیمه ټریلر او ډالي مخې ته کش کړئ ترڅو ډالي د شا نیمه ټریلر له لاندې څخه وباسي.

د کنورټر ډالي بېله کړئ

د لاندې ډالي د بنځته کولو ګېر.

د خوندیتوب زنجیرونه بېل کړئ.

د کنورټر ګېر سپرینګ بریکونه یا چاک ویلونه وکارولئ.

په لومړي نیم ټریلر کې پینټل هوک یا چنګک خوشي کړئ.

په ورو ورو له ډالي څخه لرې شئ.

احتیاط: هېڅکله پینټل هوک یا چنګک په ډالي مه خلاصوئ ترڅو چې د شا تر ټریلر لاندې وي. د ډالي د کش بار ممکن پورته وڅېږي، چې کېدای شي ټپ ورسوي او بېرته یوځای کول ډېر سخت کړي.

7.2.3 – د ټریپل ټریلرونو نښلول او جلا کول

جوړه تراکتور/لومړی سیمیترایلر څخه تر دویم/درېیم ټریلر پورې

تر لومړي ټریلر پورې جوړه تراکتور د تراکتور-سیمیترایلرونو د نښلولو لپاره مخکې تشریح شوي طریقه وکارولئ. د کنورټر ډالي موقعیت ته حرکت ورکړئ او د دوهمونو یا ډبلونو د یوځای کولو طریقي په کارولو سره لومړی ټریلر له دویم ټریلر سره ونښلوئ. د درې-ګوني ماشینونو جوړول اوس بشپړ شوي دي.

درې-ګوني ټریلر جلا کړئ

درېیم ټریلر د ډالي په کښولو سره جلا کړئ، بیا د ډبلونو یا دوهمونو د بېلولو طریقي په کارولو سره ډالی خلاصه کړئ. د ټریلر پاتې برخه هماغسې بېله کړئ لکه څنګه چې مو مخکې د دوهمونو پورته ټریلر د بېلولو طریقه تشریح کړې ده.

7.2.4 – د نورو ترکیبونو نښلولول او جلا کول

هغه طریقې چې تر دې دمه تشریح شوي دي د ټراکتور-تریلر په ډېرو عامو ترکیبونو کې پلي کېږي. په هر صورت، د ترک-تریلر او ټراکتور-تریلر ډېری ډولونو د ترکیبونو د نښلولو او جلا کولو لپاره نورې لارې هم شته چې کارول کېږي. په دې لارښود کې ډېر څه شته چې باید پرې بحث وشي. تاسو به دې اړتیا ولرئ چې د جوړونکي او/یا مالک د ځانګړتیاوو مطابق د موټر(و) د نښلولو او جلا کولو سمه لاره زده کړئ.

7.3 – پلټونې دوه ګوني او درې ګوني

د خپل ترکیبي موټر د پلټنې لپاره په دویمه برخه کې د تشریح شوی اووه پړاويز تفتیش طرز العمل وکاروئ. په یوه ترکیبي موټر کې د یو موټر په پرتله ډېر شیان د کتلو لپاره موجود دي. ډېری دا توکي په ساده ډول هغه څه دي چې تاسو به یې په یوه موټر کې ومومئ. (د بېلګې په توګه، ټایرونه، څرخونه، څراغونه، انعکاس کوونکي او نور) په هر صورت، ځینې نوي شیان هم شته چې باید چک کړای شي. په هغو باندې لاندې بحث شوی دی.

7.3.1 – اضافي کتنې

دا چکونه یا کتنې د هغو کتنو سربېره ترسره کړئ چې مخکې په 2 برخه کې لېست شوي دي، 5 ګام: د ګرځېدو تفتیش یې ترسره کړئ.

د سیسټم یوځای کولو سیمې

پنځم ټایر یا څرخ وګورئ (لاندې):

- په خوندي توګه په چوکاټ کې نصب شوی.
- هېڅ ورکې شوي یا خرابې شوي برخې نه شته.
- کافي ګریس
- د پنځم څرخ د پورتنۍ او بنګتنۍ برخې ترمینځ هېڅ د لیدو وړ ځای نه شته.
- د کینګ پین د سر پر ځای د شانګ شاوخوا خولي قلف کول.
- د خوشي کولو بازو سم ځای پر ځای شوی وي او د خوندي کولو قلف/قلف فعال شوی وي.

پنځم څرخ یا چک کړئ (پورته):

- ګلايډ پلېټ د تریلر چوکاټ ته ټینګ نصب شوی وي.
- کینګ پین نه دی خراب شوی.

تریلر ته د هوا او برېښنا لینونه:

- د برېښنا لین ټینګ ولګول شو او خوندي شو.
- د هوا پایپونه د ګلاډ هېډونو سره سم وصل شوي یې، د هوا لیک نه وي، په سمه توګه ټینګ شوي وي او د تاوېدو لپاره پوره نرمښت ولري.
- ټول لینونه له زیان څخه خالي دي.

سلايډبونکۍ پنځم څرخ:

- سلايډ نه دی خراب شوی یا یې برخې نه دي ورکې شوي.
- په سم ډول غور شوی دی.
- ټول قلف کوونکي پېنونه موجود دي او په خپل ځای کې قلف شوي وي.
- که د هوا له لارې چلېږي، نو هوا به نه لیک کېږي.
- دا چک کړئ چې پنځم څرخ دومره لرې نه وي چې د ټراکتور چوکاټ د بنګته کېدو ګیر سره ټکر وکړي، یا کب د ګرځېدو په وخت کې له تریلر سره ټکر وکړي.

د ښکته کېدو ګېر

په بشپړه توګه پورته شوی، هېڅ ورکې شوې برخې نه لري، کړ شوی نه دی یا بل ډول زیانمن شوي نه دي. د کرینک لاستی په خپل ځای کې دی او خوندي دی. که برېښنا چلېږي، نو د هوا یا هایدرولیک لیک نه وي.

دوه ګونی او درې ګونی ټریلرونه

د بندولو والونه (د ټریلرونو په شا کې، په خدمت او بېرنيو لیکو کې):

- د مخکینیو ټریلرونو د شا طرف برخه: خلاص.
- د وروستي ټریلر شا ته برخه: بند شوی.
- د کنورټر ډالۍ د هوا ټانک د خالي کولو وال: بند شوی.

ډاډ شئ چې د هوا د کرښو ملاتړ شوی او ګلډ هینډس په سمه توګه وصل دي.

که اضافي ټایر په کانورټر ګېر (ډالۍ) کې وړل کېږي، ډاډه شئ چې دا خوندي دی.

ډاډه شئ چې د ټریلر (ونو) په پینټل هوک کې د ډالۍ سترګې ځای پر ځای شوې دي.

ډاډه شئ چې پینټل هوک لیچ شوی دی.

د خوندیتوب زنجیرونه باید ټریلر (ونو) ته ټینګ شوي وي.

ډاډه شئ چې د رڼا تارونه په ټریلرونو کې په ساکتونو کې کلک دي.

7.3.2 – د ګرځېدو د معاینې پر مهال د چک کولو لپاره اضافي شیان

دا چکونه د 5.3 فرعي برخې، د هوا د بریک سیسټمونو په کتنې یا تفتیش کولو سربېره ترسره کړئ.

7.4 – د هوا دوه ګونی/درې ګونی بریکونه چک کول

په دوه ګوني یا درې ګوني ټریلر کې بریکونه چک کړئ لکه څنګه چې تاسو د هر ترکیب موټر چک کوئ. فرعي برخه 6.5.2 دا تشریح کوي چې څنګه په ترکیبي موټرو کې د هوا بریکونه چک کړئ. تاسو هم باید په خپلو دوه ګوني یا درې ګوني ټریلرونو کې لاندې شیان چک کړئ.

7.4.1 – د هوا د بریک اضافي معاینات

دا چک کړئ چې هوا ټولو ټریلرونو ته ځي (دوه ګونی او درې ګونی ټریلرونه). د ټراکتور د پارکینګ بریک وکاروئ او/یا د موټر د درولو لپاره څرخونه بند کړئ. نورمال حالت د هوا د فشار تر رسېدو انتظار وکړئ، بیا د سور "ټریلر هوا رسولو" غوټی کېکارئ. دا به د بېرنيو (اکمالاتي) لینونو ته هوا ورسوي. د خدمتونو کرښې ته د هوا ورکولو لپاره د ټریلر لاسي بریک وکاروئ. د ټریلر شا ته ولاړ شئ. د وروستي ټریلر په شا کې د بېرني لاین بندولو وال خلاص کړئ. تاسو باید د هوا د وتلو غږ واورئ، دغه دا ښيي چې ټول سیسټم چارج شوی دی. د بېرني کرښې وال وتړئ. د خدماتي لاین وال خلاص کړئ ترڅو وګورئ چې د خدماتو فشار له ټولو ټریلرونو څخه تېرېږي (دا ازموینه دا فرضوي چې د ټریلر لاسي بریک یا د خدماتو بریک پایډل فعال دی) او بیا وال وتړئ. که تاسو د دواړو لینونو څخه د هوا د وتلو غږ نه اورئ، نو وګورئ چې په ټریلر او ډالۍ کې د بندولو والونه په خلاص حالت کې دي. د ټولو بریکونو د کار کولو لپاره تاسې باید هوا ولرئ.

د ټراکتور د ساتنې وال وازمایئ. د ټریلر د هوا د بریک سیسټم چارج کړئ. (یعنې دا معنی چې د هوا نورمال فشار جوړ کړئ او د "هوا رسولو" غوټی دننه کړئ.) ماشین بند کړئ. په ټانکونو کې د هوا د فشار د کمولو لپاره څو ځله د بریک په پایډل باندې پښه کېږدئ او بېرته یې پورته کړئ. د ټریلر د هوا رسولو کنټرول (چې د ټراکتور د خوندیتوب وال کنټرول هم بلل کېږي) باید بند شي (بهر راووزي) یا له "نورمال" حالت څخه "بېرني" حالت ته ولاړ شي، کله چې د هوا فشار د جوړونکي له خوا ټاکل شوي حد ته راولوېږي. (معمولاً د 20 څخه تر 45 psi پورې د 20 څخه کم او د 45 psi څخه ډېر نه وي.)

که د ټراکتور د ساتنې وال په سمه توګه کار ونه کړي، د هوا پایپ یا د ټریلر بریک لیک کولای شي له ټراکتور څخه ټوله هوا وباسي. دا به د بېرنيو بریکونو د فعالیتو لامل شي، چې ممکن کنټرول له لاسه ورکړي.

د ټریلر د بېرني حالت بریکونه وازمایئ. د ټریلر د هوا د بریک سیسټم چارج کړئ او وګورئ چې ټریلر په ازاده توګه ګرځي. بیا ودرېږئ او د ټریلر د هوا رسولو کنټرول (چې د ټراکتور خوندیتوب وال کنټرول یا د ټریلر بېرني وال هم ورته ویل کېږي) وباسئ یا یې په "بېرني" موقعیت کې ځای په ځای کړئ. له ټراکتور سره ټریلر په نرمۍ سره کش کړئ ترڅو وګورئ چې د ټریلر بېرني بریکونه فعال دي.

د ټریلر د خدمت بریکونه وازمایئ. د هوا نورمال فشار وګورئ، د پارکینګ بریکونه خوشې کړئ، موټر ته ورو ورو مخ پر وړاندې حرکت ورکړئ او د لاس کنټرول (ټرالي وال) سره د ټریلر بریکونه پلي کړئ، که داسې مهېژ وي. تاسې باید احساس کړئ چې بریکونه فعال شول. دا تاسو ته وایي چې د ټریلر بریکونه وصل دي او کار کوي. (د ټریلر بریکونه باید په لاسي وال سره وازمویل شي، خو په نورمال عملیاتو کې د پښو پایډل سره کنټرول شي، کوم چې په ټولو څرخونو کې د خدمتونو بریکونو ته هوا ورکوي.)

برخه 7 خپله پوهه وازمويئ

1. د كنورټر ډالي څه شى ده؟
  2. ايا د كنورټر ډالي سپرينگي بريکونه لري؟
  3. د دويم ټريلر د خوندي کولو لپاره تاسو کومې درې طريقې کارولای شئ مخکې له دې چې يوځای شي؟
  4. تاسو يې څنگه چک کوئ چې د ټريلر لوړوالی تر نښلولو مخکې سم دی؟
  5. کله چې د وصلولو ليدنه کوئ، څه شي بايد وڅارئ؟
  6. ولې بايد له ټريلر لاندې ډالۍ راوباسئ مخکې له دې چې هغه له مخکينې ټريلر څخه جلا کړئ؟
  7. د كنورټر ډالي د معاینه کولو پر مهال بايد څه شى چک کړئ؟ پينټل چنگک يا هوک؟
  8. ايا د وروستي ټريلر په شا کې د بندولو والونه بايد خلاص وي که بند شوي وي؟
  - په دوهمونو کې په لومړي ټريلر کې؟ په درېگونو کې په منځني ټريلر کې؟
  9. څنگه کولای شئ دا وازمايئ چې هوا ټولو ټريلرونو ته ځي؟
  10. تاسو څنگه پوهيږئ چې ستاسو د كنورټر ډالي د انتي لاک بريکونو سره سمبال ده؟
- کېدای شي دا پوښتنې ستاسې په ازموینه کې وي. که تاسو دې ټولو پوښتنو ته ځواب نه شئ ورکولئ، نو 7 برخه بيا ولولئ.

برخه 8

ټانک موټرونه

دا برخه د هغو موټر چلوونکو لپاره ده چې د ټانک موټر چلوي او د ګاز یا مایع لویه کچه لېږدوي

برخه 8 - ټانک موټرونه

دا برخه تر پوښښ لاندې راولي

- پلټونکي ټانک موټرونه
- د ټانک موټرونو چلول
- د خوندي موټر چلولو قواعد

دا برخه هغه معلومات لري چې د ټانک موټر چلولو لپاره د CDL پوهې په ازموينې کې د بريالي کېدو لپاره اړين دي. (تاسو بايد 2، 5، 6 او 9 برخې هم ولولئ). د ځينو موټرو لپاره چې مایعات يا گازونه لېږدوي د ټانک تاييد اړين دی. مایع يا گاز بايد خطرناک مواد نه وي. که ستاسو موټر د A يا B ټولګي CDL ته اړتيا ولري او تاسو غواړئ په ټانک يا ټانک کې مایع يا مایع گاز انتقال کړئ، چې د انفرادي درجه بندي ظرفيت له 119 ګېلنه څخه ډېر وي او د 1000 ګېلنه يا ډېر مجموعي درجه بندي ظرفيت ولري چې يا په دايمي يا لنډمهاله توګه د موټر يا د موټر له چوکاټ سره وصل وي. د C ټولګي موټرو لپاره د ټانک تاييد هم اړين دی کله چې موټر په پورته ذکر شويو درجه بندي شويو ټانکونو کې د مایع يا گاز په بڼه خطرناک موادو لېږدولو لپاره کارول کېږي. د ټانکر بارولو، خالي کولو يا چلولو مخکې موټر وګورئ يا تفتيش کړئ. دا ډاډ رامنځته کوي چې موټر د مایع يا گاز لېږدولو او چلولو لپاره خوندي دی.

8.1 - پلټونکي ټانک موټرونه

ټانک موټرونه ځانګړي توکي لري، چې تاسو يې بايد چک کړئ. ټانک موټرونه په ډېرو ډولونو او اندازو کې راځي. تاسو اړ ياست چې د موټر چلونکي لارښود وګورئ ترڅو ډاډ ترلاسه کړئ چې تاسو په دې پوهېږئ چې څنګه خپل ټانک موټر وګورئ.

8.1.1 - ليک خايونه

په ټولو ټانک موټرو کې تر ټولو مهم شى چې بايد چک شي هغه ليک شوي خايونه دي. د موټر لاندې او شاوخوا برخو کې ليک کېدو په نښو پسې وګورئ. په ليک کېدونکي ټانک کې مایعات يا گاز مه وړئ. داسې کار ترسره کول جرم دی. تاسو به جریمه شئ او له نورې موټر چلونې څخه به منع کړای شئ. تاسو ممکن د هر ډول بهېدلو موادو د پاکولو مسووليت هم ولرئ. په عمومي توګه، لاندې شيان چک کړئ:

- د ټانک بدن يا پوښ د سوريو يا ليکونو لپاره وګورئ.
- د داخلېدو، خارجېدو او بندېدو والونه چک کړئ. د موټر تر بارولو، خالي کولو يا حرکت کولو مخکې ډاډ ترلاسه کړئ چې والونه په سم ځای کې دي.
- پايپونه، اتصالونه او غاړونه د ليکېدو لپاره وګورئ، په ځانګړې توګه د مفصلونو شاوخوا.
- د من ډول (د سر خلاصولو ځای) پوښونه او د هوا سوري وګورئ. ډاډمن شئ چې پوښونه گازکټونه لري او په سمه توګه تړل کېږي. د هوا نلونه پاک وساتئ ترڅو په سم ډول کار وکړي. هېڅکله ټانک موټر له خلاصو والونو يا من ډول پوښونو پرته مه چلوئ.

8.1.2 - د ځانګړې موخې تجهیزات وګورئ

که ستاسو موټر لاندې تجهیزات ولري، ډاډه شئ چې هغه کار کوي:

- د بخار د بېارغونې کټونه.
- د ځمکې لاندې کولو او تړلو کېلونه.
- د بېرني حالت بندولو سيستمونه.
- د اور وژنې جوړه شوي اله.

8.1.3 - ځانګړي تجهیزات

د خپل موټر لپاره اړين بېرني تجهیزات وګورئ. پيدا يې کړئ چې کوم وسايل تاسو ته د وړلو لپاره اړين دي او ډاډ ترلاسه کړئ چې تاسو يې لرئ (او سم کار کوي).

8.2 - د ټانک موټرو چلول

په ټانکونو کې د مایعاتو لېږدول ځانګړي مهارتونه غواړي ځکه چې د جاذبې مرکز لوړ دی او د مایع حرکت موجود وي. 8.1 شکل وګورئ.

8.2.1 - د جاذبې لوړ مرکز

د جاذبې لوړ مرکز دا معنی لري چې د بار ډېره برخه له سرک څخه پورته پورته کېږي. دا موټر دروندوي او په اسانۍ سره بې ګرځوي. په ځانګړې ډول د مایعاتو لېږدونکي ټانکرونه په اسانۍ سره تاوېږي. ازموينو ښودلې چې ټانکرونه کولای شي د سرعت په محدودیتونو کې چې د منحنی څنډو لپاره ټاکل شوي دي، واورې. په لویه لاره کې منحنی قوسونه او د پورته/کښته کېدو لارې بايد د اعلان شوي سرعت څخه په ښکته سرعت ونیسي.

8.2.2 - د څپي خطر

د مایعاتو څپي په جزوي ډکو ټانکونو کې د مایع د حرکت له امله رامنځته کېږي. دا حرکت کولای شي د موټر په اداره کولو ناوړه اغېزې ولري. د بېلګې په توګه، کله چې ودرېږي، مایع به مخ په وړاندې څپه ووهي. کله چې څپه د ټانک پای ته ورسېږي، نو دا موټر په هغه لوري فشار راوړي چې څپه هغه لور ته حرکت کوي. که چېرې لارې په ښوېدونکې سطحه لکه یخ وي، نو څپه کولای شي ودرول شوی لارې په څلور لارې کې وغورځوي. د مایع موادو لېږدونکي ټانکر چلوونکي باید د موټر له سمبالولو سره ډېر بلد وي.

8.2.3 - د ټانک داخلي دېوالونه

د مایعاتو څپي ټانکونه د ټانکر د داخلي دېوالونو په واسطه په څو کوچنیو ټانکونو وېشل شوي دي. د کوچنیو ټانکونو د بارولو او خالي کولو پر مهال باید موټر چلوونکي د وزن وېش ته پام وکړي. ټانکونه په مساوي ډول ډک کړئ او د موټر په مخ یا شا خوا کې ډېر وزن مه اچوئ.

8.2.4 - د پېچلو جوړښتونو لرونکي ټانکونه

د مایع ټانک لرونکي ټانکونه چې دننه دېوالونه یې سوري لري چې مایع ته اجازه ورکوي چې له دې لارې یوې بلي خوا ته ولاړه شي. خنډونه د مخ او شا د مایعاتو د زیاتوالي په کنټرول کې مرسته کوي. له خنډونو پرته ټانکونو په پرتله به د مخ څخه تر شا پورې لږ زیاتوالی وي. د څنګ په څنګ زیاتوالی لا هم واقع کېدای شي. دا کولای شي چې د بدلون لامل شي.

8.2.5 - بي پېچلو جوړښتونو ټانکونه

د مایع بي خنډه ټانکونه (کله ناکله د "صاف یا خلاص سوري" ټانکونو په نوم یادېږي) دننه هېڅ شی نه لري چې د مایعاتو جریان ورو کړي. له همدې امله، د مخ او شا څپه ډېره قوي ده. بي خنډه ټانکونه معمولاً هغه دي چې خوراكي محصولات (د بېلګې په توګه شیدې) لېږدوي. (د حفظ الصحي مقررات د خنډونو کارول منع کوي ځکه چې د ټانک دننه پاکولو کې بیا ستونزې وي.) د خلاص یا صاف سوري ټانکونو په چلولو کې خورا محتاط (ورو او محتاط) اوسئ، په ځانګړي توګه کله چې حرکت کوئ او یا یې دروئ.

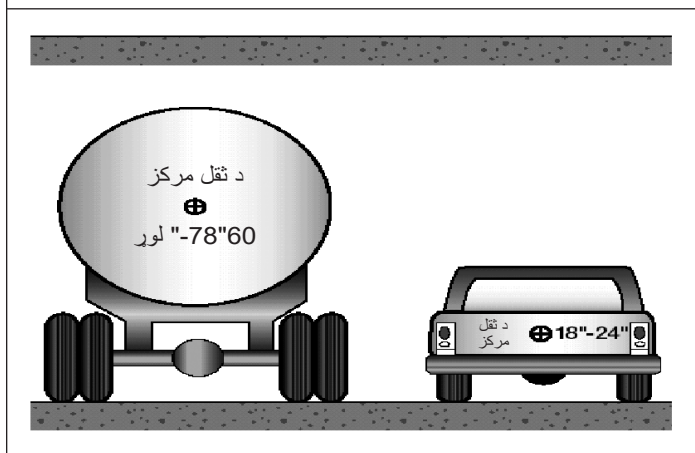
8.2.6 - بندښت

هېڅکله هم د بار وړلو ټانک بشپړ مه ډکوئ. مایعات د تودوخې په وخت کې پراخېږي او تاسو باید د پراخېدونکي مایع لپاره په موټر کې ځای پرېږدئ. دې ته "بندښت یا قطع کېدل یا اوټیج" ویل کېږي. څرنګه چې مختلف مایعات په مختلفو اندازو سره پراخېږي، نو دوی د بندښت مختلف مقدار ته اړتیا لري. کله چې په لویه کچه مایعات لېږدوئ، نو تاسو باید د بندښت اړتیا وپېژنئ.

8.2.7 - څومره باید بار شي؟

د غلیظو مایعاتو ډک ټانک (لکه ځیني اسپونه) ممکن د قانوني وزن له حد څخه زیات شي. له همدې امله تاسو ممکن ډېری وختونه یوازې په جزوي ډول ټانکونه د درنو مایعاتو سره ډک کړئ ترڅو په قانوني حدودو کې پاتې شئ. په ټانک کې د بارولو لپاره د مایع مقدار په لاندې شیانو پورې تړاو لري:

- هغه اندازه چې مایع به د لېږدولو په جریان کې پراخه شي.
- د مایع وزن.
- د وزن قانوني محدودیتونه.

شکل 8.1

8.3 – د خوندي موټر چلونې قوانين

د ټانک موټرونو د خوندي چلولو لپاره، تاسو بايد په ياد ولرئ چې د موټر چلولو ټول خوندي قوانين وڅارئ. ځينې دغه قوانين لاندې لېست شوي دي:

8.3.1 – په اساني سره يې وچلوئ

ځکه د جاذبې د لوړ مرکز او د مایع د زیاتوالي له امله، تاسو باید په ډېرې اسانۍ سره حرکت وکړئ، ورو یې کړئ او ودرېږئ. همداراز، نرم وګرځئ او لینونه بدل کړئ.

8.3.2 – د څپې کنټرولول (بریک کول)

پر بریکونو باندې ثابت فشار وساتئ. کله چې ودرېږئ بریکونه ډېر ژر مه پرېږدئ.

له تمځای څخه ډېر مخکې بریک ونیسئ او خپل لاندې واټن زیات کړئ.

که تاسو باید له ټکر څخه د مخنیوي لپاره ژر ودرېږئ، نو کنټرول شوي یا د چرې وهلو په څېر بریک څخه کار واخلئ. که ستاسو په یاد نه وي چې څنګه د دې طریقو په کارولو موټر ودرول، نو فرعي برخه 2.17.2 وګورئ. همداراز، په یاد ولرئ چې که تاسو د بریک کولو پرمهال په چټکۍ سره شټرینګ ووهئ، ستاسو موټر ممکن چپه شي.

8.3.3 – ګولايي

له ګولايي څخه مخکې ورو شئ، بیا د منحني له لارې یو څه سرعت ورکړئ. د یوې ګولايي لارې لپاره ټاکل شوی سرعت ممکن د ټانک موټر لپاره ډېر تېز وي.

8.3.4 – د درېدو واټن

په یاد ولرئ چې د خپل موټر د درولو لپاره څومره ځای ته اړتیا لرئ. په یاد ولرئ چې لاندې سرکونه د تمځای نورمال واټن دوه چنده کوي. خالي ټانک موټرونه ممکن د ډکو موټرونو په پرتله ډېر وخت ونیسي.

8.3.5 – بنېدل

ډېر شټرینګ مه ووهئ، ډېر سرعت مه ورکړئ او ډېر بریک مه نیسئ. که تاسو داسې وکړئ، ستاسو موټر ممکن وینوېږي. په ټانک ټریلرونو کې، که ستاسو د موټر چلولو ټایرونه یا د ټریلر ټایرونه په بنېدو پیل وکړي، ستاسو موټر ممکن سره را وپېچل شي. کله چې کوم موټرو بنېږي، تاسو باید د ټایرونه د کشش بېرته راکړولو لپاره اقدام وکړئ.

فرعي برخه 8

خپله پوهه وازمویئ

1. د موټر دننه سوري لرونکي دېوالونه له بشپړو دېوالونو څخه څه توپیر لري؟
2. ایا ټانک موټر باید د سرعت په ټاکل شويو محدودیتونو کې منحني، په رمپونو یا له رمپونو څخه پرته تیر شي؟
3. د صاف یا خلاص سوري لرونکي ټانکرونو چلول له هغو ټانکرونو سره څه توپیر لري چې دننه دېوالونه لري؟
4. کوم درې شیان دا ټاکی چې تاسو څومره مایع بارولی شئ؟
5. بندښت یا اوټیج څه شی دی؟
6. څنګه کولای شئ د څپې په کنټرول کې مرسته وکړئ؟
7. کوم دوه دلیلونه د ټانک موټرونو د چلولو پر مهال ځانګړې پاملرنه اړینه بولي؟

دا پوښتنې ممکن په ازموینه کې وي. که تاسو دې ټولو پوښتنو ته ځواب نشئ ورکولی، نو 8 برخه بیا ولولئ.

برخه 9

خطرناک مواد

دا برخه د هغو موټر چلوونکو لپاره ده چې د پلاکارډونو د اړتیاوو لپاره خطرناک مواد غواړي

برخه 9 - خطرناک مواد

دا برخه تر پوښښ لاندې راوليد مقررato موخه

- د غټو ذخيرو بارول، خالي کول او په نښه کول
- د موټر چلولوونکي مسووليتونه
- د موټر چلولو او درولو مقررato
- د اړيکو مقررato
- بېرني حالتونه
- بارول او خالي کول

خطرناک مواد هغه محصولات دي، چې د لېږد را لېږد پر مهال روغتيا، خونديتوب او ملکيت ته خطر پېښوي. دا اصطلاح ډېر وخت HAZMAT ته لنډېږي، کوم چې تاسي يې ښايي د سرک په نښو کې وګورئ، يا په حکومتي قوانينو کې HM يا HME ته. په خطرناکو موادو کې چاودېدونکي توکي، د گازو بېلابېل ډولونه، جامدات، د اور اخيستونکي او سوځېدونکي مايعات او نور مواد شامل دي. د موجودو خطرونو او هغو احتمالي پايلو له امله چې دا خطرونه يې رامنځته کوي، ټول حکومت د خطرناکو موادو اداره کول تنظيموي.

د خطرناکو موادو مقررato (HMR) د فدرالي مقررato تر 49 سرليک لاندې په 171-180 برخو کې موندل کېږي. د دې مقررato لپاره عام ماخذ 49 CFR 171-180 ده.

د کورني امنيت وزارت د HAZMAT مقررato په 1572 مه برخه کې موندل کېږي. دلته دا يادونه شوې ده چې د فدرال امنيتي ګواښ ارزونه د ټولو هغو کسانو لپاره اړينه ده چې د دوی په CDL کې د HAZMAT تاييد غوښتنه کوي.

په مقررato کې د خطرناکو موادو په جدول کې د دې توکو لېست شامل دی. که څه هم دا لېست ټولشموله نه دی. دا چې ايا يو توکی خطرناک ګڼل کېږي يا نه، دا د هغه ځانګړتياوو او د بار وړونکي د پرېکړې پر اساس ټاکل کېږي چې ايا دا مواد په مقررato کې د خطرناکو موادو له تعريف سره سمون خوري که نه.

مقررato د لېږد را لېږد هغو وسايطو ته اړتيا لري چې د خطرناکو موادو ځيني ډولونه يا اندازه لېږدوي ترڅو د الماس په څېر، په نقطه کې مربع، د خبرتيا نښې وښيي چې پلاکارډونه نومېږي.

دا برخه د دې لپاره جوړه شوې چې د خطرناکو موادو په لېږد کې ستاسي د ونډې او مسووليتونو په پوهېدو کې مرسته وکړي. د حکومتي مقررato د دوامداره بدېدونکي ماهيت له امله، په دې برخه کې د موادو د بشپړ دقت ضمانت ناشونی دي. ستاسو لپاره د بشپړو مقررato د يوې ايډېټ شوې کاپي درلودل اړينه ده. په دې مقررato کې د اصطلاحاتو بشپړه ډيکشنري شامله ده.

تاسو بايد د هر څومره اندازې موټر چلولو وړاندې چې د هر هغه موادو په لېږد کې کارول کېږي چې د خطرناکو موادو تختي يا د 42 CFR 93 کې د انتخاب شوي استازي يا زهر په توګه لېست شوي موادو مقدار ته اړتيا لري، د HAZMAT سره د سوداګريزې موټر چلولي جواز (CDL) ولرئ. د دې تاييد تر لاسه کولو لپاره تاسو بايد د مقررato او اړتياوو په اړه په ليکنې ازموينه کې بريالي شئ او د فدرال امنيت ګواښ ارزونه په برياليتوب سره بشپړه کړئ.

د امريکا د متحده ايالتونو د PATRIOT قانون په ملاتړ کې صادر شوي فدرالي مقررato د فدرال امنيتي ګواښ ارزونې بشپړولو ته اړتيا لري. PennDOT بايد د متحده ايالتونو څخه اجازه تر لاسه کړي. د کورني امنيت وزارت، د ترانسپورت امنيت اداره (TSA) د خطرناکو موادو د تاييد له صادرولو وړاندې.

په دې برخه کې ټول هغه څه دي چې تاسو په ليکنې ازموينه کې د برياليتوب لپاره په هغو باندې پوهېدو ته اړتيا لرئ. که څه هم، دا يوازې پيل دی. ډېری موټر چلولونکي بايد د وظيفې په اړه پر ډېر څه وپوهېږئ. تاسو کولای شئ د خطرناکو موادو لپاره د فدرالي او ايالتي قوانينو په لوستلو او په هغو باندې په پوهېدو سره ډېر څه زده کړئ، همدارنګه د خطرناکو موادو روزنيزو کورسونو کې ګډون وکړئ. ستاسو ګومارونکي، کالچونه او پوهنتونونه او بېلابېلي ټولنې معمولاً دا کورسونه وړاندې کوي. تاسو کولای شئ د فدرالي مقررato (49 CFR) کاپي د خپل سيمه ييز حکومت د خپرنيز دفتر له کتاب پلورنځي او د بېلابېلو صنعت خپرونکو له لارې تر لاسه کړئ. ټولنه يا د شرکتونو دفترونه ډېر وخت د موټر چلولونکو د استفادې لپاره د قوانينو کاپي لري. دا ومومئ چې تاسو خپله کاپي له کوم ځای څخه تر لاسه کولای شئ، ترڅو يې په کار کې وکاروئ.

د فدرالي اړتياوو په اړه د لا زياتو معلوماتو لپاره www.fmcsa.dot.gov ته مراجعه وکړئ.

مقررato د خطرناکو موادو په لېږدولو کې د شاملو ټولو موټر چلولونکو لپاره روزني او ازموينې ته اړتيا لري. ستاسو ګومارونکي يا ټاکل شوی استازي اړ دی چې دا روزنه او ازموينه وړاندې کړي. د خطرناکو موادو ګومارونکي اړ دي چې تر هغه پورې او له هغه 90 ورځې وروسته د هر کارکوونکي په اړه د دې روزني ريکارډ وساتي چې هغه کارکوونکي د خطرناکو موادو سره کار کوي. د مقررato غوښتنه دا ده چې د خطرناکو موادو کارکوونکي لږ تر لږه په هرو درېيو کلونو کې يو ځل وروزل شي او ازموينه ترې واخيستل شي. موټر چلولونکي بايد د راډيواکټيو موادو د روزنې نېټه لرونکی سند ولري. که چېرې موټر چلولونکي مسير کنټرول شوي راډيواکټيو مواد لېږدوي نو په روزنه بايد په تېرو دوو (2) کلونو کې شوي وي.

ټول موټر چلوونکي باید د خطرناکو موادو د لېږد اړوند د امنیتي ګواښونو په اړه روزل شوي وي. په دې روزنه کې باید دا شامل وي چې څنګه ممکنه امنیتي ګواښونه وپېژنو او څه ډول چلند ورسره وکړو.

مقررات دا هم غواړي چې موټر چلوونکي د ځانګړو اور اخیستونکو ګازي موادو یا د لویې لارې کنټرول شوي مقدار راډیواکتیو موادو تر لېږدولو وړاندې ځانګړې روزنه ولري. پر دې سربېره، هغه موټر چلوونکي چې بار وړونکي ټانکونه او سپک ټانکونه لېږدوي باید ځانګړې روزنه ترلاسه کړي. د هر موټر چلوونکي ګمارونکي یا د دوی ټاکل شوی استازی باید دا ډول روزنه وړاندې کړي.

ځینې ځایونه د ځینو چاودېدونکو توکو یا د زیاتو خطرناکو خخلو د لېږدولو لپاره جواز ته اړتیا لري. ایالتونه او کاونټي هم بنایي له موټر چلوونکو څخه وغواړي چې د خطرناکو موادو ځانګړې لارې وڅاري. فډرال حکومت بنایي د ځانګړو خطرناکو موادو لکه د راکټ سون توکو لپاره جوازونو یا معافیتونو ته اړتیا ولري. د هغو ځایونو د جوازونو، معافیتونو او ځانګړو لارو په اړه معلومات ترلاسه کړئ، چې تاسې پکې موټر چلوئ.

د فډرالي اړتیاوو په اړه د لا زیاتو معلوماتو لپاره www.fmcsa.dot.gov ته مراجعه وکړئ.

د ایالتي او فډرالي قانون له مخې ټول سوداګریز موټر چلوونکي چې خطرناک مواد (HazMat) لېږدوي او غواړي د HazMat تایید (د دوی د سوداګریز موټر چلولو جواز کې H یا X تایید) وساتي، باید د HAZMAT د پوهې لیکلې انګلیسي نسخه واخلې او پکې کامیاب شي او د دوی د سوداګریزې موټر چلونې جواز (CDL) هر نوي کولو وړاندې د امنیت ګواښ ارزونه بشپړه کړي.

هغه سوداګریز موټر چلوونکي چې د HazMat تایید سره په CDL کامیاب شي، د CDL د پای نېټې څخه نږدې اوه (7) میاشتې وړاندې به د امنیتي ګواښ ارزونې غوښتنلیک (DL-288) سره یوځای د "خطرناک موادو د بیا تصدیق خبرتیا" (DL-746CD) ترلاسه کړي. دا خبرتیا به ستاسې د ازموینې د اجازه لیک په توګه کار وکړي او کله چې تاسو د بیا تصدیق ازموینې ته ځئ نو باید له ځانه سره یې یوسئ.

هغه سوداګریز موټر چلوونکي چې غواړي په خپل CDL کې د HazMat تایید وساتي باید د بیا تصدیق خبرتیا ترلاسه کولو وروسته ژر تر ژره د دوی د خپلې خوبې ازموینې ځای ته مراجعه وکړي. له 05/31/5 راهیسې، هغه موټر چلوونکي چې د HAZMAT تایید سره CDL نوي کوي، باید د فډرال امنیت ګواښ ارزونه په بریالیتوب سره بشپړه کړي.

د 2005 کال د مې میاشتې له 31مې نېټې د اغېز وړ دی

موټر چلوونکي باید د HAZMAT تایید سره د CDL ترلاسه کولو وړاندې لاندې شیان بشپړ کړي:

- د HAZMAT د بیا تصدیق کولو د پوهې ازموینه په بریالیتوب سره بشپړه کړئ.
- د موټر چلولو د جواز مرکز ته حاضر شئ او د متحده ایالتونو د تابعیت ثبوت یا د کډوالۍ د مناسب حالت ثبوت وړاندې کړئ.
- د فډرال امنیتي ګواښ ارزونې غوښتنلیک بشپړ کړئ.
- د فډرال TSA امنیتي ګواښ ارزونې غوښتنلیک فیس تادیه کړئ.
- د FBI د ګوتو د نښو د چک کولو فیس ورکړئ.
- د فډرال امنیتي ګواښ ارزونې لپاره د ګوتو نښې واخیستل شي.
- د PennDOT باید ستاسو لپاره د خطرناکو موادو د لېږدولو لپاره د کورني امنیت له فډرال ادارې، د ترانسپورت امنیت ادارې څخه اجازه ترلاسه کړي.
- د بیا نوي کولو غوښتنلیک ثبت کړئ.
- د پنسلوانیا د بیا نوي کولو فیس تادیه کړئ.

یادښت:

که چېرې یو کس د HAZMAT بیا ازموینه کې بریالی شي او پایلې یې د CDL نوي کولو وړاندې د موټر چلوونکي ریکارډ ته نه وي رسول شوې، نو نوی شوی CDL به د "H" یا "X" تایید ونه ښيي. که داسې پېښ شي او د HazMat تایید ته اړتیا وي، موټر چلوونکي باید د CDL HAZMAT زده کونکي جواز لپاره غوښتنه وکړي او د "H" یا "X" تایید ترلاسه کولو لپاره د HAZMAT پوهې ازموینه بشپړه کړي.

اضافي معلومات د خطرناکو موادو د تایید د بیا نوي کولو په لارښود (PUB 288) کې وړاندې شوي دي. دا لارښود زموږ په ویبپاڼه www.dmv.pa.gov کې د لاسرسي وړ دی.

پوښتنې او ځوابونه

پوښتنه. په څومره وخت کې باید زه د HazMat ازموینه ورکړم او پکې بریالی شم؟

الف. د CDL له نوي کولو وړاندې، د بیلګې په توګه، ستاسو په CDL کې د پای ته رسېدو نېټې مخکې چاپ شوی وي.

پوښتنه. ایا ما ته به دا یادونه وشي چې څه وخت د HazMat بیا تصدیق ازموینه واخلم؟

الف. هو. د پنسلوانیا د ترانسپورت وزارت به ټولو هغو کسانو ته د HAZMAT د بیا تصدیق خبرتیاوې واستوي چې د CDL د ختمېدو له نېټې څخه نږدې اوه (7) میاشتې مخکې په خپل CDL کې د HAZMAT تایید لري.

پوښتنه. که زه خپل د HAZMAT د بیا تصدیق خبرتیا له ورکه کړم یا یې په غلط ځای کې کېږدم نو څه به پېښ شي؟

الف. تاسو اړتیا نه لرئ چې د خپل امنیتي ګواښ ارزونې پیلولو یا د HAZMAT پوهې ازموینې اخیستلو لپاره د خپل سیمه ییز موټر چلولو جواز مرکز کې د حاضریدو پر مهال د HAZMAT بیا تصدیق خبرتیا وړاندې کړئ.

پوښتنه. زه د HazMat د بیا تصدیق په ازموینه کې د بریالي کېدو لپاره څومره چانسونه لرم؟

الف. د CDL د نورو ازموینې په څېر، تاسو ته به اجازه درکړل شي چې درې (3) ځله ازموینه ورکړئ. که تاسو د درېیم ځل لپاره د بیا تصدیق په ازموینه کې ناکام شئ، نو تاسو به اړ یاست چې د زده کونکي جواز ترلاسه کړئ او د HAZMAT پوهې ازموینه ورکړئ.

پوښتنه. که زه د خپل CDL تر ختمېدو پورې د HAZMAT په ازموینه کې بریالی نه شم، نو څه به پېښ شي؟

الف. که تاسو د خپل CDL تر ختمېدو پورې د HAZMAT ازموینه نه وي پاس کړې، نو تاسو به تصدیق نه شئ او اجازه به ونه لرئ چې هغه موټر وچلوئ چې خطرناک مواد لېږدوي تر هغه چې تاسو د زده‌کونکي جواز ترلاسه نه کړئ او د HAZMAT پوهې ازموینه کې بریالي نه شي او د فدرال امنیت ګواښ ارزونه په بریالیتوب سره بشپړه کړئ.

پوښتنه. زه د HAZMAT لیکنې ازموینې ورکولو لپاره کوم ځای ځم؟

الف. د HAZMAT ازموینه د CDL د پوهې ازموینه په هر ځای کې اخیستل کېدای شي. ستاسو د HAZMAT د بیا تصدیق خبرتیا (DL-746CD) سره باید د ازموینې د ځایونو د لېست یوه رساله ولېږل شي.

پوښتنه. د فدرال امنیتي ګواښ په ارزونه کې څه شی دي؟

- الف. په ټوله کې، د CDL موټر چلوونکي چې د HAZMAT تایید لپاره غوښتنه کوي یا د HAZMAT تایید سره خپل CDL نوي کوي، اړ دي چې:
- د PennDOT د موټر چلولو جواز مرکز کې د متحده ایالتونو د تابعیت یا کډوالۍ مناسب حالت ثبوت وړاندې کړئ
  - د "امنیتي ګواښ ارزونې لپاره فدرال غوښتنلیک" وسپارئ (د DL-288 فورمه، چې د PennDOT د موټر چلولو او وسایطو خدماتو ویب پاڼه، www.dmv.pa.gov کې شتون لري)
  - ټول فدرالي فیسونه ورکړئ، لکه څنګه چې په DL-288 کې ښودل شوي. په فدرالي فیسونو کې به د فدرالي امنیت د ګواښ ارزونې فیس (د فدرالي جرمي تاریخي شالید چک) او د FBI د ګوتو ښې اخیستلو فیس شامل وي.
  - د دوی د ګوتو ښې د PennDOT د ګوتو د ښو اخیستلو په یوه تایید شوي ځای کې واخلي.
  - د HAZMAT تایید ترلاسه کولو وړاندې د TSA څخه فدرالي اجازه ترلاسه کړئ

اضافې معلومات د PennDOT د موټر چلولو او وسایطو خدمتونو په ویبپاڼه، www.dmv.pa.gov

کې د لاسرسي وړ دي.

پوښتنه. د CDL HAZMAT موټر چلوونکي باید څو ځله د فدرالي امنیت ګواښ ارزونې لپاره غوښتنه وکړي او د ګوتو ښې یې واخیستل شي؟

الف. هرکله چې د HAZMAT تایید د لومړي ځل لپاره صادر شي یا تمدید شي.

پوښتنه. که زه د HAZMAT لپاره د زده‌کړې اجازه ترلاسه کړم نو ایا زه به د موټر چلولو ازموینه ورکړم؟

الف. نه. تاسو به یوازې اړ یاست چې د HAZMAT لیکلې پوهې ازموینه واخلي او پکې بریالي شئ.

9.1 – د مقرراتو موخه

9.1.1 – مواد شامل کړئ

د خطرناکو موادو لېږدول خطرناک کېدای شي. مقررات ستاسو او ستاسو شاوخوا خلکو او چاپیریال ساتنې لپاره لیکل شوي دي. دا مقررات بار وړونکو ته وايي چې څنګه مواد په خوندي ډول وتړي او موټر چلوونکو ته وايي چې څنګه مواد بار، انتقال کړي او خالي کړي. دغو ته "د مخنیوي مقررات" ویل کېږي.

9.1.2 – له خطر سره اړیکه

د خطر په اړه د اړیکې ټینګولو لپاره بار وړونکي باید موټر چلوونکو او نورو ته د موادو د خطرونو په اړه خبرداری ورکړي. مقررات له بار وړونکو څخه غواړي چې په کڅوړو کې د خطر د خبرداری لېبلونه ولګوي، د بار وړلو مناسب ورقي، د بېرني غبرګون معلومات او پلاکارډونه چمتو کړي. دا ګامونه بار وړونکي، لېږدونکي او موټر چلوونکي ته خطر لېږدوي.

9.1.3 – د موټر چلوونکو او تجهیزاتو خونديتوب ډاډمنوي

په CDL کې د HAZMAT ترلاسه کولو لپاره، تاسو باید د خطرناکو موادو د لېږدولو په اړه په لیکنې ازموینه کې بریالي شئ. په ازموینه کې د بریالي کېدو لپاره، تاسو باید پوه شئ چې څنګه:

- خطرناک مواد وپېژنئ.
- په خوندي ډول بار یوسی او خالي یې کړئ.
- له قوانینو سره سم خپل موټر په سم ډول پلاکارډ کړئ.
- بار په خوندي ډول ولېږدوئ.

قوانین زده کړئ او ویې څارئ. د قوانینو څارل د خطرناکو موادو څخه د ژوبلېدو خطر کموي. د قوانینو په ماتولو سره د لنډې لارې نیول خوندي نه دي. د مقرراتو نه مراعاتول د جرمي، زندان او د CDL موټر چلولو د امتیازاتو بایللو لامل کېدای شي.

له هر سفر څخه مخکې او د سفر په جریان کې خپل موټر وګورئ. د قانون پلي کوونکي افسران ښايي ستاسې موټر ودروي او ویې گوري یا یې تفتیش وکړي. کله چې ودرول شي، دوی ښايي ستاسې د بار وړلو کاغذونه، د موټر پلي کارډونه او ستاسو د موټر چلولو جواز کې HAZMAT او د خطرناکو موادو په اړه ستاسو پوهه چک کړي.

9.2 - د خطرناکو موادو لېږدول — څوک کوم کار کوي

9.2.1 - لېږدونکی

محصولات له یو ځای څخه بل ځای ته د لارې، رېل گاډي، کبنتۍ یا الوتکې په واسطه لېږدوي.

د محصول د ټاکلو په موخه د خطرناکو موادو مقررات کاروي:

- د پېژندنې شمېره.
- د بار وړلو لپاره مناسب نوم.
- د خطر کټه‌گوري.
- د بسته‌بندي ډله.
- سمه بسته‌بندي.
- سم لېبل او په نښه کول.
- سم پلاکارډونه.

باید مواد بسته‌بندي، په نښه او لېبل کړي؛ د لېږد کاغذونه چمتو کړي؛ د بېرني غبرگون معلومات او پلاکارډونه چمتو کړي.

د لېږد په کاغذ باندې تصدیق کړی چې بار وړل د مقرراتو سره سم چمتو شوي، پرته له دې چې مواد د بار وړونکي ټانکر په واسطه لېږدول کېږي.

9.2.2 - لېږدونکی

بار له باروړونکي څخه خپل ځای ته رسوي.

له ترانسپورت څخه مخکې دا چک کړي چې بار وړونکي په سمه توګه بار تشرېح کړی، په نښه کړی، لېبل کړی او یا یې بار د ترانسپورت لپاره چمتو کړی دی.

د نامناسب بار لېږل ردوي.

له خطرناکو موادو سره د تړلو پېښو او پېښو راپور مناسبې دولتي ادارې ته ورکوي.

9.2.3 - موټر چلونکی

ډاډمنوي چې بار وړونکي خطرناک مواد په سمه توګه پېژندلي، په نښه کړي او لېبل کړي دي.

لیک شوې بسته‌بندي او لېږد ردوي.

که اړتیا وي، د بارولو پر مهال موټر پلاکارډوي.

له خنډه پرته په خوندي ډول د بار وړل.

د خطرناکو موادو د لېږدولو په اړه ټول ځانګړي قوانین څاري.

د خطرناکو موادو د لېږد کاغذونه او د بېرني غبرګون معلومات په مناسب ځای کې ساتي.

9.3 - د اړیکو قوانین

9.3.1 - تعریفونه

ځینې کلمې او عبارتونه د خطرناکو موادو په اړه د خبرو کولو پر مهال ځانګړي معنی لري. ځینې یې ښايي له هغې معنۍ سره توپیر ولري چې تاسو ورسره عادت یاست. په دې برخه کې موجودې کلمې او عبارتونه ښايي ستاسو په ازموینه کې وي. د نورو مهمو کلمو معنۍ ګانې د 9 برخې په پای کې په ډیکشنري کې دي.

د موادو د خطر کټګوري له هغو سره تړلي خطرونه منعکسوي. د خطر نهه بېلابېلې کټګورۍ دي. په دې نهو ټولګیو کې د شاملو موادو ډولونه په 9.1 شکل کې دي.

د بار وړلو یوه مقاله هغه خطرناک توکي تشرېح کوي چې لېږدول کېږي. د بار وړلو امرونه، د بار وړلو بیلونه او اعلاميې ټولې د بار وړلو کاغذونه دي. 9.6 شکل د کاغذ د لېږدولو یوه بېلګه ښيي.

شکل 9.1

د خطرناکو موادو جدول

د ټولګې یا ځانګړې نوم	بېلګې	د ټولګې یا ځانګړې نوم	بېلګې
1.1	ډله‌ییز چاودېدونکي توکي	ډله‌ییز چاودېدونکي توکي	ډله‌ییز چاودېدونکي توکي
1.2	د نقشي خطرونه	د نقشي خطرونه	د نقشي خطرونه
1.3	د ډله‌ییزې اور وژنې خطرونه	د ډله‌ییزې اور وژنې خطرونه	د ډله‌ییزې اور وژنې خطرونه
1.4	ډېر بې حسه	ډېر بې حسه	ډېر بې حسه
1.5	خورا بې حسه	خورا بې حسه	خورا بې حسه
2.1	سوځېدونکي ګازونه	سوځېدونکي ګازونه	سوځېدونکي ګازونه
2.2	نا سوځېدونکي ګازونه	نا سوځېدونکي ګازونه	نا سوځېدونکي ګازونه
2.3	زهرجن/مسمومونکي ګازونه	زهرجن/مسمومونکي ګازونه	زهرجن/مسمومونکي ګازونه
3	سوځېدونکي مایعات	سوځېدونکي مایعات	سوځېدونکي مایعات
4.1	سوځېدونکي ګازونه	سوځېدونکي ګازونه	سوځېدونکي ګازونه
4.2	د ځان له لاسه اور اخیستونکي	د ځان له لاسه اور اخیستونکي	د ځان له لاسه اور اخیستونکي
4.3	کله چې لوند وي سوځېدو وړ دی	کله چې لوند وي سوځېدو وړ دی	کله چې لوند وي سوځېدو وړ دی
5.1	اکسیدېدونکي	اکسیدېدونکي	اکسیدېدونکي
5.2	عضوي پراکسایدونه	عضوي پراکسایدونه	عضوي پراکسایدونه
6.1	زهر (زهرجن مواد)	زهر (زهرجن مواد)	زهر (زهرجن مواد)
6.2	ساري مواد	ساري مواد	ساري مواد
7	رادېو اکټیو	رادېو اکټیو	رادېو اکټیو
8	زنګ وهونکي	زنګ وهونکي	زنګ وهونکي
9	متفرقه خطرناک مواد	متفرقه خطرناک مواد	متفرقه خطرناک مواد
ORM-D	(نور تنظیم شوي کورني مواد)	(نور تنظیم شوي کورني مواد)	(نور تنظیم شوي کورني مواد)
-	اور اخیستونکي مایعات	اور اخیستونکي مایعات	اور اخیستونکي مایعات

له يوې حادثې يا د خطرناکو موادو د توپيدو يا ليکېدو وروسته، تاسو ښايي ژوبل شئ او د هغو موادو د خطرونو په اړه خبرتيا نه شئ ورکولای چې تاسو يې لېږدوئ. اور وژونکي او پوليس که په دې پوه شي چې کوم خطرناک توکي لېږدول کېږي، دوی کولای شي په دې حالت کې د زيان يا ټپي کېدو مخه ونيسي يا يې کم کړي. ستاسو ژوند او د نورو ژوند ښايي په چټکۍ سره د خطرناکو موادو د لېږد کاغذونو په موندلو پورې تړاو ولري. د همدې دليل امله قوانين دا ايجابوي چې:

- بار وړونکي بايد خطرناک مواد په سم ډول تشرېح کړي او د بار وړلو په کاغذونو کې د بېرني غبرګون لپاره د اړيکې شمېر شامله کړي.
- بار وړونکي او موټر چلوونکي بايد د خطرناکو موادو د لېږد کاغذونه په چټکۍ سره وپېژني، يا هغوی د لېږد د نورو کاغذونو په سر کې کېږدي او د بېرني غبرګون اړين معلومات د لېږد له کاغذونو سره وساتي.
- موټر چلوونکي بايد د خطرناکو موادو د لېږد کاغذونه وساتي:

- ◀ د موټر چلوونکي په دروازه کې په يوه کڅوړه کې، يا
- ◀ په روښانه ليد کې د سمدستي لاسرسي په دننه کې په داسې حال کې چې د موټر چلولو پرمهال امنيتي کمربند تړل شوی وي، يا
- ◀ د موټر څخه د وتلو پرمهال د موټر چلوونکي په څوکۍ کې.

9.3.2 - د بسته‌بندي لېبلونه

بار وړونکي د ډېرو خطرناکو موادو په کڅوړو باندې د الماس په شکل د خطر د خبردارۍ لېبلونه لگوي. دا لېبلونه نورو ته د خطر په اړه خبر ورکوي. که چېرې په کڅوړه باندې د الماس لېبل مناسب نه وي، لېږدونکي کولای شي لېبل په هغه ټک باندې ولگوي چې په خوندي ډول د کڅوړې سره تړلی وي. د بېلګې په توګه، تر فشار لاندې کازي سلنډرونه چې لېبل به نه لري، ټګونه يا ډيکولونه به ولري. لېبلونه د 9.2 شکل د بېلګو په څېر ښکاري.

9.3.3 - د تنظيم شويو محصولاتو لېستونه

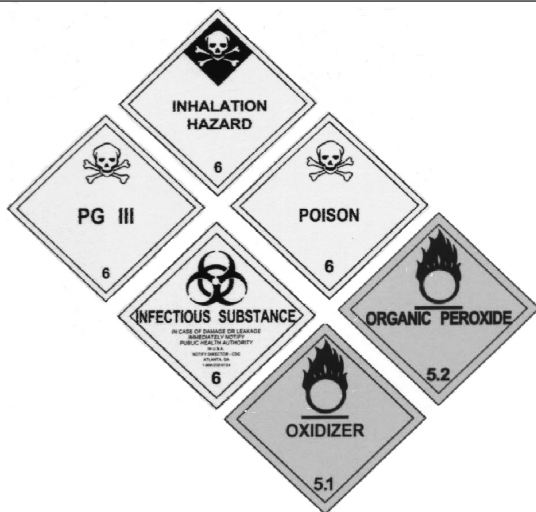
پلاکارډونه. پلي کارډونه له خطرناکو موادو څخه د نورو د خبرولو لپاره کارول کېږي. پلاکارډونه هغه نښې دي چې د موټر په بهر او په لويو کڅوړو باندې لګول کېږي او د بار د خطر کچه پېژني. يو پلاکارډ لرونکی موټر بايد حداقل څلور پېژندونکي پلاکارډونه ولري. دوی د موټر په مخ، شا او دواړو څنګونو کې لګول شوي وي. 9.3 شکل وګورئ. پلاکارډونه بايد له څلورو خواوو څخه د لوستلو وړ وي. دوی لږ تر لږه 9.84 (250 ملي متره) انچه مربع دي، په نقطه کې مربع، د الماس په شکل کې. پلاکارډونه بايد مخالف رنگ شاليد کې ولګول شي. باروړونکي ټانکونه او نورې لويې بسته‌بندي د خپلو محصولاتو د پېژندنې شمېره په پلي کارډونو يا نارنجي تختو يا سپين مربع-آن-پوائنټ سکرين کې ښيي چې اندازه يې د پلاکارډونو په څېر وي.

د پېژندنې شمېرې يو څلور عددي کوډ دی چې د لومړي ځواب ويونکو لخوا د خطرناکو موادو پېژندلو لپاره کارول کېږي. د پېژندنې شمېره له يو څخه د ډېرو کيمياوي موادو پېژندلو لپاره کارول کېدای شي. د "NA" يا "UN" توري به د پېژندنې له شمېرې څخه مخکې راشي. د متحده ايالتونو د روغتيا وزارت د بېرني غبرګون لارښود کتاب (ERG) کيمياوي توکي او د هغوی لپاره د پېژندنې ټاکل شوي شمېرې لېستوي.

د خطرناکو موادو د پېژندلو لپاره د بار وړونکو، لېږدونکو او موټر چلوونکو لخوا درې اصلي لېستونه کارول کېږي. د موادو تر د لېږدولو مخکې، د هغه نوم په درېيو لېستونو کې وګورئ چې د خطرناکو موادو په مقرراتو کې موندل کېدای شي. ځينې مواد په ټولو لېستونو کې دي، نور يې يوازې په يوه لېست کې دي. تل دا لاندې لېستونه وګورئ:

- برخه 172.101، د خطرناکو موادو جدول.
- د 172.101 برخې A ضميمه، د خطرناکو
- موادو او راپور ورکولو وړ اندازو لېستونه.
- د 172.101 برخې B ضميمه، د سمندري ککړونکو لېست.

شکل 9.2

د خطرناکو موادو د لېبلونو بېلګې

شکل 9.3

د خطرناکو موادو د لېبلونو بېلګې

ب ضمیمه تر 49 CFR 172.101 پورې - د سمندري ککړوونکو لېست

ب ضمیمه د هغو کیمیاوي موادو لېست دی چې د سمندري ژوند لپاره زهرجن دي. د لویو لارو د ترانسپورت لپاره، دا لېست یوازې د هغه کانتینر لپاره کارول کېږي چې 119 ګېلنه کیمیاوي موادو یا ډېرو ظرفیت ولري، پرته له دې چې د HMR لخوا مشخص شوي پلاکارډ یا لیبل ولري.

د سمندري ککړوونکو هر ډول کڅوړه باید د سمندري ککړوونکو نښه (سپین مثلث له یو ماڼۍ سره او د ماڼۍ پر مخ یو "X") ونښي. دا نښه (دا یو پلاکارډ نه دی) باید د موټر په بهر کې هم وښودل شي. د دې سربېره، د لېږد په کاغذونو کې باید د موادو توضیحاتو ته نږدې یو یادښت ولیکل شي: "سمندري ککړوونکی".

شکل 9.4

49 CFR 172.101 د خطرناکو موادو جدول									
سمبولونه	د خطرناکو موادو توضیحات او د لېږد لپاره مناسب نومونه	د خطر کټګوري یا وېش	د پېژندنې شمېره	PG	د لیبل کودونه	خانګري مواد (172.1010)	بسته‌بندي (173.***)		
							استثناوي	غیر عمده	عمده
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8 الف)	(8 ب)	(8 ج)
الف	اسیتالډید (Acetaldehyde) امونیا	9	UN1841	III	9	IB8، IP3، IP7، T1، TP33	155	204	240

شکل 9.5

الف ضمیمه تر 49 CFR 172.101 پورې د خطرناکو موادو او راپور ورکولو وړ اندازو لېست		
خطرناک مواد	مترادفونه	د راپور ورکولو وړ اندازو (RQ) پاوند (کیلوګرامه)
فینیل مرکاپتان (Phenyl mercaptan)	بینزینیتیول (Thiophenol)، تیوفینول (Benzinethiol)	100 (45.4)
فینیل مرکوریک اسیتیت (Phenylmercuric acetate)	مرکيورې، (اکټاتو-0) فینیل	100 (45.4)
فینیل تیواوره فورات (Phenylthiourea Phorate)	تیواوره (Thiourea)، فینیل (phenyl)	100 (45.4)
فاسجین ګاز	فاسفورودینتیویک اسید، O، O-ډایټیل -S- (ایټیلټیو)، میتیلایسټر	10 (4.54)
فاسفین	کاربونیل کلوراید	10 (4.54) *
فاسفوریک اسید	هایډروجن فاسفاید	100 (45.4)
فاسفوریک اسید، ډایټیل		5000 (2270)
4- نایټروفینیل ایسټر	ډایټیل-پ نایټروفینیل فاسفیت	100 (45.4)
فاسفوریک اسید، سرب (2+) مالګه (2:3)	د سربو فاسفیت	1 (454)

شکل 9.6

د لېږد کاغذ

د لېږد کاغذ			
ته:	ABC Corporation Valley Street 88 Anywhere, VA	له:	DEF Corporation Mountain Street 55 Nowhere, CO
اندازه	خطرناک مواد (HM)	تفصیل	وزن
1 سلنډر	RQ	UN1076، فاسجین، 2.3، زهر، د تنفس خطر، زون A (UN1076 د خطرناکو موادو د جدول له څلورم کالم څخه د پېژندنې شمېره ده. فاسجین د خطرناکو موادو د جدول د دویم کالم څخه د لېږد مناسب نوم دی. 2.3 د خطرناکو موادو د جدول له 3 کالم څخه د خطر طبقه ده.)	25 پونډه
دا د دې لپاره ده ترڅو تصدیق شي چې پورته ذکر شوي مواد په سمه توګه طبقه بندي شوي، تشریح شوي، بسته شوي او لېږل شوي دي او د ترانسپورت وزارت د پلي کیدو وړ مقرراتو سره سم د ترانسپورت لپاره په مناسب حالت کې دي. لېږدونکی: DEF Corporation په واسطه د: سمېټ (Smith) نېټه: د اکتوبر 15مه، 2003 ورونکی: Saftey First په واسطه د: نېټه: ځانګړي لارښوونې: 24 ساعته بهرنۍ اړیکه، جان سمیت 1-800-555-5555			

9.3.4 - د لېږد کاغذ

د لېږد کاغذ چې په شکل 9.6 کې ښودل شوی د بار وړل تشریح کوي. د خطرناکو موادو لپاره د لېږد کاغذ باید پکې شامل وي:

- که چېرې د لېږد کاغذ له یوې څخه زیاتي پانې ولري. په لومړۍ پاڼه کې باید د ټولو پاڼو شمېرې ویل شوې وي. د بېلګې په توګه، "پاڼه 1 له 4".
- د هرو خطرناکو موادو لپاره د لېږد مناسب توضیحات.
- د بار وړونکي تصدیق، چې د بار وړونکي لخوا لاسلیک شوی وي او وایي دوی بار وړل د مقرراتو سره سم چمتو کړي دي.

9.3.5 - د توکي توضیحات

که چېرې د لېږد کاغذ خطرناک او غیر خطرناک محصولات تشریح کړي، نو خطرناک مواد باید داسې وي:

- لومړی داخل شوي وي.
- په متضاد رنگ کې روښانه شوي یا
- د "HM" سرلیک شوي کالم کې د بار وړلو توضیحاتو (#ID، د بار وړلو نوم، د خطر کچه، د بسته‌بندي ګروپ) څخه مخکې د "X" لخوا پېژندل شوی وي. که چېرې د راپور ورکولو وړ مقدار پېژندلو ته اړتیا وي، نو د "X" پر ځای "RQ" توري کارول کېدای شي.
- د خطرناکو موادو اساسي توضیحات د پېژندنې شمېره، د لېږد مناسب نوم، د خطر کچه یا وېش او د بسته‌بندي ګروپ، که کوم وي، په دې ترتیب کې شامل دي. د بسته‌بندي ګروپ په رومي شمېرو کې ښودل شوی اوښایي د "PG" سره مخکې وي.
- د لېږد نوم، د خطر کچه او د پېژندنې شمېره باید لنډه نه وي خو دا چې په ځانګړي ډول د خطرناکو موادو مقرراتو کې اجازه ورکړل شوې وي. په توضیحاتو کې باید دا هم وښودل شي:
- د اندازه کولو ټول مقدار او د اندازه کولو واحد.
- د کڅوړو شمېر او ډول (بېلګه: "6 ډرمونه")
- توري RQ، که چېرې د راپور ورکولو وړ مقدار وي.
- که چېرې د RQ توري څرګند شي، د خطرناک موادو نوم (که چېرې د لېږد په نوم کې شامل نه وي).
- د "n.o.s." او عمومي توضیحاتو لپاره د خطرناک موادو تخنیکي نوم.
- د ټولو هغو موادو لپاره چې په لومړي کالم کې "G" (عمومي) توری لري، د خطرناکو موادو تخنیکي نوم.

د بار وړلو کاغذونه باید د بېرني غبرګون د اړیکې شمېره هم ولري (له استثنا پرته). د بېرني غبرګون د اړیکې شمېره د بار وړونکي مسوولیت دی. دا د بېرني ځواب ویونکو لخوا د هر ډول خطرناکو موادو په اړه د معلوماتو ترلاسه کولو لپاره کارول کېدای شي چې په توپېدو یا اور کې ښکېل دي.

د تېلېفون شمېره باید دا وي:

د هغه کس شمېره چې د ترانسپورت لپاره خطرناک مواد وړاندې کوي (که چېرې بار وړونکي/وراندیزونکي د بېرني غبرګون معلوماتو (ERI) چمتو کونکي وي؛ یا

د یوې ادارې یا سازمان شمېره چې د دې برخې د (2)(a) پراګراف لخوا اړین تفصیلي معلومات چمتو کولو او مسوولیت منلو وړتیا لري. هغه کس چې د ERI چمتو کونکي سره ثبت شوی وي باید د نوم، یا د قرارداد شمېره یا بل ځانګړي پېژندونکي لخوا وپېژندل شي چې د ERI چمتو کونکي لخوا ټاکل شوی، لېږد کاغذ باندې.

بار وړونکي باید د هرو خطرناکو موادو د لېږدولو لپاره د موټرو لېږدونکي ته د بېرني غبرګون معلومات هم چمتو کړي. د بېرني غبرګون معلومات باید له موټر څخه لرې وکارول شي او باید له موادو سره د تړلو پېښو په خوندي ډول د اداره کولو په اړه معلومات چمتو کړي. دا باید د خطرناکو موادو د لېږد نوم، روغتیا ته خطرونه، اور، چاودنه او د توییدو، اوروو او د موادو د لیکېدو د مدیریت د ابتدایي طریقو په اړه معلومات ولري.

دا ډول معلومات کېدای شي د لېږد په کاغذ یا کوم بل سند کې وي چې د خطرناکو موادو اساسي توضیحات او تخنیکي نوم پکې شامل وي. یا، دا ممکن د لارښوونې په کتاب کې وي لکه د بېرني غبرګون لارښود کتاب (ERG). د موټرو لېږدونکي کولای شي د هر هغه موټر لپاره چې خطرناک مواد لېږدوي د ERG په ساتلو سره له بار وړونکو سره مرسته وکړي. موټر چلوونکي باید د بېرني غبرګون معلومات هر فدرالي، ایالتي یا سیمه ییزې ادارې ته چمتو کړي چې د خطرناکو موادو پېښې ته ځواب ووايي یا یې پلټنه وکړي.

د کڅوړو ټول مقدار، شمېر او ډول باید د اساسي توضیحاتو څخه مخکې یا وروسته وښودل شي. د بسته بندۍ ډول او د اندازه کولو واحد لنډېدلی شي. د بېلګې په توګه:

- 10 ستنه، UN1263، رنگ، 3، 500 PG II، پاونډه.

د خطرناکو خړو لېږدونکي باید د بار وړلو کاغذ (د خطرناکو خړو منشور) کې د موادو د مناسب بار وړلو نوم څخه مخکې د WASTE کلیمه ولیکي. د بېلګې په توګه:

- UN1090، PG II، Waste Acetone، 3.

بې خطر مواد د خطر کچې یا د پېژندنې شمېرې په کارولو سره نه شي تشریح کېدای.

وروسته له هغه چې مواد د لومړني لېږدونکي لخوا ومنل شي، لېږدونکي باید د لېږد کاغذونو یوه کاپي (یا بریښنايي عکس) د 2 کلونو لپاره وساتي (د خطرناکو ضایعاتو لپاره 3 کاله).

که چېرې یو څوک یوازې د بار وړلو خدمت وړاندې کوي او د بار وړلو پیلونکي نه وي، نو بار وړونکي اړ دی چې د بار وړلو کاغذ (یا بریښنايي عکس) د یو کال مودې لپاره وساتي.

مهم یادښت: د خطرناکو موادو د لېږد لپاره د بشپړ تنظیمي اړتیاو لیدلو لپاره باید د فدرالي مقرراتو کود، سرلیک 49، برخې 171-185 ته مراجعه وکړئ.

9.3.6 – د بار وړونکي تصدیق

کله چې بار وړونکي خطرناک مواد بسته بندې کوي، بار وړونکي تصدیق کوي چې کڅوړه د مقرراتو مطابق چمتو شوې ده. د بار وړونکي لاسلیک شوی تصدیق د بار وړلو په اصلي کاغذ کې ښکاري. یوازینی استثنا هغه وخت ده چې بار وړونکي یو شخصي بار وړونکي وي چې خپل محصول لېږدوي او کله چې کڅوړه د بار وړونکي لخوا چمتو کېږي (د بېلګې په توګه، د کارګو ټانک). پرته له دې چې یوه کڅوړه په ښکاره توګه خطرناکه وي یا د HMR سره مطابقت ونه لري، تاسو کولای شئ د مناسبې بسته بندۍ په اړه د بار وړونکي تصدیق ومنئ. ځینې بار وړونکي د خطرناکو موادو د لېږدولو په اړه اضافي قوانین لري. د بار وړلو د منلو پر مهال د خپل کار ورکونکي قوانین وڅارئ.

9.3.7 – د بسته بندۍ نښې او لېبلونه

د لېږدونکي اړینې نښې په مستقیم ډول په بسته بندۍ، ضمیمه شوي لېبل، یا ټګ باندې چاپوي. د کڅوړې یوه ډېره مهمه نښه د خطرناکو موادو نوم دی. دا د بار وړلو کاغذ په څېر یو نوم دی. د په نښه کولو اړتیاوې د بسته بندۍ په اندازه او لېږدول شویو موادو پورې اړه لري. د اړتیا پر مهال به بار وړونکي لاندې شیان په کڅوړه کې اچوي:

- د لېږوونکي یا اخیستونکي نوم او پته.
- د خطرناکو موادو د لېږد نوم او د پېژندنې شمېره.
- لېبلونه اړین دي.

دا ښه نظر دی چې د بار وړلو کاغذ له نښو او لېبلونو سره پرتله کړئ. تل دا ډاډ ترلاسه کړئ چې بار وړونکي په بار وړلو کاغذ کې سم اساسي توضیحات ښيي او تاییدوي چې په کڅوړو کې مناسب لېبلونه ښودل شوي دي. که تاسې له موادو سره بلد نه یاست، نو له بار وړونکي څخه وغواړئ چې ستاسو له دفتر سره اړیکه ونیسي.

که چېرې قانوني اړتیا وي، نو بار وړونکي به په کڅوړه کې RQ، MARINE POLLUTANT، BIOHAZARD، HOT، یا INHALATION-HAZARD واچوي. هغه کڅوړې چې دننه مایع کانټینرونه لري، د کڅوړې د لارښوونې نښې به هم ولري چې وکتورونه یا غشي په سم مستقیم لوري اشاره کوي. کارول شوي لېبلونه تل د محصول د خطر کچه منعکسوي. که یوه کڅوړه له یو څخه ډېرو لېبلونو ته اړتیا ولري، نو لېبلونه باید یو بل ته نږدې وي او د مناسب بار وړلو نوم ته نږدې.

9.3.8 – د خطرناکو موادو پېژندل

د خطرناکو موادو لېږد زده کړئ. د دې معلومولو لپاره چې په بار کې خطرناک مواد شامل دي، د بار ورلو کاغذ وګورئ. ایا دا موارد پکې شته:

- د لېږد مناسب نوم، د خطر کچې او د پېژندنې شمېرې درلودنکې داخله؟
- د خطرناکو موادو په کالم کې یوه په نښه شوې داخله، یا د X یا RQ سره؟

نورې نښې چې خطرناک مواد وړاندیزوي:

- بار وړونکې په کوم کاروبار کې بوخت دی؟ د رنگ پلورونکې؟ د کیمیاوي موادو اکمالات؟ د علمي یا ساینسي توکو عرضه کوونکې شرکت؟ د افتونو کنټرول یا د کرنیزو توکو عرضه کوونکې؟ د چاودېدونکو توکو، مهماتو، یا د اورلېږدو د توکو پلورونکې؟
- آیا په ځای کې د الماسو نښې یا پلې کارېدونه لرونکې ټانکونه شته؟
- کوم ډول کڅوړه لېږدول کېږي؟ سلنډرونه او ډرمونه ډېر وخت د خطرناکو موادو د لېږد لپاره کارول کېږي.
- آیا په کڅوړه کې د خطر د کچې لېبل، د بار ورلو مناسب نوم، یا د پېژندنې شمېره شته؟
- ایا د سمبالولو لپاره کوم احتیاطي تدابیر شته؟

9.3.9 – د خطرناکو خخلو منشور

کله چې خطرناک خخل لېږدول کېږي، تاسو باید په لاس لاسلیک وکړئ او د خطرناکو خخلو د یونیفورم منشور له ځان سره ولرئ. د بار وړونکو، لېږدونکو او منزل نوم او د EPA د نوملیکنې شمېره باید په منشور کې وښودل شي. لېږدونکي باید منشور چمتو کړي، نیټه پرې ولیکي او په لاس یې لاسلیک کړي. د خخلو د لېږدولو پر مهال له کاغذ سره د بار ورلو کاغذ په څېر چلند وکړئ. یوازې د خخلو لېږد بل ثبت شوي بار وړونکي یا د ضایع کېدو/درملنې مرکز ته ورکړئ. هر بار وړونکې چې بار لېږدوي باید په خپل لاس منشور لاسلیک کړي. د بار له رسولو وروسته، د منشور کاپي وساتئ. هره کاپي باید، د هغه چا د لاسلیکونو په ګډون کې خخلې لېږدوي، ټول اړین لاسلیکونه او نېټې ولري.

9.3.10 – پلاکارډونه

مخکې له دې چې موټر وچلوئ، مناسب پلاکارډونه په موټر باندې ولګوئ. تاسو ته یوازې د بېرني حالت په وخت کې د ژوند یا ملکیت د ساتنې لپاره د ناسم پلاکارډ لرونکي درلودونکي موټر د حرکت کولو اجازه شته.

پلاکارډونه باید د موټر په دواړو خواوو او دواړو سرونو باندې ښکاره شي. هر پلاکارډ باید:

- د مخې لخوا په اسانۍ سره د لیدو وړ وي.
- داسې ځای پر ځای شوي چې کلمې یا شمېرې په مساوي ډول وي او له چپ طرف څخه ښي طرف ته لوستل کېږي.
- لږ تر لږه له نورو نښو څخه درې انچه لرې وي.
- له زینو، دروازو او تړپالونو په څېر ضمیمو یا وسایلو څخه یې لرې وساتئ.
- پاک او سم ساتل شوي ترڅو رنگ، بڼه او پیغام په اسانۍ سره ولیدل شي.
- د متضاد رنگ له شالید سره وصل شي.
- د "په خوندي ډول موټر چلول" او نورو شعارونو کارول منع دي.
- مخکینی پلاکارډ ممکن د ټراکتور په مخ یا د تریلر په مخ کې وي.

د دې پرېکړې لپاره چې کوم پلاکارډونه وکاروئ، تاسو په دې پوهېدو ته اړتیا لرئ:

- د موادو د خطر کچه.
- د لېږدولو شویو خطرناکو موادو اندازه.
- ستاسو په موټر کې د ټولو ډولونو خطرناکو موادو عمومي وزن.

9.3.11 – د پلاکارډ جدولونه

د پلاکارډ دوه جدولونه، 1 جدول او 2 جدول. د 1 جدول مواد باید هر هغه وخت پلاکارډ شي چې کوم مقدار لېږدول کېږي. 9.7 شکل وګورئ.

له غټې بسته بندۍ پرته، په جدول 2 کې د خطر کچې یوازې هغه وخت پلاکارډونو ته اړتیا لري چې د لېږد ټول مقدار 1,001 پاونډه یا ډېر وي، د بسته بندۍ په شمول. د 2 جدول د ټولو هغو محصولاتو لپاره چې تاسو یې په بورډ کې لرئ د ټولو بار ورلو کاغذونو څخه مقدار اضافه کړئ. 9.8 شکل وګورئ.

تاسو کولای شئ د هر جدول 2 د خطر کچې لپاره د جلا پلي کارډونو پرځای خطرناک پلاکارډونه وکاروئ کله چې:

تاسو د دوو یا ډېرو 2 جدول د خطر ټولګیو څخه 1,001 پاونډه یا ډېر وزن لرئ، چې مختلف پلاکارډونو ته اړتیا لري، او تاسو په هېڅ یو ځای کې د 2 جدول د خطر کچې مواد 2,205 پاونډه یا ډېر نه دي بار کړي. (تاسو باید د دې موادو لپاره ځانګړی پلاکارډ وکاروئ.)

خطرناک پلاکارډ یو انتخاب دی، نه اړتیا. تاسو تل د موادو لپاره پلاکارډ کولای شئ.

که د "INHALATION HAZARD" کلمه په لېږد کاغذ یا کڅوړې باندې لیکل شوې وي، نو تاسو باید د "POISON GAS" یا "POISON INHALATION" پلي کارډونه د محصول د خطر کټګورۍ اړینو نورو پلاکارډونو ترڅنګ ښکاره کړئ. د 1000 پاونډو استثنا په دې موادو باندې نه پلي کېږي.

که چېرې یو موټر د 1.1 یا 1.2 ډیویژن چاودېدونکي مواد ولري او د EXPLOSIVES 1.1 یا EXPLOSIVES 1.2 پلاکارډونو سره نښه شوی وي، نو اړتیا نشته چې د EXPLOSIVES 1.5، OXIDIZER، او DANGEROUS پلاکارډونه هم وکارول شي. تاسو اړتیا نه لرئ چې په هغه موټر کې چې د ډیویژن 2.2 نه سوځېدونکي ګاز پلاکارډ ولري چې د ډیویژن 2.1 اور اخیستونکي ګاز ولري یا د اکسیجن لپاره د ډیویژن 2.2 اکسیجن پلاکارډ وکاروئ.

هغه مواد چې په لاندې حالت کې د خطرناک موادو ثانوي خطر لري باید د محصول د خطر کچې لخوا د نورو اړینو پلاکارډونو سرېږه خطرناک، کله چې لوند وي، پلاکارډ وښيي. د پلاکارډ لګولو لپاره د 1000 پاونډو استثنا په دې موادو باندې نه پلي کېږي.

هغه پلاکارډونه چې د موادو د لومړني یا فرعي خطر کچې د پېژندلو لپاره کارول کېږي باید د پلاکارډ په ښکته کونج کې د خطر کچه یا د برخې شمېره ښودل شوې وي. په هغو پلاکارډونو کې چې د موادو د دویم خطر کچې د پېژندلو لپاره کارول کېږي، د خطر کچه یا د وېش شمېره اجازه نه لري. تل پاتې نصب شوي فرعي خطر پلاکارډونه چې د خطر کټګورۍ شمېره نه لري، تر هغه وخته کارېدلی شي چې د رنګ ځانګړتیاوو (رنګونو) مطابق پاتې شي.

د خطرناکو موادو لپاره پلاکارډونه ښودل کېدای شي حتی که اړتیا نه وي، تر هغه چې پلاکارډ د لېږدول شویو موادو خطر په ګوته کړي.

لویه کڅوړه یوازې کانتینر دی چې ظرفیت یې له 119 ګېلنه زیات وي. یوه لویه کڅوړه او هغه موټر چې لویه کڅوړه لېږدوي، باید په تخته ولګول شي، ان که یوازې د خطرناکو موادو پاتې شوني ولري. ځینې لویې کڅوړې باید یوازې په دواړو مخالفو خواوو کې لیکل شوې وي یا ممکن لېبلونه وښيي. نورې ټولې غټې کڅوړې باید په څلورو خواوو کې لیکل شوې وي.

شکل 9.7

د پلاکارډ جدول 1
هر ډول اندازه

پلاکارډ .... په توګه	که ستاسو په موټر کې څه اندازه وي .....
چاودېدونکي توکي 1.1	1.1 ډلیمیز چاودېدونکي توکي
چاودېدونکي توکي 1.2	1.2 د پروژې خطرونه
چاودېدونکي توکي 1.3	1.3 د اوروژني ډلیمیز خطرونه
زهرجن ګاز	2.3 زهرجن/توکسیکي ګازونه
کله چې لوند وي خطرناک وي سوځېدونکي	4.3 کله چې لوند وي په خپلسري ډول
عضوي پراکساید	5.2 (عضوي پراکساید، ب ډول، مایع یا جامد، د تودوخې کنټرول شوي)
زهر	6.1 (د تنفس کولو خطر زون یوازې الف او ب)
رادیواکتیو	7 (یوازې د رادیو اکتیو ژېړ III لېبل (Yellow III))

شکل 9.8

د پلاکارډ 2 جدول
1,001 پاونډه یا ډېر

د پلاکارډ نوم	د موادو ډول (د خطر کچه یا د برخې شمېره او اضافي توضیحات، که مناسب وي)
چاودېدونکي توکي 1.4	1.4 ډېر بی حسه
چاودېدونکي توکي 1.5	1.5 خورا بی حسه
چاودېدونکي توکي 1.6	1.6
اور اخیستونکي ګاز	2.1 اور اخیستونکي ګازونه
ناسوځېدونکي ګاز	2.2 ناسوځېدونکي ګازونه
سوځېدونکي	3 سوځېدونکي مایعات
سوځېدونکي	سوځېدونکي مایع
سوځېدونکي جامد	4.1 سوځېدونکي ګازونه
د ځان له لاسه اور اخیستونکي	4.2 د ځان له لاسه اور اخیستونکي
اکسیدېز	5.1 اکسیدېزونه
عضوي پراکساید	5.2 (له عضوي پراکساید پرته، ب ډول، مایع یا جامد، تودوخه کنټرول شوي)
زهر	6.1 (د تنفس کولو د الف او ب د خطر له زون پرته)
(هېڅ)	6.2 په مکروبونو ککړ مواد
زنګ و هوڼکي	8 زنګ و هوڼکي
9 متفرقه خطرناک مواد	9 متفرقه خطرناک مواد
ORM-D (هېڅ)	ORM-D (هېڅ)
* سوځېدونکي توکي د بار وړونکي ټانک یا لېږدونکي ټانک کې د اور اخیستونکي پر ځای کارول کېدای شي.	
** د کورني ترانسپورت لپاره د 9 ټولګي پلاکارډ اړین نه دی.	

فرعي برخې 9.1, 9.2, او 9.3 خپله پوهه وازمويئ

1. د موادو د ډکولو لپاره د لېږدونکو کڅوړه.
  2. د موټر چلوونکي د خطر لپاره خپل موټر په تخته کې (خالي ځای ډک کړئ).
  3. کومو درېيو شيانو ته اړتيا لرئ چې پوه شئ ترڅو پرېکړه وکړئ چې کومو پلاکارډونو (که کوم وي) ته اړتيا لرئ؟
  4. د خطرناکو موادو د پېژندنې شمېره بايد په (خالي ځای ډک کړئ) او (خالي ځای ډک کړئ) کې ښکاره شي. د پېژندنې شمېره بايد په بار وړنکو ټانکونو او نورو لويو کڅوړو يا سلنډرونو کې هم ښکاره شي.
  5. تاسو بايد د خطرناکو موادو په اړه د بار وړلو کاغذونه چيرته وساتئ؟
- کېدای شي دا پوښتنې ستاسې په ازموینه کې وي. که تاسو ټولو ته ځواب نه شئ ورکولای، نو د 9.1، 9.2 او 9.3 فرعي برخې بياځلي ولولئ.

9.4 – بارولو او ښکته کول

د خطرناکو موادو د کانټينرونو د ساتنې لپاره هر هغه څه وکړئ چې کولای يې شئ. د بارولو پرمهال له هېڅ ډول وسايلو څخه کار مه اخلئ، هغه کېدای شي کانټينرونو يا نورو کڅوړو ته زيان ورسوي. هوکونه (چنگک) مه کاروئ.

9.4.1 – د بارولو عمومي اړتياوې

د بارولو يا بار ښکته کولو مخکې د پارکينګ بريک تنظيم کړئ. ډاډمن شئ چې موټر به حرکت ونه کړي. ډېر محصولات له تودوخې سره د مخ کېدو پر وخت ډېر خطرناک کېږي. خطرناک مواد د تودوخې له سرچينو څخه لرې بار کړئ. د ليک کېدو يا خراب شويو کانټينرونو نښو ته پام وکړئ: د ليک کېدو ستونزه! ليک کېدونکي کڅوړې مه لېږدوئ. دا په موادو پورې اړه لري، تاسو، ستاسو لارې او نور ممکن په خطر کې وي. د خطرناکو موادو ليک کېدونکي موټر ته حرکت کول غيرقانوني کار دی. د خطرناکو موادو کانټينرونه بايد د لېږد پرمهال د کڅوړو د حرکت د مخنيوي لپاره بند شي. سګرېټ ځکول منع دي. کله چې خطرناک مواد باروئ يا خالي کوئ، اور لرې وساتئ. خلکو ته اجازه مه ورکوئ چې نږدې سګرېټ وڅکوي. هېڅکله شاوخوا سګرېټ مه څکوئ:

- 1 ټولګی (چاودېدونکي توکي)
- ټولګی 2.1 (د اور اخيستو وړ ګاز)
- ټولګی 3 (د اور اخيستو وړ مايعات)
- ټولګی 4 (د اور اخيستو وړ جامدات)
- ټولګی 5 (اکسيډايزر)

د حرکت په وړاندې يې خوندي کړئ. کانټينرونه وتړئ ترڅو د لېږد په جريان کې را و نه لوبېږي، و نه ښوېږي يا توپ و نه وهي. هغه کانټينرونه چې والونه يا نور فيتگونه ولري، د بارولو پر مهال يې ډېر احتياط وکړئ. د ټولو خطرناکو موادو کڅوړې بايد د لېږد پرمهال خوندي شي. تر بارولو وروسته، د سفر په جريان کې هېڅ کڅوړه مه خلاصوئ. د لېږد پر مهال هېڅکله خطرناک مواد له يوې کڅوړې څخه بلې کڅوړې ته مه لېږدوئ. تاسو کولای شئ چې د بار وړلو ټانک خالي کړئ، خو کله چې په موټر کې وي نو بله هېڅ کڅوړه مه خالي کوئ.

د کارګو ګرمولو قوانين. د بارولو لپاره د کارګو ګرمولو ځانګړي قوانين شته:

- ټولګی 1 (چاودېدونکي)
- ټولګی 2.1 (اور اخيستونکي ګاز)
- ټولګی 3 (اور اخيستونکي مايعات)

قوانين معمولاً د اتومات کارګو ګرمونکي/ايرکنډيشنر واحدونو په ګډون د کارګو ګرمونکو کارول منع کوي. پرته له دې چې تاسو ټول اړوند قوانين لوستلي وي، پورته محصولات په هغه کارګو کې مه باروئ چې ګرمونکي سيستم ولري.

بنده باروونکي کارګو وکاروئ. که با دا مواد ولري، تاسو نه شئ کولای چې بار داسې ځای پر ځای کړئ چې له موټر څخه راوتلی وي يا له دروازې څخه راښکته وي:

- ټولګی 1 (چاودېدونکي)
- څلورم 4 (اور اخيستونکي جامدات)
- ټولګی 5 (اکسيډيزرونه)

تاسو بايد دا خطرناک مواد په تړلي بار وړونکي کارګو کې بار کړئ پرته له دې چې ټولي کڅوړې:

- د اور او اوبو پر وړاندې مقاومت لرونکي وي.
- د اور او اوبو پر وړاندې په مقاومت لرونکي تړپال سره پوښل شوي وي.

د ځانګړو خطرونو لپاره احتياطي تدابير ولري

د لومړي ټولګي (چاودېدونکي توکي). د چاودېدونکو توکو له بارولو يا خالي کولو مخکې خپل ماشين بند کړئ. بيا په کارګو کې ځای وګورئ.

تاسې بايد:

- د کارګو ګرموونکي سيستم بند کړئ. د ګرموونکي سيستم د برېښنا سرچينې جلا کړئ او د ګرموونکو د تيلو ټانکونه وچ کړئ.
- ډاډمن شئ چې داسې تېره نقطې نه شته چې بار ته زيان ورسوي. په بولټونو، پېچونو، مېخونو، د څنګ ماتو تختو او د فرش ماتو تختو پسې وګورئ.
- د 1.1، 1.2، يا 1.3 برخې يا ډېوېژن (د الف يا ب ټولګي چاودېدونکي مواد) سره د بار وړلو پر مهال بايد د فرش لايېنگ وکارول شي. فرشونه بايد کلک وي او استر بايد غير فلزي مواد يا غير اوسپنيز فلزات وي. (غير اوسپنيز فلزات هغه فلزات دي چې اوسپنه يا د اوسپنې ترکيبات نه لري.)

د چاودېدونکو توکو د ساتنې لپاره له اضافي احتياطي کار واخلئ. هېڅکله هوکونه (چنګک) يا نور فلزي توکي مه کاروئ. هېڅکله کڅوړې مه اچوئ، مه غورځوئ، يا يې مه پېچئ. د چاودېدونکو توکو کڅوړې له بلي کارګو څخه خوندي کړئ چې ممکن زيان ورسوي.

هېڅکله د 1.1، 1.2، يا 1.3 برخې (د الف يا ب ټولګي چاودېدونکي مواد) مواد له يوې واسطې څخه بلي واسطې ته په عامه سړک باندې پرته له بېرني حالته مه لېږدوئ. که چېرې خونديتوب بېرني ليرد ته اړتيا ولري، نو د خبرتيا سره انعکاس کونکي بېرغونه، يا برېښنايي څراغونه تنظيم کړئ. تاسو بايد په سړک باندې نورو ته خبرداري ورکړئ.

هېڅکله د چاودېدونکو توکو زيانمنې شوې کڅوړې مه لېږدوئ. داسې کڅوړه مه در اخلئ چې کوم لوند يا غوړ داغ ولري.

د 1.1 يا 1.2 برخې (د الف ټولګي چاودېدونکي مواد) په درې ګونو تړلرونو يا د وسايطو په ترکيبې بڼه کې مه انتقالوئ که:

- په ترکيب کې په نښه شوی يا پلاکارډ شوی بار وړونکی ټانک موجود وي.
- په ترکيب کې بل موټر دا لري:

◀ برخه 1.1 الف (د چاودېدونکو توکو پيل کوونکي).

◀ د 7 ټولګي (راډيو اکتیو) موادو کڅوړې چې "زير III" (Yellow III) لېبل شوي دي.

◀ برخه 2.3 (زهرجن ګاز) يا برخه 6.1 (زهرجن) مواد.

◀ خطرناک توکي په يوه سپک ټانک کې، د DOT د 106A يا 110A ځانګړتيا لرونکي ټانک کې.

4 ټولګي (د اور اخيستو وړ جامد مواد) او 5 ټولګي (اکسيدايزر) مواد. د 4 ټولګي مواد هغه جامد مواد دي چې د اوبو، تودوخې او هوا سره تعامل کوي (د اور او چاودنې په شمول) يا حتی په خپلسري ډول تعامل کوي.

د 4 او 5 ټولګي مواد بايد په بشپړ ډول په موټر کې وتړل شي يا په خوندي ډول وپوښل شي. د 4 او 5 ټولګي مواد، کوم چې د لوندېدو په وخت کې بې ثباته او خطرناک کيږي، بايد د ليرد او د بارولو او خالي کولو پر مهال وچ وسايل شي. هغه مواد چې په خپلسري ډول له احتراق يا تودوخې سره مخ دي، بايد په هغو موټرو کې وي چې کافي اندازه هوا ولري.

د 8 ټولګي (زهر لرونکي) مواد. که چېرې په لاس سره بار کوئ، نو د زنگ وړونکي مایع ماتېدونکي کانټينرونه سر په سر بار کړئ. هغوی سم ولاړ وساتئ. کانټينرونه مه غورځوئ يا يې مه تاوئ. د فرش په يوه مساوي سطحه يې بار کړئ. يوازې هغه وخت کاربويان يو پر بل کېږدئ چې لاندې قطارونه د پورتنیو قطارونو وزن په خوندي توګه وزغملای شي.

نايټريک اسيد د بل محصول په سر مه باروئ، يا يې له دوه (2) څخه ډېر لوړ مه ډکوئ.

چارچ شوي ذخيره کوونکي بېټري بار کړئ ترڅو د دوی مایع تويي نه شي. هغوی سم ولاړ وساتئ. ډاډ ترلاسه کړئ چې نور مالونه به پرې نه لوېږي يا به ورسره برېښنايي شارټ نه رامنځته کوي.

هېڅکله زنگ وړونکي مایعات د دې تر څنګ يا پورته مه باروئ:

- برخه 1.4 (د ج ټولګي چاودېدونکي).
- برخه 4.1 (اور اخيستونکي جامدات).
- برخه 4.3 (هغه وخت خطرناک چې کله لوند وي).
- ټولګي 5 (اوکزايدرز).
- برخه 2.3، ب زون (زهرجن ګازونه).

هېڅکله زنگ وړونکي مایعات د هغه په:

- سره مه باروئ: 1.1 يا 1.2 برخه (چاودېدونکي توکي الف).
- 1.2 يا 1.3 برخه (چاودېدونکي توکي ب).
- 1.5 برخه (د چاودنې استازي).
- 2.3 برخه، الف زون (زهرجن ګازونه).
- 4.2 برخه (په خپله خوښه د اور اخيستو وړ مواد).
- 6.1 برخه، PGI، الف زون (زهري مایعات).

2 ټولګي (کمپريس شوي ګازونه) د کريوجينک مایعاتو په ګډون. که ستاسو موټر د سلنډرونو د ساتلو لپاره ريکونه ونه لري، د بار وړلو د ځای فرش بايد هوار وي. سلنډرونه بايد:

- په سم ډول نيول شوي وي.
- په تسمه تړل شوي او په سم ډول پروت وي.
- په هغو ريکونو کې چې له موټر سره نښلول شوي وي يا په بکسونو کې وي، چې دوی به له بدلېدو څخه وساتي.

که چیرې سلنډرونه په افقي حالت کې (په پریوتو سره) بار شي نو دا په داسې ډول جوړ شوی وي چې د راحت والو د بخار په ځای کې وي.

2.3 برخه (زهجن گاز) یا 6.1 برخه (زهجن) مواد. هېڅکله دا مواد په هغو کانټینرونو کې مه لېږدوئ چې له یو بل سره وصل وي. هېڅکله د موټر چلونکي په ټکسي یا خوب ځای کې د زهر یا زهر تنفس خطر په نوم کڅوړه مه باروئ یا د انسانانو یا یې د څارویو د مصرف لپاره د خوړو موادو سره مه باروئ. د کارګو ټانکونو کې د 2 ټولګي موادو د بارولو او بنګته کولو لپاره ځانګړي قوانین دي. د دې کار لپاره تاسو باید ځانګړې روزنه ولرئ.

د 7 ټولګي (رادیو اکتیو) مواد. د 7 ټولګي (رادیو اکتیو) موادو ځینې کڅوړې د "ټرانسپورت شاخص" په نوم یو نمبر لري. دا لېږدونکي کڅوړې رادیو اکتیو II یا رادیو اکتیو III لیلل کوي، او د کڅوړې ټرانسپورت شاخص په لیلل باندې چاپوي. وړانګې د هرې کڅوړې شاوخوا ګرځي، له نږدې ټولو کڅوړو څخه تېرېږي. له دې ستونزې سره د مقابلي لپاره، د هغو کڅوړو شمېر چې تاسو یې یوځای بار کولای شئ، کنټرولېږي. د خلکو، څارویو او ناڅرګند فلم سره د دوی نږدېوالی هم کنټرولېږي. د ټرانسپورت شاخص د لېږد په جریان کې د اړتیا وړ کنټرول درجې ته اشاره کوي. په یوه موټر کې د ټولو کڅوړو د لېږد شاخص باید له 50 څخه زیات نه وي. 9.10 شکل د دې برخې جدول الف (49 CFR 177.842) د هر لېږد شاخص لپاره قوانین ښيي. دا ښيي چې تاسو کولای شئ د 7 ټولګي (رادیو اکتیو) مواد خلکو، څارویو، یا فلم ته نږدې بار کړئ. د بېلګې په توګه، تاسو نه شئ کولای د خلکو یا د بار وړلو ځای دیوالونو په دوه فوټو کې د 1.1 ټرانسپورت شاخص سره یوه کڅوړه پرېږدئ.

مخلوط بارونه. قوانین غواړي چې ځینې محصولات په جلا توګه بار شي. تاسو نه شئ کولای دا په ورته بار وړونکي ځای کې یوځای بار کړئ. 9.9 شکل ځینې بېلګې لېست کوي. قوانین (د خطرناکو موادو لپاره د جلا کولو جدول چارټ) نور هغه مواد یادوي چې تاسو یې باید جلا وساتئ.

شکل 9.9

مېز مه پورته کوئ	
په ورته موټر کې له	مه یې باروئ
د څارویو یا انسانانو خواړه، پرته له دې چې د زهر کڅوړه په تصویب شوي ډول ډېره تړل شوي وي. خوراکی توکي هغه شیان دي چې تاسې یې خولي ته ورورئ او تېروئ یې. خو، د خولي مینځلو مواد، د غاښونو کریم او د پوستکي کریمونه خوراکی توکي نه دي.	برخه 6.1 یا 2.3 (زهجن یا د تنفس له لارې خطرناک مواد چې د زهر نښه پرې لګول شوي وي).
برخه 5.1 (اوکزیډز)، ټولګی 3 (سوځېدونکي مایعات)، ټولګی 8 (خورونکی مایعات)، برخه 5.2 (عضوي پر اکسایډونه)، برخه 1.1، 1.2، 1.3 (الف یا ب ټولګی) چاودېدونکي، برخه 1.5 (چاودېدونکي عوامل)، برخه 2.1 (سوځېدونکي ګازونه)، ټولګی 4 (سوځېدونکي مایعات).	2.3 برخه (زهجن) ګازونه – الف زون، یا 6.1 برخه (زهجن) مایعات، د لومړۍ درجې بښنې (PGI)، الف زون.
1.1 برخه (د الف ټولګي چاودېدونکي توکي).	د ذخیره کولو چارچ شوي بېټرۍ.
هر ډول نور چاودېدونکي توکي پرته له دې چې په جواز لرونکو کانټینرونو یا کڅوړو کې وي.	1 ټولګی (چاودېدونکي پرایمرونه).
ټېزابونه، زنگ وړونکي مواد، یا نور ټیزابي مواد چې کولای شي هایدروسیانیک اسید خوشې کړي. د بېلګې په توګه: ساینايډونه، غیر عضوي، نور مشخص شوي نه دي د سپینو زرو ساینايډ د سوډیم ساینايډ.	برخه 6.1 (سایانايډونه Cyanides یا سایانايډ مخلوط).
نور مواد پرته له دې چې نایټریک اسید د نورو موادو څخه پورته نه وي بار شوي.	نایټریک اسید (د ب ټولګي).

فرعي برخې 9.4

خپله پوهه وازمویئ

1. د کومو خطر لرونکو ټولګیو په شاوخوا کې تاسې باید هېڅکله سګرېټ ونه څکئ؟
2. کوم درې د خطر ټولګي باید په هغه ټریلر کې بار نه شي چې د ګرموونکي سیستم/ایرکنډیشنر واحد ولري؟
3. ایا د 1.1 یا 1.2 برخې موادو لپاره اړین د فرش لاینر باید د زنگ نه زېږېدونکي فولادو وي؟
4. په د لېږدونکي ډاک کې تاسو ته د بېټرۍ اسید 100 کارټونو لپاره یوه کاغذ درکول کېږي. تاسو لا دمخه 100 پاونډه وچ سپین زر ساینايډ لرئ. تاسو باید کوم احتیاطي تدابیر ونیسئ؟
5. د خطر یوه کچه نوم ورکړئ چې د ټرانسپورت شاخصونه کاروي ترڅو هغه مقدار وټاکي چې په یوه موټر کې بارېدای شي.

کېدای شي دا پوښتنې ستاسې په ازموینه کې وي. که تاسو ټولو ته ځواب نه شئ ورکولای، نو د 9.4 فرعي برخه بیا ولولئ.

9.5 – د بسته بندۍ په ډله‌ييزه توګه په نښه کول، بارول او ښکته کول

د دې برخې په پای کې د لغتونو مجموعه د کليمو د بار معنی ورکوي. د بار وړلو ټانکونه هغه لويې کڅوړې دي چې په دايمي ډول له موټر سره نښلول شوي وي. کله چې تاسو بار وړئ او هغه خالي کوئ نو د کارګو يا باروړونکي ټانکونه په موټر کې پاتې کېږي. د لېږد وړ ټانکونه په عمده ډول بسته بندي کېږي، کوم چې په دايمي ډول له موټر سره نه تړل کېږي. محصول په داسې حال کې بار يا خالي کېږي کله چې له موټر څخه باروړونکي يا کارګو ټانکونه لرې وي. وروسته د لېږد وړ ټانکونه د لېږد لپاره په موټر کې اېښودل کېږي. د کارګو يا باروړونکو ټانکونو ډېر ډولونه کارول کېږي. تر ټولو ډېر عام باروړونکي ټانکونه د مايعاتو لپاره MC306 او د ګازو لپاره MC331 دي.

9.5.1 – په نښه کول

تاسو بايد د خطرناکو موادو د پېژندنې شمېره د لېږد وړ ټانکونو او باروړونکو ټانکونو او نورو لويو بسته‌بندي (لکه ډمپ ټرکونو) کې وښايئ. د پېژندنې شمېرې د خطرناکو موادو د جدول په 4 کالم کې دي. د قوانينو له مخې په نارنجي تختو، پلاکارډونو، يا سپين، الماس شکل لرونکي شاليد کې تر 100 ملي ميټره (3.9 انچه) شمېرې ليکل اړين دي که چېرې پلاکارډونو ته اړتيا نه وي. د کارګو ټانکونو مشخصات بايد د بيا ازموينې د نېټې نښې وښيي.

د لېږد وړ ټانکونه بايد د کرایه کوونکي يا مالک نوم هم وښيي. دوی بايد د محتوياتو د بار نوم په دوو مخالفو خواوو کې هم وښيي. د بار وړلو د نوم توري بايد لږ تر لږه دوه انچه لوړ وي، په هغو ټانکونو کې چې له 1000 ګېلنه څخه ډېر ظرفيت لري او په هغو ټانکونو کې چې له 1000 ګېلنه څخه کم ظرفيت لري يو انچه لوړ وي. د پېژندنې شمېره بايد د لېږدېدونکي ټانک يا نورو لويو بسته بندي په دواړو اړخونو او دواړو پاڼو کې ښکاره شي چې 1,000 ګېلنه يا ډير ځای لري او په دوو مخالفو اړخونو کې، که چېرې د لېږد وړ ټانک له 1,000 ګېلنه څخه کم ځای ولري. کله چې د موټر پر سر د لېږد وړ ټانک وي، د پېژندنې شمېرې بايد لاهم څرګندې وي. که چېرې دوی نه ليدل کېږي، نو تاسو بايد د موټر په دواړو خواوو او پاڼو کې د پېژندنې شمېره وښايئ.

منځمهاله غټ کانټينرونه (IBCs) غټې کڅوړې دي، خو د مالک نوم يا د بار وړلو نوم ته اړتيا نه لري.

9.5.2 – د ټانک بارول

هغه کس چې د کارګو ټانک د بارولو او خالي کولو مسوول دی بايد ډاډ ترلاسه کړي چې يو وړ کس يې تل څاري. دغه کس چې د بارولو يا بار ښکته کولو څارنه کوي بايد:

- هوښيار اوسئ.
- د کارګو ټانک روښانه ليد ولرئ.
- له ټانک څخه 25 فوټه لرې اوسئ.
- په موادو کې له شاملو خطرونو څخه خبر اوسئ.
- په بېرني حالت کې د څارولو پروسې وپېژنئ.
- د بار وړونکي يا کارګو ټانک د لېږدولو واک ولرئ او د دې کار وړتيا ولرئ.

د پروپين او غير هايډروس امونيا لېږدولو لپاره د کارګو ټانکونو لپاره د حاضري ځانګړي قوانين شته.

د خطرناکو موادو ټانک د لېږدولو مخکې ټول مين هولونه او والونه وټرئ، مهمه نه ده چې په ټانک کې څومره لږ مقدار وي يا څومره لنډ واټن وي. له ليک کېدو څخه د مخنيوي لپاره بايد سوري او والونه وټرل شي. د کارګو ټانک د خلاص والو يا پوښونو سره لېږدول غيرقانوني دي پرته له دې چې د 49 CFR 173.29 سره سم خالي وي.

9.5.3 – اور اخيستونکي مايعات

د اور اخيستونکو مايعاتو له بارولو يا ښکته کولو مخکې خپل ماشين بند کړئ. يوازې هغه وخت ماشين چالان کړئ کله چې د پمپ چلولو لپاره اړتيا وي. کارګو ټانک مخکې له دې چې د ډکولو خلاص سوري څخه ډک کړئ، په سمه توګه يې ځمکې ته ښکته کړئ. د ډکو سوريو له خلاصولو مخکې ټانک په ځمکه کېږدئ او د سوري ډکولو تر تړلو پورې يې په ځمکه وساتئ.

9.5.4 – کمپريس شوی ګاز

د ګازو په کمپريس شوي ټانک کې د مايع خارجولو والونه بند وساتئ، پرته له دې چې بار او خالي يې کړئ. پرته له دې چې ستاسو ماشين د محصول د لېږد لپاره پمپ چلوي، د بارولو يا خالي کولو پرمهال يې بند کړئ. که تاسو ماشين کاروئ، نو د محصول له لېږد وروسته يې بند کړئ، مخکې له دې چې تل يې خلاص کړئ. د بار وړلو او ښکته کولو ټول اتصالاتونه د نښلولو، خلاصولو يا د بار وړلو ټانک حرکت کولو مخکې خلاصي کړئ. تل ټريبلرونه او نيمه ټريبلرونه بند کړئ ترڅو د برېښنا واحد څخه د جلا کيدو په وخت کې د حرکت مخه ونيسئ.

فرعي برخې 9.5 خپله پوهه وازمويئ

1. کارګو ټانکونه څه شی دي؟
2. کارګو ټانک له لېږدونکي یا د لېږد وړ ټانک څخه څه توپیر لري؟
3. ستاسو ماشین یو پمپ چلوي چې د کمپریس شوي ګاز رسولو پرمهال کارول کېږي. ایا باید ماشین له نلونو تر بېلېدو مخکې بند کړای شي او که وروسته؟

کېدای شي دا پوښتنې ستاسې په ازموینه کې وي. که تاسو ټولو ته ځواب نه شئ ورکولای، نو فرعي برخه 9.5 بیا ولولئ.

9.6 – خطرناک مواد -- د موټر چلولو او پارکینګ قواعد

9.6.1 – له 1.1، 1.2 برخو سره پارکینګ یا 1.3 چاودېدونکي توکي

- هېڅکله د 1.1، 1.2، یا 1.3 چاودېدونکو توکو برخې سره د سړک د سفر شوي برخې څخه پنځه فوټه لرې مه پارک کوئ. له لنډ وخت پرته د موټرو د چلولو اړتیاو لپاره (د بېلګې په توګه، د تیلو اچول)، د 300 فوټو دننه مه پارک کوئ:
- پل، تونل، یا ودانۍ.
  - هغه ځای چې خلک پکې راټولېږي.
  - لګېدلی اور.

که تاسو باید د خپل کار د ترسره کولو لپاره پارکینګ وکړئ، نو یوازې د لنډ وخت لپاره یې وکړئ.

- په شخصي ملکیت کې موټر مه پارک کوئ، پرته له دې چې مالک یې له خطر څخه خبر وي. یو څوک باید تل پارک شوی موټر وڅاري. تاسو کولای شئ بل چا ته دا اجازه ورکړئ چې دا یوازې ستاسو لپاره یې وګوري، که ستاسو موټر:
- د بار وړونکي په ملکیت کې وي.
  - د لېږدونکي په ملکیت کې وي.
  - د مال ترلاسه کوونکي په ملکیت کې وي.
  - تاسو ته اجازه درکول کېږي چې له پاملرنې پرته خپل موټر په یوه خوندي ځای کې پرېږدئ. خوندي ځای د چاودېدونکو توکو څخه د ډکو بې سرپرسته موټرو د تمځای لپاره تایید شوی ځای دی. د اجازه لرونکو خوندي ځایونو ټاکل معمولاً د سیمه ییزو چارواکو لخوا ترسره کېږي.

د یوې پلې کارډ لرونکي موټر تمځای چې د 1.1، 1.2، یا 1.3 برخې (الف یا ب ټولګي) چاودېدونکي توکي نه لېږدوي

تاسو کولای شئ چې پلاکارډ لرونکي یو موټر (چې له چاودېدونکو توکو ډک نه وي) له سړک څخه پنځه فوټه دننه ودرئ، یوازې هغه وخت چې ستاسو کار ورته اړتیا ولري. دا یوازې د لنډ وخت لپاره وکړئ. کله چې موټر په عام سړک یا د سړک په زې ولار وي، یو څوک باید تل د هغه موټر څارنه وکړي. ټریلر مه جلا کوئ او په عام سړک کې یې له خطرناکو موادو سره مه پرېږدئ. له لګېدلي اور څخه د 300 فوټو په فاصله کې یې مه پارک کوئ.

9.6.3 – د تم شوو موټرو څارنه

هغه کس چې په پلې کارډ شوي موټر څارنه کوي باید:

- په موټر کې اوسئ، وینش اوسئ او د استراحت په ځای کې مه اوسئ، یا د موټر څخه 100 فوټه لرې اوسئ او دا لیدو په ښکاره زاویه کې وساتئ.
- د لېږدول شویو موادو له خطرونو څخه خبر اوسئ.
- په دې وپوهېږئ چې په بهرنۍ حالت کې څه وکړئ.
- د اړتیا په صورت کې موټر ته حرکت ورکړلی شئ.

9.6.4 – هېڅ اور نه شته!

موټر ښايي خراب شي او مجبور شئ چې د درېدلي موټر سیګنالونه وکاروئ. له انعکاسي مثانونو یا له سره رنګه برقي څراغونو څخه کار واخلئ. هېڅکله سوځېدونکي نښې، لکه شمعي یا فیوزونه، د لاندې شیانو شاوخوا مه کاروئ:

- ټانک د 3 ټولګي (اور اخیستونکي مایعات) یا د 2.1 برخې (اور اخیستونکي ګاز) لپاره کارول کېږي، که بار شوی وي یا خالي.
- موټر چې د 1.1، 1.2، یا 1.3 برخې په چاودېدونکو توکو بار شوی وي.

9.6.5 – د لارې محدودیتونه

ځینې ایالتونه او کاونټی د خطرناکو موادو یا خړو د لېږدولو لپاره جواز ته اړتیا لري. دوی ښایي هغه لارې محدودې کړي چې تاسو یې کارولای شئ. د لارو او جوازونو په اړه سیمه ییز قوانین ډېر وخت بدلېږي. د موټر چلوونکي په توګه دا ستاسو دنده ده ترڅو معلومه کړئ چې ایا تاسو جواز ته اړتیا لرئ یا باید ځانګړې لارې وکاروئ. ډاډمن شئ چې تاسو تر پیلولو مخکې ټول اړین کاغذونه لرئ.

که تاسو له بار وړونکي سره کار کوئ، نو د لارې د محدودیتونو یا جوازونو په تړاو له خپل لېږدونکي څخه پوښتنه وکړئ. که تاسو یو خپلواک لارې چلوونکی یاست او د نوي لارې پلان لرئ، نو له دولتي ادارو سره وګورئ چې تاسو د سفر پلان لرئ. ځینې سیمې د تونلونو، پلونو، یا نورو سرکونو له لارې د خطرناکو موادو لېږد منع کوي. تر پیلولو مخکې یې تل چک کړئ.

کله چې تاسو پلي کارډ لرئ، نو د ګڼې ګونې سیمو، بیروبار، تونلونو، تنګو او فرعي کوڅو څخه ډډه وکړئ. که بله لار نه وي، نورې لارې غوره کړئ، حتی که ستونزمنې هم وي. هېڅکله لګېدلي اوړ ته نږدې د پلي کارډ لرونکي موټر مه چلوئ، پرته له دې چې تاسو په خوندي ډول له درېدو پرته تیر شئ.

که چیرې د 1.1، 1.2، یا 1.3 برخې چاودېدونکي توکي لېږدوئ، نو تاسو باید د لارې لیکلې پلان ولرئ او دا پلان تعقیب کړئ. بار لېږدونکي د لارې پلان وار له مخکې چمتو کوي او موټر چلوونکي ته یې یوه کاپي ورکوي. که تاسو چاودېدونکي توکي د خپل کار ورکونکي له ترمینل پرته په بل ځای کې راټول کړئ، نو کولای شئ لاره پخپله پلان کړئ. پلان وار له مخه ولیکئ. د چاودېدونکو توکو د لېږدولو پر مهال یې یوه کاپي له ځان سره وساتئ. د چاودېدونکو توکو د بار وړل یوازې اجازه لرونکو اشخاصو ته وسپارلې یا یې په تړلو خونو کې پرېږدئ چې د چاودېدونکو توکو د ذخیره کولو لپاره جوړ شوي دي.

یو بار وړونکی باید د پلاکارډ لرونکو رادیو اکتیو موادو د لېږدولو لپاره ترټولو خوندي لار غوره کړي. د لارې له ټاکلو وروسته، بار وړونکی باید موټر چلوونکي ته د رادیو اکتیو موادو په اړه ووايي او د لارې پلان ور وښيي.

9.6.6 – سګرېټ څکول منع دي

د 3 ټولګي (سوځېدونکو مایعاتو) یا 2.1 برخې (ګازونو) لپاره کارول شوي پلاکارډ لرونکي بار وړونکي ټانک څخه د 25 فوټو په واټن کې سګرېټ مه څکئ. همدارنګه، هر موټر ته د 25 فوټه په فاصله کې سګرېټ مه څکئ یا لګېدلی سګرېټ، سګرېټ یا پایپ مه وړئ، کوم چې لاندې شیان لري:

- 1 ټولګی (چاودېدونکي توکي)
- 3 ټولګی اور اخیستونکي مایعات
- 4.1 ټولګی (د اور اخیستونکي جامدات)
- 4.2 ټولګی (په خپله خوښه د اور اخیستونکي)
- پنځم ټولګی (اکزیدایزر)

9.6.7 – په ګل ماشین باندې تېل ور واچوئ

د خطرناکو موادو لرونکي موټر ته د تېلو اچولو مخکې خپل ماشین بند کړئ. تل باید یو څوک د تل په سر موجود وي، او د سون توکو بهېدنه کنټرول کړي.

9.6.8 – B:C 10 اور وژونکی

د پلاکارډ لرونکو موټرو د برېښنا واحد باید د اور وژنې وسیله ولري چې د UL درجه بندي یې B:C 10 یا ډېر وي.

9.6.9 – ټایرونه چک کړئ

ډاډمن شئ چې ستاسو ټایرونو سمه هوا اخیستې. تاسو باید د هر سفر په پیل کې او هر ځل چې موټر ودرول شي، د موټر د هر ټایر وګورئ. د ټایرونو د هوا د چک کولو یوازینی د منلو وړ لاره د ټایرونو د فشار اندازې معلومولو وسیلې کارول دي.

له لیک شوی یا سولېدلي ټایر سره موټر مه چلوئ، خو د جوړېدو لپاره یې نږدې خوندي ځای ته لاړ شئ. هر ډول ډېر ګرم شوی ټایر لرې کړئ. دا له خپل موټر څخه په خوندي واټن کې کېږدئ. تر هغه چې د ډېرې تودوخې لامل مو سم کړی نه وي، موټر مه چلوئ. په یاد ولرئ چې د موټرو د تمځای او د پلاکارډ لرونکو موټرو د ګډون په اړه قوانین وڅارئ. دوی حتی د ټایرونو د چک کولو، جوړولو یا بدلولو پر مهال هم پلي کېږي.

9.6.10 – د بار وړلو کاغذونه او د بېرني غبرګون معلومات چېرې وساتئ

د خطرناکو موادو د بار وړل د مناسب چمتو شوي بار وړلو کاغذ پرته مه منئ. د خطرناکو موادو د بار وړلو کاغذ باید تل په اسانۍ سره وپېژندل شي. نور خلک باید وکولای شي چې تر ټکر وروسته یې ژر تر ژره ومومي.

هغه خطرناک مواد چې کاغذونه لېږدوي. د تب کولو یا د کاغذونو په ډډ کې د ساتلو له لارې یې په واضح ډول له نورو څخه توپیر کړئ. کله چې تاسو موټر چلوئ، د بار وړلو کاغذونه د لاسرسي وړ ځای (د سیټ بیلټ سره)، یا د موټر چلوونکي په دروازه کې په یوه څنډه کې وساتئ. دوی باید په اسانۍ سره د هغه چا لخوا ولیدل شي چې موټر ته دننه کېږي. کله چې موټر نه چلوئ، د بار وړلو کاغذونه د موټر چلوونکي د دروازې په څنګ یا د موټر چلوونکي په څوکی کې پرېږدئ. د بېرني غبرګون معلومات باید په هغه ځای کې وساتل شي چې د بار وړلو کاغذ پکې وي. د برخې 1.1، 1.2، یا 1.3 چاودېدونکو توکو لپاره کاغذونه.

یو بار وړونکی باید هر هغه موټر چلوونکي ته چې د 1.1، 1.2، یا 1.3 برخې چاودېدونکي توکي لېږدوي د فیرالي موټرو د خونديتوب مقرراتو

(FMCSR)، برخه 397 يوه کاپي ورکړي. بار وړونکي بايد ليکلي لارښوونې هم ورکړي چې د ځنډ يا پېښې په صورت کې څه وکړي. په ليکلي لارښوونو کې لاندې شيان شامل وي:

- د هغو خلکو نومونه او د اړيکې شمېرې چې ورسره اړيکه ونيسي (د بار وړونکي استازو يا بار وړونکو په ګډون).
- د لېږدول شويو چاودېدونکو توکو ماهيت.
- هغه احتياطي تدابير چې په بېرنيو حالتونو کې بايد په پام کې ونيول شي لکه اورلګېدنه، پېښې، يا ليک کېدل.
- موټر چلوونکي بايد د دغو اسنادو لپاره رسيد لاسليک کړي.
- تاسو بايد د موټر چلولو پر مهال له لاندې ټکو سره بلد اوسئ او له ځان سره يې ولرئ:
- د لېږد کاغذونه.
- ليکلي بېرني لارښوونې.
- د لارې ليکل شوي پلان.
- د FMCSR يوه کاپي، 397 برخه.

9.6.11 - د کلورين لپاره تجهيزات

هغه موټر چلوونکي چې د بار وړلو په ټانکونو کې کلورين لېږدوي بايد په موټر کې د ګازو يو تاييد شوی ماسک ولري. موټر چلوونکي بايد په کارګو ټانک کې د ګنډ پوښ پليټ فټينګونو کې د ليک کنټرول لپاره د بېرني حالت کېت هم ولري.

9.6.12 - د اورګاډي له پټلۍ له ګرځېدو څخه مخکې درېدل

- د اورګاډي له پټلۍ مخکې ودرېږه که ستاسو موټر:
- پلاکارډ شوی وي.
- د کلورين هر مقدار لېږدوي.
- د کارګو ټانکونه لري، که بار شوي وي يا خالي وي چې د خطرناکو موادو لپاره کارول کېږي.
- تاسو بايد خپل څلور لارې فلشونه فعال کړئ او د نږدې اورګاډي پټلۍ څخه له 15 څخه تر 50 فوټو پورې ودرېږئ. تاسو اړ ياست چې خپلې مخکينۍ کړکۍ پرانېزئ او د نږدې کېدونکو اورګاډو لپاره دواړو لوريو ته وګورئ او غوړ ونيسئ. يوازې هغه وخت مخکې ولاړ شئ چې کله ډاډه وي چې اورګاډی نه راځي. له پټلۍ څخه د تېرېدو پر مهال کېږونه مه بدلئ.

9.7 - بېرني حالتونه - خطرناک مواد

• سګرېټ ځکول منع دي • خلک لري وسائې	• نورو ته خبردارۍ ورکړئ • له تماس يا تنفس کولو څخه ډډه وکړئ

9.7.1 - د بېرني ځواب لارښود (ERG)

د ترانسپورت وزارت د اور وژونکو، پوليسو او صنعتي کارکوونکو لپاره يو لارښود کتاب لري چې څنګه ځانونه او عام خلک له خطرناکو موادو څخه وساتي. لارښود د مناسب بار وړلو نوم او د خطرناکو موادو پېژندنې له شمېر سره لېست شوی دی. د بېرني حالت پرسونل دا شيان د بار وړلو په کاغذ کې لټوي. له همدې امله دا خورا مهمه ده چې د بار وړلو سم نوم، د پېژندنې شمېره، لېبل او پلاکارډونه سم وي.

9.7.2 - ټکرونه/پېښې

- د يو مسلکي موټر چلوونکي په توګه، د ټکر په ځای کې ستاسې دنده دا ده چې:
- خلک د پېښې له ځای څخه لرې وساتئ.
- د موادو خپرېدل محدود کړئ، البته يوازې هغه وخت چې تاسو يې په خوندي ډول ترسره کولای شئ.
- د خطرناکو موادو خطر د بېرني غبرګون کارکوونکو ته واستوئ.
- بېرني ځواب ويونکو ته د بار وړلو کاغذونه او د بېرني ځواب معلومات وړاندې کړئ.
- دا چکليست وڅارئ:
- وګورئ چې ستاسو د موټر چلونې ملګری روغ دی.
- د لېږدولو کاغذونه له خپل ځان سره وساتئ.
- خلک له پېښې څخه لرې او د باد خلاف لوري ته وساتئ.
- نور له خطر څخه خبر کړئ.
- د مرستې لپاره يې ور ولېږئ.
- د خپل کار ګومارونکي لارښوونې تعقيب کړئ.
- له سګرېټ ځکولو څخه ډډه وکړئ او له لګېدلي اور څخه ځان لرې وساتئ.

9.7.3 – اورونه

تاسو ښايي پر سړک باندې د لاریو کوچني اورونه کنټرول کړئ. په هر صورت، پرته له دې چې تاسو د دې کار په خوندي ډول ترسره کولو لپاره روزنه او تجهیزات ولرئ، د خطرناکو موادو له اور سره مبارزه مه کوئ. د خطرناکو موادو له اور سره د مقابلي لپاره ځانګړې روزنې او محافظتي وسایلو ته اړتیا ده.

کله چې تاسو اور ولید، سمدستي د مرستې غږ وکړئ. تاسو کولای شئ له اور وژونکي وسیلې څخه کار واخلئ ترڅو د اور وژونکو له رسېدو مخکې بار ته د لاریو د کوچني اورونو د خپرېدو مخنیوی وکړئ. د تریلر دروازي له خلاصولو مخکې حس کړئ ترڅو وګورئ چې ګرمي دي که نه. که ګرمي وي، ممکن ستاسې کارګو اور اخیستي وي او دروازي باید خلاصې نه کړئ. د دروازو خلاصول هوا ته اجازه ورکوي چې موټر ته دننه شي او ممکن اور بل کړي. له هوا پرته، ډېری اورونه د اور وژونکو تر رسېدو پورې دومره اور لګوي، چې لږ زیان رسوي. که ستاسو بار وار له مخه اور اخیستی وي، نو له اور سره مبارزه خوندي نه ده. د بار وړلو کاغذونه له ځان سره وساتئ ترڅو د بېرني حالت پرسونل له رسېدو سره سم یې ورکړئ. نورو خلکو ته د خطر څخه خبرداری ورکړئ او هغوی لري وساتئ.

که تاسو د کارګو لیک کېدل پیدا کړئ، د بار وړلو کاغذونو، لېبلونو، یا د بسته بندۍ ځای په کارولو سره لیک شوي خطرناک مواد وپېژنئ. **هېڅ لیک کېدونکي مواد مه لمس کوئ - ډېر خلک د خطرناکو موادو په لمس کولو سره ځانونه ژوبولي.** د بوی کولو په واسطه د موادو د پېژندلو یا د لیک کېدو د سرچینې موندلو هڅه مه کوئ. زهرجن گازونه ستاسو د بوی حس له منځه وړي او حتی که یې بوی هم نه کړي، تاسو ژوبلولی یا وژلی شي. که چېرې خطرناک مواد له کانټینر څخه لیک شي، خو ستاسو له موټر څخه نه، نو نږدې سیمې ته موټر وروئ چېرې چې تاسو مرسته ترلاسه کولای شئ او که اړتیا وي نو بېرني پرسونل ته زنگ ووهئ. هېڅکله د لیک یا لیک شوي ځای شاوخوا شئ مه خورئ، مه څښئ یا سګرېټ مه څکوئ.

که ستاسو له موټر څخه خطرناک مواد بهیږي، نو د خوندیتوب له اړتیا څخه ډېر حرکت مه ورکوئ. که چېرې دا کار د خوندیتوب لپاره وي، نو تاسو کولای شئ له سړک څخه لرې شئ او له هغو ځایونو څخه لرې شئ په کوم ځای کې چې خلک راټولېږي. که کولای شئ پرته له دې چې ځان یا نورو ته خطر ورسوئ، یوازې هغه وخت خپل موټر ته حرکت ورکړئ.

هېڅکله د تلیفون غږفي، د لاری تمځای، مرستې، یا ورته دلیل موندلو لپاره له خپل موټر څخه د خطرناکو موادو لیکېدو سره موټر چلولو ته دوام مه ورکوئ. په یاد ولرئ، بار وړونکی د ککړو تمځایونو، سړکونو او د اوبو ایستلو ویالو پاکولو لپاره پیسې ورکوي. لګښتونه ډېر دي، نو ډېره اړونده لار مه ککړوئ. که ستاسو له موټر څخه خطرناک مواد بهیږي:

- پارک یې کړه.
- سیمه خوندي کړئ.
- هلته پاتې شئ.
- یو بل څوک د مرستې لپاره ولېږئ.

کله چې یو څوک د مرستې لپاره لېږي، هغه کس ته یې ووايي:

- د بېرني حالت تفصیل.
- ستاسو کره ځای او د سفر لار.
- ستاسو نوم، د بار وړونکي نوم او د هغې ټولنې یا ښار نوم چې ستاسو ترمینل پکې موقعیت لري.
- د خطرناکو موادو د لېږدولو مناسب نوم، د خطر کچه او د پېژندنې شمېره، که تاسو یې پېژنئ.

دا د یو چا لپاره د یادولو ډېر څه دي. دا ښه ده چې دا ټول د هغه چا لپاره ولیکئ چې تاسو یې د مرستې لپاره لېږئ. د بېرني غبرګون ټیم باید دا شیان وپېژني ترڅو تاسو ومومئ او بېرني حالت اداره کړي. دوی ښايي تاسو ته د رسېدو لپاره څو میله سفر وکړي. دا معلومات به له دوی سره مرسته وکړي چې په لومړي ځل پرته له دې چې بېرته یې واخلې، سم تجهیزات راوړي.

که چېرې دا کار د ککړتیا لامل شي یا موټر ته زیان ورسوي، هېڅکله خپل موټر ته حرکت مه ورکوئ. د باد په لور روان اوسئ او د سړک غاړې تمځایونو، د لاریو تمځایونو، کافي شافونو او سوداګرۍ څخه لرې اوسئ. هېڅکله کوښښ مه کوئ چې لیکېدونکي کانټینرونه بیا وتړئ. پرته له دې چې تاسو د لیکونو په خوندي ډول جوړولو لپاره روزنه او تجهیزات ولرئ، دا کوښښ مه کوئ. د لارښوونو لپاره خپل لېږونکي یا سوپروایزر ته زنگ ووهئ او که اړتیا وي، بېرني پرسونل ته زنگ ووهئ.

9.7.4 – د ځانګړو خطرونو ته ځوابونه

ټولګی 1 (چاودېدونکي توکي). که ستاسو موټر د چاودېدونکو توکو د لېږدولو پرمهال خراب شي یا کومه پېښه وکړي، نو نورو له خطر څخه خبر کړئ. نننارچیان له سیمې لرې وساتئ. له موټر سره نږدې د سګرېټ څکولو یا اور لګولو اجازه مه ورکوئ. که چېرې اور ولګېږي، نو هرڅوک د چاودنې له خطر څخه خبر کړئ.

تر هغه مخکې چې د ټکر شویو موټرو جلا کول پیل کړئ، ټول چاودېدونکي مواد لرې کړئ. چاودېدونکي توکي د موټرو او اشغالګرو ودانیو څخه لږ تر لږه 200 فوټه لرې ځای پر ځای کړئ. یو خوندي واټن وساتئ..

ټولګی 2 (کمپریس شوي گازونه). که ستاسو له موټره کمپریس شوي ګاز لیک کېږي، نورو ته د خطر خبر ورکړئ. یوازې هغو کسانو ته اجازه ورکړئ چې د خطر یا پېښې د پاتې شونو په لرې کولو کې برخه لري، چې نږدې شي. که چېرې کمپریس شوي ګازونه په کومه پېښه کې ښکېل وي، نو تاسو باید بار وړونکي ته خبر ورکړئ.

پرته له دې چې تاسو د سړک جوړولو يا ساتنې لپاره کارول شويو ماشينونو ته تېل ورکړئ، په عامه سړک کې له يو ټانک څخه بل ته د اور اخيستونکي فشار لرونکي ګاز مه لېږدوئ.

3 ټولګی (اور اخيستونکي مایعات). که تاسو اور اخيستونکي مایع لېږدوئ او له حادثې سره مخ شئ يا ستاسو موټر خراب شي، نو د نندارچيانو د راټوليدو مخه ونيسئ. خلک له خطر څخه خبر کړئ. له سګرېټ څکولو څخه يې وساتئ. هېڅکله بار وړونکي ټانکر د اړتيا څخه ډېر لږې مه لېږدوئ ترڅو خوندي ځای ته ورسېږي. که تاسو په خوندي ډول دا کار کولای شئ، نو له سړک څخه ووځئ. پر عام سړک کې له يوه موټر څخه بل موټر ته له بېرني حالت پرته اور اخيستونکي مایع مه لېږدوئ.

4 ټولګی (اور اخيستونکي جامد مواد) او 5 ټولګی (د اکسيډيز کولو مواد). که چېرې يو اور اخيستونکي جامد يا اکسيډيز کونکي مواد توی شي، نورو ته د اور د خطر په اړه خبرداري ورکړئ. د اور اخيستونکو جامدو موادو لوګېدونکي کڅوړې مه خلاصوئ. که تاسو په خوندي ډول دا کار کولای شئ، نو له موټر څخه يې لږې کړئ. همداراز، که چېرې دا د اور خطر کموي، نو جوړې کڅوړې لږې کړئ.

6 ټولګی (زهريجن مواد او ساري مواد). دا ستاسو دنده ده ترڅو ځان، نور خلک او ملکيت له زيان څخه وساتئ. په ياد ولرئ ډېری هغه محصولات چې د زهر په توګه طبقه بندي شوي دي هم د اور اخيستو وړ دي. که تاسو فکر کوئ چې د 2.3 برخه (زهري ګازونه) يا 6.1 برخه (زهري مواد) ممکن د اور اخيستو وړ وي، نو د اور اخيستونکي مایعاتو يا ګازونو لپاره اړين اضافي احتياطي تدابير ونيسئ. سګرېټ څکولو، لګيدلي اور، يا ولېږنگ ته اجازه مه ورکړئ. نورو ته د اور د خطرونو، د بخاراتو د تنفس کولو، يا له زهر سره د تماس په اړه خبرداري ورکړئ.

هغه موټر چې د 2.3 برخه (زهري ګازونو) يا 6.1 برخه (زهري ګازونو) په ليک کې ښکېل وي بايد د بيا کارولو مخکې د بې ځايه زهر درلودلو لپاره معاینه شي.

که چېرې د 6.2 برخه (انتاني مواد) کڅوړه د سمبالولو يا لېږدولو په وخت کې زيانمنه شي، نو تاسو بايد سمدستي له خپل څارونکي سره اړيکه ونيسئ. هغه کڅوړې چې خرابې ښکارېږي يا د ليکېدو نښې پکې معلومېږي، بايد ونه منل شي.

7 ټولګی (راډيو اکتیو مواد). که چېرې راډيو اکتیو مواد په ليک يا ماته شوې کڅوړه کې ښکېل وي، ژر تر ژره خپل لېږونکي يا سوپروايزر ته ووايئ. که چېرې وبهېږي، يا که داخلي کانټينر زيانمن شي، نو مواد مه لمس کوئ يا يې مه تنفس کوئ. موټر تر هغه پورې مه کاروئ تر څو چې پاک او د سروې مېټر په واسطه چک شوی نه وي.

8 ټولګی (زنګ و هوڼکي مواد). که چېرې د لېږد پرمهال زنګ و هوڼکي مواد وبهېږي يا ليک شي، نو د کانټينرونو د سمبالولو پرمهال د نور زيان يا ژوبلېدو څخه د مخنيوي لپاره محتاط اوسئ. د موټر هغه برخې چې له زنګ و هوڼکي مایع پرې بهېږي بايد په اوبو سره په ښه توګه ومنيځل شي. تر بار وړلو وروسته، د بارولو مخکې ژر تر ژره دننه برخه ومنيځئ.

که چېرې د ليکېدونکي ټانک لېږدولو ته دوام ورکول خوندي نه وي، نو له سړک څخه ووځئ. که چېرې دا کار خوندي وي، نو له موټر څخه د هر ډول مایع ليکېدو مخنيوی وکړئ. له مایع او د هغو د بخاراتو څخه نندارچيان لږې وساتئ. هر هغه څه وکړئ چې ممکن ځان او نورو ته د زيان رسولو مخنيوی وکړئ.

9.7.5 – اړينه خبرتيا

د ملي غبرګون مرکز د کيمياوي خطرونو پر وړاندې د بېرني غبرګون په همغږي کولو کې مرسته کوي. دا د پوليسو او اور وژونکو لپاره يوه سرچينه ده. دا يوه 24 ساعته وړيا ټيلفوني کرښه لري. تاسو يا ستاسو کارکوونکي بايد ټيلفون وکړئ کله چې لاندې هر يو حالت د خطرناکو موادو د پېښې مستقيمه پايله وي:

- يو کس وژل شوی دی.
- ژوبل کس په روغتون کې بستري کېدو ته اړتيا لري.
- اټکل شوی د ملکيت زيان له \$50,000 زيات وي.
- عام خلک له يو ساعت څخه د زيات وخت لپاره تخليه کېږي.
- يو يا څو لوی ترانسپورتي شريانونه يا تاسيسات د يو ساعت يا ډېر وخت لپاره تړل شوي دي.
- اور لګېدنه، ماتېدنه، بهېدنه، يا شکمنه راډيو اکتیو ککړتيا رامنځته کېږي.
- اور لګېدنه، ماتېدل، بهېدل يا شکمنه ککړتيا د ساري موادو (باکټريا يا زهرجنو) له لېږدولو سره تړاو لري.
- د سمندري ککړونکي خوشي کول چې د مایع لپاره له 119 ګېلنه څخه ډېر يا د جامد لپاره 882 پاونډه وي؛ يا داسې طبيعت وي (د بېلګې په توګه، د پېښې په ځای کې د ژوند لپاره دوامداره خطر وي) چې د بار وړونکي په قضاوت کې بايد راپور ورکړل شي.

د ملي غبرګون مرکز • 424-8802 (800)

هغه کسان چې ملي غبرګون مرکز ته ټيلفون کوي بايد چمتو وي چې:

- د دوی نوم.
- د هغه شرکت نوم او پته چې دوی کار ورته کوي.
- د ټيلفون شمېره چې هلته ورسره اړيکه نيول کېدای شي.

- د پېښې نېټه، وخت او ځای.
- که کوم ټپ وي، د ټپونو اندازه.
- د خطرناکو موادو طبقه بندي، نوم او مقدار، که چيرې داسې معلومات وي.
- د پېښې ډول او د خطرناکو موادو د ښکېلتيا نوعيت او ايا په سيمه کې د ژوند لپاره دوامداره خطر شته.

که د خطرناکو موادو د راپور ورکولو وړ مقدار پکې شامل وي، زنگ وهونکی بايد د بار وړونکي نوم او د خارج شويو خطرناکو موادو مقدار ورکړي. خپل کار گومارونکي ته هم اړين معلومات ورکولو ته چمتو اوسئ. باروړونکي بايد له پېښې څخه د 30 ورځو دننه موده کې ليکلي راپورونه چمتو کړي.

CHEMTREC • (800) 424-9300

په واشنګټن کې د کيمياوي ترانسپورت بېرني مرکز (CHEMTREC) هم د 24 ساعته وړيا ټليفوني کرښه لري. CHEMTREC د دې لپاره رامینځته شوی چې بېرني پرسونل ته د خطرناکو موادو د فزیکي ملکیتونو په تړاو تخنیکي معلومات چمتو کړي. د ملي غبرگون مرکز او CHEMTREC په نږدې اړیکه کې دي. که تاسو حتی یوه ته هم زنگ ووهئ، کله چې مناسب وي دوی به بل ته د ستونزې په اړه ووايي.

د راډیو اکتیو ژېړ - II (Yellow II) یا ژېړ - III (Yellow III) لېبل شوي کڅوړي د خلکو، څارویو یا فلم سره نږدې د شکل 9.10 کې ښودل شوي څخه ډېر وخت مه پرېږدئ

شکل 9.10

د راډيو اکتیو بېلول
الف جدول

د خلکو يا بار څښتن ته	تر ټولو نږدې نه پراخ شوي فلم ته لږ تر لږه واټن په فوټو کې.					د ټول د شخص
	د 12 ساعتونو څخه زيات	12-8 ساعته.	8-4 ساعته.	4-2 ساعته.	2-0 ساعته.	
0	0	0	0	0	0	هیڅ
1	4	4	3	2	1	له 0.1 څخه تر 1.0 پورې
2	11	8	6	4	3	له 1.1 څخه تر 5.0 پورې
3	15	11	9	6	4	له 5.1 څخه تر 10.0 پورې
4	22	16	12	8	4	له 10.1 څخه تر 20.0 پورې
4	29	20	15	10	7	له 20.1 څخه تر 30.0 پورې
6	33	22	17	11	8	له 30.1 څخه تر 40.0 پورې
	36	24	19	12	9	له 40.1 څخه تر 50.0 پورې

د خطرناکو موادو ټولګي

خطرناک مواد د خطر په نهو لویو ټولګیو او د مصرفي توکو او د سوځېدونکي مایعاتو لپاره په اضافي کټګوریو وېشل شوي دي. د خطرناکو موادو ټولګي په 9.11 شکل کې لېست شوي دي.

شکل 9.11

د خطر ټولګې تعریفونه ب جدول		
ټولګی	د ټولګې نوم	بېلګه
1	چاودېدونکي توکي	مهمات، داینامایټ، اورلوبي
2	ګازونه	پروپین، اکسیجن، هیلیم
3	سوځېدونکي	پټرول، اسیتون
4	اور اخیستونکي جامدات	لوبي، فیوزونه
4	اکسیدیزونه	امونیم نایټریت، هایدروجن پيرو اکساید
6	زهرونه	افت وژونکي، ارسنیک
7	رادیواکتیو	یورانیم، پلوتونیم
8	زنگ و هوونکي	هایدروکلوریک اسید، د بېټري مایع
9	متفرقه خطرناک مواد	فارملډایډ، اسبیستوس
هېڅ	ORM-D (نور تنظیم شوي کورني مواد)	د وېشتو سپری یا سکاره
هېڅ	اور اخیستونکي مایعات	د سون تېل، سپک مایع

فرعي برخې 9.6 او 9.7

خپله پوهه وازمویئ

1. که ستاسو په پلاکارډ شوي ټریلر کې دوه ټایرونه وي، نو تاسو باید څو ځله ټایرونه وګورئ؟
2. خوندي ځای څه شی دی؟
3. تاسو د 1.2 یا 1.3 برخې موادو سره د سرک د تګ را تګ له اصلي برخې څومره نږدې موټر تم کولای شئ؟
4. تاسو د یو پل، تونل، یا ودانۍ سره څومره نږدې موټر تم کولای شئ چې ورته بار ولري؟
5. د اور وژني کوم ډول وسایل باید په پلاکارډ لرونکو موټرو کې موجود وي؟
6. تاسو 100 پونډه برخه 4.3 (کله چې لوند وي خطرناک وي) مواد باروئ. ایا تاسو اړتیا لرئ چې د رېل پټلۍ - لويي لارې د تېرېدو مخکې ودرېږئ؟
7. په یوه ارام ځای کې تاسو وینئ چې ستاسو خطرناک مواد ورو ورو له موټر څخه بهېږي. ستاسې شاوخوا هېڅ تلیفون نشته. تاسې باید څه وکړئ؟
8. د بېرني غبرګون لارښود (ERG) څه شی دی؟

کېدای شي دا پوښتنې ستاسې په ازموینه کې وي. که تاسو دې ټولو ته ځواب نه شئ ویلی، نو د 9.6 او 9.7 فرعي برخې بیاځلي ولولئ.

9.8 – د خطرناکو موادو لغاتو ذخیره

دا لغاتو ذخیرې په دې برخه کې د کارول شویو ځینې اصطلاحاتو تعریفونه وړاندې کوي. د اصطلاحاتو بشپړ لغتونه د فبرالي خطرناکو موادو په قوانینو (49 CFR 171.8) کې موندل کېدای شي. تاسو باید د خپلې سرچینې لپاره د دې مقرراتو یوه اېډېټ یا تازه شوی کاپي ولری.

(یادښت: تاسو به په دې د لغاتو ذخیره کې نه ازمول کېږئ.)

171.8 برخه تعریفونه او مخففات.

د ګني ګوني بڼه بندې – یوه داسې بڼه بندې ده چې بې له کښتۍ یا بار ج څخه وي، او پکې د ترانسپورت وسایط یا بار وړونکي کانتینرونه هم شامل دي، چېرې چې خطرناک مواد پرته له منځمهاله کانتینر څخه بار شوي وي او دا لاندې ځانګړتیاوې ولري:

1. د مایع لپاره د کانتینر په توګه د 450 لېټرو (119 ګېلنه) څخه زیات اعظمي ظرفیت؛
2. د جامدو موادو د ساتنې لپاره د اعظمي خالص وزن چې له 400 کیلوګرامه (882 پاونډه) څخه زیات وي یا د 450 لېټرو (119 ګېلنه) څخه زیات ظرفیت ولري؛ یا
3. د اوبو ظرفیت چې د ګاز لپاره د استخراج په توګه له 454 کیلوګرامه (1000 پاونډه) څخه ډېر وي لکه څنګه چې په لاندې برخه کې تعریف شوی. 173.115.

د کارګو ټانک – یوه لویه بڼه بندې چې:

1. یو ټانک دی چې په عمده توګه د مایعاتو یا ګازو د لېږد لپاره جوړ شوی او پکې شامل دي ضمیمې، تقویه، فټینګونه او بندونه (د "ټانک" لپاره، وګورئ (c) 49 CFR 178.345 1، 49 CFR 178.337 1، یا 49 CFR 178.338 1، لکه څنګه چې پلي کېږي)؛
2. تل له موټر سره تړلی وي یا د هغه یوه برخه جوړوي، یا تل له موټر سره وصل نه وي خو د هغې د اندازې، جوړښت، یا د موټر سره د نښلولو له امله پرته له دې چې له موټر څخه لرې شي بار یا خالي شي؛ او
3. د سلنډرونو، لېږدېدونکو ټانکونو، ټانک موټرو، یا څو واحد ټانک موټر ټانکونو لپاره له لاندې مشخصاتو جوړېږي.

لېږدونکي – هغه څوک چې د رېل ګاډي، الوتکې، موټرو یا کښتۍ په واسطه مسافر یا ملکیت په سوداګرۍ کې لېږدوي.

1. ځمکه یا اوبه د یو عام، قراردادي، یا شخصي بار لېږدونکي په توګه، یا

2. ملکي الوتکې.

مال ترلاسه کوونکي – هغه شرکت یا کس چې بار ورته سپارل کېږي.

برخه – د خطر د ټولګي یوه فرعي برخه.

EPA – امریکا د چاپیریال ساتنې اداره.

FMCSR – د موټرو د خونديتوب فبرالي مقررات.

د بار وړلو کانتینر – یو بیا کارېدونکی کانتینر چې حجم یې 64 مکعب فوټه یا ډېر وي، دې لپاره ډیزاین او جوړ شوی ترڅو د هغې منځپانګې په سمه توګه پورته شي او په عموم کې د لېږد پرمهال د کڅوړو (د یوه واحد یا یونټ په بڼه کې) د ساتلو لپاره وي.

د تېلو ټانک – یو ټانک، د بار وړلو له ټانک پرته، د اور اخیستونکي یا سوځېدونکي مایع یا کمپریس شوي ګاز لېږدولو لپاره کارول کېږي ترڅو د ترانسپورت موټر د حرکت لپاره د تېلو رسولو لپاره چې دا ورسره نښلول شوی وي، یا د ترانسپورت په موټر کې د نورو تجهیزاتو د عملیاتو لپاره وي.

خالص وزن یا ناخالص وزن – د بڼه بندۍ وزن او د هغې د منځ توکو وزن.

د خطر کچه – د خطر کټګوري چې د 173 برخې د تعریف معیارونو او د لاندې برخې د احکامو لاندې خطرناکو موادو ته ټاکل شوي ده. 172.101 جدول. یو مواد ممکن د یو څخه د خطر د زیاتو کچو لپاره تعریف شوي معیارونه پوره کړي خو یوازې د خطر یوې کچې ته ټاکل شوي دي.

خطرناک مواد – هغه مواد یا توکي چې د ترانسپورت وزارت لخوا ټاکل شوي وي چې د سوداګرۍ پر مهال د روغتیا، خونديتوب او ملکیت لپاره د غیر معقول خطر رامینځته کولو توان ولري او کوم چې په دې توګه ډیزاین شوي وي. په دې اصطلاح کې خطرناک مواد، خطرناک ضایعات، سمندري ککړوونکي، د لوړې تودوخې مواد او هغه مواد شامل دي چې د 172.101 § د خطرناکو موادو جدول کې د خطرناک په توګه ټاکل شوي او هغه مواد چې د 173 § فرعي فصل ج کې د خطر ټولګیو اوبرخو لپاره تعریف شوي معیارونه پوره کوي.

شکل 9.12

د خطرناکو موادو غلظت		
د وزن په اساس تمرکز	RQ پاونډونه (کيلوګرامه)	د وزن په اساس تمرکز
		ملنه
100,000	10	PPM
20,000	2	
2,000	.2	
200	.02	
20	.002	

خطرناکه ماده - يوه ماده، د هغې مخلوط او محلولونه، چې:

1. له الف ضميمې څخه تر لاندې برخې پورې لېست شوي ده. 172.101؛
  2. په يوه اندازه کې، په يوه کڅوړه کې، چې د راپور ورکولو وړ مقدار (RQ) سره مساوي يا ډېر وي چې له الف ضميمې څخه تر لاندې برخې پورې لېست شوي دي. 172.101؛ او
  3. کله چې په مخلوط يا محلول کې وي.
- (i) د راديوئکلايډونو لپاره له الف ضميمې څخه تر لاندې برخې پورې له 7 پراګراف سره مطابقت لري. 172.101.
- (ii) له راديوئکلايډونو پرته د نورو لپاره، د وزن له مخې غلظت کې دی چې د موادو د RQ سره له مطابقت لرونکي غلظت سره مساوي يا ډېر وي، لکه څنګه چې په شکل 9.12 کې ښودل شوي.

دا تعريف د پټروليم په محصولاتو باندې نه پلي کېږي چې غوړ يا د سون توکي دي (40 CFR 300.6 وګورئ).

خطرناکي خلخي - د دې فصل د موخو لپاره، هر هغه مواد دي چې د متحده ايالتونو د خطرناکو خټلو د منشور د اړتياوو تابع وي. د چاپېريال ساتنې اداره په 40 CFR برخه 262 کې مشخص شوي ده.

منځنی کچه کانټينر (IBC) - يو سخت يا انعطاف منونکی لېږدېدونکي کڅوړه، د سلنډر يا لېږدېدونکي ټانک پرته، کوم چې د ميخانيکي سمبالولو لپاره جوړ شوی. په متحده ايالتونو کې توليد شوي IBCs لپاره معيارونه په فرعي برخو N او 178 § O کې ټاکل شوي دي.

محدود مقدار - د خطرناکو موادو اعظمي اندازه چې د هغو لپاره ممکن د لېږل کولو يا بسته بندۍ ځانګړې استثنا موجوده ده.

په نېټه کول - مفصل نوم، د پېژندنې شمېره، لارښوونې، احتياطونه، وزن، مشخصات، يا د ملګرو ملتونو نښې يا د هغوی ترکيبونه چې د دې فرعي فصل لخوا د خطرناکو موادو په بهرنۍ بسته بندۍ کې اړين دي.

مرکب - هغه مواد چې له يو څخه له زياتو کيمياوي مرکباتو يا عناصرونو څخه جوړ شوي وي.

د منځپانګې يا منځ توکو نوم - د لېږد مناسب نوم لکه څنګه چې په لاندې برخه کې مشخص شوی. 172.101.

کوچنی بسته‌بندې - هغه بسته بندي چې:

1. د مایع لپاره د کانټينر په توګه د 450 لېټرو (119 ګېلنه) اعظمي ظرفيت؛
2. د جامدو موادو د ساتنې لپاره اعظمي خالص وزن چې له 400 کيلوګرامه (882 پاونډه) څخه کم وي او اعظمي ظرفيت يې 450 لېټره (119 ګېلنه) يا لږ وي؛ يا
3. د اوبو ظرفيت چې د ګازو لپاره د استخراج په توګه له 454 کيلوګرامه (1000 پاونډه) څخه زيات يا لږ وي لکه څنګه چې په لاندې برخه کې تعريف شوی. 173.115.
4. د غټې بسته‌بندي تعريف ته په پام سره، د يوې کڅوړې يا بکس لپاره اعظمي خالص وزن 400 کيلوګرامه (882 پاونډه) يا لږ دی چې د مشخصاتو بسته‌بندي لپاره د تطبيق وړ اړتياوو سره سم وي، د اعظمي خالص وزن د محدوديتونو په ګډون، چې د 178 برخې په فرعي برخه L کې چمتو شوي دي.

N.O.S. - چې بل ځای مشخص نه وي.

اوټيچ يا پرې کېدل يا اولاج - هغه مقدار چې له مخې يې بسته بندي د مایع له ډکېدو څخه کمېږي، معمولاً د حجم له مخې په سلنه کې ښودل کېږي.

د لېږد وړ ټانک - غټه بسته بندي (پرته له هغه سلنډر څخه چې د اوبو ظرفيت يې 1000 پاونډه يا لږ وي) چې په عمده توګه د بار وړلو لپاره ډيزاين شوی، يا په لنډمهاله توګه د ټرانسپورټ موټر يا کښتۍ سره نښلول شوی او د ميخانيکي وسيلو له لارې د ټانک په اداره کولو کې د اسانتيا لپاره د سکيډونو، پاڼو يا سنتو، او يا لوازمو باندې سمبال شوی. په دې کې د بار وړلو ټانک، ټانک موټر، څو واحده ټانک موټر ټانک، يا ټريلر شامل نه دي چې 3AX، 3AAX، يا 3T سلنډرونه لېږدوي.

د بار وړلو مناسب نوم - د خطرناکو موادو نوم چې په رومان چاپ کې ښودل شوی (کور يا ايټاليک نه) په لاندې برخه کې. 172.101.

P.s.i. يا psi - په هر مربع انچ کې پاونډ.

P.s.i.a. يا psia - د هر مربع انچ مطلق پاونډ.

د راپور ورکولو وړ مقدار (RQ) - هغه مقدار چې د برخې ضميمې په 2 کالم کې مشخص شوی. د ضميمې په 1 کالم کې د هر هغو موادو لپاره چې پېژندل شوي 172.101.

د بار وړونکي تصدیق – د بار وړلو په کاغذ باندې یو بیان، چې د بار وړونکي لخوا لاسلیک شوی او وایي چې دوی د بار وړل د قانون مطابق په سمه توګه چمتو کړي دي. د بېلګې په توګه:

- "دا د دې تصدیقولو لپاره دی چې پورته ذکر شوي توکي په سمه توګه طبقه بندي شوي، تشریح شوي، بسته شوي، په نېټه شوي او لېبل شوي دي او د تطبیق وړ مقرراتو یا د ترانسپورت وزارت مطابق د ترانسپورت لپاره په مناسب حالت کې دي." یا؛
- "زه دلته اعلان کوم چې د دې بار وړلو منځپانګې په بشپړ ډول او په سمه توګه د مناسب بار وړلو نوم لخوا پورته تشریح شوي او طبقه بندي شوي، بسته شوي، په نېټه شوي او لېبل شوي/پلاکارډ شوي او په ټولو برخو کې د تطبیق وړ نړیوالو او ملي دولتي مقرراتو مطابق د * لخوا د ترانسپورت لپاره په مناسب حالت کې دي."

* دلته د ترانسپورت د طریقې (رېل، الوتکې، موټر، کینټی) د بنودلو لپاره کلمې داخلېدې شي.

د بار وړلو کاغذ – د بار وړلو امر، د بار وړلو بل، منشور، یا د بار وړلو بل سند چې ورته هدف ته خدمت کوي د 172 برخې د فرعي برخې C سره سم چمتو شوی.

تخنیکي نوم – یو پېژندل شوی کیمیاوي نوم یا میکروبیولوژیکي نوم چې اوسمهال په ساینسي او تخنیکي لارښودونو، ژورنالونو او متنونو کې کارول کېږي.

د ترانسپورت وسیله – د بار وړلو موټر لکه موټر، وان، ټراکټور، لاری، نیم ټریلر، ټانک موټر، یا رېل گاډی چې د هر ډول لارې د بار وړلو لپاره کارول کېږي. د هرې کارګر لېږدونکې بدنه (ټریلر، ریل گاډی او نور) یوه بېله ترانسپورتي وسیله ده.

د ملګرو ملتونو معیاري بسته بندي – د ملګرو ملتونو په سپارښتنو کې د معیارونو مطابق د مشخصاتو بسته بندي.

UN – ملګري ملتونه.

درېیمه برخه

- 10M. د موټر د کتنې یا تفتیش ازموینه
- 11M. د موټر د کنټرولولو د اساسي مهارتونو ازموینه
12. پر سړک د موټر چلونې ازموینه

دا برخه د هغو موټر چلوونکو لپاره ده
چې د مهارتونو ازموینې ورکولو ته اړتیا لري

برخه 10M

د موټر د کتنې یا تفتیش ازموینه

دا برخه به له ټولو سوداگریزو موټر چلوونکو سره د موټر د تفتیش یا کتنې د اساسي مهارتونو په ازموینه کې مرسته وکړي

برخه 10M - د موټرو د تفتیش ازموینه

دا برخه لاندې موارد پوښي

- داخلي تفتیشونه (ټول موټر)
- د مسافر وړونکو وسایطو تفتیشونه
- د بشوونځي بس تفتیشونه
- د څراغونو د فعالیت کتنه (ټول موټر)
- بهرني تفتیشونه (ټول موټر)
- د ګډو موټرو تفتیشونه

د فدرالي او قضايي قوانینو له مخې د CDL چلوونکي باید خپل موټر پلټنه کړي ترڅو معلومه کړي چې ایا د موټر چلول خوندي دي که نه. د موټر تفتیش به له تاسو سره د هغو ستونزو یا نیمګړتیاوو په موندلو کې مرسته وکړي چې کولی شي د خرابیدو یا حتی تر دې بدتر د ټکر لامل شي. مهمه دا ده چې د موټر ټولي برخې د سم کاري حالت لپاره چټک کړئ.

ستاسو د CDL د موټرو د تفتیش ازموینې په جریان کې ستاسو تفتیش به ستاسو د موټر د عملیاتو لپاره د خونديتوب مهمو توکو باندې تمرکز وکړي. تاسو باید د دې تفتیش په جریان کې وښیئ چې تاسو د دې معلوماتو پوهه لرئ چې موټر د چلولو لپاره خوندي دی. تاسو به د ازموینې په جریان کې یوازې د موټر یو اکسل تفتیش ته اړتیا ولرئ، خو باید د موټر په ټولو اکسلونو کې د ورته تفتیش ترسره کولو لپاره چمتو اوسئ، ځنګه چې په (11M.5.2) برخه کې تشریح شوي. د موټر تفتیش چې ستاسو د اساسي پوهې ارزولو لپاره کارول کېږي، د فدرالي تفتیش ټولې لارښوونې نه پوښي. دا ستاسو مسوولیت دی چې د فدرالي موټرو د خونديتوب مقرراتو څخه خبر اوسئ.

تاسو باید د خونديتوب موخو لپاره د موټرو د تفتیش ازموینې پرمهال د ټایرونو مانع وکاروئ. [د تفتیش ترسره کولو لپاره باید شاوخوا وګرځئ او موټر ته ننوځئ/ تری وځئ. کله چې له موټره وځئ، باید د پارکینګ بریکونه ونیسئ او موټر په نوټل حالت کې ځای پر ځای کړئ.

کله چې موټر ته ننوځئ/ تری بهر کېږئ باید په خوندي ډول مخ مو د موټر پر لور وي او هر وخت د اړیکو درې (3) نقطې وساتئ (کله چې بس ته ننوځئ/ تری وځئ، په خوندي ډول د مخ مو د موټر لوري ته وي او دننه شئ/ تری وځئ او هندریل ټینګه ونیسئ).

تاسو یوازې د CDL د موټرو د تفتیش په چک لیست کې د توکو په نښه کولو ته اړتیا لرئ. کولی شئ د خپلې ازموینې لپاره په دې برخه کې چمتو شوی چک لیست وکاروئ او هغه موارد په نښه کړئ چې تاسو بشپړ کړي وي، خو تر ازموینې مخکې په دې لیست کې هېڅ اضافي نښې یا لیکنه نه شي کیدی.

تاسو باید ازموینه اخیستونکي ته نوم ورکړئ، اشاره ورته وکړئ او یا یې لمس کړئ او په بشپړه توګه یې تشریح کړئ چې تاسو د هر خونديتوب مهم موډر د څه لپاره نښه کوئ. که دا کار ونه کړئ، تاسو به د مواردو لپاره کرډېټ ترلاسه نه کړئ. [تاسو به تر موټر لاندې نه ځمئ.] هر هغه موټر چې اجزا یې د جوړوونکي لخوا پرته په نښه شوي یا لېبل شوي وي، د موټر د تفتیش ازموینې لپاره نه شي کارول کیدی.

د لارښوونو په تعقیب کې پاتې راتلل یا ناخوندي عمل – له لارښوونې سره سم د ازموینې بشپړولو لپاره د ازموینه اخیستونکي لارښوونو په تعقیب کې پاتې راتلل ممکن د اتوماتې ناکامۍ لامل شي او ازموینه ممکن د ازموینه اخیستونکي لخوا پای ته ورسېږي. تل د ازموینه اخیستونکي لارښوونې او هدايات تعقیب کړئ. که پر لارښوونو نه پوهیږئ، نو د وضاحت لپاره له معاینه کوونکي پوښتنه وکړئ.

د "ناخوندي عمل" ترسره کول (لکه د پارکینګ بریک نیوونه هیرول)، ممکن د یو ناخوندي عمل لپاره په اتومات ډول ناکام شي او ازموینه ممکن د ازموینې اخیستونکي لخوا پای ته ورسېږي. د موټر چلوونکي، ازموینه اخیستونکي او د ازموینې ساحې خونديتوب تر ټولو ډېر لومړیتوب لري. تل د خونديتوب په اړه فکر وکړئ.

10M.1 – داخلي تفتيش (ټول موټرونه)

د هغه موټر لپاره چې تاسو به يې د CDL د موټرو د تفتيش ازمويني پر مهال کاروئ، لاندې د موټر پرزې مطالعه کړئ. بايد وکولى شئ چې هره برخه وپېژنئ او ازموينه اخيستونکي ته ووايست چې تاسو څه لټوئ يا تفتيش کوئ.

10M.1.1 – د موټر دننه/انجن روښانه کول

د څراغونو شاخصونه

تفصيل: د اشارو لپاره د دشبورد شاخص څراغونه، فلشونه، د سر څراغ لوړ بېم؛ د انټي لاک بريک کولو سيستم (ABS)؛ او د ډيزل اخراج سونګ (DEF) ډيزل ذراتو فلټر (DPF).

ولي بايد تفتيش وکړئ: دا په ګوته کوي چې کوم فعاليتونه فعال دي يا د موټر د ستونزو خبردارۍ ورکوي.

تفتيش يا څېړنه:

له لاندې توکو څخه هر يو بايد معاينه شي. تفتيش وکړئ ترڅو ډاډمنه شي چې د دشبورد شاخصونه کار کوي کله چې موټر روښانه کيږي او کله چې اړونده څراغونه فعال وي په شمول د:

کين اړخ ته د ګرځېدو اشارې شاخص.

بني اړخ ته د ګرځېدو اشارې شاخص.

د څلور لارې بېرني شاخص.

د لوړ بېم بنوودونکي شاخص.

په دشبورد کې د ABS شاخص؛ (او يوازې د ګڼو موټرو لپاره، د شا چلونکي اړخ تېلر ABS څراغ بايد فعال شي او بيا بند شي)، که مهېز وي.

د DEF شاخص، که مهېز وي.

يادښت: د اصلي ګرځېدو اشارې، څلور لارې شاخصونو او لوړ بېم دندو کار تفتيش بايد د څراغونو د فعاليت تفتيش په جريان کې چې په 11.4 برخه کې تشرېح شوي په جلا توګه ترسره شي.

بېرني تجهيزات

تفصيل: اړين بېرني تجهيزات.

ولي بايد تفتيش وکړئ: بېرني تجهيزات بايد شته وي او د کارولو وړ حالت کې وي.

تفتيش يا څېړنه:

د دريو (3) سره انعکاسي مثلثونو، شپږو (6) فيوزونو يا دريو (3) مابع سوځېدونکو شعلو لپاره تفتيش وکړئ.

د اوروژني آلې لپاره چې په سمه توګه چارج او خوندي شوي وي، تفتيش وکړئ.

د اضافي برېښنايي فيوزونو (که کارول کيږي) تفتيش ترسره کړئ يا د سرکټ پرې کوونکي وپېژنئ.

يادښت: که موټر په برېښنايي فيوزونو سمبال نه وي، نو تاسو بايد دا معاينه کوونکي ته ووايست او دا معلومه کړئ چې موټر په سرکټ پرې کوونکي کار کوي.

د لويې کرکې او ترافيکو د څارنې وسايل

تفصيل: د لويې کرکې، هېنداره او نور د څارنې وسايل، لکه کامري.

ولي معاينه وکړئ: د موټر چلونکي د ليدلو په ساحه کې درزونه، خنډونه، سټېکرونه، يا خاورې کولای شي موټر چلونکي د سرک په شرايطو کې بدلونونو يا د موټر شاوخوا نورو ترافيکو له لاسه ورکولو لامل شي.

تفتيش:

وګورئ چې د موټر لويه کرکې پاکه ده او مزاحمت نشته پکې، له دې پرته چې کوم د تفتيش سټېکر دې شته وي. په شيشه کې هيڅ زيان نه شي کيدی، لکه درزونه يا نيمګړتياوې.

وګورئ چې د ترافيک څارنې وسايل / هېنداره پاکه ده او له دننه څخه په سمه توګه تنظيم شوي ده، کله چې شته وي.

که مهېز وي، وګورئ چې د شا او غاړې ليد څارنې وسايل يا کامري پاکې او د کار کولو حالت کې دي. وسايل بايد له دننه څخه د ليدلو وړ وي او د وېديو بنودنه بايد د چلولو وړ وي او د ليدلو لپاره تنظيم شي.

د پاکولو ماشینونه/د مینځلو ماشینونه

تفصیل: د لویې کرکې پاکوونکي او مینځونکي.

ولی باید تفتیش وکړي: د باران او واورې پر مهال د وپېرونو لیدلوری ښه کوي. خراب شوي تیغونه د لید وړتیا کموي. د وینځلو ماشینونه د موټر د شیشې په پاک ساتلو کې مرسته کوي.

تفتیش:

وګورئ چې د پاکوونکي لاستې او تیغونه خوندي دي، زیانمن شوي نه کار کوي او وښایاست چې پاکوونکي په اسانۍ سره له چالانولو او بندولو سره کار کوي. د لویې شیشې مینځونکي مایع چېک کړئ او دغه راز فعالولو سره وښایاست چې په سمه توګه کار کوي.

بخاری/ دیفروستر

تفصیل: د موټر یا مسافرو خونې گرموي او د لویې شیشې په مخ کې د یخ یا کنډېشن د جوړیدو مخه نیسي.

ولی باید تفتیش وکړي: دیفروستر لید په ځانګړي توګه د سړې هوا په جریان کې ښه کوي.

تفتیش:

د کنټرولونو په چلولو سره د بخارۍ او دیفروستر په سمه توګه کار کول وپېژنئ، تشریح یې کړئ او ویې ښیئ.

هارن (هارنونه)

تفصیل: د سرک نورو کاروونکو ته د خبرداري ورکولو لپاره د هوا او یا بریښنا هارن کارول کېږي (لکه موټرونه، موټرسایکل چلوونکي، بایسکل چلوونکي او پیاده تلونکي).

ولی باید تفتیش وکړي: هارن یوه داسې وسیله ده چې باید په سمه توګه کار وکړي ترڅو د سرک نورو کاروونکو ته ستاسو د شتون په اړه خبرداري ورکړي.

تفتیش:

وګورئ چې د هوا هارن او یا برقي هارن کار کوي.

د پارکېنګ او ټیلر بریک چېک

تفصیل: د پارکېنګ پر مهال موټر د حرکت کولو یا ګرځیدو څخه ساتي.

ولی باید تفتیش وکړي: د موټر د تمخای برېک باید هغه وخت کار وکړي کله چې موټر ولاړ وي، په ځانګړي توګه کله چې په یوه غونډۍ/ غره کې وي. هغه موټر چې د ګرځېدو اجازه لري، کولی شي د سرک نورو کاروونکو یا ملکیت ته زیان ورسوي.

تفتیش:

تاسو به اړ یاست چې د پارکېنګ برېک چېک (او د ټیلر د پارکېنګ برېک وګورئ، که پرې مجهز وي) وښیئ. دا پروسېجر د دې لپاره ډیزاین شوی چې معلومه کړي د پارکېنګ بریکونه په سمه توګه کار کوي او موټر له حرکت څخه ساتي.

د پارکېنګ برېک: د پارکېنګ برېک په فعالولو سره (د ټیلر بریکونه په ګډو موټرو کې خوشې شوي، که د تطبیق وړ وي)، د سرویس بریک څخه پښه لري کړئ او وګورئ چې د پارکېنګ برېک به موټر په نرمۍ سره د پارکېنګ برېک په پورته کولو سره مخ په وړاندې کش کړي.

د ټیلر برېک: د پارکېنګ برېک خلاصیدو او د ټیلر د پارکېنګ برېک سره (یوازې د ګډو موټرو سره)، د سرویس بریک څخه پښه لري کړئ او وګورئ چې د ټیلر د پارکېنګ برېک به موټر په نرمۍ سره د ټیلر له پارکېنګ برېک سره مخ په وړاندې کښولو سره وساتي. همدارنګه د ټیلر سره د کولپېنګ اتصال په چک کولو کې مرسته کوي.

د سرویس بریک چېک

تفصیل: د هوا، هایدرولیک یا بریښنايي سرویس برېکونو د تطبیق چېک کولو لپاره باید تعقیب شي.

ولی باید تفتیش وکړي: دا پروسېجر د دې لپاره ډیزاین شوی چې ډاډمنه کړي چې د هوا، هایدرولیک یا بریښنايي سرویس بریکونه د نورمال عملیاتو لپاره په سمه توګه کار کوي.

تفتیش:

له تاسو به وغوښتل شي چې د هوا، هایدرولیک یا بریښنايي سرویس بریکونو کارول وښیئ. دا پروسېجر د دې لپاره ډیزاین شوی چې معلومه کړي چې برېکونه په سمه توګه کار کوي او موټر په ټیټ سرعت سره یوې خوا یا بلې خوا ته نه راښکته کېږي.

په 5 مایله پر ساعت سرعت سره مخ په وړاندې حرکت وکړئ، د خدمت (پښې) بریک ولګوئ او په بشپړ ډول موټر ودرئ. وګورئ چې موټر یوه لوري ته هم نه ځي او کله چې د سرویس برېک ولګول شي ودرېږي. که موټر کوم لوری ته حرکت کوي یا په سمه توګه ونه درېږي، نو ممکن برېکونه په سمه توګه کار ونه کړي.

10M.1.2 – د هوا د برېک يا هايډرولیک برېک کتل (د برېک سيستم ډول پورې اړه لري)**د هوا د برېک چیک کول (یوای د هوا پر برېک مجهز موټر)**

تفصیل: هغه پروسیجرونه چې د هوا د برېک سیسټمونو په چیک کې باید تعقیب شي.

ولی باید تفتیش وکړي: د هوا د برېک خونديتوب وسایل توپیر لري. دا پروسیجر د دې لپاره ډیزاین شوی چې د خونديتوب وسایل په سمه توګه کار کوي ځکه چې د هوا فشار له "عادي" څخه "ټیټ" د هوا شرایطو ته راټیټیږي. د هوا د فشار کمېدل به د بیړني برېکونو د فعالولو لامل شي چې ناڅاپه او بی کنټروله ودرېږي.

تفتیش: د هوا د برېک چیک د ټولو څلورو (4) برخو په سمه توګه تشریح او بنډلو (ترسره کولو) کې پاتې راتلل به د CDL د موټرو د تفتیش ازموینې اتوماتیکي ناکامي لامل شي.

د هوا د برېک سیسټم د معاینې لپاره مناسبې کرنلارې په لاندې ډول دي:

- 1 **د هوا ګېج او د ګوورنر کټ آف چیک کړئ** – ټایرونه بند کړئ، موټر چالان کړئ او وګورئ چې د هوا ګېج کار کوي او د ګوورنر کټ آف (تقریباً 120 - 140 psi) ته د هوا فشار جوړوي او ستاسو د موټر لپاره د کټ آف فشار وپیژني.
  - 2 **د هوا د لیکیدو کچې ازموینه** – انجن بند کړئ، کیلي د "چالو" یا "بیټري چارج" موقعیت ته راوباسئ، د پارکینګ برېک (ټول موټرونه) او د ټراکتور محافظت واخلئ (د ګډ موټر) خوشي کړئ. د پښې برېک په بشپړه توګه تطبیق کړئ. کله چې د هوا اندازه ثابته شوه، د پښې برېک د یوې (1) دقیقې لپاره ونیسئ. د هوا ګېج چیک کړئ ترڅو وګورئ چې د هوا فشار په یوه (1) دقیقه کې له دریو (3) پونډو څخه ډیر راټیټیږي (یو موټر یا ټیلر پرته له هوايي بریکونو) یا په یوه (1) دقیقه کې له څلورو (4) پونډو څخه (ګډ موټر).
  - 3 **د هوا د خبرتیا وسیله (وسیلې) ازموینه** – د انجن بیا پیلولو پرته، ډاډ تر لاسه کړئ چې کیلي یا برېښنا په "آن" یا "بیټري چارج" موقعیت کې ده. د پښو د برېک په نیولو او خوشي کولو سره د هوا فشار بندول پیل کړئ. د ټیټې هوا د خبرتیا وسایل (بزر، رڼا او بیرغ) باید مخکې تر دې چې د هوا فشار د 55 psi یا د جوړوونکي لخوا ټاکل شوي کچې څخه ښکته شي فعال شي. دا د غوښتنلیک سپارونکي مسوولیت دی چې د موټر جوړوونکي مشخصات وپیژني.
  - 4 **د بیړني برېک (بریکونو) ازموینه** – د هوا فشار کمولو ته دوام ورکړئ. د پارکینګ برېک (یا بیړني برېک) وال باید د 20 psi او 45 psi تر منځ وتړل شي (پاپ آوټ) (له 20 psi څخه کم نه او له 45 psi څخه ډېر نه).
    - په هوا سره چلیدونکو ټېلرونو کې، د ټراکتور محافظت وال او د ټیلر پارکینګ برېک (یا بیړني برېک) وال باید په ورته وخت کې یا د لارې/ټراکتور/س لپاره د وال تر نصبولو مخکې وتړل شي (پاپ آوټ شي).
    - تاسو به اړ وئ چې د هغه موټر لپاره چې تاسو یې ازموینه کوئ د جوړوونکي لخوا ټاکل شوي کچې وپیژنئ. که د موټر والونو د تړلو (پاپ آوټ) لپاره ډیزاین شوي نه وي، نو اړ به وئ چې د هوا سیسټم څخه د هوا د خارجیدو غږ واورئ، چې دا په ګوته کوي چې د پارکینګ (یا بیړني) بریکونه نیول شوي دي. که موټر د هوا په مرستندویه سیسټم سمبال وي، نو بیا به اړ وئ چې تشریح کړئ چې د ملاتړ سیسټم شته او وال(والونه) نه بندېږي (پاپ آوټ).
- یادونه: تاسو به اړ وئ چې د هغه موټر لپاره چې پکې ازموینه ورکوئ، د جوړوونکي لخوا مشخص شوي ځانګړي پروسیجرونه تشرېح کړئ. دا ستاسو مسوولیت دی چې د موټر جوړوونکي د هوايي سیسټمونو مشخصات وپیژنئ او ازموینه اخیستونکي ته یې تشریح کړئ.

یا

د هايډرولیک برېک کتل (یوای د هايډرولیک په برېک مجهز موټرونه)

تفصیل: د هايډرولیک بریکونو د کتلو لپاره باید تعقیب شي. د هايډرولیک بریک سیسټمونو ډولونه او د تفتیش پروسیجرونه به توپیر ولري.

ولی باید تفتیش وکړي: زیانمن شوي د هايډرولیک پامپونه، د بریک سیسټم کې لیک یا ټیټ هايډرولیک مایع به د برېک سیسټم د جزوي یا بشپړ زیان لامل شي چې ممکن د درېدو واټن زیات کړي یا ټکر شي.

تفتیش یا څارنه: د هايډرولیک برېک چیک په سمه توګه تشریح کولو او بنډلو کې پاتې راتلل به د CDL د وسایطو د تفتیش ازموینې اتوماتیکي ناکامي یا له کاره لویډو لامل شي. دا چک د دې لپاره جوړ شوی چې وګوري چې هايډرولیک بریکونه په سمه توګه کار کوي یا نه. د خپل موټر د سیسټم ځانګړتیاوو پر اساس د لاندې هايډرولیک برېک د چیک مرحلې وکاروئ:

کنټه وکړئ چې شاخصونه او د خبرتیا سیسټمونه کار کوي، لکه څنګه چې د جوړوونکي لخوا مشخص شوي، که سمبال وي.

د "پارک" په ګډون، د بریک پیدل نورمال لوړوالی وپیژنئ او د برېک پیدل فشار وګورئ [یعنې، د بریک پیدل درې (3) ځله پمپ کړئ او بیا یې د پنځو (5) ثانیو لپاره ونیسئ]، یا لکه څنګه چې د جوړوونکي لخوا مشخص شوي. د برېک پیدل باید د لومړني استعمال وروسته حرکت ونه کړي (ښکته شي) او باید ټینګ وي او د برېک پیدل کارولو لپاره کافي اندازه ریزرف ولري.

وګورئ چې د هايډرولیک برېښنايي سیسټمونه، که پرې سمبال وي، کار کوي که نه، لکه څنګه چې د جوړوونکي لخوا مشخص شوي.

يادونه: د هايډرولیک برېک سيستمونه توپیر لري. ستاسو سيستم ممکن اړتيا ولري چې سوېچ په "چالان" حالت کې وي او/يا ماشين روښانه وي. تاسو به اړتيا ولرئ چې ازموینه اخيستونکي ته د خپل موټر لپاره د جوړوونکي لخوا مشخص شوي طرز العملونه تشرېح کړي او ويې بنسي.

10M.2 – يوازې د سورلی او بڼوونځي بس

د مسافرو ننوتل او لېفت

تفصيل: د بس دروازې چې د عادي ننوتلو يا وتلو لپاره کارول کيږي. د مسافرو لېفت د ويلچير لاسرسي لپاره کارول کيږي.

ولي بايد تفتيش وکړي: ټول مسافر بايد وکولای شي په خوندي ډول دننه او بهر شي.

تفتيش:

وګورئ چې د ننوتلو دروازې زيانمنې شوي نه وي، په راحتۍ او سم کار کوي او له دننه څخه په خوندي ډول تړل کيږي.

وګورئ چې لاستي خوندي دي او که سمبال وي، د ګام څراغونه کار کوي.

وګورئ چې د ننوتلو زینې صافي دي او د پلو سطحه سسته يا خرابه نه ده.

که چيرې موټر د مسافرو په لېفت سمبال وي، نو د ليک کېدو، خرابو شويو يا پاتې برخو کتنه وکړئ او تشرېح کړئ چې لفت بايد د سم فعاليت لپاره څنګه وکتل شي.

که چيرې سمبال وي، لفت بايد په بشپړه توګه بيرته ټول شي او په خوندي ډول وتړل شي.

د بيرني حالت وتلو لارې

تفصيل: د بس دروازې، د چټ خونې، يا د وتلو کرکۍ چې د بيرني تخليبي لپاره کارول کيږي.

ولي بايد تفتيش وکړي: د حادثې يا بيرني حالت په جريان کې د مسافرو لپاره د تينستي لپاره د بيرني وتلو لارې بايد فعالې وي.

تفتيش:

وګورئ چې د بيرني حالت د وتلو ټولې لارې په نښه شوې دي، خرابې شوې نه دي، سم کار کوي او له دننه څخه په خوندي ډول تړل کيږي. وېنډرېست چې لږترلږه يوه (1) د وتلو بيرني لاره سم او په راحتۍ سره کار کوي، په خوندي ډول تړل کيږي او زيانمنه شوې نه ده. ډاډ تر لاسه کړئ چې د وتلو لار او خبرداري په سمه توګه کار کوي. په ګوته کړئ او تشرېح کړئ چې نورې ټولې د وتلو بيرني لارې څنګه کار کوي.

وګورئ چې د خلاصولو لاستي د موټر دننه او بهر دواړو څخه په سمه توګه چلېدلای شي.

د "روښانه" يا "چارج شوي" حالت کې کيلي سره، وګورئ چې د بيرني وتلو خبرتيا وسايل کار کوي.

د مسافرو څوکۍ

تفصيل: د مسافرو د موټر څوکۍ او چوکاټونه.

ولي بايد تفتيش وکړي: څوکۍ بايد د مسافرو د ناستې لپاره خوندي وي.

تفتيش:

وګورئ چې د څوکۍ چوکاټونه مات شوي نه دي او وګورئ چې د څوکۍ چوکاټونه په کلکه د فرش سره وصل دي.

وګورئ چې د څوکۍ بالېنټونه د څوکۍ له چوکاټونو سره په خوندي ډول تړل شوي دي.

د مسافرو د څارنې وسايل

تفصيل: د ترافيکي څارنې وسيله / هېنډاره او د څارنې وسايل، لکه کمري، د مسافرو يا زده کوونکو د څارنې او نظارت لپاره.

ولي بايد تفتيش وکړي: داخلي (مسافر) او بهرنۍ (ګلګير، کراس اوور او نور) د ترافيکي څارنې وسيله / هېنډاره يا د مسافرينو يا زده کوونکو د ليدلو او مشاهدې لپاره د څارنې وسايل له موټر چلونکي سره مرسته کوي چې د موټر چلولو، بارولو او ښکته کولو پر مهال مسافرين / زده کوونکي په خوندي ډول وګوري او نظارت پرې وکړي. د مسافرو/ بڼوونځي بسونو چلونکي بايد وکولای شي چې د مسافرو/ زده کوونکو د پورته کېدو او ښکته کېدو شاهد وي.

تفتيش:

وګورئ چې ټولې داخلي او بهرنۍ د مسافرو د ليدلو هېنډارې او د ترافيکي څارنې وسايل / د هېنډارې برکېټونه خو کاره شوي نه دي او په خوندي ډول نصب شوي دي پرته له دې چې کومه برخه يې پاتې وي.

د مسافرو ټولې داخلي او بهرنۍ هېنډارې د سم تنظيم لپاره چپک کړئ او بايد چې پاکې وي.

که چیرې سمبال وي، نو وګورئ چې د مسافرينو د څارنې وسايل يا کمري پاکي دي او له دننه څخه ليدل کيدی شي او د وېډيو بنودنه فعاله ده او د ليدلو لپاره تنظيم شوي ده.

د زده کوونکو د تېرېدو هېندارې چک کړئ (يوازې د ښوونځي بس).

10M.3 – يوازې د ښوونځي بس

د زده کوونکو څراغونه (د مخې او شا)

تفصيل: سترګې څراغ (که چیرې سمبال وي)، په متناوب ډول د امبر څراغونو روښانه کول او په متناوب ډول د ښوونځي بسونو کې سره څراغونه روښانه کول.

ولې بايد تفتيش وکړئ: د زده کوونکو څراغونه د ښوونځي د بس موټر چلوونکي ته دا زمينه برابروي چې نورو وسايطو ته د زده کوونکو د ښکته يا پورته کولو د پيل يا پای په اړه خپل شتون او اراده څرګنده کړي.

تفتيش:

لاندې د زده کوونکو څراغونه بايد هم د وسايطو په مخکينۍ برخه او هم شا ته وکتل شي او د دوی فعاليت بايد وښودل شي.

د ستروې څراغ (که وي) چېک کړئ ترڅو ډاډ تر لاسه شي چې کار کوي او مات شوی نه دی. وګورئ چې په ډشېورډ کې د سټروېب د رڼا شاخص فعال دی که نه.

وګورئ چې د موټر په مخ او شا دواړو کې د امبر رنګه څراغونو (که نصب شوي وي) په بدیل سره ځليږي، فعال دي او مات شوي نه دي. وګورئ چې په ډشېورډ کې د ځليدونکي امبر رڼا شاخص فعال دی که نه.

وګورئ چې د موټر په مخ او شا دواړو کې په متقابل ډول ځليدونکي سره څراغونه فعال دي او مات شوي نه دي. وګورئ چې په ډشېورډ کې د سره څراغ ځليدونکي شاخص فعال دی که نه.

د تمخای بازو او د خوندیتوب بازو

تفصيل: د ښوونځي بسونو کې د تمخای او خوندیتوب بازو (ښه يا لوڅه) چې هغه وخت کار کوي کله چې د زده کوونکو بارولو او ښکته کولو څراغونه فعال شي.

ولې بايد تفتيش وکړئ: د درېدو بازو - نورو موټر چلوونکو ته خبردارۍ ورکوي چې د ښوونځي بس ودرېږي يا ودرول شوی دی. د خوندیتوب بازو يا ښه - د ښوونځي زده کوونکي اړ باسي چې د ښوونځي د بس له مخې څخه په خوندي واټن (لکه 10 فوټه) کې د موټر چلوونکي د ليد په ساحه کې تېر شي.

تفتيش:

د ښوونځي بسونو د خوندیتوب لاندې توکي بايد وکتل شي او د هغوی عمليات بايد تشرېح او وښودل شي.

د درېدو بازو يا ښه وګورئ کړئ - که سمبال وي، په خوندي ډول د موټر چوکاټ سره نښلول شوي وي او هېڅ خلاصۍ، ماتې شوي يا زیانمنې شوې برخې نشته. وګورئ چې د کار کولو پر مهال د تمخای بازو په بشپړه توګه غځېدلی وي، د تمخای بازو څراغونه فعال دي او په ډشېورډ کې د تمخای د بازو شاخص فعال دی.

وګورئ چې د خوندیتوب بازو يا ښه، که وي، په خوندي ډول د موټر چوکاټ سره نښلول شوی او هېڅ خلاصۍ، ماتې شوي يا زیانمنې شوې برخې نشته. وګورئ چې د خوندیتوب بازو د تمخای بازو سره په سمه توګه کار کوي، دا په بشپړه توګه غځېږي.

د لومړنۍ مرستې بیرني حالت او د بدن د مایعاتو کټونه

تفصيل: د ښوونځي بس لپاره اړین بیرني تجهیزات (د بیرني لومړنۍ مرستې کټ او د بدن د مایعاتو پاکولو کټ په شمول).

ولې بايد تفتيش وکړئ: بیرني تجهیزات بايد شته وي او د کارولو وړ حالت کې وي.

تفتيش:

وګورئ چې د بیرني لومړنۍ مرستې کټ شته او مهر مات شوی نه دی چې ممکن ورک شوي توکي په ګوته کړي.

وګورئ چې د بدن د مایعاتو د پاکولو کټ شته او مهر مات شوی نه دی چې ممکن ورک شوي توکي په ګوته کړي.

10M.4 – د څراغونو د فعاليت کتل (ټول موټرونه)

د څراغونو د فعاليت کتل

تفصيل: د سوداګريزو موټرو او تېرېلر په مخ، اړخونو او شا کې د سر څراغونه، لوړ بيم څراغونه، د ګرځېدو سيګنالونه، څلور لاري فلشونه، د پاکولو څراغونه، د پای څراغونه، او د بریک څراغونه (يوازې ترکیب).

ولې تفتيش وکړئ: څراغونه د سوداګريزو موټر چلوونکي ته اجازه ورکوي چې وګوري او وليدل شي او د نورو ترافیکو سره اړیکه ونيسي.

تفتیش:

وګورئ چې د موټر په مخ، اړخونو او شا کې ټول څراغونه هغه وخت فعال او روښانه کيږي کله چې اړونده څراغونه فعال وي، لکه د کین او ښي لوري د ګرځیدو اشارې، د څلور لارې فلشونه، د تیت بیم سر څراغونه، لور بیم سر څراغونه، د پاکولو یا مارکر څراغونه، د پای څراغونه او د برېک څراغونه. وګورئ چې د برېک څراغونه د برېک لګولو پر مهال "چالان" کيږي او د بریکونو خلاصیدو پر مهال "بند" کيږي.

یادونه: په ګډ موټر کې، تاسو اړتیا لرئ یوازې د تریبلر شاته برخه وګورئ.

یادونه: د ټولو بهرنیو څراغونو عملیات باید له موټر څخه بهر وکتنل شي. تاسو کولای شئ د معاینه کونکي څخه وغواړئ چې د څراغونو د بهرني عملیاتو په معاینه کې ستاسو سره مرسته وکړي. تاسو به اړتیا ولرئ چې معاینه کونکي د موټر یا تریبلر مخې ته، اړخونو او شا ته لارښوونه وکړئ (یوازې ترکیب)، کله چې تاسو تفتیش ترسره کوئ. تاسو مسؤلیت لرئ چې ازموینه اخیستونکي ته په سمه توګه ووايي چې کله تاسو د موټر دننه څراغونه فعال کړئ، غواړئ هغوی کوم څراغونه وڅاري. تاسو به اړتیا ولرئ چې کرکي ښکته کړئ او دومره لوړ غږ وکړئ چې ازموینه اخیستونکي یې واورې. که تاسو یو ځانګړی رڼا هیږه کړئ یا پرېږدئ، نو تاسو به کرډېټ ترلاسه نه کړئ.

10M.5 – بهرنی تفتیش (ټول موټرونه)

10M.5.1 – د موټر مخکینی برخه / د انجن ساحه (د انجن بند)

لینزونه

تفصیل: د موټر/ تراکتور په مخ کې د رڼا لینزونه یا پوښونه.

ولی باید تفتیش یا څارنه وکړئ: د رڼا لینزونه یا پوښونه باید پاک او له زیان څخه پاک وي تر څو څراغونه په سمه توګه کار وکړي.

تفتیش:

وګورئ چې د رڼا لینزونه یا پوښونه سم رنگ لري، پاک دي، مات شوي ندي او پوره دي.

د مایعاتو جدې کچه

تفصیل: د انجن غوړولو لپاره د انجن غوړ؛ د انجن د یخولو لپاره د کولنټ؛ د مخکینی څرخونو سره د څرخ عمل کې د مرستې لپاره د سټیرینګ مایع او د موټر د بریک کولو لپاره د بریک مایع (یوازې هایدرولیک بریکونه).

ولی باید تفتیش وکړئ: د مایعاتو مناسبه کچه ډاډ ورکوي چې د انجن، یخولو، سټیرینګ او بریک سیستمونه (یوازې هایدرولیک بریکونه) په سمه توګه کار کوي او د انجن او دغو سیستمونو ژوند اوږدوي.

تفتیش:

د انجن بندیدو سره، دا په ګوته کړئ چې مایعات به د کچې مناسبوالی به معاینه شي، لکه:

د انجن غوړ؛

د یخولو سیستم/کولنټ؛

د برېښنا سټیرینګ مایع او

د بریک مایع (یوازې هایدرولیک برېکونه).

که چیرې د تطبیق وړ وي، نو په ګوته کړئ چې د مایع کچه چیرته وګورئ او ډیپسټک یا د لید ښیښې چیرته موقعیت لري. په ګوته کړئ چې تاسو به وګورئ چې کچه د هر توکي لپاره د اضافه او بشپړو ښو تر منځ ده.

احتیاط: که انجن ګرم وي نو هېڅکله د کولنټ ریډیټر سرپوښ مه لرې کوئ.

د مایعاتو او هوا لیک کیدل

تفصیل: د انجن او نورو موټرو سیستمونو څخه د مایع لیک/وټل او د هوا لیک/وټل، که چیرې پلي شي.

ولی معاینه وکړئ: د مایع ضایع کیدل په هغو سیمو کې د اجزاو ناکامي په ګوته کولای شي؛ چیرې چې کچه ممکن په اسانۍ سره ونه کتل شي (د بېلګې په توګه، لیږد یا د سونګ سیستمونه). د هوا لیکونه کولای شي په هغو سیمو کې د اجزاو ناکامي په ګوته کړي چې ممکن په اسانۍ سره ونه کتل شي (د بېلګې په توګه، د هوا کمپرېسور او نورې د هوا اجزا).

تفتیش:

پر ځمکه د ښوونو لټون وکړئ.

د انجن او گیربکس شاوخوا او لاندې د څاڅکو مایعاتو لپاره وګورئ.

که چیرې د تطبیق وړ وي، د حالت او لیک کېدو لپاره نلونه او هوايي لینونه وګورئ.

د سټیرینګ سیستم

تفصیل: هغه میکانیزمونه چې د سټیرینګ سټې عمل د څرخ بدلولو عمل ته بدلوي.

ولی معاينه وکړئ: زور، درز شوي، خلاص یا ماتې شوي سټیرینګ برخې کولی شي د سټیرینګ له لاسه ورکولو لامل شي. په وصلولو کې حرکت کولای شي موټر د تګ را تګ لامل شي یا د کنټرول نوري جدي ستونزې تجربه کړي.

تفتیش:

وګورئ چې د پاور سټیرینګ بکس په خوندي ډول نصب شوی او نه لیک کيږي.

وګورئ چې ټول د سټیرینګ نلۍ او اتصالونه درز شوي، خراب شوي یا لیک شوي نه دي.

وګورئ چې د سټیرینګ سیستم کې هیڅ ورک شوي نټونه، بولټونه، یا کوټر کیلي نشته.

وګورئ چې د سټیرینګ بکس څخه تر څرخ پورې لیدل کېدونکي نښلونکي لینکونه، لاسونه او رادونه نه دي مات شوي یا درز شوي او بندونه او ساکتونه نه دي مات شوي یا خلاص شوي.

10M.5.2 – د اکسل اجزا/سټیرینګ یا شټرینګ اکسل

یادښت: د موټر په هر اکسل کې د ورته تفتیش ترسره کولو لپاره چمتو اوسئ، لکه څنګه چې په دې برخه (11.5.2) کې تشریح شوي.

ټایرونه

تفصیل: د ټایرونو/ څرخونو ټولګې چې د سړک سره په تماس کې دي.

ولی باید تفتیش وکړئ: کم انفلاسیون د ټایر د زیات انعطاف له امله د ډېر تودوخي راټولیدو له امله د چاودیدو چانس زیاتوي. د ټایرونو ټیټ ژوروالی د هایدروپلانینګ اغیز زیاتوي، کشش کموي او د تم کیدو واټن زیاتوي.

ډېر انفلاسیون د سړک سره د لږ تماس له امله د ټایرونو د خرابوالي او د کنډې له امله د زیان او د کشش له لاسه ورکولو چانس زیاتوي. د ټایرونو پرې کېدل او پرسوب ممکن د ټایرونو د خرابېدو، چاودېدو او ناڅاپه د کنټرول له لاسه ورکولو لامل شي.

تفتیش:

لاندې توکي باید په هر ټایر کې وکتل شي:

د ټایرونو پرسوب: د ټایر ګیج په کارولو سره د مناسب پرسوب کتنه وکړئ. ډاډ تر لاسه کړئ چې د وال ټول ډډونه د لاسرسي وړ دي.

د ټایرونو حالت: د هغو قطعاتو او زیانونو لپاره کتنه وکړئ چې د ټایر په پښو او د غاړې دیوال کې د بدن داخلي پوښ ښکاره کوي. ډاډ تر لاسه کړئ چې د وال کیپونه ورک نه وي او د وال ډډونه زیانمن یا مات شوي نه وي. د ټایر په څنډه یا سایډوال کې د خنډونو او پرسوبونو او په دوه ګوني ټایرونو کې د بې نظمۍ قطرونو لپاره وګورئ.

د کرښو ژوروالی: د ټایرو د پټیو په ټولو لویو سطحو کې چې د اغوستلو بارونه لري د کرښو ژوروالي ګیج سره د پښو لږترلږه ژوروالی وګورئ (په سټیرینګ اکسل ټایرونو کې 32/4، په نورو ټولو ټایرونو کې 32/2).

یادونه: که تاسو په ساده ډول ټایرونه وهئ یا د مناسب انفلاسیون معاینه کولو لپاره د مالټ څخه کار واخلئ نو تاسو به کرښې تر لاسه نه کړئ. تاسو باید د ټایر ګیج کارولو یادونه وکړئ.

یادښت: که چیرې ټایرونه د اتوماتیک ټایر انفلاسیون سیستم (ATIS) یا د ټایر فشار څارنې سیستم (TPMS) سره سمبال وي چې د ټایر والو ډډونو سره نلپونه وصل وي، تاسو باید یوازې دا یادونه وکړئ چې د ټایر فشار د اتوماتیک سیستم لخوا څارل کیږي او تنظیم کیږي او معاینه کیږي چې دا په سمه توګه کار کوي.

څرخونه/ټایرونه

تفصیل: هغه فلزي څرخونه/ویلونه چې ټایرونه پرې نصب شوي دي.

ولی باید تفتیش ترسره شي: زیانمن شوي څنډې کولای شي د څنډې څخه د ټایر د ضایع کیدو، د اکسل څخه د څرخ د ضایع کیدو، په ټایر کې د هوا د فشار د ضایع کیدو، د فلانچ د زیان له امله د څرخ د راوتلو، یا د څنډې د ویشل کیدو لامل شي. یو زیانمن شوی ټایر د موټر کنټرول له لاسه ورکولو لامل کیږي، چې د ټکر لامل کیږي. څرخونه او ریمونه باید د هغو شرایطو لپاره وکتل شي چې کولای شي د څرخ بشپړ یا جزوي جلا کیدو یا په ټایر کې د هوا ضایع کېدو لامل شي.

تفتیش:

د زیانمنو، ماتو یا کړو څنډو لپاره تفتیش یا کتنه کړئ. ریمونه د ویلډینګ ترمیم نه شي کولای. که چیرې د تطبیق وړ وي، د زنګ وهلو لارې وګورئ چې ممکن دا په ګوته کړي چې څنډه د ویج ویل کې خلاصه ده.

د سټېونو او بولټ سوربو کتنه وکړئ ترڅو ډاډ تر لاسه کړئ چې دوی اوږده شوي نه دي (له گرد څخه بهر) او هیڅ ورک شوي یا خلاص نټ یا بولټونه نشته.

د څرخونو تړل (د ټاير نټونه)

تفصيل: ويل په اګسل کې نيسي.

ولي بايد تفتيش وکړي: د لوګ نټ خلاصېدل يا ورکيدل کولای شي د ټاير د وتلو او د ټکر لامل شي.

تفتيش:

وګورئ چې ټول نټونه موجود دي.

وګورئ چې د ويل نټونه خلاص نه دي او د زنگ و هلو نښې يا ځليدونکي تارونه نشته چې ممکن نرمښت وښيي.

وګورئ چې ماتې شوې سنتي نشته.

فرونه او د هوا کڅورۍ او شاګونه

تفصيل: د سړک په سطحه د ګرځېدو له امله رامنځته شوي د څرخ د کمپن ځواکونو د کمولو لپاره د پاڼې يا کويل سپرېنګونه. د هوا کڅورۍ چې له سپرېنګونو سره وي يا د لومړني تعلیق سيستم په توګه کار کوي. ګاز يا هايډرولیک وسايل (شاګونه) چې د موټر تعلیق کموي او موټر ثابتي.

ولي بايد تفتيش ترسره شي: که چيرې موټر په چوکاټ يا ټاير کې رابښکته شي، نو زيانمن شوي يا ورک شوي د پاڼې سپرېنګونه يا کويلونه ممکن د کنټرول له لاسه ورکولو يا چپه کېدو لامل شي. بدل شوي سپرېنګونه ممکن له ټاير سره ټکر وکړي چې د چاودنې يا سټيرېنګ سره د مداخلې لامل شي. خرابې شوې هوايي کڅورې يا شاګونه کولای شي د موټر اداره کولو او د درولو واټن اغېزمن کړي.

تفتيش:

لاندې توکي بايد په هر محور کې، چيرته چې ليدل کېدای شي او لاسرسی ورته وي، وکتل شي:

د ورکو شويو، ليردول شويو، ماتو شويو يا خرابو شويو پاڼو چينو کتنه وکړئ او وګورئ چې د پسرلي ماونټونه درز شوي، مات شوي يا کومې برخې ورکې نه دي.

د مات شوي يا خراب شويو کويل سپرېنګونو لپاره تفتيش يا کتنه وکړئ او وګورئ چې ماونټونه درز شوي، مات شوي يا ورکې شوې برخې نه لري.

وګورئ چې د هوايي سفر تعلیق خوندي دی، زيانمن شوی نه دی او ليک شوی نه دی (که سمبال وي).

وګورئ چې شاګ جذبوونکي خوندي دي، زيانمن شوي او ليک شوي نه دي (که سمبال وي).

وګورئ چې موټر په سطحه لېول دی (له مخکې څخه تر شا او څنګ ته).

يادونه: که چيرې د تعلیق اجزا په ټرانزيټ يا موټرو کوچ بسونو کې د ليدلو يا د لاسرسي وړ نه وي، معاينه کوونکي ته خبر ورکړئ او وګورئ چې موټر په سطحه ناست دی (مخکې څخه تر شا او څنګ ته) او په ياد ولرئ چې يو کور شوی موټر ممکن د تعلیق ستونزه په ګوته کړي.

د برېک لاینونه / پلونه / ليکونه

تفصيل: د ويل برېک ټولګې ته هوا يا هايډرولیک مايع ليردوي.

ولي معاينه وکړي: د هايډرولیک مايع ضايع کول ممکن د برېک ځواک او غبرګون له لاسه ورکولو لامل شي. د هوا د فشار کمېدل ممکن د ويل د بندېدو لامل شي.

تفتيش:

وګورئ چې نلکې يا لاینونه برېکونو ته هوا يا هايډرولیک مايع رسولای شي او ليک کيږي نه.

د ماتو شويو، زرو يا خرابو شويو نليو يا ليکو کتنه يا تفتيش ترسره کړئ.

وګورئ چې ټولي نلکې يا د کرېسي جوړې او فټينګونه خوندي دي.

يادونه: که چيرې برقي برېکونه ولګوي، نو وګورئ چې د برېشنا لاینونه خوندي دي او کيسينګ يې نه دی مات شوی يا درز شوی.

د برېک ککړتياوې

تفصيل: ککړتيا، لکه ګريس، غوړ او نور، چې کولای شي د موټر ورو کولو يا ودرولو پرمهال د برېک کولو فعاليت اغېزمن کړي.

ولي بايد تفتيش وکړي: په برېکونو کې ککړتيا کولای شي د برېک اصطکاک رګونو کې کمښت رامينځته کړي چې ممکن د ټکر لامل شي. ککړتياوې کولای شي د اور خطر هم رامينځته کړي.

تفتيش:

که چيرې لاسرسی ورته وي، د بريک استر يا پيډونو او د بريک ډرم يا ډيسک کې د ککړتياوو لکه غوړ، غوړ او نورو لپاره کتنه يا تفتيش وکړئ چې کولای شي د بريک کولو وړتياوې اغېزمنې کړي.

10M.5.3 – د موټر اړخ**لينزونه او انعکاس کوونکي**

تفصيل: د موټر او تړېلر په اړخونو کې د رڼا لينزونه يا پوښونه او انعکاس کوونکي (يوازې ترکيب).

ولي معاينه وکړئ: د رڼا لينزونه يا پوښونه بايد له خرابۍ څخه پاک وي ترڅو څراغونه په سمه توګه کار وکړي. انعکاس کوونکي سوداګريز موټر چلوونکي ته اجازه ورکوي چې وليدل شي او نورو ترافیکو ته خبر ورکړي چې تاسو شته یئ.

تفتيش:

وګورئ چې د موټر او تړېلر په اړخونو کې د رڼا لينزونه يا پوښونه (يوازې ترکيب) مناسب رنگ لري، پاک دي، مات شوي يا ورک شوي نه دي.

وګورئ چې د موټر او تړېلر په اړخونو کې انعکاس کوونکي (يوازې ترکيب) مناسب رنگ لري، پاک دي، مات شوي يا ورک شوي نه دي.

د ترافیکو د څارنې وسايل

تفصيل: د اړخونو او شا ته ترافیک (ټولو موټرو) د شا ليد لپاره د اړخ ليد عکسونه. د څارنې نور وسايل، لکه کمپري، ممکن له هېندارو سره يا د هېندارو پر ځای وکارول شي.

ولي بايد تفتيش وکړئ: د ترافیک څارنې وسيله / هېنداره يا نور څارنې وسايل د موټر اړخونو او شا ته ليد وړاندې کوي. موټر چلوونکي بايد د نورو ترافیکو ليدلو توان ولري، په ځانګړې توګه په نه ليدل کېدونکو ساحو کې.

تفتيش:

وګورئ چې هېندارې پاکې دي او درز شوي نه دي او د ترافیکي څارنې وسايل / د هېندارې قوسونه کار شوي نه دي او په خوندي ډول نصب شوي دي پرته له دې چې هېڅ برخه ورکه شي.

که چيرې سمبال وي، نو د شا او غاړې د ليد څارنې وسايل يا کمپري بايد پاکې وي تر څو له دننه څخه يې وګوري.

بيټري/ برقي سيستم

تفصيل: هغه بيټري چې د موټر دندو لپاره بريښنايي جريان رسوي يا د موټر د برېښنا لپاره د جزوي يا لومړنۍ سرچينې په توګه کار کوي.

ولي بايد تفتيش وکړئ: د بيټري، برېښنايي سيستم يا برېښنايي موټرو ته زيان رسولای شي د موټر خرابيدو يا د برېښنا کمښت لامل شي چې په موټر کې اور لګيدلی وي.

تفتيش:

هر ځای چې موقعيت لري:

که چيرې ليدل کيږي، نو وګورئ چې بيټري خوندي دي.

وګورئ چې ټولې اړيکې ټينګې دي او که ليدل کيږي، بايد د ډير زنگ وهلو نښې ونه ښيي.

وګورئ چې د برېښنا سيستم ټول کېبلونه او لينونه خوندي دي او درزونه يا خراب شوي نه دي.

که چيرې تطبيق شي، وګورئ چې د بيټري بکس، پوښ يا دروازه خوندي ده.

يادونه: که چيرې بيټري ليدل کېدونکي يا د لاسرسي وړ نه وي، معاينه کوونکي ته خبر ورکړئ.

د تېلو ټانکي

تفصيل: يو کانټينر چې سونګ توکي ساتي.

ولي بايد وکړئ: لیکونه د اور وژنې خطر دی او کولای شي د نورو ترافیکو لپاره د موټر چلولو خطرونه رامنځته کړي. پر سرک باندې تېل ډېر ښوېدونکي کېدای شي.

تفتيش:

وګورئ چې د تېلو ټول ټانکونه، لکه د ډيزل د تېلو د اېستلو (DEF) ټانکونه، که سمبال وي، په خوندي ډول نصب شوي، کيپونه کلک دي او د ټانکونو يا لينونو څخه هېڅ ليک نه وي.

چوکاټونه

تفصيل: د موټر د بدن يا ټرېلر د بدن د ملاتړ لپاره ساختماني غړي.

ولی باید تفتیش وکړي: د چوکاټ غړي خلاص يا مات شوي کيدای شي د موټر ثبات کم کړي، د سمبالولو او کونج کولو ستونزې رامنځته کړي (د بېلګې په توګه، ګرځېدل، احتمالي چپه کېدل) چې د موټر کنټرول په بشپړ ډول له لاسه ورکوي. د بار وړلو په ساحه کې درزونه، ماتېدل يا سوري کولای شي د بار د احتمالي ضايع کېدو لامل شي.

تفتیش:

د چوکاټ غړو ته د درزونو، ماتو ويلونو، سوريو يا نورو زيانونو لپاره معاینه وکړئ، لکه د ټرېلر، که چیرې د تطبيق وړ وي.

د بار وړلو په ساحه يا فرش کې د درزونو، ماتو يا سوريو لپاره کتنه وکړئ، لکه د ټرېلر، که چیرې د تطبيق وړ وي.

که د تطبيق وړ وي، وګورئ چې د ټرېلر ټنډم ريليز ليور او پڼونه خوندي دي.

10M.5.4 – د موټر يا ټرېلر شاته

لېنزونه او انعکاس کوونکي

تفصيل: د موټر يا ټرېلر په شا کې د رڼا لېنزونه يا پوښونه او انعکاس کوونکي (يوازې ترکيب).

ولی باید تفتیش وکړي: د رڼا لېنزونه يا پوښونه بايد د زيان څخه پاک وي ترڅو څراغونه په سمه توګه کار وکړي. انعکاس کوونکي سوداګريز موټر چلونکي ته اجازه ورکوي چې وليدل شي او نورو ترافیکو ته خبر ورکړي چې تاسو شته یئ.

تفتیش:

وګورئ چې د رڼا لېنزونه يا پوښونه سم رنگ لري، پاک دي، مات شوي او ورک شوي نه دي.

وګورئ چې انعکاس کوونکي مناسب رنگ لري، پاک دي، مات شوي او ورک شوي نه دي.

يادونه: په ګډ موټر کې، تاسو اړتيا لرئ يوازې د ټرېلر شاته برخه وګورئ.

10M.6 – ګډ موټرونه

10M.6.1 – يوازې ګډ موټرونه

د هوا او برېښنا لېنونه / نېټلوونکي

تفصيل: د برېښنا واحد څخه ټرېلر ته هوا او برېښنا لېږدول.

ولی باید تفتیش وکړي: د هوا برېکونه - ټرېلر ته د هوا ضايع کول به د بار شوي واحد لپاره د برېک جزوي يا بشپړ زيان لامل شي. د هوا ټيټ حالت به د ټرېلر د سپرېنگ برېکونو ناڅاپي پلي کېدو سبب شي، چې پایله يې ممکن د کنټرول له لاسه ورکول او ټکر وي.

برقی برېکونه - د ټرېلر سره د برېښنايي اتصال له لاسه ورکول به د ټايل شوي واحد د برېک او کنټرول بشپړ له لاسه ورکولو لامل شي او د ټکر لامل کيدای شي.

برېښنايي لېنونه - زيانمن شوي لېنونه ممکن د موټر له نورو چلونکو سره د خپلو چلونو د شريکولو وړتيا له لاسه ورکړي (نه ګرځېدل، يا د برېک څراغونه). د شپې له خوا د نورو ترافیکو لخوا نه ليدل يو جدي ترافیکي خطر دی او کولای شي د حادثې لامل شي.

تفتیش:

وګورئ چې د برېښنا واحد او ټرېلر کې د هوا او برېښنا نېټلوونکي ځای پر ځای شوي او مهر شوي دي، له زيان څخه پاک دي او په خپل ځای کې تړل شوي دي.

وګورئ چې د هوا پايپونه او برېښنايي لېنونه پرې شوي، درز شوي، چاقو شوي، ټوټې شوي، ټيپ شوي يا خراب شوي نه دي (د فولادو چوغي / برېښنايي کنډکټر بايد له لارې نه ښکاره شي). د هوا ليکيدو ته غوړ ونيسئ (يوازې د هوا برېک سيستمونه).

وګورئ چې د برېښنا مزي او هوايي مزي (که چیرې سمبال وي) پېچلي، مغلق يا پنچ شوي نه وي، يا د موټر پرزو يا ځمکې سره نه کش کيږي.

يادونه: تاسو بايد د کرښې تر لاسه کولو لپاره د برېښنا واحد او ټرېلر دواړو اتصالونه وګورئ

د دې برخې پاتې برخې (10.6.1) لپاره، تاسو به اړتیا ولرئ چې د هغه ډول کوپلینګ سیستم مطالعه کړئ چې ستاسو موټر پکې سمبال دی - کوم چې تاسو به د خپل موټر تفتیش ازموینې لپاره کاروئ:

- د پنځم ویل ترکیب یا
- د پنټل هوک ترکیب، یا
- د ترکیبونو نور ټول ډولونه.

یوازې د پنځم ویل ترکیب لپاره

د پنځم ویل سکېډ صفحه یا پلېټ

تفصیل: هغه پلېټ چې تریبلر پرې ولاړ وي او د تریبلر کنګین خوندي کوي.

ولی باید تفتیش وکړي: د پنځم څرخ د سکېډ پلېټ یو خراب یا زیانمن شوی او د تراکتور او تریبلر ترمنځ نامناسبې اړیکه کولای شي د مدیریت ستونزې، چپه کېدل، یا د تراکتور او تریبلر جلا کېدو لامل شي چې د ټکر لامل کیږي.

تفتیش:

وګورئ چې د پنځم ویل سکېډ پلېټ د پنځم څرخ پلېټ فارم لخوا په خوندي ډول موټر ته نصب شوی دی.

د درزونو، ماتیدو یا ډیرې سایډنې لپاره کتنه کړئ.

که د تطبیق وړ وي، د مناسب غوړولو لپاره کتنه یا تفتیش وکړئ.

کنګین، اپرون او تشه

تفصیل: هغه پن چې نیمه تریبلر له تراکتور سره نښلوي (کنګ پن) او هغه فلزي پلېټ چې د کنګ پن سره وصل دی چې سطحه چمتو کوي یا د پنځم څرخ (اپرون) باندې تریبلر آراموي.

ولی باید تفتیش وکړي: د کنګین خرابیدل یا زیان کولای شي د تراکتور او تریبلر د اداره کولو ستونزې، چپه کېدل یا جلا کېدو لامل شي چې د ټکر لامل کیږي.

تفتیش:

وګورئ چې د سر پټې په خپل ځای کې ده او کره شوې نه ده، خرابه شوې یا فرسوده شوې نه ده.

وګورئ چې د اپرون ښکاره برخه کره، درز شوې یا ماته شوې نه ده.

وګورئ چې تریبلر د پنځم څرخ د سکېډ پلېټ په سر کې پروت دی او د اپرون او پنځم څرخ تر منځ هیڅ ځای نشته (هیڅ خالیګا نشته).

که د تطبیق وړ وي، د مناسب غوړولو لپاره کتنه یا تفتیش وکړئ.

یا

یوازې د پنټل هوک ترکیبونو لپاره

پنټل هوک

تفصیل: د ټو هج یا ترلاسه کولو جوړه چې د تریبلر درابار حلقه/ سترګه پکې بندېږي.

ولی باید تفتیش وکړي: د برېښنا واحد او تریبلر تر منځ یو ناسم یا زیانمن شوی پنټل هوک او نامناسبه اړیکه کولای شي د مدیریت ستونزې، چپه کېدو یا د برېښنا واحد او تریبلر جلا کېدو لامل شي چې د ټکر لامل کیږي.

تفتیش:

وګورئ چې د پنټل هوک په خوندي ډول د موټر چوکاټ سره نښلول شوی دی که نه.

د سستو یا ورکو شویو برخو لپاره کتنه وکړئ؛ لکه د نصب کولو بولټونو، نټونو، پنونو، قوسونو او کلیمپونو.

د درزونو، ماتیدو یا ډیرو سولیدلو لپاره کتنه کړئ.

د تریبلر درابار حلقه او ژبه

تفصیل: د تریبلر د درابار حلقه یا سترګه د تریبلر ژبې مخې ته نښلول شوې ده چې د نښلولو لپاره د پنټل هوک سره تړل کیږي. د تریبلر ژبه چې د تریبلر د اصلي بدن چوکاټ څخه غځېږي ترڅو د نښلولو او ګرځیدو اجازه ورکړي.

ولی باید تفتیش وکړي: د درابار حلقه او تریبلر ژبه کې سولېدل، زیان، درزونه یا نامناسب ویلونه ممکن د تریبلر د ضایع کېدو لامل شي چې د ټکر لامل شي.

تفتيش:

وګورئ چې د دربار حلقه يا سترګه ګډه يا تاو شوې نه ده.

وګورئ چې د دربار حلقه يا سترګه د تړېلر ژبې سره تړلې ده او هېڅ خلاص يا ورک شوي بولټونه، مات شوي ويلډونه، يا درزونه نشته.

وګورئ چې د دربار حلقه يا سترګه نه ده اغوستل شوې.

د تړېلر ژبه د غاښونو، ټوټو، درزونو او ماتو ويلډونو لپاره معاینه کړئ او دا چې د تړېلر ژبه د بار وزن ملاتړ کولای شي. که چېرې د غځولو وړ وي، نو وګورئ چې بولټونه، د تالاشۍ پڼونه او کوټر پڼونه په خپل ځای کې دي.

يا

د ترکیب نور ټول ډولونه

يادښت: د نښلولو سيستمونه توپیر لري. که تاسو د بل ډول نښلولو سيستم لرئ، نو تاسو به اړتیا ولرئ چې ازموینه اخيستونکي ته تشریح کړئ چې دا څنګه کار کوي او تاسو څه کتنه کوئ.

د موټر د شا بکسل

تفصيل: د مخي يا شا ته بکسل او تریلر بال، چې تریلر کوپلر پرې ولاړ دی.

ولي بايد تفتيش وکړئ: د بکسل يا بل ميکانيزم خراب يا خراب شوی او د بريښنا واحد او تریلر ترمنځ نامناسبه اړيکه کولای شي د مدیریت ستونزې، چپه کېدل، يا د بريښنا واحد او تریلر جلا کېدو لامل شي چې د ټکر لامل کېږي.

تفتيش:

وګورئ چې بکسل يا بل ميکانيزم په خوندي ډول د موټر چوکاټ سره نښلول شوی دی. که چېرې سمبال وي، د سوينګ بار / کنټرول وګورئ.

د خلاصو يا ورکو شويو برخو لپاره معاینه وکړئ، لکه د نصب کولو بولټونه، نټ، پڼونه، قوسونه او کلیمپونه؛ د تریلر بال يا بل ميکانيزم په ګډون.

د درزونو، ماتیدو يا ډيرو سولیدلو لپاره کتنه کړئ.

تړېلر کوپلر او ژبه

تفصيل: د تړېلر کوپلر د تړېلر ژبې مخي ته نښلول شوی چې د تړېلر هچ او تړېلر بال سره نښلوي. د تړېلر ژبه چې د تړېلر د اصلي بدن چوکاټ څخه غځیږي ترڅو د نښلولو او ګرځیدو اجازه ورکړي.

ولي بايد تفتيش وکړئ: د تړېلر په کوپلر او تړېلر ژبه کې اغوستل، زیان، درزونه يا نامناسب ويلډونه ممکن د تړېلر د ضایع کېدو لامل شي، چې د ټکر لامل کېږي.

تفتيش:

وګورئ چې د تړېلر جوړه ګډه يا تاو شوې نه ده.

وګورئ چې د تړېلر کوپلر د تړېلر ژبې سره تړلی دی او هېڅ خلاص يا ورک شوي بولټونه، مات شوي ويلډونه، يا درزونه نشته.

وګورئ چې د تړېلر کوپلر نه دی سولیدلی.

د تړېلر ژبه د غاښونو، ټوټو، درزونو او ماتو ويلډونو لپاره معاینه کړئ او دا چې د تړېلر ژبه د بار وزن ملاتړ کولای شي. که چېرې د غځولو وړ وي، نو وګورئ چې بولټونه، د کتلو پڼونه او کوټر پڼونه په خپل ځای کې دي.

د قلف او خونديتوب وسایل

تفصيل: د اتصال او خونديتوب وسایلو بندول چې تړېلر په خپل ځای کې بند ساتي.

ولي بايد تفتيش وکړئ: که چېرې د تالاشۍ ميکانيزمونه خوندي نه وي، تړېلر کولای شي د سفر پر مهال جلا شي. د خونديتوب وسایل د بندولو ميکانيزم په خپل ځای کې ساتلو کې مرسته کوي او که اړيکه ناکامه شي نو مرسته چمتو کوي.

تفتيش:

يوازي د پنځم ويل د نښلولو سيستمونو

د پنځم ويل تشي ته وګورئ او چپک کړئ چې د قلف ژامي يا لیور د کنگ پین شاوخوا په بشپړ ډول خوندي دي او د کنگ پین او قلف ژامي/لیور يا اهرم تر منځ د لوبې لپاره کتنه وکړئ.

وګورئ چې د خوشي کولو لاس په تړل شوي حالت کې دی او د خونديتوب قلفک يا قلف (که سمبال وي) په خپل ځای کې دی.

د پنځم څرخ د سلايدېنگ لاک کولو پڼونه (که چېرې سمبال وي) د زیان لپاره معاینه کړئ او پڼونه په بشپړ ډول ښکېل دي.

یا

تفتیش: نور ټول د نښلولو سیستمونه

د تالاشۍ میکانیزم یا قلفک د ورکو یا ماتو برخو لپاره کتنه کړئ او ډاډ تر لاسه کړئ چې د پنټل یا هچ ریلز میله یا قلفک په خپل ځای کې تړل شوی او خوندي دی.

وګورئ چې د خوندیتوب پېښونه او کوټر پېښونه په خپل ځای کې دي او ورک شوي نه دي، که وي.

وګورئ چې د خوندیتوب کېدلونه یا زخیرونه خوندي دي، سره نښلول شوي دي او د کنکونو او ډېر سستوالي څخه پاک دي، که وي. ماتیدونکي کېدلونه باید ولګول شي.

10M.6.2 – یوازې تېرلرونه

د ناستې وسایل او پاکوالی

تفصیل: کله چې تېرلر د لاری یا ټراکتور سره وصل نه وي، د تېرلر مخکینی برخې ملاتړ کوي.

ولي باید تفتیش وکړئ: د ځمکې لاندې کولو وسایل باید په سمه توګه پورته شي ترڅو د سفر په جریان کې ځمکې ته ونه لویږي او د ګرځېدو پر مهال باید د برېښنا واحد شا ته برخه پاکه کړي. لاستې یې باید له موټر سره خوندي وي ترڅو حرکت و نه کړي او له نورو ټرافیکو یا ګڼې ګڼې سره ټکر ونه کړي. د لینډینګ گیر ملاتړونو ته هر ډول زیان ممکن د تېرلر د ټکر یا د منحل کېدو په وخت کې د غورځېدو لامل شي.

تفتیش:

وګورئ چې د لینډینګ ګېر په بشپړه توګه پورته شوی، هېڅ ورکه شوی برخه نه لري، د کرینګ لاستې خوندي دي او د ملاتړ چوکاټ او د لینډینګ پېښونه زیانمن شوي نه دي.

که چیرې برېښنا چلیږي، د هوا یا هایډرولیک لیکونو لپاره کتنه وکړئ.

که چیرې د ټراکتور نیمه تېرلر وي، نو وګورئ چې پنځم څرخ په سمه توګه موقعیت لري ترڅو د ټراکتور چوکاټ د ګرځېدو پر مهال د لینډینګ ګېر پاک کړي.

انعکاسي ټیپ

تفصیل: د تېرلر په اړخ او شا کې انعکاسي ټیپ، که اړتیا وي.

ولي باید تفتیش وکړئ: په تېرلر کې انعکاسي ټیپ د سوداګريز موټر چلولونکي ته اجازه ورکوي چې ولیدل شي او د نورو ټرافیکو سره د شتون په اړه اړیکه ونیسي.

تفتیش:

وګورئ چې د تېرلر په اړخونو او شا کې د انعکاس ټیپ شته او په خوندي ډول د موټر سره وصل شوی دی.

یادښت: انعکاسي ټیپ یوازې د تېرلرونو لپاره اړین دی. د ښوونځي بسونو لپاره ممکن ځینې قضایي قوانین اړین وي.

د اساسي کنټرول مهارتونو ازموینه

په یاد ولرئ، د موټر تفتیش ازموینه باید پاس شي مخکې له دې چې تاسو د اساسي کنټرول مهارتونو ازمویني ته لار شئ (چې په راتلونکي برخه کې به وپوښل شي).

د الف ټولګي چک لیست ټراکټور نیم ټریلر یا لاری او ټریلر یا بس او ټریلر

په موټر کې/ انجن بیل

- ☐ د هوا یا *هایډرولیک برېک چیک
- ☐ د پارکینګ او ټریلر برېک چیک
- ☐ د خدماتو برېک چیک
- ☐ د رڼا شاخصونه
- ☐ بیړني تجهیزات
- ☐ د باد شیلډ او ټرافیک څارنې وسایل
- ☐ وایپرونه او واشینګ ماشینونه
- ☐ هیټر او ډیفروستر
- ☐ سنگونه

د څراغونو د فعالیتونو یا کار کولو کتل

- ☐ ټول بهرنی څراغونه

د موټ/انجن مخکینی ساحه

- ☐ لېنزونه
- ☐ د مایعاتو کچه
- ☐ د مایعاتو او هوا لیکېدل
- ☐ د سټیرېنګ سیسټمونه

د سټیرېنګ اکسل

- ☐ ټایرونه
- ☐ ریمونه یا رینګونه
- ☐ لوګ نټونه یا مهرونه
- ☐ چپرونه/ ماونټونه او د هوا کڅوړې او شاګونه
- ☐ د برېک لاینونه یا نلیونه او لیکونه
- ☐ د برېک ککړتیاوې

د موټر اړخ

- ☐ لېنزونه او انعکاس کوونکي
- ☐ د ټرافیک څارنې وسایل
- ☐ بیټرۍ
- ☐ د تیلو ټانک(ونه)/DEF ټانک
- ☐ چوکاټ(ونه)

یوازې ګډ موټرونه

- ☐ د هوا او برېښنا لاینونه او نښلونکي
- ☐ پنځم څرخ سکېډ پلټ یا بکسل یا ټو هېچ
- ☐ کنگ پڼ او اېرون او ګیپ یا ډرابار حلقه او ژبه یا کوپلر او ژبه
- ☐ د بندولو او خونديتوب وسایل

یوازې ټریلر

- ☐ د کښته کېدو وسایل او پاکول
- ☐ انعکاسي ټیپ

د ټریلر شاته

- ☐ لېنزونه او انعکاس کوونکي

* که چېرې په سمه توګه ترسره نه شي نو اتوماتیکه ناکامي

تاسو یوازې د CDL د وسایطو د تفتیش په چیک لېست کې د توکو کتلو ته اړتیا لرئ. تاسو کولای شئ د خپلې ازموینې لپاره دا چک لېست وکاروئ او هغه توکي چیک کړئ کله چې تاسو بشپړ کړي وي، نه هېڅ اضافي نښې یا لیکونه په دې لیست کې نه شي کېښودل کېدای. تاسو باید نوم واخلئ، اشاره وکړئ او/یا یې لمس کړئ او په بشپړه توګه تشرېح کړئ چې تاسو د هر خونديتوب مهم توکي د څه لپاره کتنه کوئ. که تاسو دا کار ونه کړئ، نو تاسو به د توکو لپاره کړیډ تر لاسه نه کړئ.

د B ټولګي یا C ټولګي چک لیست مستقیم لاری یا نور مستقیم موټر

په موټر کې/انجن بیلول

- ☐ *د هوا یا *هایډرولیک برېک چیک
- ☐ د پارکېنګ او ټریلر برېک چیک
- ☐ د خدماتو برېک چیک
- ☐ د رڼا شاخصونه
- ☐ بېرني تجهیزات
- ☐ د باد شیلډ او ترافیک څارنې وسایل
- ☐ وایپرونه او واشیرونه
- ☐ هیټر یا ګرموونکې او یخ جوړوونکې یا ډیفروستر
- ☐ هارن (ونه)

د څراغونو د فعالیتونو یا کار کولو کتل

- ☐ ټول بهرني څراغونه

د موټر/انجن مخکینۍ ساحه

- ☐ لېنزونه
- ☐ د مایعاتو کچه
- ☐ د مایعاتو او هوا لیکېدل
- ☐ د سټیرېنګ سیسټمونه

د سټیرېنګ اکسل

- ☐ ټایرونه
- ☐ ریمونه
- ☐ لوګ نټونه یا مهرونه
- ☐ چپرونه/ماونټونه او د هوا کڅوړې او شاګونه
- ☐ د بریک لاینونه یا نلکې او لیکونه
- ☐ بریک ککړتیاوې

د موټر اړخ

- ☐ لېنزونه او انعکاس کوونکي
- ☐ د ترافیک څارنې وسایل
- ☐ بېټرۍ
- ☐ د تیلو ټانک(ونه)/DEF ټانک
- ☐ چوکاټ(ونه)

د موټر شا ته پرځه

- ☐ لېنزونه او انعکاس کوونکي

* که په سمه توګه ترسره نه شي نو اتوماتیکه ناکامي یا له کاره لوېدل رامنځته کېږي

تاسو یوازې د CDL د موټرو د تفتیش په چک لېست کې د توکو په نېټه کولو ته اړتیا لرئ. تاسو کولای شئ د خپلې ازموینې لپاره دا چک لېست وکاروئ او هغه توکي چېک کړئ کله چې تاسو بشپړ کړي وي، نه هېڅ اضافي نېټې یا لیکنه په دې لېست کې نه شي کېښودل کېدای. تاسو باید نوم واخلي، اشاره وکړئ او/یا یې لمس کړئ او په بشپړه توګه تشرېح کړئ چې تاسو د هر خوندیتوب مهم توکي د څه لپاره معاینه کوئ. که تاسو دا کار ونه کړئ، نو تاسو به د توکو لپاره کړېدې ترلاسه نه کړئ.

د ب ټولګي يا ج ټولګي چک لېست د مسافرو يا ښوونځي بس

په موټر کې/انجن بيلول

- ☐ *د هوا يا *هايډرولیک برېک چيک
- ☐ د پارکينګ او ټرېلر برېک چيک
- ☐ د خدماتو برېک چيک
- ☐ د رڼا شاخصونه
- ☐ بېرني تجهيزات
- ☐ د باد شيلډ او ټرافيک څارنې وسايل
- ☐ واپيرونه او واشيرونه
- ☐ هيټر يا گرموونکي او يخ جوړوونکي ډيفروستر
- ☐ هارن (ونه)

يوازي مسافر او د ښوونځي بس

- ☐ د مسافرو د ننوتلو او پورته کولو وسايل
- ☐ بېرني وتلو لاري
- ☐ د مسافرو د ناستې ځاي
- ☐ د مسافرو د څارنې وسايل

يوازي د ښوونځي بس

- ☐ د زده کوونکو څراغونه (مخکې او شا ته)
- ☐ د تمځاي او خوندیتوب بازو
- ☐ لومړنۍ مرستې او د بدن د مايعاتو کټونه

د څراغونو د فعاليت يا کار کولو کتل

- ☐ ټول بهرني څراغونه

د موټ/انجن مخکينۍ ساحه

- ☐ لېنزونه
- ☐ د مايعاتو کچه
- ☐ د مايعاتو او هوا ليکېدل
- ☐ د سټيرېنگ سيستمونه

د سټيرېنگ اکسل

- ☐ ټاپيرونه
- ☐ ريمونه يا رينګونه
- ☐ لوګ نټونه يا مهرونه
- ☐ چپرونه/ماونټونه او د هوا کڅوړې او شاګونه
- ☐ د برېک لاینونه يا نلیونه او ليکونه
- ☐ د برېک ککړتياوې

د موټر اړخ

- ☐ لېنزونه او انعکاس کوونکي
- ☐ د ټرافيک څارنې وسايل
- ☐ بېټري
- ☐ د تېلو ټانک(ونه)/DEF ټانک
- ☐ چوکاټ(ونه)

د موټر شاته

- ☐ لېنزونه او انعکاس کوونکي

* که په سمه توګه ترسره نه شي نو اتوماتيکه ناکامي يا له کاره لوېدل رامنځته کېږي

تاسو يوازي د CDL د موټرو د تفتيش په چک لېست کې د توکو په نښه کولو ته اړتيا لرئ. تاسو کولای شئ د خپلې ازموينې لپاره دا چک لېست وکاروئ او هغه توکي چېک کړئ کله چې تاسو بشپړ کړي وي، نه هېڅ اضافي نښې يا ليکنه په دې لېست کې نه شي کېښودل کېدای. تاسو بايد نوم واخلئ، اشاره وکړئ او/يا يې لمس کړئ او په بشپړه توګه تشرېح کړئ چې تاسو د هر خوندیتوب مهم توکي د څه لپاره کتنه کوئ. که تاسو دا کار ونه کړئ، نو تاسو به د توکو (توکو) لپاره کړېدې ترلاسه نه کړئ.

برخه 11M

د موټرو د کنټرول اساسي مهارتونه

دا برخه به له ټولو سوداگریزو چلوونکو سره د موټرو د کنټرول د اساسي مهارتونو ازموینې په ورکولو کې مرسته وکړي

برخه 11M - د کنټرول د اساسي مهارتونو ازموینه

دا برخه لاندې موارد پوښي

- د کنټرول اساسي مهارتونو ازموينې نمرې ورکول
- د کنټرول اساسي مهارتونو ازموينې تمرينونه

د اساسي کنټرول مهارتونو ازموينې لپاره، تاسو به د سوداګريز موټر کنټرولولو او د نورو شيانو په تړاو د هغې موقعيت قضاوت کولو کې اساسي مهارتونه وښيي.

دا د موټر د خوندي کنټرول او چلولو لپاره اړين لومړني مهارتونه ازمويني. د دې اساسي کنټرول مهارتونو لپاره اړين قضاوت او مهارتونه د موټر چلولو په ډېرې مختلفو شرايطو کې هم اړين دي.

تاسو به د غوره موقعيت ترلاسه کولو لپاره د لوري بدلولو، له سرحدي کرښو يا مخروطونو څخه تيريدو يا لمس کولو او ستاسو د وروستي موقعيت لپاره نمرې ترلاسه کړئ.

تاسو ته ممکن اجازه درکړل شي چې له موټر څخه ووځئ ترڅو د شاتګ تمرينونو پرمهال د موټر شاوخوا وګورئ. کله چې موټر ته ننوځئ/ تري وځئ، تاسو بايد خپل د پارک کولو بړيک تنظيم کړئ، موټر په بې طرفه حالت کې ځای په ځای کړئ، او په خوندي ډول د موټر سره مخامخ کيدو سره او په هر وخت کې د تماس درې (3) نقطې ساتلو سره بهر کېږئ/ننوخئ (کله چې بس ته ننوځئ/وځئ، مخ په وړاندې مخ شئ او په لاسي پټلۍ باندې ټينګ گرفت وساتئ).

که چيرې تاسو په هر وخت کې دروازه پرانيزئ، د موټر د فزيکي کنټرول په وخت کې له ناست حالت څخه حرکت وکړئ، (يا په بس کې، د ښه ليد ترلاسه کولو لپاره شا ته وګرځئ)، تاسو ته به د ليدو لپاره نمره درکړل شي.

تاسو به د هر تمرين د ترسره کولو دمخه د هغې لپاره ځانګړي لارښوونې ترلاسه کړئ. تاسو به د پوښتنو کولو فرصت ولرئ. تاسو بايد تمرين له لارښوونې سره سم بشپړ کړئ. که تاسو وګورئ چې ازموينه اخيستونکي لاس پورته کوي (لکه څنګه چې)، ودرئ او خپل موټر د تمرين د حدودو دننه بيرته راوباسئ.

ستاسو د اساسي کنټرول مهارتونو ازموينه کې به لاندې تمرينونه شامل وي، يا له سړک څخه بهر يا د سړک په کوم ځای کې د سړک ازموينې په جريان کې:

لومړۍ ګام - مخکينۍ تمځای،

دويم ګام - مستقيم شا ته تګ،

درېيم ګام - د مخ په وړاندې انحراف تعقيب، او

څلورم ګام - د رپورس انحراف ملاتړ.

دا تمرينونه په انځورونو 11.1 څخه تر 11.4 پورې د 4-11 مخونو کې ښودل شوي دي.

11M.1 - نمرې ورکول

د اساسي کنټرول مهارتونو د ازموينې تمرينونو په جريان کې، تاسو ته به د لاندې لپاره نمرې درکړل شي:

کششي حرکتونه - د تجاوز پاکولو يا د غوره موقعيت ترلاسه کولو لپاره د شا تمرين کې مخ په وړاندې کش کول د "کشش" په توګه نمره ورکول کېږي. په دې تمرينونو کې تمرين 2 - مستقيم لاین شا ته تګ او تمرين 4 - رپورس انحرافي تګ شامل دي. ازموينه اخيستونکي به هغه نمرې درکړي چې تاسو يې پورته کوئ.

د لوري بدلولو پرته ودرول د کشش په توګه نه شميرل کېږي.

پر تاسو به د لومړنيو کښلو لپاره جریمه نه ټاکل کېږي. خو، د کښلو ډير شمير به د تېروتنو په توګه حساب شي. ستاسو ازموينه اخيستونکي به د دې تمرينونو لپاره لارښوونې ورکولو پر مهال "د کښلو" پوښښ وکړي.

شاته تلل - د تجاوز پاکولو يا د غوره موقعيت ترلاسه کولو لپاره د مخ په وړاندې حرکت تمرين کې شاته تګ د "شاته تللو" په توګه نمره کېږي. "شاته تلل" به د تمرين 3 - د مخ په وړاندې انحراف تعقيب کې نمره شي. ازموينه اخيستونکي به د هغو شاته تلو نمرې درکړي چې تاسو يې ترسره کوئ.

له حدودو تېرېدنې – د موټر د هرې برخې سره د تمرین سرحدې لیکو یا مخروطونو څخه تېرېدل یا بې لمس کول، پرته له دې چې د موټر د بښینو (دروازه یا فینډر) یا د دروازې په اوږدو کې د موټر نورې ځانګړې برخې د ترافیک څارنې وسیله / د بښینو لوړوالی یا لوړ وي، لکه د بالټ ترک، د تجاوز په توګه نمرې ورکول کېږي. د دروازې لاندې ځانګړې برخې د ترافیک څارنې وسیله / د هېندارو لوړوالی د "تجاوز" په توګه شمېرل کېږي.

که تاسو تجاوز کړی وي، ازموینه اخیستونکې به تاسو ودروي او تاسو باید موټر د تمرین حدودو کې بیرته راستون کړئ. کله چې ازموینه اخیستونکې تاسو ته اشاره وکړي، نو تاسو باید سمدلاسه ودرېږئ. ازموینه اخیستونکې به هغه شمېرې ته نمره ورکړي چې تاسو د تمرین د سرحدې لاین یا کرښې یا مخروط لمس کوئ یا ترې تېرېږئ، هر تجاوز به د یوې تېروتنې په توګه حساب شي.

لیدل – د موټر څخه د وتلو پر مهال د تمرین ترسره کولو پر مهال د موټر موقعیت چیک کولو پر مهال. تاسو ته اجازه درکړل شي چې په خوندي ډول موټر ودرؤئ او له موټر څخه ووځئ ترڅو د موټر بهرنۍ موقعیت چک کړئ (وګورئ).

کله چې دا کار کوئ، تاسو باید د پارکېنګ برېکونه تنظیم کړئ او موټر په نیوټرل حالت کې ودرؤئ. بیا، کله چې له موټر څخه وځئ/ موټر ته ننوځئ، تاسو باید دا په خوندي ډول ترسره کړئ، داسې چې مخ مو د موټر لوري ته وي او تل د موټر سره د تماس درې (3) نقطې وساتئ (کله چې له بس څخه وځئ/ ور ننوځئ، ستاسو مخ باید مخکې لوري ته وي او لاسګیر پټلی کلکه ونیسئ). که تاسو موټر په بڼه ډول خوندي نه کړئ یا په خوندي ډول له موټر څخه و نه وځئ/ موټر ته پورته نشئ، نو دا ممکن د یو ناخوندي عمل لپاره د اتوماتیکې ناکامۍ لامل شي.

که تاسو خپله دروازه پرانیزي یا له ناستې ځای څخه حرکت وکړئ، نو دا به د "کتلو" په توګه حساب شي. که تاسو خپله دروازه په داسې حال کې پرانیزي چې موټر حرکت کوي (په نیوټرل یا پارک حال کې نه وي)، نو دا ممکن د یو خوندي عمل لپاره د اتوماتیکې ناکامۍ پایله ولري.

په بس کې، که تاسو د بڼه لید ترلاسه کولو لپاره د بس شاته لار شئ، نو دا به د "کتلو" په توګه حساب شي.

تاسو ته ممکن د تمرین 2 - په مستقیمه کرښه کې شا ته تګ کې اعظمي یو (1) وړیا لید، او په تمرین 4 - رپورس انحرافي شا ته تګ کې دوه (2) وړیا لید اجازه درکړل شي، ترڅو ستاسو د موټر موقعیت وګورئ. ستاسو ازموینه اخیستونکې به د دې تمرینونو لپاره د لارښوونې ورکولو پر مهال "کتلو" ته پوښښ ورکړي.

وروستۍ موقعیت – د شا ته تګ تمرینونو لپاره د موټر وروستۍ موقعیت. تاسو ته به د تمرین 2 - مستقیمې کرښې شا ته تګ او په تمرین 4 - رپورس انحراف شا ته تګ کې د موټر د وروستۍ موقعیت لپاره نمرې درکړل شي.

دا مهمه ده چې تاسو هر تمرین په سمه توګه هغه ډول پای ته ورسوئ لکه څنګه چې ازموینه اخیستونکې درته لارښوونه کړې ده. ستاسو موټر باید د وروستۍ تمرین حدودو کې وي (پرته له هېندارو او د موټر د هغو ځانګړو برخو چې د دروازو له هېندارو څخه پورته وي، لکه د کرښ لارې). که تاسو موټر د ازموینه اخیستونکې لخوا تشرېح شوي وروستۍ موقعیت ته ونه رسوئ، نو تاسو به جرمه شئ او د اساسي کنټرول د مهارتونو په ازموینه کې به ناکام شئ. تاسو باید تمرینونه له لارښوونې سره سم بشپړ کړئ.

د لارښوونو په تعقیب کې پاتې راتلل یا ناخوندي عمل – د لارښوونې سره سم د تمرین بشپړولو لپاره د ازموینه اخیستونکې لارښوونو په تعقیب کې پاتې راتلل ممکن د اتوماتیکې ناکامۍ لامل شي او ازموینه ممکن د ازموینه اخیستونکې لخوا پای ته ورسېږي. تل د ازموینې اخیستونکې لارښوونې او هدایات تعقیب کړئ. که تاسو پر لارښوونو نه پوهېږئ یا د تمرینونو بشپړولو پر څرنګوالي نه پوهېږئ، له ازموینه اخیستونکې څخه د وضاحت غوښتنه وکړئ. [که اجازه درکړل شي، تاسو کولای شئ له ازموینې اخیستونکې څخه وغواړئ چې تاسو د تمرین ساحې ته یوږي].

د "ناخوندي عمل" ترسره کول (د بېلګې په توګه، د پارک کولو برېک تنظیم کول یا د حرکت په وخت کې د دروازې خلاصول)، ممکن د ناخوندي عمل لپاره په اتوماتیک ډول ناکام شي او ازموینه ممکن د ازموینه اخیستونکې لخوا پای ته ورسېږي. د موټر چلوونکې، ازموینه اخیستونکې او د ازموینې ساحې خونديتوب تر ټولو ډېر لومړیتوب لري. تل د خونديتوب په اړه فکر وکړئ.

11M.2 – تمرینونه

11M.2.1

تمرین 1 – مخکینۍ تمخای

تاسو به د کنټرول شوي تمخای په جریان کې د خپل موټر د مخ قضاوت کولو وړتیا وښایئ. په کوڅه کې وړاندې لار شئ او داسې ودرېږئ چې د موټر تر ټولو مخکې برخه (د موټر د هغو ځانګړو برخو پرته چې د دروازې تر هېندارو پورته دي لکه د کرښ لارې) په هغه بالکس کې راشي چې د کوڅې په وروستۍ برخه کې دی او له هغې څخه نږدې تېر شي. تاسو یوازې یو ځل ودرېدای شئ.

ستاسو ازموینه اخیستونکې به د دې تمرین لپاره د لارښوونې درکولو پر مهال ستاسو د موټر مخکینۍ برخه درته په ګوته کړي.

کله چې ودرېږئ، خپل د پارکېنګ برېک تنظیم کړئ، نیوټرل ګېر ته لار شئ او هارن ووهئ. بیا به ازموینه اخیستونکې تمرین ته نمره ورکوي. که چیرې د موټر مخکینۍ برخه (د موټر د ځانګړو برخو پرته چې د دروازې له هېندارو څخه لوري وي، لکه د کرښ لارې) په تمخای کې نه وي، نو تاسو به نمرې ترلاسه کړئ. (شکل 11.1 په 11-5 مخ کې وګورئ).

11M.2.2

دويم تمرين - په مستقيم ډول شا ته تګ

تاسو به په مستقيم کرښه کې د موټر شا ته لوري ته چلولو وړتيا وښیئ. د تېر تمرين څخه ستاسو د درېدلې حالت څخه، ازموینه اخيستونکي به له تاسو څخه وغواړي چې مخکې لار شئ او ودرېږئ کله چې دوی خپل لاس پورته کړي (لکه دا (۳)).

بيا بېرته مستقيم له کوڅې څخه تېر شئ تر هغه چې ستاسو د موټر مخکينۍ برخه د کوڅې په لري برخه کې د مخروطونو وروستۍ سيمې څخه تېره شي. (شکل 11.2 په 5-11 مخ کې وګورئ)

تاسو ته به د کښولو، تجاوزونو او وروستي موقعيت لپاره نمره درکړل شي.

تاسو ته د يو (1) وړيا کښولو اجازه درکول کيږي او کولی شئ يوازې يو (1) ځل له موټر څخه په خوندي ډول ووځئ ترڅو د موټر شاوخوا وګورئ.

کله چې تاسو تمرين بشپړ کړ، خپل د پارکنيګ بريک ونيښئ، نوټل ته يې واړوئ او خپل هارن ووهئ. دا به ازموینه اخيستونکي ته خبر ورکړي چې تاسو تمرين بشپړ کړی او دوی ته به اجازه ورکړي چې ستاسو وروستۍ درجه بندي وکړي.

11M.2.3

تمرين 3 - د مخ په وړاندې د انحراف تعقيب

تاسو به د مخ په وړاندې د حرکت کولو پرمهال د نورو شيانو شاوخوا د موټر چلولو وړتيا وښیئ.

تاسو به مخکې لوري ته موټر چلوئ او چپ لوري ته به د خلاصې له لارې بل لاین ته ځئ او د شا بڼې تاير به د مخروط او کرښې تر منځ وساتئ. تر هغه چې تاسو د پولې کرښې ته ورسېږئ، مخ په وړاندې حرکت ته دوام ورکړئ.

تاسو ته به شاته تګ، تجاوزونو او د مخې لوري تعقيب روښانه کولو (د مخروط او کرښې ترمنځ د شا تاير) لپاره نمره درکړل شي.

د دې تمرين په جريان کې وړيا شاته تګ نشته او تاسو ته اجازه نشته چې له موټر څخه ووځئ.

کله چې تاسو د تمرين په لري پای کې د مخروطونو څخه مخکې يا په بهر کې موازي ياست، خپل موټر ودرولئ. بيا، خپل د پارک کولو برېک تنظيم کړئ، نيوترل ته واړوئ او خپل هارن ووهئ. دا به ازموینه اخيستونکي ته خبر ورکړي چې تاسو تمرين بشپړ کړی او دوی ته به اجازه ورکړي چې ته تمرين نمرې ورکړي. (شکل وګورئ 11.3 پر 5-11 پر پاڼه)

11M.2.4

تمرين 4 - د بېرته راګرځېدونکي انحراف لرونکي شا ته تګ

تاسو به د يوې کوڅې په پای کې د موټر د بېرته راګرځولو او پارک کولو وړتيا وښیئ. د بهرنۍ پولې سره موازي پيل کول، بېرته په کوڅه کې ځای پرځای کړئ، د خپل موټر شاته برخه (د موټر د ځانګړو برخو پرته چې د دروازې له شيشو څخه لوړ وي، لکه د کرښ لارې) د کوڅې له شا څخه درې (3) فوټه دننه راوړئ.

د کوڅې په پای کې د موټر شاته ډير نږدې (د موټر له ځانګړو برخو پرته) د (3) فوټو په باکس کې ودرېږئ.

ستاسو معاینه کوونکي به د دغه تمرين لپاره لارښوونې ور ورکولو پر مهال ستاسو د موټر شا برخه په ګوته کړي.

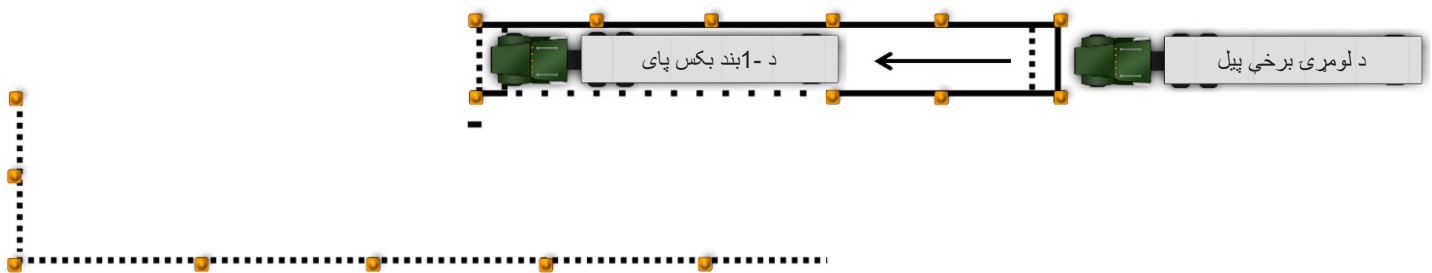
ستاسو موټر بايد تر بشپړېدو وروسته په مستقيم ډول په کوڅې کې دننه وي. ستاسو موټر بايد په بشپړ ډول د تمرين په ټاکل شوو حدودو کې وي کله چې بشپړ شي (له دې پرته چې د دروازې له هيندارو څخه لوري وي يا د موټر نورې ځانګړې برخې، لکه کرښ لارې). تاسو نه شئ کولی د بهرنۍ پولې له کرښې څخه هاخوا لار شئ. (11.4 شکل په 5-11 مخ کې وګورئ)

تاسو ته به د کښولو، تجاوزاتو او وروستي موقعيت لپاره نمره درکړل شي.

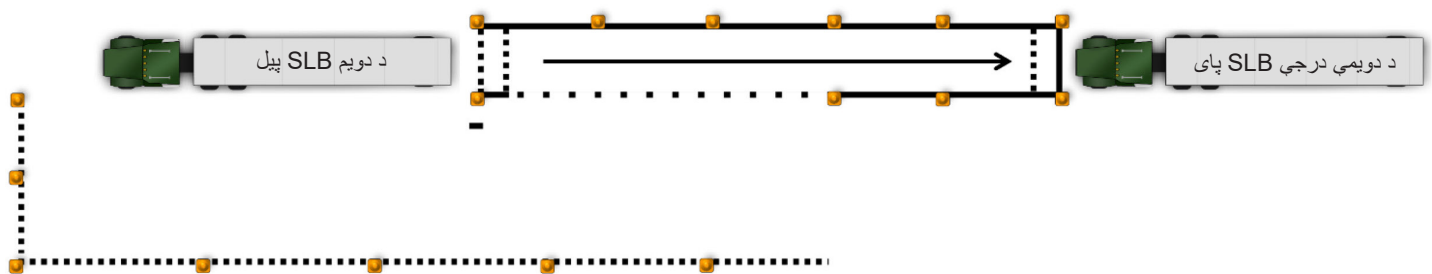
تاسو ته دوه (2) وړيا درولو اجازه درکول کيږي او کولای شئ د دې تمرين په جريان کې د موټر شاوخوا چک کولو لپاره اعظمي حد (2) ځله له موټر څخه ووځئ.

کله چې تاسو تمرين بشپړ کړ، خپل د پارکنيګ بريک ونيښئ، نوټل ته يې واړوئ او خپل هارن ووهئ. دغه کار به ازموینه اخيستونکي ته خبر ورکړي چې تاسو تمرين بشپړ کړی او هغه ته به اجازه ورکړي چې فاینل نمرې درکړي.

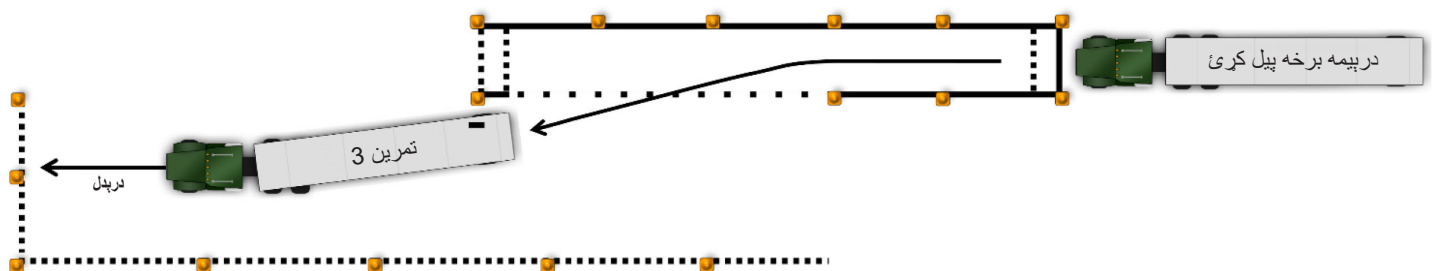
شکل 11M.1 : تمرين 1 - مخ په وړاندې ودرول

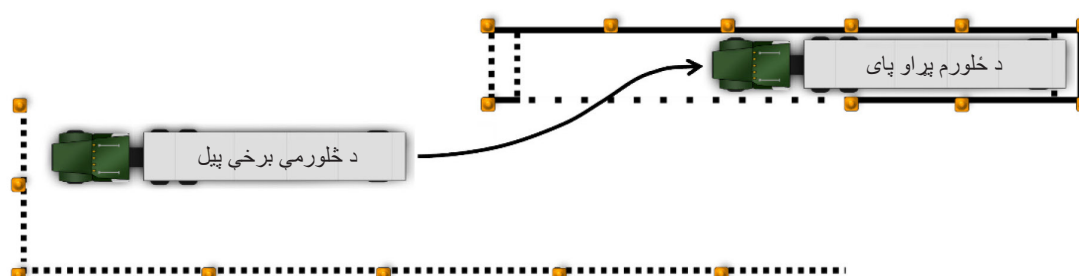
شکل 11M.2 : تمرين 2 - مستقيم شا ته تگ

شکل 11M.3 : تمرين 3 - د مخکې تگ گېر له انحراف سره

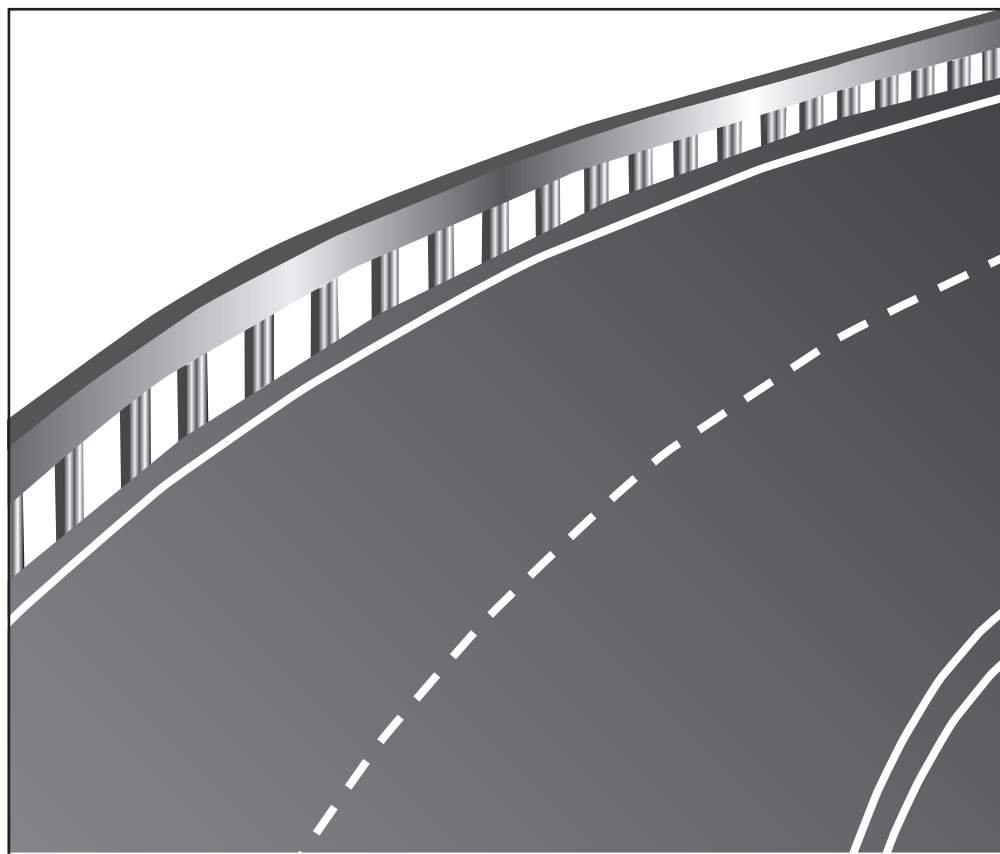

شکل 11M.4 : تمرين 4 - د رپورس گېر له انحراف سره

برخه 12

پر سړک د موټر چلولو ازموینه

دا برخه به له موټر چلوونکو سره پر سړک د موټر چلولو په ازموینه کې مرسته وکړي

برخه 12 - پر سړک د موټر چلولو ازموینه

دا برخه لاندې موارد پوښي

• څنګه به و ازمويل شي

تاسو به د يوې ازموينې له مسير څخه موټر چلوئ چې مختلف ترافيکي حالتونه لري. د ازموينې په جريان کې، تاسو بايد په خوندي او مسوولانه ډول موټر وچلوئ؛ او تاسو بايد:

خپل د خونديتوب کمربند وتړئ.

ټولي ترافيکي نښې، اشارې يا سپګنالونه او قوانين په پام کې ونيسئ.

ازموينه د پېښې يا حرکت له سر غړونې پرته بشپړه کړئ.

د موټر چلولو د ازموينې په جريان کې به ازموينه اخيستونکي تاسو ته د موټر چلولو د ځانګړو تمرينونو او همدارنګه ستاسو د موټر چلولو د عمومي چلند په اړه نمرې درکړي. تاسو به د ازموينې اخيستونکي لارښوونې تعقيب کړئ. لارښوونې به تاسو ته درکړل شي تر څو تاسو د هغه څه کولو لپاره ډېر وخت ولرئ چې ازموينه اخيستونکي يې غوښتنه کړي ده. له تاسو څخه به په ناخوندي ډول د موټر چلولو غوښتنه ونه شي.

که ستاسو د ازموينې لاره ځينې ترافيکي حالتونه ونه لري، نو کېدای شي له تاسو څخه وغوښتل شي چې د ترافيکي حالت شبیه سازي وکړئ. تاسو به دا کار ازموينې اخيستونکي ته د دې په وېلو سره وکړئ چې تاسو څه کوئ يا که تاسو په دې ترافيکي حالت کې وای نو څه به مو کړي وای.

12.1 – ستاسو ازموينه به څنګه واخيستل شي

12.1.1 – ګرځېدنې

له تاسو څخه غوښتل شوي چې تاو شئ:

په ټولو خواوو کې ترافيک وګورئ.

د ګرځېدو نښې وکاروئ او په خوندي ډول هغه لين ته ننوځئ چې ورګرځېدل اړين دي.

کله چې تاسو را ګرځېدو ته نږدې کېږئ:

د را ګرځېدو له اشارې څخه کار واخلئ ترڅو نورو ته د خپل را ګرځېدو په اړه خبردارۍ ورکړئ.

په تدريج سره سرعت کم کړئ، د ځواک ساتلو لپاره د اړتيا سره سم ګېرونه بدل کړئ، مګر په ناخوندي توګه خلاص ګېر ته موټر مه اړوئ. په ناخوندي توګه خلاص ګېر ته اړول هغه وخت رامنځته کېږي کله چې ستاسو موټر د موټر له اوږدوالي څخه ډېر وخت لپاره له ګېر څخه بهر وي (کلچ کم شوی يا ګېر په نيوترل يا نوټل حالت کې بدل شوی).

که تاسو بايد له را ګرځېدو دمخه ودرېږئ:

پرته له دې چې په ناڅاپي توګه ودرېږئ په تدريج سره ودرېږئ.

د تمځای کرښې، د پليو تېرېدو، يا د تمځای نښې شا ته بشپړ ودروئ.

که تاسو د بل موټر شاته ودرېږئ، نو په هغه ځای کې ودرېږئ چې تاسو کولای شئ د موټر شاته ټاېرونه په خپل مخ کې وګورئ (خوندي خاليګا).

اجازه مه ورکوئ موټر مو په ناکنټرول شوې توګه حرکت وکړي.

مخکيني ټاېرونه مستقيم مخامخ لوري ته وساتئ.

کله چې را ګرځېدو ته چمتو شئ:

په ټولو خواوو کې ترافيک وګورئ.

د ګرځېدو پر مهال دواړه لاسونه په سټيرينګ يا شټرېنګ کې وساتئ.

خپل د ترافيک څارنې وسيله / هنداره وګورئ ترڅو ډاډ ترلاسه کړئ چې موټر د را ګرځېدو په وخت کې دننه له هيڅ شې سره نه ټکر کېږي.

موټر بايد له راتلونکي ترافيک سره مخ نه شي.

موټر بايد په سم لين کې را تاو شي.

د ګرځېدو وروسته:

ډاډ ترلاسه کړئ چې د ګرځېدو اشاره يا سپګنال بند دی.

د ترافيک سرعت ته پورته شئ، د ګرځېدو اشاره يا سپګنال وکاروئ او کله چې خوندي وي نو ښي اړخ ته لاړ شئ (که دمخه هلته نه ياست).

هېندارې او ترافيک يا بيروبار وګورئ.

12.1.2 – څلورلارې

کله چې تاسو یوې څلورلارې ته نږدې کېږئ:

په ټولو لوریو کې بیروبار یا ترافیک په ښه توګه وګورئ.

په نرمۍ سره موټر ورو کړئ.

په نرمۍ سره بریک ونیسئ او که اړتیا وي، ګېرونه بدل کړئ.

که اړتیا وي، نو د هر ډول تمخای ښو، سپګنالونو، پیاده روونو، یا د تمخای لیکو شاته په بشپړ ډول ودریږئ (پرتله له دې چې خلاص کېږ ته لار شئ) او د خپل مخ د هر موټر شاته خوندي واټن وساتئ.

ستاسو موټر باید مخکې یا شا ته ونه ګرځي.

کله چې له څلور لارې څخه موټر چلوئ:

په ټولو خواوو کې بیروبار یا ترافیک په ښه توګه وګورئ.

سرعت ورو کړئ او په څلور لارې کې د هر ډول پلي تګ او د موټرو بیروبار یا ترافیک په وړاندې ځان وساتئ.

له څلور لارې څخه د تېرېدو پر مهال لینونه مه بدلئ.

خپل لاسونه پر شترېښ یا سټیرېښ وساتئ.

کله چې د څلور لارې څخه تیرېږئ:

د هېندارو یا ښښو او ترافیک چک کولو ته دوام ورکړئ.

په نرمۍ سره سرعت ورکړئ او د اړتیا په صورت کې ګېرونه بدل کړئ.

12.1.3 – ښاري سوداګري

د ازموینې په دې برخه کې، له تاسو تمه کېږي چې منظم ترافیکي چکونه یا کتنې وکړئ او خوندي واټن وساتئ. ستاسو موټر باید په مناسب لین (ښي اړخ ته لین) کې متمرکز وي او تاسو باید د ترافیک له جریان سره سم حرکت وکړئ، خو د اعلان شوي سرعت حد څخه ډېر مه ځئ.

12.1.4 – د لین بدلونونه

د ازموینې د څو لینونو د برخو په جریان کې له له تاسو څخه وغوښتل شي چې کین اړخ ته لینونه بدل کړئ او بیا بیرته ښي خوا ته. تاسو باید لومړی اړین ترافیکي چکونه وکړئ، بیا سم سپګنالونه وکاروئ او کله چې خوندي وي نو په اسانۍ سره لینونه بدل کړئ.

12.1.5 – ایکسپریس وي/کلیوالي/د محدود لاسرسي لویه لار

د ایکسپریس لارې ته له ننوتلو دمخه:

ترافیک وګورئ.

سم سپګنالونه وکاروئ.

په نرمۍ سره د ترافیکو مناسب لین ته ورشئ.

کله چې په ایکسپریس لاره کې یاست:

د لین مناسب موقعیت، د موټرو واټن او د موټرو سرعت وساتئ.

په ټولو خواوو کې د ترافیکو بشپړې څارنې یا چک ته دوام ورکړئ.

کله چې له ایکسپریس لارې څخه وځئ:

اړین ترافیکي معاینات وکړئ.

سم سپګنالونه وکاروئ.

د وتلو په لین کې په نرمۍ او ارامۍ ورو شئ.

کله چې د وتلو په رمپ کې یاست، نو تاسو باید د لین په نښه کولو کې سرعت کم کړئ او د خپل موټر او نورو موټرو تر منځ مناسب واټن وساتئ.

12.1.6 – ودړیوئ/ حرکت وکړئ

د دې تمرین لپاره به له تاسو څخه وغوښتل شي چې خپل موټر د سړک غاړې ته ودروئ او داسې ودړیوئ لکه څنګه چې تاسو بهر ته ځئ او په خپل موټر کې یو څه غورئ. تاسو باید په ټولو لوریو کې ترافیک په بشپړه توګه وګورئ او د سړک تر ټولو ښې لین یا څنډې ته لار شئ.

کله چې تاسو د تمځای لپاره چمتووالی نیسئ:

ترافیک یا د موټرو بیروبار وګورئ.

خپل د ښې اړخ ګرځېدو سپګنال فعال کړئ.

سرعت په نرمۍ سره کم کړئ، په مساوي ډول برېکونه ونیسئ، د اړتیا په صورت کې ګېروونه بدل کړئ.

خپل موټر پرته له خلاص ګېر څخه څخه په بشپړ ډول ودروئ.

کله چې ودرول شي:

موټر باید د سړک د غاړې یا څنډې سره موازي وي او په خوندي ډول د ترافیک یا بیروبار له جریان څخه بهر وي.

موټر باید د موټرو لارې، د اور وژنې د وسایطو مخه، څلور لارې، ښې او نور بند نه کړي.

خپل د را ګرځېدو سپګنال یا اشاره کنسل کړئ.

خپل د څلور لارې بیروني فلشونه فعال کړئ.

د پارکېنګ برېک ونیسئ.

د ګېر شفت نیوټرل یا پارک ته واړوئ.

خپلې پښې د برېک او کلچ له پیډلونو څخه لرې کړئ.

کله چې د بیا پیل کولو لارښوونه وشي:

په ټولو خواوو کې بیروبار یا ترافیک او خپلې هېندارې په ښه توګه وګورئ.

خپل د څلور لارې فلشونه بند کړئ.

د کین اړخ د ګرځېدو اشاره یا سپګنال فعال کړئ.

کله چې ترافیک اجازه ورکړي، تاسو باید د پارکېنګ بریک خوشي کړئ او مستقیم مخ په وړاندې وګرځئ.

د موټر له حرکت څخه مخکې شترېنګ مه ګرځوئ.

له ټولو خواوو څخه ترافیک وګورئ، په ځانګړې توګه کین اړخ ته.

که چې خوندي وي نو په سم لین کې ورو او ارام حرکت وکړئ او سرعت ورکړئ.

کله چې ستاسو موټر بېرته د ترافیکو جریان ته راشي، نو خپل کین اړخ ته د تګ اشاره کنسل کړئ.

12.1.7 – ګولايي

کله چې يوې ګولايي ته نږدې شئ:

په ټولو خواوو کې ترافیک په ښه توګه وګورئ.

مخکې له دې چې ګولايي ته ننوځي، سرعت کم کړئ تر څو په ګولايي کې نور برېک يا بدلون ته اړتيا نه وي.

موټر په لين کې وساتئ.

په ټولو خواوو کې د ترافیکو چک کولو ته دوام ورکړئ.

12.1.8 – له اورګاډي يا پټلۍ تيريدل

د تېرېدو ځای ته له رسېدو دمخه، ټول سوداګريز موټر چلونکي بايد:

سرعت ورو کړي، ورو برېک ونيسي او د اړتيا په صورت کې ګېرونه بدل کړي.

د اورګاډو شتون وګورئ او غوږ ونيسئ.

په ټولو خواوو کې ترافیک وګورئ.

کله چې ستاسو د موټر کومه برخه د تېرېدو په ځای کې وي، مه درېږئ، ګېرونه مه بدلئ، له بل موټر څخه مه تېرېږئ، يا له يوه لين څخه بل ته مه ځئ.

که تاسو بس، د ښوونځي بس، يا داسې موټر چلوئ چې پلاکارډونه ښيي، نو تاسو بايد د اورګاډي د تېرېدو په هر ځای کې لاندې پروسيجرونو تعقيبولو ته چمتو اوسئ (پرته لدې چې د اورګاډي د تېرېدو ځای مستثنی وي):

کله چې موټر د اورګاډي د تېرېدو ځای ته نږدې شي، څلور لارې فلشونه فعال کړئ.

موټر له نږدې ريل پټلۍ څخه د 50 فوټو په واټن کې ودرئ خو بايد له 15 فوټو څخه کم نه وي.

د ريل ګاډي د راتلو او د هغو سېګنالونو لپاره چې د ريل ګاډي د راتګ ښودنه کوي، غوږ ونيسئ او د پټلۍ په اوږدو کې دواړو لورو ته وګورئ. که تاسو بس چلوئ، نو ممکن تاسو هم اړتيا ولرئ چې له پټلۍ څخه د تېرېدو دمخه کړکۍ او دروازه پرانيزئ.

کله چې موټر له پټلۍ څخه تيرېږي، لاسونه په شترېنگ ويل وساتئ.

کله چې ستاسو د موټر کومه برخه له پټلۍ څخه تيرېږي، مه ودرېږئ، ګېرونه مه بدلئ، يا له يوه لين څخه بل ته مه ځئ.

د څلور لارې فلشونه بايد وروسته له هغې غير فعال شي کله چې موټر له پټلۍ څخه تيرېږي.

د هېندارو او ترافیکو چک کولو ته دوام ورکړئ.

د موټر چلولو ټولې لارې به د اورګاډي پټلۍ نه لري. له تاسو څخه به وغوښتل شي چې په يوه نقلي ځای کې ازموینه اخيستونکي ته د ريل پټلۍ د تيرېدو مناسبې کړنلارې تشرېح او وښيي.

12.1.9 – پل/د سر د پاسه/ ښه

د سر د پاس په يا جوړښت لاندې موټر چلولو وروسته، ممکن له تاسو څخه وغوښتل شي چې ازموینه اخيستونکي ته ووايست چې پوست شوی خالي ځای يا لوړوالی څومره و. له پل څخه د تيرېدو وروسته، ممکن له تاسو څخه وغوښتل شي چې ازموینه اخيستونکي ته ووايست چې د وزن ټاکل شوی حد څه و. که ستاسو د ازموينې لاره پل يا د سر د پاسه کوم جوړښت ونه لري، نو ممکن له تاسو څخه د بلې ترافیکي ښې په اړه پوښتنه وشي. کله چې پوښتنه وشي، چمتو اوسئ چې ازموینه اخيستونکي ته د هر ډول ترافیکي ښې چې ممکن په لاره کې ښکاره شي وپېژنئ او تشرېح يې کړئ.

12.1.10 – د زده کوونکو رخصتي (د ښوونځي بس)

که تاسو د ښوونځي بس تاييد لپاره غوښتنه کوئ، نو تاسو به اړ ياست چې د زده کوونکي د رخصتۍ ثبوت وړاندې کړئ. مهرباني وکړئ د دې لارښود 10مې برخې ته مراجعه وکړئ.

کله چې تاسو د زده کوونکي د پورته کولو ځای ته نږدې کېږئ، تاسو بايد:

سرعت کم کړئ او په ورو سرعت سره نږدې شئ په داسې حال کې چې د ترافیک چک کولو ته دوام ورکوئ.

د امبر خبرداري (Amber Warning) څراغونه او د ښي خوا ګرځېدو سپګنالونه فعال کړئ.

د سړک په هغه برخه کې چې امکان لري ښي خوا ته حرکت وکړئ.

ترافیک بيا وګورئ.

کله چې تاسو د زده کوونکو د رخصتۍ لپاره ودریږئ، تاسو باید:

د ښوونځي بس په بشپړ ډول ودریږئ چې لږترلږه د زده کوونکو څخه په تمځای کې 10 فوټه لرې وي.

ټرانسمیشن په نیوټرل/ پارک کې ځای په ځای کړئ او د پارکېنگ برېک تنظیم کړئ.

د تمځای بازو او سره د خبرداري څراغونه فعال کړئ.

کله چې زده کوونکي رخصت کوي، تاسو باید:

زده کوونکو سره اړیکه ونیسئ.

ترافیک وګورئ.

د زده کوونکي دروازه پرانیږئ.

زده کوونکي وګورئ.

کله چې زده کوونکي له سړک څخه تېرېږي، تاسو باید:

ترافیک وګورئ.

له زده کوونکو سره خبرې وکړئ.

زده کوونکي وګورئ.

کله چې د زده کوونکو له رخصتۍ څخه بيا حرکت پیل کوي، تاسو باید:

ټولي ښیښي وګورئ.

د خبرداري څراغونه بند کړئ او بازو ودریږئ.

دروازه وتړئ

ترافیک وګورئ.

د تمځای ساحې څخه لرې سرعت ورکړئ.

12.1.11 – د موټر چلولو عمومي چلندونه

تاسو ته به ستاسو د عمومي فعالیت له مخې په لاندې عمومي د موټر چلولو چلند کټګوريو کې نمرې درکړل شي:

12.1.11(a) – د کلچ کارول (د لاسي ګېر بدلولو لپاره)

تل د ګېر بدلولو لپاره کلچ وکاروئ.

که چیرې د غیر همغږي شوي لاسي ګیربکس بدلون سره سمبال وي، نو تاسو باید د ګېر بدلولو پر مهال دوه ځله کلچ ونیسئ. انجن ته له حده زیات ګاز مه ورکوئ او فشار پرې مه اچوئ. دوه ګونی کلچ یوازې په هغو موټرو کې اړین دی چې غیر همغږي شوي د ګېر لېږدونه لري. دا د رینج انتخاب کوونکي شتون لخوا ټاکل کېدی شي.

د سرعت کنټرولولو لپاره کلچ مه چلوئ، د کلچ د ښکته کولو سره موټر له ګېره مه باسئ، یا کلچ "پاپ" مه کوئ.

12.1.11 (b) – د ګېر کارول (د لاسي ګيربکس لپاره)

ګيرونه مه سولوی یا یې په نامناسبه توګه مه بندوی.
هغه ګېر غوره کړی چې انجن ته ډېر ګاز یا فشار نه ورکوي.
په را ګرځېدو او څلور لارو کې ګېرونه مه بدلوی.

12.1.11 (c) – د برېک کارول

موټر مه چلوی او برېک مه نیسی.
په زوره برېک مه نیسی. د ثابت فشار په کارولو سره ورو او په ارامه برېک ونیسی.

12.1.11 (d) – د لین کارول

موټر د سرکونو، پیاده روونو، یا د لین نښانونو باندې مه دروی.
د تمخایونو، پیاده رو د تېرېدو کرښو، یا د تمخای نښو شاته ودیږی.
په څو لینه سرک کې په مناسب لین کې را ګرځېدل بشپړ کړی (موټر باید په لین کې په مستقیم ډول د مرکزي کرښې ښي خوا کین اړخ ته را ګرځېدنه پای ته ورسوي).
ښي لوري ته را ګرځېدل د ښي لوري په نږدې لین (منحني) بشپړ کړی.
تر ټولو ښي لین ته لار شې یا په کې پاتې شې پرته له دې چې لین بند شوی وي.

12.1.12 – سټیرېنګ یا شټرېنګ

د موټر سټیرېنګ له حده زیات یا ډېر کم مه څرخوی.
دواړه لاسونه تل په سټیرېنګ ویل کې وساتئ مګر دا چې ګېر بدلوی. کله چې تاسو د ګېر بدلول بشپړ کړل، دواړه لاسونه بیرته سټیرېنګ ویل ته یوسی.

12.1.13 – په منظم ډول د ترافیکو کتل

په منظم ډول ترافیک یا بیروبار وګوری.
په منظم ډول هېنداري یا ښیښې وګوری.
د څلور لارې څخه مخکې، د ننوتلو پر مهال او وروسته د هېندارو او ترافیکو حالت وګوری.
په ګڼه ګڼه لرونکو سیمو او هغو سیمو کې چې تمه کیږي د پیاده تګ راتګ شتون ولري ترافیک سکن او وګوری.

12.1.14 – د ګرځېدو اشارې یا سپګنالونو کارول

د ګرځېدو څراغونه په سمه توګه وکاروی.
د اړتیا په وخت کې د ګرځېدو اشارې یا سپګنالونه فعال کړی.
په مناسب وخت کې د ګرځېدو سپګنالونه فعال کړی.
د ګرځېدو یا د لین بدلولو په بشپړېدو سره د ګرځېدو سپګنالونه لغوه کړی.

د پلاکارډ د بدلولو لارښود

د خطر کلاس یا ټولګۍ / ځانګه	نوی لېبل	نوی پلاکارډ	زور پلاکارډ	یادښتونه
برخه 1.1				دا یو پلاکارډ دی یوازې د بدیل لارښود. د موادو د وزن په پرتله د تختې په اړه د معلوماتو لپاره مراجعه وکړئ: د ATA خطرناکو موادو لارښود (C11046 - نوی)؛ یا (C1060 - زور) یا د ATA'S د چاودیدونکو توکو لارښود (C1036)
برخه 1.2				
برخه 1.3				
برخه 1.4				
برخه 1.5				
برخه 1.6				
برخه 2.1				
برخه 2.2		 		* د د کورنیو بار وړلو لپاره کارول کېدای شي (1) اکسیجن کمپرېس شوی؛ یا (2) د اکسیجن یخچال شوي مایع.

د چاودېدونکو توکو لپاره د مطابقت ګروپ په د "1" پر ځای وینودل شي

د پلاکارډ د بدلولو لارښود

د خطر کلاس یا ټولگی / څانګه	نوی لېبل	نوی پلاکارډ	زور پلاکارډ	یادښتونه
برخه 2.3				مخلوطبارونه کله چې د دویم جدول د دوو یا ډېرو موادو ټول وزن 1000 پونډه (454 کیلوګرامه) یا ډېر وي، نو د خطرناکو لוחو کارول کېدی شي. که 5000 پونډه (2,268 کیلو ګرامه) یا ډېر د جدول II مواد په یو ځای کې بار شوي وي، د هغې ټولګي پلاکارډ وکاروئ. د تنفس له لارې زهرجن د 10-1-97 څخه اغېزناک دي، دا د 2.3 او 6.1 برخې سرېږه اړین دي؛ اوسنی لېبل او پلاکارډ. هغه مواد چې د تنفس له لارې زهرجن پیژندل شوي وي او د بار وړلو کاغذ "د زهر- تنفس خطر" وایي باید "د تنفس خطر" په نښه شي او "زهر" په نښه شي. موټر باید د لومړني خطر اړتیاو سرېږه "زهر" یا "د زهر ګاز" په نښه شي. یادونه: د 1000 پونډه استثنای په دې موادو نه پلي کیږي.
ټولگی 3				
د احتراق وړ مایع	د احتراق وړ مایع			
برخه 4.1				
برخه 4.2				
برخه 4.3				
برخه 5.1				
برخه 5.2				
برخه 6.1 (PG I او PG II)				
برخه 6.1 (PG III)			پلاکارډ نشته	
ټولگی 7 (Yellow III)				
ټولگی 8				
ټولگی 9			پلاکارډ نشته	

دا نشریه د خرڅلاو لپاره نه ده

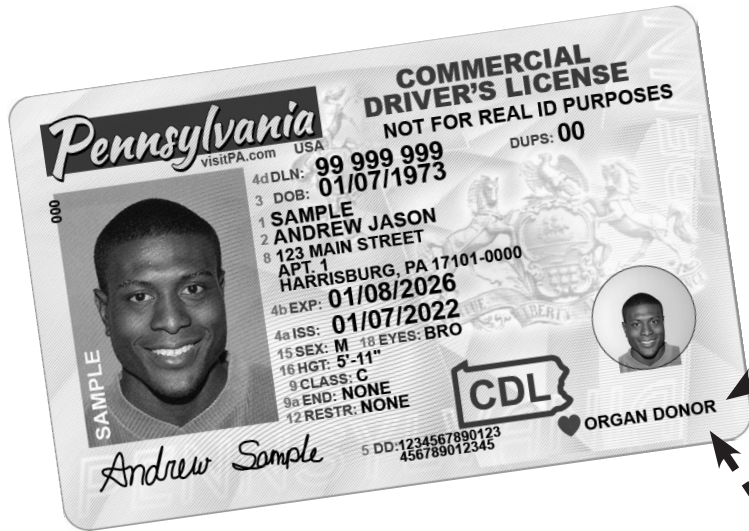
دا مواد د هغه کار پر بنسټ دي چې د فدرالي موټرو د خونديتوب ادارې لخوا د همکارۍ د DTFH61-97-X-00017 شمېرې تړون لاندې یې ملاتړ شوی. په دې نشریه کې هر ډول څرګند شوي نظرونه، موندنې، پایلې یا سپارښتنې د لیکوالانو دي او د موټرو د خونديتوب فدرالي ادارې نظر نه منعکسوي.

(د کاپي حق © 2005 AAMVA. ټول حقونه خوندي دي)

دا مواد د AAMVA لخوا د موټر چلولو جواز غوښتونکو (سوداګریز یا غیر سوداګریز) د زده کړې په موخه د ایالتي موټر چلولو جواز ادارو (SDLAs) لپاره جوړ شوي او چمتو شوي دي. د دې موادو د بیا تولید، کارولو، وېشلو یا پلورلو اجازه یوازې SDLAs ته ورکړل شوې ده. د دې کتاب هېڅ برخه د لیکوال / خپروونکي له څرګندې لیکلې اجازې پرته په هېڅ ډول، بریښنایي یا میخانیکي وسیلو، لکه د فوټوکاپي، ثبت، یا د معلوماتو ذخیره کولو او بېرته ترلاسه کولو سیستم له لارې بیا تولید یا لېږدول کېدای نشي. د دې موادو هر ډول بې اجازې بیا چاپول، کارول، وېش یا پلور منع دی.

د پنسلوانیا د ترانسپورت څانګه

هغه مهم ټکي چې بايد په ياد يې ولرئ

د بدن د غړي اهدا کوونکی

کله چې تاسو خپل جواز ترلاسه کوئ، دا مهم ټکي په یاد ولرئ

دا د هغو زرگونو کسانو لپاره مهمې خبرې دي چې د بدن ژوند ژغورونکي غړي او نسجونو د لېږد په تمه دي. هغه کلمې چې کولای شي د قرنيې د ټرانسپلنټ له لارې له نورو سره د لید بېرته ترلاسه کولو کې مرسته وکړي، له سوځېدنې څخه د مرسته شوي پوستکي سره ډېر ژر روغ شي، یا له کرل شوي (ټرانسپلنټ) شوي هډوکي سره پرته له درد څخه حرکت وکړي.

هغه کسان چې د غړو او نسجونو د اهدا لپاره د "هو" په ویلو سره د ژوند ژغورلو پریکړه کوي باید د اهدا کوونکي نوم په جواز کې ولیکي او د اهدا کوونکي کارت لاسلیک کړي. د اهدا کولو هیله باید له کورنۍ او ملګرو سره هم شریکه شي ترڅو دوی د هغه مهمې پرېکړې څخه خبر شي چې د نورو سره د مرستې لپاره شوي ده.

د غړو او نسجونو د ورکولو په اړه ځینې لنډه حقایق:

- پنسلوانیا د ژوند ژغورنې او ژوند ښه کولو فرصتونو له امله د غړو او نسجونو د اهدا کلک ملاتړ کوي.
- د غړو د اهدا لپاره د عمر محدودیت نشته. د نسجونو او قرنيې د اهدا لپاره د عمر عمومي حد 70 کاله دی.
- ډیری لوی مذهبيونه د اهدا ملاتړ کوي.
- اهدا یوازې د مرګ له اعلان وروسته په پام کې نیول کېږي.
- اهدا د جنازې د مراسمو څنډ نه ګرځي.
- د اهدا کوونکي کورنۍ ته هېڅ لګښت نشته.

د یوه غړي ترلاسه کول او

د نسج د اهدا کوونکي کارت، زنگ ووهئ:

په ختیځه پنسلوانیا کې:

د Gift of Life د اهدا کوونکي پروګرام 1-888-DONORS-1.....

په لویدیځه پنسلوانیا کې:

د غړي لپاره مرکز

رغېدنه او زده کړه (CORE) 1-800-DONORS-7.....

د غړو او نسجونو د سرچینو د اضافي معلوماتو لپاره، زنگ ووهئ:

د پنسلوانیا د روغتیا څانګه 1-877-PAHEALTH .....